

Προβλέψεις ζήτησης και προσφοράς εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία 2022-2032

**ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ
ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
2022 - 2032**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2022

Υπεύθυνοι λειτουργοί

Στέλιος Μυτίδης, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού 1^{ης} Τάξης*

Κωνσταντίνος Παναγιώτου, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Συνεισφορά στην επεξεργασία των στοιχείων

Αλέξης Ιωάννου, *Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Συντονισμός

Κωνσταντίνα Κυριάκου-Λιβέρη, *Ανώτερη Λειτουργός Ανθρώπινου Δυναμικού*

Εποπτεία

Σπύρος Σπύρου, *Διευθυντής Έρευνας και Προγραμματισμού*

Γενική ευθύνη

Γιάννης Μουρουζίδης, *Γενικός Διευθυντής*

Πρόλογος

Η κυπριακή οικονομία και κοινωνία αναπόφευκτα επηρεάζονται από την παγκοσμιοποίηση, τη συνεχιζόμενη γήρανση του πληθυσμού καθώς και την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της οικονομίας. Οι ραγδαίες αλλαγές που συμβαίνουν στην οικονομία και την αγορά εργασίας της Κύπρου, ταυτόχρονα με τις γεωπολιτικές εξελίξεις από την πολεμική σύγκρουση μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας και των επιπτώσεων της πανδημίας της νόσου COVID-19, έχουν καταστήσει τις αναδυόμενες προκλήσεις εντονότερες.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες επιτείνουν την ανάγκη για αναβάθμιση των υφιστάμενων και απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων εξαιτίας της δημιουργίας και εξάλειψης θέσεων εργασίας, αλλά και της αλλαγής της φύσης των υφιστάμενων επαγγελμάτων. Οι επακόλουθες αλλαγές των αναγκών σε δεξιότητες έχουν ως αποτέλεσμα την ύπαρξη αναντιστοιχίας δεξιοτήτων σε τομείς της οικονομίας και σε επαγγέλματα, που με τη σειρά τους έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην αγορά εργασίας, αλλά και την οικονομία γενικότερα.

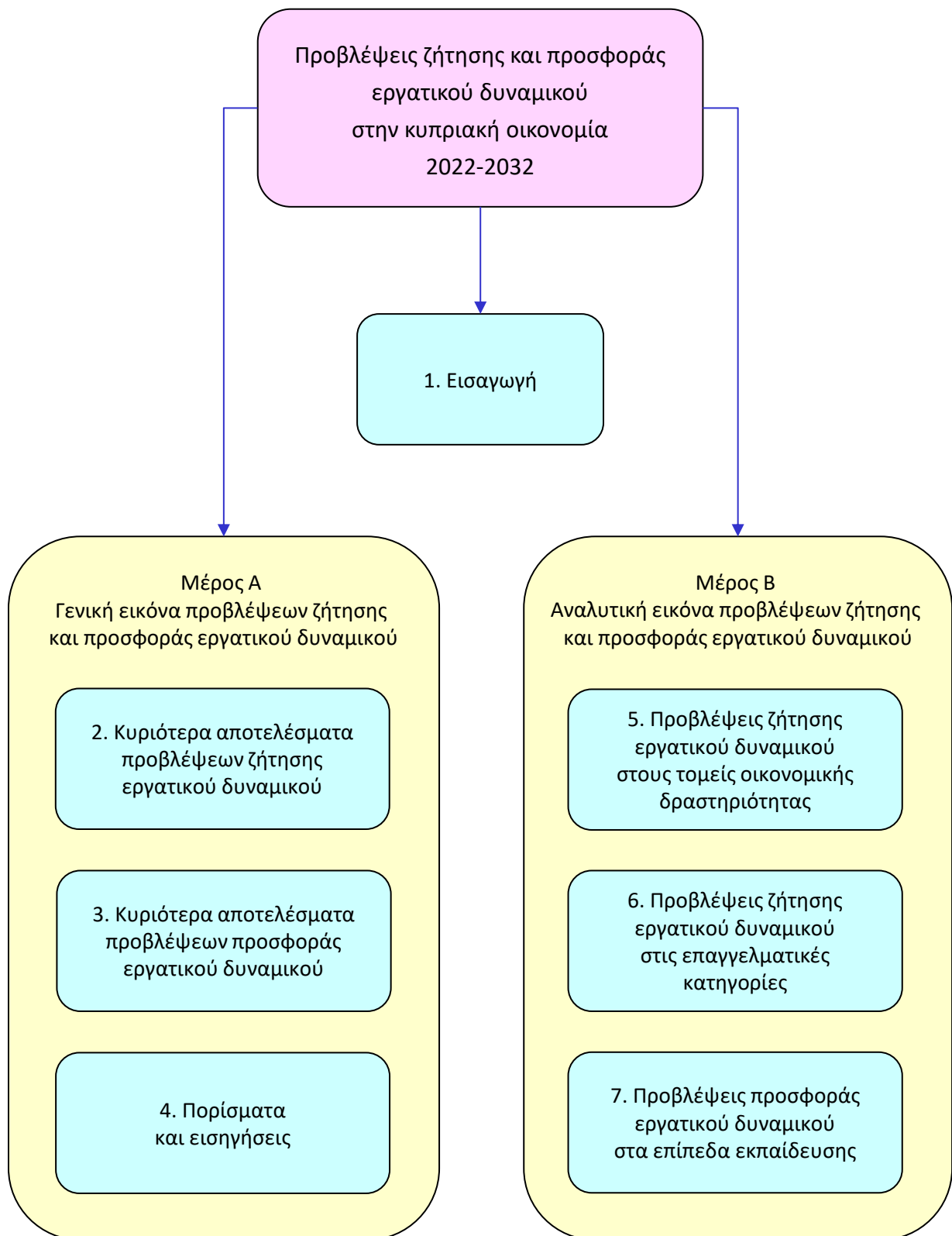
Η ανάκαμψη και ανθεκτικότητα της κυπριακής οικονομίας εξαρτάται κατά κύριο λόγο από την ύπαρξη ενός εύρωστου οικονομικού μοντέλου, που να μπορεί να ανταποκρίνεται γρήγορα και με ευελιξία στις μεταβαλλόμενες και απρόβλεπτες καταστάσεις. Ουσιαστικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια μπορεί να διαδραματίσει η μείωση του χάσματος δεξιοτήτων που υπάρχει μεταξύ της εκπαίδευσης και κατάρτισης και της αγοράς εργασίας. Η επιδίωξη αυτή αποτελεί εθνική προτεραιότητα, η οποία έχει περιληφθεί τόσο στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026 όσο και στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα της Κύπρου για την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», και περιλαμβάνεται επίσης στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κύπρο το 2020.

Συμβάλλοντας σε αυτή την προσπάθεια, η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (ΑνΑΔ), στο πλαίσιο της αποστολής της για προγραμματισμένη και συστηματική κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου και αξιοποιώντας την πολύχρονη εμπειρία και ειδικότητά της σε θέματα της αγοράς εργασίας, συστηματικά παρακολουθεί τις διαχρονικές τάσεις απασχόλησης, διενεργεί προβλέψεις για τη μελλοντική κατάσταση και προβαίνει στη λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων, που εμπίπτουν στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων της.

Η μελέτη αυτή παρέχει μακροχρόνιες προβλέψεις για τη ζήτηση και την προσφορά εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία. Οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα της μελέτης αναμένεται να αξιοποιηθούν στη λήψη των κατάλληλων αποφάσεων πολιτικής. Πρόσθετα, η μελέτη θα αξιοποιηθεί από πολλές δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες και φορείς, από τα άτομα που ασχολούνται με το ευρύ θέμα του προγραμματισμού του ανθρώπινου δυναμικού και την επαγγελματική καθοδήγηση των νέων, καθώς και από το κοινό γενικότερα.

Για την επιτυχή ολοκλήρωση της μελέτης, καθοριστικής σημασίας ήταν η εξασφάλιση αναγκαίων στοιχείων και πληροφοριών από το Υπουργείο Οικονομικών και τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, προς τους οποίους η ΑνΑΔ εκφράζει και δημόσια τις ευχαριστίες της.

Γιάννης Μουρουζίδης
Γενικός Διευθυντής

Περιεχόμενα

Πρόλογος	iii
1. Εισαγωγή	1
1.1. Σκοπός της μελέτης	2
1.2. Έκταση της μελέτης	2
1.3. Μεθοδολογία	6
1.4. Ορισμοί	9
1.5. Περίγραμμα της μελέτης	12
ΜΕΡΟΣ Α ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	13
2. Κυριότερα αποτελέσματα προβλέψεων ζήτησης εργατικού δυναμικού	15
2.1. Σύνολο οικονομίας	15
2.2. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας	18
2.3. Επαγγελματικές κατηγορίες	30
3. Κυριότερα αποτελέσματα προβλέψεων προσφοράς εργατικού δυναμικού	41
3.1. Σύνολο οικονομίας	41
3.2. Φύλο	43
3.3. Επίπεδο εκπαίδευσης	47
4. Πορίσματα και εισηγήσεις	50
4.1. Πορίσματα	50
4.2. Εισηγήσεις	56
ΜΕΡΟΣ Β ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	69
5. Προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας	71
5.1. Πρωτογενής τομέας	72
5.1.1. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	74
5.1.2. Ορυχεία και λατομεία	75

5.2. Δευτερογενής τομέας _____	76
5.2.1. Μεταποίηση _____	78
5.2.2. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου _____	89
5.2.3. Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων _____	90
5.2.4. Κατασκευές _____	93
5.3. Τριτογενής τομέας _____	94
5.3.1. Εμπόριο και επισκευή αυτοκινήτων _____	96
5.3.2. Μεταφορά και αποθήκευση _____	100
5.3.3. Ξενοδοχεία και εστιατόρια _____	106
5.3.4. Ενημέρωση και επικοινωνία _____	109
5.3.5. Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί _____	113
5.3.6. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας _____	117
5.3.7. Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες _____	118
5.3.8. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες _____	125
5.3.9. Δημόσια διοίκηση και άμυνα _____	132
5.3.10. Εκπαίδευση _____	133
5.3.11. Υγεία και κοινωνική μέριμνα _____	134
5.3.12. Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία _____	135
5.3.13. Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών _____	136
5.3.14. Ιδιωτικά νοικοκυριά _____	137
5.3.15. Ετερόδοκοι οργανισμοί και φορείς _____	138
6. Προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στις επαγγελματικές κατηγορίες __	139
6.1. Επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου _____	140
6.1.1. Διευθυντές _____	142
6.1.2. Πτυχιούχοι _____	147
6.1.3. Τεχνικοί βοηθοί _____	154
6.1.4. Στρατιωτικοί _____	160
6.2. Επαγγέλματα μέσου επιπέδου _____	161
6.2.1. Γραφείς _____	163
6.2.2. Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές _____	168
6.2.3. Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς _____	173
6.2.4. Τεχνίτες _____	176
6.2.5. Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές _____	182
6.3. Επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου _____	186
6.3.1. Ανειδίκευτοι εργάτες _____	187

7. Προβλέψεις προσφοράς εργατικού δυναμικού	194
7.1. Σύνολο οικονομίας	195
7.2. Φύλο	197
7.3. Επίπεδο εκπαίδευσης	200
Παραρτήματα	205
Παράρτημα 1 Μεθοδολογία για τις προβλέψεις ζήτησης και προσφοράς εργατικού δυναμικού στην Κύπρο 2022-2032	207
Παράρτημα 2 Πίνακες για τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τις επαγγελματικές ομάδες	235
Παράρτημα 3 Κατάλογος σχεδιαγραμμάτων	259
Παράρτημα 4 Ευρετήριο τομέων οικονομικής δραστηριότητας και επαγγελματικών ομάδων	263
Παράρτημα 5 Βιβλιογραφία	271

1. Εισαγωγή

Η συστηματική παρακολούθηση και ανάλυση των διαχρονικών τάσεων στην αγορά εργασίας καθώς και η πρόβλεψη της μελλοντικής κατάστασης, τόσο για τις ποσοτικές ανάγκες όσο και για τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και τη δημιουργία ευέλικτης αγοράς εργασίας.

Η παροχή πληροφοριών για τις ανάγκες απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και επαγγέλματα καθώς και για τις γνώσεις και δεξιότητες οι οποίες χρειάζονται σε ένα διαρκώς πιο ανταγωνιστικό, πολύπλοκο και πολυπολιτισμικό περιβάλλον αποκτά ολοένα και περισσότερη σημασία. Η μετάβαση στην πράσινη και ψηφιακή οικονομία, η αυξανόμενη χρήση των νέων τεχνολογιών, η αυτοματοποίηση και οι νέες μορφές εργασίας έχουν σημαντική επίδραση στις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες των επαγγελματιών, με αποτέλεσμα να μεταβάλλονται διαρκώς οι ανάγκες της αγοράς εργασίας και να προκύπτει αναντιστοιχία δεξιοτήτων. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat), η Κύπρος έχει συγκριτικά υψηλό ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι απασχολούνται σε θέσεις εργασίας χαμηλής ειδίκευσης, ιδίως στους τομείς της μεταποίησης, των επαγγελματικών υπηρεσιών, του εμπορίου και της δημόσιας διοίκησης.

Με στόχο την αντιμετώπιση του προβλήματος της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων στην κυπριακή αγορά εργασίας, στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα της Κύπρου¹, έχει τεθεί ως προτεραιότητα μεταρρύθμισης η βελτίωση της συνάφειας της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας. Ουσιαστική συμβολή σε αυτή την προσπάθεια, μπορεί να διαδραματίσει η παροχή έγκυρων πληροφοριών για τις μελλοντικές ανάγκες της αγοράς εργασίας. Σημειώνεται ότι, η ανάγκη αυτή περιλαμβάνεται και στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κύπρο το 2020 (σύσταση αριθμός 2)².

Στο πλαίσιο αυτό, η ΑνΑΔ έχει προβεί στη διενέργεια μακροχρόνιων προβλέψεων για τη ζήτηση και προσφορά εργατικού δυναμικού στην Κύπρο. Ειδικότερα, παρέχονται προβλέψεις για τη ζήτηση σε 52 τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε 309 επαγγέλματα της κυπριακής οικονομίας καθώς και προβλέψεις για την προσφορά σε τρία γενικά επίπεδα εκπαίδευσης που αφορούν στην περίοδο 2022-2032. Σημειώνεται ότι, είναι η πρώτη σειρά προβλέψεων κατά την οποία η ΑνΑΔ διενήργησε προβλέψεις για την προσφορά εργατικού δυναμικού στην Κύπρο, τόσο στο σύνολο και φύλο όσο και στα επίπεδα εκπαίδευσης (μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια, μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια και τριτοβάθμια). Στη μελέτη αυτή, περιλαμβάνονται οι προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης στις 40 επαγγελματικές ομάδες, ενώ οι αναλυτικές προβλέψεις για τα 309 επαγγέλματα βρίσκονται στην ιστοσελίδα της ΑνΑΔ³.

Η διενέργεια προβλέψεων αυτή τη χρονική περίοδο, πέραν των πιο πάνω επιδιώξεων, αποκτά ιδιαίτερη σημασία λόγω των αρνητικών γεωπολιτικών εξελίξεων από την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και των κυρώσεων που επιβλήθηκαν στη Ρωσία καθώς και των συνεχιζόμενων επιπτώσεων από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19.

¹ <http://bit.ly/3URdq1d>

² <http://bit.ly/3UzaOFt>

³ www.anad.org.cy

Οι πληροφορίες που περιέχονται στη μελέτη αποτελούν χρήσιμη τροφοδότηση για τον ορθό και έγκαιρο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ. Ιδιαίτερα συμβάλλουν στον προγραμματισμό και την υλοποίηση κατάλληλων δραστηριοτήτων κατάρτισης, τον καθορισμό των θεματολογίων για σχέδια της ΑνΑΔ, την ενημέρωση των ενδιαφερομένων (επιχειρήσεις, σύμβουλοι, εκπαιδευτές, απασχολούμενοι, άνεργοι, αδρανείς, νέοι και ευρύ κοινό) και την περαιτέρω ενίσχυση των συνεργασιών με αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς.

Επίσης, η μελέτη αξιοποιείται από πολλούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς και υπηρεσίες που ασχολούνται με το θέμα του προγραμματισμού του ανθρώπινου δυναμικού και της επαγγελματικής καθοδήγησης των νέων της Κύπρου καθώς και από φορείς διαμόρφωσης πολιτικής στον τομέα της εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης.

1.1. Σκοπός της μελέτης

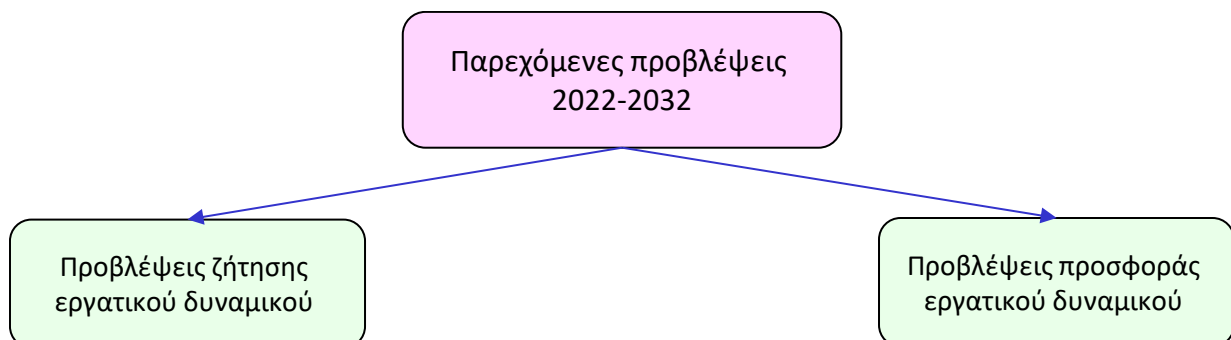
Ο βασικός σκοπός της μελέτης είναι η παροχή προβλέψεων τόσο για τη ζήτηση όσο και για την προσφορά εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία κατά την περίοδο 2022-2032. Αυτό αποτελεί χρήσιμη τροφοδότηση για τον ορθό και έγκαιρο προγραμματισμό και την υλοποίηση δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η πρόβλεψη για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού επιτυγχάνεται μέσα από την εκτίμηση της συνολικής απασχόλησης και την πρόβλεψη της κατανομής των απασχολούμενων στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στα επαγγέλματα. Ακολουθώντας, υπολογίζονται οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, δηλαδή οι νέες θέσεις εργασίας, διενεργείται πρόβλεψη των αναγκών απασχόλησης λόγω των μόνιμων αποχωρήσεων από την αγορά εργασίας και, ως αποτέλεσμα, εκτιμώνται οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στα επαγγέλματα.

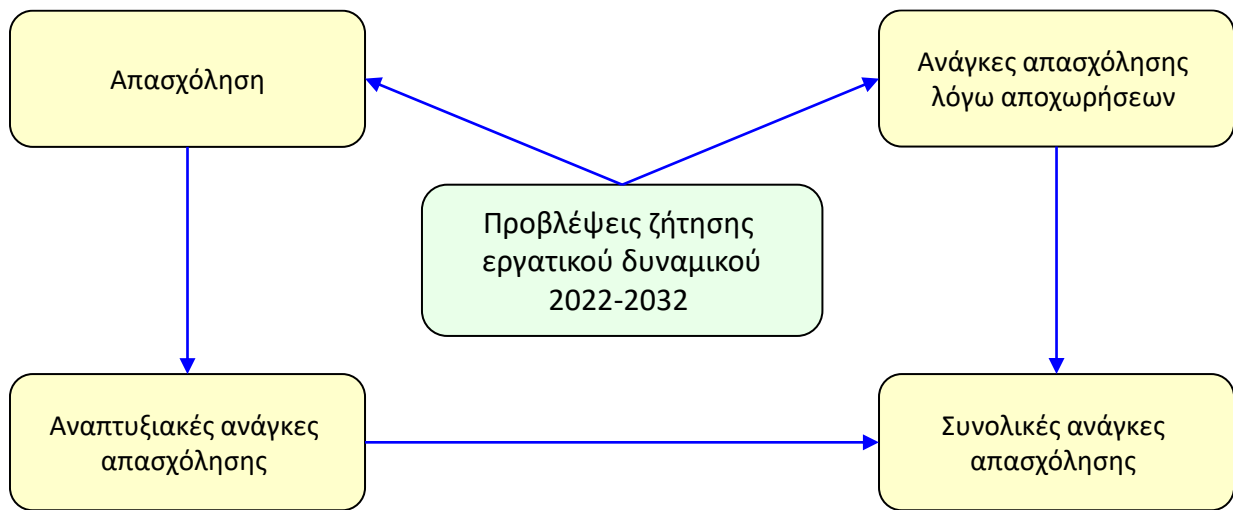
Η πρόβλεψη για την προσφορά εργατικού δυναμικού επιτυγχάνεται μέσα από την εκτίμηση του ποσοστού συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα. Στη βάση αυτής της εκτίμησης, υπολογίζεται ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός, δηλαδή το σύνολο των απασχολούμενων και ανέργων, και διενεργείται πρόβλεψη της κατανομής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στα τρία γενικά επίπεδα εκπαίδευσης.

1.2. Έκταση της μελέτης

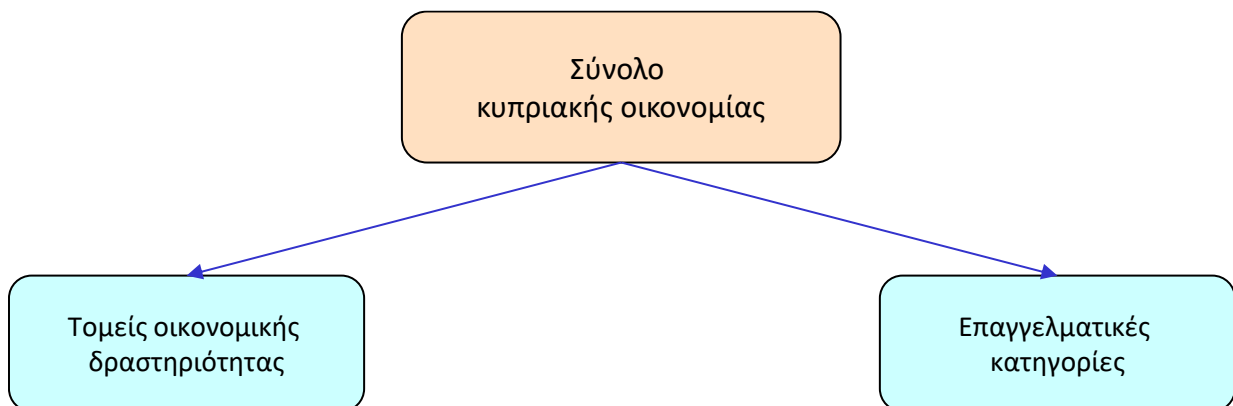
Στη μελέτη παρέχονται προβλέψεις για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και επαγγέλματα και προβλέψεις για την προσφορά εργατικού δυναμικού σε γενικά επίπεδα εκπαίδευσης στην κυπριακή οικονομία για τη δεκαετή περίοδο 2022-2032.

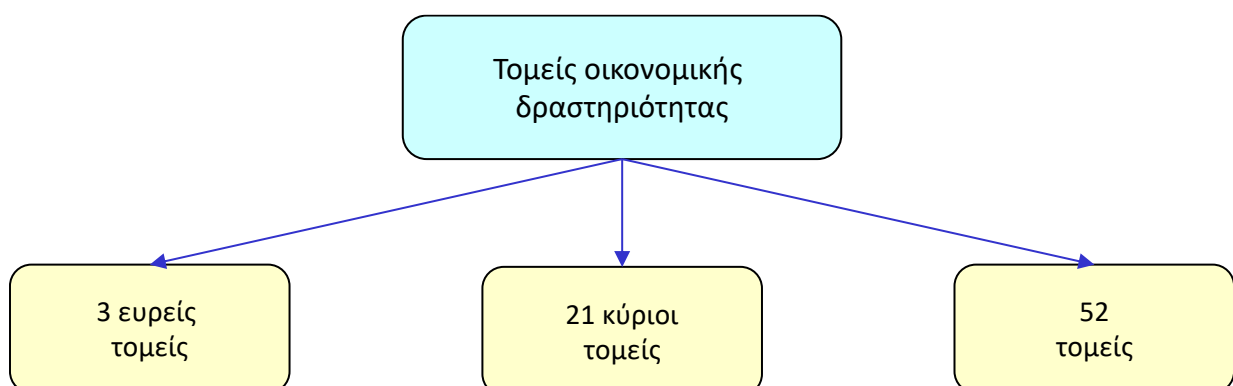
Οι προβλέψεις για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού παρέχονται για την απασχόληση, τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης για τη δεκαετή περίοδο 2022-2032.

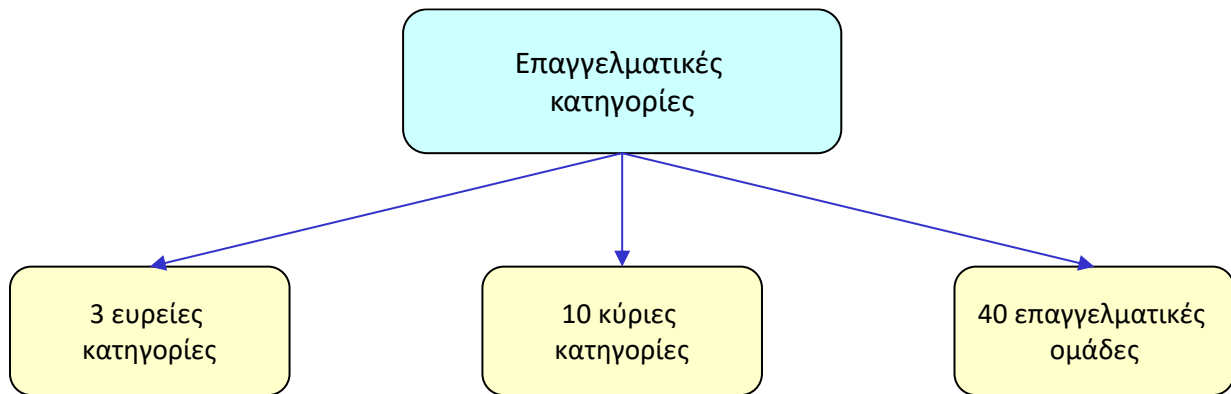
Οι προβλέψεις για το σύνολο της κυπριακής οικονομίας κατανέμονται τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στις επαγγελματικές κατηγορίες.

Οι προβλέψεις στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας αναλύονται και παρουσιάζονται στους 3 ευρείς τομείς, στους 21 κύριους τομείς και σε 52 τομείς.

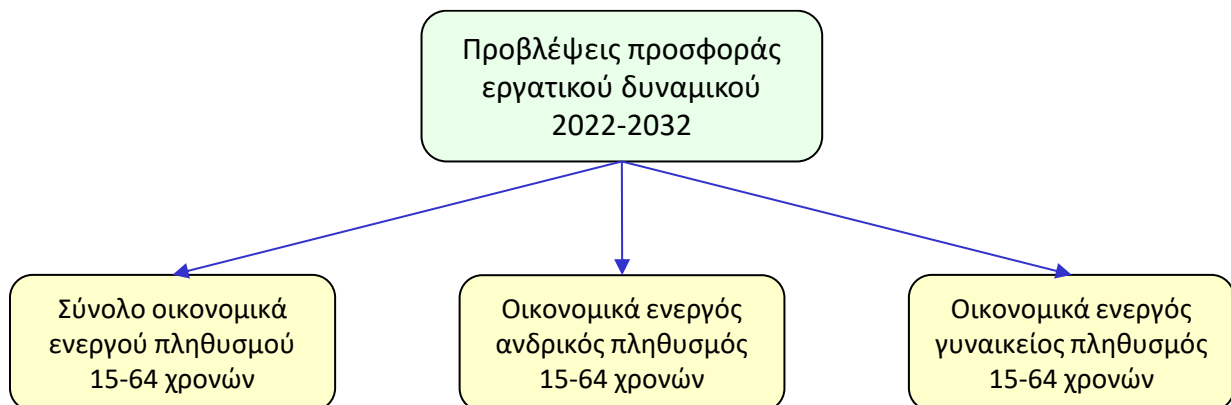
Οι προβλέψεις στις επαγγελματικές κατηγορίες αναλύονται και παρουσιάζονται στις 3 ευρείες κατηγορίες, στις 10 κύριες κατηγορίες και σε 40 επαγγελματικές ομάδες.

Επισημαίνεται ότι οι παρεχόμενες προβλέψεις στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στα επαγγέλματα περιλαμβάνουν μόνο τις προβλέψεις για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού και δεν καλύπτουν με οποιοδήποτε τρόπο την αντίστοιχη προσφορά, η οποία διαμορφώνεται με βάση τα στοιχεία της ανεργίας, τους νεοεισερχομένους στην αγορά εργασίας από τις εκροές του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και την καθαρή μετανάστευση.

Σημειώνεται επίσης ότι, οι αναλυτικές προβλέψεις που αφορούν στις ανάγκες απασχόλησης για τα 309 επαγγέλματα της κυπριακής οικονομίας, παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα της ΑνΑΔ⁴. Στην ιστοσελίδα αυτή υπάρχουν δύο ευρετήρια για τα επαγγέλματα με σκοπό τον εύκολο και γρήγορο εντοπισμό των επαγγελματών. Το πρώτο ευρετήριο περιέχει τα επαγγέλματα κατά επαγγελματική κατηγορία, σύμφωνα με τη διεθνή ταξινόμηση ISCO-08, ενώ το δεύτερο περιέχει τα επαγγέλματα κατά αλφαβητική σειρά.

Αναφορικά με τις προβλέψεις για την προσφορά εργατικού δυναμικού κατά την περίοδο 2022-2032, παρέχονται στοιχεία για τον συνολικό οικονομικά ενεργό πληθυσμό 15-64 χρονών καθώς και τον οικονομικά ενεργό ανδρικό και γυναικείο πληθυσμό 15-64 χρονών.

Πρόσθετα, παρέχονται προβλέψεις για την προσφορά εργατικού δυναμικού την περίοδο 2022-2032 κατά γενικό επίπεδο εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, οι προβλέψεις αυτές παρουσιάζουν την

⁴ www.anad.org.cy

κατανομή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών στη μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στη μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Οι βασικές πηγές των στοιχείων που αξιοποιήθηκαν για τη διενέργεια των προβλέψεων είναι το Υπουργείο Οικονομικών, η Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου και η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat). Ειδικότερα, από το Υπουργείο Οικονομικών αξιοποιήθηκαν οι προβλέψεις για τον ρυθμό μεταβολής της συνολικής απασχόλησης και από τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου χρησιμοποιήθηκαν οι ακόλουθες πηγές:

- Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για τα έτη 2000 μέχρι 2021
- Εθνικοί Λογαριασμοί που παρέχουν την απασχόληση για τα έτη 2000 μέχρι 2021
- Απογραφή Πληθυσμού 2021
- Δημογραφικές Στατιστικές για τα έτη 2000 μέχρι 2019

Από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία αξιοποιήθηκαν οι βραχυπρόθεσμες αναθεωρημένες προβλέψεις για τον πληθυσμό που καλύπτουν την περίοδο 2022-2032 και δημοσιοποιήθηκαν στις 28 Σεπτεμβρίου 2022. Σημειώνεται ότι, οι προβλέψεις για τον πληθυσμό «Eurogorp2019» εξακολουθούν να αποτελούν τη βασική σειρά προβλέψεων, οι οποίες όμως αναθεωρήθηκαν με σκοπό να ληφθούν υπόψη οι εισροές Ουκρανών προσφύγων στην Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία. Τα σχετικά στοιχεία αντλήθηκαν από τη στατιστική βάση δεδομένων στην ιστοσελίδα της Eurostat.

Επισημαίνεται ότι, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών και ποσοστών, σε ορισμένες περιπτώσεις το άθροισμα μπορεί να έχει απόκλιση ίση με 1 άτομο ή 0,1%.

Η ημερομηνία οριστικοποίησης των προβλέψεων της ζήτησης και της προσφοράς εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία είναι η 25^η Νοεμβρίου 2022. Οποιοσδήποτε αλλαγές στα στοιχεία των προηγούμενων χρόνων ή/και διαφοροποιήσεις στις προβλέψεις για την κυπριακή οικονομία και αγορά εργασίας που έχουν επισυμβεί μετά την ημερομηνία αυτή, δεν λήφθηκαν υπόψη. Οι προβλέψεις υποδηλώνουν ενδεικτικές τάσεις και η ερμηνεία των αποτελεσμάτων πρέπει να γίνεται με τη δέουσα προσοχή.

1.3. Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία η οποία ακολουθήθηκε για τη διενέργεια προβλέψεων ζήτησης και προσφοράς εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία, χωρίζεται σε δύο κύρια μέρη. Το πρώτο μέρος, το οποίο αποτελείται από 7 στάδια, αφορά στη μεθοδολογία διενέργειας προβλέψεων για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού. Το δεύτερο μέρος, το οποίο αποτελείται από 3 στάδια, αφορά στη μεθοδολογία διενέργειας προβλέψεων για την προσφορά εργατικού δυναμικού.

Αναφορικά με τη μεθοδολογία διενέργειας προβλέψεων για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού ή τις ανάγκες απασχόλησης, επισημαίνεται ότι αυτή έχει αναπτυχθεί από τη Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού της ΑνΑΔ και στηρίχτηκε στη μακρόχρονη εμπειρία της στην παροχή προβλέψεων στην Κύπρο καθώς και σε ανάλογες μεθοδολογίες οι οποίες έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιηθεί σε Ευρωπαϊκές χώρες και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

Μέσα από το πρώτο μέρος της μεθοδολογίας, παρέχονται προβλέψεις για την απασχόληση, τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω των αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης, τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα που περικλείουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας.

Κατά τη διαδικασία διενέργειας των προβλέψεων της ζήτησης εργατικού δυναμικού, λήφθηκαν υπόψη οι στρατηγικές επιδιώξεις της Κύπρου, όπως αυτές καταγράφονται μέσα στα διάφορα προγραμματικά έγγραφα της κυβέρνησης. Ακολουθώντας, στη βάση των στρατηγικών επιδιώξεων, υιοθετήθηκαν συγκεκριμένες παραδοχές και σενάρια εργασίας, τα οποία παρουσιάζονται στη συνέχεια.

- Ενίσχυση της δυναμικότητας και αποδοτικότητας του τομέα της υγείας, με βασικό στόχο την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της συνεχιζόμενης πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, αλλά και πιθανών μελλοντικών υγειονομικών κρίσεων, της συνεχιζόμενης γήρανσης του πληθυσμού καθώς και της προσπάθειας για προσέλκυση ασθενών από το εξωτερικό αξιοποιώντας τις κλιματολογικές συνθήκες της Κύπρου. Έμφαση θα δοθεί στην περαιτέρω βελτίωση της ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας και των συνθηκών εργασίας των επαγγελματιών υγείας, στην καλύτερη διαχείριση των οικονομικών πόρων, καθώς και στη διασφάλιση επαρκούς ανθρώπινου δυναμικού, προμηθειών και εξοπλισμού, τόσο ιατροτεχνολογικού όσο και του απαιτούμενου ηλεκτρονικού και ψηφιακού εξοπλισμού.
- Προώθηση της πράσινης ανάπτυξης, η οποία αναμένεται να συμβάλει στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και επιχειρηματικών ευκαιριών, πέραν της άμεσης συμβολής της στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και την επίτευξη των στόχων για κλιματική ουδετερότητα, στη βάση των κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας⁵. Έμφαση θα δοθεί, μεταξύ άλλων, στη διαχείριση αποβλήτων, στη μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου, στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στην προστασία της βιοποικιλότητας καθώς και στην επιτάχυνση της μετάβασης στη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα.
- Ενίσχυση της ενεργειακής αποδοτικότητας και ανάπτυξη και εφαρμογή νέων τεχνολογιών και συστημάτων αποθήκευσης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ).

⁵ <http://bit.ly/3ttGMHg>

- Ανάπτυξη συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας και επαγγελμάτων λόγω της ανάπτυξης και αξιοποίησης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) της Κύπρου, δημιουργία υποδομών εισαγωγής, αποθήκευσης και επαναεροποίησης υδροποιημένου φυσικού αερίου και ανάπτυξη εσωτερικού δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου καθώς και άρση της ενεργειακής απομόνωσης της Κύπρου με τη δημιουργία υποδομών για τη διασύνδεσή της με τα διευρωπαϊκά δίκτυα ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου.
- Υλοποίηση της Νέας Βιομηχανικής Πολιτικής⁶, με στόχο την ανάπτυξη μιας ευέλικτης, «έξυπνης» και τεχνολογικά αναπτυγμένης βιομηχανίας με ενισχυμένη συμμετοχή στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της Κύπρου.
- Ενδυνάμωση του ψηφιακού μετασχηματισμού της οικονομίας, ενίσχυση της υιοθέτησης νέων ψηφιακών τεχνολογιών, προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων στην Κύπρο.
- Ενίσχυση της έρευνας και καινοτομίας, μέσα από τη συνεργασία μεταξύ επιχειρηματικής, ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας, προώθηση της επιχειρηματικότητας, βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, αύξηση του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού, προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου και στήριξη της τεχνολογικής αναβάθμισης των επιχειρήσεων.
- Εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος, ανάπτυξη και ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού δυναμικού, ψηφιακός μετασχηματισμός των σχολικών μονάδων, ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων των μαθητών και εκπαιδευτικών, περαιτέρω αναβάθμιση του περιεχομένου της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης και της τεχνικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενίσχυση της διασύνδεσης με την αγορά εργασίας και αντιμετώπιση του φαινομένου της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων μεταξύ εκπαίδευσης και απασχόλησης.
- Ενδυνάμωση, αναβάθμιση και διεθνοποίηση των φορέων και υπηρεσιών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και ανάπτυξη και ανάδειξη της Κύπρου ως διεθνούς προορισμού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Ενίσχυση και ποιοτική αναβάθμιση του πρωτογενούς τομέα και ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας, της υδατοκαλλιέργειας και της βιοκαλλιέργειας και ενθάρρυνση επενδύσεων σε νέες τεχνολογίες και μεγαλύτερης κλίμακας παραγωγή, με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας και την προώθηση της αειφόρου παραγωγής τροφίμων.
- Στήριξη του δευτερογενούς τομέα με την ανάπτυξη ενός ανταγωνιστικού κλάδου ελαφριάς παραγωγής, με προτεραιότητα σε τομείς πράσινης τεχνολογίας και γεωργικής τεχνολογίας, καθώς και στήριξη της κυπριακής βιομηχανίας για μετάβαση σε μια πιο καθαρή και κυκλική οικονομία.
- Υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού 2030⁷, με επικέντρωση στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου, την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας του τομέα, μέσα από την αναβάθμιση και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, αλλά και τη δημιουργία νέων τύπων αναπτύξεων, όπως ο τουρισμός υγείας και ευεξίας.

⁶ <http://bit.ly/3tt8t36>

⁷ <http://bit.ly/3ts72BL>

- Ολοκλήρωση της κατασκευής θέρετρου καζίνο, το οποίο μεταξύ άλλων περιλαμβάνει την ανέγερση πολυθεματικού καζίνο, πολυτελούς ξενοδοχείου και μονάδων εστίασης, καθώς και συνέχιση της λειτουργίας των τεσσάρων καζίνο δορυφόρων.
- Ενίσχυση του τομέα της ναυτιλίας, στο πλαίσιο της γαλάζιας ανάπτυξης και της επιδίωξης για ανάδειξη της Κύπρου σε εμπορικό κέντρο της Ευρώπης, και υιοθέτηση νέων μέτρων για περαιτέρω ανάπτυξη του κυπριακού νηολογίου και του ναυτιλιακού συμπλέγματος της Κύπρου.
- Προώθηση της βιώσιμης χρήσης των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων, μέσω μέτρων για την καταπολέμηση της θαλάσσιας ρύπανσης και εφαρμογή των σχετικών νομοθεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Εκσυγχρονισμός του τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών, ο οποίος αποτελείται από τις νομικές, χρηματοοικονομικές και λογιστικές υπηρεσίες που αποφέρουν σημαντικό μέρος των εξαγωγών της Κύπρου, με στόχο την περαιτέρω ανάπτυξη και επέκτασή του σε νέους κλάδους και αγορές.
- Υλοποίηση μέτρων για υποβοήθηση των εξαγωγών, περιλαμβανομένων της βελτίωσης της εξωστρέφειας και εξαγωγικής ικανότητας των επιχειρήσεων, της διείσδυσης σε ξένες αγορές, της αποτελεσματικής αξιοποίησης των εμπορικών κέντρων στο εξωτερικό και της ανάπτυξης της οικονομικής διπλωματίας.
- Προώθηση του εκσυγχρονισμού του κράτους μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που αποσκοπούν στη μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας, της τοπικής αυτοδιοίκησης και της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος, προωθώντας ταυτόχρονα τη διαφάνεια και την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Στο δεύτερο μέρος της μεθοδολογίας, διενεργούνται προβλέψεις για την προσφορά εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία. Συγκεκριμένα, παρέχονται προβλέψεις για το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας κατά φύλο στην Κύπρο, μέσω του οποίου υπολογίζεται ο προβλεπόμενος οικονομικά ενεργός ανδρικός και γυναικείος πληθυσμός, ενώ στη συνέχεια διενεργείται πρόβλεψη της κατανομής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στα τρία γενικά επίπεδα εκπαίδευσης (μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και τριτοβάθμια εκπαίδευση).

Η πηγή των προβλέψεων για τον πληθυσμό στην Κύπρο είναι η Eurostat και συγκεκριμένα οι βραχυπρόθεσμες αναθεωρημένες προβλέψεις της για τον πληθυσμό «Europop2019», οι οποίες καλύπτουν την περίοδο 2022-2032. Επισημαίνεται ότι οι αναθεωρημένες προβλέψεις για τον πληθυσμό «Europop2019» λαμβάνουν υπόψη τις διακυμάνσεις της δομής του πληθυσμού κατά φύλο και ηλικία, τις γεννήσεις, τους θανάτους καθώς και την καθαρή μετανάστευση, συνεκτιμώντας και τις εισροές Ουκρανών προσφύγων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Περισσότερες επεξηγήσεις σχετικά με τα στοιχεία και τα σενάρια που υιοθετήθηκαν περιέχονται σε σχετική ιστοσελίδα της Eurostat⁸.

Η αναλυτική μεθοδολογία, η οποία ακολουθήθηκε για να ολοκληρωθούν οι προβλέψεις της ζήτησης και της προσφοράς εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία, περιγράφεται στο Παράρτημα 1. Πρόσθετα, στους πίνακες 2.1 και 2.2 στο Παράρτημα 2 παρουσιάζεται η αναλυτική περιγραφή των 52 τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των 40 επαγγελματικών ομάδων που εξετάζονται στη μελέτη.

⁸ <http://bit.ly/3OLHjOG>

1.4. Ορισμοί

Σε αυτό το υποκεφάλαιο περιέχονται οι ορισμοί που χρησιμοποιούνται στη μελέτη σε σχέση με τις πιο κάτω παραμέτρους:

- Ζήτηση εργατικού δυναμικού
- Προσφορά εργατικού δυναμικού
- Τομείς οικονομικής δραστηριότητας
- Επαγγελματικές κατηγορίες
- Επίπεδα εκπαίδευσης

Η επεξήγηση των ορισμών και η καταγραφή των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην κάθε παράμετρο, έχει σκοπό την ευκολότερη κατανόηση και ορθότερη ερμηνεία των στοιχείων και αποτελεσμάτων.

1.4.1. Ζήτηση εργατικού δυναμικού

Η συνολική ζήτηση εργατικού δυναμικού ή οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης είναι ο αριθμός των απασχολούμενων που χρειάζεται μια οικονομία για να λειτουργεί και να παράγει το εγχώριο προϊόν. Η συνολική ζήτηση εξάγεται από το άθροισμα των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης και των αναγκών απασχόλησης λόγω των μόνιμων αποχωρήσεων από την αγορά εργασίας.

Οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης είναι οι νέες θέσεις εργασίας οι οποίες προβλέπονται να δημιουργηθούν λόγω ανάπτυξης της οικονομίας και υπολογίζονται αφαιρώντας από τους απασχολούμενους της μιας χρονιάς τους απασχολούμενους της προηγούμενης χρονιάς.

Οι ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων είναι οι ανάγκες που θα δημιουργηθούν από τους απασχολούμενους οι οποίοι θα αποχωρήσουν μόνιμα από την αγορά εργασίας λόγω συνταξιοδότησης, οικογενειακών/προσωπικών λόγων και ασθένειας/αναπηρίας για εργασία.

Ο μέσος ετήσιος αριθμός ή ρυθμός των αναγκών απασχόλησης είναι ο μέσος όρος του αριθμού ή του ρυθμού που σημειώνεται κάθε χρόνο μέσα σε συγκεκριμένη περίοδο.

1.4.2. Προσφορά εργατικού δυναμικού

Η προσφορά εργατικού δυναμικού ή ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός είναι το άθροισμα των απασχολούμενων και των ανέργων. Οι απασχολούμενοι είναι τα άτομα που εργάζονται καθώς επίσης και τα άτομα που έχουν εργασία αλλά απουσιάζουν προσωρινά από αυτή. Οι άνεργοι είναι τα άτομα που δεν εργάζονται, αναζητούν ενεργά εργασία και είναι διαθέσιμα να την αναλάβουν αμέσως.

Το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας υπολογίζεται με τη διαίρεση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού μιας συγκεκριμένης κατηγορίας με τον πληθυσμό της ίδιας κατηγορίας.

1.4.3. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Οι 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας είναι ο πρωτογενής τομέας, ο δευτερογενής τομέας και ο τριτογενής τομέας. Στη συνέχεια παρατίθεται η κατανομή των 21 κύριων τομέων οικονομικής δραστηριότητας στους 3 ευρείς τομείς.

Ο πρωτογενής τομέας περιλαμβάνει τους ακόλουθους 2 κύριους τομείς:

- Γεωργία, δασοκομία και αλιεία
- Ορυχεία και λατομεία

Ο δευτερογενής τομέας περιλαμβάνει τους ακόλουθους 4 κύριους τομείς:

- Μεταποίηση
- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου
- Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων
- Κατασκευές

Ο τριτογενής τομέας περιλαμβάνει τους ακόλουθους 15 κύριους τομείς:

- Εμπόριο και επισκευή αυτοκινήτων
- Μεταφορά και αποθήκευση
- Ξενοδοχεία και εστιατόρια
- Ενημέρωση και επικοινωνία
- Χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς
- Διαχείριση ακίνητης περιουσίας
- Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες
- Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες
- Δημόσια διοίκηση και άμυνα
- Εκπαίδευση
- Υγεία και κοινωνική μέριμνα
- Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία
- Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών
- Ιδιωτικά νοικοκυριά
- Ετερόδικους οργανισμούς και φορείς

1.4.4. Επαγγελματικές κατηγορίες

Οι 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες αναφέρονται στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου (επαγγέλματα τα οποία απαιτούν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης), στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου (επαγγέλματα τα οποία χρειάζονται απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) και

στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου (επαγγέλματα τα οποία δεν απαιτούν οποιαδήποτε εξειδίκευση). Στη συνέχεια παρουσιάζεται η κατανομή των 10 κύριων επαγγελματικών κατηγοριών στις 3 ευρείες κατηγορίες.

Τα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου περιλαμβάνουν τις ακόλουθες 4 κύριες κατηγορίες:

- Διευθυντές
- Πτυχιούχοι
- Τεχνικοί βοηθοί
- Στρατιωτικοί

Τα επαγγέλματα μέσου επιπέδου περιλαμβάνουν τις ακόλουθες 5 κύριες κατηγορίες:

- Γραφείς
- Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές
- Γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς
- Τεχνίτες
- Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές

Τα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου περιλαμβάνουν την κύρια κατηγορία:

- Ανειδίκευτοι εργάτες

1.4.5. Επίπεδα εκπαίδευσης

Τα 3 γενικά επίπεδα εκπαίδευσης αναφέρονται στη μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στη μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Στη συνέχεια φαίνεται η κατανομή των 8 αναλυτικών επιπέδων εκπαίδευσης στα 3 γενικά επίπεδα.

Η μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει τα ακόλουθα 3 επίπεδα:

- Δεν συμπλήρωσε το Δημοτικό
- Δημοτικό
- Γυμνάσιο / Νέα Σύγχρονη Μαθητεία

Η μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει τα ακόλουθα 2 επίπεδα:

- Λύκειο, Τεχνική / Επαγγελματική Σχολή
- Μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνει τα ακόλουθα 3 επίπεδα:

- Τριτοβάθμια 2-3 χρόνια (Κολέγιο)
- Πανεπιστήμιο (περιλαμβάνει το μεταπτυχιακό)
- Διδακτορικό

1.5. Περιγραμμά της μελέτης

Στο πρώτο κεφάλαιο περιέχεται ο σκοπός και η έκταση της μελέτης, η μεθοδολογία η οποία ακολουθήθηκε για την πρόβλεψη της ζήτησης και της προσφοράς εργατικού δυναμικού την περίοδο 2022-2032, καθώς και οι επεξηγήσεις των ορισμών που χρησιμοποιούνται στη μελέτη.

Το Μέρος Α περιλαμβάνει 3 κεφάλαια (κεφάλαια 2, 3 και 4), στα οποία παρουσιάζεται η γενική εικόνα των προβλέψεων της ζήτησης και της προσφοράς εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία κατά την περίοδο 2022-2032 και περιέχονται οι εισηγήσεις της μελέτης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζονται τα κυριότερα αποτελέσματα των προβλέψεων της ζήτησης εργατικού δυναμικού για το σύνολο της οικονομίας, τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τις επαγγελματικές κατηγορίες.

Στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζονται τα κυριότερα αποτελέσματα των προβλέψεων της προσφοράς εργατικού δυναμικού για τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό στο σύνολο, κατά φύλο και κατά γενικό επίπεδο εκπαίδευσης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο καταγράφονται οι βασικές διαπιστώσεις και τα πορίσματα της μελέτης. Επίσης, διατυπώνονται εισηγήσεις οι οποίες αναδύονται μέσα από την κριτική εξέταση των αποτελεσμάτων των προβλέψεων και αποσκοπούν στην προγραμματισμένη αντιμετώπιση της μελλοντικής κατάστασης στην αγορά εργασίας της Κύπρου.

Το Μέρος Β περιλαμβάνει 3 κεφάλαια (κεφάλαια 5, 6 και 7), στα οποία παρουσιάζεται η αναλυτική εικόνα των προβλέψεων της ζήτησης και της προσφοράς εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία κατά την περίοδο 2022-2032.

Στο πέμπτο και έκτο κεφάλαιο περιέχονται οι προβλέψεις της ζήτησης εργατικού δυναμικού στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στις επαγγελματικές κατηγορίες, αντίστοιχα. Ειδικότερα, παρουσιάζονται στοιχεία για τον αριθμό των απασχολούμενων καθώς και στοιχεία για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης.

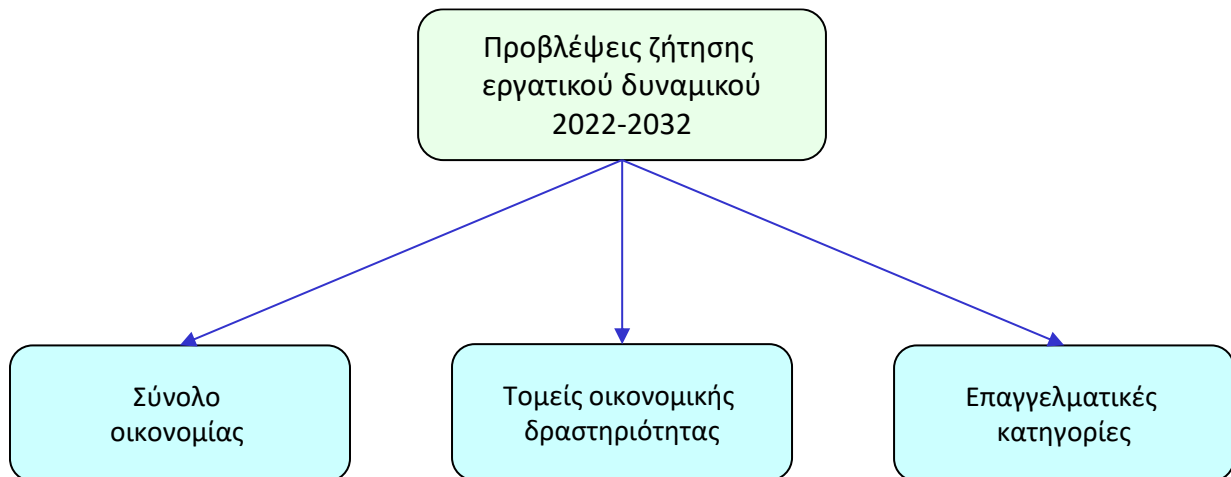
Στο έβδομο κεφάλαιο περιέχονται οι προβλέψεις της προσφοράς εργατικού δυναμικού τόσο στο σύνολο και φύλο όσο και στα γενικά επίπεδα εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται στοιχεία για τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, τον πληθυσμό και το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας, συνολικά και κατά φύλο, και στοιχεία για τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό στα 3 γενικά επίπεδα εκπαίδευσης.

ΜΕΡΟΣ Α

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

2. Κυριότερα αποτελέσματα προβλέψεων ζήτησης εργατικού δυναμικού

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζονται τα κυριότερα αποτελέσματα των προβλέψεων για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι προβλέψεις για το σύνολο της οικονομίας, τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τις επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032. Η ανάλυση των στοιχείων επικεντρώνεται στις χρονιές 2017, 2022, 2027 και 2032, ενώ η σύγκριση γίνεται ανάμεσα στις περιόδους 2016-2021, 2022-2027, 2027-2032 και 2022-2032.

Οι προβλέψεις στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και στις επαγγελματικές κατηγορίες εξετάζονται σε σχέση με τις ακόλουθες παραμέτρους:

- Τον αριθμό των απασχολουμένων.
- Την ποσοστιαία κατανομή των απασχολουμένων.
- Τον μέσο ετήσιο αριθμό των συνολικών αναγκών απασχόλησης, ο οποίος διαχωρίζεται σε αναπτυξιακές ανάγκες και σε αποχωρήσεις.
- Τον μέσο ετήσιο ρυθμό των συνολικών αναγκών απασχόλησης, ο οποίος διαχωρίζεται σε ρυθμό αναπτυξιακών αναγκών και σε ρυθμό αποχωρήσεων.

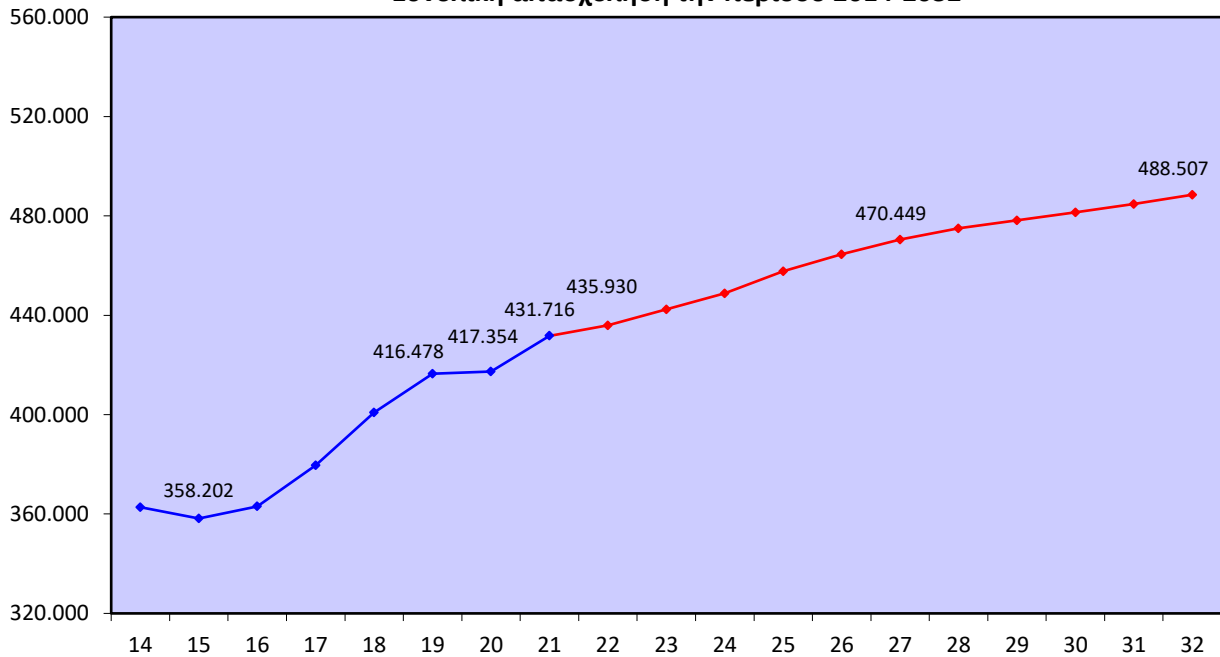
2.1. Σύνολο οικονομίας

Στο Σχεδιάγραμμα 1 φαίνεται η συνολική απασχόληση την περίοδο 2014-2032. Σημειώνεται ότι, τα στοιχεία της περιόδου 2014-2021 είναι πραγματικά, ενώ τα στοιχεία της περιόδου 2022-2032 είναι προβλεπόμενα.

Η συνολική απασχόληση μέσα στην περίοδο 2022-2032 προβλέπεται ότι θα εμφανίσει ανοδική τάση. Συγκεκριμένα, το 2022 η συνολική απασχόληση θα βρίσκεται στις 435.930 άτομα, το 2027 θα ανέλθει στις 470.449 άτομα, ενώ μέχρι το 2032 υπολογίζεται να φτάσει στις 488.507 άτομα, σημειώνοντας αριθμητική αύξηση 52.577 ατόμων και ποσοστιαία αύξηση 12,1% μέσα στη δεκαετία αυτή.

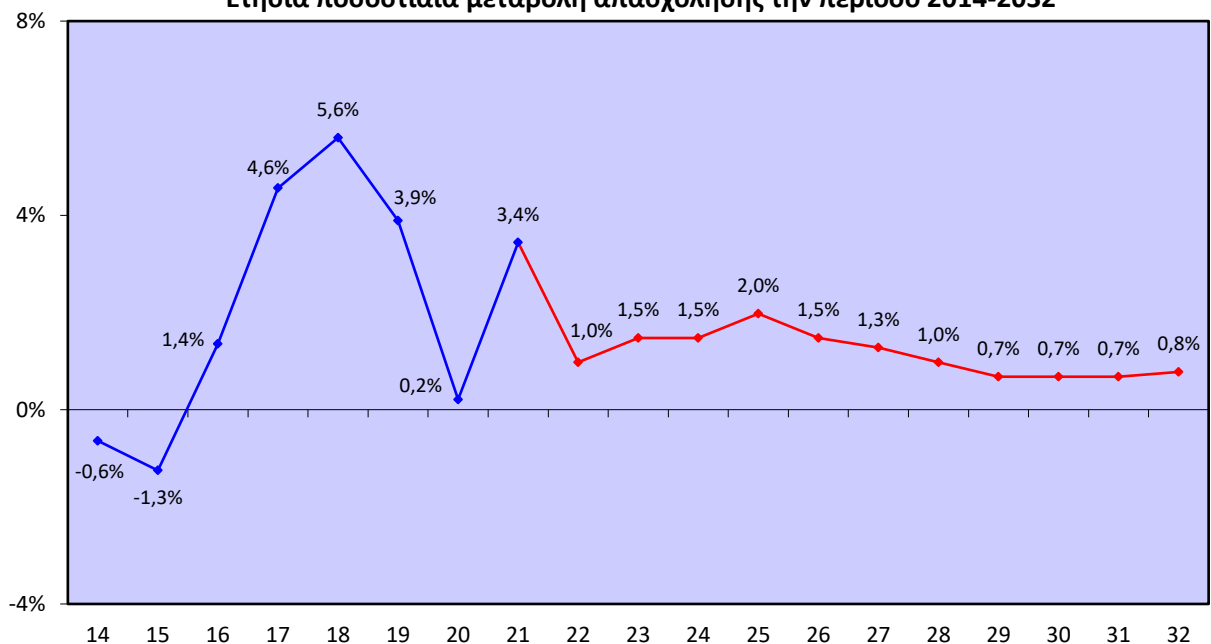
Επισημαίνεται ότι η συνολική απασχόληση από το 2015 (358.202 άτομα) άρχισε να ανακάμπτει σταδιακά από τη σημαντική μείωση που είχε παρατηρηθεί την περίοδο 2011-2015 εξαιτίας της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης που έπληξε και την κυπριακή οικονομία (αριθμητική μείωση -40.012 ατόμων και ποσοστιαία μείωση -10,0%). Σημειώνεται ότι, οριακή αύξηση εμφανίστηκε και το 2020 (αριθμητική αύξηση 876 ατόμων και ποσοστιαία αύξηση 0,2%), παρόλες τις επιπτώσεις οι οποίες προκλήθηκαν από την πανδημία της νόσου COVID-19.

Σχεδιάγραμμα 1
Συνολική απασχόληση την περίοδο 2014-2032

Η ετήσια ποσοστιαία μεταβολή της απασχόλησης την περίοδο 2014-2032 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 2.

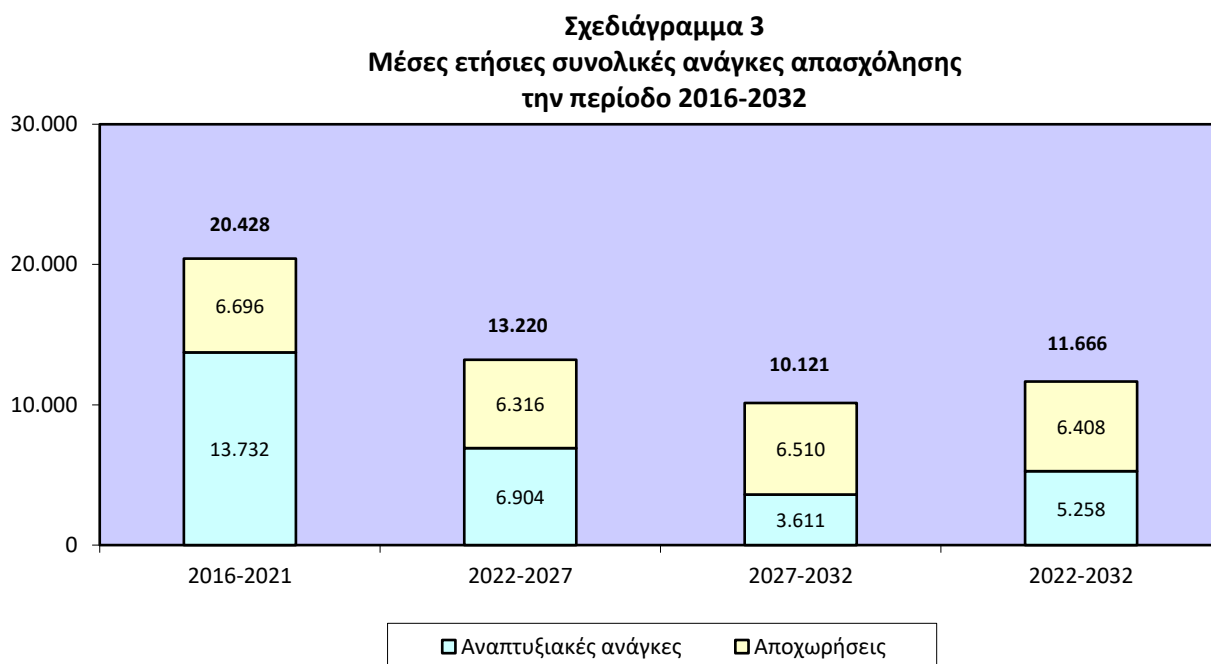
Σχεδιάγραμμα 2
Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή απασχόλησης την περίοδο 2014-2032

Την περίοδο 2022-2032, αναμένεται να συνεχιστούν οι θετικοί ρυθμοί μεταβολής της συνολικής απασχόλησης, οι οποίοι θα κυμαίνονται από 2,0% μέχρι 0,7%. Συγκεκριμένα, το 2022 η συνολική απασχόληση προβλέπεται ότι θα αυξηθεί κατά 1,0%, παρόλη την αβεβαιότητα που επικρατεί στην παγκόσμια οικονομία από τις επιπτώσεις του πολέμου ανάμεσα στη Ρωσία και την Ουκρανία, αλλά και του υψηλού πληθωρισμού, στη συνέχεια θα εμφανίσει ανοδική τάση μέχρι το 2025 φτάνοντας στο 2,0% (μεγαλύτερος ρυθμός αύξησης μέσα στην περίοδο), ενώ ακολούθως θα παρουσιάσει καθοδική τάση πέφτοντας στο 0,8% το 2032.

Επισημαίνονται οι υψηλοί ρυθμοί αύξησης της απασχόλησης που σημειώθηκαν το 2017 (4,6%), το 2018 (5,6%) και το 2019 (3,9%), όπου αποτυπώνεται η σημαντική ανάκαμψη της συνολικής απασχόλησης μετά τη μεγάλη μείωση που σημειώθηκε την περίοδο 2011-2015, ως απότοκο της οικονομικής κρίσης. Το 2020, ο ρυθμός αύξησης της συνολικής απασχόλησης περιορίστηκε μόλις στο 0,2%, λόγω της πανδημίας της νόσου COVID-19, ενώ το 2021 παρουσίασε αξιόλογη αύξηση φτάνοντας στο 3,4%.

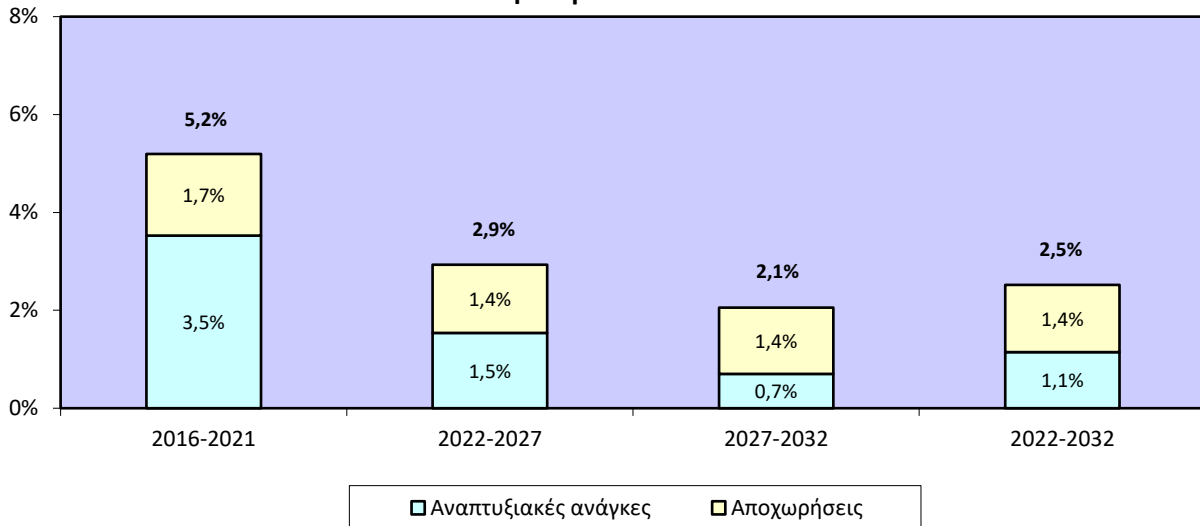
Στο Σχεδιάγραμμα 3 φαίνονται οι μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης την περίοδο 2016-2032, οι οποίες καθορίζονται από τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης και τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων.

Οι μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης, δηλαδή η ετήσια συνολική ζήτηση της κυπριακής οικονομίας σε απασχολούμενους, την περίοδο 2022-2032 προβλέπεται να ανέλθουν στις 11.666 άτομα. Επισημαίνεται ότι, οι ανάγκες απασχόλησης οι οποίες θα προκύψουν λόγω των αποχωρήσεων (6.408 άτομα τον χρόνο) θα κυμαίνονται σε υψηλότερα επίπεδα από τις αναπτυξιακές ανάγκες, δηλαδή τις νέες θέσεις εργασίας (5.258 άτομα τον χρόνο). Την περίοδο 2022-2027, οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης υπολογίζονται στις 13.220 άτομα τον χρόνο, ενώ την περίοδο 2027-2032 στις 10.121 άτομα τον χρόνο, με την πτώση να οφείλεται στον μειωμένο αριθμό των ετήσιων αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης (6.904 άτομα την περίοδο 2022-2027 σε σχέση με 3.611 άτομα την περίοδο 2027-2032). Επίσης, διαπιστώνεται ότι οι προβλεπόμενες συνολικές ανάγκες απασχόλησης της περιόδου 2022-2032 θα είναι πολύ μικρότερες συγκριτικά με τις ανάγκες της περιόδου 2016-2021 (20.428 άτομα τον χρόνο).

Το Σχεδιάγραμμα 4 δείχνει τον μέσο ετήσιο ρυθμό των συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2016-2032.

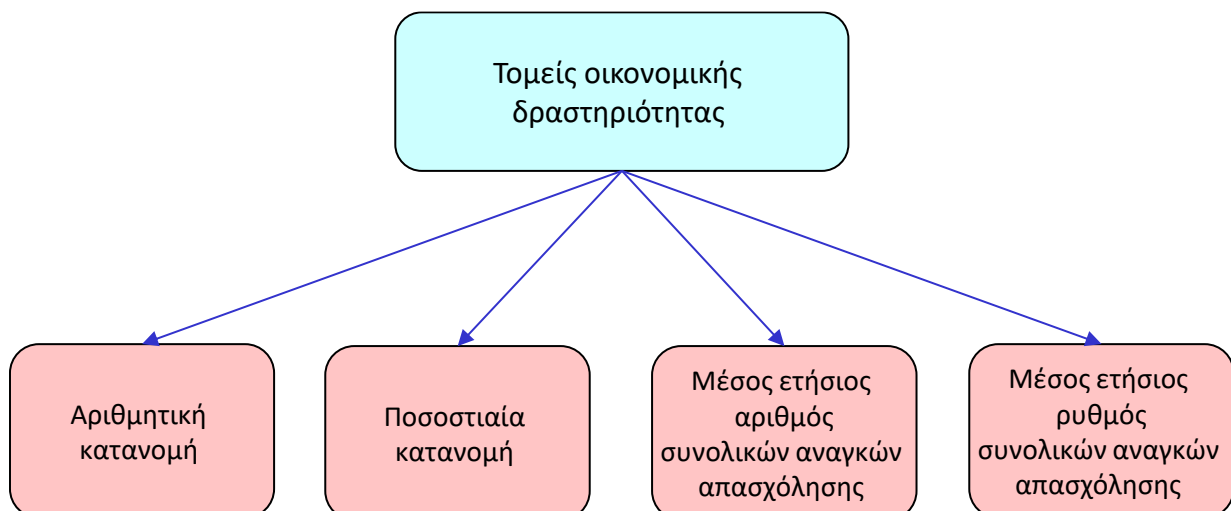
Σχεδιάγραμμα 4
Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης
την περίοδο 2016-2032

Ο μέσος ετήσιος ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2022-2032, προβλέπεται να ανέλθει στο 2,5%. Ειδικότερα, την περίοδο 2022-2027 ο μέσος ετήσιος ρυθμός της συνολικής ζήτησης σε απασχολούμενους θα φτάσει στο 2,9%, ενώ την περίοδο 2027-2032 θα κατέλθει στο 2,1%, με τη μείωση να προκύπτει λόγω του σημαντικά χαμηλότερου ετήσιου ρυθμού αναπτυξιακών αναγκών (1,5% την περίοδο 2022-2027 συγκριτικά με 0,7% την περίοδο 2027-2032). Επισημαίνεται ότι την περίοδο 2016-2021 ο μέσος ετήσιος ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης ήταν περίπου διπλάσιος αφού έφτανε στο 5,2%.

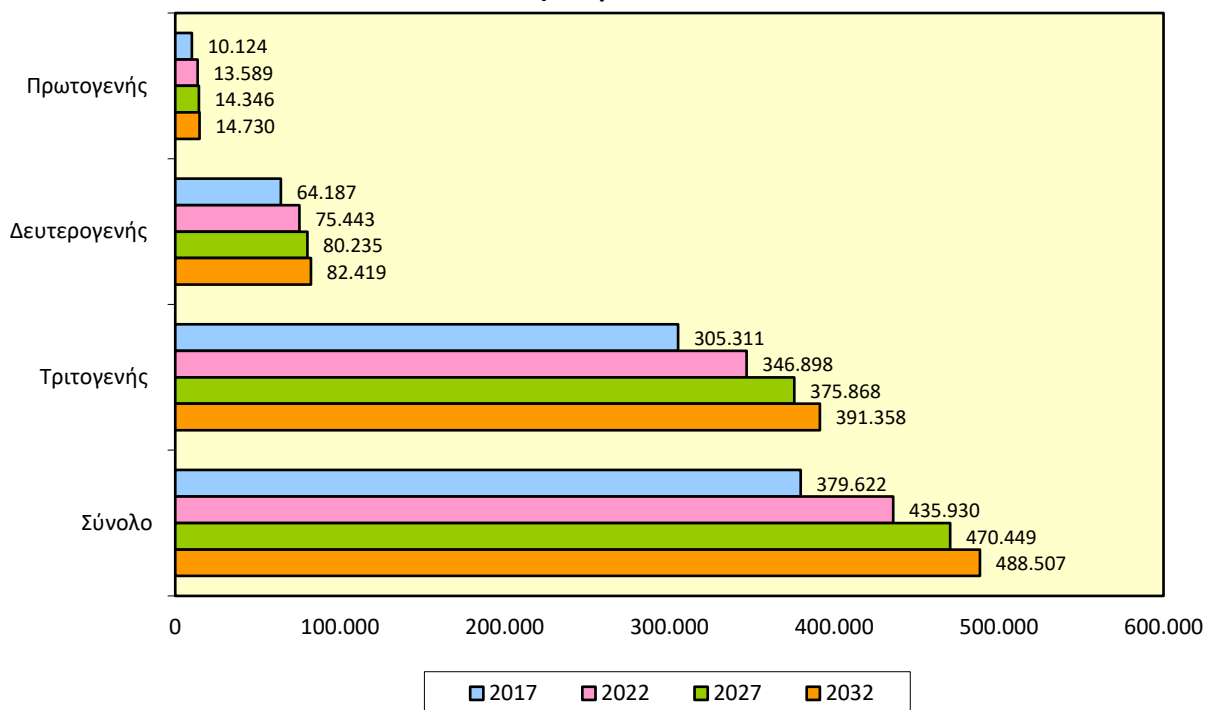
2.2. Τομείς οικονομικής δραστηριότητας

Σε αυτό το υποκεφάλαιο παρουσιάζεται η προβλεπόμενη εικόνα για την απασχόληση και τις ανάγκες απασχόλησης στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032.

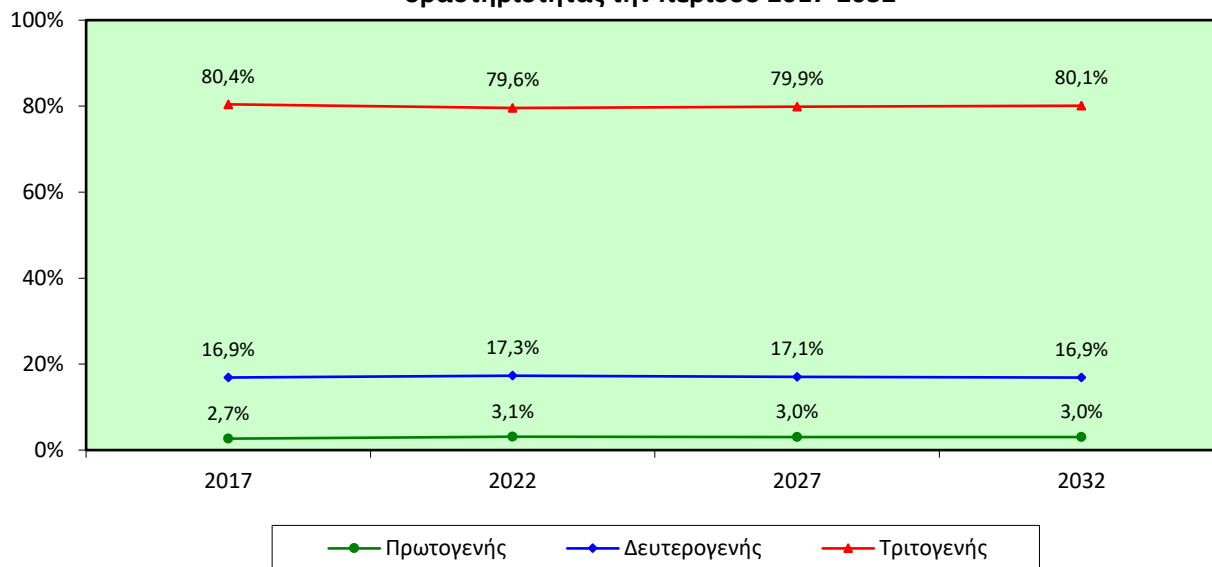

Στα Σχεδιαγράμματα 5 και 6 απεικονίζεται η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή των απασχολουμένων στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2017-2032.

Σχεδιάγραμμα 5
Προβλέψεις απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας
την περίοδο 2022-2032

Σχεδιάγραμμα 6
Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων στους ευρείς τομείς οικονομικής
δραστηριότητας την περίοδο 2017-2032

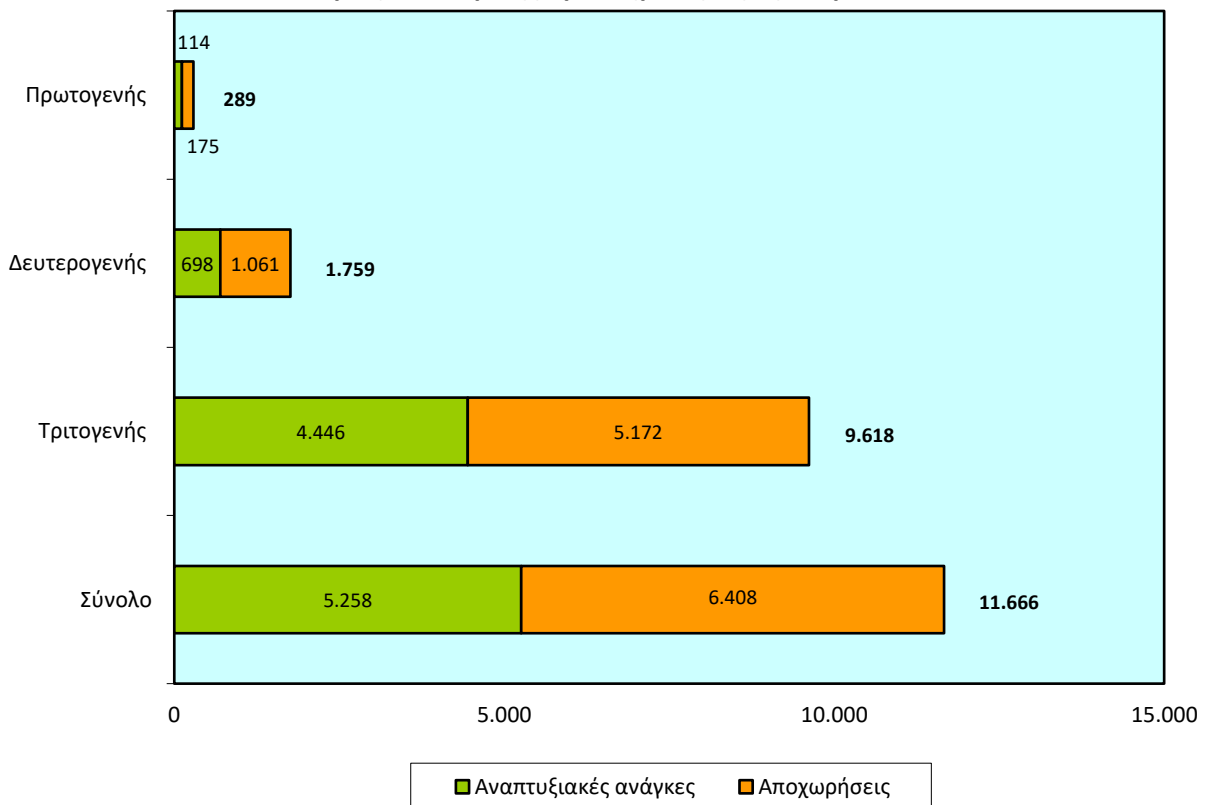
Στον τριτογενή τομέα προβλέπεται ότι θα απασχολείται η συντριπτική πλειονότητα των απασχολουμένων, με τον αριθμό τους να ανέρχεται από 346.898 άτομα το 2022 (79,6% του συνόλου), στις 391.358 άτομα το 2032 (80,1% του συνόλου), σημειώνοντας ποσοστιαία αύξηση 12,8%. Σε σχέση με το 2017, ο αριθμός των απασχολουμένων θα παρουσιάσει μεγάλη αύξηση, ενώ το μερίδιό τους θα έχει πολύ μικρή πτώση.

Στον δευτερογενή τομέα οι απασχολούμενοι από 75.443 άτομα το 2022 (17,3% του συνόλου), υπολογίζεται ότι θα ανέλθουν στις 82.419 άτομα το 2032 (16,9% του συνόλου) με ποσοστιαία αύξηση 9,2%. Συγκριτικά με το 2017, αναμένεται ότι θα εμφανιστεί αύξηση στον αριθμό των απασχολουμένων σε αντίθεση με το μερίδιό τους το οποίο θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα.

Στον πρωτογενή τομέα ο αριθμός των απασχολούμενων εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει μικρή άνοδο την περίοδο 2022-2032. Η απασχόληση το 2022 υπολογίζεται στις 13.589 άτομα (3,1% του συνόλου) και το 2032 θα ανέλθει στις 14.730 άτομα (3,0% του συνόλου) ισοδυναμώντας με αύξηση 8,4%. Αύξηση θα σημειώσει τόσο ο αριθμός όσο και το μερίδιο των απασχολουμένων σε σχέση με το 2017.

Τα Σχεδιαγράμματα 7 και 8 παρουσιάζουν τον αριθμό και τον ρυθμό των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032.

Σχεδιάγραμμα 7
Μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032

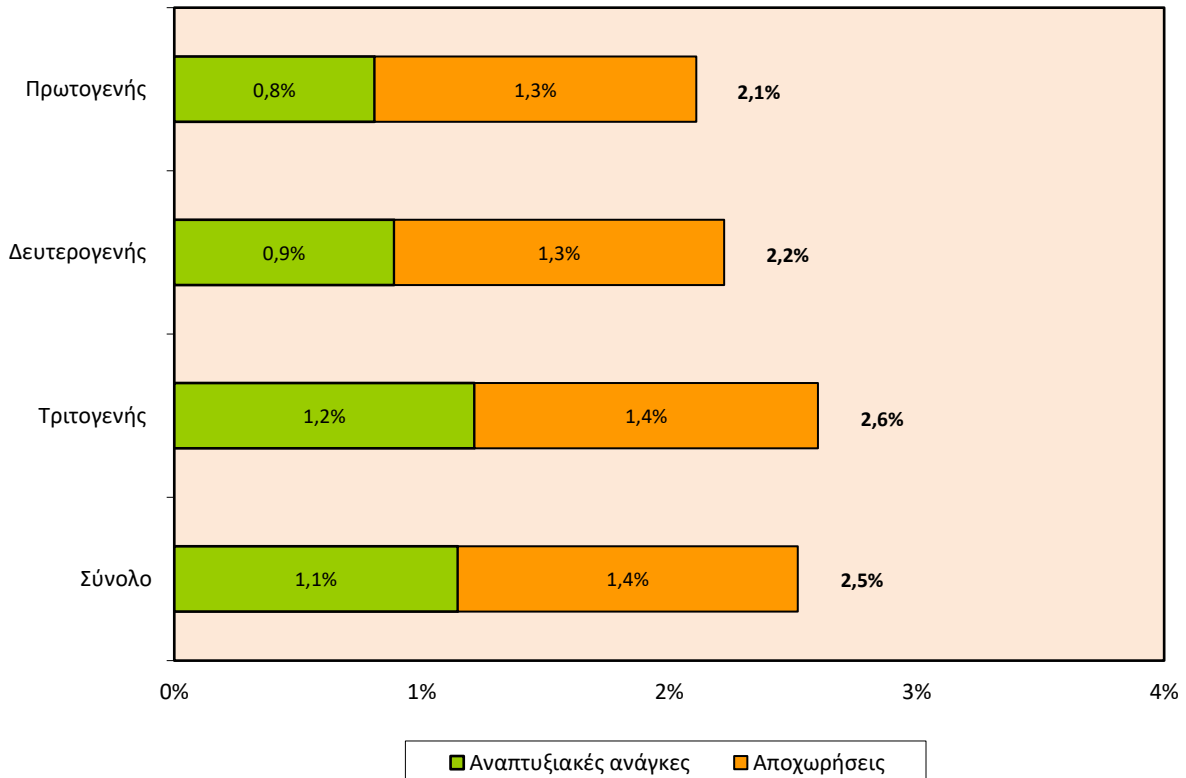
Ο τριτογενής τομέας προβλέπεται ότι θα παρουσιάσει τις μεγαλύτερες με διαφορά συνολικές ανάγκες απασχόλησης, οι οποίες αποτελούν το 82,4% των συνολικών αναγκών της κυπριακής οικονομίας. Συγκεκριμένα, μέσα στην περίοδο 2022-2032, οι συνολικές ανάγκες θα ανέλθουν στις 9.618 άτομα ή 2,6% τον χρόνο. Από αυτές τις ετήσιες ανάγκες, οι 4.446 άτομα ή 1,2% θα προκύψουν λόγω αναπτυξιακών αναγκών και οι 5.172 άτομα ή 1,4% λόγω αποχωρήσεων.

Αξιόλογες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα εμφανιστούν, επίσης, στον δευτερογενή τομέα. Ειδικότερα, την περίοδο 2022-2032, οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στα 1.759 άτομα ή

2,2% ετησίως. Οι αναπτυξιακές ανάγκες θα φτάνουν στα 698 άτομα ή 0,9% τον χρόνο, ενώ οι αποχωρήσεις θα βρίσκονται σε υψηλότερα επίπεδα με 1.061 άτομα ή 1,3% τον χρόνο.

Σε πολύ χαμηλά επίπεδα θα κυμανθούν οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα. Την περίοδο 2022-2032, οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στα 289 άτομα ή 2,1% τον χρόνο (114 άτομα ή 0,8% τον χρόνο λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 175 άτομα ή 1,3% τον χρόνο λόγω αποχωρήσεων).

Σχεδιάγραμμα 8
Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032

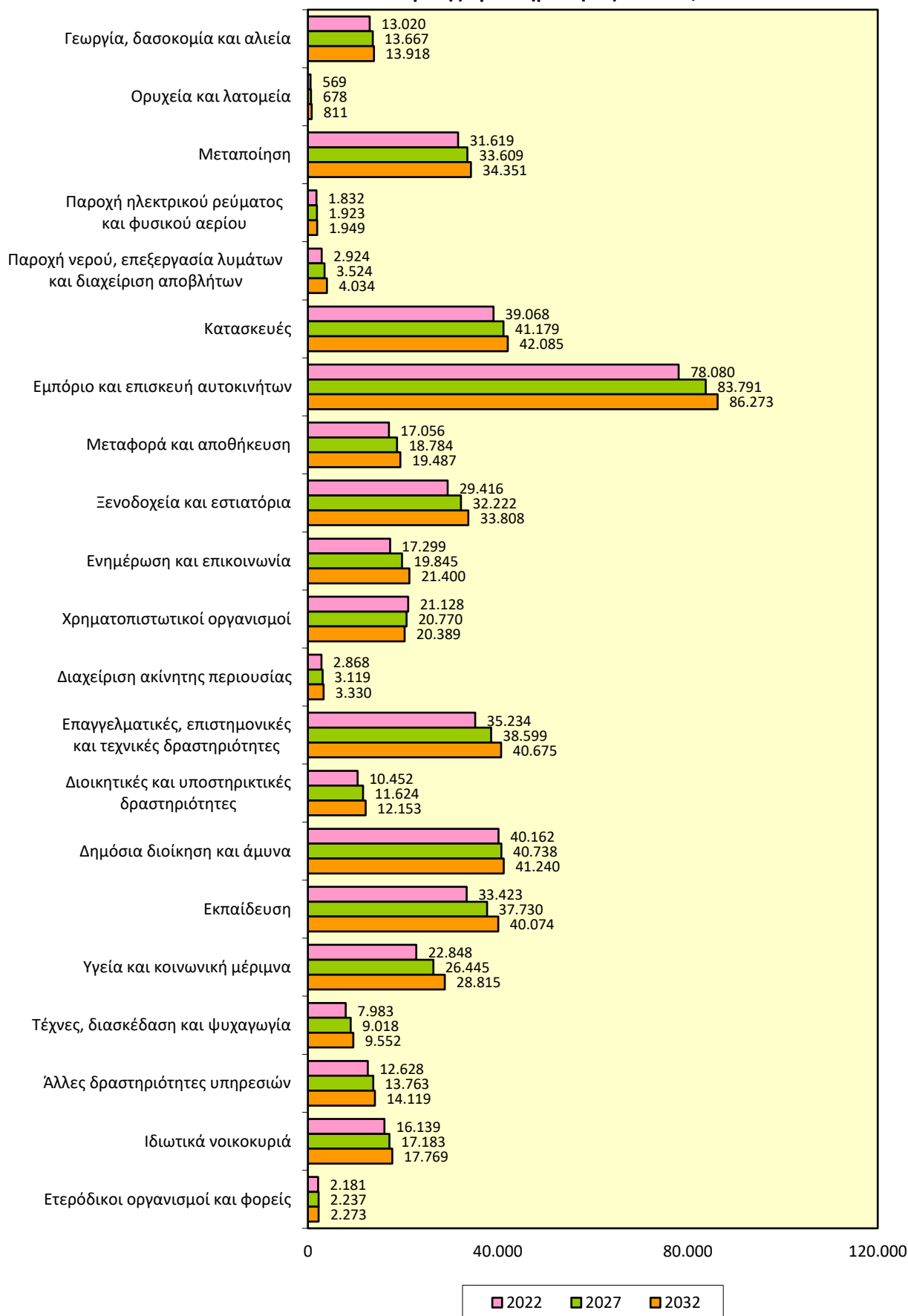
Η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας το 2022, 2027 και 2032, απεικονίζεται στα Σχεδιαγράμματα 9 και 10.

Ο μεγαλύτερος με διαφορά αριθμός των απασχολούμενων θα συνεχίσει να εργάζεται στον τομέα του Εμπορίου και επισκευής αυτοκινήτων. Συγκεκριμένα, η απασχόληση από 78.080 άτομα το 2022 (17,9% του συνόλου), θα ανέλθει στις 86.273 άτομα το 2032 (17,7% του συνόλου) σημειώνοντας αύξηση 10,5%.

Δεύτερος σε μέγεθος τομέας αναμένεται να είναι οι Κατασκευές. Το 2022, οι απασχολούμενοι θα ανέλθουν στις 39.068 άτομα (9,0% του συνόλου), ενώ το 2032 θα φτάσουν στις 42.085 άτομα (8,6% του συνόλου) παρουσιάζοντας άνοδο 7,7%.

Τρίτος μεγαλύτερος τομέας προβλέπεται να είναι η Δημόσια διοίκηση και άμυνα, όπου το 2022 θα εργοδοτούνται 40.162 άτομα (9,2% του συνόλου), ενώ το 2032 θα ανέλθουν στις 41.240 άτομα (8,4% του συνόλου) εμφανίζοντας μικρή αύξηση ύψους 2,7%.

Σχεδιάγραμμα 9
Προβλέψεις απασχόλησης στους 21 κύριους τομείς
οικονομικής δραστηριότητας το 2022, 2027 και 2032

Σχεδιάγραμμα 10
Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων στους 21 κύριους
τομείς οικονομικής δραστηριότητας το 2022, 2027 και 2032

Σημαντικός αριθμός ατόμων θα απασχολείται, επίσης, στις Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες καθώς και στην Εκπαίδευση. Η απασχόληση στον τομέα των Επαγγελματικών, επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων το 2022 θα φτάσει στις 35.234 άτομα (8,1% του συνόλου) και το 2032 στις 40.675 άτομα (8,3% του συνόλου) σημειώνοντας αύξηση 15,4%, ενώ στον τομέα της Εκπαίδευσης το 2022 θα ανέλθει στις 33.423 άτομα (7,7% του συνόλου) και το 2032 στις 40.074 άτομα (8,2% του συνόλου) παρουσιάζοντας σημαντική αύξηση 19,9%.

Ακολουθούν οι τομείς της Μεταποίησης καθώς και των Ξενοδοχείων και εστιατορίων. Στον τομέα της Μεταποίησης προβλέπεται ότι ο αριθμός των απασχολούμενων κατά το 2022 θα ανέλθει στις 31.619 άτομα (7,3% του συνόλου) και το 2032 στις 34.351 άτομα (7,0% του συνόλου) με αύξηση 8,6%, ενώ στα Ξενοδοχεία και εστιατόρια οι απασχολούμενοι εκτιμώνται στις 29.416 άτομα (6,7% του συνόλου) το 2022 και στις 33.808 άτομα (6,9% του συνόλου) το 2032 με αύξηση 14,9%.

Επισημαίνονται οι μεγάλες ποσοστιαίες αυξήσεις των απασχολούμενων που θα παρατηρηθούν την περίοδο 2022-2032 στην Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων (38,0%), στην Υγεία και κοινωνική μέριμνα (26,1%) καθώς και στην Ενημέρωση και επικοινωνία (23,7%).

Ο αριθμός και ο ρυθμός των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας κατά την περίοδο 2022-2032, παρουσιάζεται στα Σχεδιαγράμματα 11 και 12.

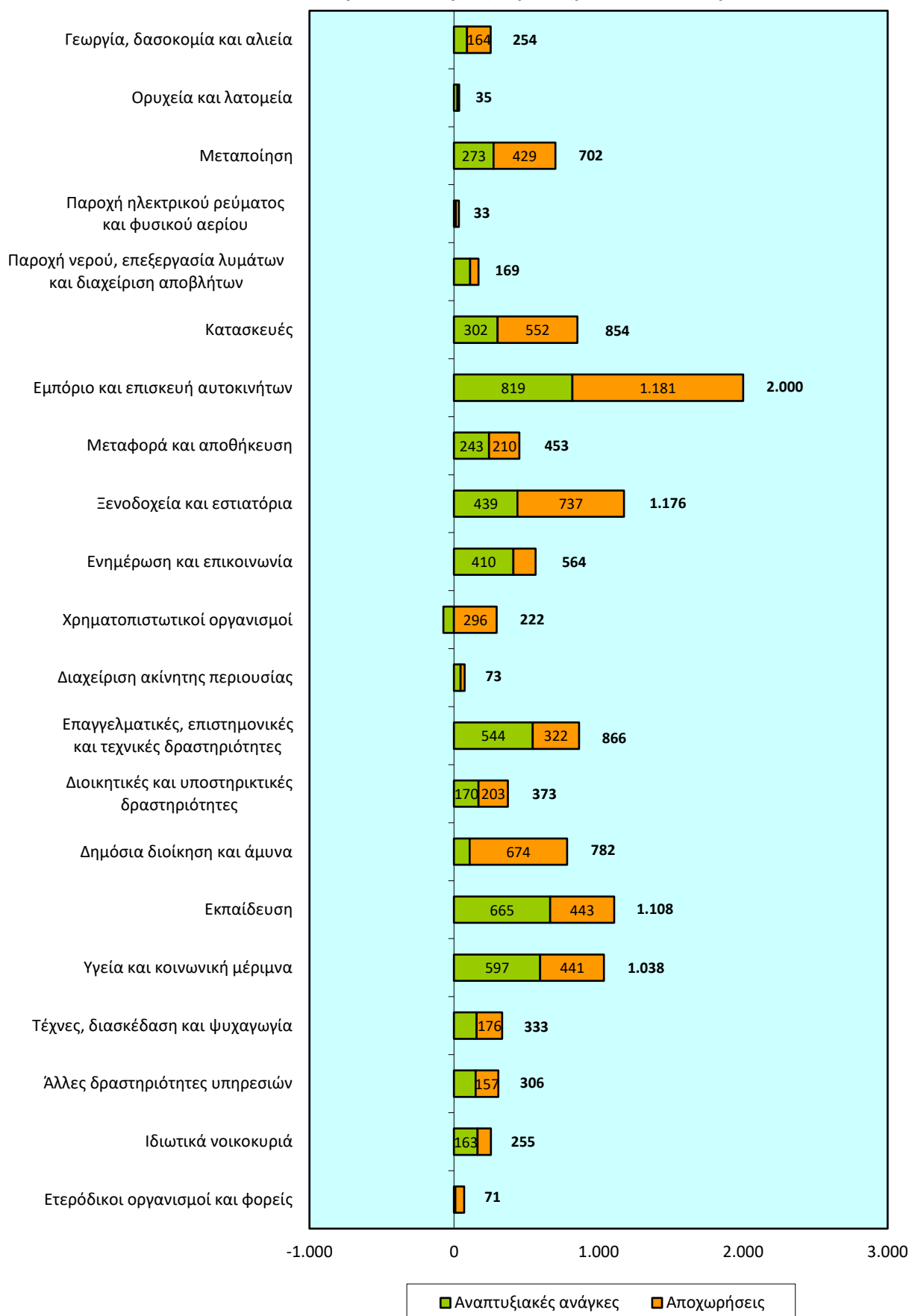
Οι μεγαλύτερες με διαφορά ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα παρουσιαστούν στο Εμπόριο και επισκευή αυτοκινήτων. Ειδικότερα, μέσα στην περίοδο 2022-2032, εκτιμάται ότι οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στις 2.000 άτομα ή 2,4% τον χρόνο (819 άτομα ή 1,0% τον χρόνο λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 1.181 άτομα ή 1,4% τον χρόνο λόγω αποχωρήσεων).

Οι αμέσως μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης προβλέπεται ότι θα σημειωθούν στα Ξενοδοχεία και εστιατόρια. Την περίοδο 2022-2032, οι ετήσιες συνολικές ανάγκες θα ανέλθουν στα 1.176 άτομα ή 3,7% (439 άτομα ή 1,4% τον χρόνο λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 737 άτομα ή 2,3% τον χρόνο λόγω αποχωρήσεων).

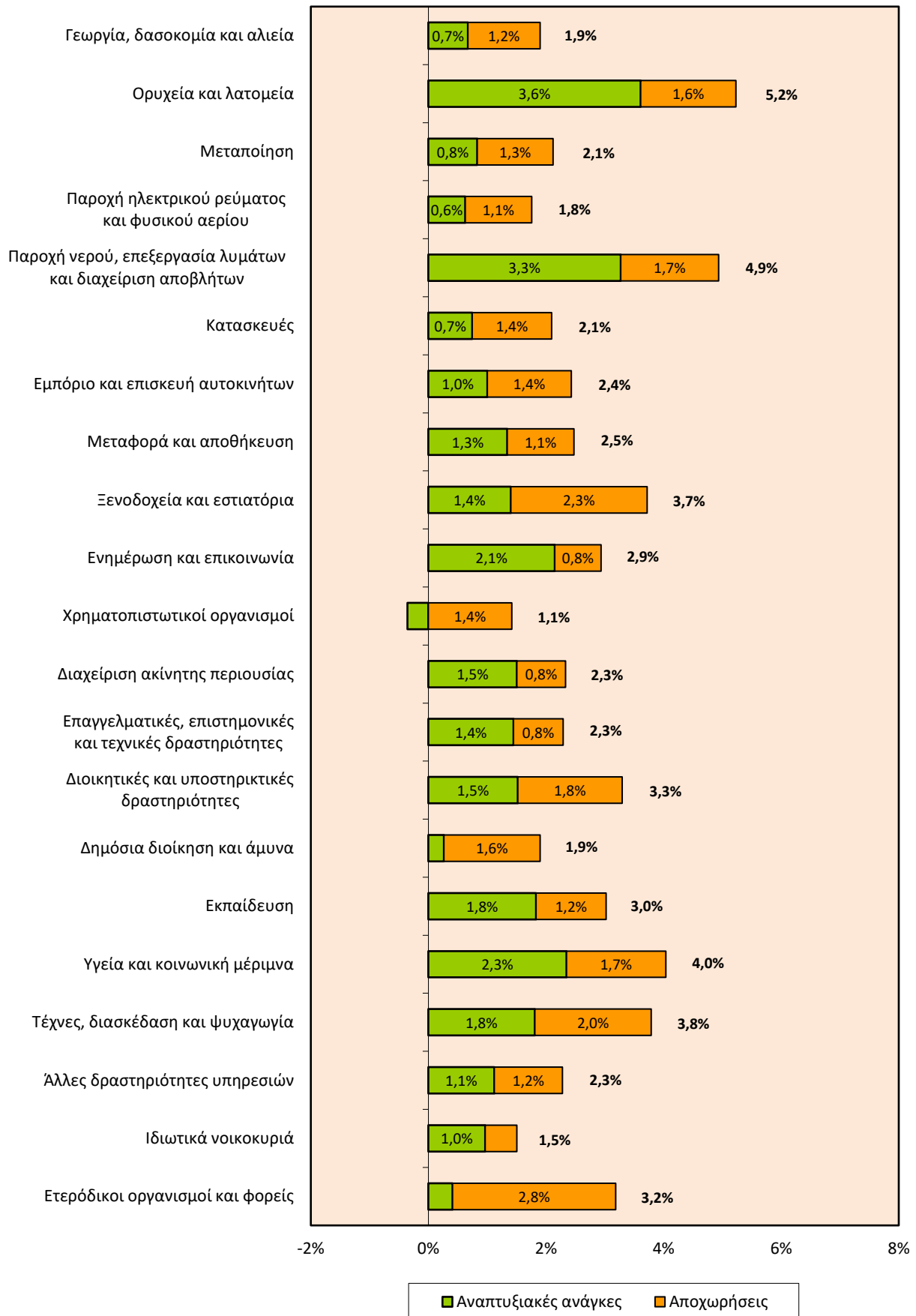
Σημαντικές συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα υπάρξουν, επίσης, στην Εκπαίδευση καθώς και στην Υγεία και κοινωνική μέριμνα. Οι συνολικές ανάγκες μέσα στην περίοδο 2022-2032 στην Εκπαίδευση θα ανέρχονται στα 1.108 άτομα ή 3,0% ετησίως (665 άτομα ή 1,8% τον χρόνο λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 443 άτομα ή 1,2% τον χρόνο λόγω αποχωρήσεων). Στην Υγεία και κοινωνική μέριμνα οι συνολικές ανάγκες προβλέπονται στα 1.038 άτομα ή 4,0% ετησίως (597 άτομα ή 2,3% τον χρόνο λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 441 άτομα ή 1,7% τον χρόνο λόγω αποχωρήσεων).

Ο υψηλότερος ετήσιος ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2022-2032, προβλέπεται ότι θα εμφανιστεί στα Ορυχεία και λατομεία με 5,2%. Ο ρυθμός αυτός οφείλεται στις δραστηριότητες εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου οι οποίες περιλαμβάνονται στον τομέα. Ακολουθούν με επίσης υψηλούς ρυθμούς συνολικών αναγκών απασχόλησης η Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων (4,9%), η Υγεία και κοινωνική μέριμνα (4,0%), οι Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία (3,8%) καθώς και τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια (3,7%).

Σχεδιάγραμμα 11
Μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στους 21 κύριους
τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032

Σχεδιάγραμμα 12
Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης στους
21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032

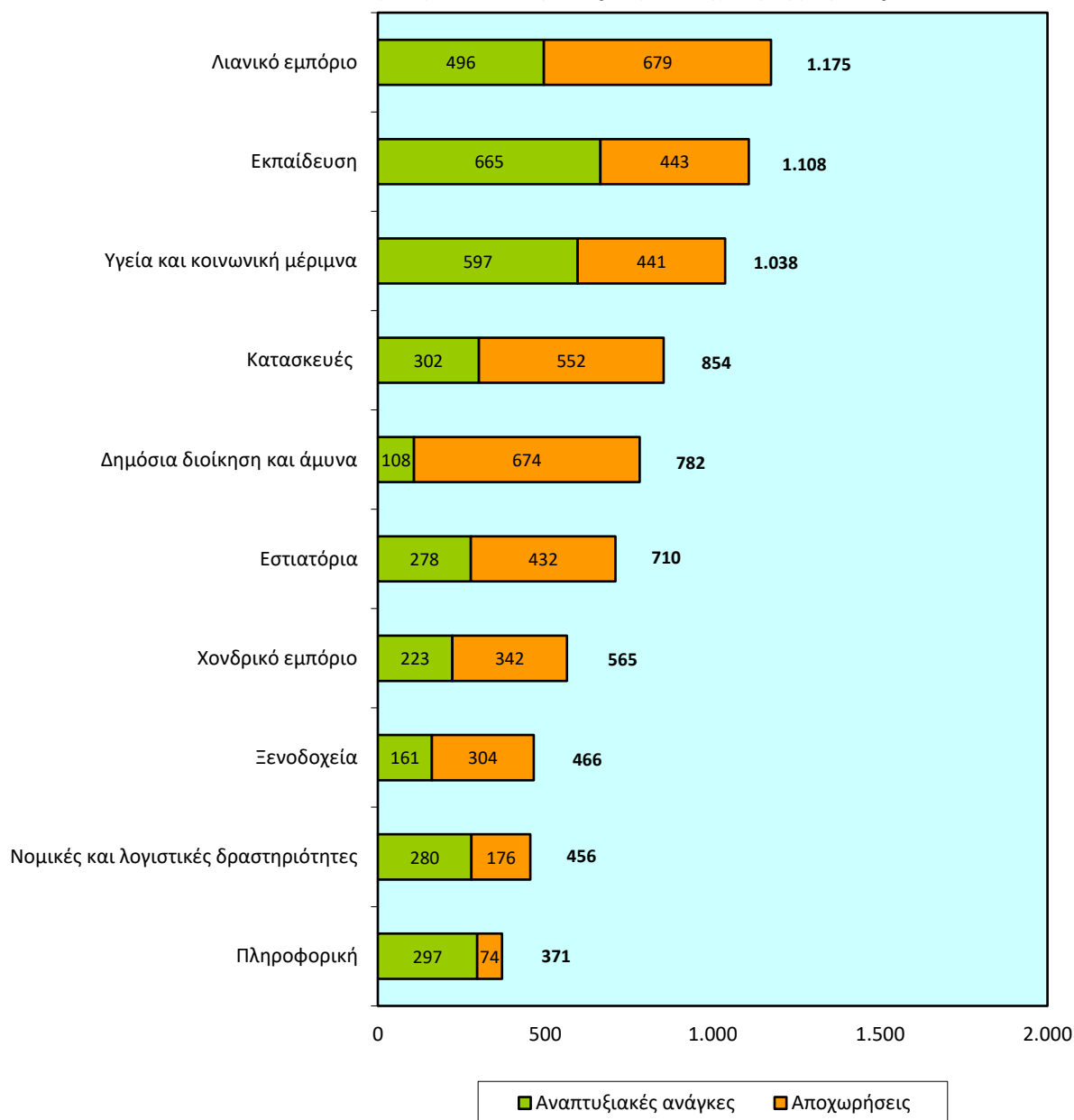

Στον Πίνακα 1 παρουσιάζεται ο μέσος ετήσιος αριθμός και ρυθμός των συνολικών αναγκών απασχόλησης στους 52 αναλυτικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032, οι οποίοι χρωματίζονται ανάλογα με τις προοπτικές ζήτησης, ενώ στα Σχεδιαγράμματα 13 και 14 φαίνονται οι 10 τομείς με τον μεγαλύτερο αριθμό και ρυθμό συνολικών αναγκών.

Πίνακας 1
Μέσος ετήσιος αριθμός και ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης
στους 52 τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032

NACE 2	Τομέας οικονομικής δραστηριότητας	Αριθμός	Ρυθμός
A	Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	254	1,9%
B	Ορυχεία και λατομεία	35	5,2%
C10-12	Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού	247	2,2%
C13-15	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και ειδών ένδυσης και δέρματος	12	1,1%
C16	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου	50	1,9%
C17-18	Παραγωγή προϊόντων από χαρτί και εκτυπώσεις	-2	-0,2%
C19-21	Παραγωγή χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων	101	2,8%
C22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό	21	1,8%
C23	Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	50	2,0%
C24-25	Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων	135	2,4%
C26-30	Κατασκευή ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων	49	2,8%
C31-33	Κατασκευή επίπλων, επισκευή εξοπλισμού και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες	38	1,6%
D	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου	33	1,8%
E36-37	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων	20	3,3%
E38-39	Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων	149	5,3%
F	Κατασκευές	854	2,1%
G45	Πώληση και επισκευή αυτοκινήτων	260	2,3%
G46	Χονδρικό εμπόριο	565	2,4%
G47	Λιανικό εμπόριο	1.175	2,5%
H49	Χερσαίες μεταφορές	97	1,8%
H50	Πλωτές μεταφορές	23	5,1%
H51	Αεροπορικές μεταφορές	26	2,8%
H52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	254	2,7%
H53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	52	2,7%
I55	Ξενοδοχεία	466	3,6%
I56	Εστιατόρια	710	3,8%
J58-60	Εκδοτικές, κινηματογραφικές και ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες	81	1,7%
J61	Τηλεπικοινωνίες	112	2,1%
J62-63	Πληροφορική	371	4,0%
K64	Τράπεζες	38	0,4%
K65	Ασφάλειες	-12	-0,7%
K66	Δραστηριότητες χρηματαγοράς και αντιπροσώπων ασφαλειών	196	2,1%
L	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	73	2,3%
M69	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	456	2,2%
M70	Δραστηριότητες παροχής συμβουλών	140	2,7%
M71	Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών	121	2,3%
M72	Έρευνα και ανάπτυξη	20	3,9%
M73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	29	1,4%
M74+75	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	101	2,5%
N77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	26	3,1%
N78	Δραστηριότητες απασχόλησης	52	2,9%
N79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	34	2,9%
N80	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	88	4,9%
N81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτήρια και εξωτερικούς χώρους	136	3,0%
N82	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου και γραμματειακή υποστήριξη	38	2,9%
O	Δημόσια διοίκηση και άμυνα	782	1,9%
P	Εκπαίδευση	1.108	3,0%
Q	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	1.038	4,0%
R	Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	333	3,8%
S	Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών	306	2,3%
T	Ιδιωτικά νοικοκυριά	255	1,5%
U	Ετερόδοκοι οργανισμοί και φορείς	71	3,2%

Σχεδιάγραμμα 13
Οι 10 τομείς οικονομικής δραστηριότητας με τις μεγαλύτερες μέσες
ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης την περίοδο 2022-2032

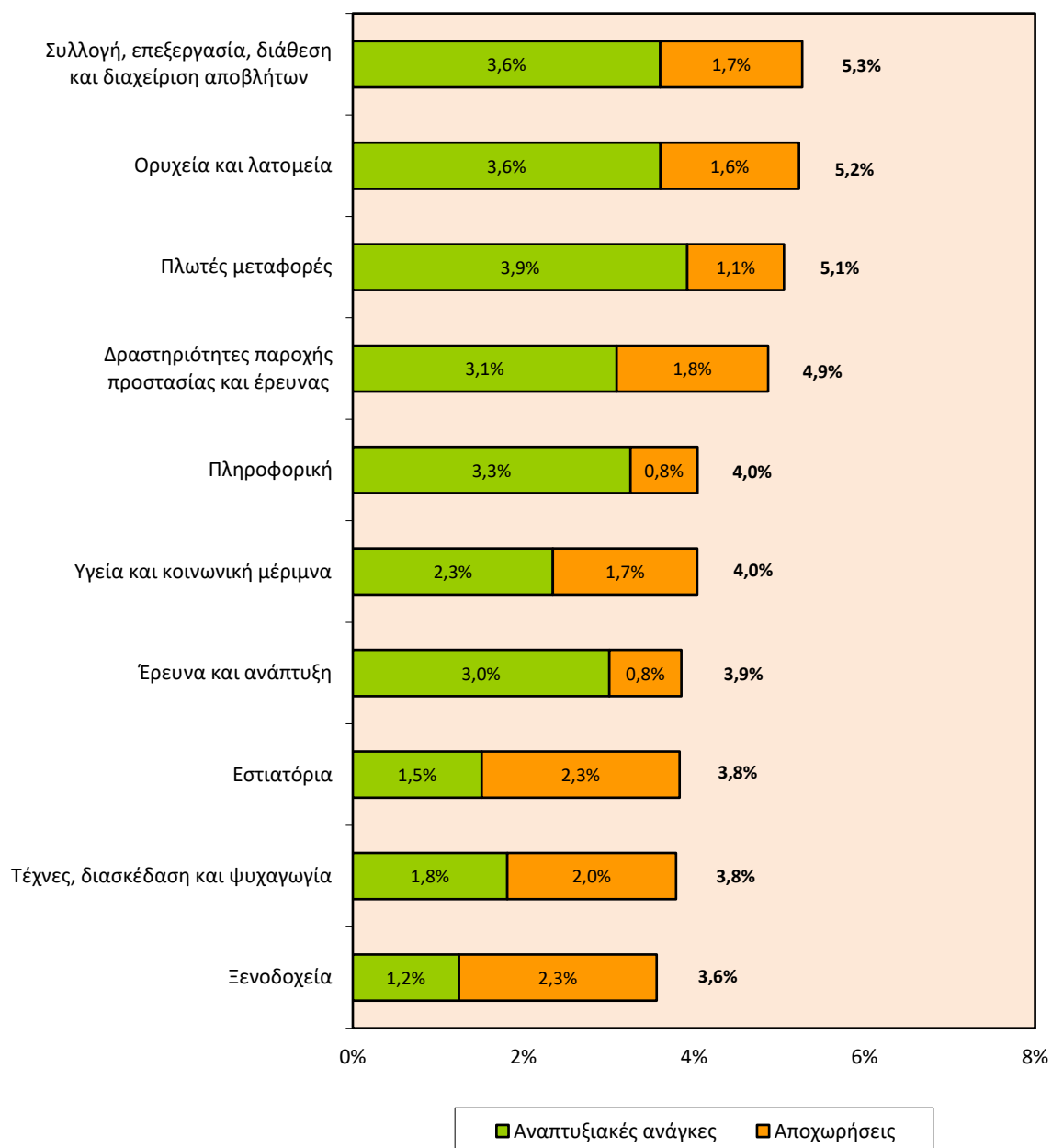
Στο Λιανικό εμπόριο προβλέπονται οι μεγαλύτερες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2022-2032 οι συνολικές ανάγκες υπολογίζονται στα 1.175 άτομα ετησίως (496 άτομα λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 679 άτομα λόγω αποχωρήσεων).

Ακολουθούν, με εξίσου σημαντικές μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης, οι τομείς της Εκπαίδευσης (1.108 άτομα που συνδέονται με τις εθνικές στρατηγικές επιδιώξεις για την περαιτέρω προώθηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της διά βίου μάθησης) καθώς και της Υγείας και κοινωνικής μέριμνας (1.038 άτομα που συνδέονται με τη συνεχιζόμενη γήρανση του πληθυσμού και την ομαλή λειτουργία του Γενικού Συστήματος Υγείας).

Αξιόλογες συνολικές ανάγκες απασχόλησης προβλέπονται, επίσης, στις Κατασκευές (854 άτομα ετησίως), στη Δημόσια διοίκηση και άμυνα (782 άτομα ετησίως) και στα Εστιατόρια (710 άτομα

ετησίως). Επισημαίνεται ότι η μεγάλη πλειονότητα των συνολικών αναγκών απασχόλησης στον τομέα της Δημόσιας διοίκησης και άμυνας, θα προέρχεται από τις αποχωρήσεις (674 άτομα ή 86,2% των συνολικών αναγκών). Πρόσθετα, σημειώνονται οι σημαντικές αναπτυξιακές ανάγκες στην Πληροφορική (297 άτομα ετησίως που συνδέονται με την ψηφιοποίηση της κυπριακής οικονομίας), οι οποίες αποτελούν το 80,1% των συνολικών αναγκών του συγκεκριμένου τομέα.

Σχεδιάγραμμα 14
Οι 10 τομείς οικονομικής δραστηριότητας με τον μεγαλύτερο μέσο ετήσιο ρυθμό συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2022-2032

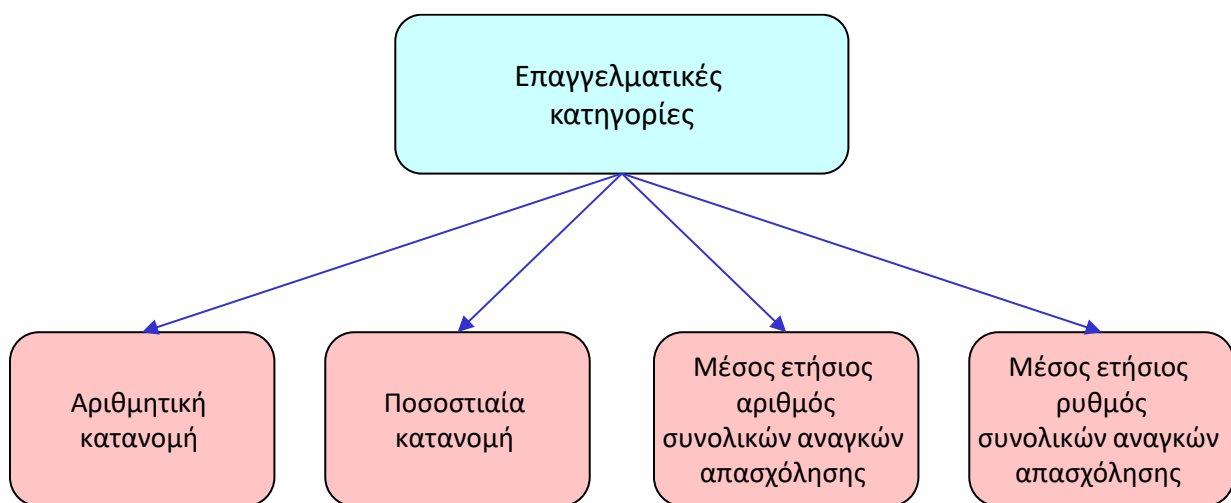
Οι υψηλότεροι ετήσιοι ρυθμοί των συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2022-2032, προβλέπεται να εμφανιστούν στη Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων (5,3% που συνδέεται με την πράσινη μετάβαση της κυπριακής οικονομίας και την ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας), στα Ορυχεία και λατομεία (5,2% που συνδέεται με τις δραστηριότητες εξόρυξης και μεταφοράς φυσικού αερίου), στις Πλωτές μεταφορές (5,1% που συνδέεται με τη

συνεχιζόμενη ανάπτυξη της κυπριακής ναυτιλίας) καθώς και στις Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας (4,9%).

Ακολουθούν με επίσης υψηλούς ετήσιους ρυθμούς συνολικών αναγκών η Πληροφορική (4,0%), η Υγεία και κοινωνική μέριμνα (4,0%) και η Έρευνα και ανάπτυξη (3,9%). Σημειώνεται, επίσης, ο ρυθμός των συνολικών αναγκών στις Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία (3,8% τον χρόνο), που σχετίζεται με τη λειτουργία του πολυθεματικού καζίνο και των τεσσάρων καζίνο δορυφόρων.

2.3. Επαγγελματικές κατηγορίες

Σε αυτό το υποκεφάλαιο παρουσιάζεται η προβλεπόμενη εικόνα για την απασχόληση και τις ανάγκες απασχόλησης στις επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032.

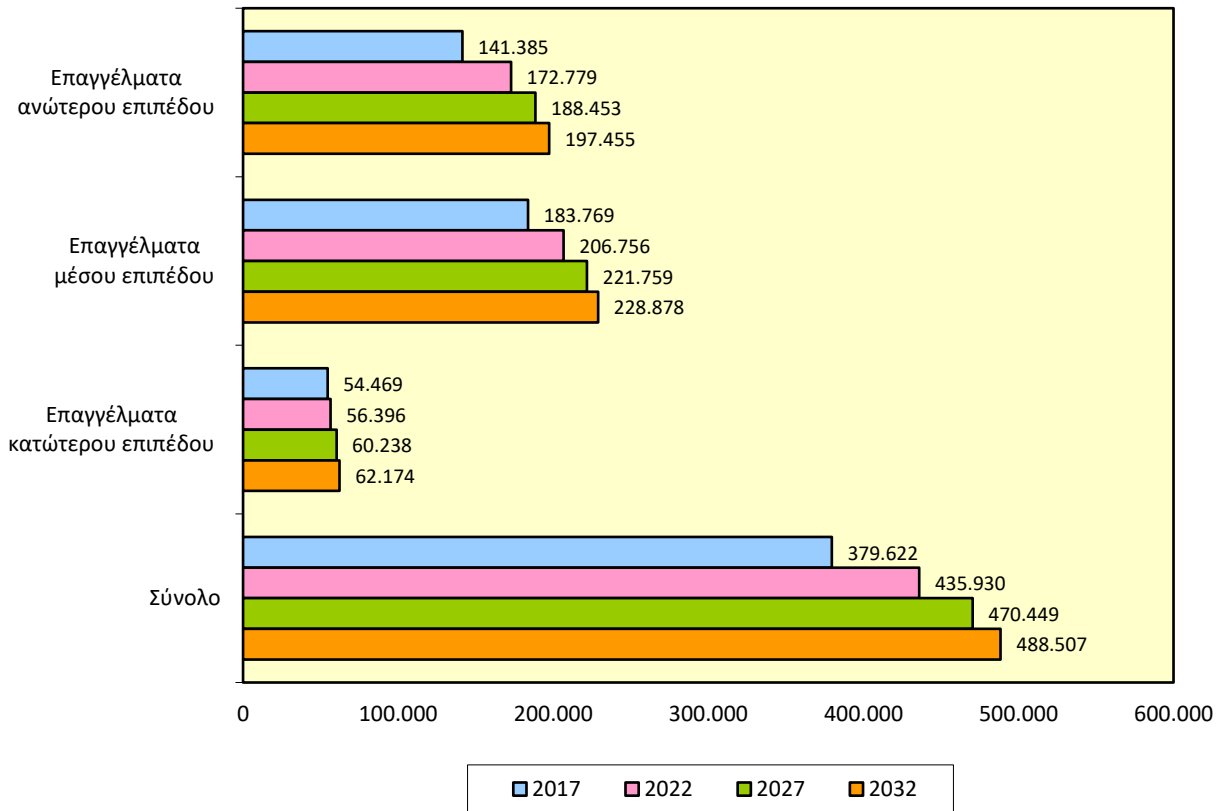
Η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2017-2032, παρουσιάζεται στα Σχεδιαγράμματα 15 και 16.

Στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου προβλέπεται ότι θα εξακολουθήσουν να εργάζονται οι περισσότεροι απασχολούμενοι, με τον αριθμό τους να σημειώνει άνοδο από 206.756 άτομα το 2022 (47,4% του συνόλου), στις 228.878 άτομα το 2032 (46,9% του συνόλου) με ποσοστιαία αύξηση 10,7%. Αξιόλογη εκτιμάται ότι θα είναι η αύξηση που θα σημειωθεί στον αριθμό των απασχολούμενων, σε αντίθεση με το μερίδιό τους το οποίο θα κινηθεί πτωτικά σε σχέση με το 2017.

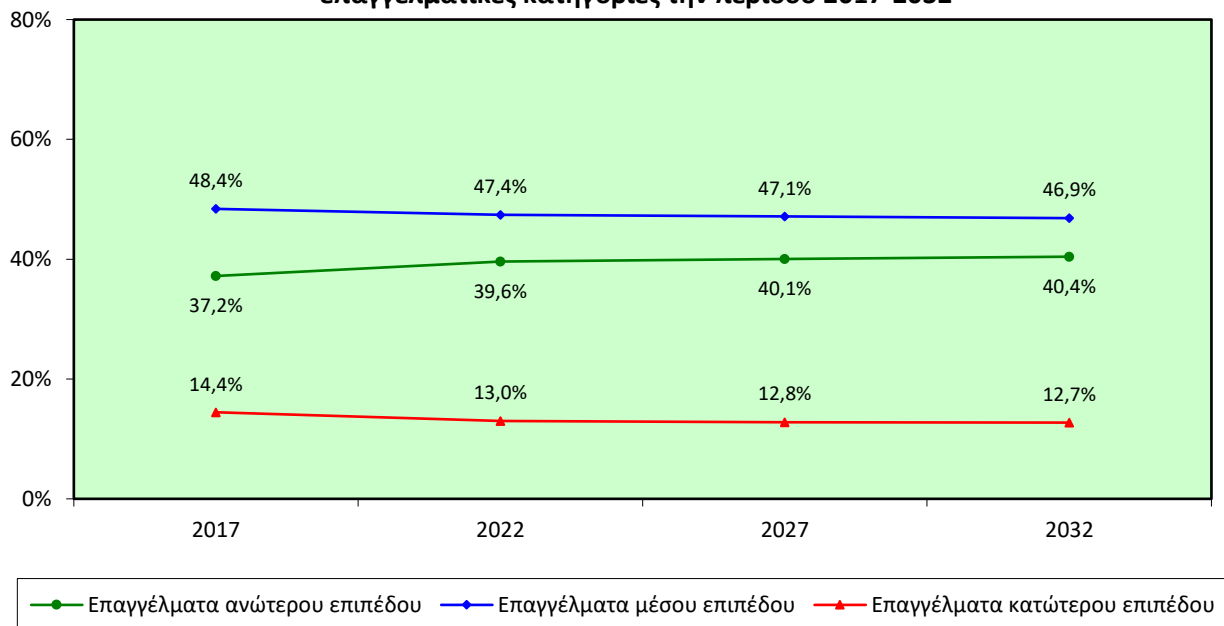
Αναφορικά με τα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου, οι απασχολούμενοι από 172.779 άτομα το 2022 (39,6% του συνόλου), υπολογίζεται ότι θα φτάσουν στις 197.455 άτομα το 2032 (40,4% του συνόλου) παρουσιάζοντας ποσοστιαία αύξηση 14,3%. Σημειώνεται ότι, ο αριθμός και το μερίδιο των απασχολούμενων θα εμφανίσει ανοδική τάση συγκριτικά με το 2017.

Στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου, ο αριθμός των απασχολούμενων θα εμφανίσει μικρή αύξηση την περίοδο 2022-2032. Η απασχόληση το 2022 υπολογίζεται στις 56.396 άτομα (13,0% του συνόλου), ενώ το 2032 θα φτάσει στις 62.174 άτομα (12,7% του συνόλου) εμφανίζοντας ποσοστιαία αύξηση 10,2%.

Σχεδιάγραμμα 15
Προβλέψεις απασχόλησης στις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες
την περίοδο 2022-2032

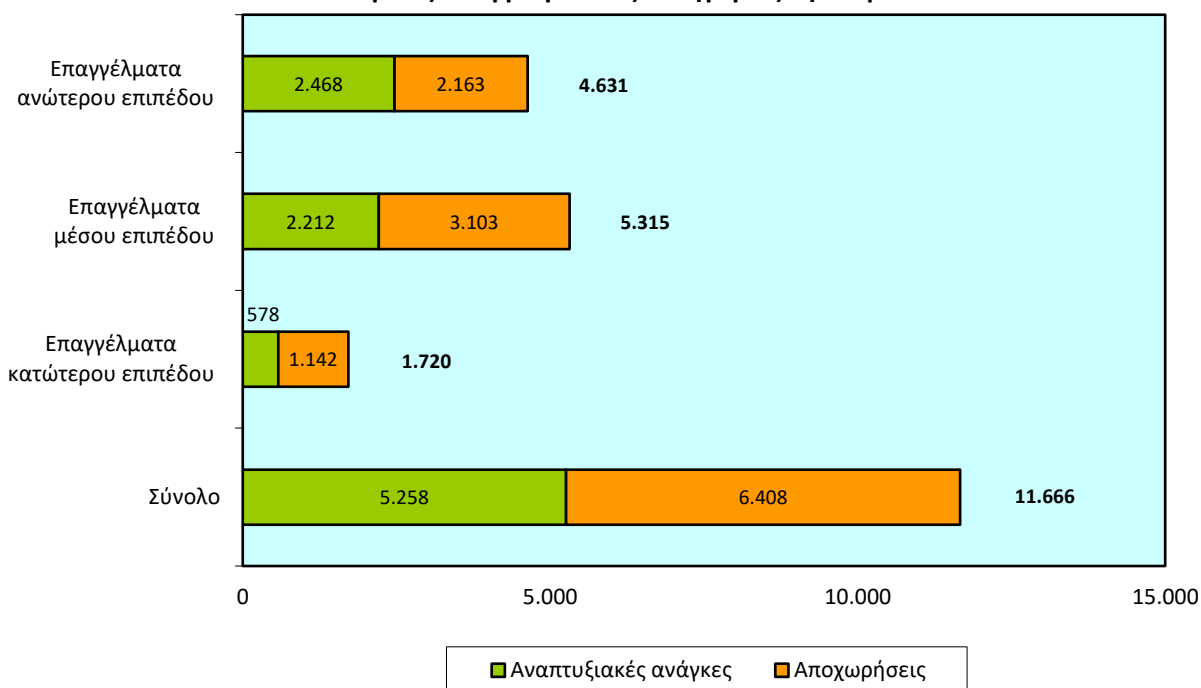

Σχεδιάγραμμα 16
Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων στις ευρείες
επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2017-2032

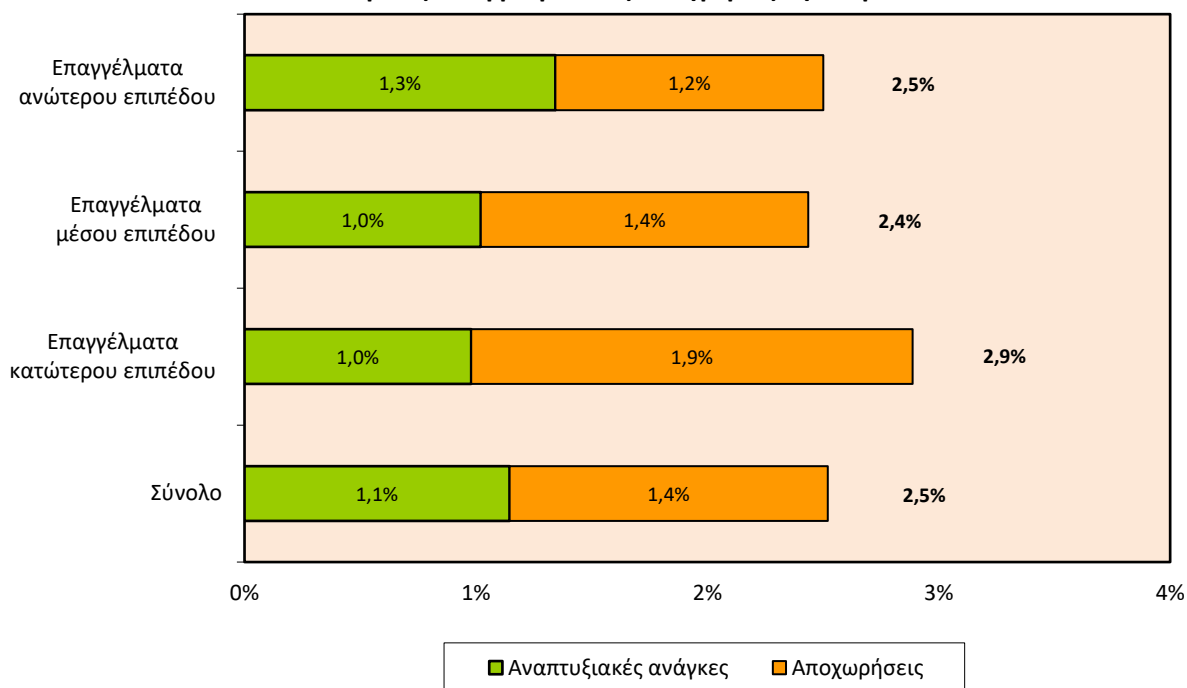

Τα Σχεδιαγράμματα 17 και 18 παρουσιάζουν τον αριθμό και τον ρυθμό των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες κατά την περίοδο 2022-2032.

Σχεδιάγραμμα 17
Μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στις
ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032

Σχεδιάγραμμα 18
Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης στις
ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032

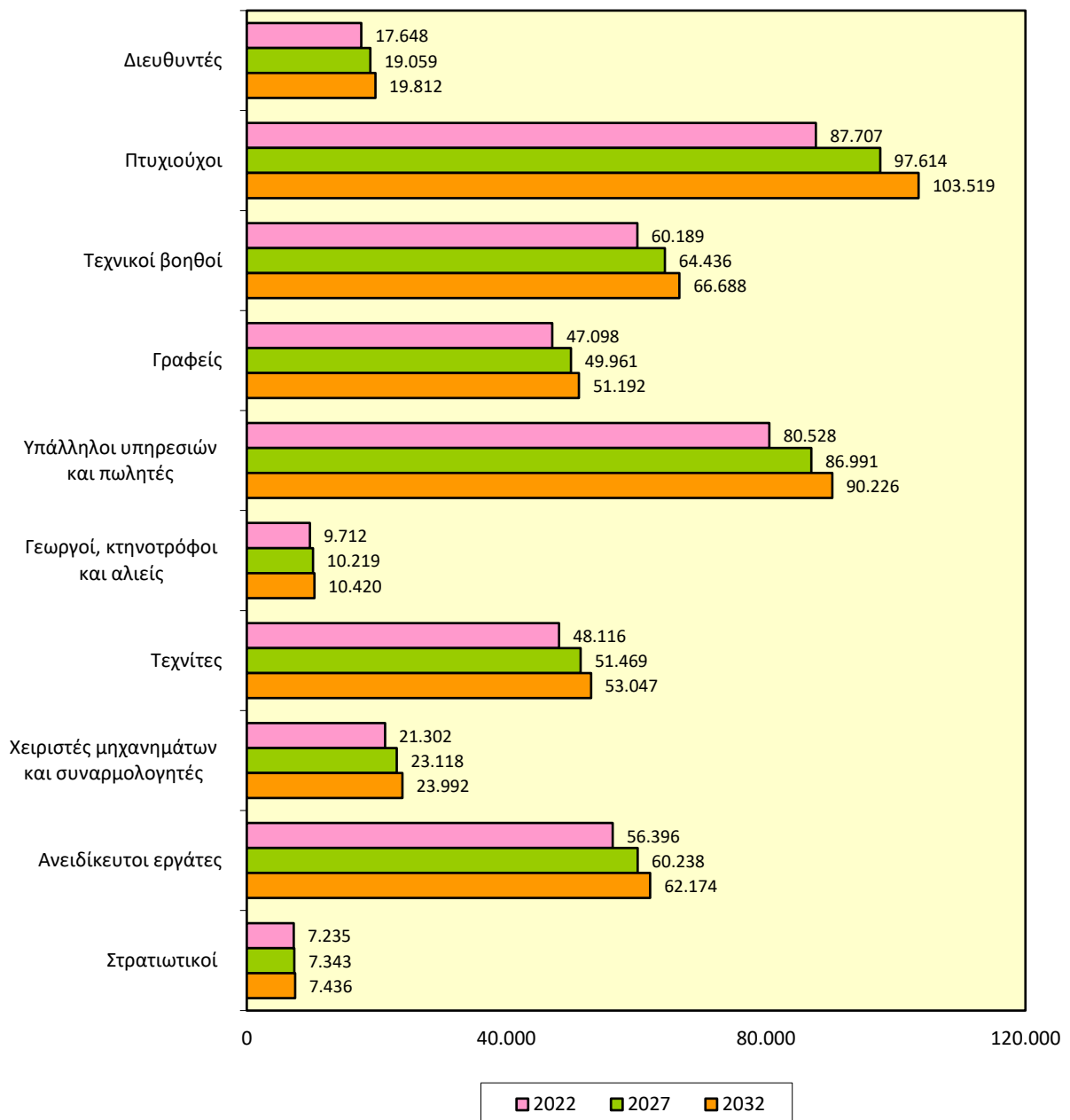
Τα επαγγέλματα μέσου επιπέδου προβλέπεται να παρουσιάσουν τις μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης. Ειδικότερα, μέσα στην περίοδο 2022-2032, οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στις 5.315 άτομα ή 2,4% τον χρόνο (2.212 άτομα ή 1,0% λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 3.103 άτομα ή 1,4% λόγω αποχωρήσεων).

Σημαντικές ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης υπολογίζεται να υπάρξουν, επίσης, στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2022-2032, οι ετήσιες συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στις 4.631 άτομα ή 2,5%. Οι αναπτυξιακές ανάγκες προβλέπονται στις 2.468 άτομα ή 1,3% τον χρόνο και οι αποχωρήσεις στις 2.163 άτομα ή 1,2% τον χρόνο.

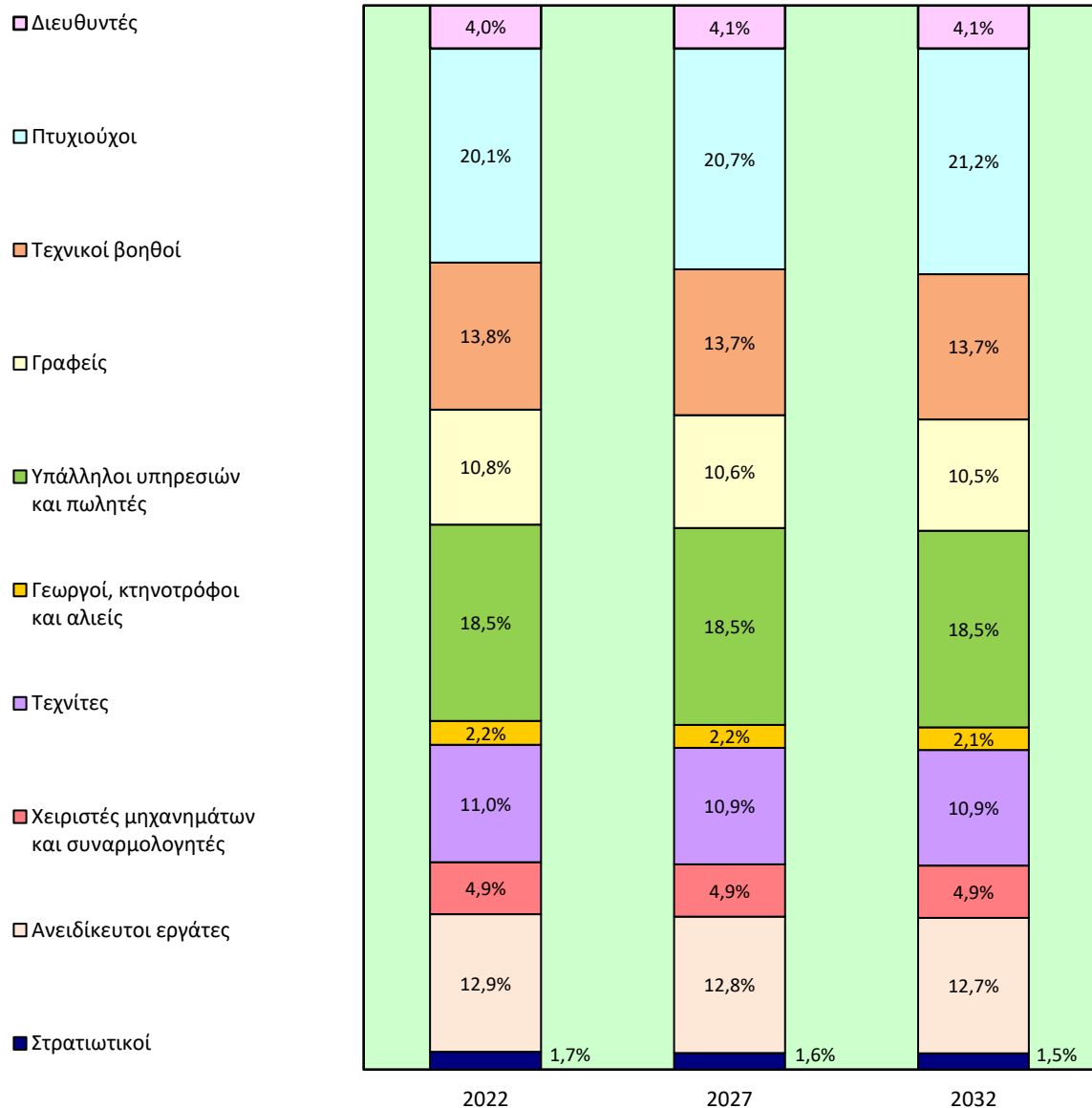
Σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα θα κυμαίνονται οι ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου. Την περίοδο 2022-2032, οι ετήσιες συνολικές ανάγκες θα φτάνουν στα 1.720 άτομα ή 2,9% (578 άτομα ή 1,0% λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 1.142 άτομα ή 1,9% τον χρόνο λόγω αποχωρήσεων).

Στα Σχεδιαγράμματα 19 και 20 απεικονίζεται η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες το 2022, 2027 και 2032.

Σχεδιάγραμμα 19
Προβλέψεις απασχόλησης στις 10 κύριες
επαγγελματικές κατηγορίες το 2022, 2027 και 2032

Σχεδιάγραμμα 20
Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων στις 10 κύριες
επαγγελματικές κατηγορίες το 2022, 2027 και 2032

Ο μεγαλύτερος όγκος των απασχολούμενων εντοπίζεται στην επαγγελματική κατηγορία των Πτυχιούχων. Ειδικότερα, ο αριθμός τους από 87.707 άτομα το 2022 (20,1% του συνόλου), θα ανέλθει στις 103.519 άτομα το 2032 (21,2% του συνόλου) παρουσιάζοντας τη μεγαλύτερη με διαφορά ποσοστιαία αύξηση, η οποία ανέρχεται στο 18,0%.

Δεύτερη σε μέγεθος απασχόληση υπολογίζεται ότι θα είναι η επαγγελματική κατηγορία των Υπαλλήλων υπηρεσιών και πωλητών. Το 2022, ο αριθμός των απασχολούμενων θα φτάσει στις 80.528 άτομα (18,5% του συνόλου) και το 2032 στις 90.226 άτομα (18,5% του συνόλου) με ποσοστιαία άνοδο 12,0%.

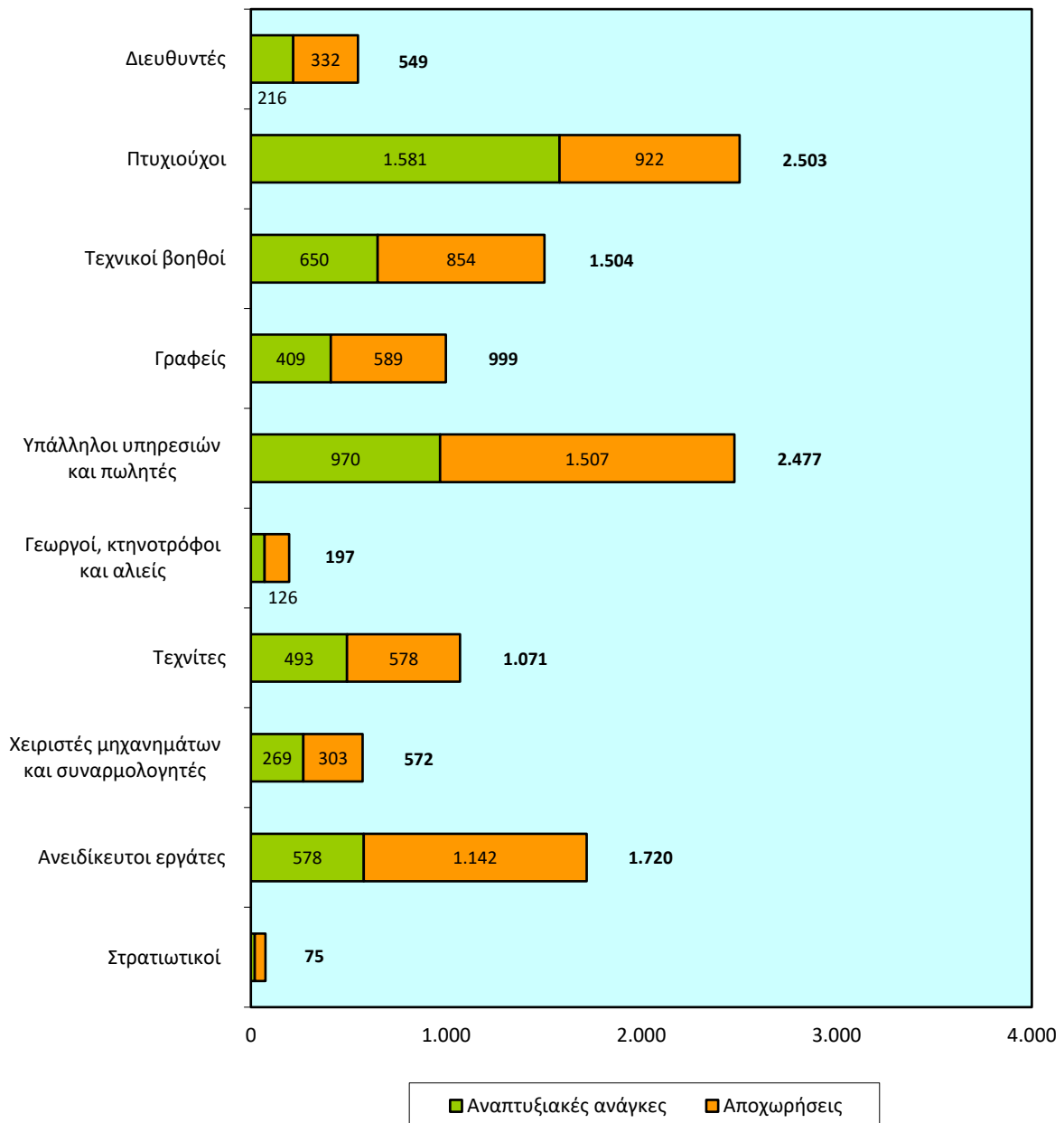
Ακολουθούν με αξιόλογο αριθμό απασχολούμενων οι Τεχνικοί βοηθοί. Συγκεκριμένα, το 2022, οι απασχολούμενοι θα βρίσκονται στις 60.189 άτομα (13,8% του συνόλου), ενώ μέχρι το 2032 εκτιμάται ότι θα αυξηθούν στις 66.688 άτομα (13,7% του συνόλου) σημειώνοντας ποσοστιαία αύξηση 10,8%.

Έπονται οι Ανειδίκευτοι εργάτες, όπου το 2022 προβλέπεται ότι θα απασχολούνται 56.396 άτομα (12,9% του συνόλου), ενώ το 2032 θα ανέλθουν στις 62.174 άτομα (12,7% του συνόλου) με ποσοστιαία αύξηση 10,2%.

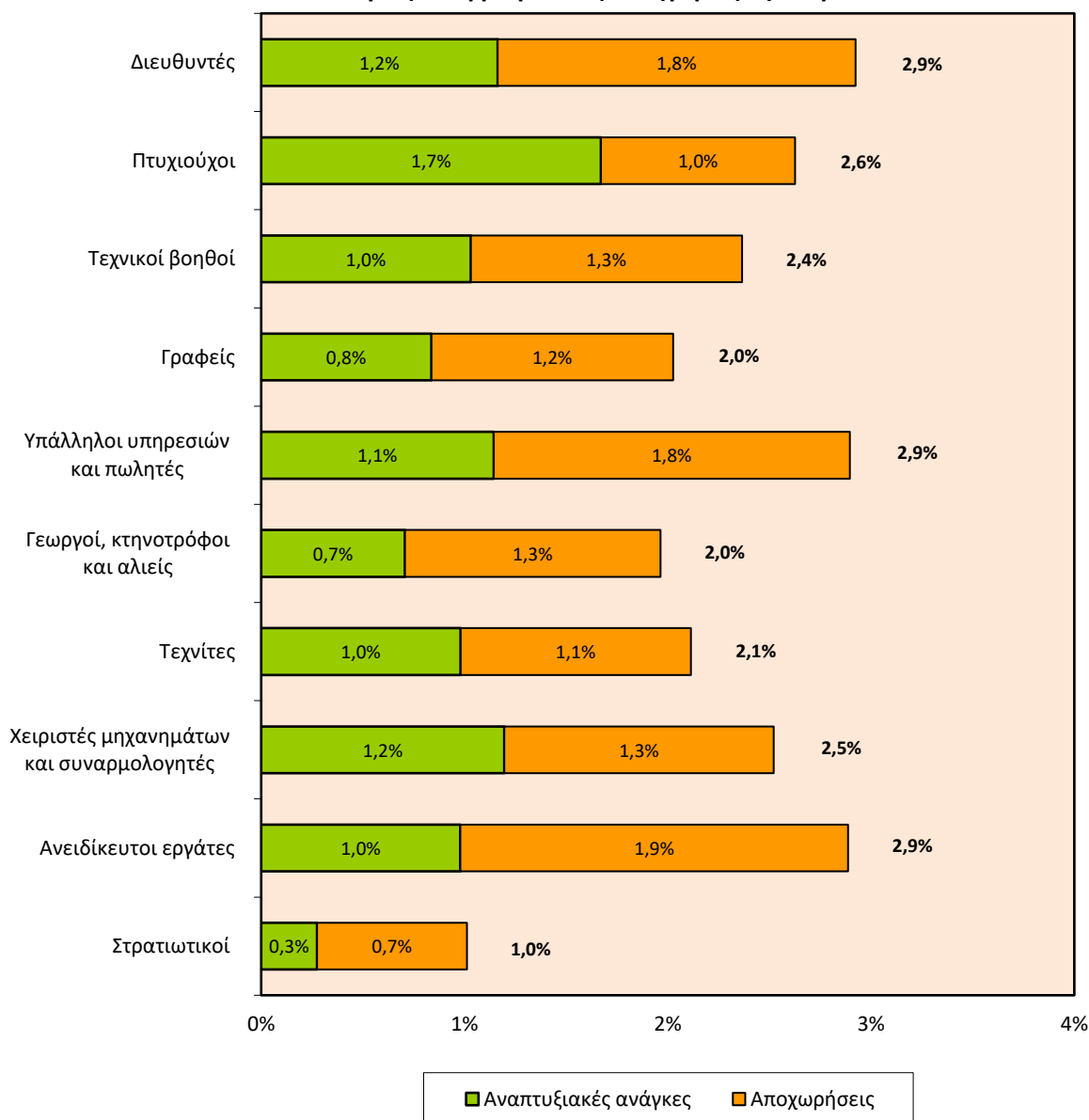
Σημαντικός αριθμός ατόμων εκτιμάται ότι θα εργάζεται στους Τεχνίτες, όπου το 2022 η απασχόληση θα φθάσει στις 48.116 άτομα (11,0% του συνόλου), και το 2032 στις 53.047 άτομα (10,9% του συνόλου) εμφανίζοντας ποσοστιαία άνοδο 10,2%. Ακολουθούν οι Γραφείς, όπου το 2022 θα απασχολούνται 47.098 άτομα (10,8% του συνόλου), και το 2032 θα ανέλθουν στις 51.192 άτομα (10,5% του συνόλου) σημειώνοντας ποσοστιαία αύξηση 8,7%.

Ο αριθμός και ο ρυθμός των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032, φαίνεται στα Σχεδιαγράμματα 21 και 22.

Σχεδιάγραμμα 21
Μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032

Σχεδιάγραμμα 22
Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης στις
10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032

Οι μεγαλύτερες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης εκτιμάται ότι θα σημειωθούν στους Πτυχιούχους. Ειδικότερα, την περίοδο 2022-2032, οι συνολικές ανάγκες θα ανέρχονται στις 2.503 άτομα ή 2,6% ετησίως (1.581 άτομα ή 1,7% ετησίως λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 922 άτομα ή 1,0% ετησίως λόγω αποχωρήσεων).

Εξίσου σημαντικές συνολικές ανάγκες απασχόλησης προβλέπεται να παρουσιαστούν και στους Υπάλληλους υπηρεσιών και πωλητές. Την περίοδο 2022-2032, οι ετήσιες συνολικές ανάγκες θα φτάνουν στις 2.477 άτομα ή 2,9% (970 άτομα ή 1,1% ετησίως λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 1.507 άτομα ή 1,8% ετησίως λόγω αποχωρήσεων).

Σημαντικές συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα εμφανιστούν, επίσης, στους Ανειδίκευτους εργάτες. Οι συνολικές ανάγκες κατά την περίοδο 2022-2032, θα ανέρχονται στα 1.720 άτομα ή 2,9% ετησίως (578 άτομα ή 1,0% τον χρόνο λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 1.142 άτομα ή 1,9% τον χρόνο λόγω αποχωρήσεων).

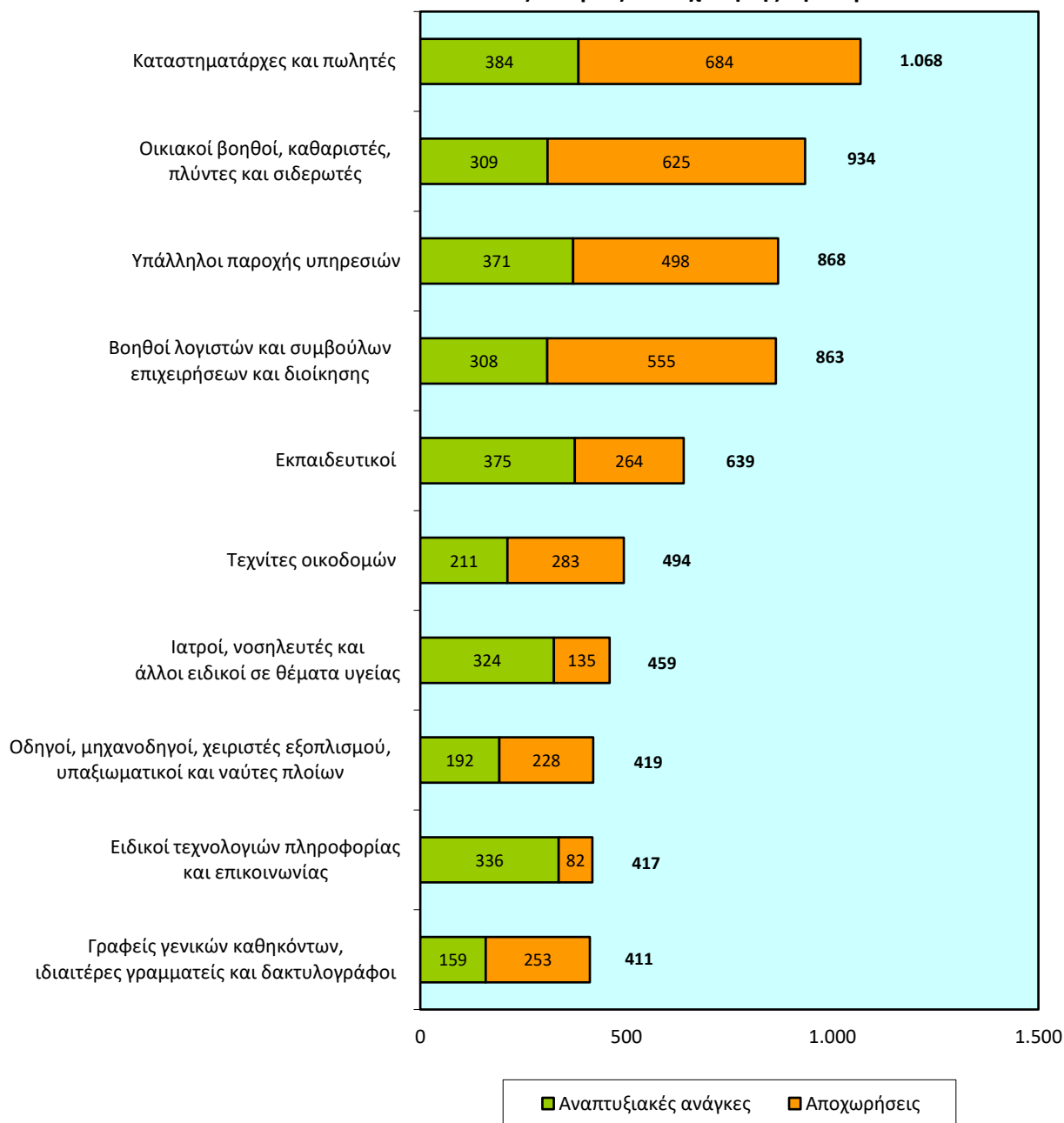
Επισημαίνονται οι ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης που θα παρατηρηθούν και στους Τεχνικούς βοηθούς με 1.504 άτομα ή 2,4% (650 άτομα ή 1,0% λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 854 άτομα ή 1,3% λόγω αποχωρήσεων).

Στον Πίνακα 2 παρουσιάζεται ο αριθμός και ο ρυθμός των μέσων ετήσιων συνολικών αναγκών απασχόλησης στις 40 επαγγελματικές ομάδες την περίοδο 2022-2032, οι οποίες χρωματίζονται ανάλογα με τις προοπτικές ζήτησης, ενώ στα Σχεδιαγράμματα 23 και 24 απεικονίζονται οι 10 επαγγελματικές ομάδες με τον μεγαλύτερο αριθμό και ρυθμό συνολικών αναγκών.

Πίνακας 2
Μέσος ετήσιος αριθμός και ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης
στις 40 επαγγελματικές ομάδες την περίοδο 2022-2032

ISCO-08	Επαγγελματική ομάδα	Αριθμός	Ρυθμός
11	Γενικοί διευθυντές, ανώτερα διοικητικά στελέχη και νομοθετικοί λειτουργοί	46	2,4%
12	Διοικητικοί και εμπορικοί διευθυντές	125	2,6%
13	Διευθυντές παραγωγής και εξειδικευμένων υπηρεσιών	258	3,2%
14	Διευθυντές ξενοδοχείων και εστιατορίων, εμπορίου και άλλων υπηρεσιών	119	3,0%
21	Φυσικοί, μαθηματικοί, μηχανικοί και αρχιτέκτονες	360	2,2%
22	Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας	459	3,3%
23	Εκπαιδευτικοί	639	2,3%
24	Λογιστές και σύμβουλοι επιχειρήσεων και διοίκησης	341	2,1%
25	Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	417	5,0%
26	Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών	286	2,2%
31	Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής	191	2,0%
32	Τεχνικοί βοηθοί σε θέματα υγείας	93	2,8%
33	Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης	863	2,1%
34	Βοηθοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών	145	2,8%
35	Τεχνικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	212	4,9%
41	Γραφείς γενικών καθηκόντων, ιδιαίτερες γραμματείες και δακτυλογράφοι	411	1,9%
42	Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού	199	2,0%
43	Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών και αποθηκάριοι	335	2,1%
44	Γραφείς βιβλιοθηκών, ταχυδρομείων και αρχείων	53	2,3%
51	Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών	868	3,1%
52	Καταστηματαρχες και πωλητές	1.068	2,7%
53	Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας	260	3,8%
54	Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών προστασίας	280	2,4%
61	Γεωργοί και κτηνοτρόφοι	189	2,0%
62	Εργάτες δασών και αλιείς	8	1,9%
71	Τεχνίτες οικοδομών	494	2,0%
72	Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων	196	2,1%
73	Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας και τυπογράφοι	23	1,6%
74	Τεχνικοί ηλεκτρολογίας και ηλεκτρονικής	247	2,6%
75	Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ειδών ένδυσης, δέρματος και υποδημάτων	111	1,9%
81	Χειριστές μηχανημάτων	152	2,7%
82	Συναρμολογητές	1	1,3%
83	Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων	419	2,5%
91	Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές	934	2,9%
92	Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας	115	2,7%
93	Εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορών	343	2,6%
94	Βοηθοί μάγειρα	158	4,0%
95	Πλανόδιοι πωλητές και παροχείς υπηρεσιών	8	3,0%
96	Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων και διανομείς	161	3,0%
0	Στρατιωτικοί	75	1,0%

Σχεδιάγραμμα 23
Οι 10 επαγγελματικές ομάδες με τις μεγαλύτερες μέσες ετήσιες
συνολικές ανάγκες απασχόλησης την περίοδο 2022-2032

Στους Καταστηματάρχες και πωλητές προβλέπεται να σημειωθούν οι μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης. Ειδικότερα, κατά την περίοδο 2022-2032, οι ετήσιες συνολικές ανάγκες υπολογίζονται στα 1.068 άτομα (384 άτομα λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 684 άτομα λόγω αποχωρήσεων).

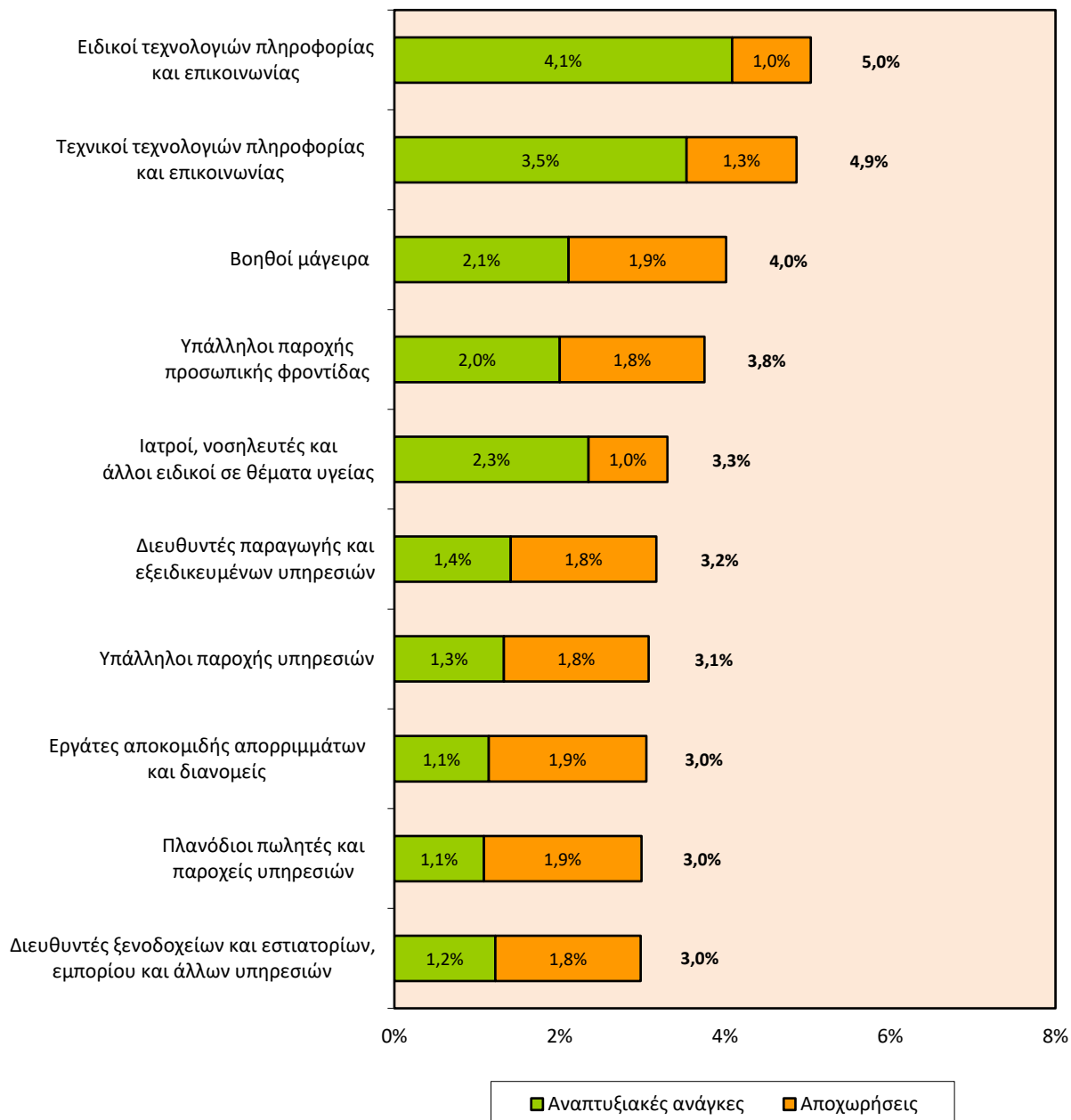
Οι αμέσως μεγαλύτερες ετήσιες συνολικές ανάγκες προβλέπονται στους Οικιακούς βοηθούς, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές με 934 άτομα (309 άτομα λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 625 άτομα λόγω αποχωρήσεων), στους Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών με 868 άτομα (371 άτομα λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 498 άτομα λόγω αποχωρήσεων) καθώς και στους Βοηθούς λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης με 863 άτομα (308 άτομα λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 555 άτομα λόγω αποχωρήσεων).

Σημαντικές ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης εκτιμάται ότι θα παρατηρηθούν, επίσης, στους Εκπαιδευτικούς με 639 άτομα (375 άτομα λόγω αναπτυξιακών αναγκών και 264 άτομα λόγω αποχωρήσεων).

Οι μεγαλύτεροι με διαφορά ρυθμοί των συνολικών αναγκών απασχόλησης, κατά την περίοδο 2022-2032, θα παρουσιαστούν στους Ειδικούς τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας με 5,0% τον χρόνο καθώς και στους Τεχνικούς τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας με 4,9% τον χρόνο. Πρόσθετα, σημειώνεται ότι αυτές οι επαγγελματικές ομάδες θα σημειώσουν και τους υψηλότερους ετήσιους ρυθμούς αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης.

Οι αμέσως μεγαλύτεροι ετήσιοι ρυθμοί των συνολικών αναγκών απασχόλησης εντοπίζονται στους Βοηθούς μάγειρα (4,0%) και στους Υπάλληλους παροχής προσωπικής φροντίδας (3,8%).

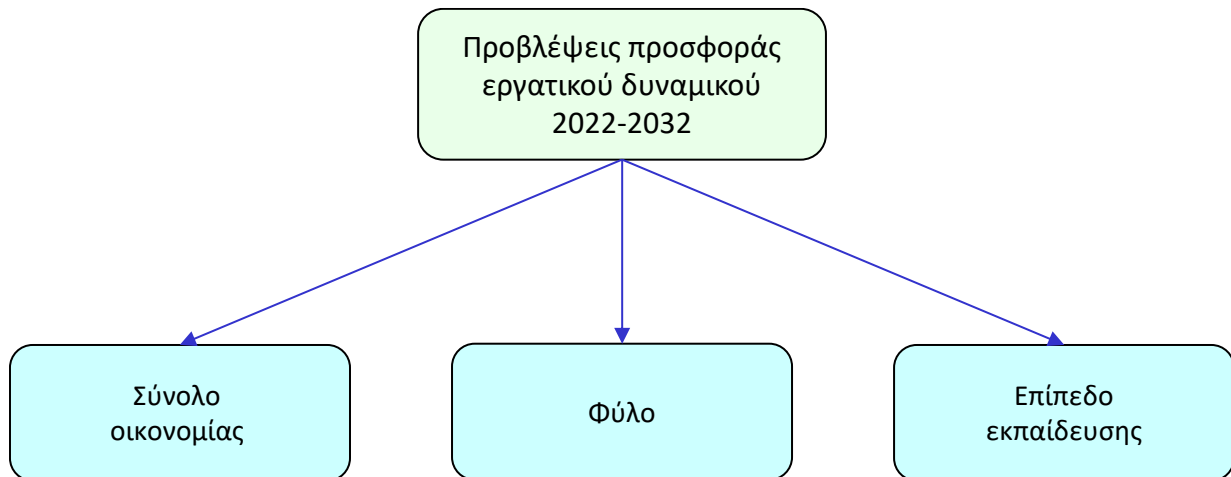
Σχεδιάγραμμα 24
Οι 10 επαγγελματικές ομάδες με τον μεγαλύτερο μέσο ετήσιο ρυθμό συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2022-2032

Τέλος, επισημαίνεται ότι σε ορισμένες επαγγελματικές ομάδες κατώτερου επιπέδου, ιδιαίτερα στους Οικιακούς βοηθούς, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές καθώς και στους Βοηθούς μάγειρα, οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης προβλέπονται σημαντικές αφού τα επαγγέλματα αυτά δεν αναμένεται, στο παρόν στάδιο, να επηρεαστούν αισθητά από τη διείσδυση των νέων τεχνολογιών στους χώρους εργασίας. Αυτό οφείλεται κυρίως στο είδος της εργασίας αυτών των επαγγελματιών, αλλά και στο γεγονός ότι η οικονομία της Κύπρου βασίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στην παροχή υπηρεσιών και δεν διαθέτει σημαντική βιομηχανική υποδομή.

3. Κυριότερα αποτελέσματα προβλέψεων προσφοράς εργατικού δυναμικού

Σε αυτό το κεφάλαιο αναλύονται τα κυριότερα αποτελέσματα των προβλέψεων αναφορικά με την προσφορά εργατικού δυναμικού στην Κύπρο. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι προβλέψεις για το σύνολο της οικονομίας, κατά φύλο και κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2022-2032. Η ανάλυση των στοιχείων επικεντρώνεται στις χρονιές 2017, 2022, 2027 και 2032, ενώ η σύγκριση γίνεται ανάμεσα στις περιόδους 2016-2021, 2022-2027, 2027-2032 και 2022-2032.

Οι προβλέψεις προσφοράς εργατικού δυναμικού, ανάλογα με την εξεταζόμενη παράμετρο, αναλύονται σε σχέση με τα πιο κάτω:

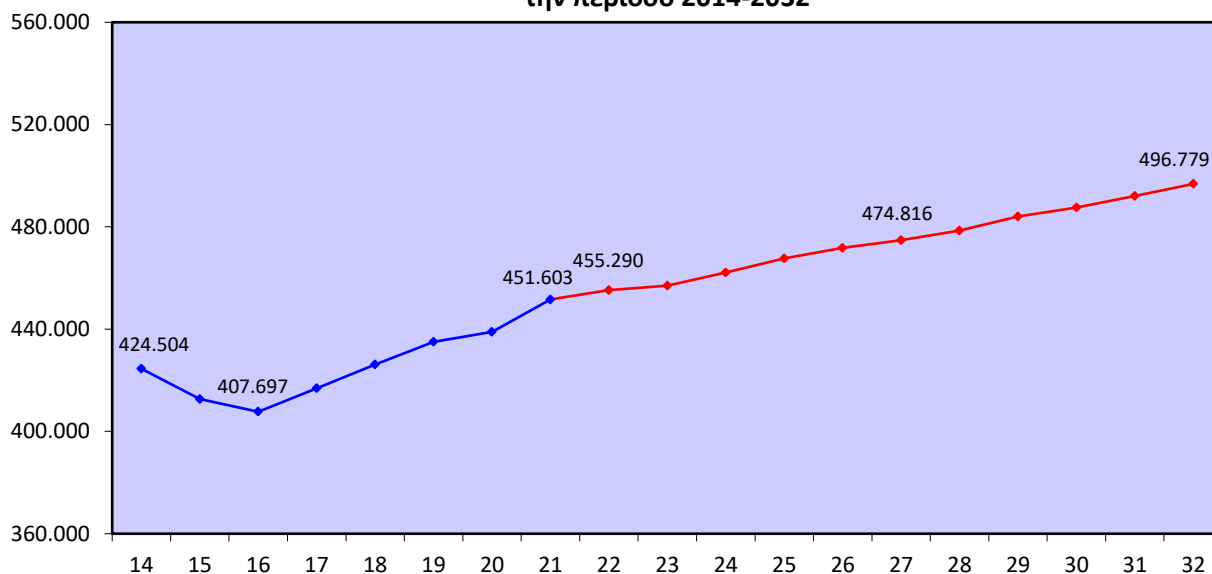
- Τον αριθμό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.
- Την ποσοστιαία κατανομή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.
- Τη μέση ετήσια αριθμητική μεταβολή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.
- Τη μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.
- Το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας.

3.1. Σύνολο οικονομίας

Στο Σχεδιάγραμμα 25 φαίνεται ο συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών την περίοδο 2014-2032. Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία της περιόδου 2014-2021 είναι πραγματικά, ενώ τα στοιχεία της περιόδου 2022-2032 είναι προβλεπόμενα.

Ο συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών θα συνεχίσει να εμφανίζει ανοδική τάση μέσα στην περίοδο 2022-2032. Συγκεκριμένα, το 2022 ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός θα βρίσκεται στις 455.290 άτομα, το 2027 θα ανέλθει στις 474.816 άτομα, ενώ μέχρι το 2032 υπολογίζεται να φτάσει στις 496.779 άτομα, σημειώνοντας αριθμητική αύξηση 41.489 ατόμων και ποσοστιαία αύξηση 9,1% μέσα στη δεκαετία αυτή.

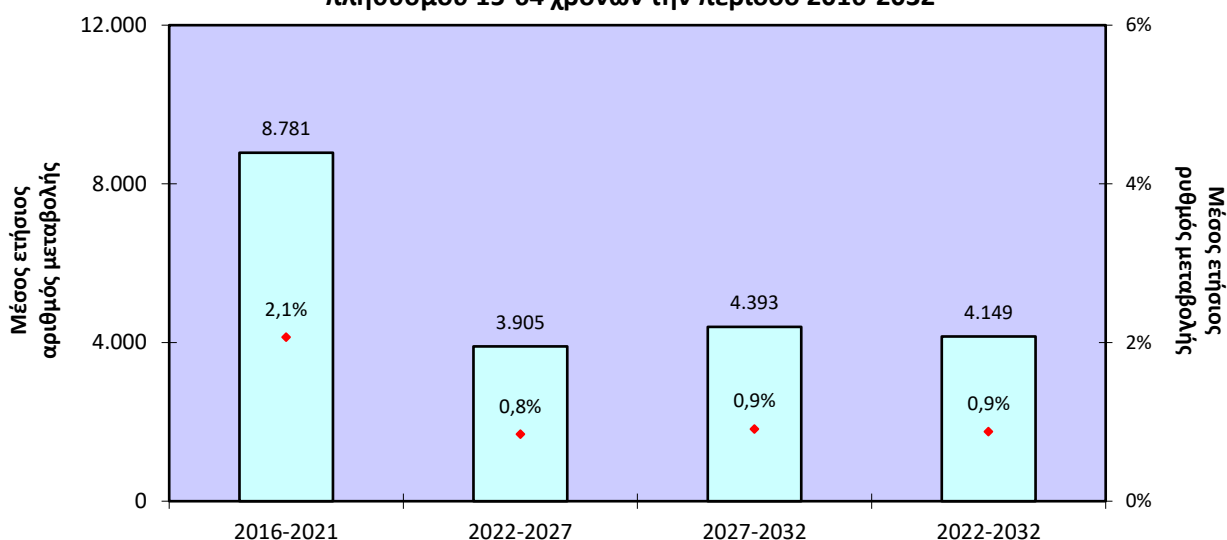
Σχεδιάγραμμα 25
Συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών
την περίοδο 2014-2032

Σημειώνεται ότι, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών άρχισε να εμφανίζει σταδιακά ανάκαμψη από το 2016 (407.697 άτομα) μετά τη σημαντική μείωση που είχε παρατηρηθεί κατά την περίοδο 2012-2016. Επισημαίνεται ότι η μείωση αυτή προήλθε από τη μεγάλη μείωση των απασχολούμενων, λόγω της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, παρόλο που ο αριθμός των ανέργων είχε σημειώσει πολύ μεγάλη αύξηση.

Η μέση ετήσια αριθμητική και ποσοστιαία μεταβολή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών την περίοδο 2016-2032, παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 26.

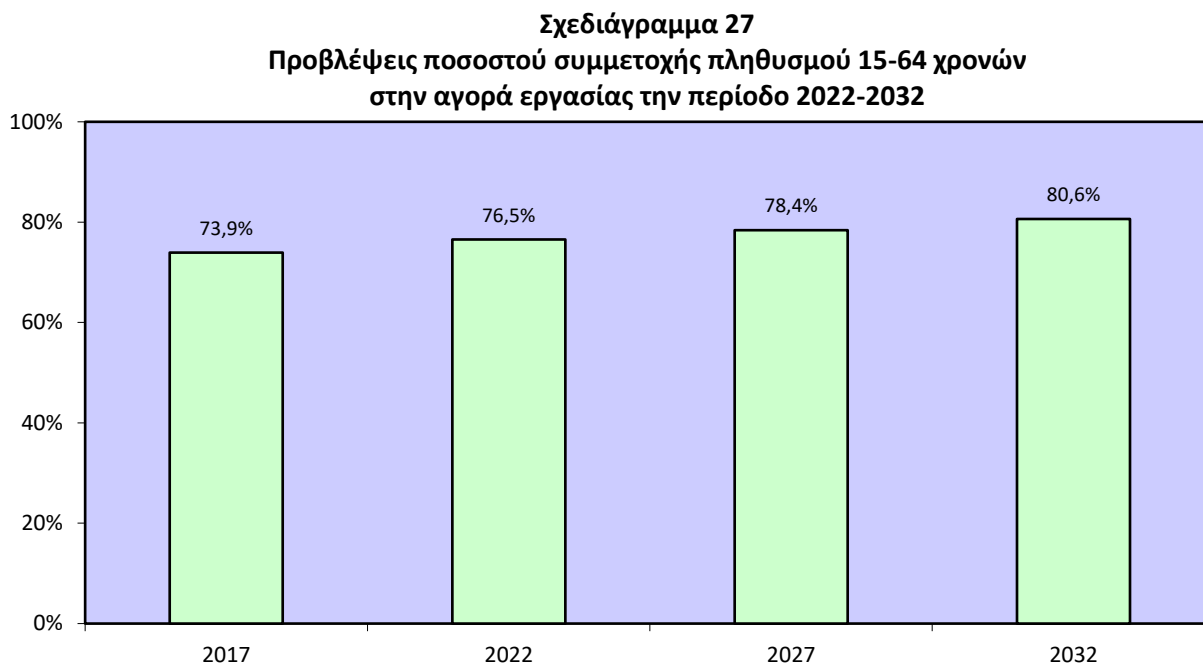
Σχεδιάγραμμα 26
Μέση ετήσια αριθμητική και ποσοστιαία μεταβολή οικονομικά ενεργού
πληθυσμού 15-64 χρονών την περίοδο 2016-2032

Η μέση ετήσια αριθμητική μεταβολή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών κατά την περίοδο 2022-2032, προβλέπεται να ανέλθει στις 4.149 άτομα, η οποία αντιστοιχεί σε μέσο ετήσιο ρυθμό 0,9%. Την περίοδο 2022-2027, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών

θα αυξάνεται κατά 3.905 άτομα ή 0,8% τον χρόνο, ενώ την περίοδο 2027-2032 κατά 4.393 άτομα ή 0,9% τον χρόνο. Πρόσθετα, σημειώνεται ότι η προβλεπόμενη αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών της περιόδου 2022-2032 είναι πολύ μικρότερη συγκριτικά με την αύξηση της περιόδου 2016-2021 (8.781 άτομα ή 2,1% τον χρόνο).

Το Σχεδιάγραμμα 27 παρουσιάζει το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας την περίοδο 2017-2032.

Το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει ανοδική τάση την περίοδο 2022-2032. Το ποσοστό συμμετοχής θα βρίσκεται στο 76,5% το 2022, το 2027 θα αυξηθεί στο 78,4% και το 2032 θα φτάσει στο 80,6%, σημειώνοντας αύξηση 4,1 ποσοστιαίων μονάδων μέσα στη δεκαετία. Σημειώνεται ότι το 2017, η συμμετοχή του πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας κυμαινόταν σε σημαντικά χαμηλότερο επίπεδο (73,9%).

3.2. Φύλο

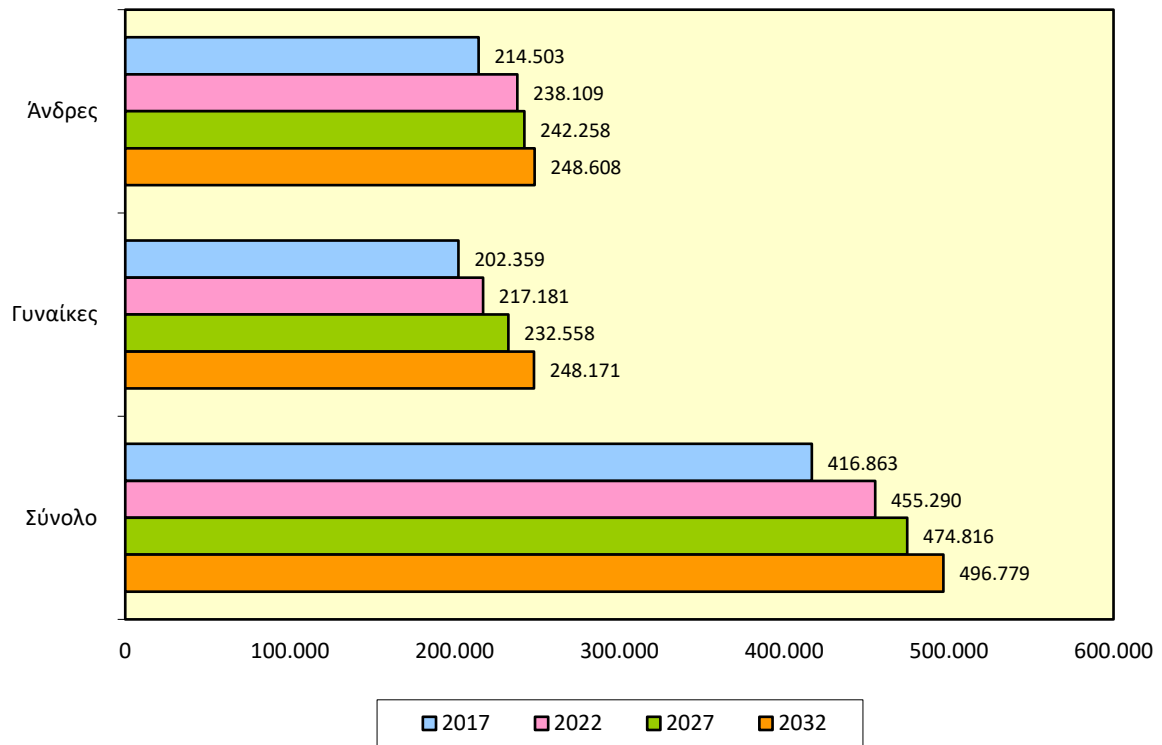
Στα Σχεδιαγράμματα 28 και 29 απεικονίζεται η αριθμητική και η ποσοστιαία κατανομή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών κατά φύλο την περίοδο 2017-2032.

Ο οικονομικά ενεργός ανδρικός πληθυσμός 15-64 χρονών προβλέπεται ότι θα αυξηθεί από τις 238.109 άτομα το 2022 (52,3% του συνόλου), στις 248.608 άτομα το 2032 (50,0% του συνόλου), εμφανίζοντας αύξηση κατά 10.499 άτομα ή 4,4%. Συγκριτικά με το 2017, ο αριθμός του οικονομικά ενεργού ανδρικού πληθυσμού 15-64 χρονών θα παρουσιάσει αύξηση, ενώ το μερίδιό τους θα έχει μικρή πτώση.

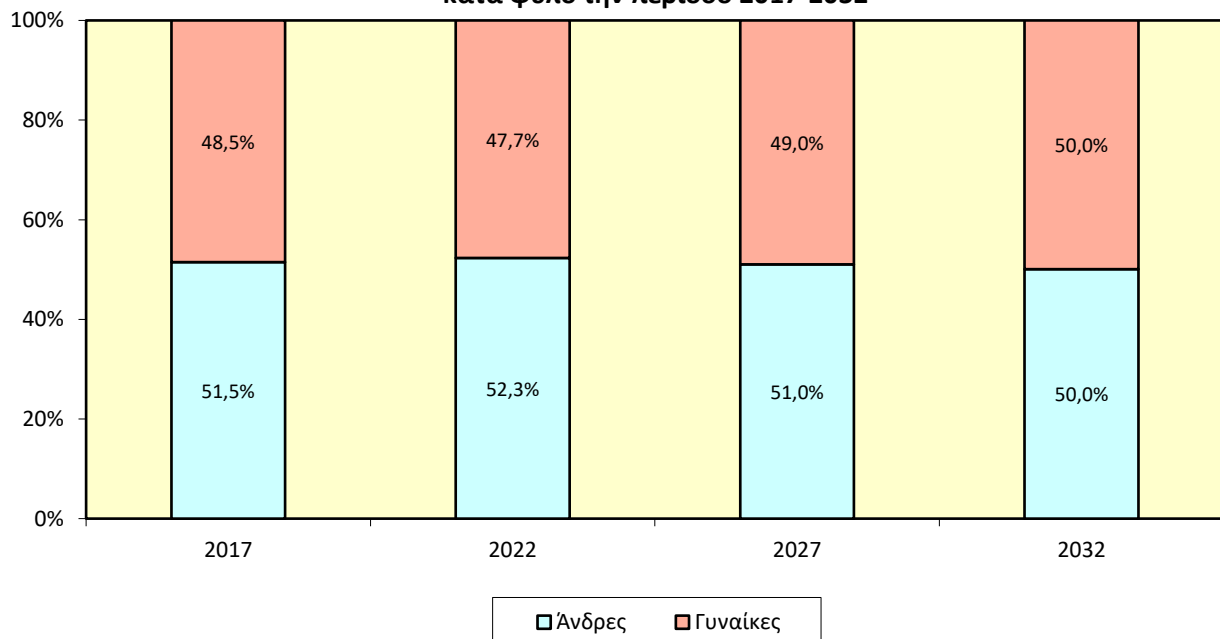
Αναφορικά με τον οικονομικά ενεργό γυναικείο πληθυσμό 15-64 χρονών, υπολογίζεται ότι από 217.181 άτομα το 2022 (47,7% του συνόλου), θα ανέλθει στις 248.171 άτομα το 2032 (50,0% του συνόλου), σημειώνοντας αύξηση κατά 30.990 άτομα ή 14,3%. Σε σχέση με το 2017, θα

υπάρξει αύξηση τόσο στον αριθμό όσο και στο μερίδιο του οικονομικά ενεργού γυναικείου πληθυσμού 15-64 χρονών. Επισημαίνεται ότι μέχρι το 2032, για πρώτη φορά στην Κύπρο, ο οικονομικά ενεργός γυναικείος πληθυσμός 15-64 χρονών αναμένεται ότι θα φτάσει στα ίδια επίπεδα με τον οικονομικά ενεργό ανδρικό πληθυσμό 15-64 χρονών.

Σχεδιάγραμμα 28
Προβλέψεις οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών
κατά φύλο την περίοδο 2022-2032

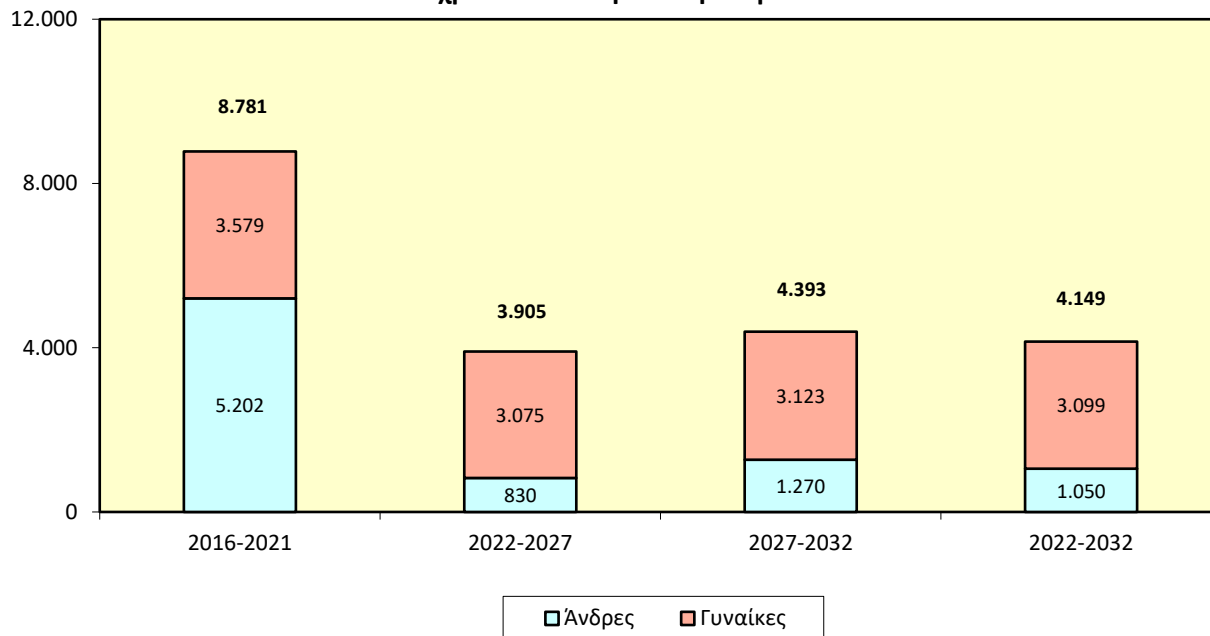

Σχεδιάγραμμα 29
Ποσοστιαία κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών
κατά φύλο την περίοδο 2017-2032

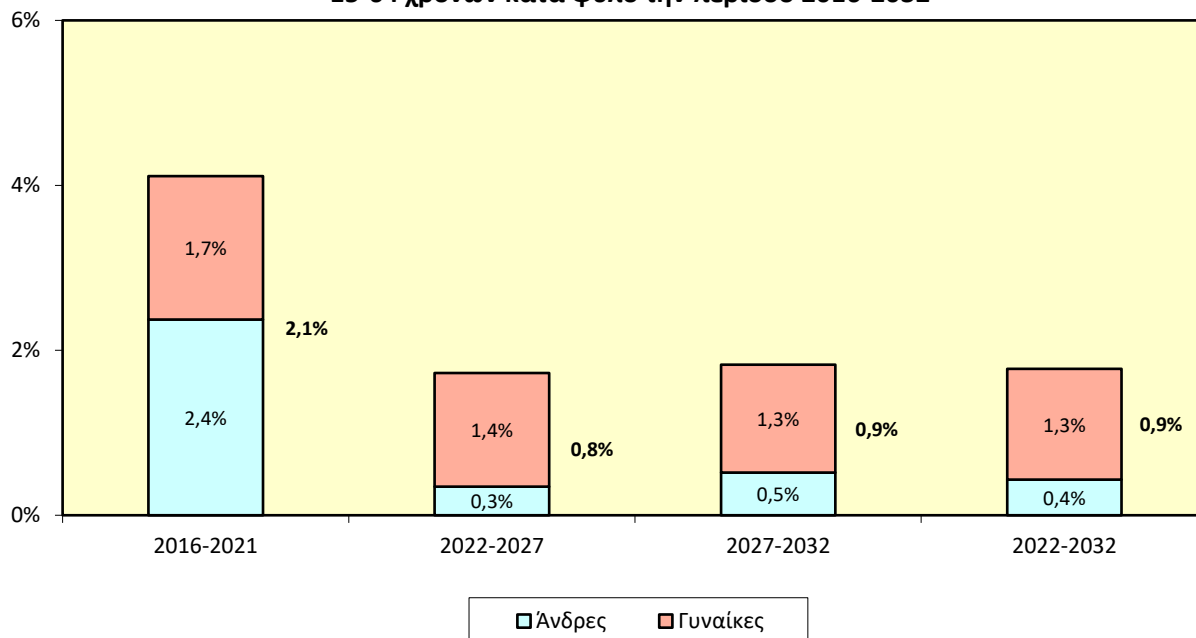

Στα Σχεδιαγράμματα 30 και 31 φαίνεται η μέση ετήσια αριθμητική και ποσοστιαία μεταβολή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών κατά φύλο την περίοδο 2016-2032.

Σχεδιάγραμμα 30
Μέση ετήσια αριθμητική μεταβολή οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών κατά φύλο την περίοδο 2016-2032

Σχεδιάγραμμα 31
Μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών κατά φύλο την περίοδο 2016-2032

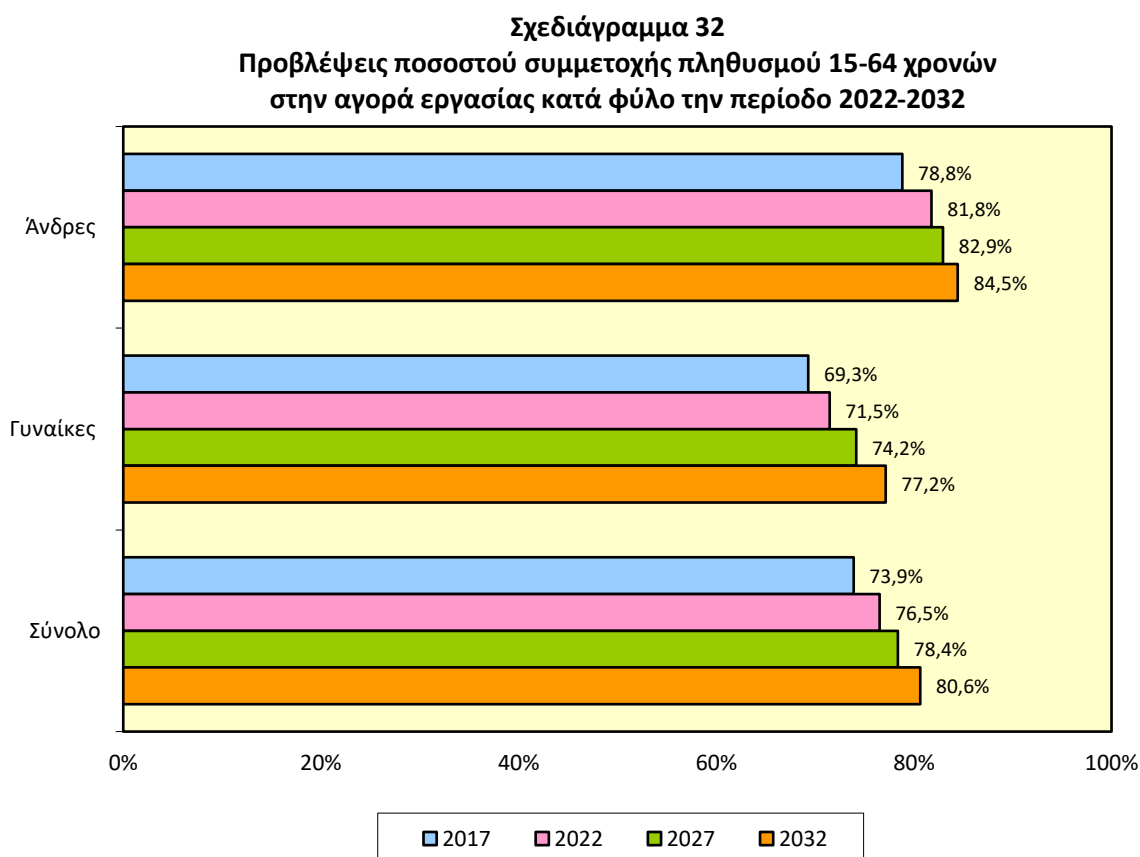

Η μέση ετήσια αύξηση του οικονομικά ενεργού ανδρικού πληθυσμού 15-64 χρονών μέσα στην περίοδο 2022-2032, εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 1.050 άτομα ή 0,4%. Ειδικότερα, την περίοδο 2022-2027, η αύξηση υπολογίζεται στα 830 άτομα ή 0,3% τον χρόνο, ενώ την περίοδο 2027-2032 η αύξηση θα είναι αισθητά μεγαλύτερη φτάνοντας στα 1.270 άτομα ή 0,5% τον χρόνο.

Σημειώνεται ότι, η προβλεπόμενη αύξηση είναι πολύ μικρότερη από την αντίστοιχη αύξηση που σημειώθηκε την περίοδο 2016-2021 (5.202 άτομα ή 2,4% τον χρόνο).

Σε πολύ υψηλότερα επίπεδα προβλέπεται ότι θα κυμαίνεται η αύξηση του οικονομικά ενεργού γυναικείου πληθυσμού 15-64 χρονών κατά την περίοδο 2022-2032, με 3.099 άτομα ή 1,3% τον χρόνο. Την περίοδο 2022-2027, η ετήσια αύξηση προβλέπεται στις 3.075 άτομα ή 1,4%, ενώ την περίοδο 2027-2032, θα ανέλθει στις 3.123 άτομα ή 1,3%. Επισημαίνεται ότι η αύξηση η οποία παρατηρήθηκε την περίοδο 2016-2021, ανερχόταν στις 3.579 άτομα ή 1,7% τον χρόνο.

Το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας κατά φύλο την περίοδο 2017-2032 παρουσιάζεται στο Σχεδιάγραμμα 32.

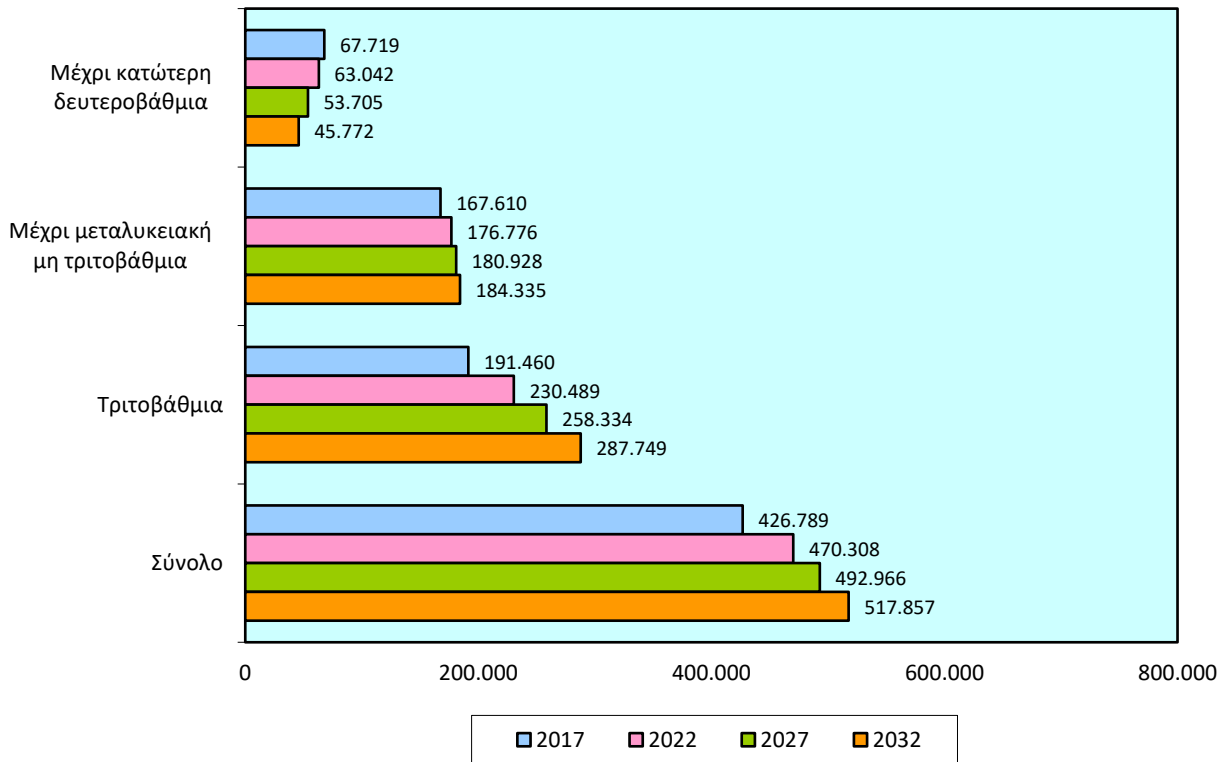
Αυξητική τάση αναμένεται να εμφανιστεί στο ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας τόσο του ανδρικού όσο και του γυναικείου πληθυσμού 15-64 χρονών μέσα στην περίοδο 2022-2032. Συγκεκριμένα, το ποσοστό συμμετοχής του ανδρικού πληθυσμού 15-64 χρονών από 81,8% το 2022, θα ανέλθει στο 84,5% το 2032, σημειώνοντας αύξηση 2,7 ποσοστιαίων μονάδων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών από 71,5% το 2022, θα φτάσει στο 77,2% το 2032, με αύξηση 5,7 ποσοστιαίων μονάδων.

Συγκρίνοντας τα ποσοστά συμμετοχής του πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας κατά φύλο την περίοδο 2022-2032, διαπιστώνεται ότι το ποσοστό συμμετοχής των ανδρών κυμαίνεται σε σημαντικά υψηλότερα επίπεδα από το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών, με το χάσμα όμως να μειώνεται διαχρονικά. Συγκεκριμένα, ενώ η διαφορά ανάμεσα στα ποσοστά αυτά το 2022 βρισκόταν στις 10,3 ποσοστιαίες μονάδες, προβλέπεται ότι μέχρι το 2032 θα κατέλθει στις 7,3 ποσοστιαίες μονάδες.

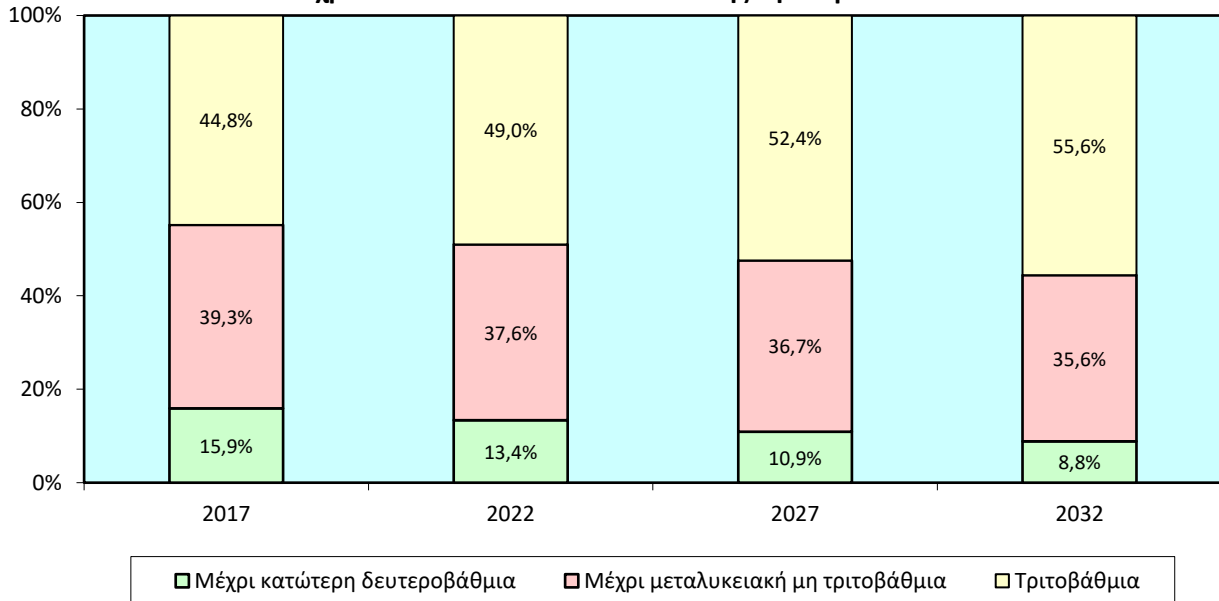
3.3. Επίπεδο εκπαίδευσης

Τα Σχεδιαγράμματα 33 και 34 παρουσιάζουν την αριθμητική και την ποσοστιαία κατανομή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2017-2032.

Σχεδιάγραμμα 33
Προβλέψεις οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών
κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2022-2032

Σχεδιάγραμμα 34
Ποσοστιαία κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού
15+ χρονών κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2017-2032

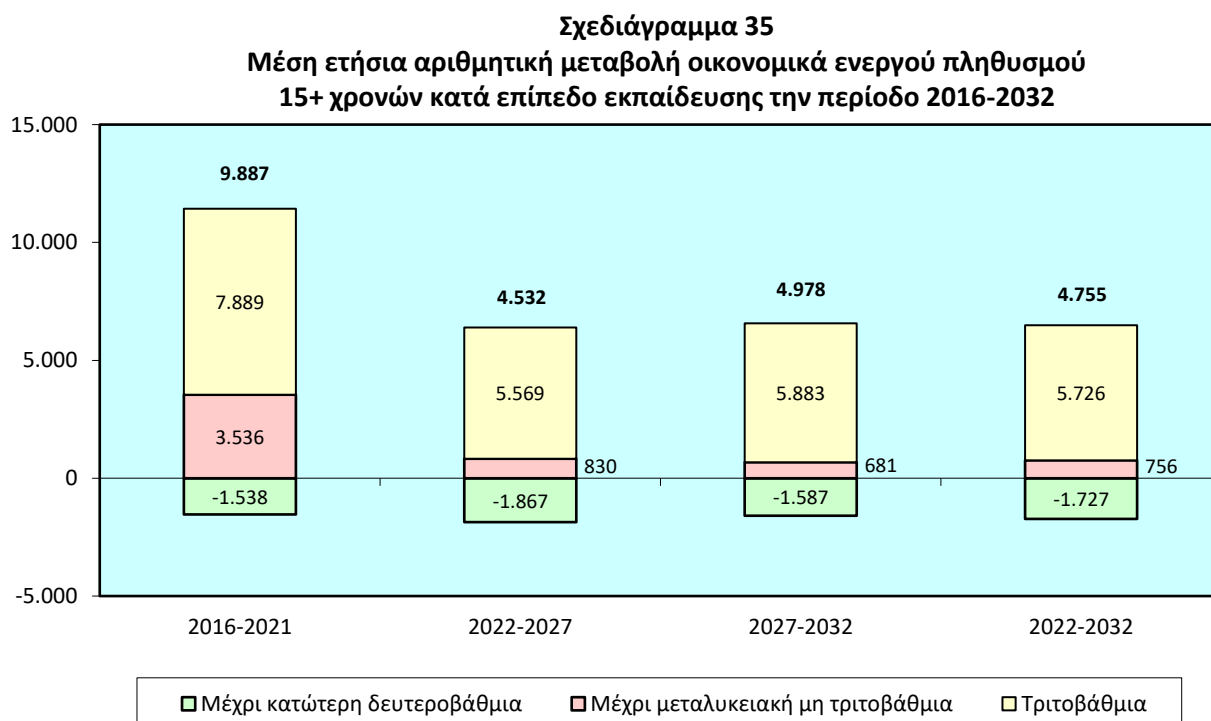

Η πλειονότητα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών προβλέπεται ότι θα συνεχίσει να έχει τριτοβάθμια εκπαίδευση, εμφανίζοντας παράλληλα μεγάλη ανοδική τάση την περίοδο 2022-2032. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός με τριτοβάθμια εκπαίδευση προβλέπεται ότι θα ανέλθει από 230.489 άτομα το 2022 (49,0% του συνόλου), στις 287.749 άτομα το 2032 (55,6% του συνόλου) με ποσοστιαία αύξηση 24,8%. Σε σχέση με το 2017, τόσο ο αριθμός όσο και το μερίδιο, θα παρουσιάσουν εξαιρετικά μεγάλη αύξηση.

Σημαντικά μικρότερος, με μικρή άνοδο, θα είναι ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15+ χρονών με μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση την περίοδο 2022-2032. Συγκεκριμένα, ο αριθμός τους από 176.776 άτομα το 2022 (37,6% του συνόλου), υπολογίζεται ότι θα αυξηθεί στις 184.335 άτομα το 2032 (35,6% του συνόλου) με ποσοστιαία αύξηση 4,3%. Συγκριτικά με το 2017, αναμένεται ότι θα εμφανιστεί αύξηση στον αριθμό σε αντίθεση με το μερίδιο το οποίο θα έχει πτώση.

Ο χαμηλότερος, με μεγάλη διαφορά, αριθμός του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών θα συνεχίσει να βρίσκεται στο επίπεδο της μέχρι κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης την περίοδο 2022-2032. Ο αριθμός τους το 2022 εκτιμάται στις 63.042 άτομα (13,4% του συνόλου) και το 2032 στις 45.772 άτομα (8,8% του συνόλου), σημειώνοντας πολύ μεγάλη πτώση -27,4%. Αισθητή μείωση θα παρουσιάσουν τόσο ο αριθμός όσο και το μερίδιό τους σε σχέση με το 2017.

Στα Σχεδιαγράμματα 35 και 36 φαίνεται η μέση ετήσια αριθμητική και ποσοστιαία μεταβολή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2016-2032.

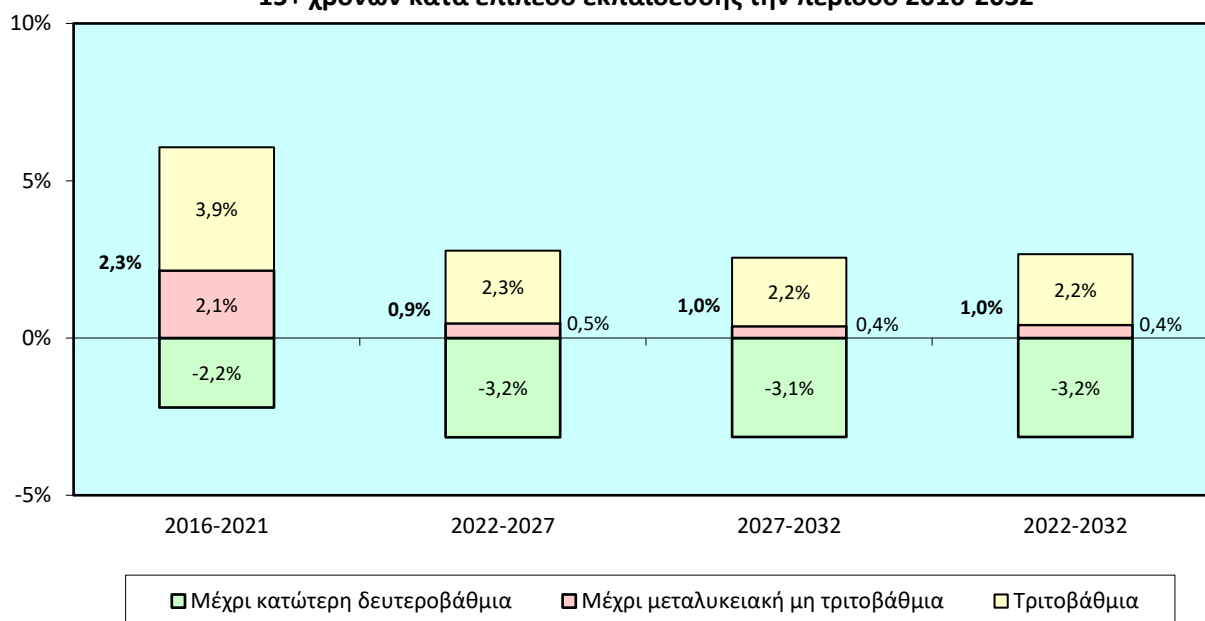
Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15+ χρονών με τριτοβάθμια εκπαίδευση προβλέπεται ότι θα σημειώσει τη μεγαλύτερη με διαφορά ετήσια αύξηση την περίοδο 2022-2032 με 5.726 άτομα ή 2,2%. Την περίοδο 2022-2027, η αύξηση υπολογίζεται στις 5.569 άτομα ή 2,3% τον χρόνο, ενώ

την περίοδο 2027-2032 η αύξηση θα ανέλθει στις 5.883 άτομα ή 2,2% τον χρόνο. Σημειώνεται ότι, η προβλεπόμενη αύξηση θα κυμανθεί σε χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με την αύξηση που παρατηρήθηκε την περίοδο 2016-2021 (7.889 άτομα ή 3,9% τον χρόνο).

Πολύ μικρότερη προβλέπεται να είναι η ετήσια αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών με μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση την περίοδο 2022-2032, με 756 άτομα ή 0,4%. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2022-2027, η ετήσια αύξηση θα ανέρχεται στα 830 άτομα ή 0,5%, ενώ την περίοδο 2027-2032 θα φτάσει στα 681 άτομα ή 0,4%. Επισημαίνεται ότι η αύξηση της περιόδου 2016-2021 ήταν πολύ μεγαλύτερη και ανερχόταν στις 3.536 άτομα ή 2,1% τον χρόνο.

Αντίθετα, σημαντικές μέσες ετήσιες μειώσεις θα εμφανίσει ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15+ χρονών στο επίπεδο της μέχρι κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης την περίοδο 2022-2032, με -1.727 άτομα ή -3,2%. Την περίοδο 2022-2027, η ετήσια πτώση εκτιμάται στα -1.867 άτομα ή -3,2%, ενώ την περίοδο 2027-2032 η μείωση θα περιοριστεί μερικώς στα -1.587 άτομα ή -3,1%. Μείωση με -1.538 άτομα ή -2,2% τον χρόνο σημειώθηκε και την περίοδο 2016-2021.

Σχεδιάγραμμα 36
Μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή οικονομικά ενεργού πληθυσμού
15+ χρονών κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2016-2032

4. Πορίσματα και εισηγήσεις

Στο κεφάλαιο αυτό καταγράφονται οι κυριότερες διαπιστώσεις και τα πορίσματα της μελέτης που έχουν προκύψει από την ανάλυση και εξέταση των αποτελεσμάτων των προβλέψεων για τη ζήτηση και προσφορά εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία κατά την περίοδο 2022-2032. Πρόσθετα, διατυπώνονται εισηγήσεις οι οποίες αποσκοπούν στην έγκαιρη και προγραμματισμένη αντιμετώπιση της μελλοντικής κατάστασης στην αγορά εργασίας της Κύπρου.

4.1. Πορίσματα

Σε αυτό το υποκεφάλαιο καταγράφονται τα πορίσματα που απορρέουν μέσα από την κριτική εξέταση των προβλέψεων για τη ζήτηση και προσφορά εργατικού δυναμικού κατά την περίοδο 2022-2032. Ειδικότερα, παρουσιάζονται τα κυριότερα συμπεράσματα που αφορούν στη ζήτηση εργατικού δυναμικού, τόσο για το σύνολο της κυπριακής οικονομίας όσο και για τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τις επαγγελματικές κατηγορίες, καθώς και την προσφορά του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, τόσο για το σύνολο της κυπριακής οικονομίας όσο και κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης.

Η συνολική απασχόληση, την περίοδο 2022-2032, προβλέπεται ότι θα εμφανίσει αυξητική τάση παρόλες τις επιπτώσεις από την πολεμική σύγκρουση μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας καθώς και της πανδημίας της νόσου COVID-19. Η απασχόληση την περίοδο 2015-2019 σημείωσε μεγάλη αύξηση με 3,8% τον χρόνο, ανακάμπτοντας από την οικονομική κρίση που είχε πλήξει την κυπριακή οικονομία. Επισημαίνεται ότι και το 2020 παρατηρήθηκε αύξηση στην απασχόληση, έστω και οριακή, παρόλες τις επιπτώσεις που προκλήθηκαν από την πρόσφατη υγειονομική κρίση, ενώ το 2021 η αύξηση επανήλθε σε υψηλά επίπεδα φτάνοντας στο 3,4%. Την περίοδο 2022-2032, ο αριθμός των απασχολούμενων θα αυξάνεται κατά 5.258 άτομα ή 1,1% τον χρόνο, με τον προβλεπόμενο ετήσιο ρυθμό αύξησης να κυμαίνεται σε αισθητά χαμηλότερα επίπεδα από εκείνα της περιόδου 2016-2021 (3,5% τον χρόνο).

Η ετήσια συνολική ζήτηση της κυπριακής οικονομίας σε εργατικό δυναμικό, την περίοδο 2022-2032, εκτιμάται ότι θα ανέλθει στις 11.666 άτομα ή 2,5%. Σημειώνεται ότι, οι προβλεπόμενες συνολικές ανάγκες απασχόλησης της περιόδου 2022-2032, υπολογίζονται ότι θα είναι πολύ χαμηλότερες συγκριτικά με τις ανάγκες που παρουσιάστηκαν την περίοδο 2016-2021 (20.428 άτομα ή 5,2% τον χρόνο). Η εικόνα αυτή, είναι απόρροια της σημαντικής ανάκαμψης της κυπριακής οικονομίας από την οικονομική κρίση την περίοδο 2015-2019, και η οποία είχε ως συνεπακόλουθο να παρατηρηθεί ανοδική τάση και στην απασχόληση.

Η συντριπτική πλειονότητα των απασχολούμενων θα συνεχίσει να εργοδοτείται στον τριτογενή τομέα έχοντας σημαντική αύξηση. Αυτό, θα έχει ως αποτέλεσμα 8 στους 10 απασχολούμενους να εργάζονται στον τριτογενή τομέα, διατηρώντας την πολύ μεγάλη εξάρτηση της κυπριακής οικονομίας από τις υπηρεσίες. Σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα και με μικρότερες αυξήσεις θα είναι η απασχόληση τόσο στον δευτερογενή όσο και τον πρωτογενή τομέα. Σημειώνεται ότι, την περίοδο 2022-2032, στον τριτογενή τομέα θα δημιουργούνται 4.446 νέες θέσεις εργασίας κάθε χρόνο (1,2% τον χρόνο) σε σύγκριση με 698 νέες θέσεις εργασίας τον χρόνο (0,9% τον χρόνο) στον δευτερογενή τομέα και 114 νέες θέσεις εργασίας τον χρόνο (0,8% τον χρόνο) στον πρωτογενή τομέα. Δηλαδή, σχεδόν οι 9 στις 10 νέες θέσεις εργασίας θα δημιουργούνται στον τριτογενή τομέα. Επίσης, στον τριτογενή τομέα θα παρουσιαστούν οι μεγαλύτερες με διαφορά

συνολικές ανάγκες απασχόλησης (9.618 άτομα ή 2,6% ετησίως), που θα αποτελούν το 82% των συνολικών αναγκών της κυπριακής οικονομίας την περίοδο 2022-2032.

Όλοι οι τομείς, με εξαίρεση τις Κατασκευές, στους οποίους προβλέπεται να παρατηρηθούν οι μεγαλύτερες αριθμητικές συνολικές ανάγκες απασχόλησης την περίοδο 2022-2032, ανήκουν στον τριτογενή τομέα. Οι μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες θα παρουσιαστούν στον τομέα του Λιανικού εμπορίου, που θα προκύψουν λόγω της προβλεπόμενης ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, η οποία επηρεάζει θετικά τον τομέα του Εμπορίου. Ακολουθεί, με μεγάλες συνολικές ανάγκες απασχόλησης, ο τομέας της Εκπαίδευσης, αφού αναμένεται αύξηση των επενδύσεων στον συγκεκριμένο τομέα, ιδιαίτερα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, και περαιτέρω προώθηση της διά βίου μάθησης, κυρίως μέσω της σχετικής στρατηγικής για την περίοδο 2021-2027⁹. Εξίσου σημαντικές αναμένονται και οι συνολικές ανάγκες στην Υγεία και κοινωνική μέριμνα, λόγω της συνεχιζόμενης γήρανσης του πληθυσμού, η οποία δημιουργεί αυξημένες ανάγκες για ιατρική και κοινωνική φροντίδα των κατοίκων της Κύπρου, αλλά και της ομαλής λειτουργίας του Γενικού Συστήματος Υγείας. Αξιόλογες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα σημειωθούν στις Κατασκευές καθώς και στη Δημόσια διοίκηση και άμυνα, κυρίως λόγω των αποχωρήσεων (86%). Οι τομείς των Εστιατορίων και των Ξενοδοχείων θα παρουσιάσουν, επίσης, σημαντική ζήτηση σε εργατικό δυναμικό, λόγω της πολιτικής του κράτους για επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και για περαιτέρω προώθηση και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου. Μεγάλες θα είναι και οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης στο Χονδρικό εμπόριο καθώς και στις Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες. Τέλος, σημειώνονται και οι μεγάλες συνολικές ανάγκες στην Πληροφορική, όπου το 80% των αναγκών θα προέρχεται από τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, οι οποίες συνδέονται με τον ψηφιακό μετασχηματισμό της κυπριακής οικονομίας.

Στον τριτογενή τομέα εντοπίζεται η μεγάλη πλειονότητα των τομέων που θα σημειώσουν τους μεγαλύτερους ρυθμούς των συνολικών αναγκών απασχόλησης μέσα στην περίοδο 2022-2032. Ο υψηλότερος ρυθμός των συνολικών αναγκών υπολογίζεται ότι θα εμφανιστεί στη Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων, τομέας ο οποίος συνδέεται με την πράσινη μετάβαση της κυπριακής οικονομίας και την ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας. Ακολουθούν, με μεγάλους ρυθμούς συνολικών αναγκών απασχόλησης, τα Ορυχεία και λατομεία, τα οποία συνδέονται με τις δραστηριότητες εξόρυξης και μεταφοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου, οι Πλωτές μεταφορές, λόγω της συνεχιζόμενης ανάπτυξης της κυπριακής ναυτιλίας, καθώς και οι Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας. Πρόσθετα, σημειώνονται οι υψηλοί ρυθμοί που θα εμφανιστούν στους τομείς της Πληροφορικής καθώς και της Έρευνας και ανάπτυξης, με το μεγαλύτερο μερίδιο των συνολικών αναγκών απασχόλησης να προέρχεται από τον ρυθμό των αναπτυξιακών αναγκών. Επισημαίνεται και ο σημαντικός ρυθμός συνολικών αναγκών που θα παρατηρηθεί στην Υγεία και κοινωνική μέριμνα.

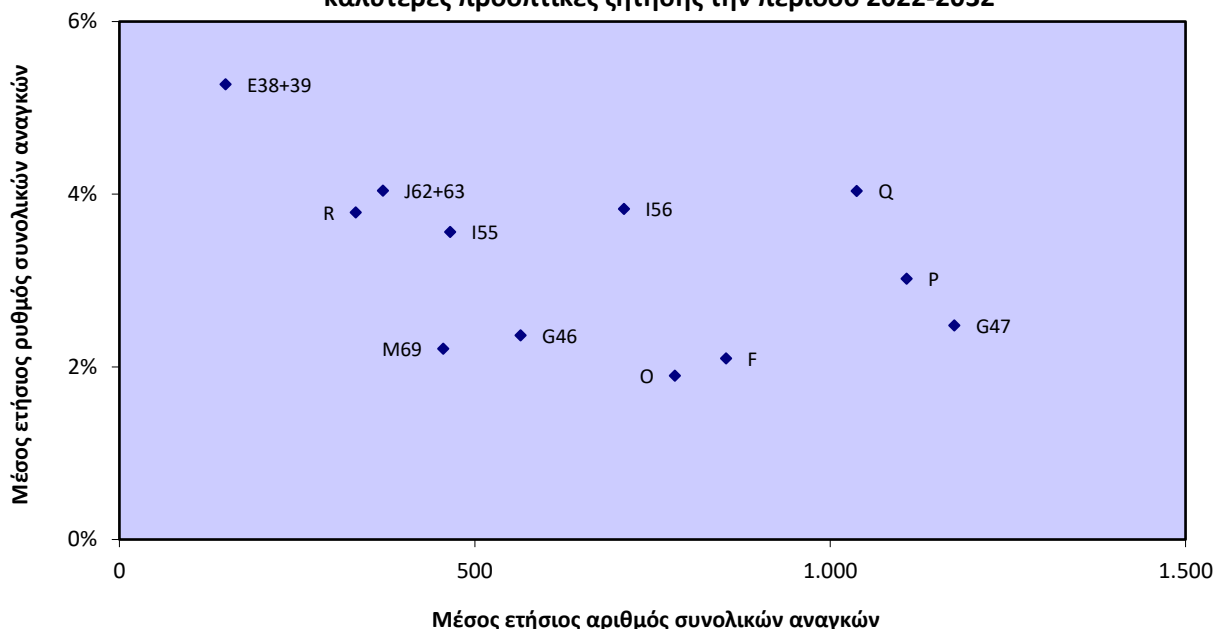
Από το Σχεδιάγραμμα 37 φαίνεται ότι όλοι σχεδόν οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας που προβλέπεται να εμφανίσουν τις καλύτερες προοπτικές ζήτησης εργατικού δυναμικού, ανήκουν στον τριτογενή τομέα, με εξαίρεση τους τομείς των Κατασκευών καθώς και της Συλλογής, επεξεργασίας, διάθεσης και διαχείρισης αποβλήτων, που ανήκουν στον δευτερογενή τομέα.

Επισημαίνεται ότι η εικόνα αυτή προκύπτει από τη συνεκτίμηση του μέσου ετήσιου αριθμού και ρυθμού των συνολικών αναγκών απασχόλησης του κάθε τομέα. Ειδικότερα, οι τομείς που προβλέπεται να εμφανίσουν τις μεγαλύτερες αριθμητικές συνολικές ανάγκες σε συνδυασμό με

⁹ <https://bit.ly/3Gxf3N1>

τους μεγαλύτερους ρυθμούς συνολικών αναγκών, συμπεραίνεται ότι θα έχουν τις καλύτερες προοπτικές ζήτησης.

Σχεδιάγραμμα 37
Τομείς οικονομικής δραστηριότητας με τις καλύτερες προοπτικές ζήτησης την περίοδο 2022-2032

Q: Υγεία και κοινωνική μέριμνα **P:** Εκπαίδευση **G47:** Λιανικό εμπόριο **I56:** Εστιατόρια **F:** Κατασκευές
I55: Ξενοδοχεία **J62+63:** Πληροφορική **O:** Δημόσια διοίκηση και άμυνα **G46:** Χονδρικό εμπόριο **R:** Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία **M69:** Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες **E38+39:** Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων

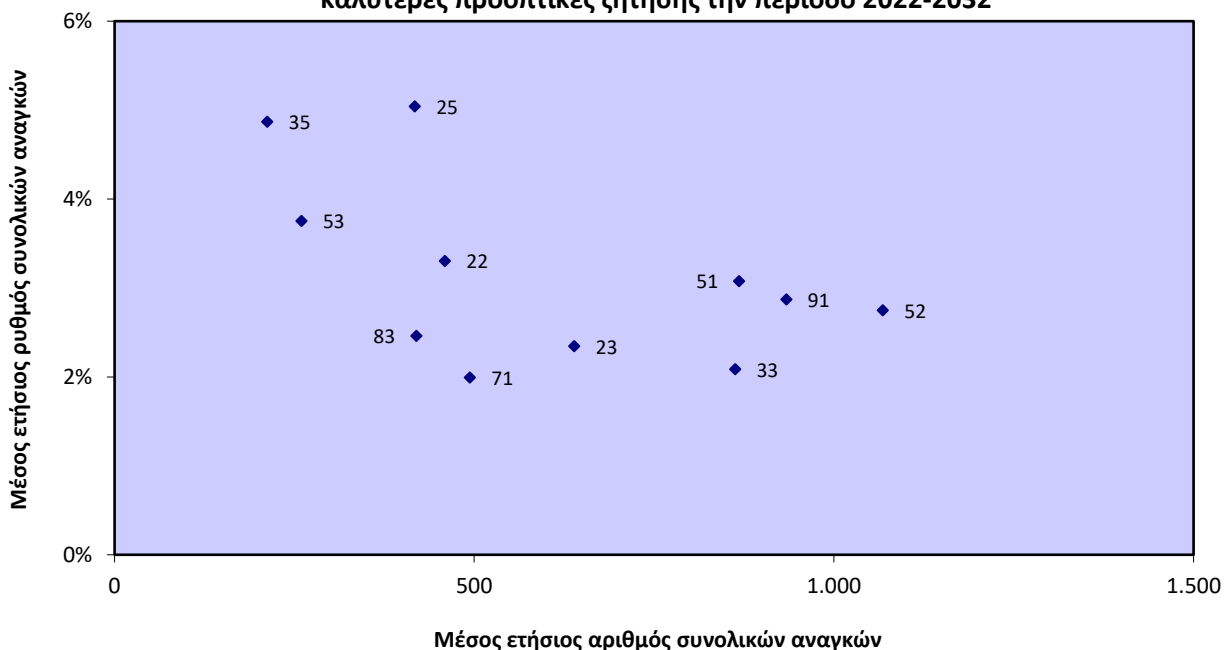
Αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων προβλέπεται ότι θα παρατηρηθεί και στις τρεις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες. Σχεδόν οι μισοί απασχολούμενοι θα εξακολουθήσουν να εργάζονται στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου, δηλαδή σε επαγγέλματα στα οποία απαιτείται απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ περίπου 4 στους 10 απασχολούμενους θα εργοδοτούνται στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου, δηλαδή σε επαγγέλματα που απαιτούν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σημειώνεται η αύξηση που προβλέπεται να εμφανιστεί στο μερίδιο των απασχολούμενων στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου εις βάρος των μεριδίων των απασχολούμενων στα επαγγέλματα μέσου και κατώτερου επιπέδου (επαγγέλματα που δεν απαιτούν οποιαδήποτε εξειδίκευση). Η τάση αυτή υποδηλώνει ότι ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των απασχολούμενων στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου θα είναι υψηλότερος από τους ρυθμούς αύξησης στα επαγγέλματα μέσου και κατώτερου επιπέδου. Ειδικότερα, την περίοδο 2022-2032, στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου εκτιμάται ότι θα δημιουργούνται 2.468 νέες θέσεις εργασίας ετησίως (1,3% ετησίως) και στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου 2.212 νέες θέσεις εργασίας ετησίως (1,0% ετησίως). Πολύ χαμηλότερη υπολογίζεται ότι θα είναι η ετήσια αύξηση στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου με 578 νέες θέσεις εργασίας (1,0% ετησίως). Οι μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης αναμένονται στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου (5.315 άτομα ή 2,4% τον χρόνο), που οφείλονται κυρίως στις αποχωρήσεις, ενώ σημαντικές παρουσιάζονται, επίσης, οι συνολικές ανάγκες στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου με 4.631 άτομα ή 2,5% τον χρόνο.

Οι μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης, την περίοδο 2022-2032, θα παρατηρηθούν στους Καταστηματάρχες και πωλητές, οι οποίες συνδέονται με την προβλεπόμενη ανάπτυξη

της κυπριακής οικονομίας με θετικές επιπτώσεις στο Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο. Έπονται, με μεγάλες ετήσιες συνολικές ανάγκες, οι Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές, οι Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών καθώς και οι Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης. Επισημαίνεται ότι η ζήτηση στους Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών θα προέλθει κυρίως από την ανάπτυξη που αναμένεται στον τομέα των Ξενοδοχείων και εστιατορίων, αφού ένα μεγάλο μέρος αυτών των απασχολουμένων εργοδοτείται στον συγκεκριμένο τομέα, ενώ η ζήτηση στους Βοηθούς λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης συνδέεται με τις καλές προοπτικές ζήτησης που θα έχει ο τομέας των Νομικών και λογιστικών δραστηριοτήτων, αφού μεγάλο μερίδιο των απασχολουμένων σε αυτά τα επαγγέλματα εργοδοτείται σε αυτόν τον τομέα. Μεγάλες συνολικές ανάγκες θα σημειωθούν, επίσης, στους Εκπαιδευτικούς, λόγω των αυξημένων επενδύσεων στον τομέα της Εκπαίδευσης, και στους Τεχνίτες οικοδομών, λόγω της προώθησης διάφορων αναπτυξιακών έργων. Επίσης, σημειώνονται οι αξιόλογες συνολικές ανάγκες στους Ιατρούς, νοσηλευτές και άλλους ειδικούς σε θέματα υγείας, που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη γήρανση του πληθυσμού και την ομαλή λειτουργία του Γενικού Συστήματος Υγείας, καθώς και στους Ειδικούς τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας, που οφείλονται στον ψηφιακό μετασχηματισμό της κυπριακής οικονομίας.

Στους Ειδικούς τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας και στους Τεχνικούς τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας θα σημειωθούν οι μεγαλύτεροι ρυθμοί των συνολικών αναγκών απασχόλησης κατά την περίοδο 2022-2032. Υψηλοί θα είναι, επίσης, οι ρυθμοί των συνολικών αναγκών στους Βοηθούς μάγειρα, απόρροια της ανάπτυξης του τομέα των Ξενοδοχείων και εστιατορίων, στους Υπαλλήλους παροχής προσωπικής φροντίδας, καθώς και στους Ιατρούς, νοσηλευτές και άλλους ειδικούς σε θέματα υγείας.

Σχεδιάγραμμα 38
Επαγγελματικές ομάδες με τις
καλύτερες προοπτικές ζήτησης την περίοδο 2022-2032

52: Καταστηματάρχες και πωλητές **91:** Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές **51:** Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών **25:** Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας **33:** Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης **22:** Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας **23:** Εκπαιδευτικοί **35:** Τεχνικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας **83:** Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων **71:** Τεχνίτες οικοδομών **53:** Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας

Σύμφωνα με το Σχεδιάγραμμα 38, από τις επαγγελματικές ομάδες οι οποίες θα εμφανίσουν τις καλύτερες προοπτικές ζήτησης εργατικού δυναμικού την περίοδο 2022-2032, 5 ανήκουν στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου, 5 ανήκουν στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου και 1 ανήκει στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου. Αυτό προκύπτει, όπως και στην περίπτωση των τομέων οικονομικής δραστηριότητας, από τη συνεκτίμηση των μεγαλύτερων αριθμητικών συνολικών αναγκών και των μεγαλύτερων ρυθμών συνολικών αναγκών της κάθε επαγγελματικής ομάδας.

Ο συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών θα εξακολουθήσει να παρουσιάζει αυξητική τάση την περίοδο 2022-2032. Σημειώνεται ότι, την περίοδο 2016-2021, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών αυξανόταν κατά 8.781 άτομα ή 2,1% ετησίως, ενώ η αύξηση την περίοδο 2022-2032 προβλέπεται να περιοριστεί στις 4.149 άτομα ή 0,9% ετησίως. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη συνέχιση της ανοδικής πορείας του ποσοστού συμμετοχής πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας, όπου από 76,5% το 2022, θα ανέλθει στο 80,6% το 2032.

Η αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών κατά την περίοδο 2022-2032, θα προέλθει σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από τον οικονομικά ενεργό γυναικείο πληθυσμό 15-64 χρονών (3.099 άτομα ή 1,3% τον χρόνο) συγκριτικά με την αύξηση από τον οικονομικά ενεργό ανδρικό πληθυσμό 15-64 χρονών (1.050 άτομα ή 0,4% τον χρόνο). Στη βάση αυτής της προβλεπόμενης εικόνας, μέχρι το 2032, ο οικονομικά ενεργός γυναικείος πληθυσμός 15-64 χρονών θα ανέλθει στα ίδια επίπεδα με τον οικονομικά ενεργό ανδρικό πληθυσμό 15-64 χρονών. Επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη τάση οφείλεται στην πολύ μεγαλύτερη αύξηση του γυναικείου πληθυσμού συγκριτικά με την αντίστοιχη αύξηση του ανδρικού πληθυσμού, η οποία περιλαμβάνεται στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας για τον πληθυσμό «Europop2019». Άνοδος θα παρουσιαστεί στο ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας, τόσο του ανδρικού όσο και του γυναικείου πληθυσμού 15-64 χρονών, εμφανίζοντας όμως μείωση του χάσματος μεταξύ των ποσοστών των δύο φύλων. Συγκεκριμένα, το ποσοστό συμμετοχής των ανδρών, από 81,8% το 2022, θα ανέλθει στο 84,5% το 2032 (αύξηση 2,7 ποσοστιαίων μονάδων), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό συμμετοχής των γυναικών, από 71,5% το 2022, θα αυξηθεί στο 77,2% το 2032 (αύξηση 5,7 ποσοστιαίων μονάδων).

Η πλειονότητα του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών θα εξακολουθήσει να κατέχει τριτοβάθμια εκπαίδευση, σημειώνοντας παράλληλα μεγάλη αύξηση μέσα στην περίοδο 2022-2032 (5.726 άτομα ή 2,2% τον χρόνο). Σημαντικά χαμηλότερος, με μικρή αύξηση, υπολογίζεται να είναι ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15+ χρονών με μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση (756 άτομα ή 0,4% τον χρόνο). Αντίθετα, αναμένεται να παρατηρηθεί πολύ μεγάλη μείωση στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό 15+ χρονών με μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (-1.727 άτομα ή -3,2% τον χρόνο), ο οποίος θα κυμαίνεται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα, το 2032, περίπου 6 στους 10 να κατέχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση, 1 στους 3 να έχει μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και σχεδόν 1 στους 10 να έχει μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Από την ανάλυση των στοιχείων για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού κατά την περίοδο 2022-2032, διαπιστώνεται ότι οι συνολικές ανάγκες απασχόλησης στα επαγγέλματα των Φυσικών Επιστημών, της Τεχνολογίας, της Μηχανικής και των Μαθηματικών («STEM» - Science, Technology, Engineering and Mathematics)¹⁰ αποτελούν περίπου το 40% των συνολικών

¹⁰ 21: Φυσικοί, μαθηματικοί, μηχανικοί και αρχιτέκτονες, 22: Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας, 25: Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας, 31: Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής, 32: Τεχνικοί βοηθοί σε θέματα υγείας, 35: Τεχνικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας

αναγκών απασχόλησης στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου. Αναφορικά με την προσφορά εργατικού δυναμικού, και συγκεκριμένα με τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό 25-34 χρονών το 2021, προκύπτει ότι περίπου το 25% ακολούθησε κλάδους σπουδών «STEM», με αποτέλεσμα η εκτιμώμενη ζήτηση εργατικού δυναμικού σε επαγγέλματα «STEM» να υπερβαίνει κατά πολύ την αντίστοιχη προσφορά. Κατά συνέπεια, παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε αυτά τα επαγγέλματα, οι οποίες συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στο πρόβλημα της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων στην κυπριακή αγορά εργασίας. Επισημαίνεται ότι η βελτίωση της συνάφειας της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την κυπριακή αγορά εργασίας, με στόχο την απάμβλυνση του προβλήματος της αναντιστοιχίας δεξιοτήτων, αποτελεί προτεραιότητα στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα της Κύπρου.

Πρόσθετα, σημειώνεται ότι οι προβλέψεις της ζήτησης εργατικού δυναμικού σε επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου, για τα οποία απαιτείται τριτοβάθμια εκπαίδευση, αποτελούν περίπου το 40% των συνολικών αναγκών απασχόλησης, ενώ η προσφορά του εργατικού δυναμικού που θα κατέχει τριτοβάθμια εκπαίδευση θα ανέλθει περίπου στο 55% μέχρι το 2032. Κατά συνέπεια, εκτιμάται ότι θα συνεχίσει να παρατηρείται πλεόνασμα εργατικού δυναμικού με τριτοβάθμια εκπαίδευση, αφού η προβλεπόμενη αντίστοιχη ζήτηση θα είναι σημαντικά χαμηλότερη. Αυτή η εικόνα, επιβεβαιώνεται και από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία, σύμφωνα με την οποία η Κύπρος εμφανίζει συγκριτικά υψηλό ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι εργάζονται σε θέσεις εργασίας χαμηλότερης ειδίκευσης, ιδίως στον τομέα της μεταποίησης, των επαγγελματικών υπηρεσιών, του εμπορίου και της δημόσιας διοίκησης.

Πρόσθετα από τις προβλεπόμενες διαφοροποιήσεις στη ζήτηση και την προσφορά εργατικού δυναμικού στα επαγγέλματα, αναμένονται σημαντικές και ραγδαίες αλλαγές στο περιεχόμενο των επαγγελμάτων καθώς και ποιοτική αναβάθμισή τους. Η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της οικονομίας, η αυξανόμενη χρήση των νέων τεχνολογιών, η αυτοματοποίηση και οι νέες μορφές εργασίας έχουν σημαντική επίδραση στις γνώσεις και δεξιότητες των επαγγελμάτων, με αποτέλεσμα να μεταβάλλονται συνεχώς οι ανάγκες της αγοράς εργασίας. Η ταχύτητα και το εύρος διείσδυσης της σύγχρονης τεχνολογίας, της πληροφορικής, των επικοινωνιών και της ρομποτικής στην οικονομία θα αναδιαρθρώσει το είδος και τη σύνθεση των επαγγελμάτων καθώς και των απαιτούμενων γνώσεων και δεξιοτήτων. Το ανθρώπινο δυναμικό πρέπει να αποκτά τα απαραίτητα εφόδια από τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε να διαθέτει τις αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούν οι επιχειρήσεις, για να μπορέσει να παραμείνει ανταγωνιστικό. Ανάμεσα στα βασικά χαρακτηριστικά του νέου περιεχομένου των επαγγελμάτων θα είναι η αυξημένη τεχνογνωσία στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, στους αυτοματισμούς και γενικότερα στην υψηλή τεχνολογία.

Σημειώνεται ωστόσο ότι, οι αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες δεν αφορούν αποκλειστικά στις εξειδικευμένες γνώσεις που χρειάζονται σε κάθε επάγγελμα και τη χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών. Σε όλα τα επαγγέλματα εντοπίζονται, επίσης, σημαντικές και απαραίτητες οριζόντιες γνώσεις και δεξιότητες όπως είναι η ευελιξία, η προσαρμοστικότητα, η επικοινωνία, η ικανότητα μάθησης, η κριτική σκέψη, η επίλυση σύνθετων προβλημάτων, η ομαδικότητα, η δημιουργικότητα, η ανάληψη πρωτοβουλίας και η διαχείριση χρόνου.

4.2. Εισηγήσεις

Οι εισηγήσεις που διατυπώνονται αποσκοπούν στην έγκαιρη και προγραμματισμένη αντιμετώπιση της μελλοντικής κατάστασης στην αγορά εργασίας της Κύπρου. Προς αυτή την κατεύθυνση, παρατίθενται εισηγήσεις σε σχέση με τις στρατηγικές της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Οι προτάσεις για έγκαιρες και ταυτόχρονα αποτελεσματικές παρεμβάσεις στις πολιτικές απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης θα πρέπει να διέπονται από τις αρχές της συνέργειας και της συμπληρωματικότητας. Για τον λόγο αυτό, είναι επιβεβλημένος ο συντονισμός ανάμεσα στους φορείς οι οποίοι έχουν την ευθύνη για τη διαμόρφωση και εφαρμογή των στρατηγικών αυτών. Ως βασικότεροι εμπλεκόμενοι φορείς εντοπίζονται οι ακόλουθοι:

- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
- Υπουργείο Οικονομικών
- Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας
- Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών
- Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής
- Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας
- Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου
- Εργοδοτικές οργανώσεις και σύνδεσμοι
- Συνδικαλιστικές οργανώσεις

Πρόσθετα, η προώθηση διάφορων μέτρων και δράσεων, στο πλαίσιο των στρατηγικών για την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, διαλαμβάνει την εμπλοκή πολλών υπηρεσιών και φορέων ανάλογα με το θέμα. Αυτό απαιτεί την ανάπτυξη του καλύτερου δυνατού πλαισίου συνεργασίας, ώστε οι παρεμβάσεις να έχουν τη μέγιστη αποτελεσματικότητα και το λιγότερο δυνατό κόστος σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους.

4.2.1. Στρατηγική απασχόλησης

Η σταδιακή ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας μετά την οικονομική κρίση, επιβεβαιώνεται από τους δείκτες απασχόλησης και ανεργίας που σημειώνουν σταθερή βελτίωση, με το ποσοστό απασχόλησης το 2019 (75,7%) να φτάνει τον εθνικό στόχο που είχε τεθεί για το 2020 (75-77%). Η οικονομία και η αγορά εργασίας επλήγησαν, ωστόσο, δυσμενώς το 2020 από τις επιπτώσεις της πανδημίας της νόσου COVID-19, επηρεάζοντας αρνητικά τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας σε όλες σχεδόν τις ηλικιακές ομάδες. Τα κυβερνητικά μέτρα στήριξης της απασχόλησης και των επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με την ανθεκτικότητα που επέδειξε η οικονομία και η αγορά εργασίας, επέτρεψαν την άμεση ανάκαμψη, με την απασχόληση να επιστρέφει σε υψηλότερα επίπεδα το 2021 (75,9%). Μέσα σε αυτές τις ιδιάζουσες συνθήκες, με την αβεβαιότητα που επέφερε παράλληλα η συνεχιζόμενη πολεμική σύγκρουση μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας, η Κύπρος πρέπει να διατηρήσει και να ενισχύσει τη δυναμική που έχει αναπτύξει τα τελευταία χρόνια, υλοποιώντας στον μέγιστο δυνατό βαθμό τα

όσα έχουν περιληφθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026¹¹ (στο εξής «ΣΑΑ») και το Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «Θ.Α.Ε.Ι.Α 2021-2027»¹². Εθνικός στόχος είναι το γενικό ποσοστό απασχόλησης πληθυσμού 20-64 χρονών να ανέλθει στο 80% μέχρι το 2030, όπως έχει συμφωνηθεί με την Ευρωπαϊκή Ένωση στη βάση του Σχεδίου Δράσης για τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων¹³, το οποίο καλύπτει τους τομείς της απασχόλησης, της συμμετοχής στη διά βίου μάθηση και τον κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού μέχρι το 2030. Ο αντίστοιχος στόχος για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι το ποσοστό αυτό να ανέλθει τουλάχιστον στο 78%.

Κύριες προτεραιότητες για την Κύπρο αποτελούν η αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών συνεπειών της πανδημίας και ο μετασχηματισμός της κυπριακής οικονομίας, ώστε να καταστεί πιο βιώσιμη, ανθεκτική και έτοιμη για τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης. Σημαντικός άξονας της προσπάθειας αυτής είναι η αύξηση της απασχόλησης και η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού. Στο Στρατηγικό Σχέδιο της περιόδου 2023-2025 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων¹⁴, στο Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2023-2025 του Υπουργείου Οικονομικών¹⁵ και στο ΣΑΑ καταγράφονται διάφορα μέτρα που στοχεύουν στην προώθηση και δημιουργία συνθηκών πλήρους απασχόλησης, στον περιορισμό της ανεργίας, στην αντιμετώπιση των ανισοσκελειών της προσφοράς και ζήτησης εργατικού δυναμικού, στη βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων και του αδρανούς δυναμικού και στην ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας για όλους. Πρόσθετα, δίδεται έμφαση στη στήριξη τομέων οικονομικής δραστηριότητας όπου η χώρα έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ή μπορούν να αποτελέσουν μελλοντικούς μοχλούς ανάπτυξης (τουρισμός, επαγγελματικές υπηρεσίες, τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας, τριτοβάθμια εκπαίδευση, αγρο-τεχνολογία, ελαφρά βιομηχανία, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας).

Οι προβλέψεις οι οποίες περιέχονται στη μελέτη προδιαγράφουν τη μελλοντική κατάσταση στην αγορά εργασίας της Κύπρου κατά την περίοδο 2022-2032. Η παροχή στοιχείων και πληροφοριών για μια δεκαετή περίοδο σε συνδυασμό με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο ΣΑΑ και στο Πρόγραμμα Πολιτικής Συνοχής «Θ.Α.Ε.Ι.Α 2021-2027» καθώς και τις κατευθυντήριες πολιτικές της Μακροπρόθεσμης Στρατηγικής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη της Κυπριακής Οικονομίας «Όραμα 2035»¹⁶, αποτελούν χρήσιμο οδηγό για τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς στην Κύπρο αναφορικά με τη λήψη αποφάσεων στα θέματα απασχόλησης και ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων του τόπου.

Η στρατηγική απασχόλησης πρέπει να έχει ως βασικό χαρακτηριστικό την απαραίτητη ευελιξία για άμεσες αναπροσαρμογές, ώστε να ανταποκρίνεται έγκαιρα και αποτελεσματικά στις ανάγκες της αγοράς εργασίας της Κύπρου, και να εστιάζεται στις ακόλουθες δράσεις:

- Εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών για την απασχόληση, περιλαμβανομένων και μέτρων για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την ένταξη των ανέργων, ιδιαίτερα των νέων, των μακροχρόνια ανέργων, των γυναικών και των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας.

¹¹ <https://bit.ly/3TPIY93>

¹² <https://bit.ly/3yA1mZp>

¹³ <https://bit.ly/3CCCLUX>

¹⁴ <https://bit.ly/3Ci9fEW>

¹⁵ <https://bit.ly/3lko5P0>

¹⁶ <https://bit.ly/3lkjV9J>

- Συνέχιση των μέτρων για αντιμετώπιση των ανισοσκελειών μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης εργατικού δυναμικού, συμβάλλοντας στη δημιουργία μιας ευέλικτης και εύρυθμης αγοράς εργασίας.
- Συνέχιση των μέτρων, μέσω συγχρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ και του Σχεδίου ανάκαμψης για την Ευρώπη¹⁷, τα οποία προσφέρουν αυξημένες ευκαιρίες απασχόλησης προς όλες τις κατηγορίες των ανέργων.
- Προώθηση δράσεων για τη στήριξη της απασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της εκπαίδευσης και κατάρτισης των νέων.
- Προώθηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης, κυρίως στην περίπτωση των γυναικών, που θα επιτρέπει τον συγκερασμό της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή.
- Παροχή υπηρεσιών εξατομικευμένης προσέγγισης σε ανέργους και εργοδότες.
- Διασφάλιση της ποιότητας της απασχόλησης και της εξάλειψης των διακρίσεων στην εργασία, περιλαμβανομένης της προστασίας ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού.
- Συνεχής παρακολούθηση των εξελίξεων στην αγορά εργασίας και των διαχρονικών τάσεων απασχόλησης και διενέργεια εξειδικευμένων ερευνών και μελετών.
- Διασφάλιση συνθηκών ορθολογικής αξιοποίησης/απασχόλησης ξένου εργατικού δυναμικού στη βάση των αναγκών της οικονομίας.

Στο πλαίσιο υλοποίησης των πιο πάνω δράσεων, πρέπει να συνεκτιμηθούν τα κυριότερα αποτελέσματα της μελέτης, τα οποία συνοψίζονται στα πιο κάτω:

- Συνέχιση της ανοδικής τάσης της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η εξάρτηση της κυπριακής οικονομίας από τους τομείς των υπηρεσιών.
- Η συντριπτική πλειονότητα των συνολικών αναγκών απασχόλησης προβλέπεται ότι θα προκύψουν στον τριτογενή τομέα.
- Οι μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα εμφανιστούν στο Λιανικό εμπόριο, στην Εκπαίδευση, στην Υγεία και κοινωνική μέριμνα καθώς και στις Κατασκευές.
- Οι τομείς με τους μεγαλύτερους ρυθμούς ανάπτυξης αναμένονται να είναι η Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων, τα Ορυχεία και λατομεία, οι Πλωτές μεταφορές, οι Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας, η Πληροφορική καθώς και η Υγεία και κοινωνική μέριμνα.
- Η πλειονότητα των απασχολουμένων εκτιμάται ότι θα εξακολουθήσει να εργοδοτείται σε επαγγέλματα μέσου επιπέδου, ενώ σημαντικό μέρος θα εργοδοτείται στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου έχοντας αξιολογες αυξήσεις.
- Σημαντικές συνολικές ανάγκες απασχόλησης προβλέπεται ότι θα εμφανιστούν τόσο στα επαγγέλματα ανώτερου όσο και στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου.
- Οι μεγαλύτερες συνολικές ανάγκες απασχόλησης θα παρουσιαστούν στους Καταστηματαρχές και πωλητές, στους Οικιακούς βοηθούς, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές, στους Υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών καθώς και στους Βοηθούς λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης.

¹⁷ <https://bit.ly/3CaJXlq>

- Οι υψηλότεροι ρυθμοί αύξησης της απασχόλησης προβλέπονται στους Ειδικούς τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας, στους Τεχνικούς τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας, στους Βοηθούς μάγειρα και στους Υπαλλήλους παροχής προσωπικής φροντίδας.

Έχοντας υπόψη τις σημαντικές μεταβολές στην απασχόληση, αλλά και την προβλεπόμενη συνολική ζήτηση, τόσο σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και σε επαγγέλματα, επιβεβαιώνεται η μεγάλη σημασία που έχει η έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων της στρατηγικής απασχόλησης στην Κύπρο.

4.2.2. Στρατηγική εκπαίδευσης

Οι δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημίας της νόσου COVID-19 στην κυπριακή οικονομία και η ανάγκη αξιοποίησης εναλλακτικών μορφών μάθησης, όπως η ηλεκτρονική μάθηση και η εξ αποστάσεως μάθηση, κατά την περίοδο εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας, έχουν εντείνει την αναγκαιότητα για εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος και την αναβάθμιση του περιεχομένου της παρεχόμενης εκπαίδευσης, η οποία παραμένει ανάμεσα στις κύριες προτεραιότητες της κυβέρνησης.

Ο τομέας της εκπαίδευσης κατέχει βασικό ρόλο στις στρατηγικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας και τη διττή μετάβαση στην ψηφιακή και πράσινη οικονομία. Στο πλαίσιο αυτό, η ανάγκη για επένδυση σε γνώση, δεξιότητες και ικανότητες των ατόμων, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, κρίνεται επιτακτική.

Βασικό γνώρισμα του εκπαιδευτικού συστήματος πρέπει να είναι ο εφοδιασμός των μαθητών και φοιτητών, αυτών δηλαδή που θα καταστούν μετέπειτα εργαζόμενοι, με τις κατάλληλες ικανότητες για ταχεία προσαρμογή σε ραγδαία μεταβαλλόμενες συνθήκες. Το εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο συνδυάζει τόσο τη γενική όσο και την επαγγελματική εκπαίδευση, πρέπει να ανταποκρίνεται έγκαιρα και αποτελεσματικά στις κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις, ιδιαίτερα αυτές που σχετίζονται με την επικράτηση της κοινωνίας της πληροφορίας και της γνώσης.

Οι ανάγκες αυτές προσδιορίζονται και μέσα από τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης κατά την περίοδο 2022-2032. Οι ραγδαίες διαφοροποιήσεις οι οποίες προβλέπονται ότι θα παρουσιαστούν στην απασχόληση τόσο σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και σε επαγγέλματα, αλλά και στο περιεχόμενο των ιδίων των επαγγελμάτων, αναμένεται ότι θα έχουν σημαντικές επιδράσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Προς αυτή την κατεύθυνση, οι στρατηγικοί στόχοι του εκπαιδευτικού συστήματος, οι οποίοι καταγράφονται και στην Εθνική Στρατηγική Διά Βίου Μάθησης 2021-2027 αλλά και στο Στρατηγικό Σχέδιο του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας 2022-2024¹⁸, αφορούν στα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης και εκσυγχρονισμός των διοικητικών δομών του εκπαιδευτικού συστήματος και των σχολικών μονάδων, αναβάθμιση του περιεχομένου της εκπαίδευσης και αξιολόγηση της

¹⁸ <https://bit.ly/3WFHUVj>

αποτελεσματικότητάς της, ενίσχυση και αναβάθμιση της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

- Αύξηση της συμμετοχής των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση με τη βελτίωση της ποιότητας του τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων, την παροχή κινήτρων σε άτομα και επιχειρήσεις για συμμετοχή σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης, καθώς και τη μεγαλύτερη προβολή και ενίσχυση της ενημέρωσης και επικοινωνίας για τα οφέλη της διά βίου μάθησης.
- Μείωση της ανεργίας των νέων και αναβάθμιση των δεξιοτήτων και επανειδίκευση των νέων και του ανθρώπινου δυναμικού μέσα από την παροχή ευκαιριών μάθησης που αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και λαμβάνουν υπόψη την ψηφιακή και πράσινη μετάβαση, με έμφαση στα άτομα που απειλούνται από την ανεργία.
- Βελτίωση της επαγγελματικής πρακτικής των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών ενηλίκων και υποστήριξη των εκπαιδευτών όλων των μαθησιακών επιπέδων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων διά βίου μάθησης.
- Θέσπιση πλαισίου διακυβέρνησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης της διά βίου μάθησης και προσδιορισμός βασικών δεικτών απόδοσης και κριτηρίων για τη διασφάλιση ποιότητας και τη διενέργεια συνεχών βελτιώσεων.

Ειδικότερα, οι αλλαγές οι οποίες θα επισυμβούν στα επίπεδα απασχόλησης, αλλά και στη ζήτηση των διαφόρων επαγγελμάτων όπου συνήθως εργοδοτούνται άτομα με δευτεροβάθμια εκπαίδευση, πρέπει να εξεταστούν από το εκπαιδευτικό σύστημα με στόχο να γίνουν έγκαιρα οι ανάλογες αναγκαίες διαφοροποιήσεις. Οι αλλαγές αυτές πρέπει να επικεντρώνονται στα ακόλουθα:

- Εισαγωγή νέων κλάδων σπουδών σχετικών με επαγγέλματα που δεν περιλαμβάνονται μέχρι τώρα στους κλάδους της εκπαίδευσης και τα οποία προβλέπεται να παρουσιάσουν σημαντικές ανάγκες απασχόλησης.
- Μεταβολή στον αριθμό των μαθητών στους διάφορους κλάδους σπουδών, ώστε να συμβαδίζουν με τις προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης στα επαγγέλματα τα οποία αντιστοιχούν στους κλάδους αυτούς.
- Εκσυγχρονισμός των αναλυτικών προγραμμάτων σε όλες τις βαθμίδες, με έμφαση στην καινοτομία, τη δημιουργικότητα και την ανάπτυξη επιχειρηματικού πνεύματος καθώς και προώθηση της απόκτησης εγκάρσιων δεξιοτήτων, ώστε να ανταποκρίνονται έγκαιρα και αποτελεσματικά στις ανάγκες των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των επαγγελμάτων της κυπριακής αγοράς εργασίας.
- Αύξηση της χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας στη μάθηση και τη διδασκαλία, με στόχο την προώθηση του ψηφιακού αλφαριθμητισμού και της ψηφιακής εκπαίδευσης.
- Εντατικοποίηση της εκμάθησης ξένων γλωσσών, με στόχο την αύξηση των επιπέδων απασχολησιμότητας και κινητικότητας των νέων.
- Εκσυγχρονισμός του συστήματος αξιολόγησης των μαθητών, με σκοπό την κατάλληλη ανατροφοδότηση για βελτίωση και ενθάρρυνση της μάθησης, οδηγώντας στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Αναφορικά με την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση, είναι απαραίτητη η ταχεία προώθηση μέτρων για περαιτέρω εκσυγχρονισμό και ενίσχυσή της με βασικό σκοπό την αύξηση της ποιότητας των επαγγελματικών δεξιοτήτων. Η επιδίωξη αυτή πρέπει να διαλαμβάνει τα πιο κάτω μέτρα:

- Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός προγραμμάτων σπουδών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που να είναι προσανατολισμένα στα μαθησιακά αποτελέσματα και έτοιμα να ανταποκριθούν στις εκάστοτε ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Παροχή προγραμμάτων γενικής εκπαίδευσης και τεχνολογικής εξειδίκευσης αλλά και εργαστηριακής εξάσκησης, με σκοπό την εργοδότηση των αποφοίτων στη βιομηχανία ή την εισδοχή τους σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.
- Εναρμόνιση τόσο από πλευράς περιεχομένου των κλάδων σπουδών όσο και από πλευράς αξιολόγησης των μαθητών, ώστε να πιστοποιούνται ότι πληρούν τις απαιτήσεις των Προτύπων Επαγγελματικών Προσόντων που έχουν διαμορφωθεί.
- Αναβάθμιση της ποιότητας και ελκυστικότητας της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης μέσω της επέκτασης του θεσμού των Εσπερινών Τεχνικών Σχολών καθώς και της περαιτέρω ανάπτυξης των Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (αύξηση των θέσεων για φοίτηση και εμπλουτισμός των κλάδων σπουδών).
- Συνέχιση του θεσμού της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας με επέκτασή της σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας οι οποίοι εμφανίζουν προοπτικές ανάπτυξης καθώς και υιοθέτηση πιο αποτελεσματικών κινήτρων προς τους εργοδότες για αύξηση της προσφοράς και βελτίωση της ποιότητας των θέσεων μαθητείας.

Σχετικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι ραγδαίες μεταβολές τα τελευταία χρόνια στις απαιτήσεις της οικονομίας και της αγοράς εργασίας δεν αφήνουν περιθώρια για εφησυχασμό καθώς και για σταδιακές και αργές αναπροσαρμογές. Κατά συνέπεια, πρέπει να αναληφθούν δράσεις στους ακόλουθους τομείς:

- Αναβάθμιση των δημόσιων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και στήριξη των ιδιωτικών πανεπιστημίων, με σκοπό να βελτιωθεί η τοπική πρόσβαση στην ανώτερη εκπαίδευση, να προσελκυστούν περισσότεροι ξένοι φοιτητές και να καταστεί η Κύπρος περιφερειακό κέντρο εκπαίδευσης.
- Εκσυγχρονισμός του νομικού πλαισίου σε σχέση με τη λειτουργία των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και συνέχιση των μέτρων που αποσκοπούν στη διασφάλιση και πιστοποίηση της ποιότητας της ανώτερης εκπαίδευσης.
- Βελτίωση της ελκυστικότητας των προγραμμάτων STEM καθώς και των προγραμμάτων που αφορούν κυρίως στην ανάπτυξη, την καινοτομία και δίνουν έμφαση στις επαγγελματικές σπουδές.
- Εισαγωγή νέων κλάδων σπουδών σχετικών με επαγγέλματα που δεν περιλαμβάνονται μέχρι τώρα στους κλάδους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα οποία προβλέπεται να παρουσιάσουν σημαντικές ανάγκες απασχόλησης.
- Διαφοροποίηση τόσο του αριθμού των φοιτητών στους διάφορους κλάδους σπουδών όσο και του περιεχομένου των προγραμμάτων, ώστε να συνάδουν με τις προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε επαγγέλματα.

- Παρακολούθηση της επαγγελματικής και κοινωνικής πορείας των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για συλλογή δεδομένων και αξιοποίησή τους για αντιμετώπιση της αναντιστοιχίας μεταξύ δεξιοτήτων/προσόντων και απασχολησιμότητας.
- Βελτίωση της διαδικασίας αναγνώρισης και αυτονόμησης των ιδρυμάτων, σχολών και προγραμμάτων σπουδών ανώτερης εκπαίδευσης.

Ανάμεσα στις επαγγελματικές ομάδες των Διευθυντών και των Πτυχιούχων (απαιτούνται προσόντα συνήθως τριτοβάθμιας εκπαίδευσης), οι οποίες εκτιμάται ότι θα σημειώσουν τους μεγαλύτερους αριθμούς και ρυθμούς συνολικών αναγκών απασχόλησης, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες:

- Διευθυντές παραγωγής και εξειδικευμένων υπηρεσιών
- Φυσικοί, μαθηματικοί, μηχανικοί και αρχιτέκτονες
- Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας
- Εκπαιδευτικοί
- Λογιστές και σύμβουλοι επιχειρήσεων και διοίκησης
- Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας
- Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών

Κατά συνέπεια, οι προκλήσεις που δημιουργούνται αφορούν στην παροχή των ανάλογων θέσεων στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου καθώς και στα ιδιωτικά πανεπιστήμια και ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης, ώστε να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Σημαντικό ρόλο για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας των νέων αποφοίτων, από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, αλλά και για τη στελέχωση των επιχειρήσεων με ανθρώπινο δυναμικό καταρτισμένο με τις αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες, μπορεί να διαδραματίσει η ενίσχυση της σύνδεσης του εκπαιδευτικού συστήματος με τις επιχειρήσεις. Η καλύτερη συνεργασία των επιχειρήσεων με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι ιδιαίτερα χρήσιμη, με βασική επιδίωξη να ευθυγραμμιστούν οι δεξιότητες που αποκτούν οι νέοι απόφοιτοι με αυτές που χρειάζονται οι επιχειρήσεις, ενισχύοντας τις προοπτικές απασχόλησης.

Η επέλαση της ψηφιακής τεχνολογίας και οι ραγδαίες αλλαγές στις γνώσεις και δεξιότητες τις οποίες πρέπει να διαθέτουν οι νέοι απόφοιτοι για τα επαγγέλματα του μέλλοντος, πρέπει να αντιμετωπιστούν έγκαιρα και αποτελεσματικά. Προς αυτή την κατεύθυνση, καταλυτικό ρόλο θα διαδραματίσει η στενή διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας μέσω της οποίας θα αναπτύσσονται οι κατάλληλες δεξιότητες που έχουν ανάγκη οι επιχειρήσεις και θα βελτιωθεί η απασχολησιμότητα των αποφοίτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.

Η επιλογή του κλάδου σπουδών είναι αποκλειστικό προνόμιο του κάθε μαθητή και φοιτητή. Για τον λόγο αυτό, αποκτά ιδιαίτερη σημασία η συμβουλευτική και επαγγελματική αγωγή των νέων. Οι υπηρεσίες της συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής πρέπει απαραίτητα να ενισχυθούν και να βελτιωθούν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης (δημοτικό, γυμνάσιο, τεχνική και επαγγελματική, λύκειο, κολέγιο και πανεπιστήμιο). Για τον σκοπό αυτό, πρέπει να προωθηθούν οι ακόλουθες δράσεις:

- Αναβάθμιση των υπηρεσιών συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής μέσω της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής για την προώθηση δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας.
- Λειτουργία των Υπηρεσιών Μετάβασης, με σκοπό την προσφορά εξατομικευμένων υπηρεσιών καθοδήγησης σε όλα τα επίπεδα μαθητών ώστε να έχουν τα απαραίτητα εφόδια για ένταξη στην αγορά εργασίας αλλά και ένταξη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Ενδυνάμωση της λειτουργίας του Εθνικού Φορέα Διά Βίου Καθοδήγησης, με σκοπό την εναρμόνιση και τον συντονισμό των υπηρεσιών συμβουλευτικής και επαγγελματικής αγωγής που προσφέρονται από διάφορους κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς.

4.2.3. Στρατηγική κατάρτισης

Το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής σε εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και η πτωτική τάση που παρουσίασε τα τελευταία χρόνια, με εξαίρεση το 2021, καθιστούν αναγκαία την εντατική προώθηση δράσεων και μέτρων από τους αρμόδιους φορείς με πρωτοστάτες το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ), το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ), την ΑνΑΔ και το Ίδρυμα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (ΙΔΕΠ) Διά Βίου Μάθησης. Σημειώνεται ότι, ο εθνικός στόχος της Κύπρου αναφορικά με το γενικό ποσοστό συμμετοχής σε εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού 25-64 χρονών κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών, είναι να ανέλθει στο 61% μέχρι το 2030. Ο στόχος αυτός αποτελεί έναν από τους τρεις πρωταρχικούς στόχους που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης για τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, με τον αντίστοιχο στόχο για την Ευρωπαϊκή Ένωση να έχει τεθεί στο 60%.

Βασική προϋπόθεση για διασφάλιση μιας βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί ο συνεχής εμπλουτισμός των γνώσεων και δεξιοτήτων των εργαζομένων καθώς και η απόκτηση νέων γνώσεων και δεξιοτήτων, μέσω της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης. Αυτό, συμβάλλει στη βελτίωση της απασχολησιμότητάς τους, στην καλύτερη αξιοποίησή τους από τις επιχειρήσεις και ταυτόχρονα ενισχύει τις προοπτικές ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας. Συνεισφέρει, επίσης, στην επίτευξη των στόχων της «Ατζέντας 2030»¹⁹ για τη βιώσιμη ανάπτυξη, που υιοθετήθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη. Στην «Ατζέντα 2030» καθορίζονται 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (στο εξής «ΣΒΑ»), που αποτελούν τον οδικό χάρτη για την επίτευξη ενός καλύτερου και βιώσιμου μέλλοντος. Μέσω των αλληλένδετων ΣΒΑ, επιδιώκεται η αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, με συνεπακόλουθο την οικονομική ανάπτυξη, που θα οδηγήσει τόσο στη διατήρηση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας όσο και στη δημιουργία νέων.

Καθοριστικό ρόλο στην προσπάθεια αύξησης της συμμετοχής του ενήλικου πληθυσμού σε εκπαίδευση και κατάρτιση, αποτελεί η παροχή κατάλληλων προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης που συμβαδίζουν με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα οποία διαφοροποιούνται έγκαιρα στη βάση των νέων εξελίξεων και δεδομένων. Η κατάρτιση στις ΤΠΕ και η απόκτηση και βελτίωση ψηφιακών και πράσινων δεξιοτήτων, είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων, αλλά και για την αύξηση της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού. Η ανάγκη για απόκτηση και βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων έχει

¹⁹ <https://bit.ly/3rYBbYP>

καίρια σημασία και στο Ευρωπαϊκό Θεματολόγιο Δεξιότητων²⁰, το οποίο σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την Ευρώπη, θα βοηθήσει στην υλοποίηση των στόχων του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων και την επίτευξη του στόχου για το μερίδιο των ενηλίκων 16-74 χρονών με βασικές ψηφιακές δεξιότητες να ανέλθει στο 70% μέχρι το 2025²¹. Η σημασία και τα οφέλη μιας δίκαιης μετάβασης στην ψηφιακή και πράσινη οικονομία, επισημαίνονται και στη «Δήλωση του Osnabrück»²², που ενέκριναν οι αρμόδιοι Υπουργοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συγκεκριμένη δήλωση η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση καλείται να συμβάλει στην αντιμετώπιση της πρωτοφανούς υγειονομικής κρίσης, αλλά και των διαφόρων προκλήσεων, όπως η δημογραφική αλλαγή, η ψηφιακή καινοτομία, οι βιώσιμες ή κλιματικά ουδέτερες προσεγγίσεις, η αυξανόμενη ζήτηση για δεξιότητες στους τομείς των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM) καθώς και η συνεχής ανάγκη για επανειδίκευση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ατόμων.

Η συμμετοχή σε εκπαίδευση και κατάρτιση ενδέχεται να επηρεαστεί, επίσης, από τη διαμόρφωση ευέλικτων ρυθμίσεων, εκεί όπου είναι εφικτό, στην παροχή ευκαιριών για συμμετοχή σε δραστηριότητες διά βίου μάθησης με στόχο την ικανοποίηση των αναγκών των ατόμων. Παραδείγματα τέτοιων ρυθμίσεων είναι η ηλεκτρονική μάθηση, η εξ αποστάσεως μάθηση και η μάθηση εκτός ωρών εργασίας.

Ζωτικής σημασίας αποτελεί, επίσης, η ενημέρωση και διαφώτιση του ενήλικου πληθυσμού για τα διαθέσιμα προγράμματα κατάρτισης και τα οφέλη από τη συμμετοχή τους σε αυτά, αξιοποιώντας όλα τα κατάλληλα κανάλια επικοινωνίας, με στόχο την αλλαγή της υφιστάμενης νοοτροπίας και την προώθηση κουλτούρας διά βίου μάθησης.

Η ΑνΑΔ αποτελεί τον κύριο πρωταγωνιστή στον τομέα της κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού στην Κύπρο. Η λειτουργία του Οργανισμού είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου και ευέλικτου συστήματος κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού. Εκτός από την ΑνΑΔ, βασικοί συντελεστές του συστήματος κατάρτισης είναι τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ), οι Εκπαιδευτές Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΕΚ) καθώς και οι επιχειρήσεις/οργανισμοί. Οι στρατηγικές επιδιώξεις της Κύπρου σε συνδυασμό με τις προβλέψεις αναγκών απασχόλησης δημιουργούν σημαντικές προκλήσεις στο πεδίο δραστηριοποίησης της ΑνΑΔ και των άλλων συντελεστών του συστήματος κατάρτισης.

Η ΑνΑΔ θα εξακολουθήσει να επιδεικνύει την απαραίτητη ευελιξία για αναπροσαρμογή και διαφοροποιήσεις στην πολιτική και τις δραστηριότητές της στη βάση των αλλαγών που συντελούνται στην κυπριακή αγορά εργασίας καθώς και της στήριξης της κυβερνητικής πολιτικής για περαιτέρω επιτάχυνση της πραγματικής οικονομίας με στόχο τη δημιουργία προϋποθέσεων για βιώσιμη ανάπτυξη και μετάβαση στην ψηφιακή και πράσινη οικονομία. Λαμβάνοντας υπόψη το διαμορφούμενο περιβάλλον στην Κύπρο και τις προκλήσεις που αναδύονται, η ΑνΑΔ θα προωθήσει δράσεις οι οποίες αφορούν στα ακόλουθα:

²⁰ <https://bit.ly/3WSThJi>

²¹ <https://bit.ly/3TSb9Cv>

²² <https://bit.ly/3EPPRkr>

- Βελτίωση της παραγωγικότητας, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ανάπτυξη της ανθεκτικότητας των κυπριακών επιχειρήσεων

Μέσα από τη δραστηριότητα αυτή, δίνεται προτεραιότητα σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας και επαγγέλματα τα οποία παρουσιάζουν σημαντικές ανάγκες απασχόλησης για έγκαιρη ικανοποίηση των αναγκών της οικονομίας και αντιμετώπιση των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται αφορούν στα ακόλουθα:

- Επικεντρωμένη ικανοποίηση των αναγκών κατάρτισης των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και των επαγγελμάτων που προβλέπεται ότι θα έχουν σημαντικές αριθμητικές και ποσοστιαίες αυξήσεις στην απασχόλησή τους καθώς και αυτών με σημαντικές συνολικές ανάγκες απασχόλησης.
- Ικανοποίηση των αναγκών κατάρτισης τομέων οικονομικής δραστηριότητας όπου η χώρα έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ή μπορούν να αποτελέσουν μελλοντικούς μοχλούς ανάπτυξης, όπως οι επαγγελματικές υπηρεσίες, ο τουρισμός, η τριτοβάθμια εκπαίδευση, η πράσινη οικονομία, η γαλαζία οικονομία, οι ΑΠΕ καθώς και οι ΤΠΕ.
- Υποστήριξη του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα που δεν αναπτύσσονται με γρήγορους ρυθμούς με την παροχή κατάλληλων δραστηριοτήτων κατάρτισης.

- Ένταξη των ανέργων και του αδρανούς δυναμικού στην απασχόληση

Μέσα από τη δραστηριότητα αυτή, δίνεται προτεραιότητα σε δράσεις κατάρτισης για ενεργητική στήριξη της απασχόλησης και μείωση της ανεργίας. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται αφορούν στα ακόλουθα Σχέδια:

- Σχέδιο Στελέχωσης Επιχειρήσεων με Αποφοίτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Σχέδιο Κατάρτισης Μακροχρόνια Ανέργων σε Επιχειρήσεις/Οργανισμούς
- Προγράμματα Κατάρτισης Ανέργων
- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Κατάρτισης – Συνήθη: Συμμετοχή ανέργων
- Προγράμματα κατάρτισης για απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων: Συμμετοχή ανέργων²³
- Προγράμματα κατάρτισης για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με την πράσινη οικονομία: Συμμετοχή ανέργων²³
- Προγράμματα κατάρτισης για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη γαλαζία οικονομία: Συμμετοχή ανέργων²³
- Προγράμματα κατάρτισης ανέργων για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας²³
- Προγράμματα κατάρτισης για νέους ηλικίας 15-29 ετών που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης (NEETs) για απόκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων²⁴

²³ Δράση που έχει περιληφθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026.

²⁴ Δράση που έχει περιληφθεί στο Πρόγραμμα «Θ.Α.Ε.Ι.Α 2021-2027».

Προώθηση της αξιοποίησης μεθόδων εξ αποστάσεως ηλεκτρονικής μάθησης για ενίσχυση των προσπαθειών για αύξηση της συμμετοχής των ανέργων σε προγράμματα κατάρτισης, με στόχο την απόκτηση νέων ή/και αναβάθμιση των υφιστάμενων γνώσεων και δεξιοτήτων τους.

- Διά βίου μάθηση των απασχολουμένων

Μέσα από τη διά βίου μάθηση των απασχολουμένων, δίνεται έμφαση στη συνεχή αναβάθμιση και εμπλουτισμό των γνώσεων και δεξιοτήτων των απασχολουμένων, ιδιαίτερα σε τομείς που παρουσιάζουν αυξημένες προοπτικές ανάπτυξης. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται αφορούν στα ακόλουθα Σχέδια:

- Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Κατάρτισης στην Κύπρο
- Μονοεπιχειρησιακά Προγράμματα Κατάρτισης στο Εξωτερικό
- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Κατάρτισης – Συνήθη
- Πολυεπιχειρησιακά Προγράμματα Κατάρτισης – Ζωτικής Σημασίας
- Προγράμματα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης Συνδικαλιστικών Στελεχών
- Προγράμματα Κατάρτισης Διοργάνωσης ΑνΑΔ
- Σχέδιο Αξιοποίησης Εναλλακτικών Μορφών Μάθησης
- Προγράμματα κατάρτισης για απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων: Συμμετοχή απασχολουμένων²⁵
- Προγράμματα κατάρτισης για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με την πράσινη οικονομία: Συμμετοχή απασχολουμένων²⁵
- Προγράμματα κατάρτισης για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη γαλάζια οικονομία: Συμμετοχή απασχολουμένων²⁵

Προώθηση της αξιοποίησης μεθόδων εξ αποστάσεως ηλεκτρονικής μάθησης για ενίσχυση των προσπαθειών για αύξηση της συμμετοχής των εργοδοτούμενων σε προγράμματα κατάρτισης, με στόχο την απόκτηση νέων ή/και αναβάθμιση των υφιστάμενων γνώσεων και δεξιοτήτων τους.

- Ενθάρρυνση ατόμων για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων καθ' όλο τον εργασιακό τους βίο

Μέσα από δράσεις για την ενθάρρυνση ατόμων για απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων καθ' όλο τον εργασιακό τους βίο, δίνεται έμφαση στην προώθηση της διά βίου μάθησης, παρέχοντας πιστώσεις σε επιλέξιμες ομάδες απασχολουμένων και ανέργων για την παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης μέσα από ατομικούς λογαριασμούς μάθησης και μικροδιαπιστευτήρια μέσω σύντομων μαθησιακών εμπειριών που οδηγούν σε πιστοποίηση δεξιοτήτων. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται αφορούν στα ακόλουθα:

²⁵ Δράση που έχει περιληφθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021-2026.

- Ατομικοί λογαριασμοί μάθησης (ΑΛΜ)²⁶
- Μικροδιαπιστευτήρια
- Ενίσχυση της διασφάλισης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας του συστήματος κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού

Η ποιοτική διάσταση της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις διαθέσιμες υποδομές και συστήματα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού. Για να προωθηθεί η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, απαιτείται η συνεχής ενίσχυση και ποιοτική αναβάθμιση των υποδομών και συστημάτων, μέσα από την αξιοποίηση ΤΠΕ, καινοτόμων προσεγγίσεων καθώς και σύγχρονων μορφών και μεθόδων κατάρτισης. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται αφορούν στα ακόλουθα:

- Λειτουργία του Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων (στο εξής «ΣΕΠ») από την ΑνΑΔ και αξιοποίησή του στη διαδικασία επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης καθώς και στη διασύνδεσή του με την παρεχόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση. Στο πλαίσιο του ΣΕΠ, παρέχεται η δυνατότητα σε όσα άτομα το επιθυμούν, να αξιολογήσουν τις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητές τους στη βάση ενός Προτύπου Επαγγελματικών Προσόντων (στο εξής «ΠΕΠ»), ανεξάρτητα του τρόπου απόκτησής τους, σε πραγματικές συνθήκες εργασίας ή/και συνθήκες προσομοίωσης, με σκοπό την πιστοποίηση των επαγγελματικών τους προσόντων. Το ΣΕΠ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (CyQF) της Κύπρου²⁷, το οποίο έχει συσχετιστεί με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF)²⁸.
- Συνέχιση της λειτουργίας του Συστήματος Αξιολόγησης και Πιστοποίησης των Συντελεστών Παροχής Κατάρτισης, το οποίο περιλαμβάνει την αξιολόγηση και πιστοποίηση Κέντρων, Δομών και Εκπαιδευτών Επαγγελματικής Κατάρτισης. Έμφαση θα δοθεί στη διασφάλιση τόσο της ποιότητας όσο και της λειτουργικότητας και αποδοτικότητας του συστήματος κατάρτισης, καθώς και στην περαιτέρω εξειδίκευση και βελτίωση των προνοιών του για ποιοτική αναβάθμιση.
- Λειτουργία νέου Σχεδίου ενίσχυσης των υποδομών κατάρτισης για την ενίσχυση εξειδικευμένων εργαστηρίων κατάρτισης, τα οποία θα αξιοποιηθούν και για σκοπούς αξιολόγησης υποψηφίων στο πλαίσιο του ΣΕΠ καθώς και για αξιοποίηση εργαλείων εναλλακτικών μορφών μάθησης για την υλοποίηση επιχορηγούμενων προγραμμάτων κατάρτισης.
- Προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης

Η διεξαγωγή ερευνών και μελετών και η ανάληψη συναφών αναπτυξιακών δράσεων σε στρατηγικής σημασίας θέματα, σύμφωνα και με σχετικές κατευθύνσεις πολιτικής της ΕΕ, αποσκοπεί στην έγκαιρη διαμόρφωση της κατάλληλης στρατηγικής κατάρτισης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου. Σταθερή επιδίωξη παραμένει η προώθηση των βέλτιστων διεθνών αρχών, μεθόδων και πρακτικών διεξαγωγής ερευνών και

²⁶ Δράση που έχει περιληφθεί στο Πρόγραμμα «Θ.Α.Ε.Ι.Α 2021-2027».

²⁷ <http://bit.ly/3UksP90>

²⁸ <http://bit.ly/3zJRIt9>

μελετών προκειμένου να διασφαλίζεται η ποιοτική επάρκεια του παραγόμενου ερευνητικού έργου. Οι δράσεις που περιλαμβάνονται αφορούν στα ακόλουθα:

- Εκπόνηση μελετών και ερευνών μέσω της διενέργειας προβλέψεων αναγκών απασχόλησης και προσφοράς ανθρώπινου δυναμικού στην κυπριακή οικονομία, τις εκτιμήσεις των αναγκών απασχόλησης και κατάρτισης, την παρακολούθηση των τάσεων στην αγορά εργασίας και την αξιολόγηση των επιδράσεων των δραστηριοτήτων της ΑνΑΔ στην κυπριακή οικονομία.
- Συμμετοχή σε ευρωπαϊκά δίκτυα, πρωτοβουλίες και προγράμματα για ανταλλαγή εμπειριών με άλλους ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς και δίκτυα στα θέματα κατάρτισης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού. Η συμμετοχή αυτή ενισχύει τη δυνατότητα της ΑνΑΔ να εντοπίζει τις αναδυόμενες τάσεις που παρατηρούνται στο διεθνές περιβάλλον αναφορικά με τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, τα επαγγέλματα και τις δεξιότητες και να ικανοποιεί έγκαιρα και αποτελεσματικά τις ανάγκες του ανθρώπινου δυναμικού στα αναδυόμενα θέματα κατάρτισης. Η ΑνΑΔ έχει οριστεί ως Εθνικός Συντονιστής του Ευρωπαϊκού Δικτύου ReferNet στην Κύπρο²⁹ για την περίοδο 2020-2023 και συμμετέχει ενεργά στο «Ευρωπαϊκό δίκτυο για τον έγκαιρο εντοπισμό των αναγκών σε δεξιότητες» (Skillsnet)³⁰ καθώς και στο νέο ευρωπαϊκό έργο του Cedefop «Towards the European Web Intelligence Hub – European system for collection and analysis of online job advertisement data».

Ο ορθός προγραμματισμός σε συνδυασμό με την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση των πιο πάνω δράσεων από την ΑνΑΔ, αναμένεται ότι θα συμβάλουν ουσιαστικά στην αύξηση της απασχόλησης, στη μείωση της ανεργίας καθώς και στην ποιοτική αναβάθμιση και πληρέστερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

²⁹ <https://bit.ly/3Z522BK>

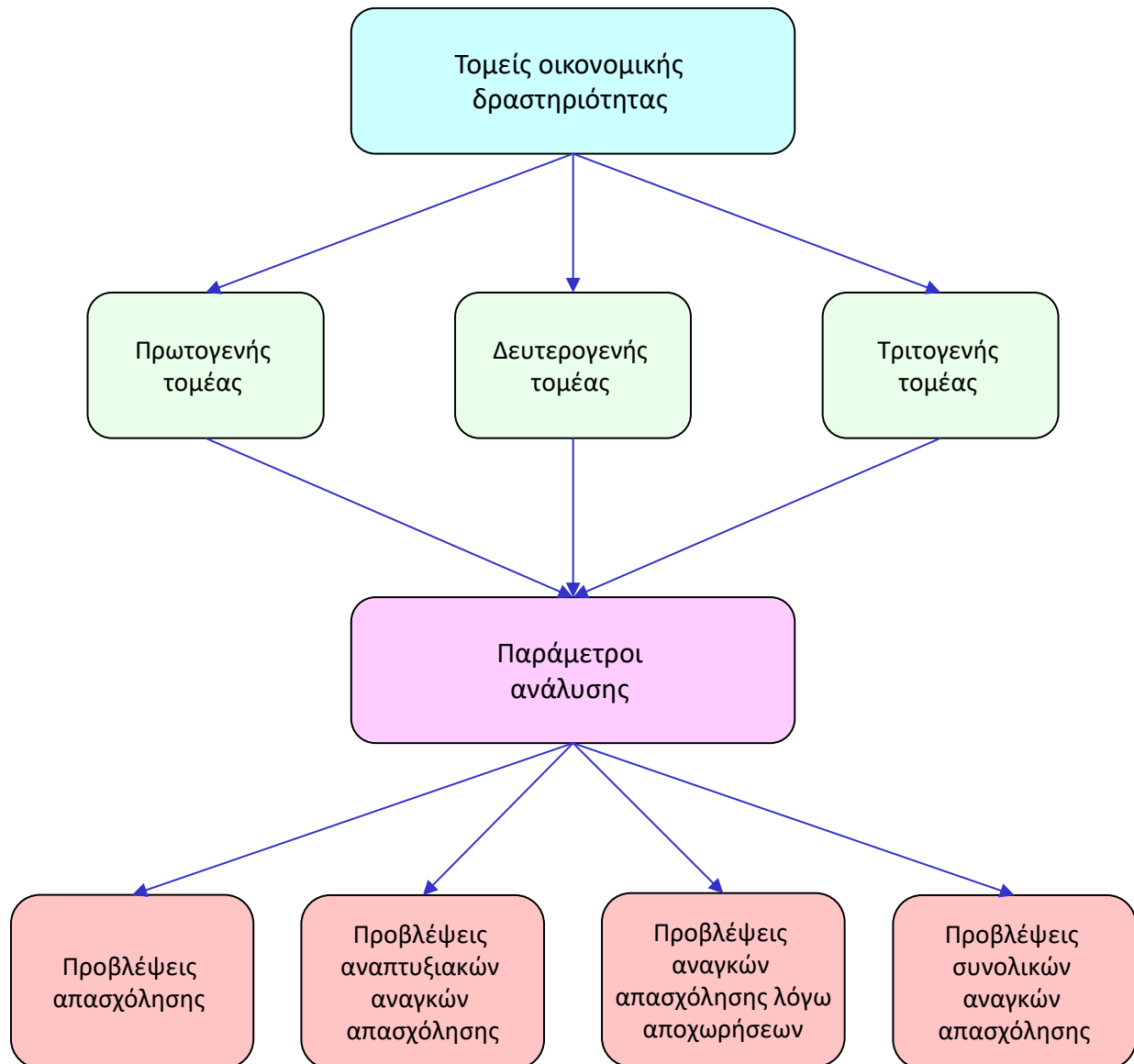
³⁰ <https://bit.ly/3vy1s1P>

ΜΕΡΟΣ Β

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΖΗΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

5. Προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας

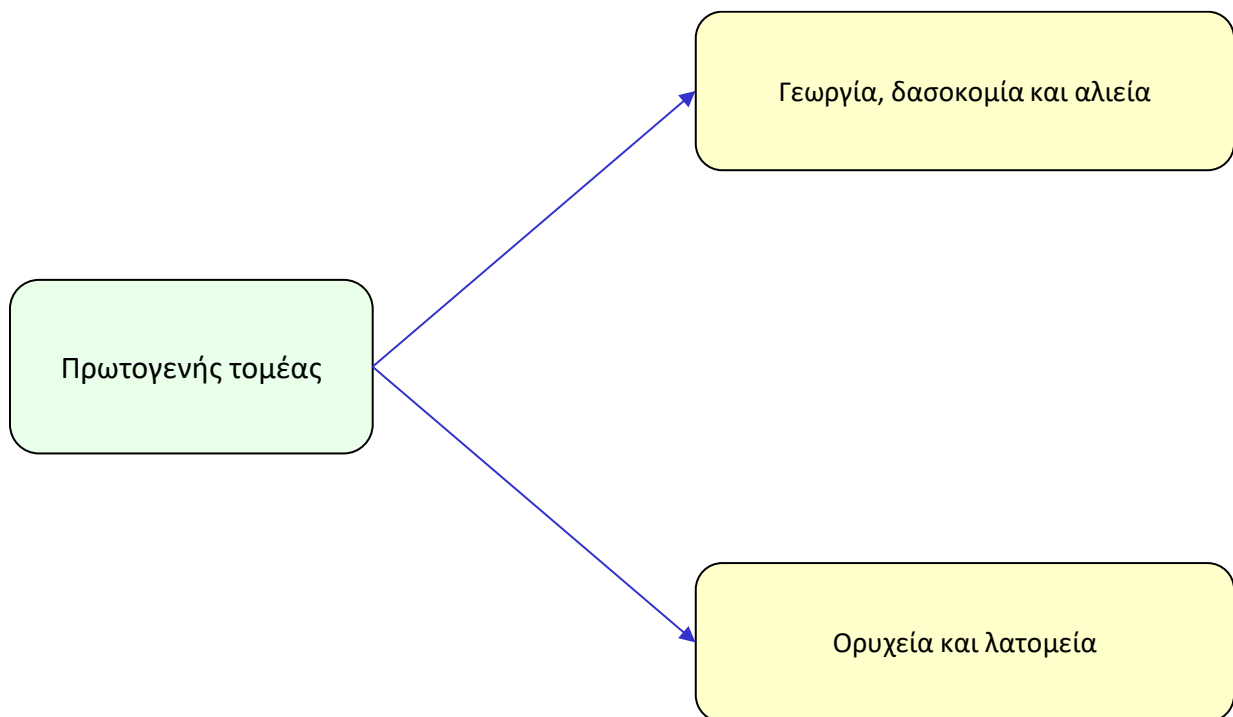
Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει τις προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032. Συγκεκριμένα, αναλύονται οι προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα καθώς και στους επιμέρους τομείς τους.

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται για κάθε τομέα αφορούν στις προβλέψεις για τον αριθμό των απασχολούμενων καθώς και στις προβλέψεις για τον μέσο ετήσιο αριθμό και ρυθμό των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης, των αναγκών απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και των συνολικών αναγκών απασχόλησης.

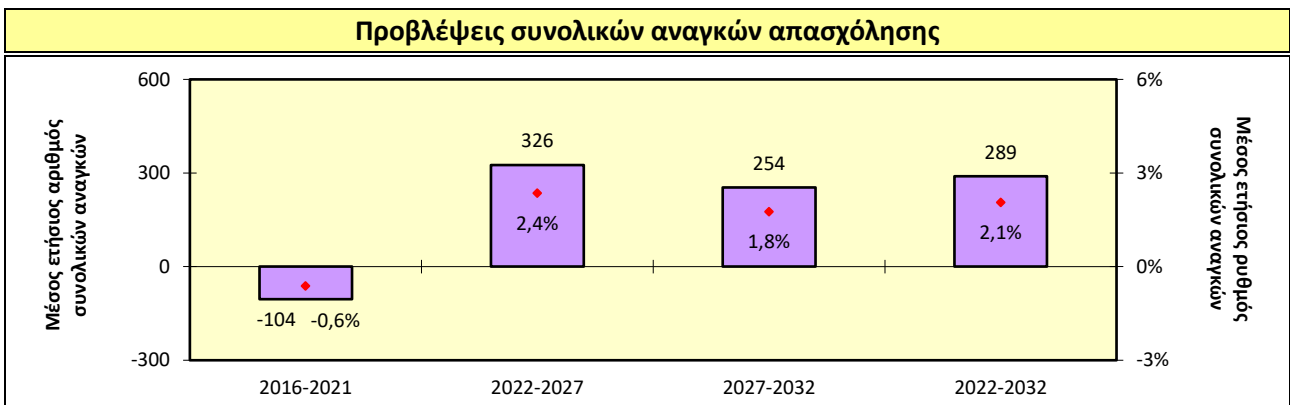
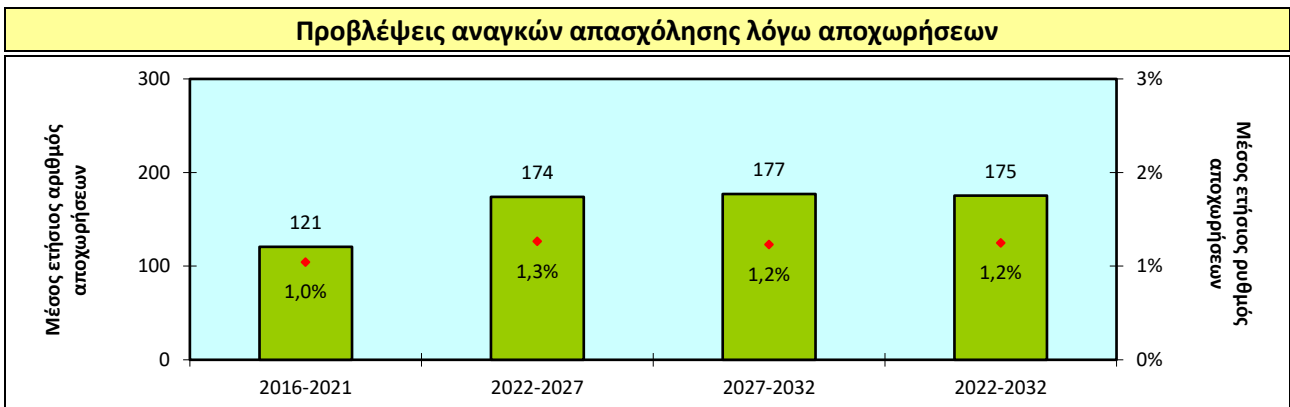
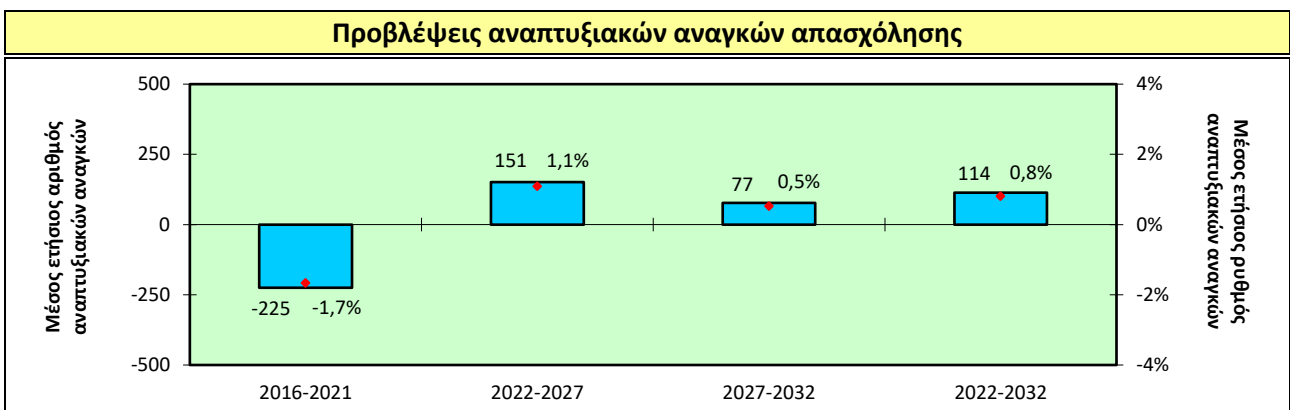
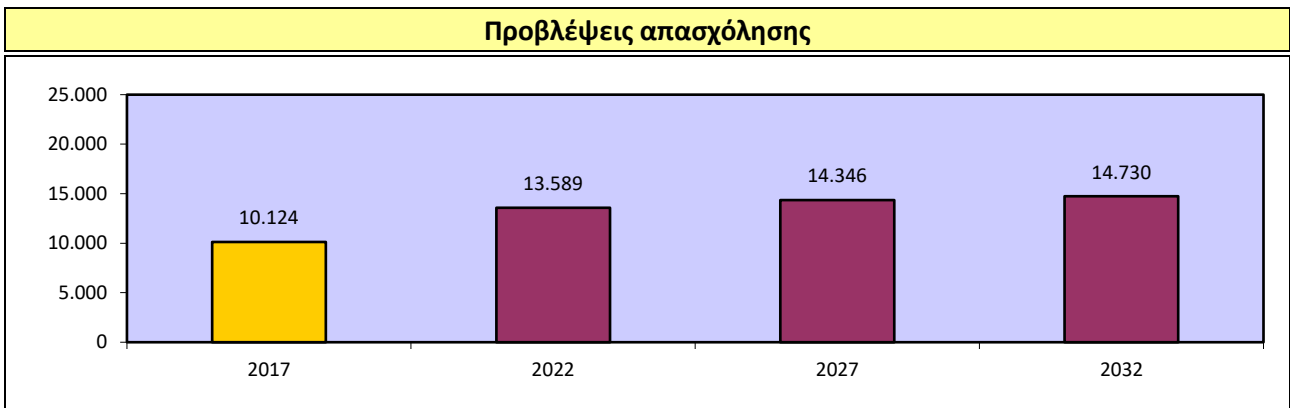
5.1. Πρωτογενής τομέας

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στον πρωτογενή τομέα και στους επιμέρους τομείς του κατά την περίοδο 2022-2032.

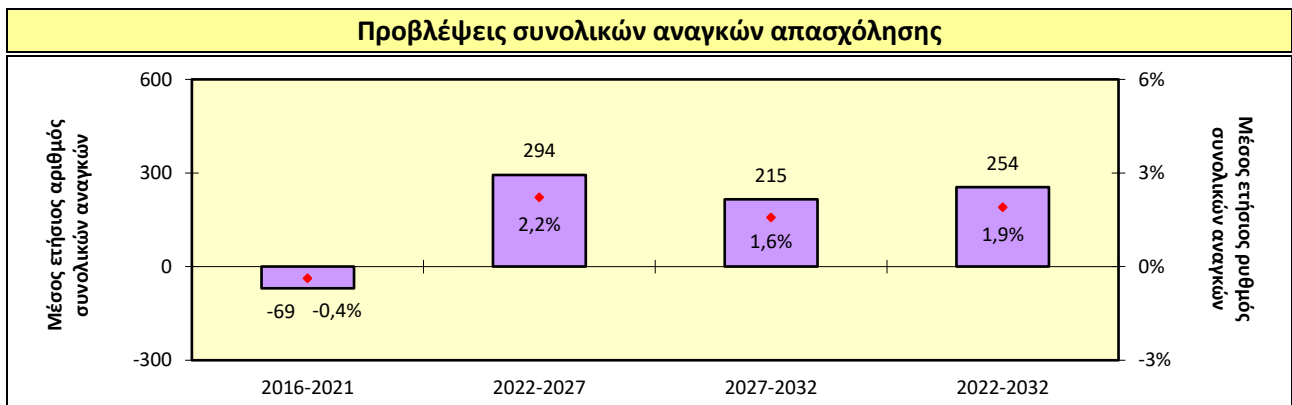
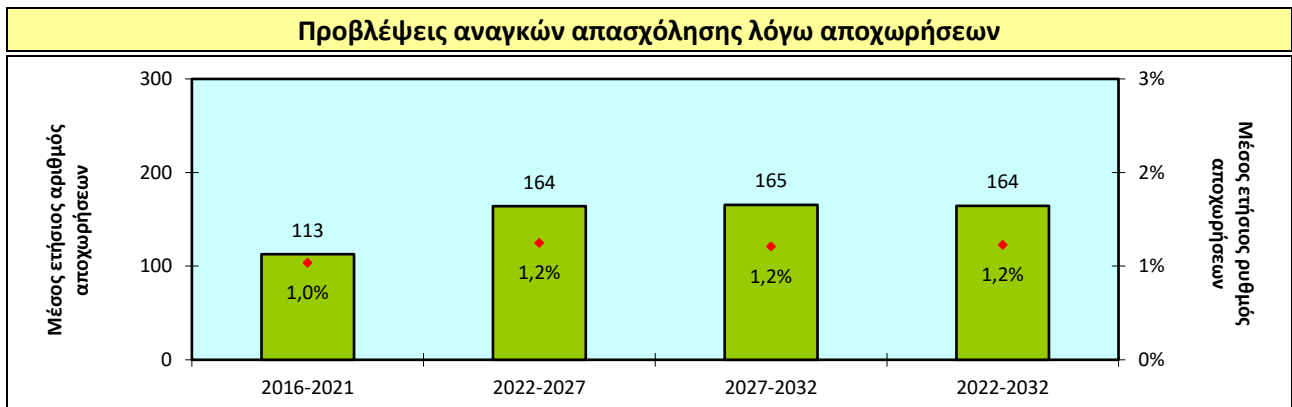
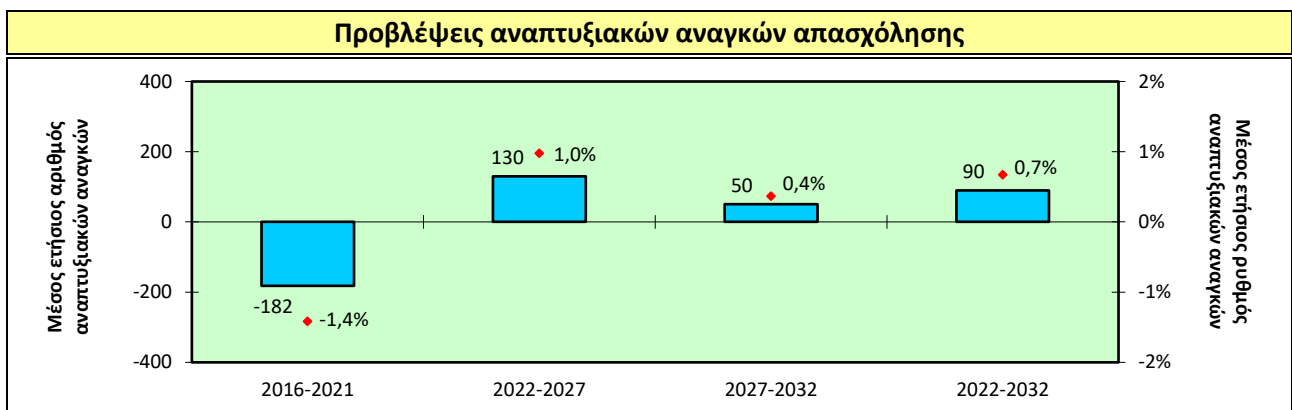
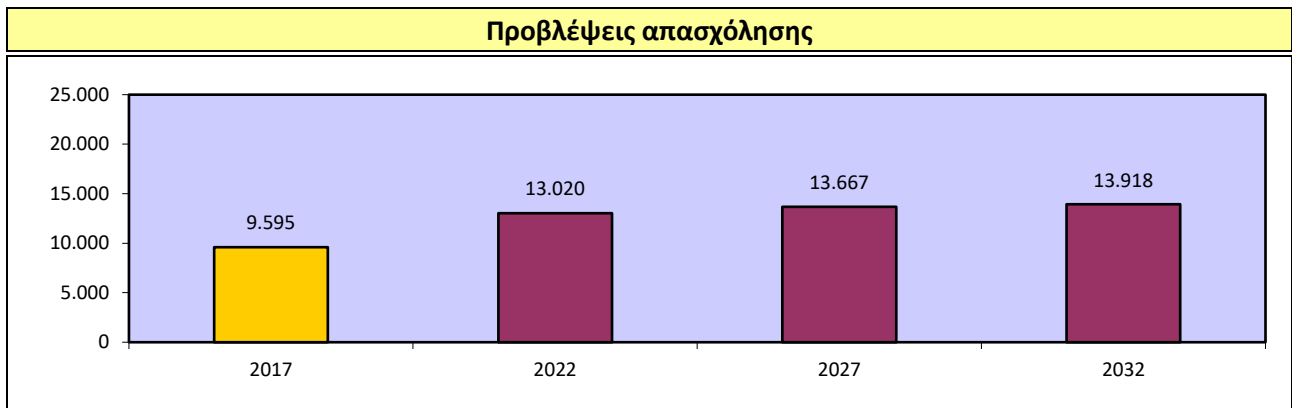

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2017, 2022, 2027 και 2032, ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης, επικεντρώνονται στις περιόδους 2016-2021, 2022-2027, 2027-2032 και 2022-2032.

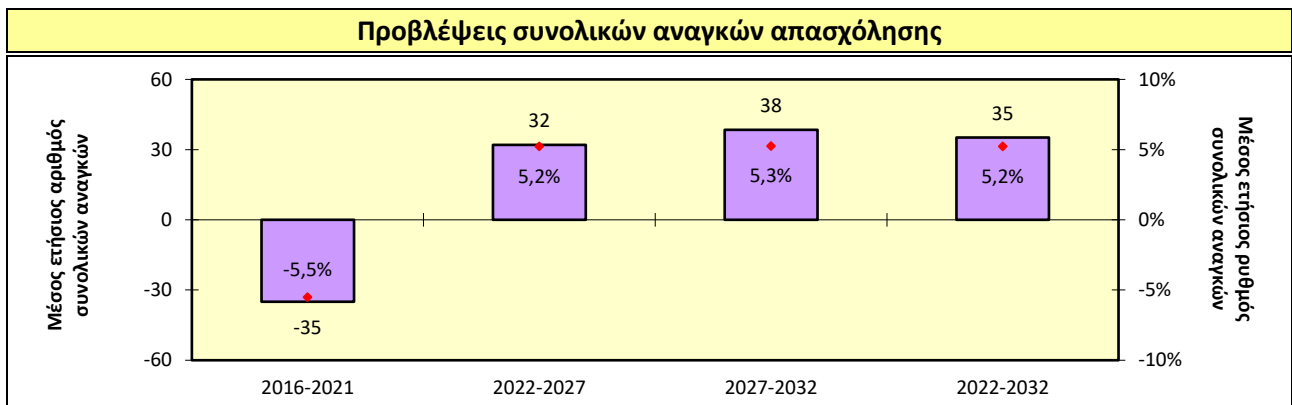
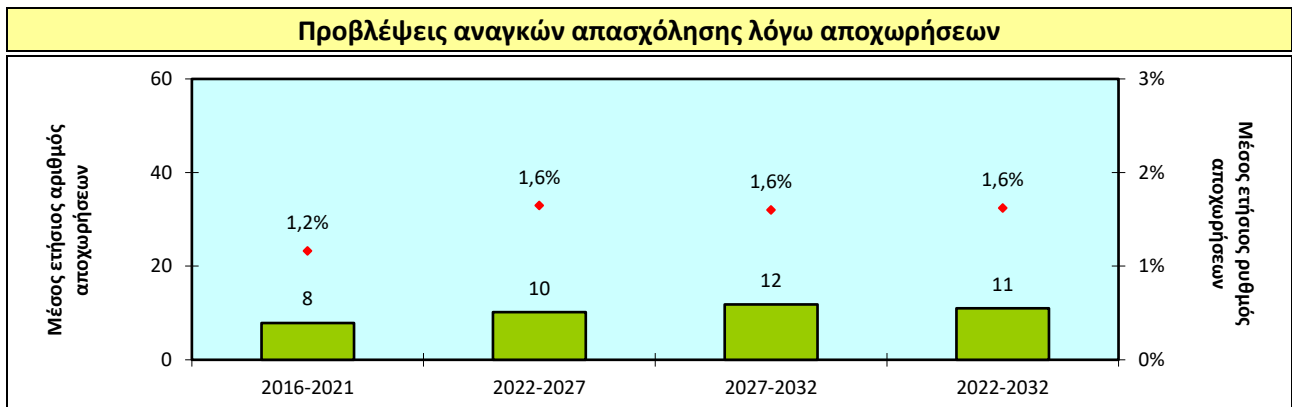
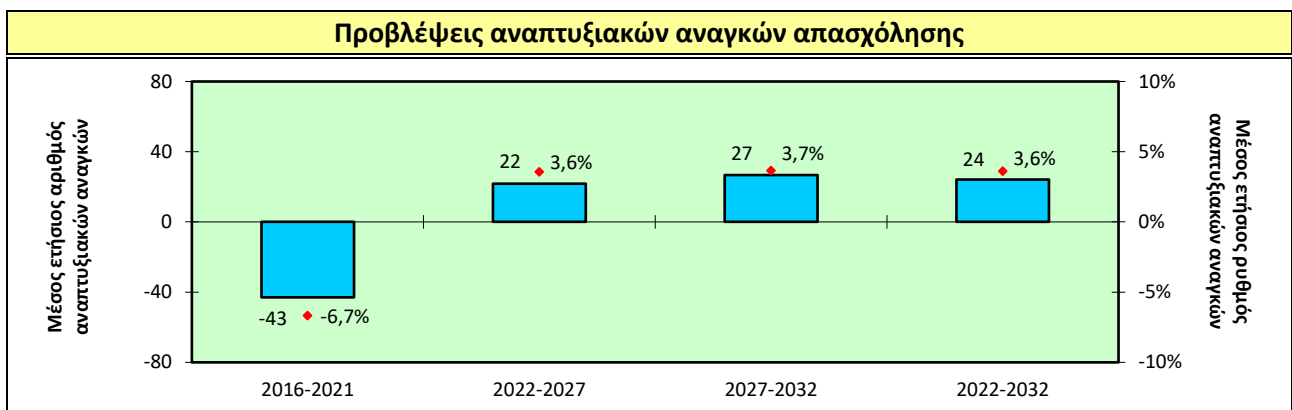
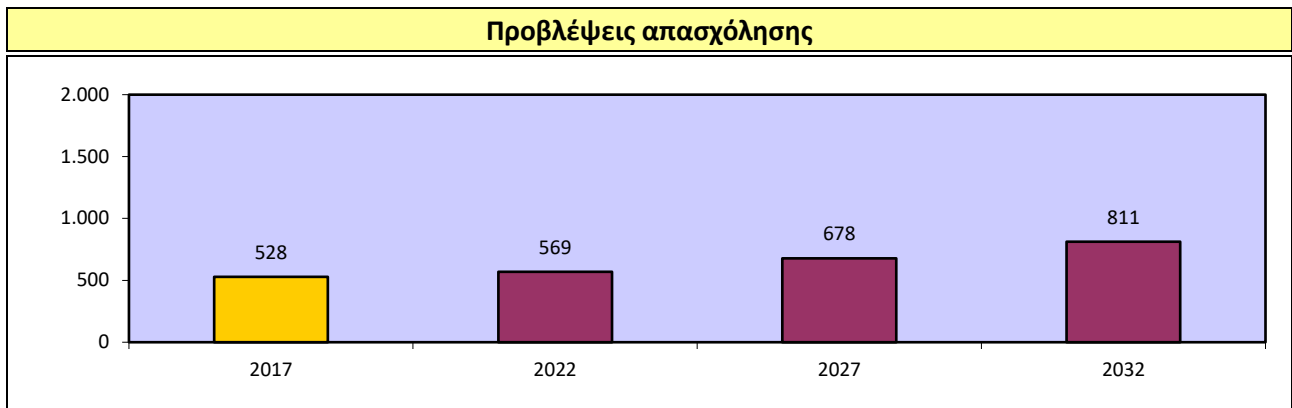
Πρωτογενής τομέας

5.1.1. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία

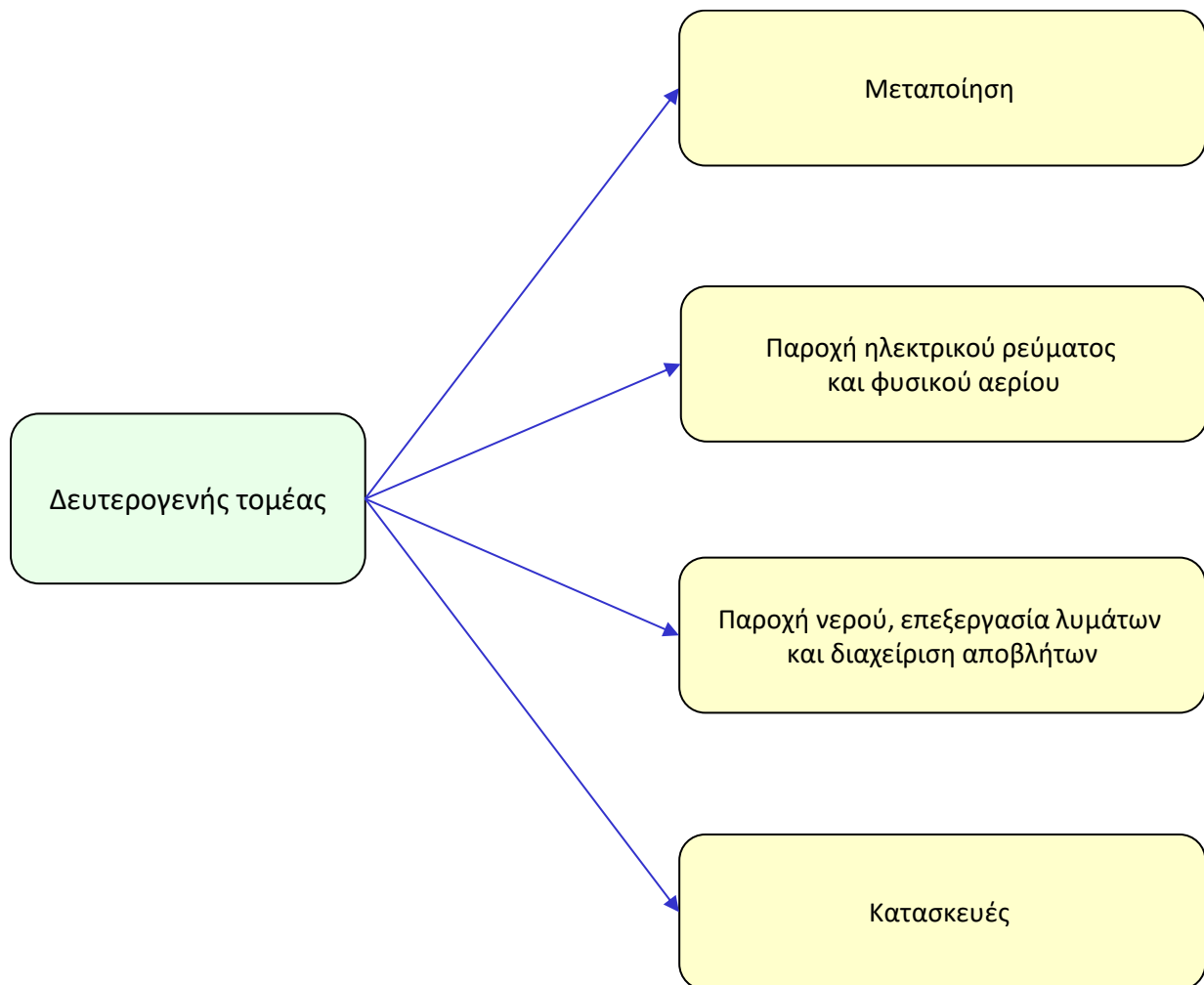

5.1.2. Ορυχεία και λατομεία

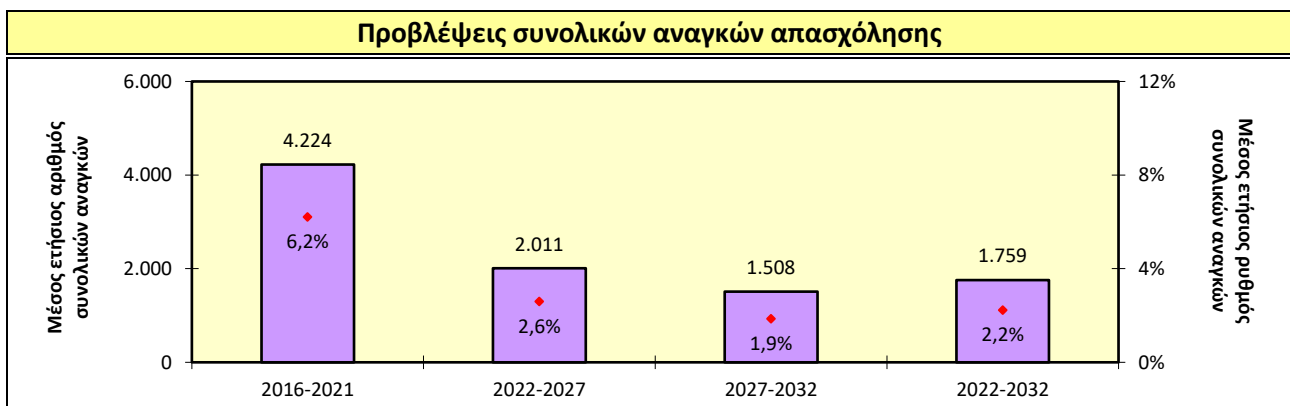
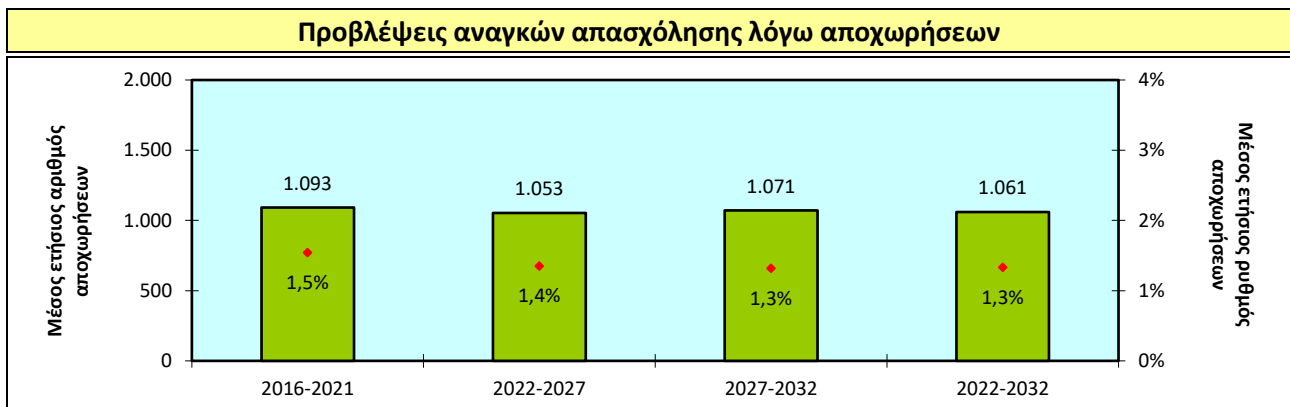
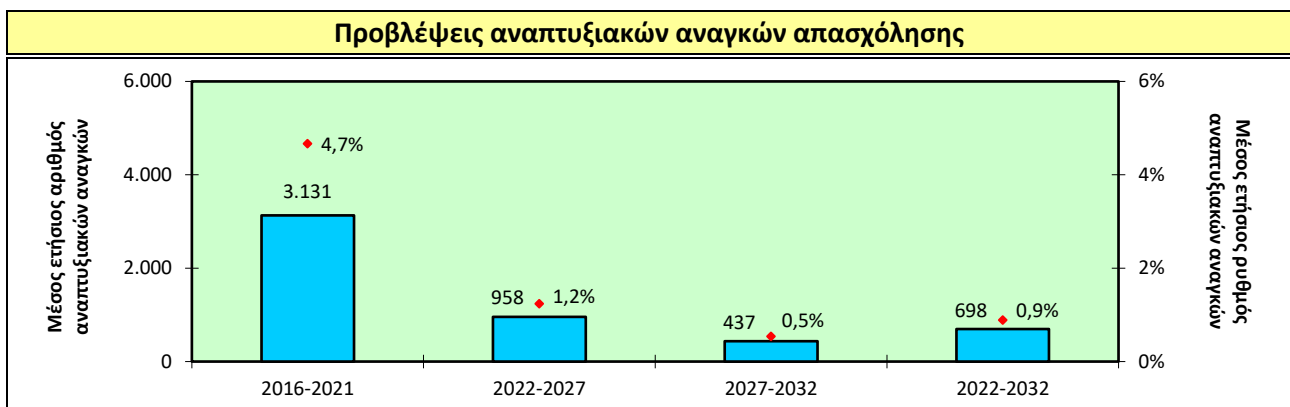
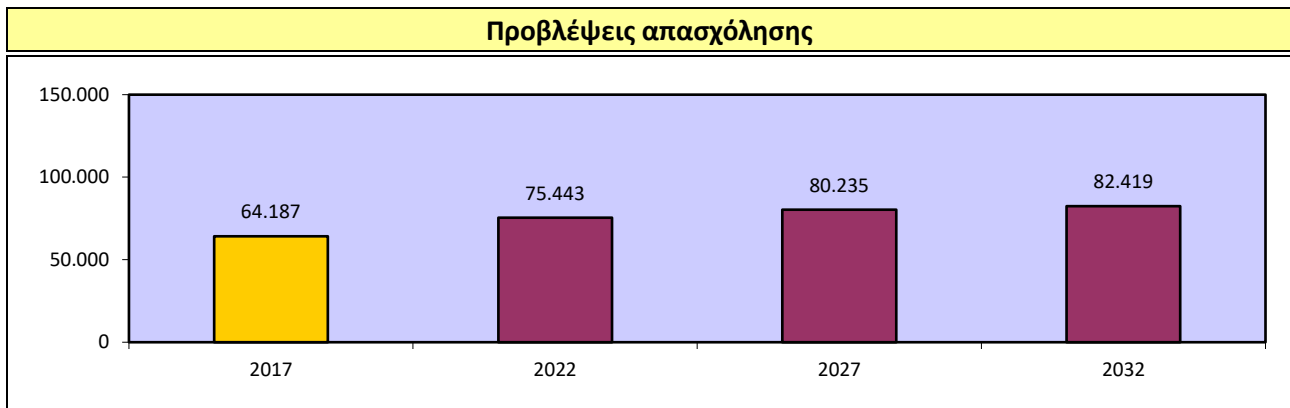
5.2. Δευτερογενής τομέας

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στον δευτερογενή τομέα και στους επιμέρους τομείς και υποτομείς του κατά την περίοδο 2022-2032.

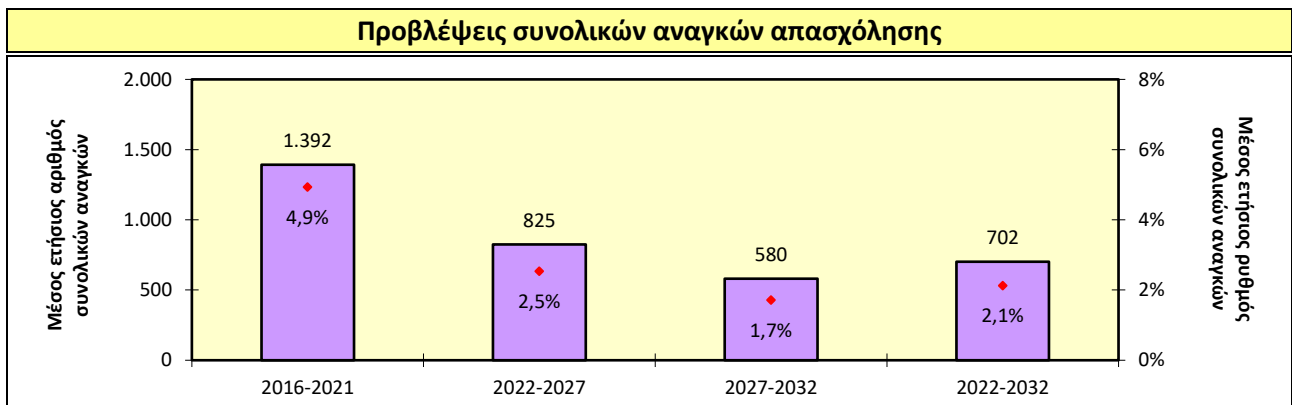
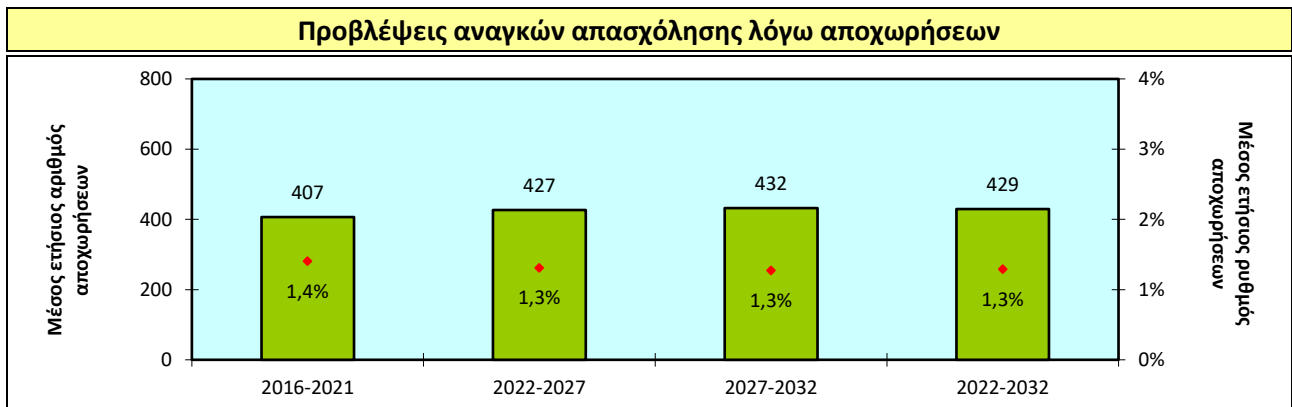
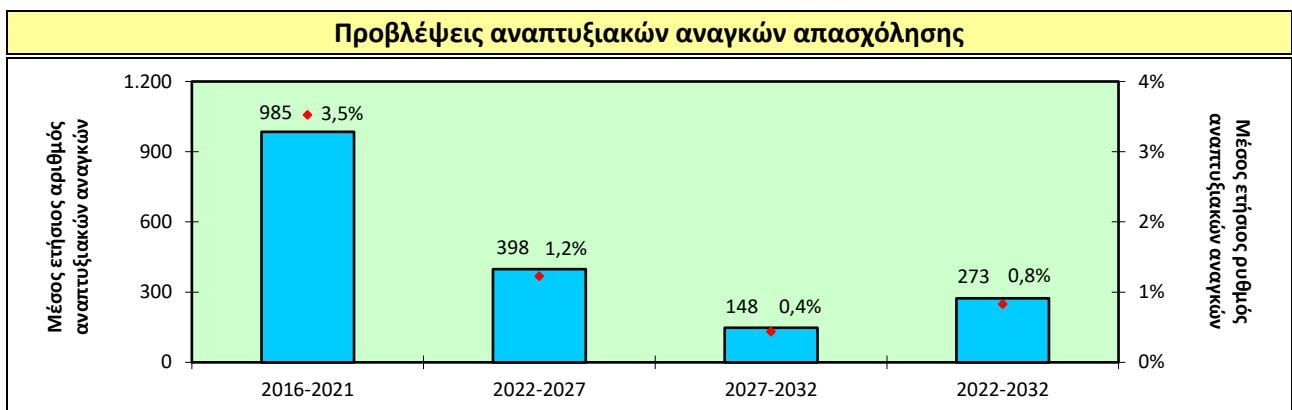
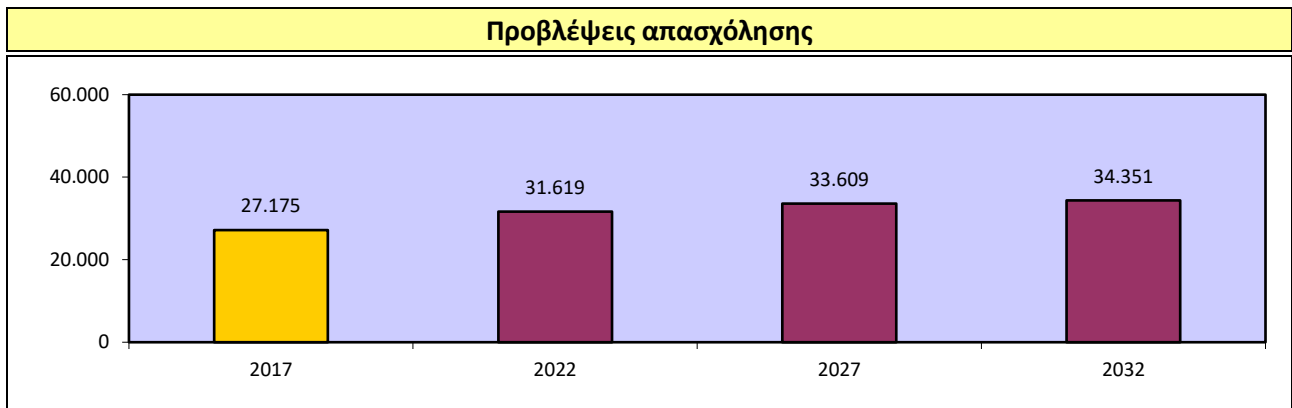

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2017, 2022, 2027 και 2032, ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης, επικεντρώνονται στις περιόδους 2016-2021, 2022-2027, 2027-2032 και 2022-2032.

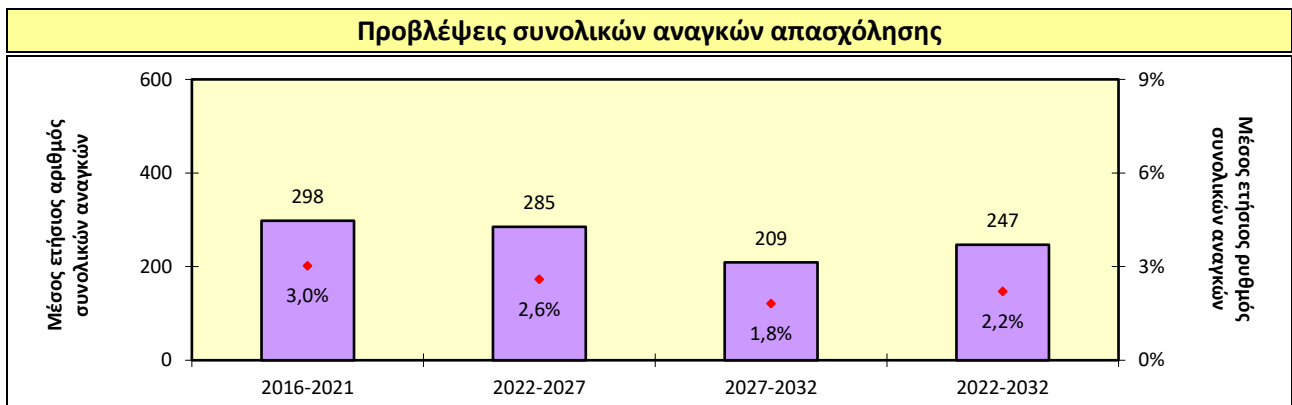
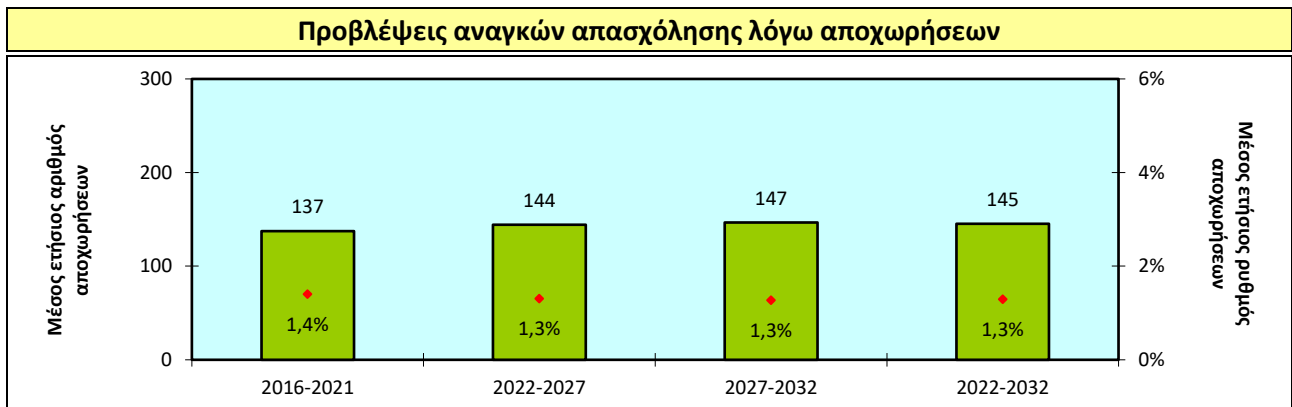
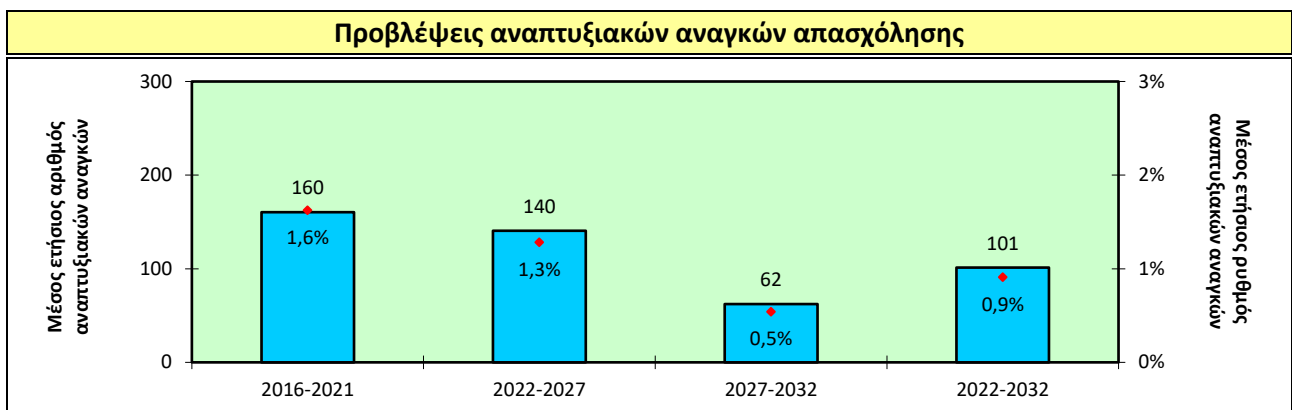
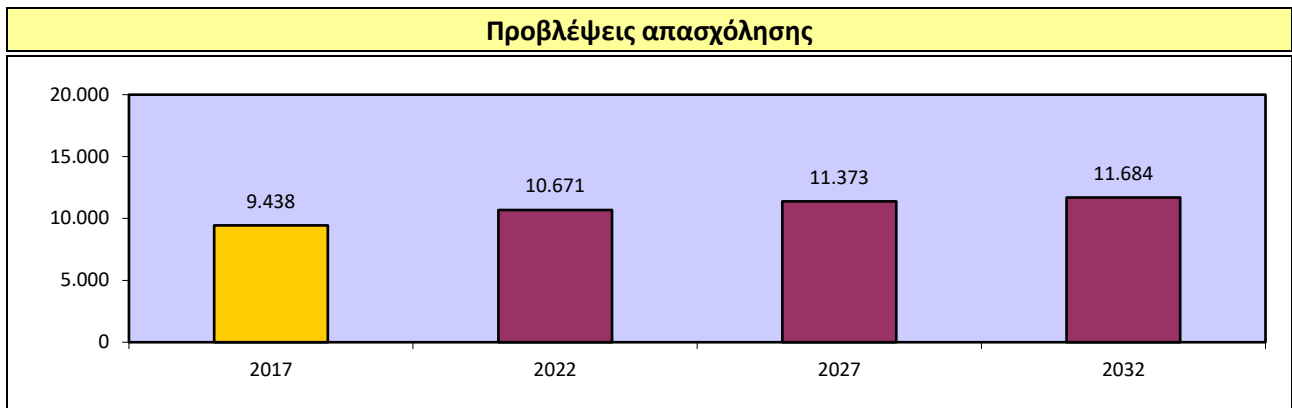
Δευτερογενής τομέας

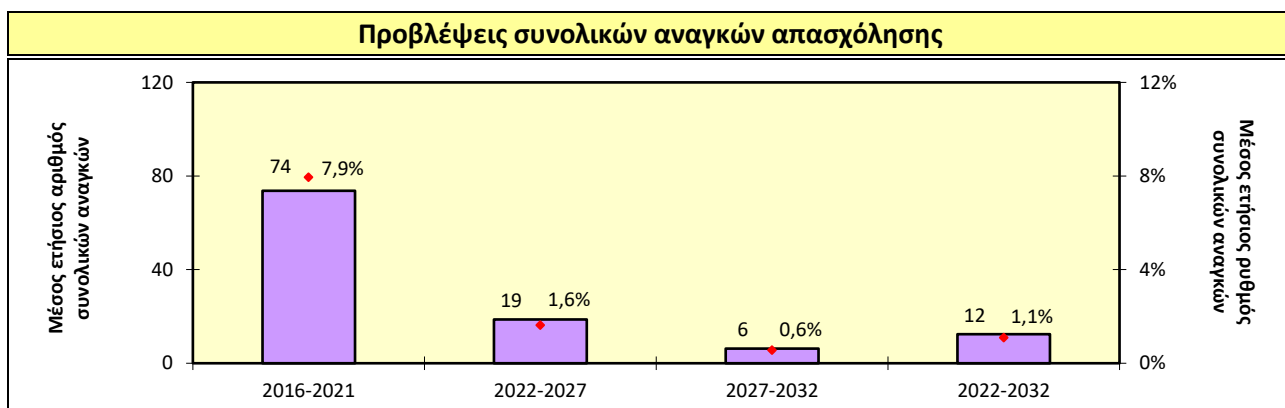
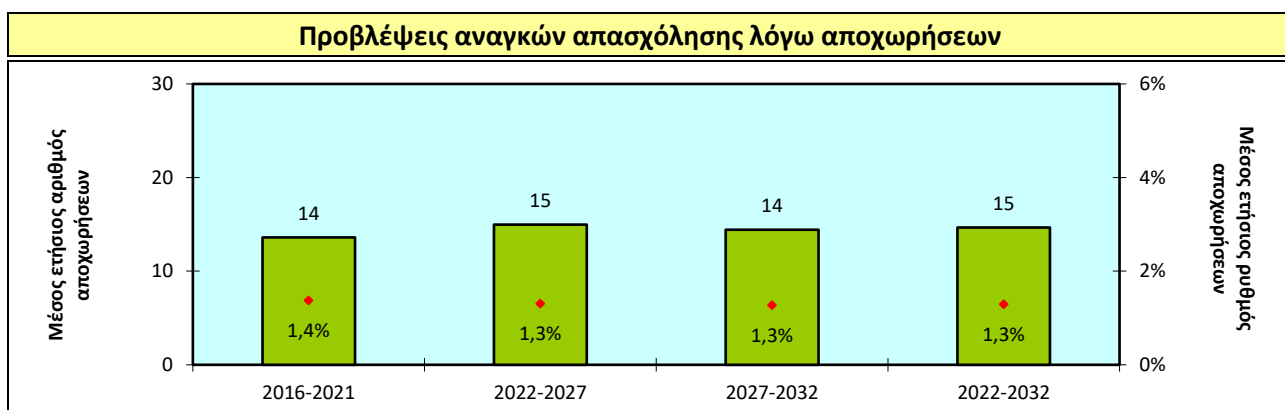
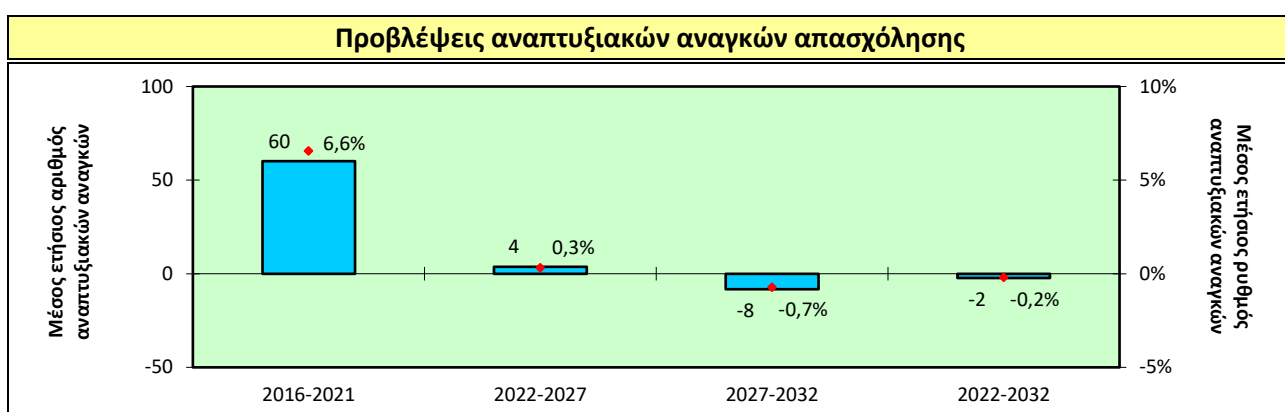
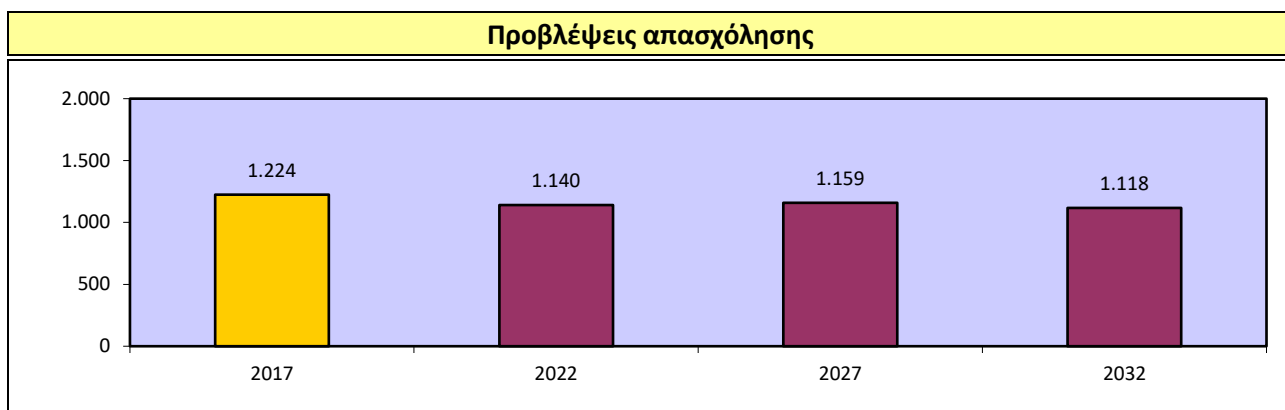
5.2.1. Μεταποίηση

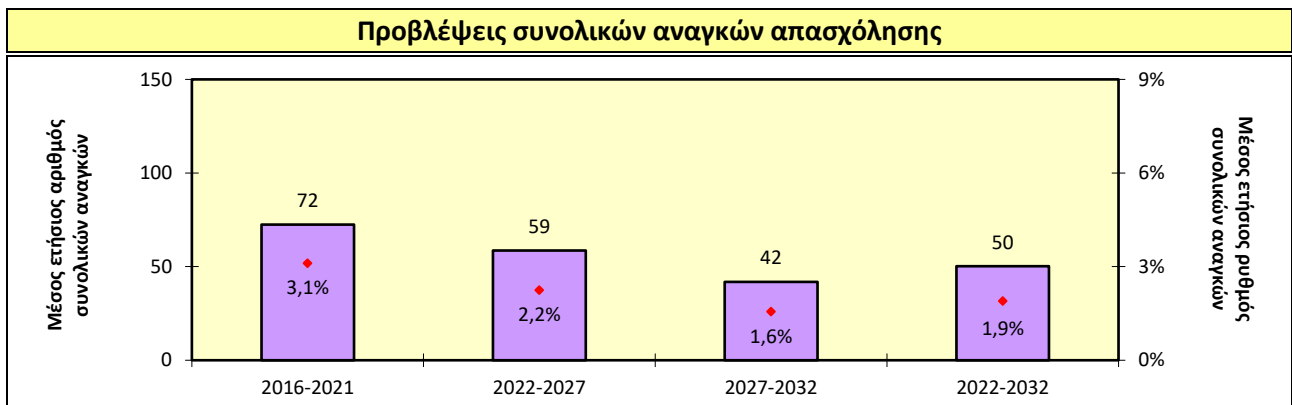
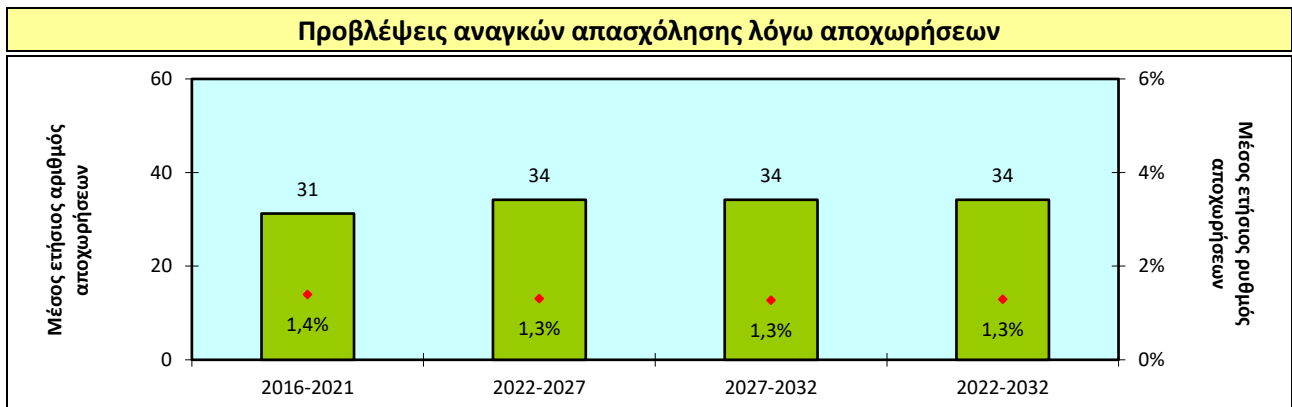
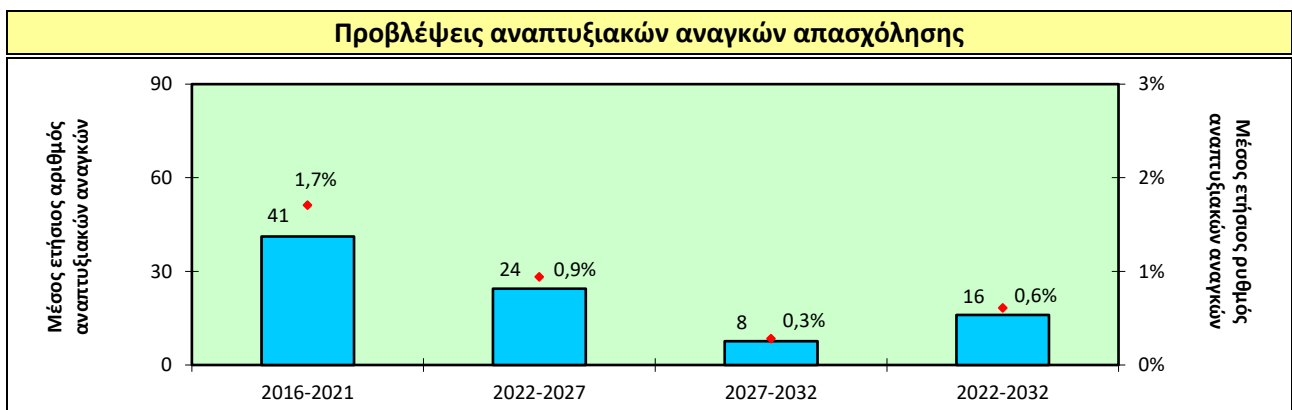
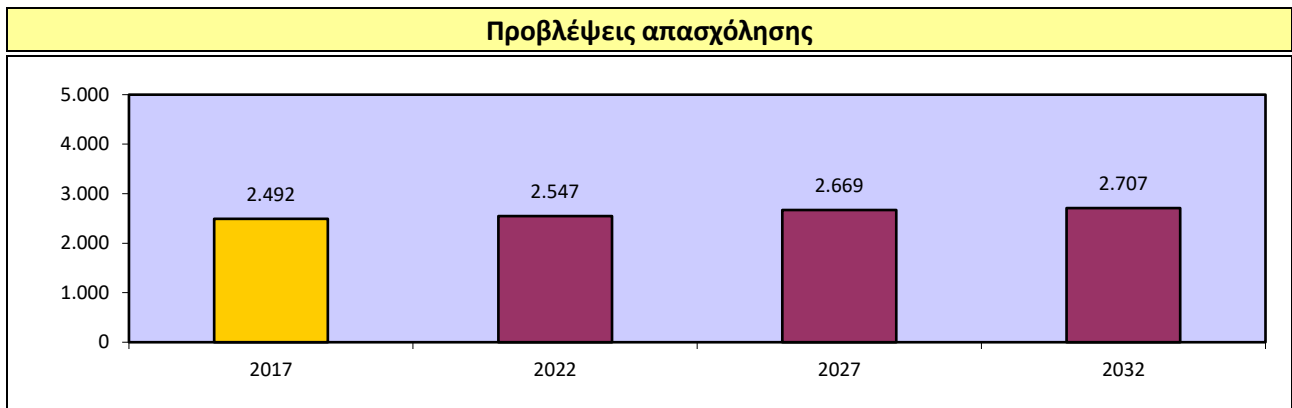
5.2.1.1. Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού

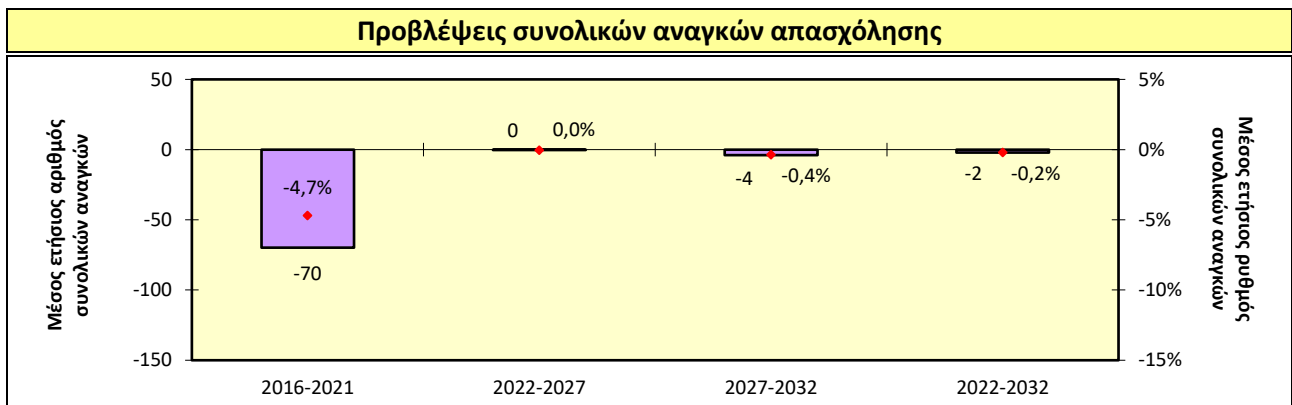
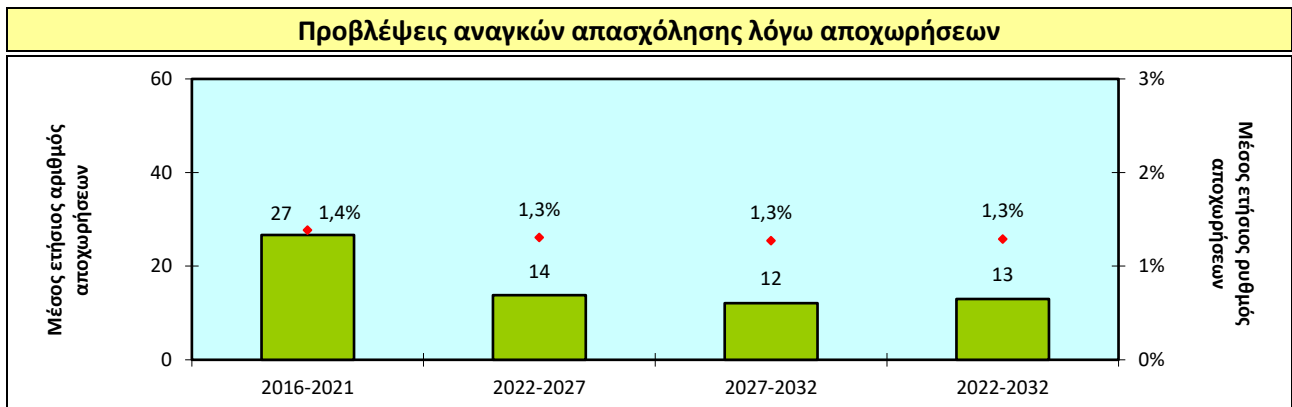
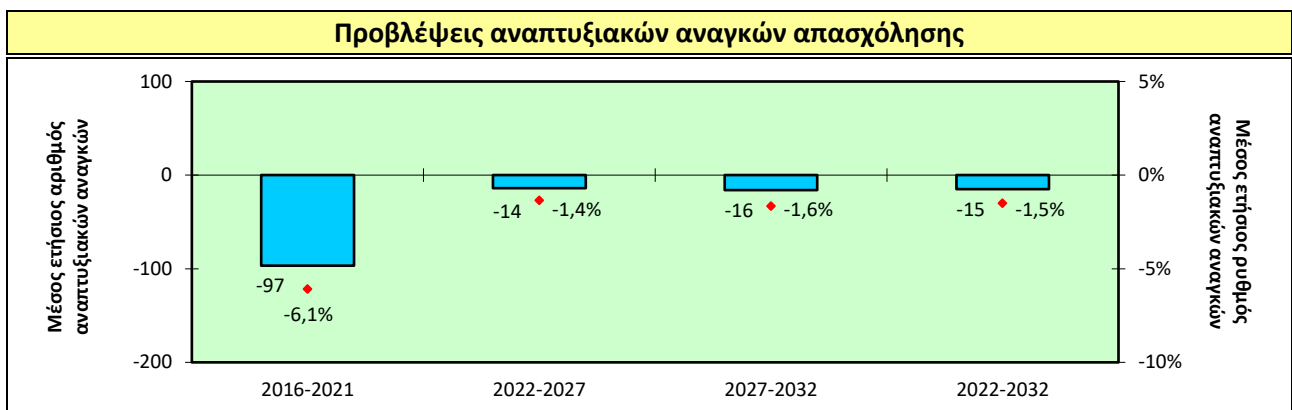
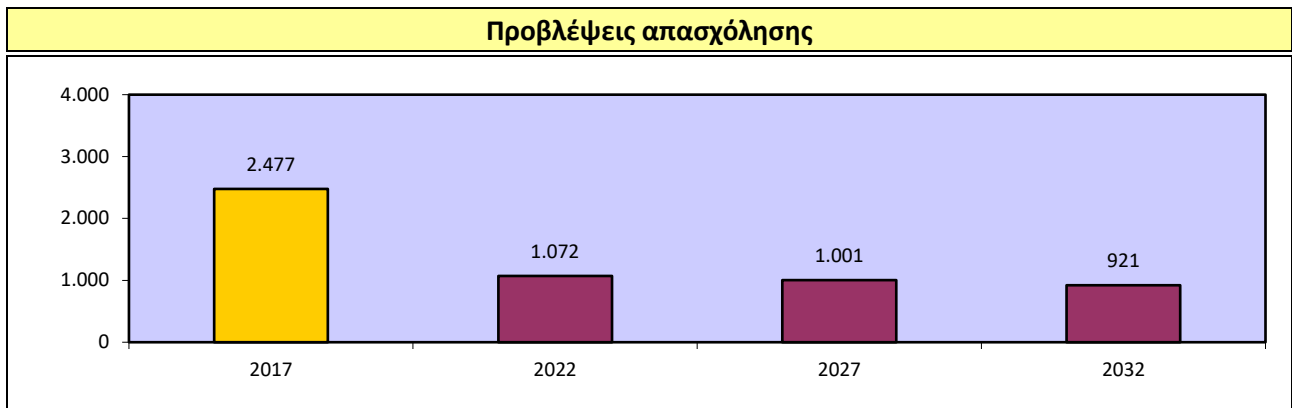
5.2.1.2. Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και ειδών ένδυσης και δέρματος

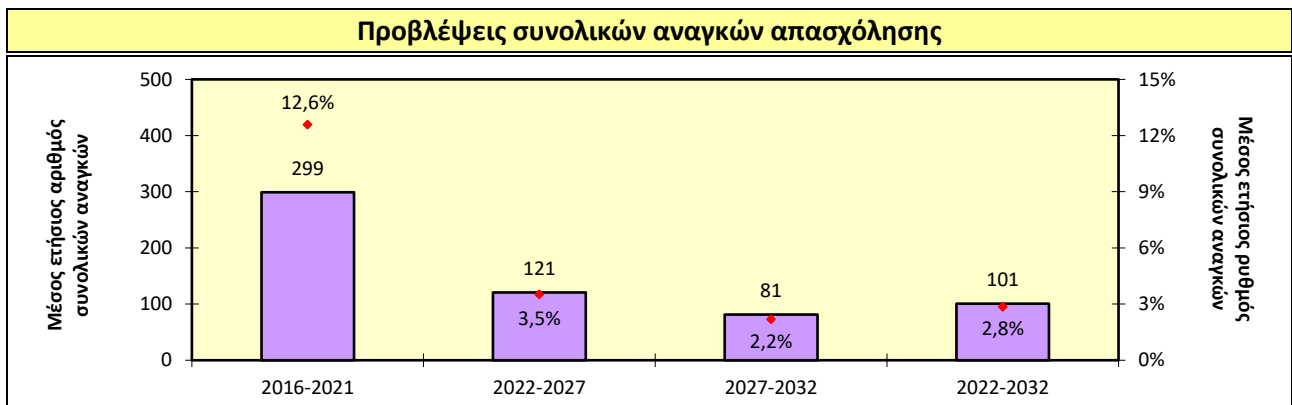
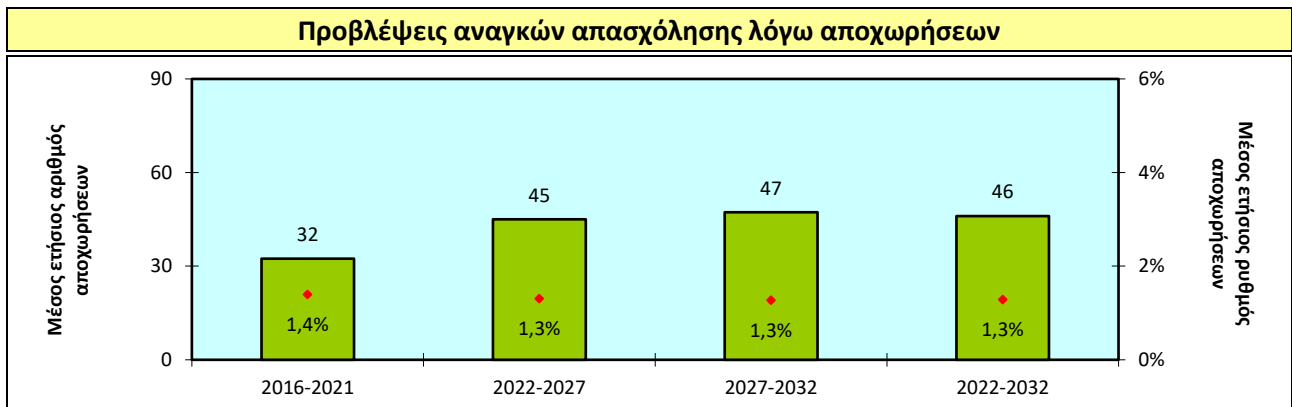
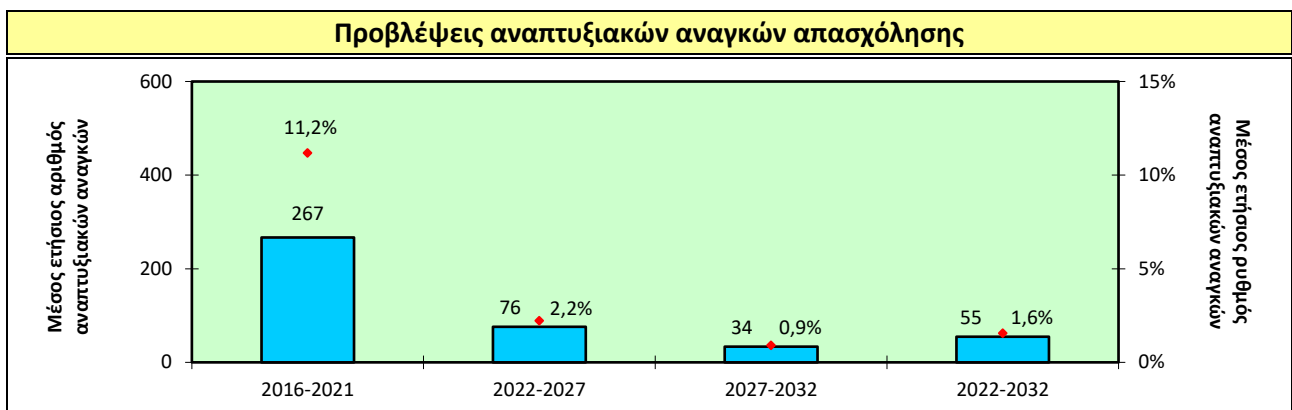
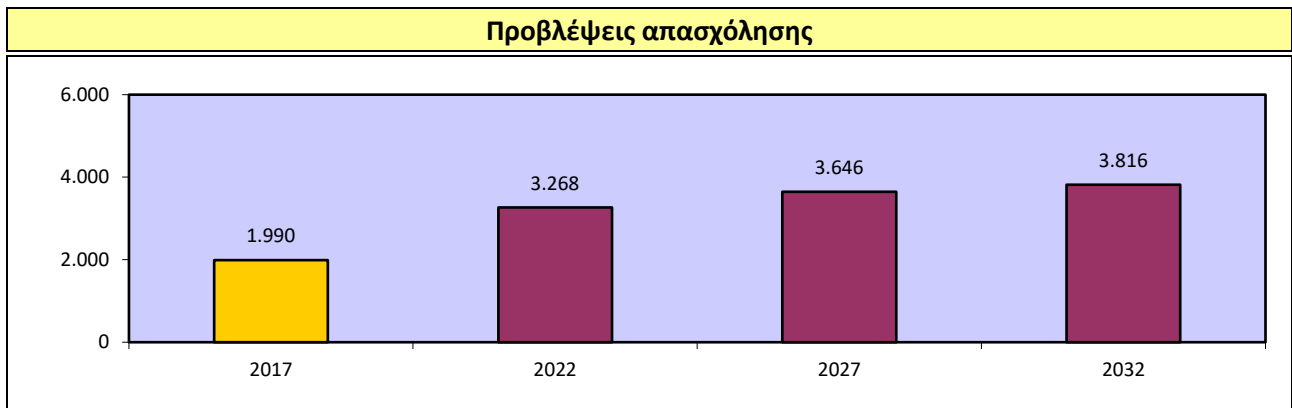
5.2.1.3. Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου

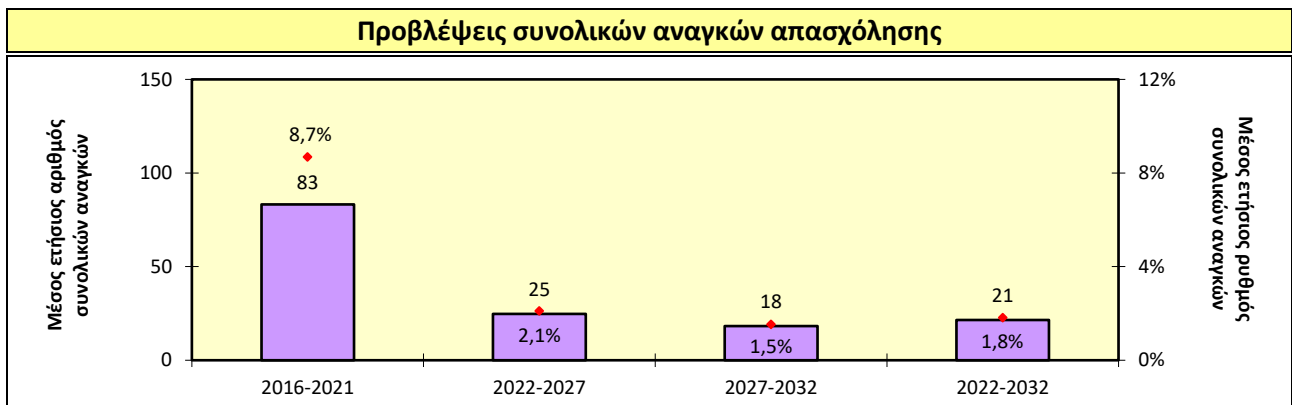
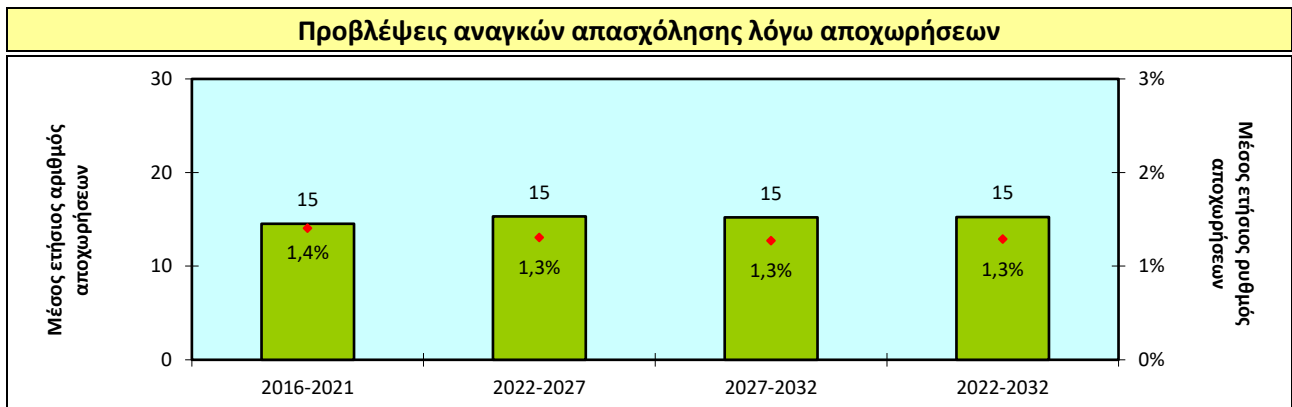
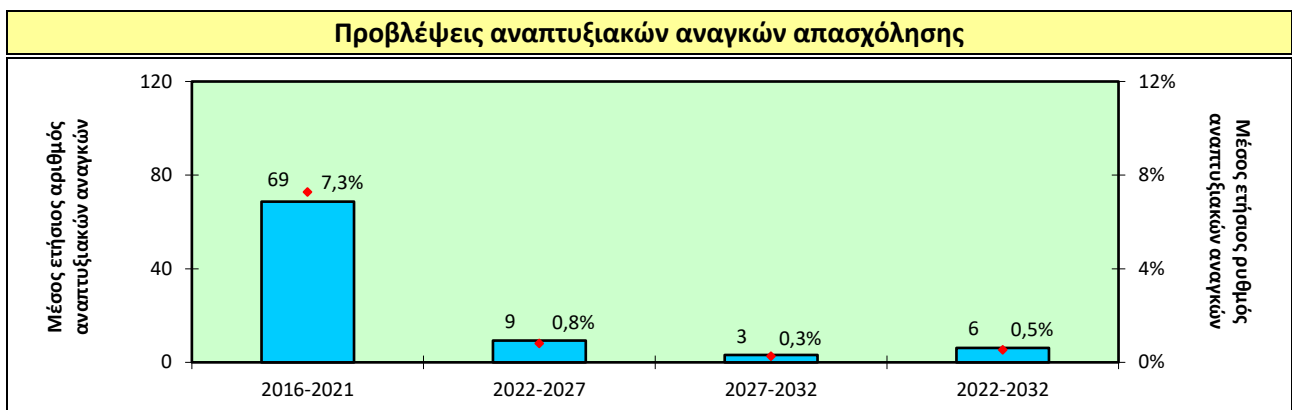
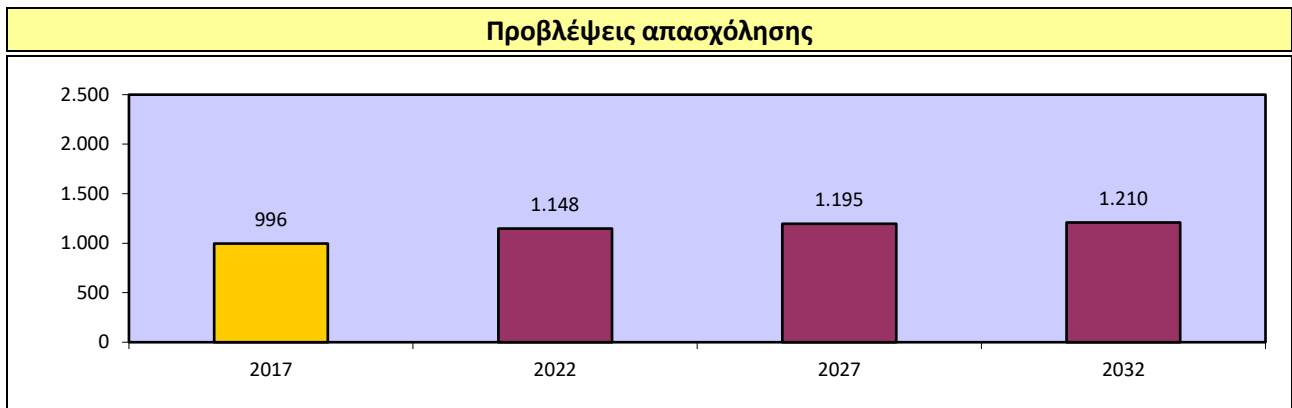
5.2.1.4. Παραγωγή προϊόντων από χαρτί και εκτυπώσεις

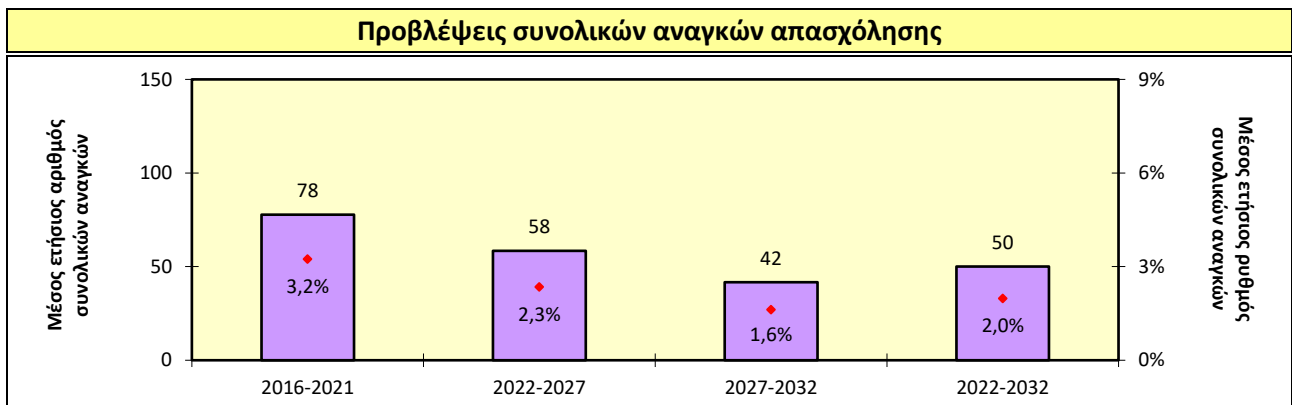
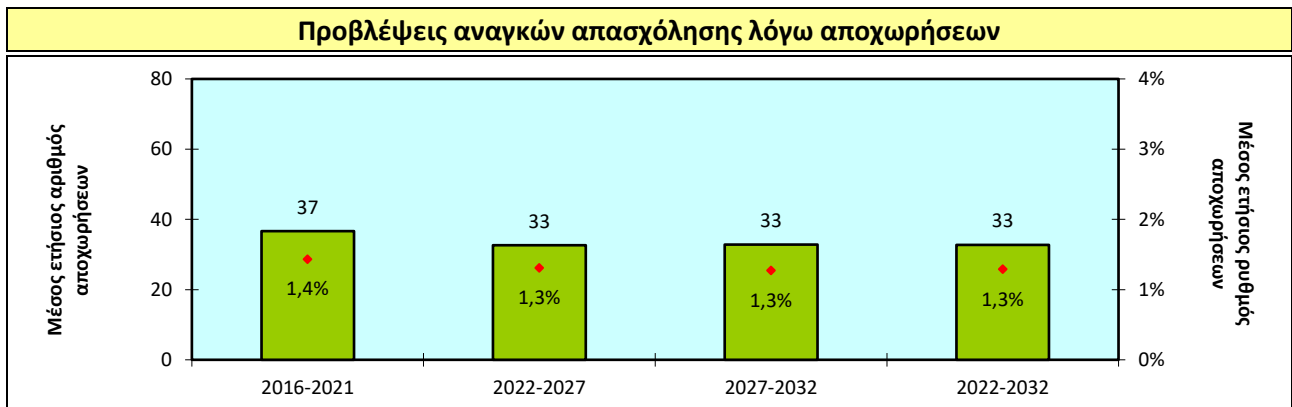
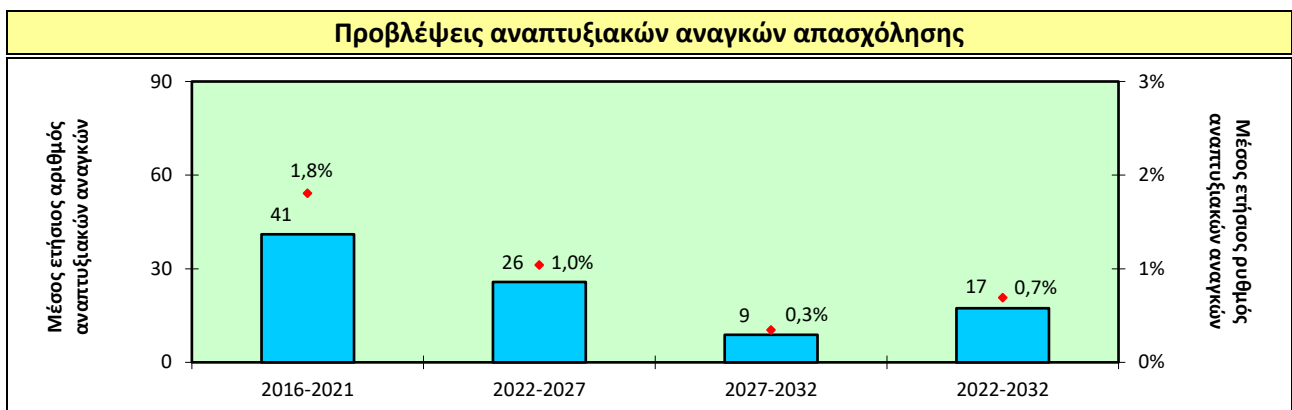
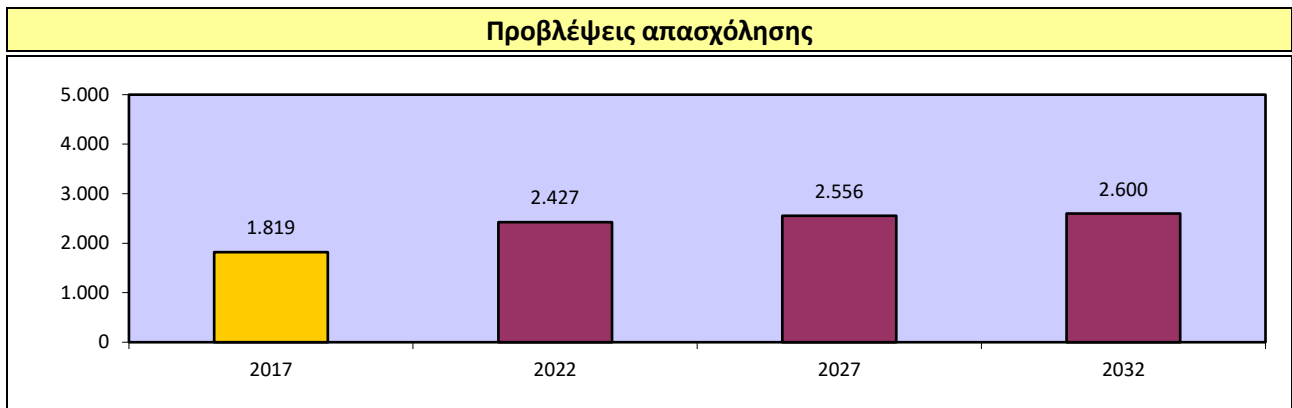
5.2.1.5. Παραγωγή χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων

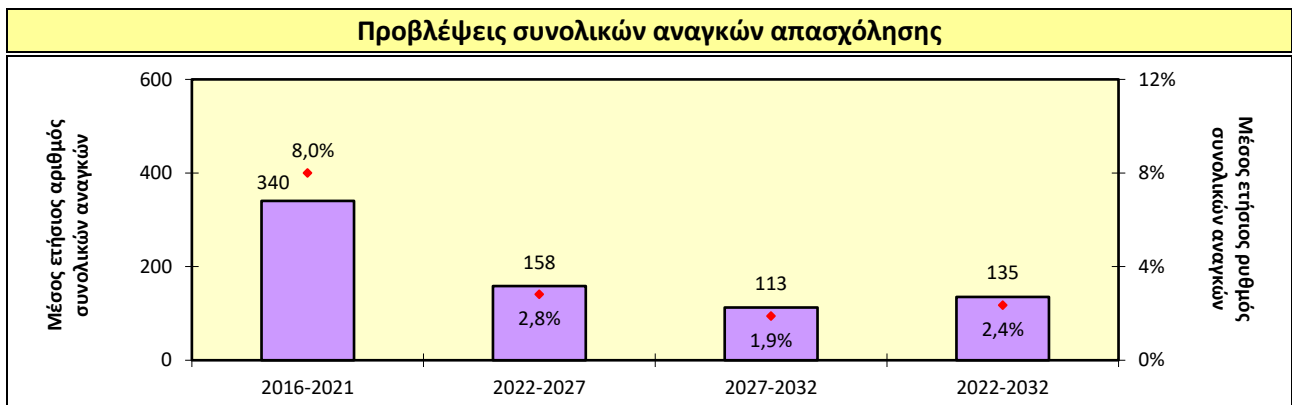
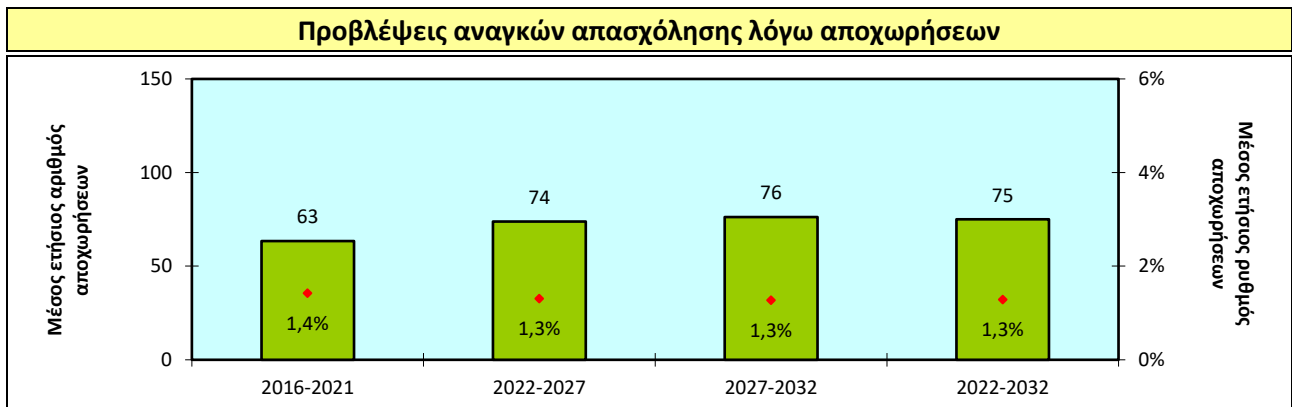
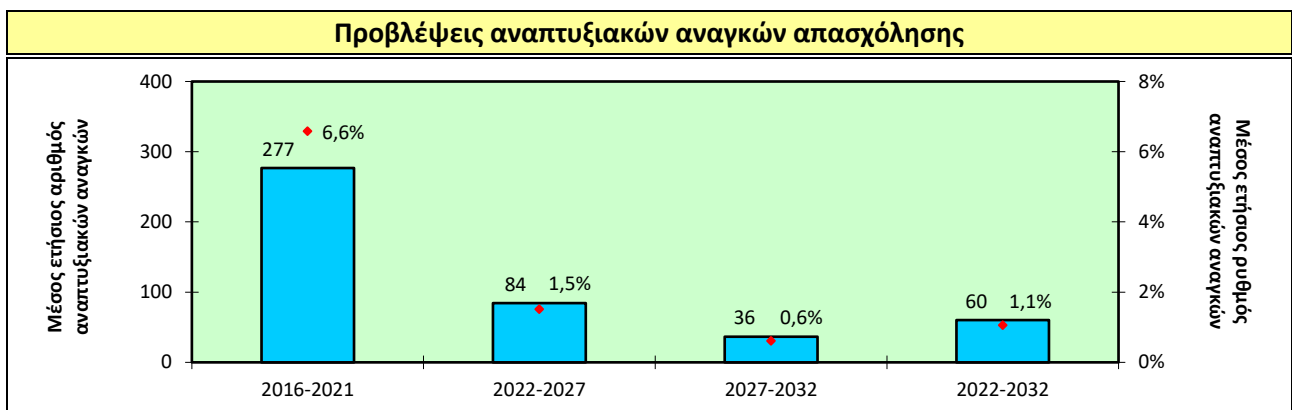
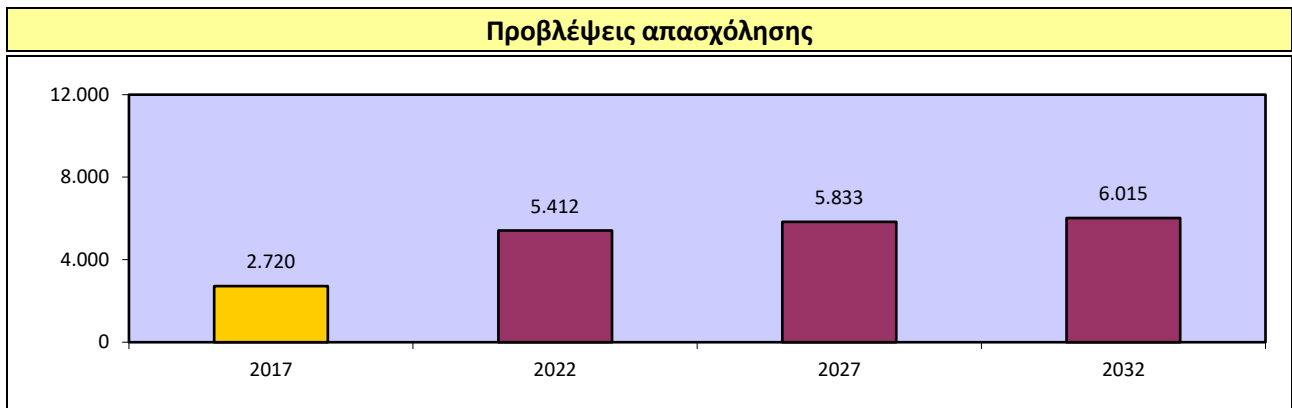
5.2.1.6. Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό

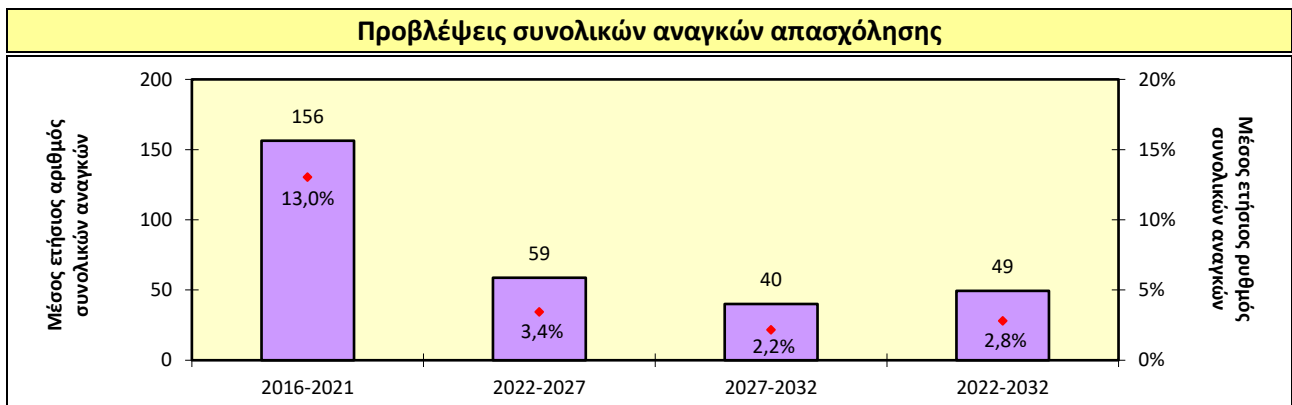
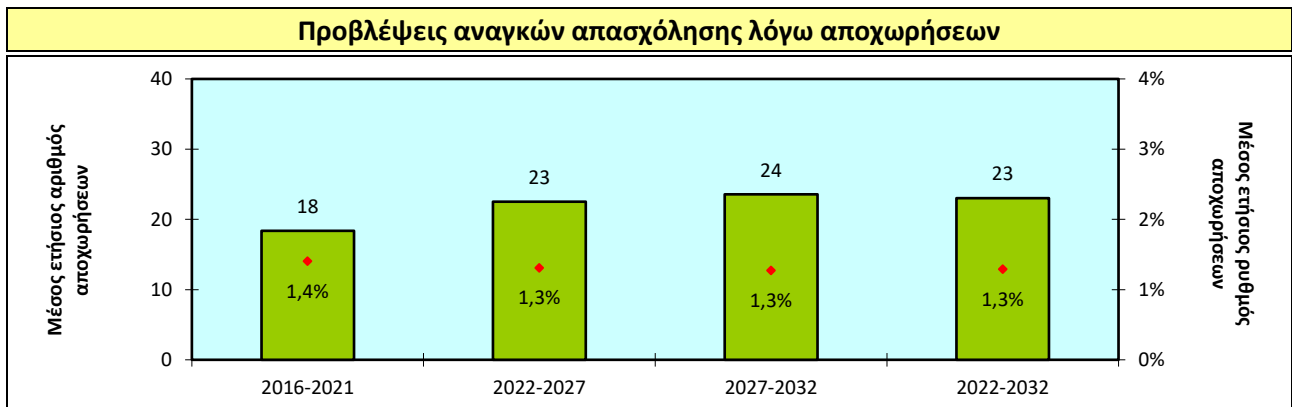
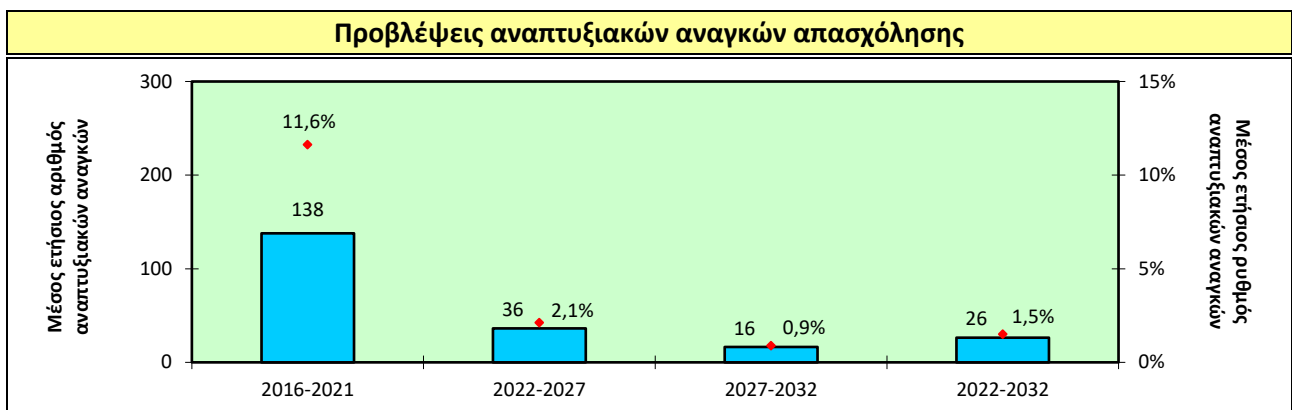
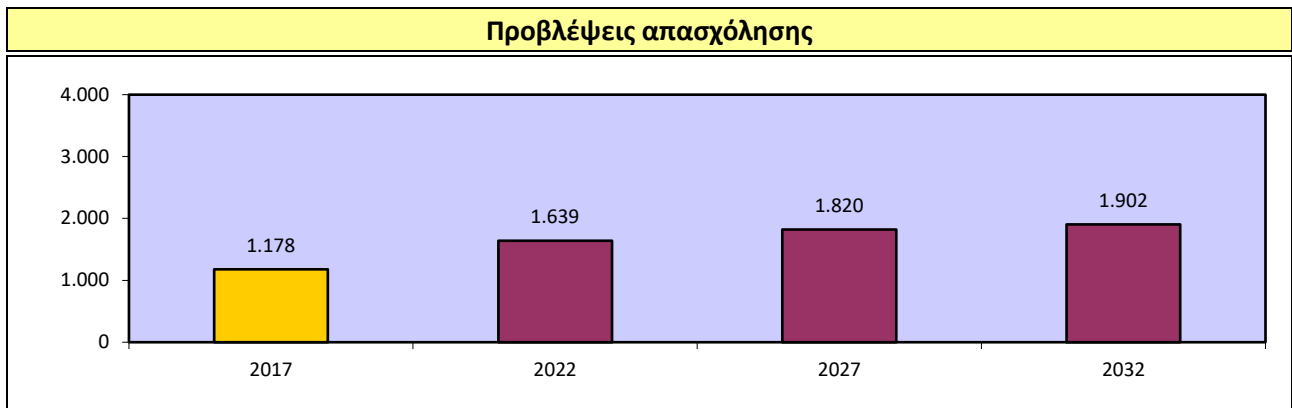
5.2.1.7. Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων

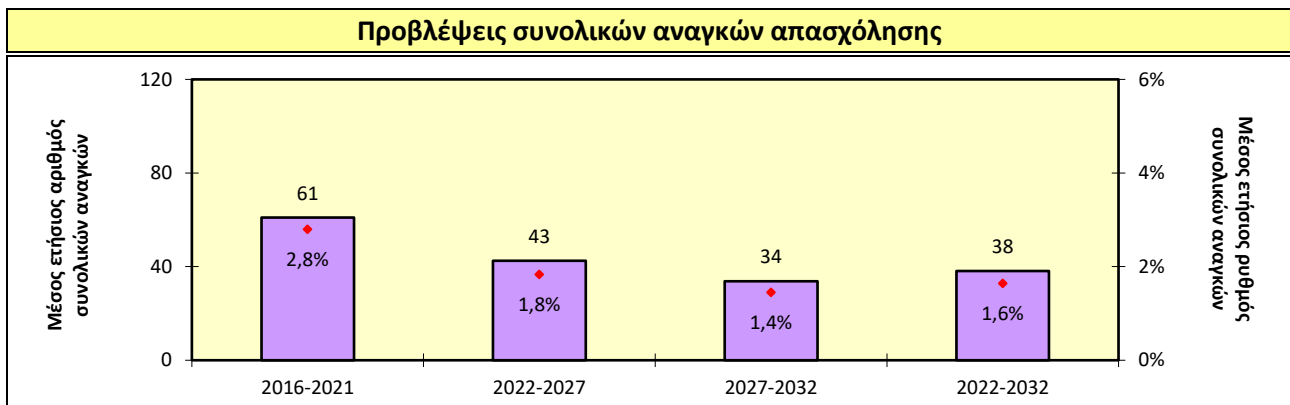
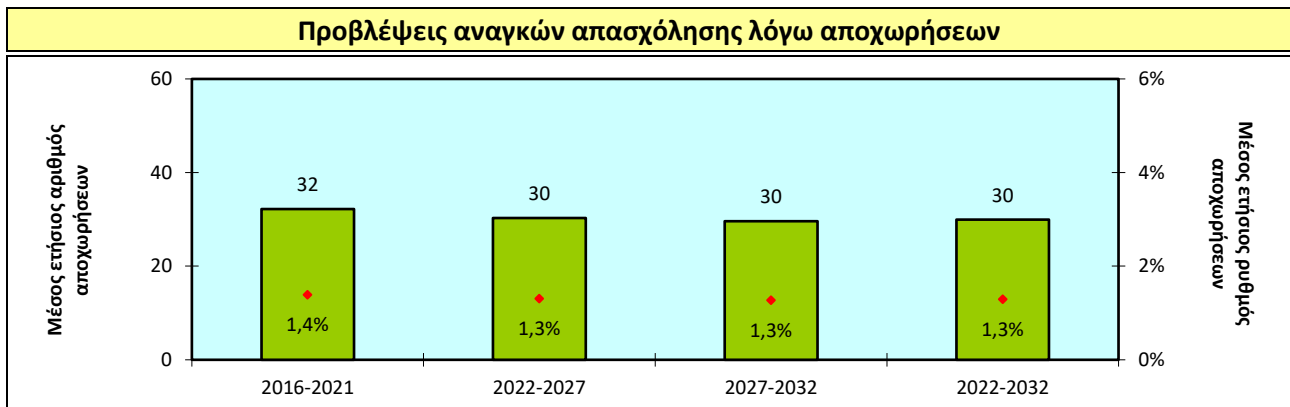
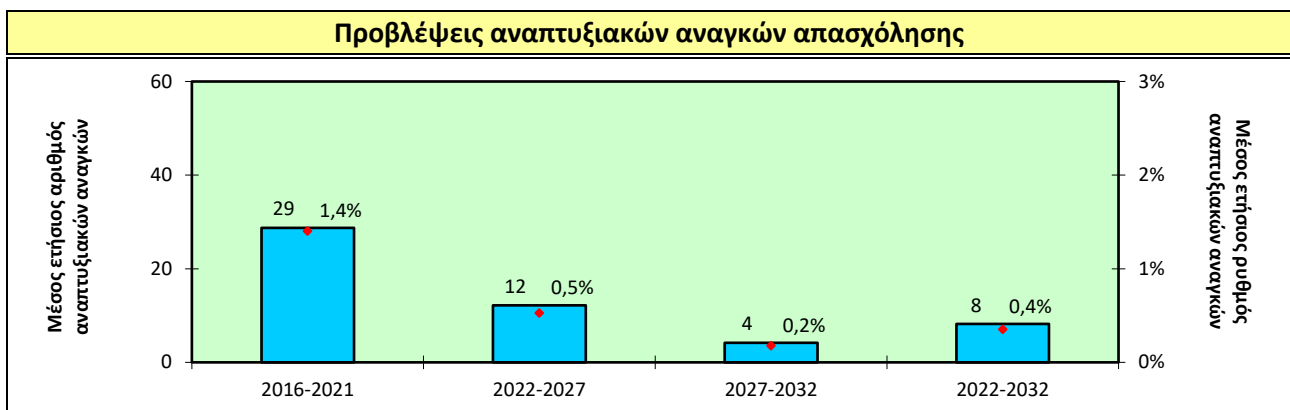
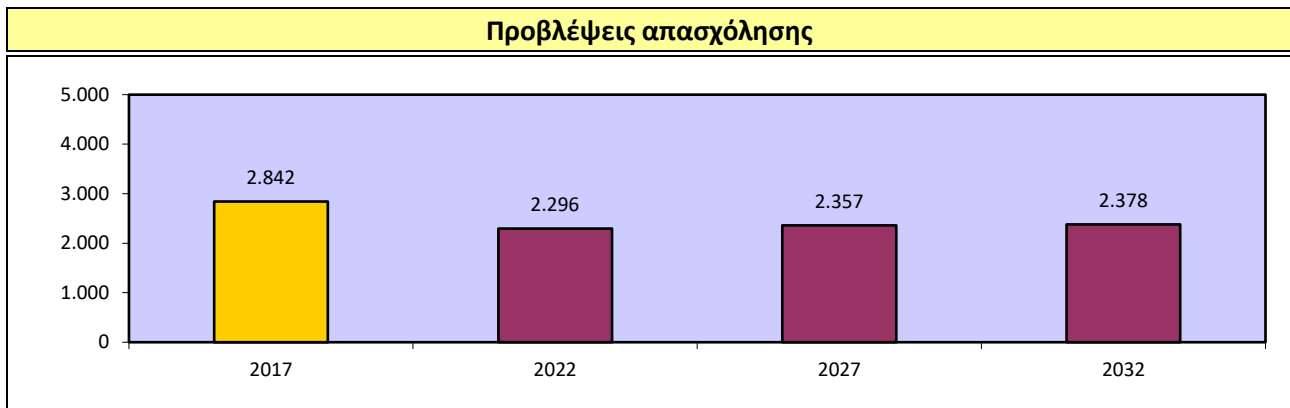
5.2.1.8. Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων

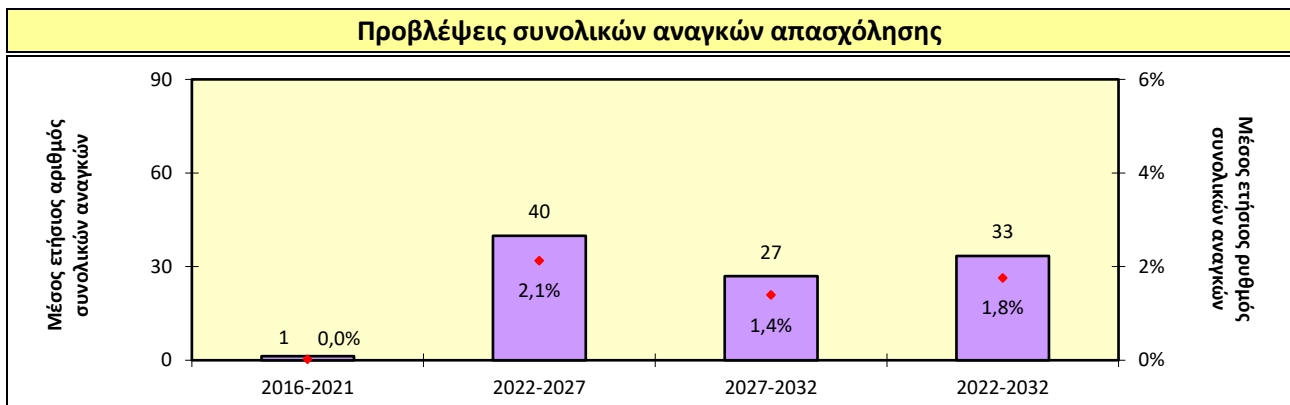
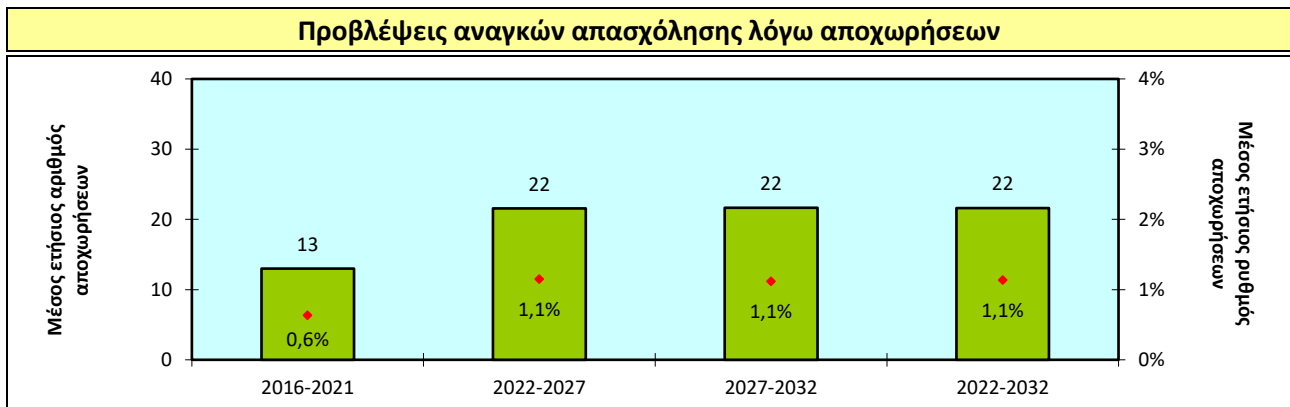
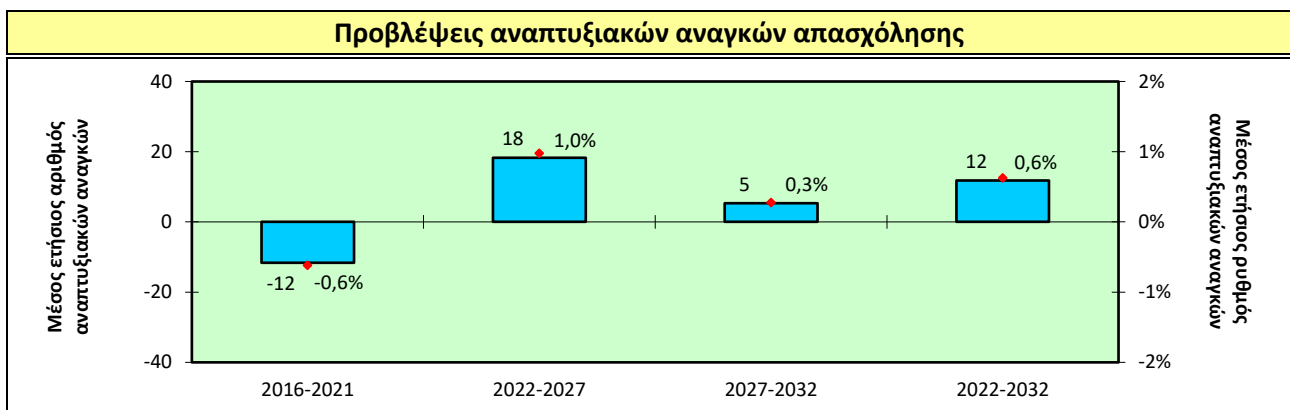
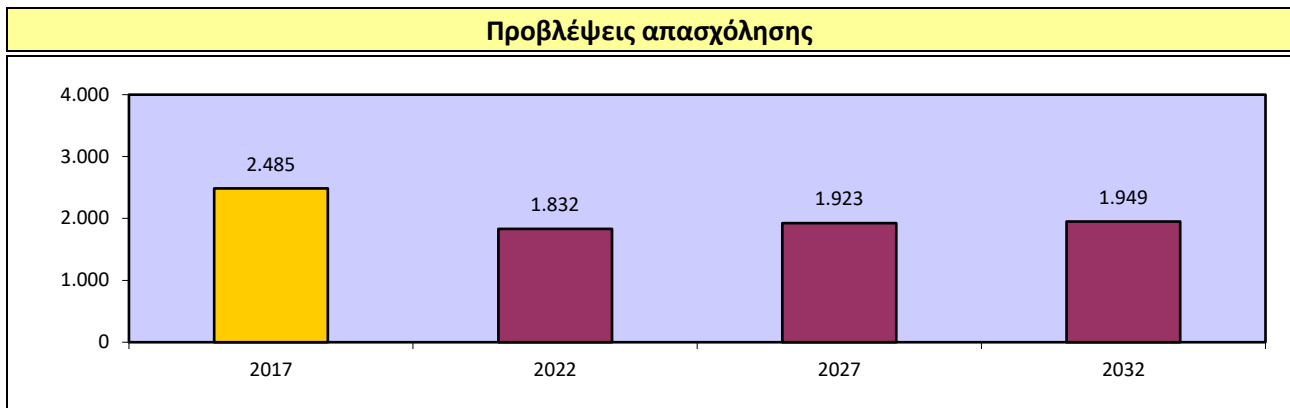
5.2.1.9. Κατασκευή ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων

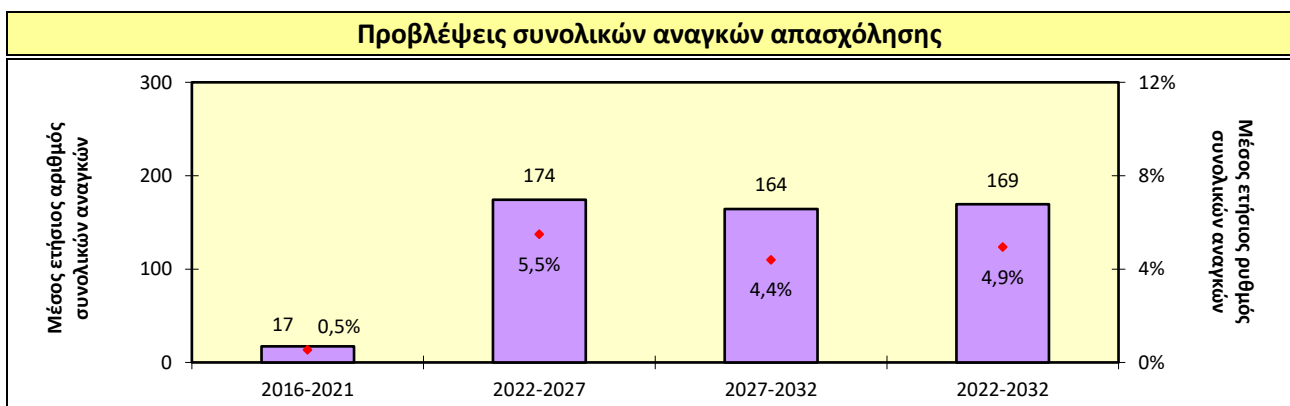
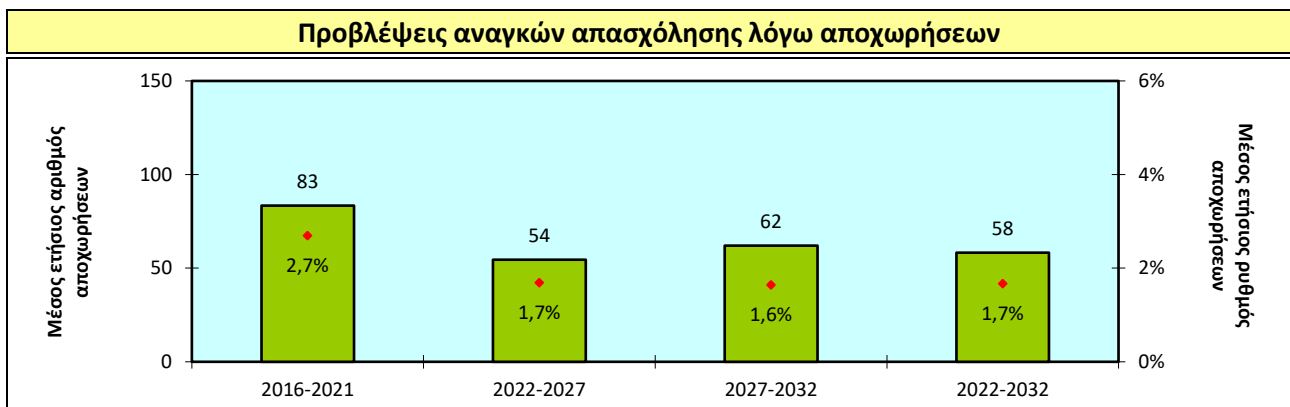
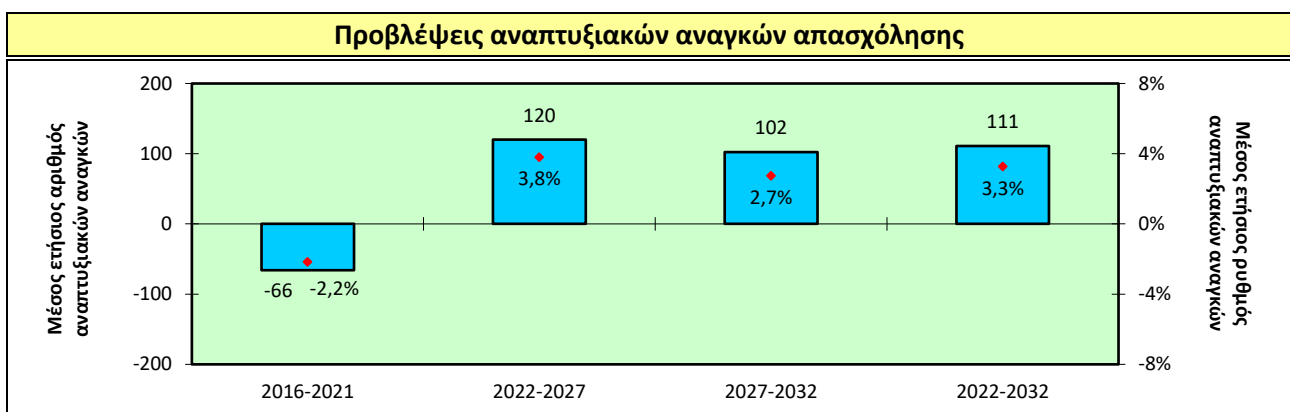
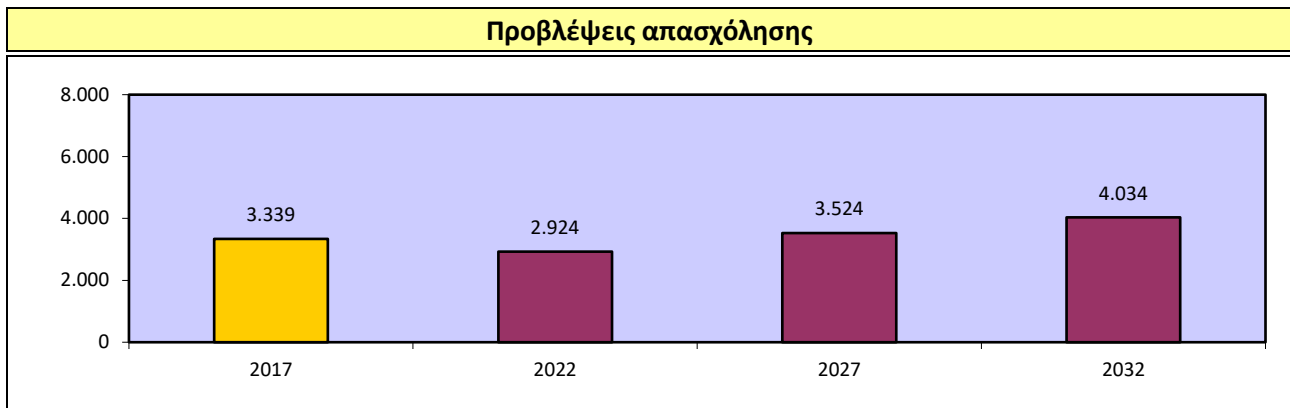
5.2.1.10. Κατασκευή επίπλων, επισκευή εξοπλισμού και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες

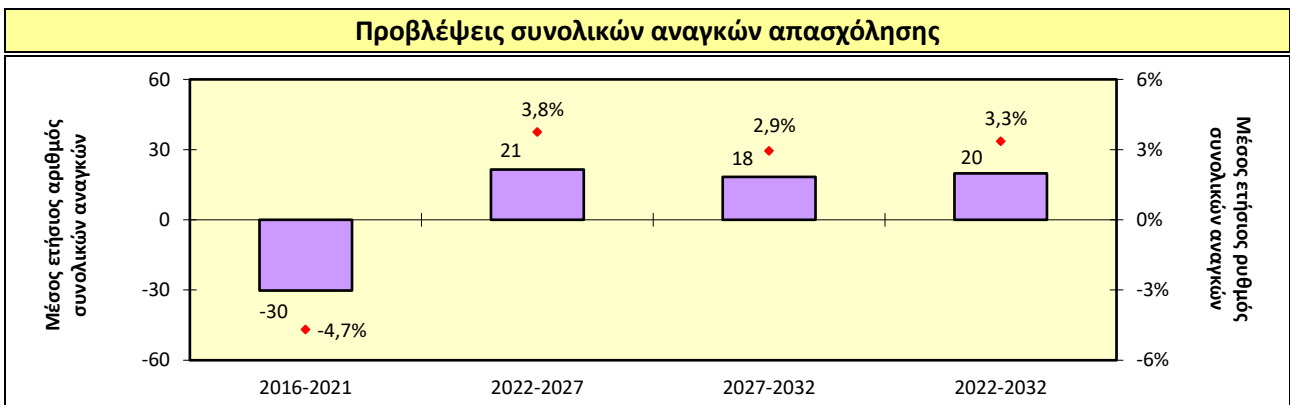
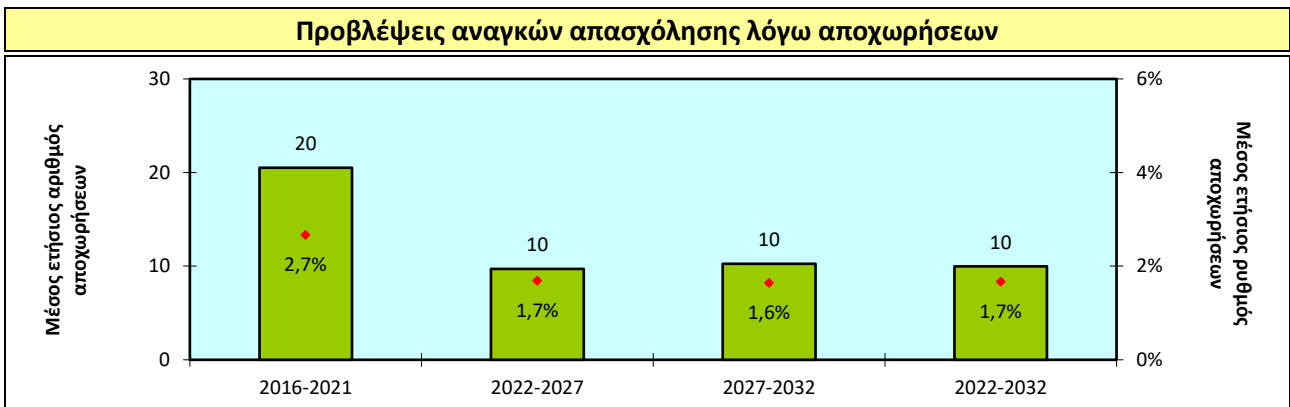
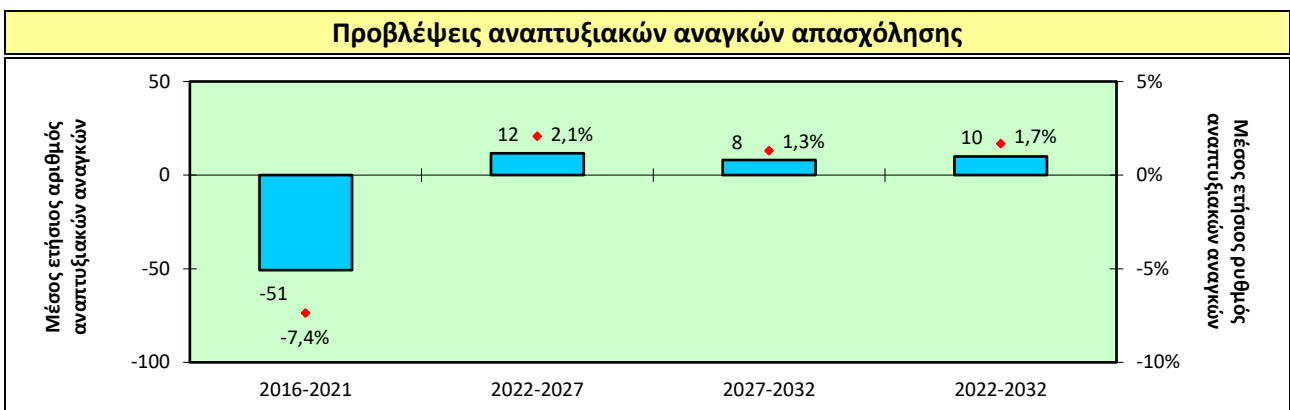
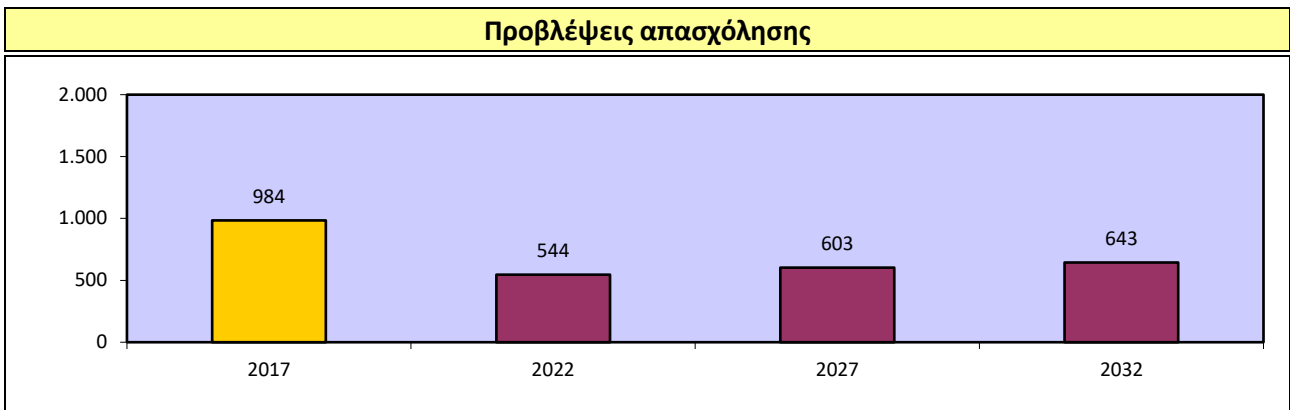
5.2.2. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου

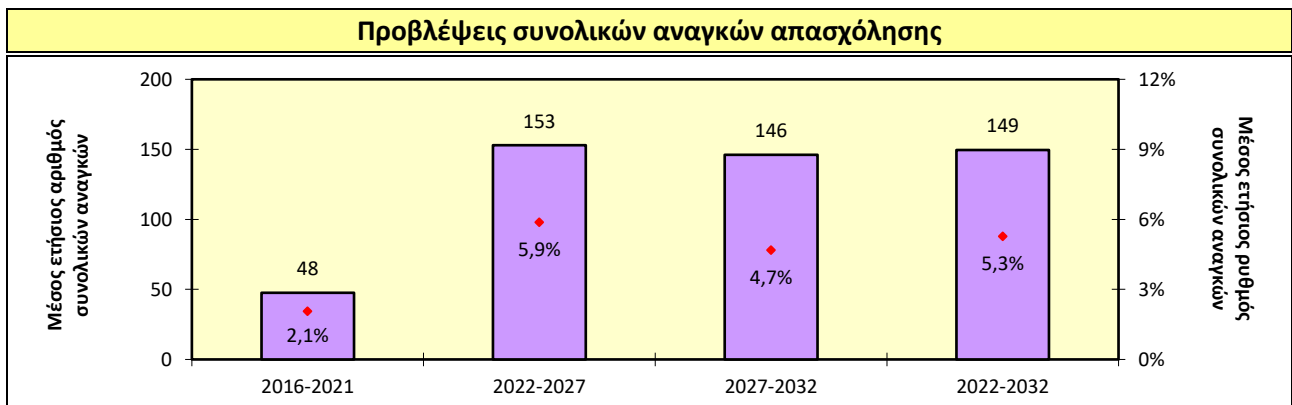
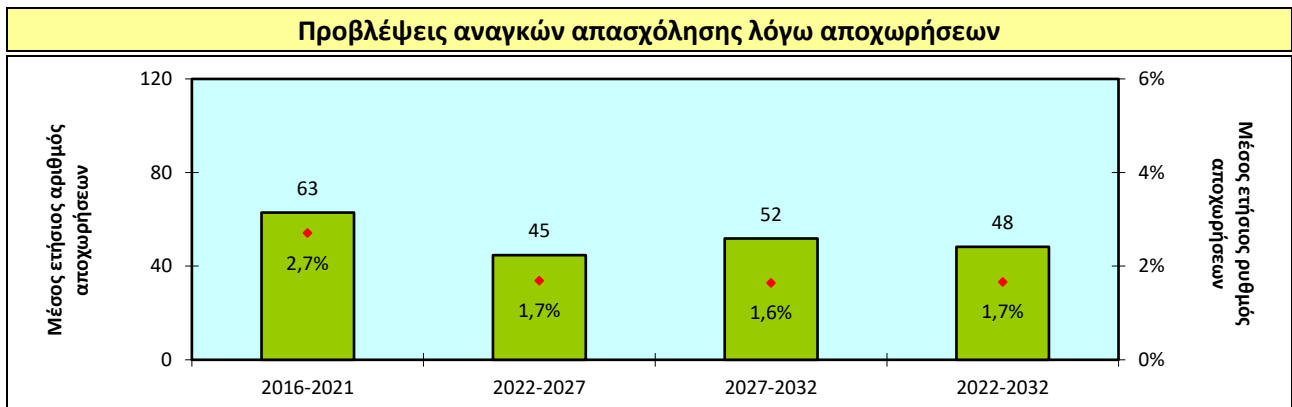
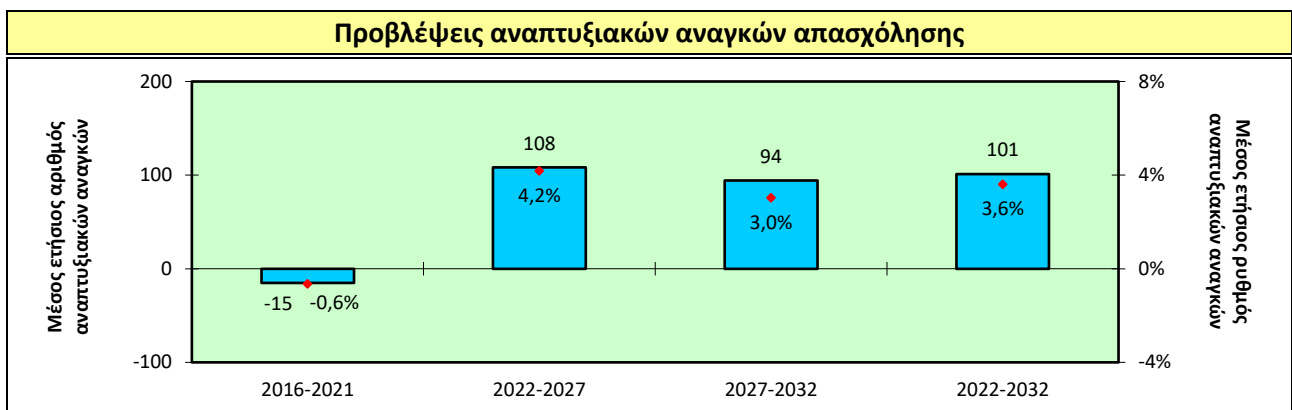
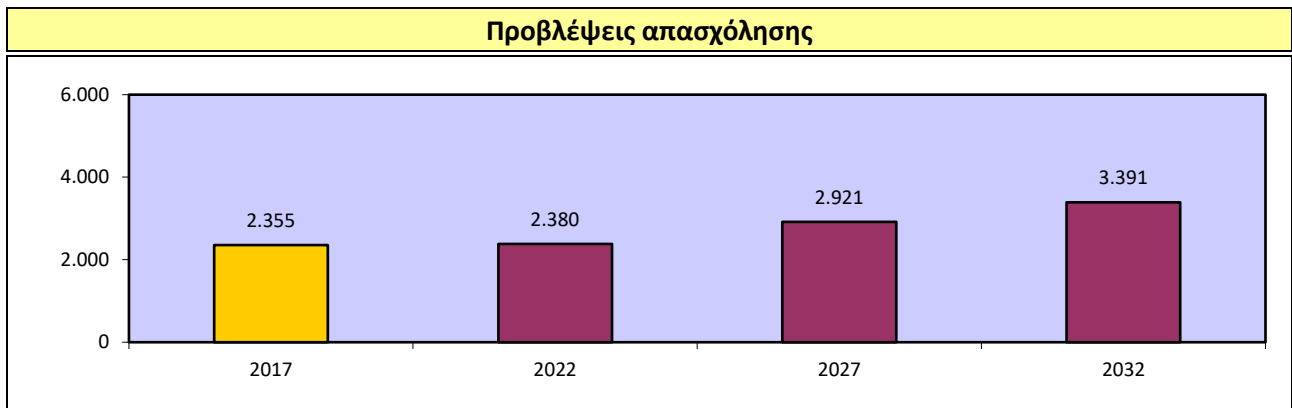
5.2.3. Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων

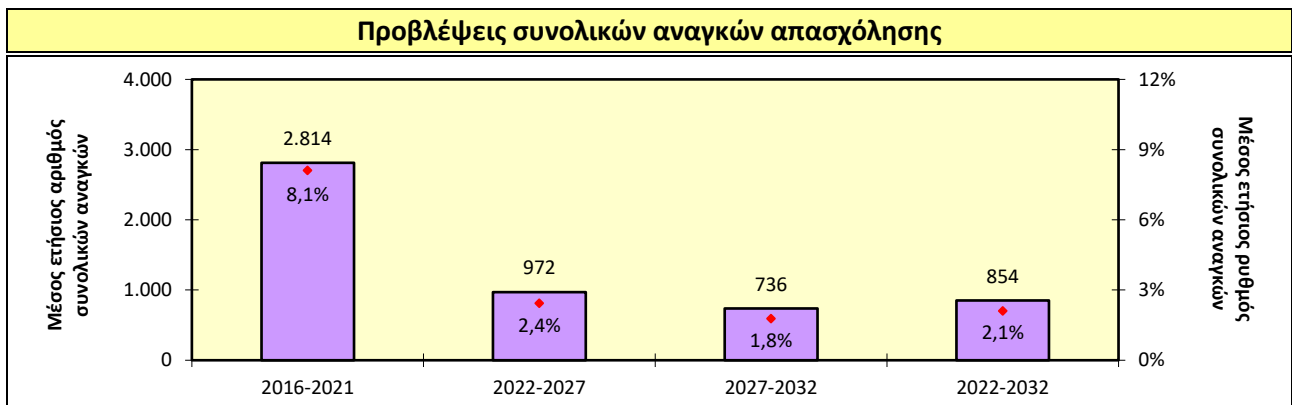
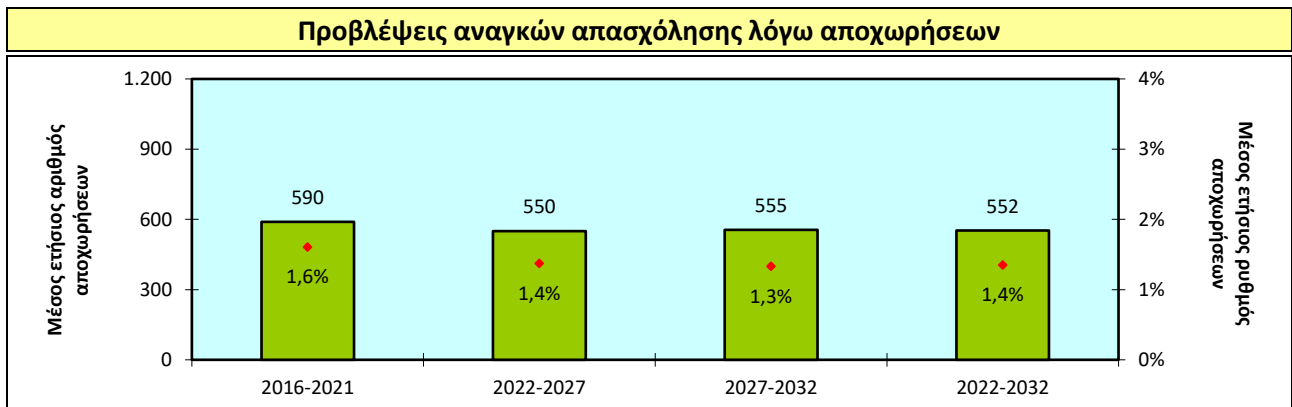
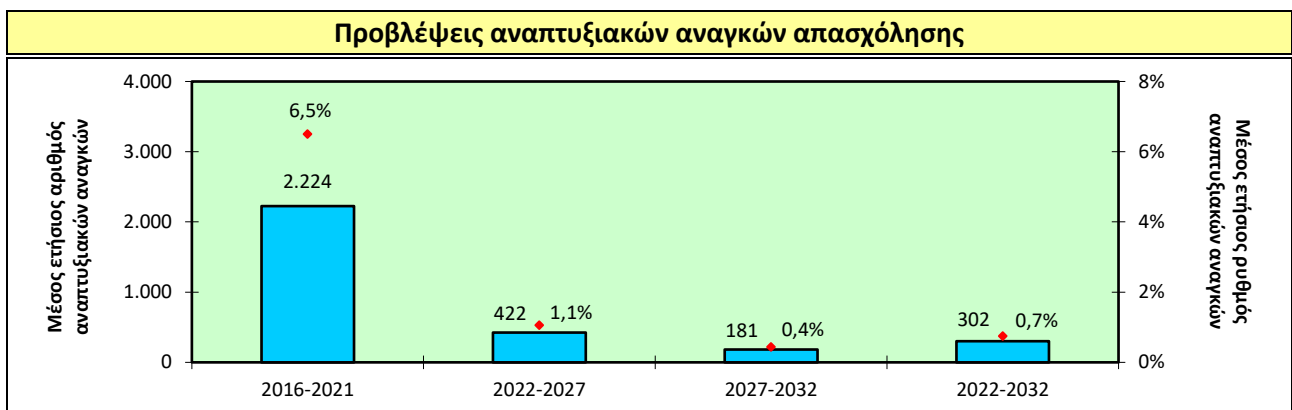
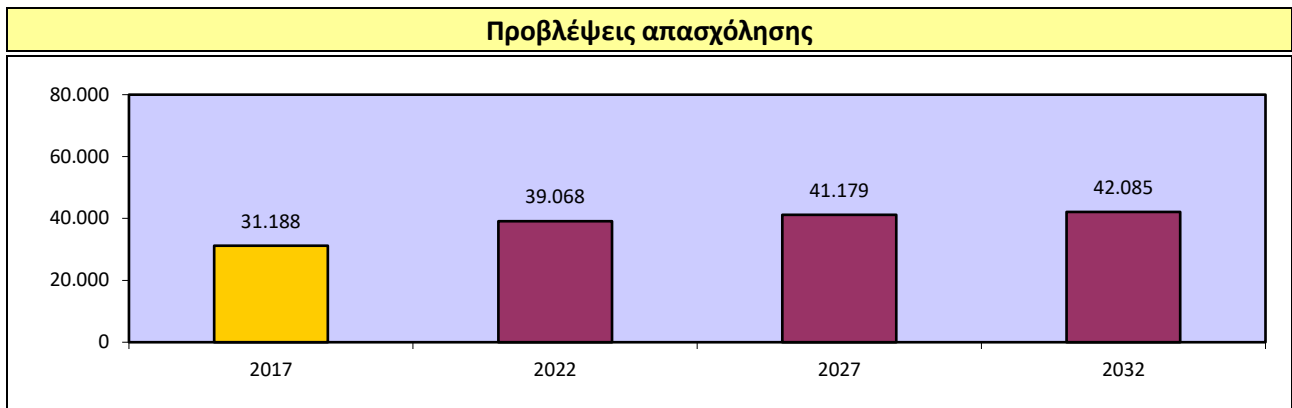
5.2.3.1. Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων

5.2.3.2. Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων

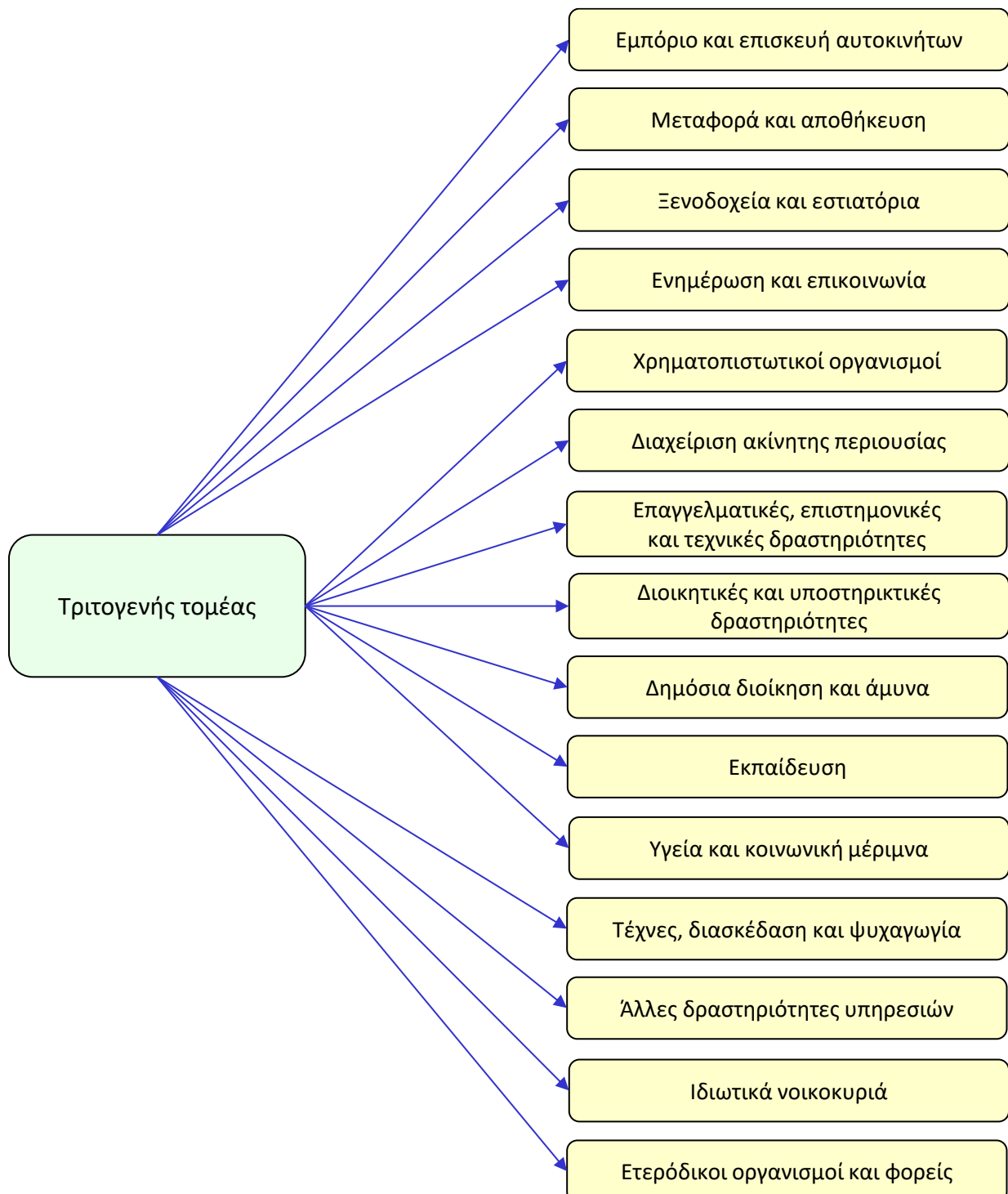

5.2.4. Κατασκευές

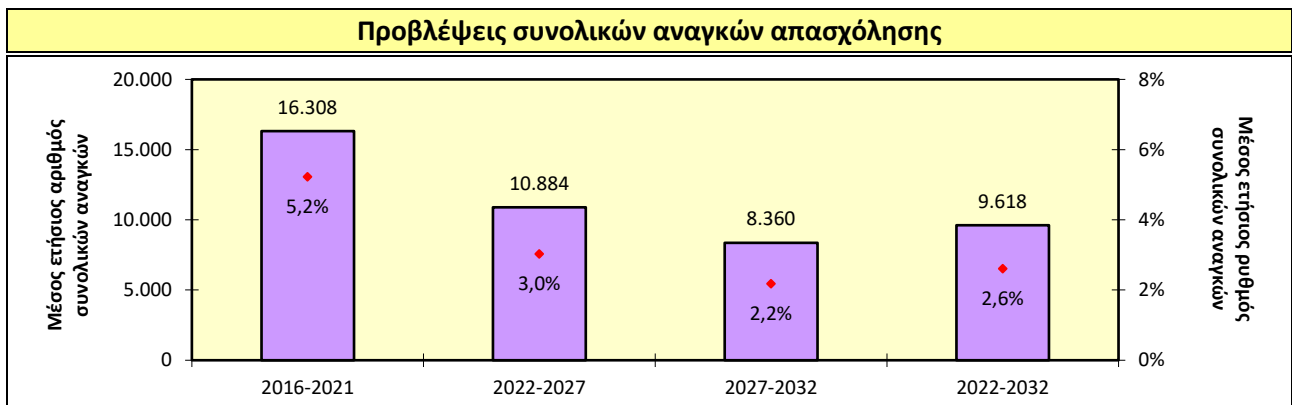
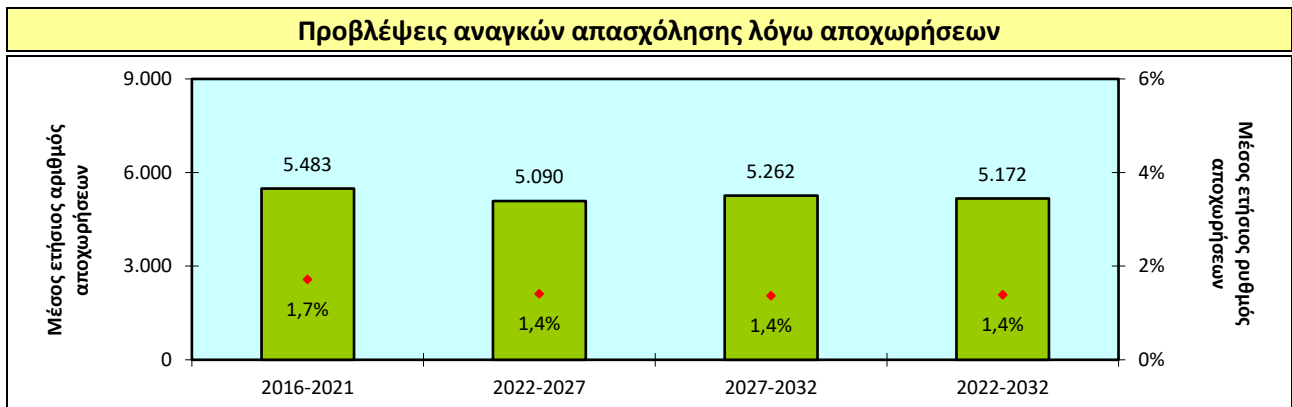
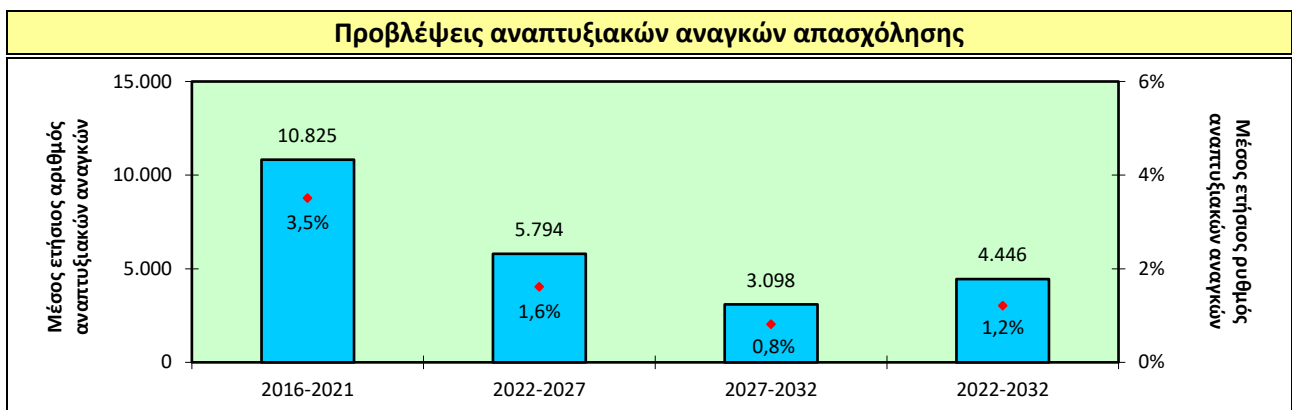
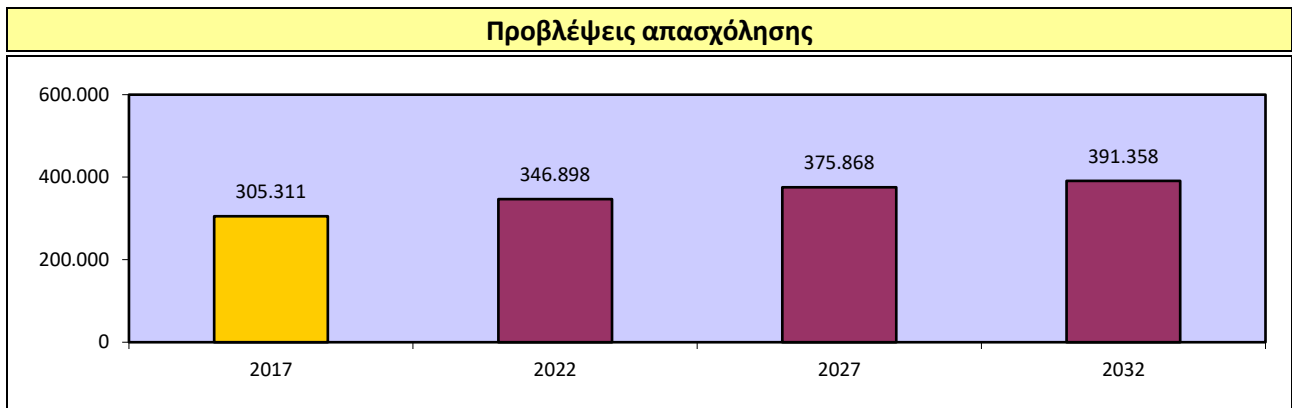
5.3. Τριτογενής τομέας

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στον τριτογενή τομέα και στους επιμέρους τομείς και υποτομείς του κατά την περίοδο 2022-2032.

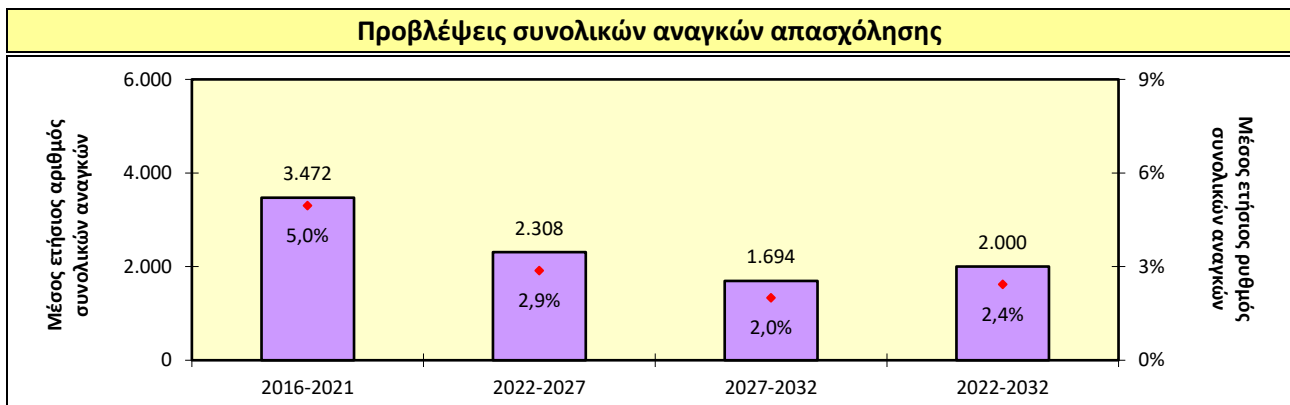
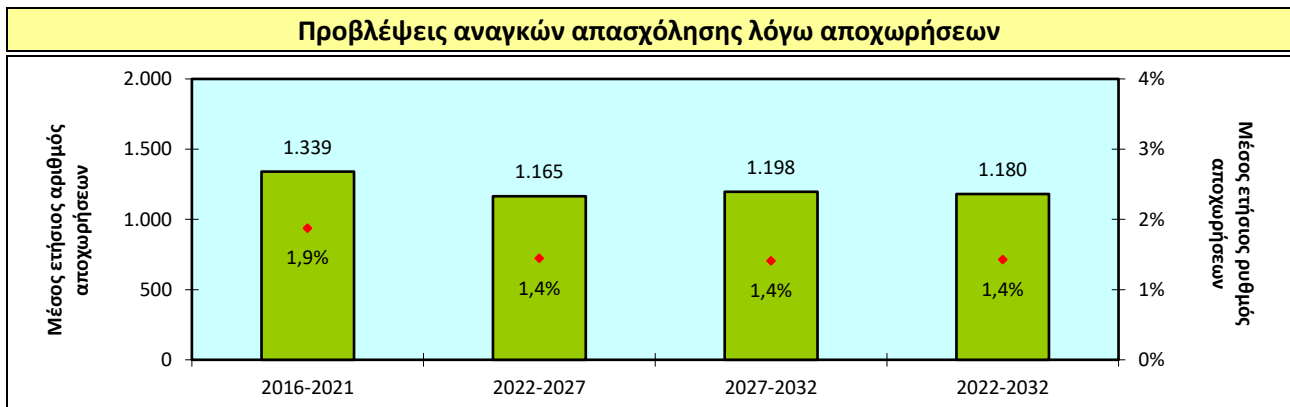
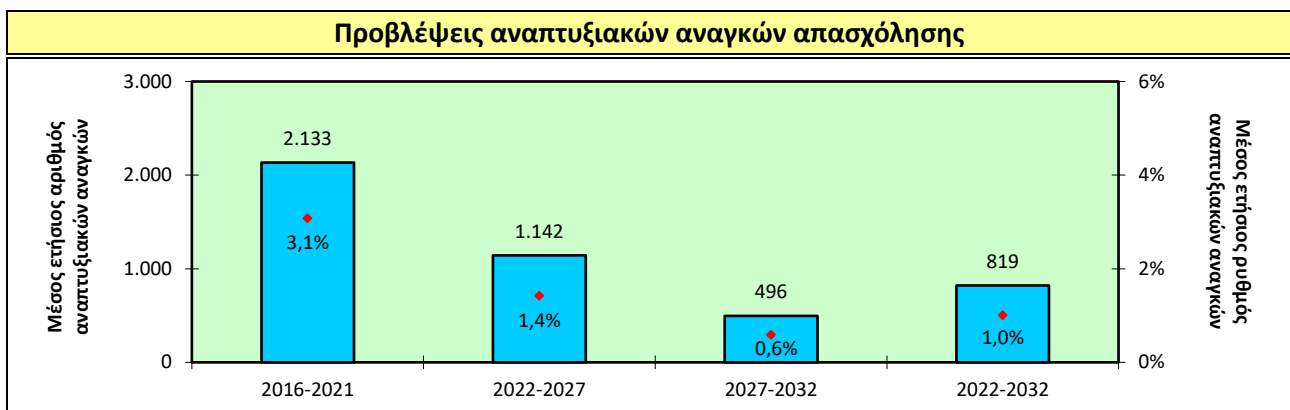
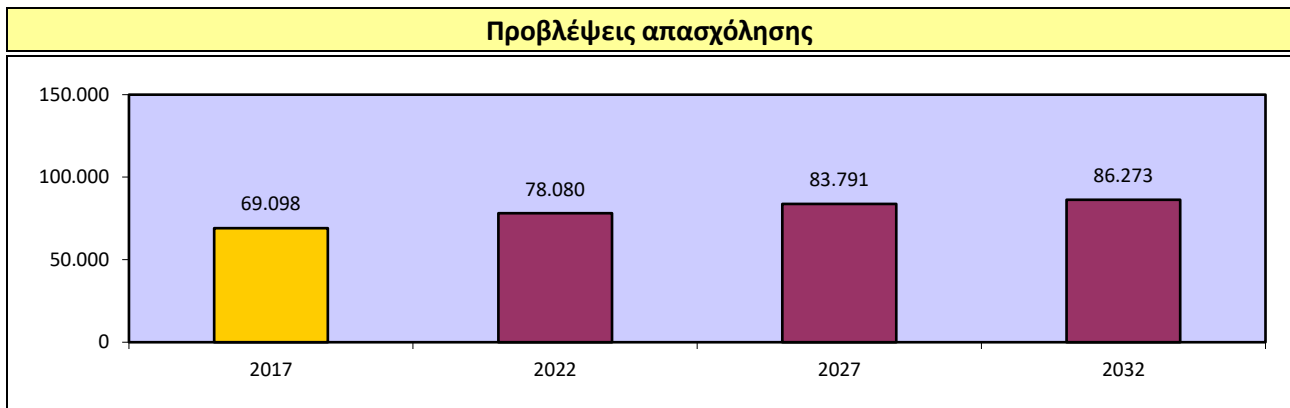

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2017, 2022, 2027 και 2032, ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης, επικεντρώνονται στις περιόδους 2016-2021, 2022-2027, 2027-2032 και 2022-2032.

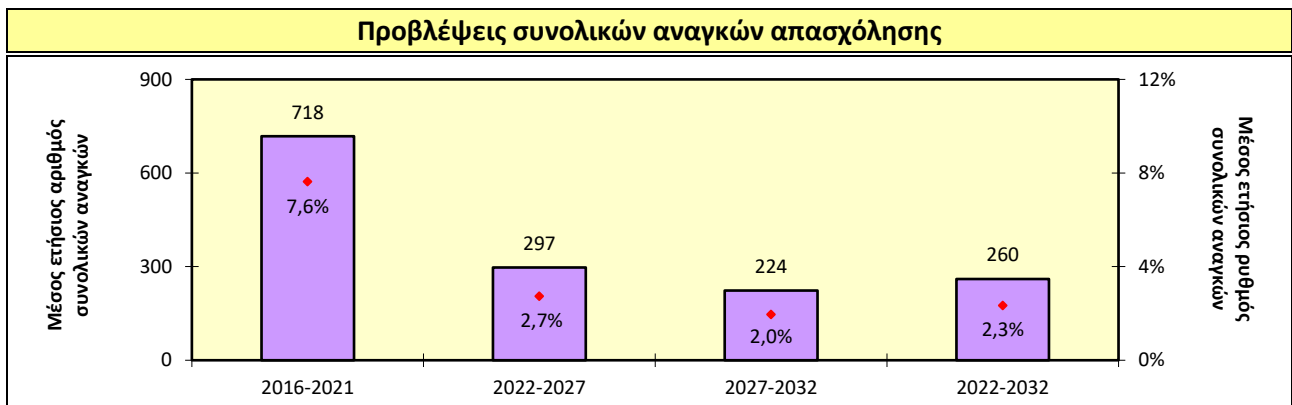
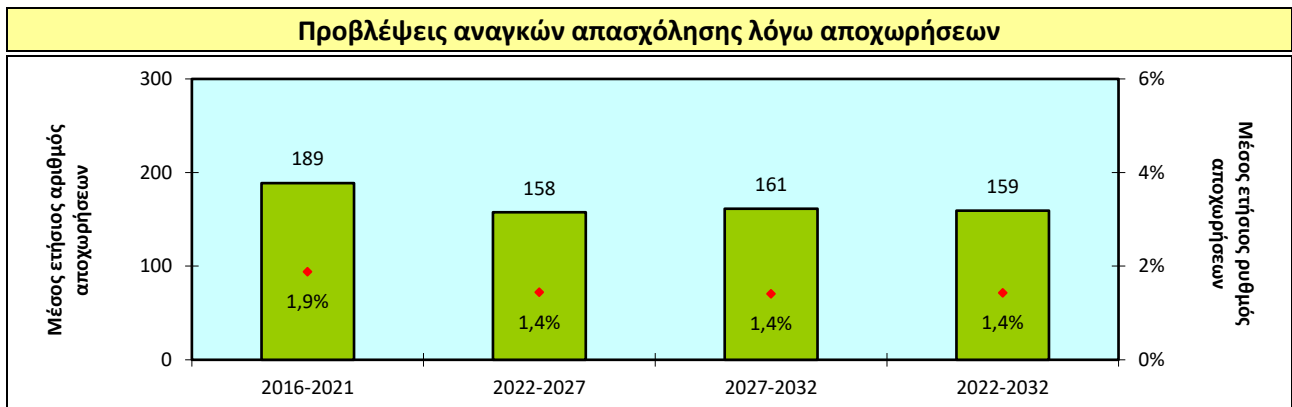
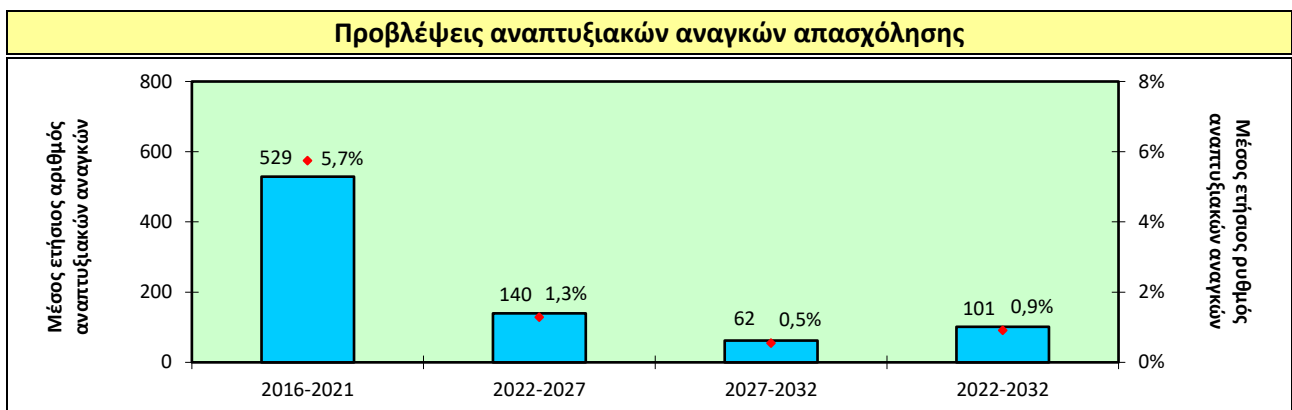
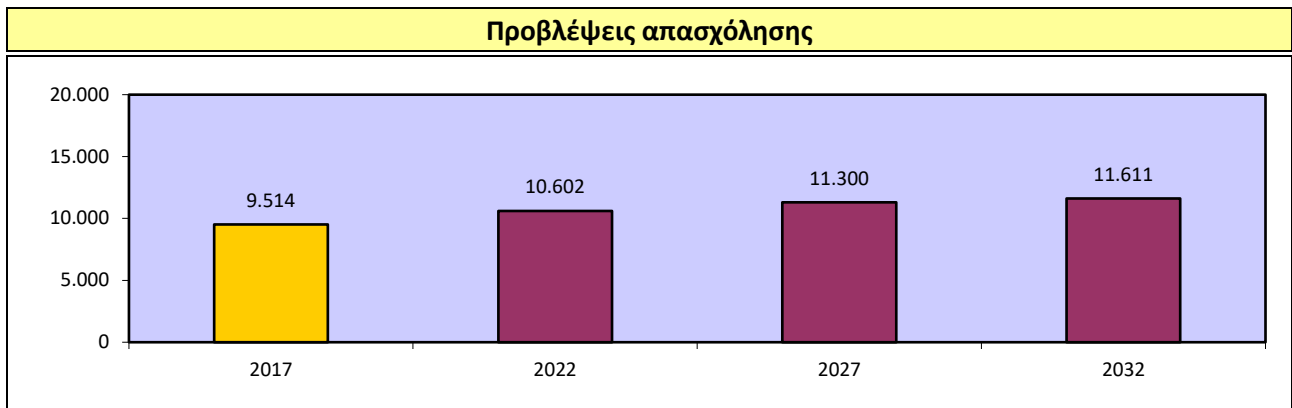
Τριτογενής τομέας

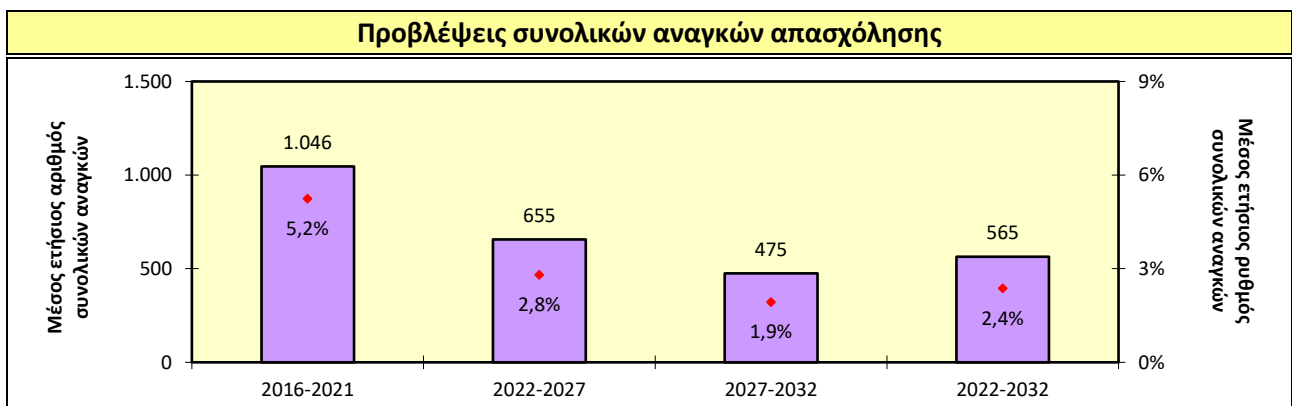
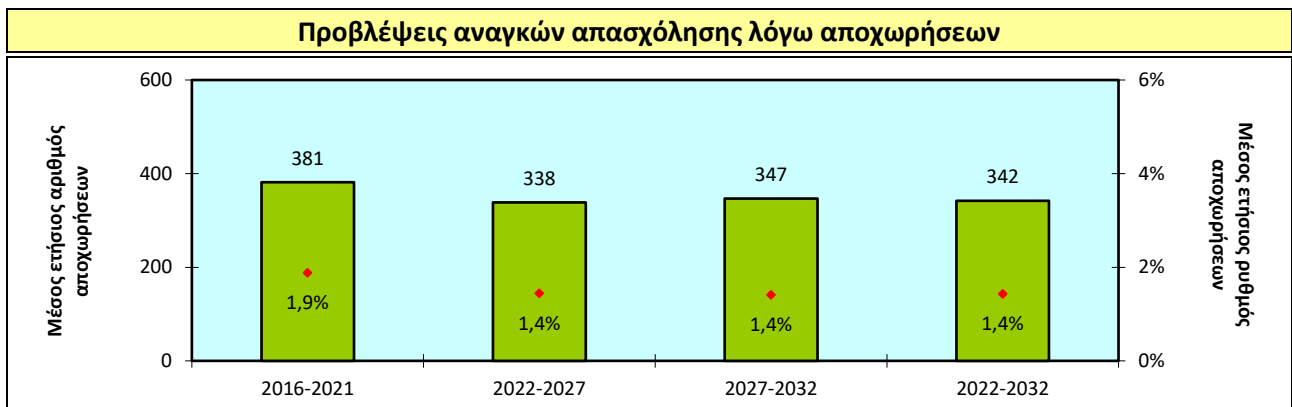
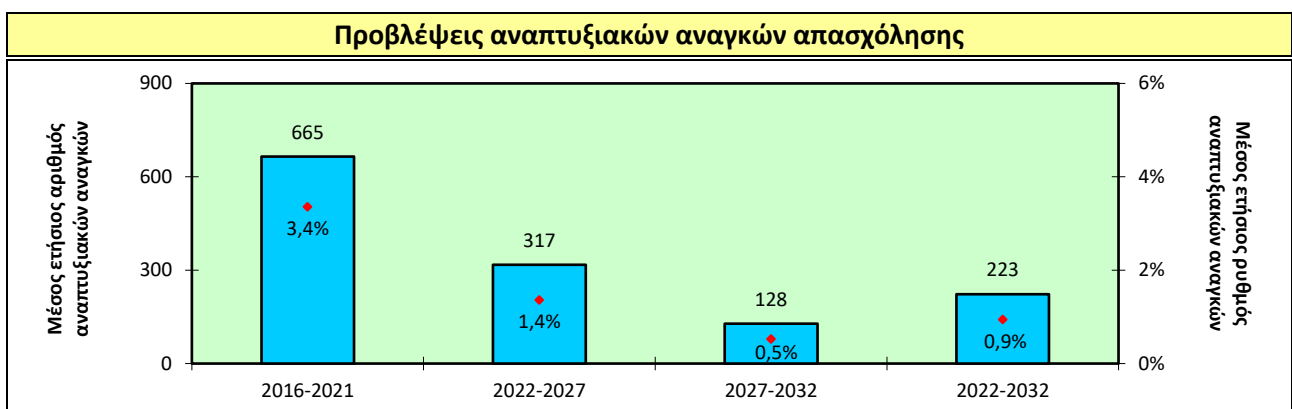
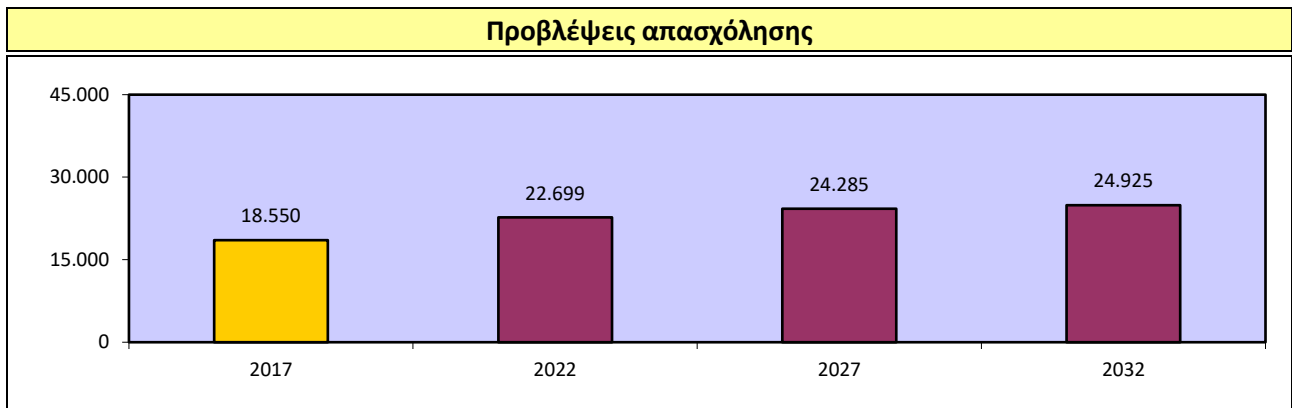
5.3.1. Εμπόριο και επισκευή αυτοκινήτων

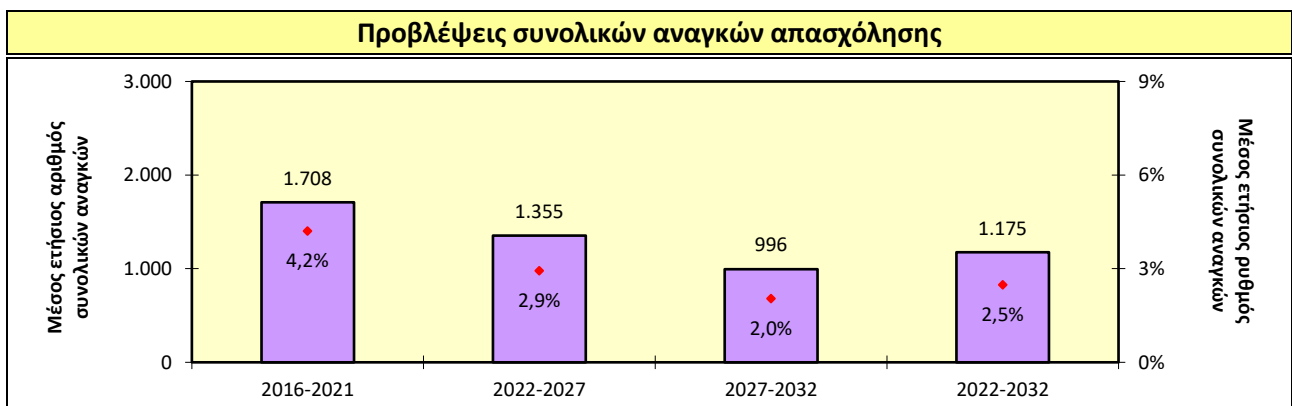
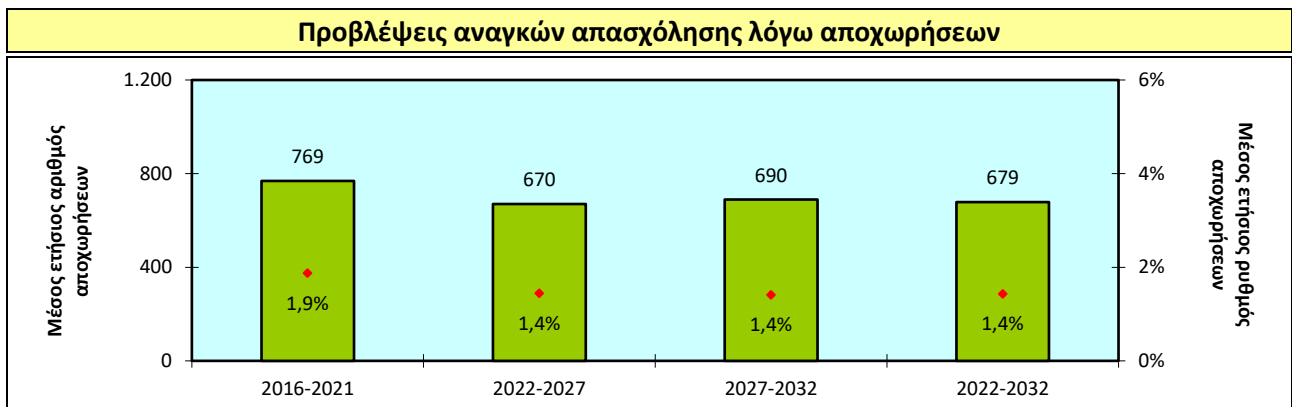
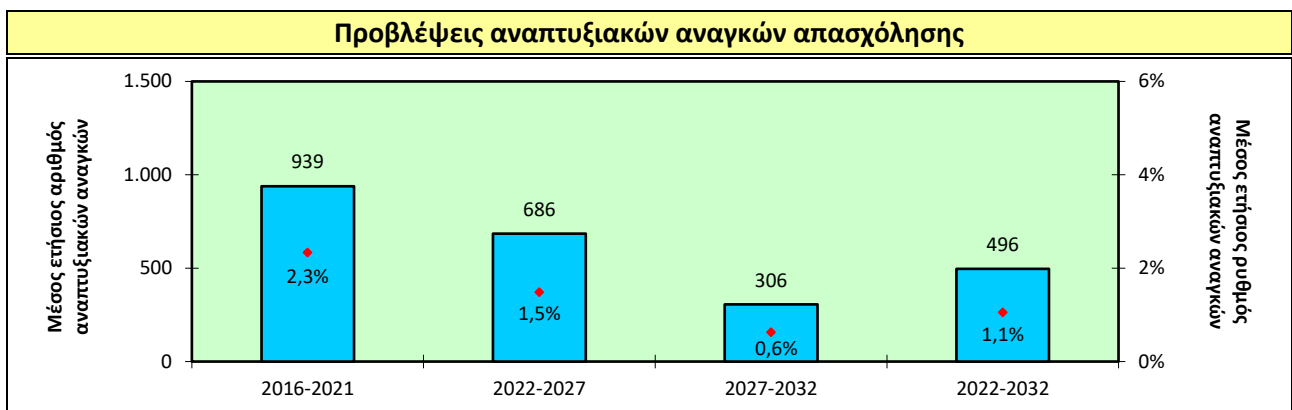
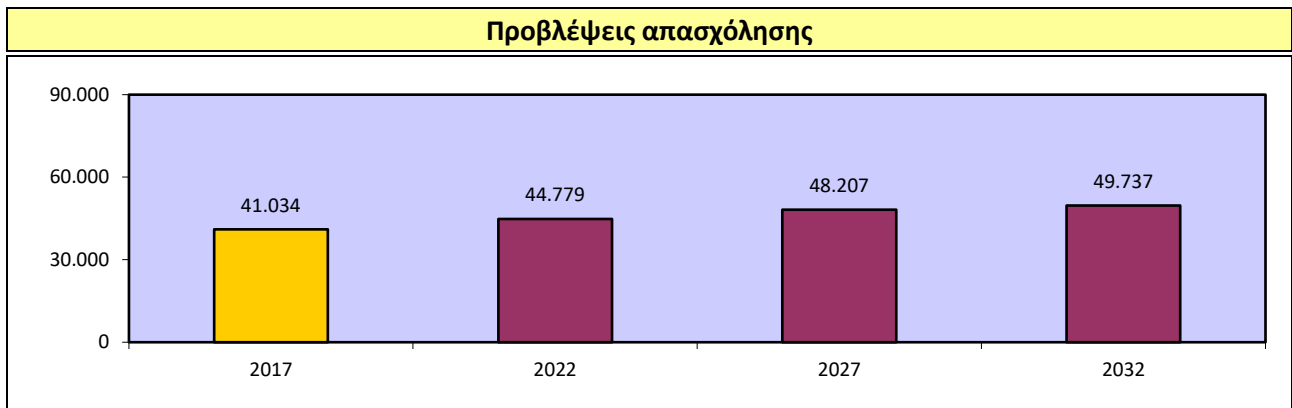
5.3.1.1. Πώληση και επισκευή αυτοκινήτων

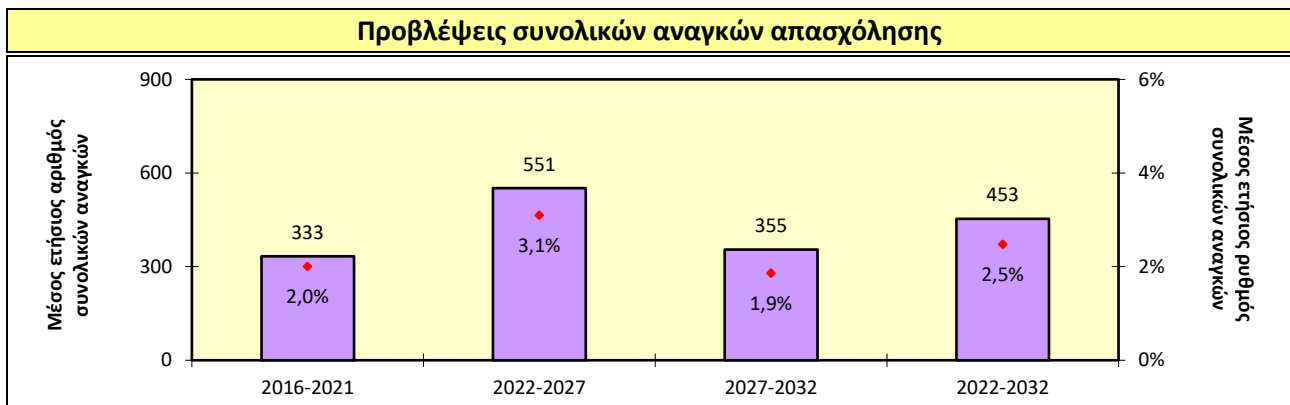
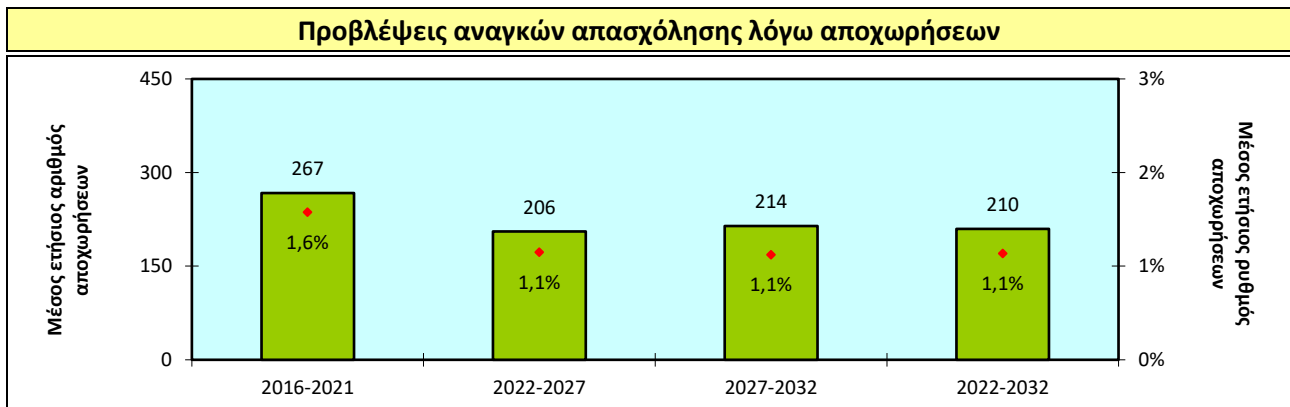
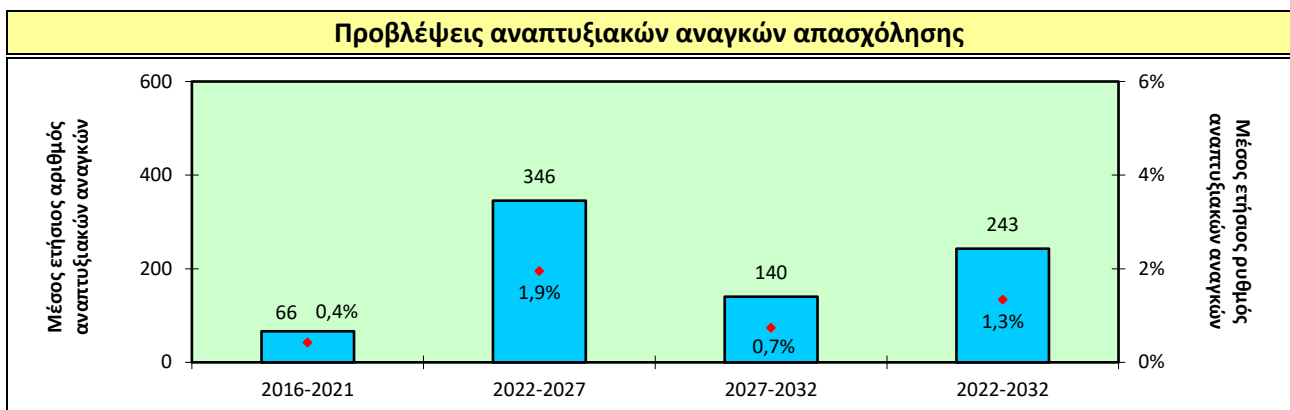
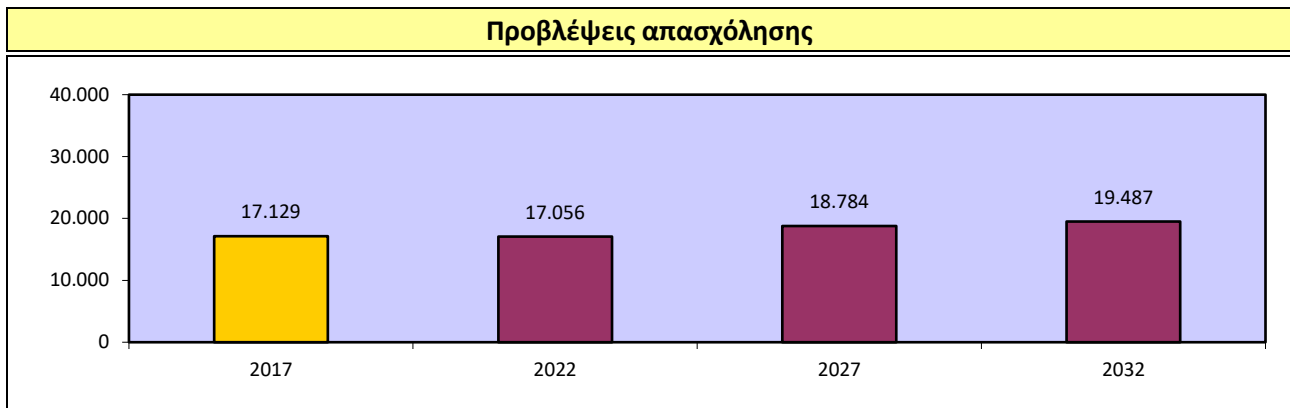
5.3.1.2. Χονδρικό εμπόριο

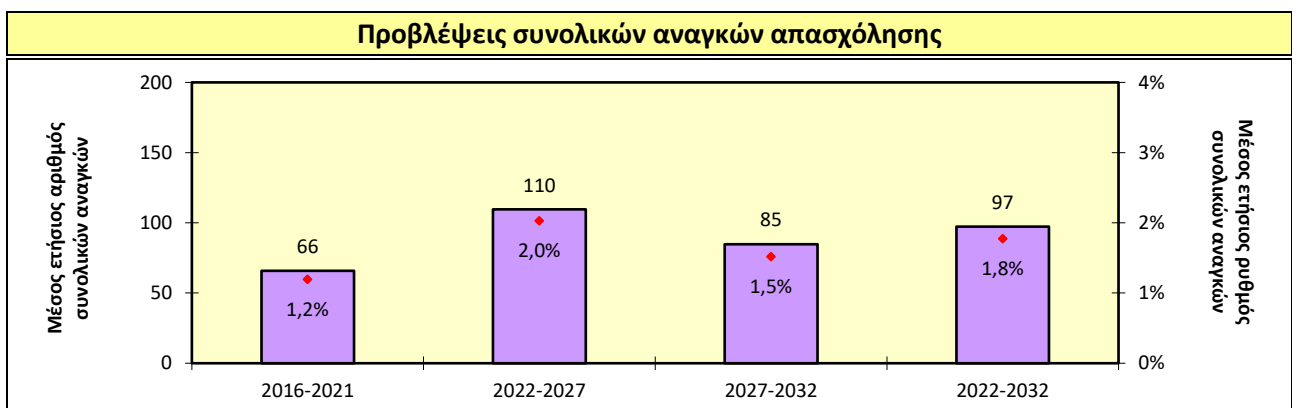
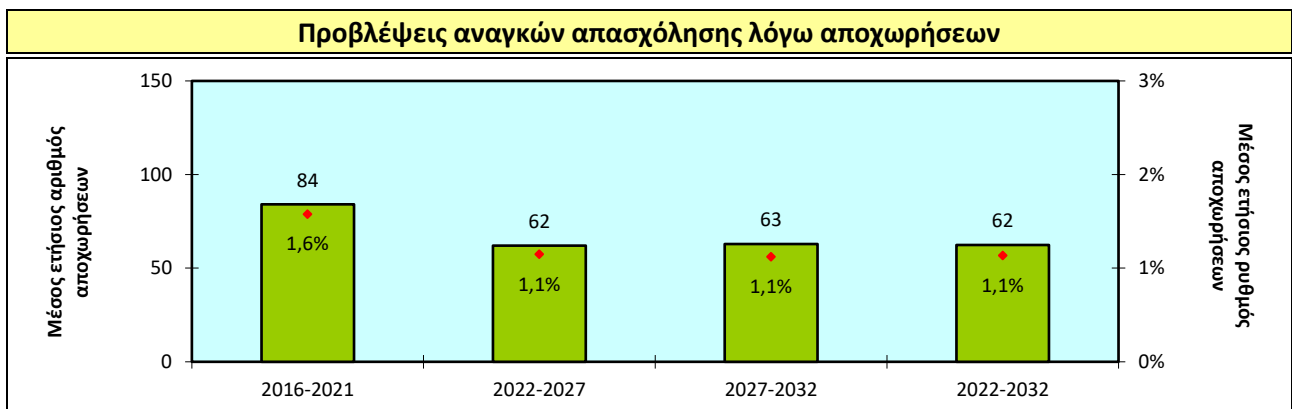
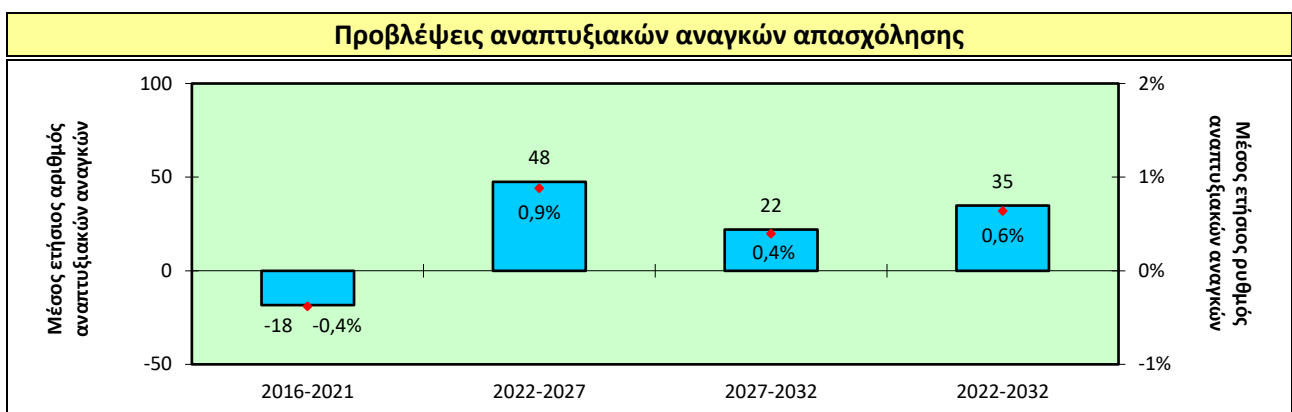
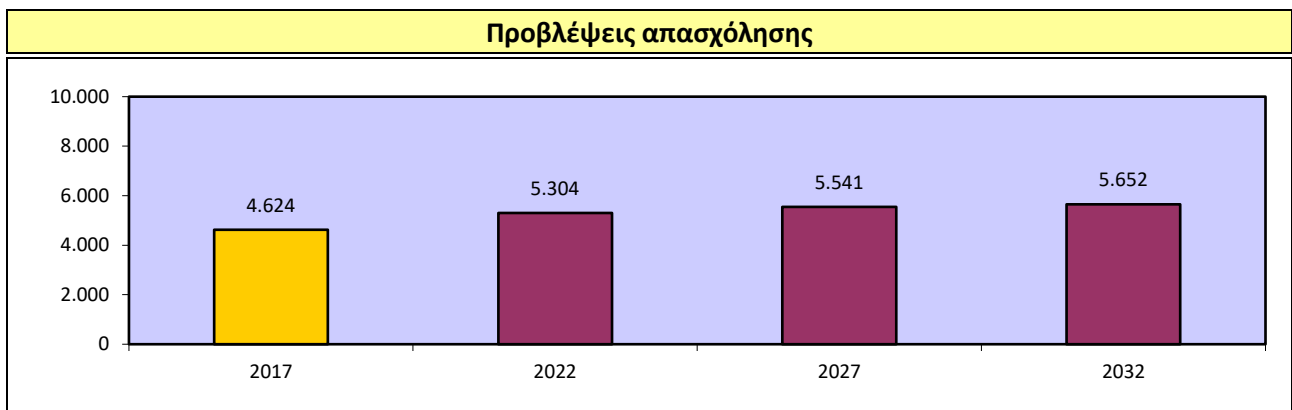
5.3.1.3. Λιανικό εμπόριο

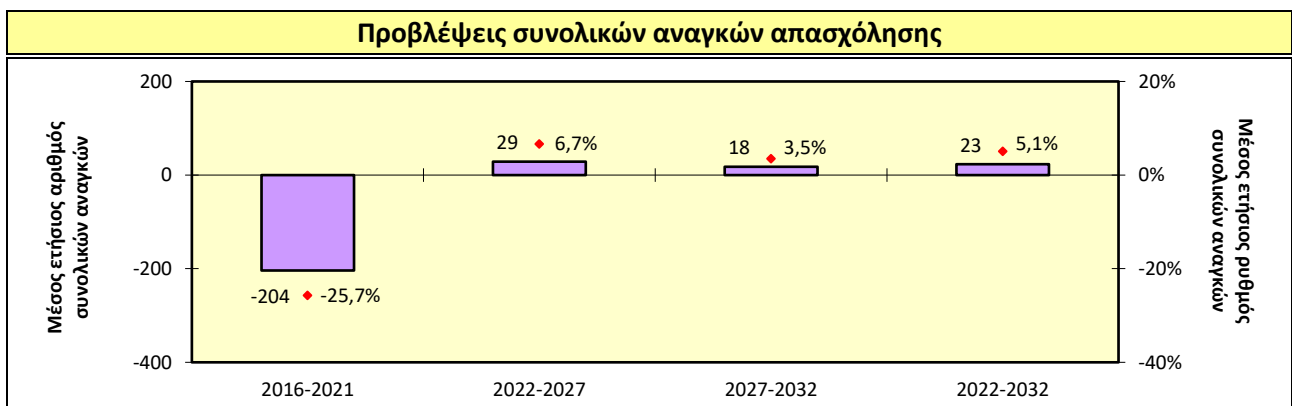
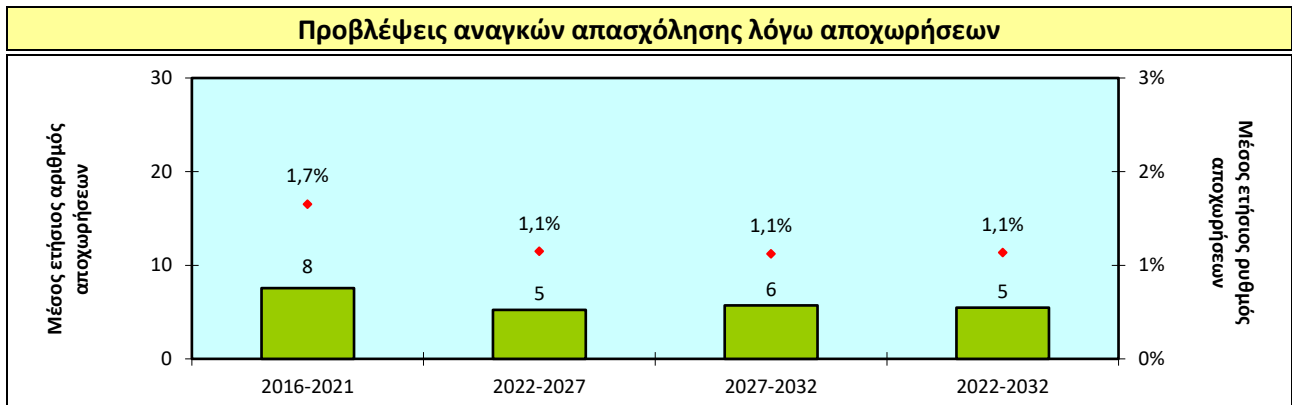
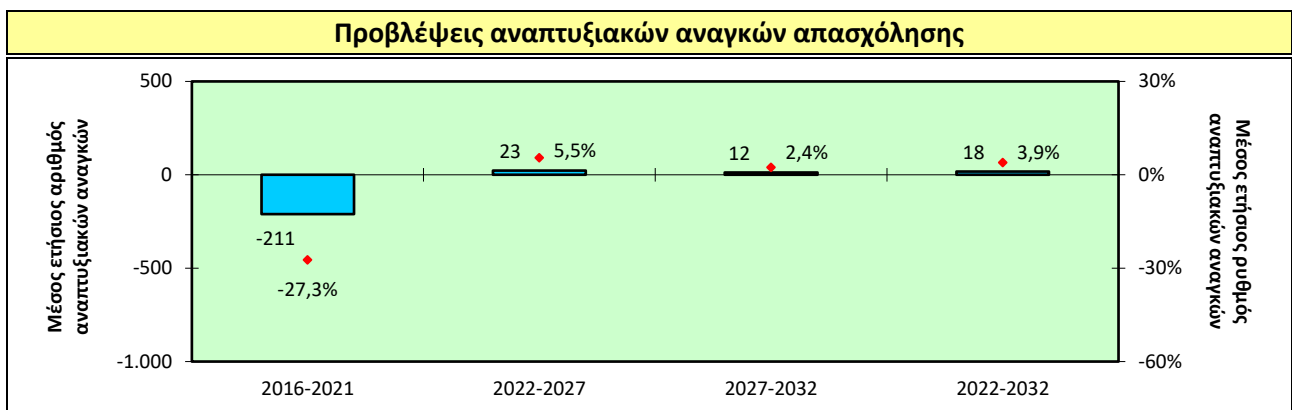
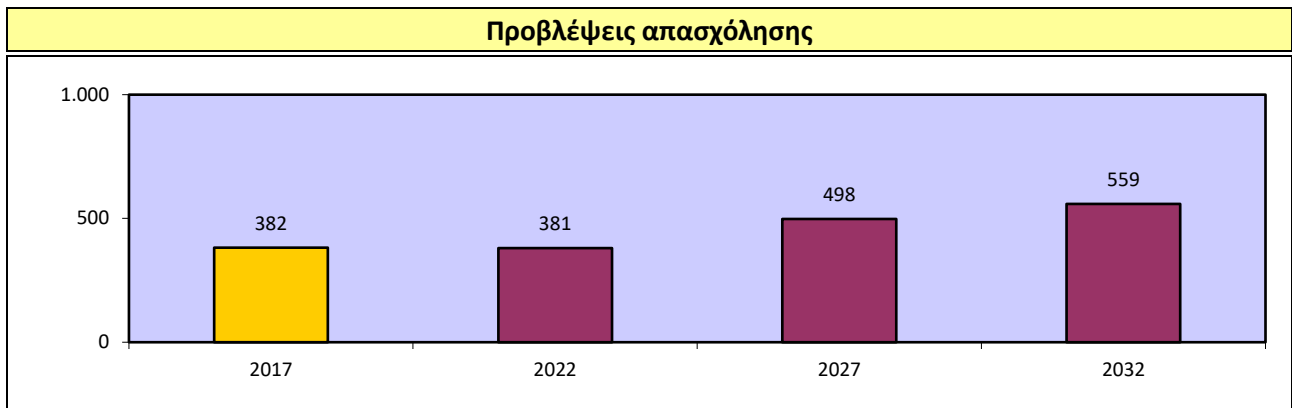
5.3.2. Μεταφορά και αποθήκευση

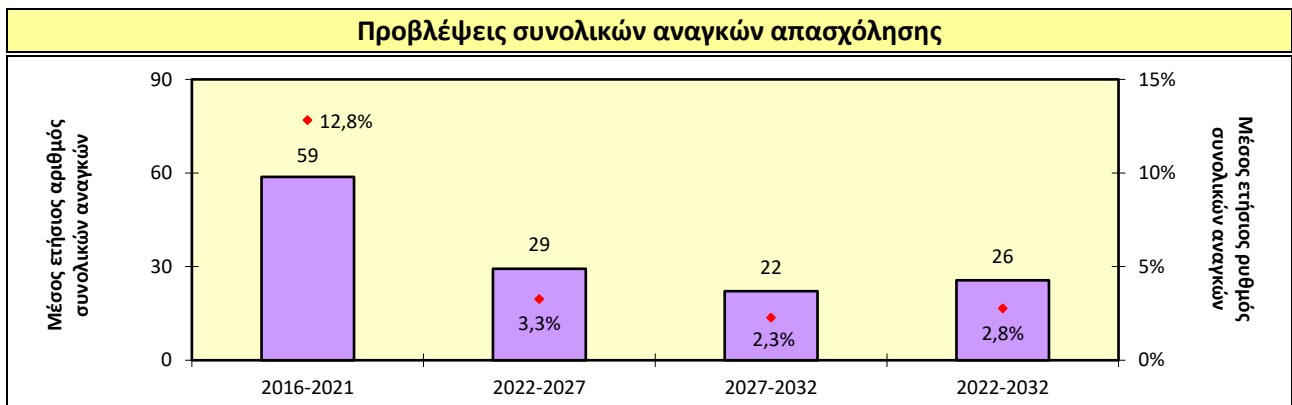
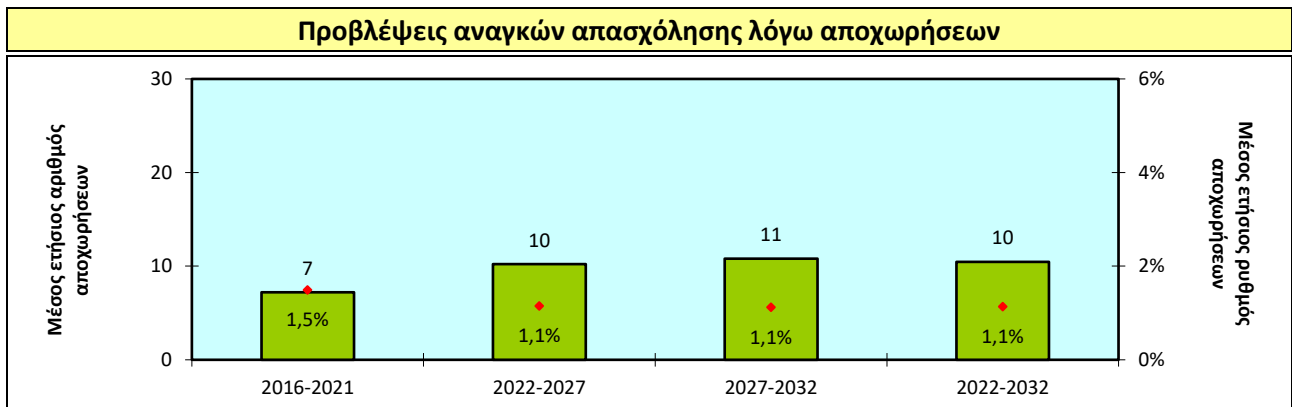
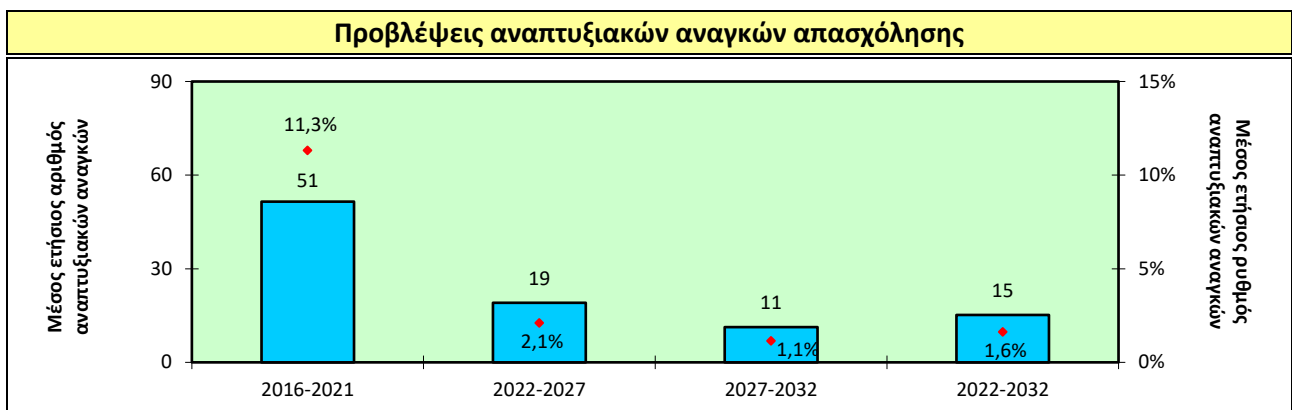
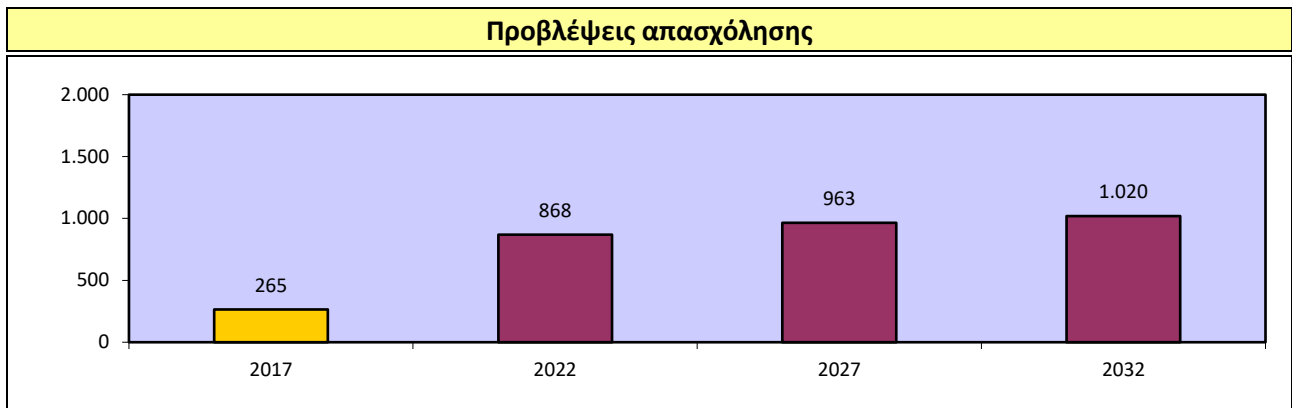
5.3.2.1. Χερσαίες μεταφορές

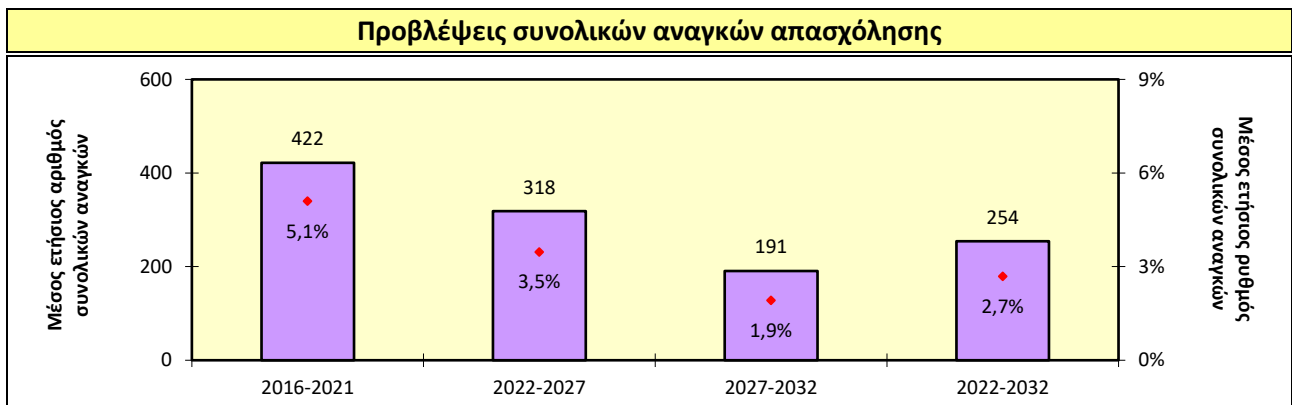
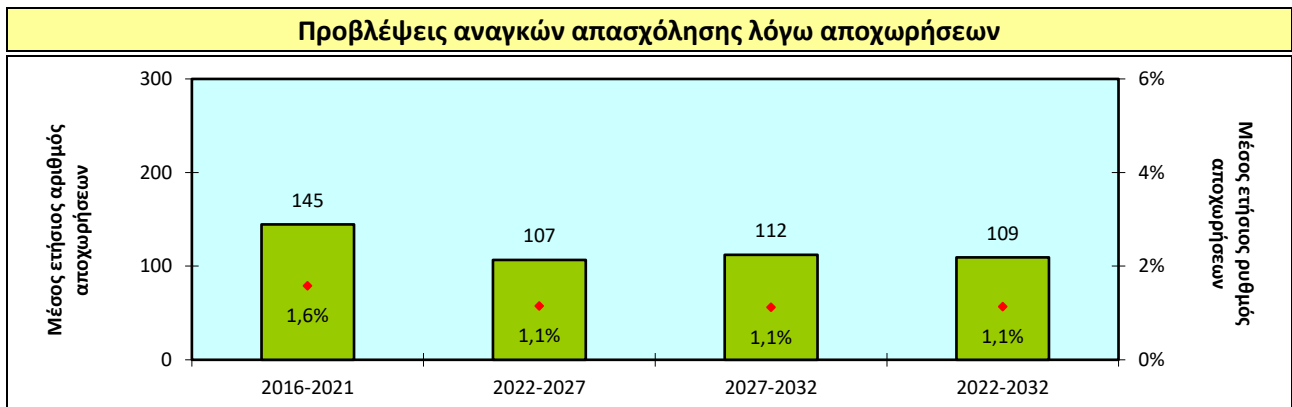
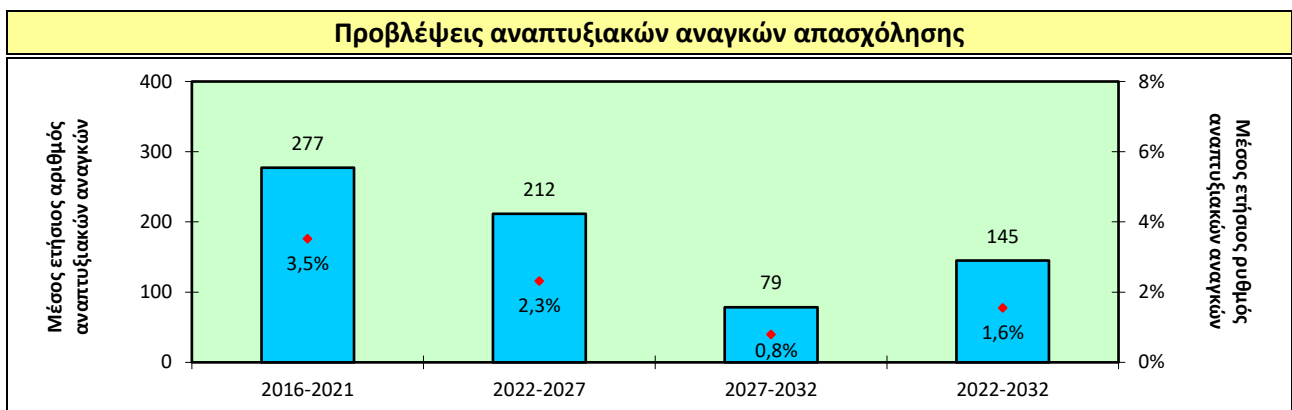
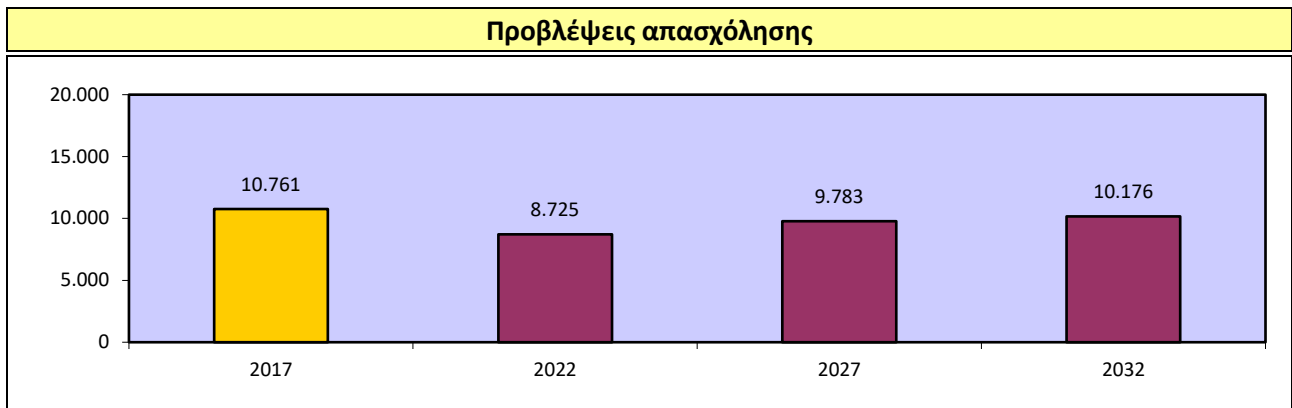
5.3.2.2. Πλωτές μεταφορές

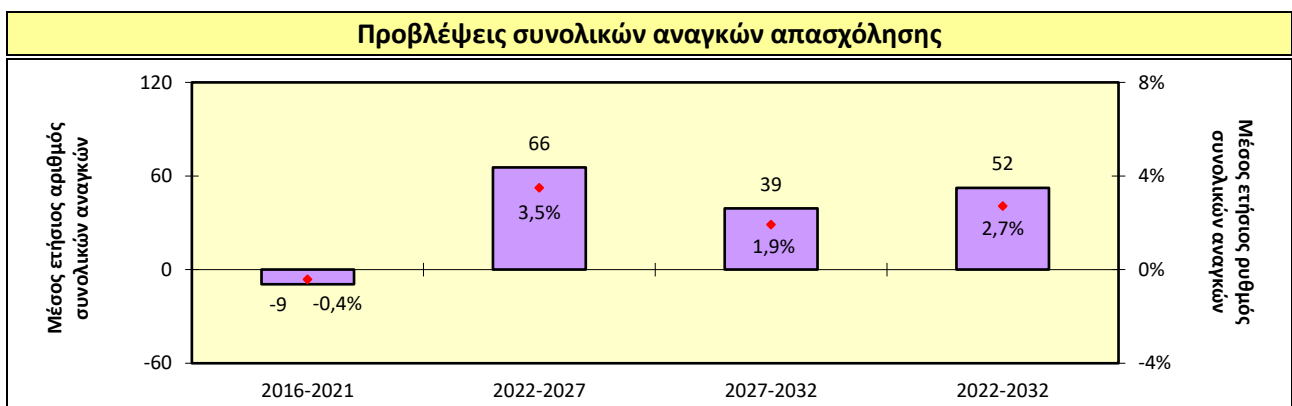
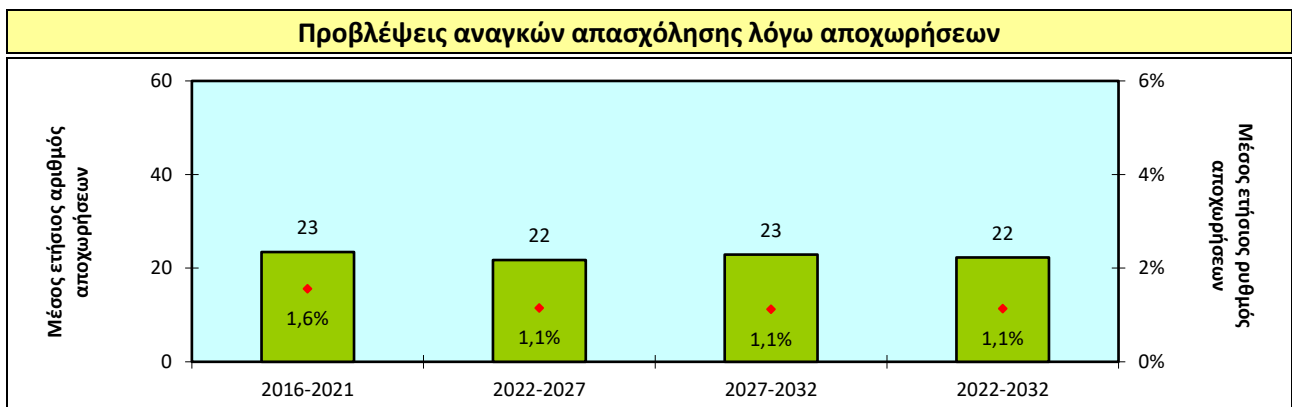
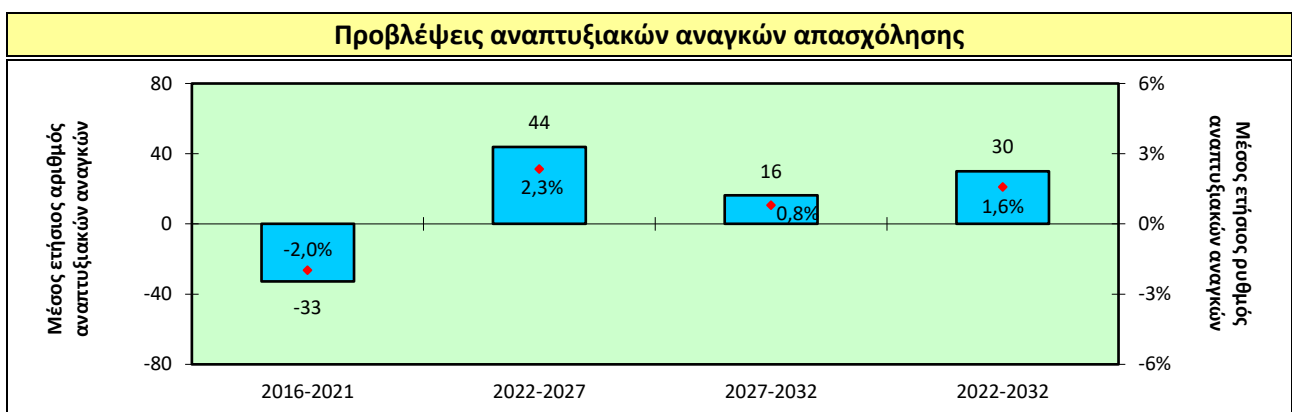
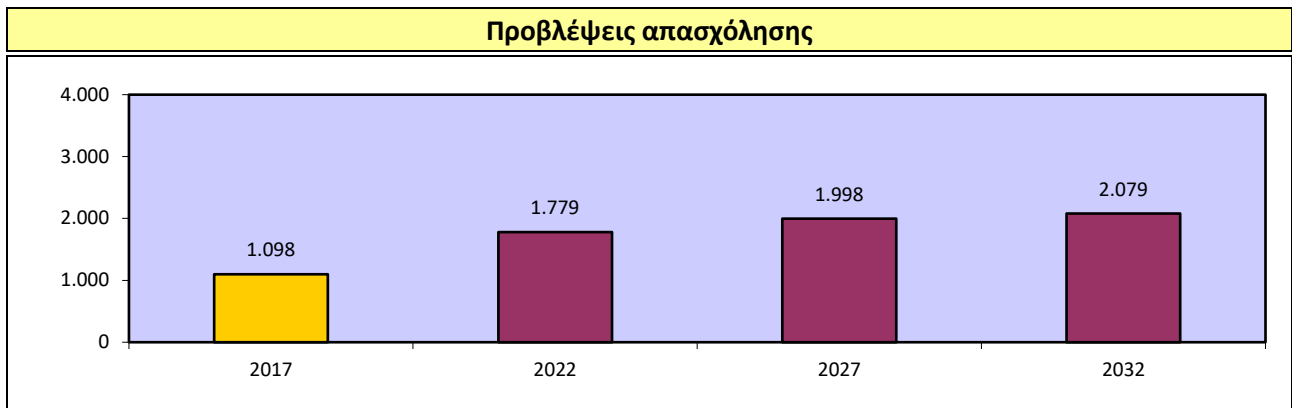
5.3.2.3. Αεροπορικές μεταφορές

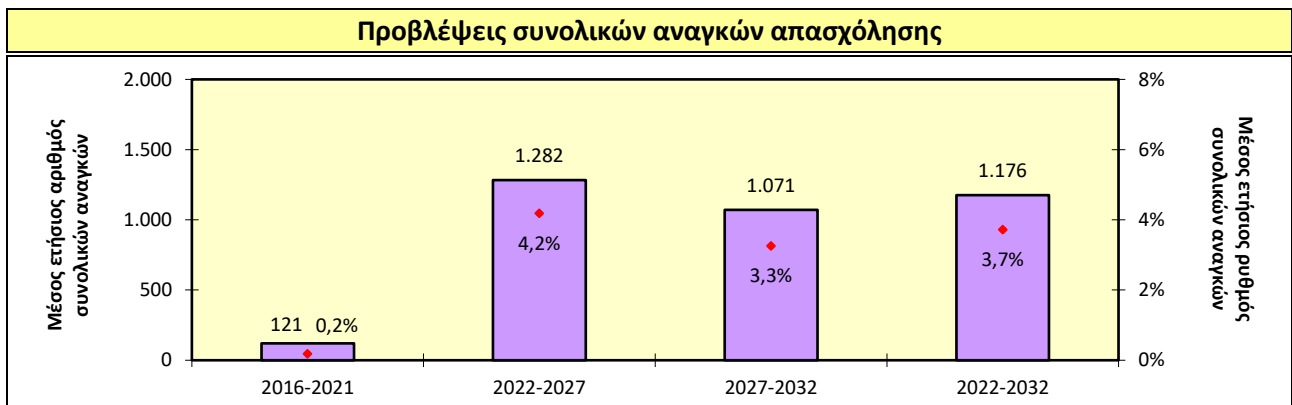
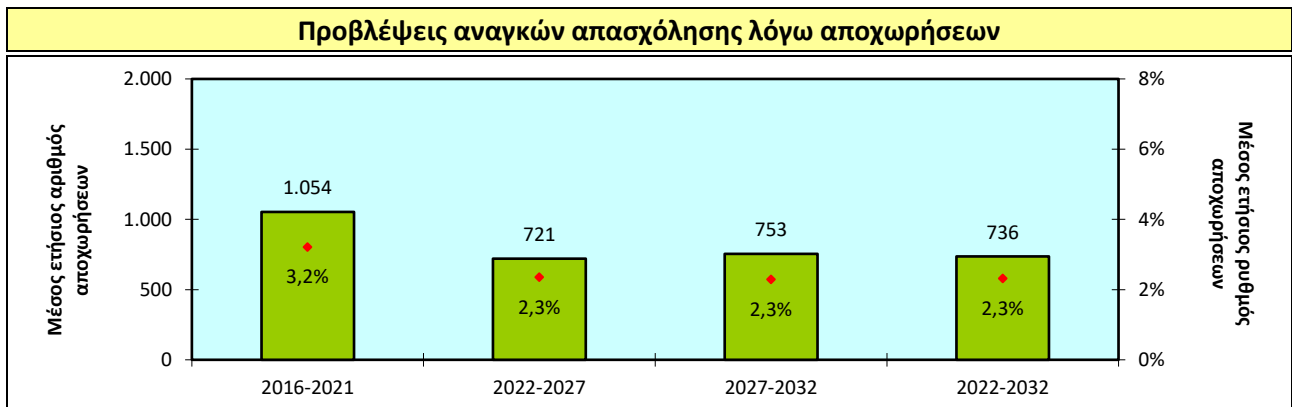
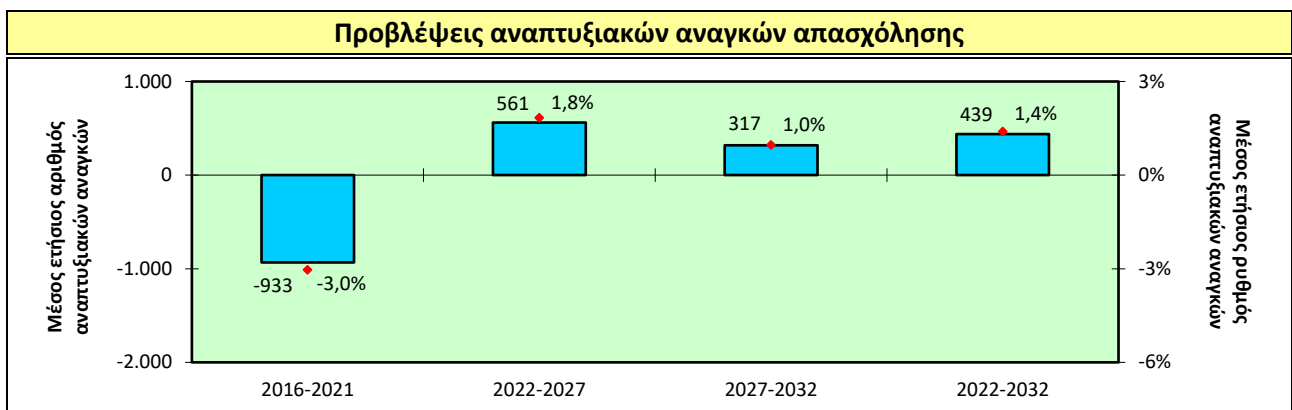
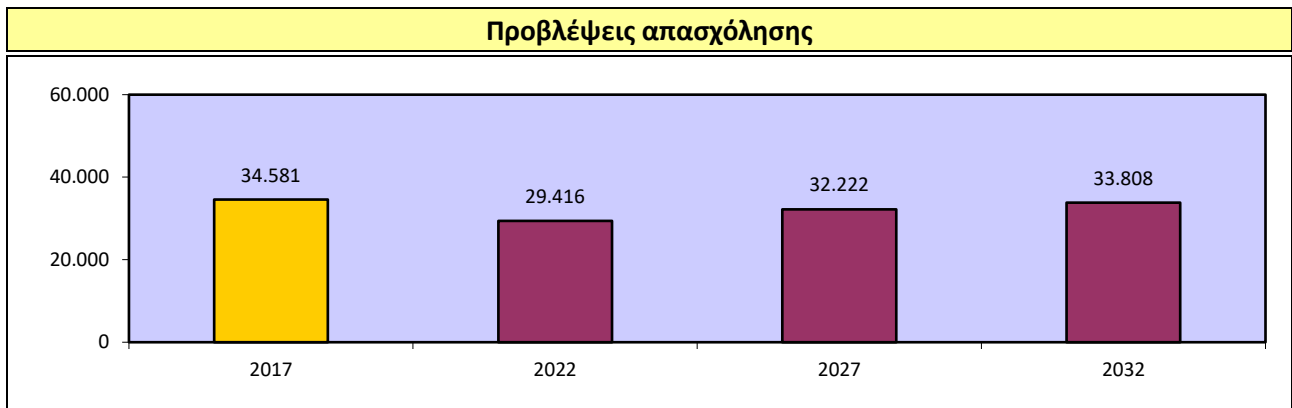
5.3.2.4. Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες

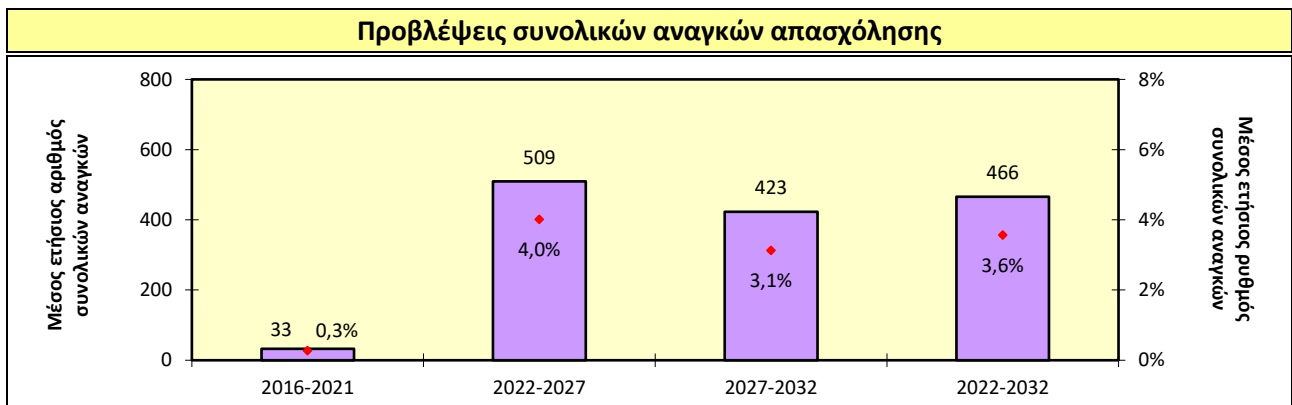
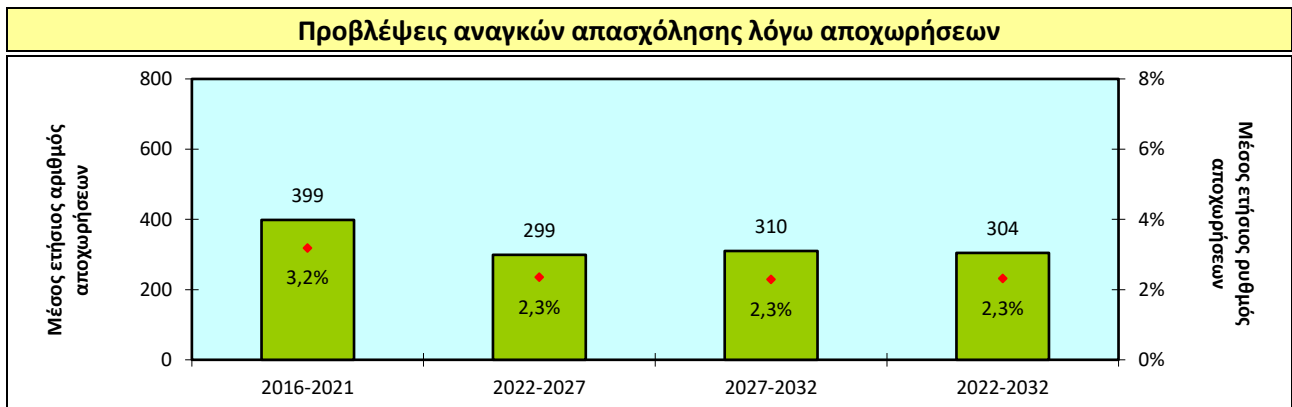
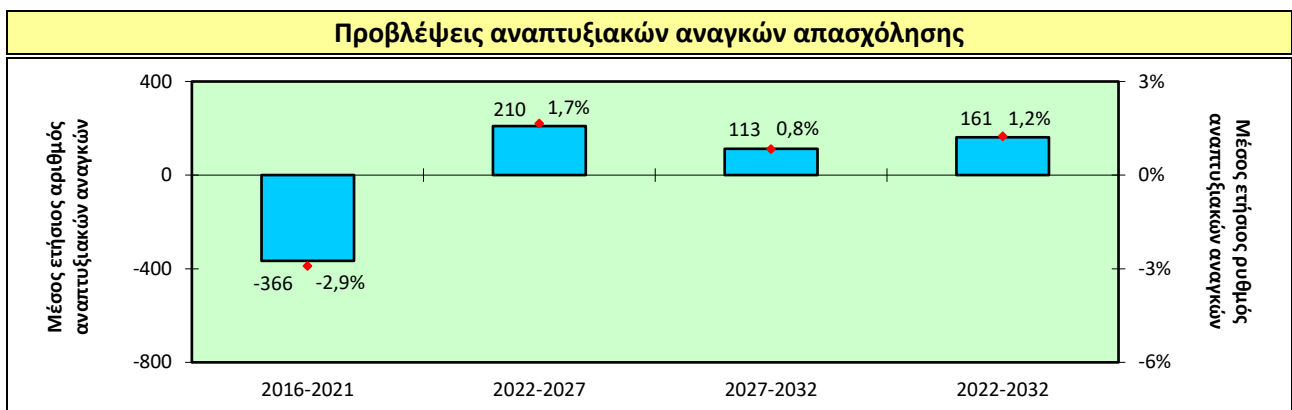
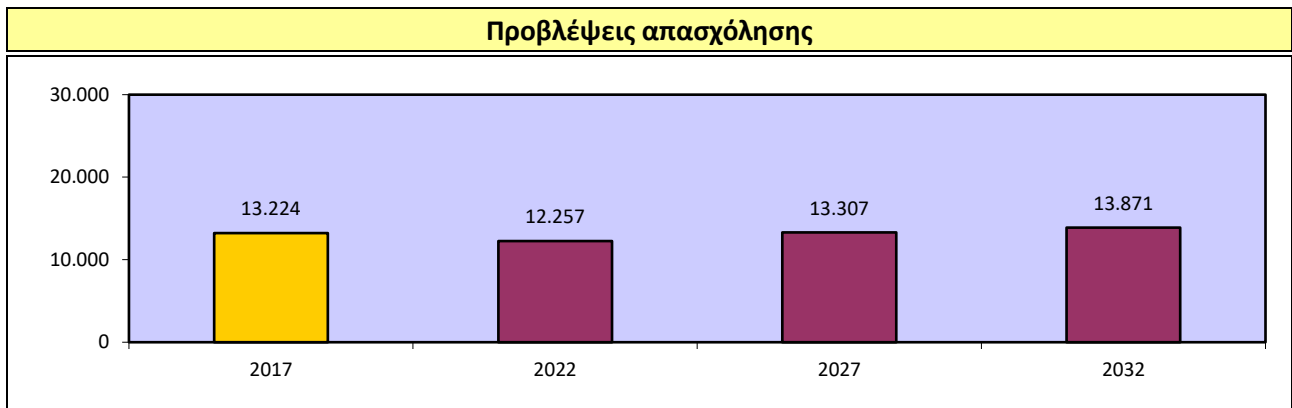
5.3.2.5. Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες

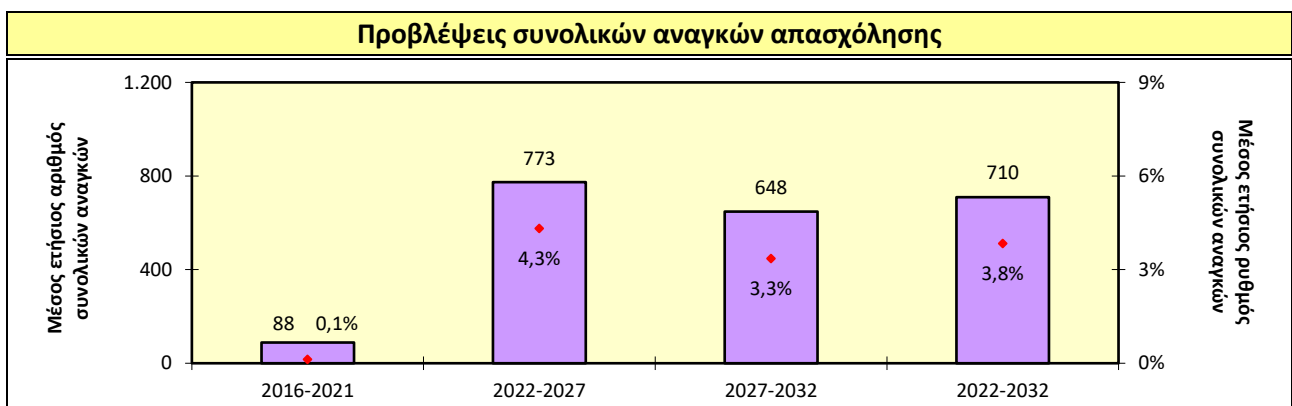
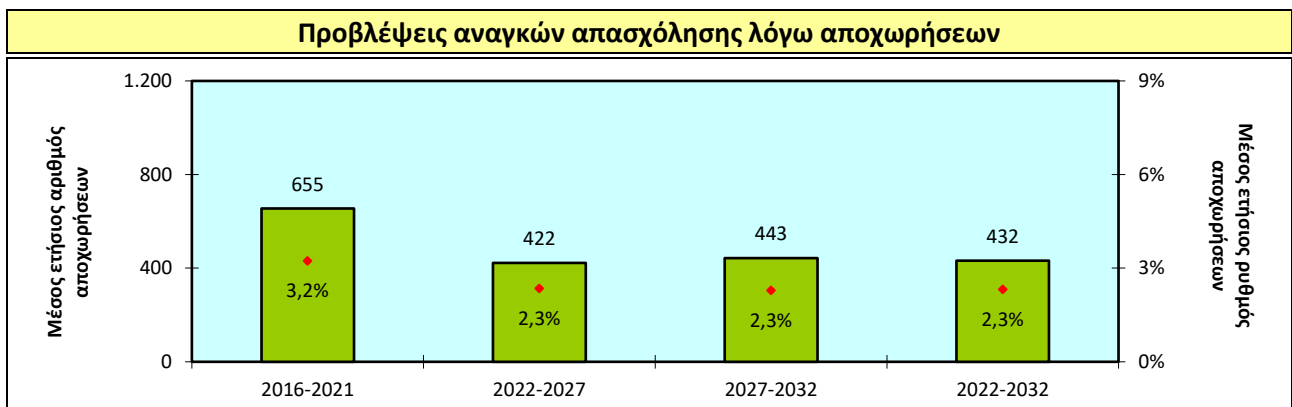
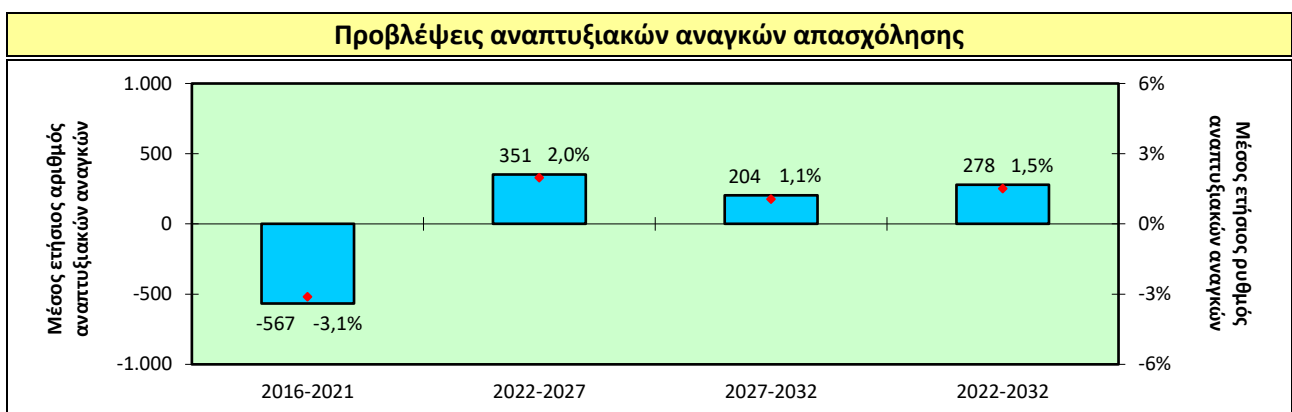
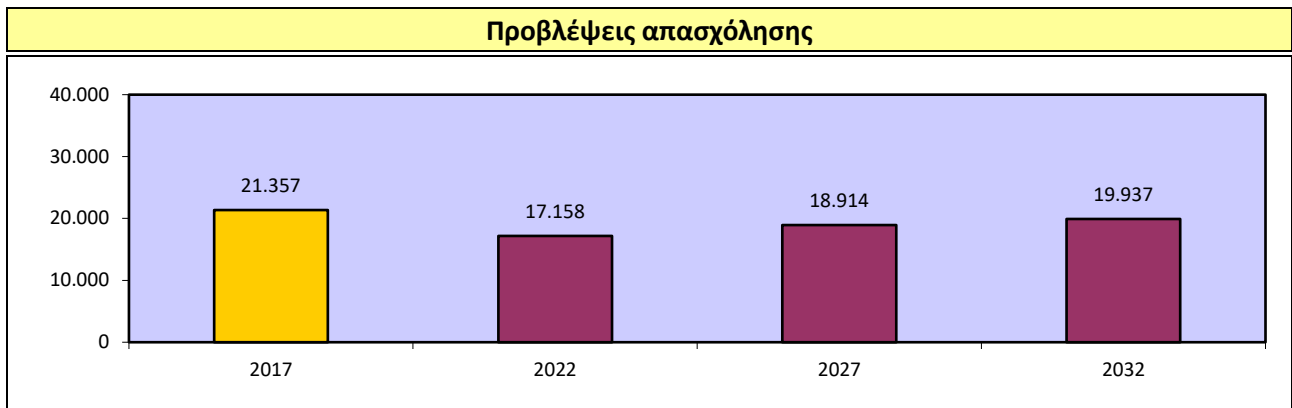
5.3.3. Ξενοδοχεία και εστιατόρια

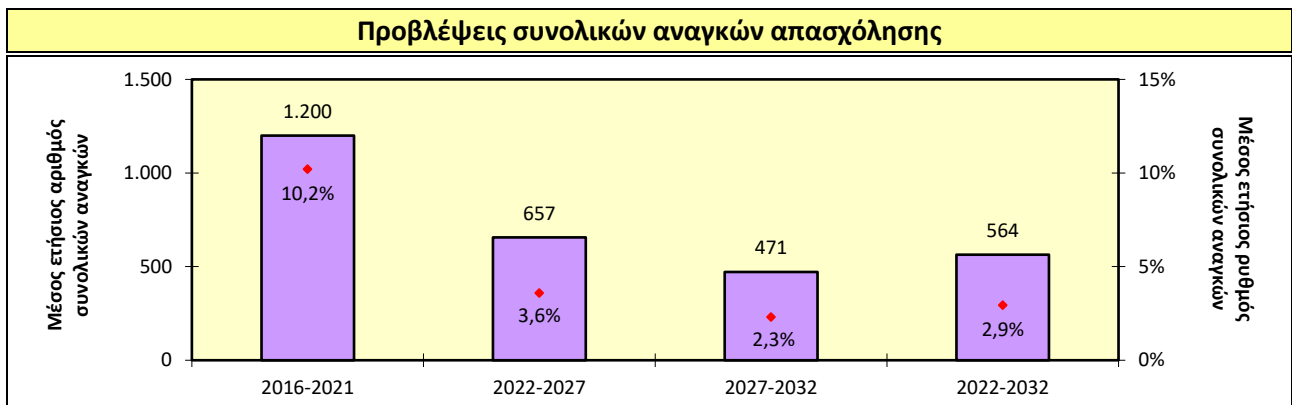
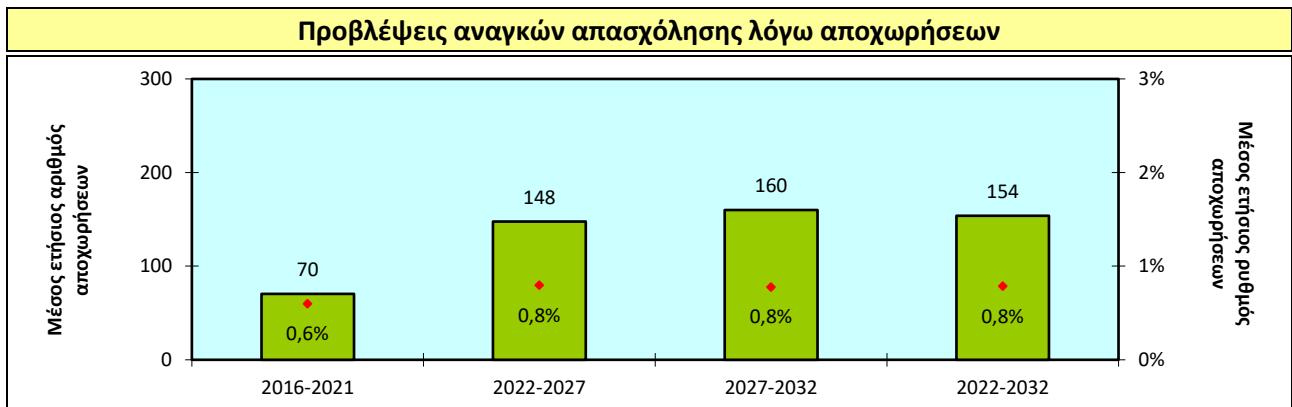
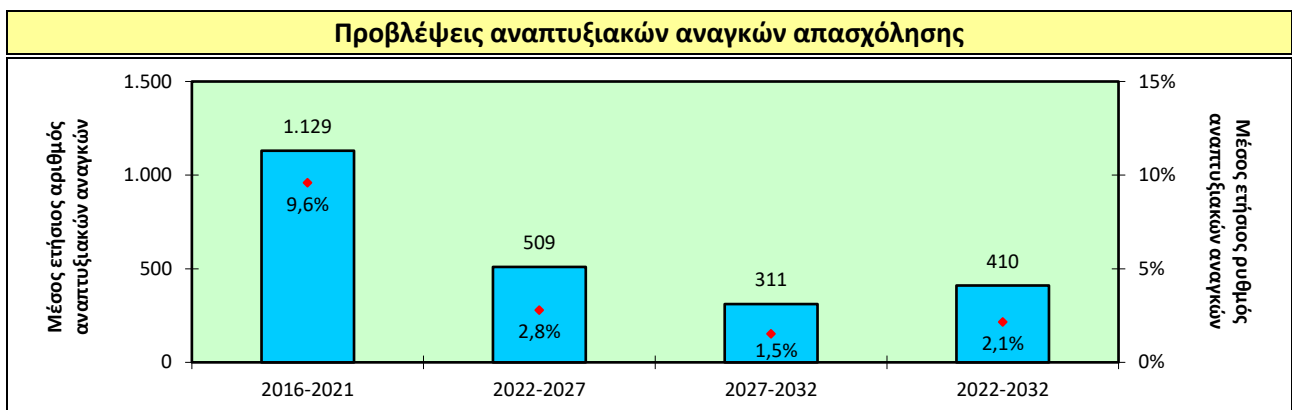
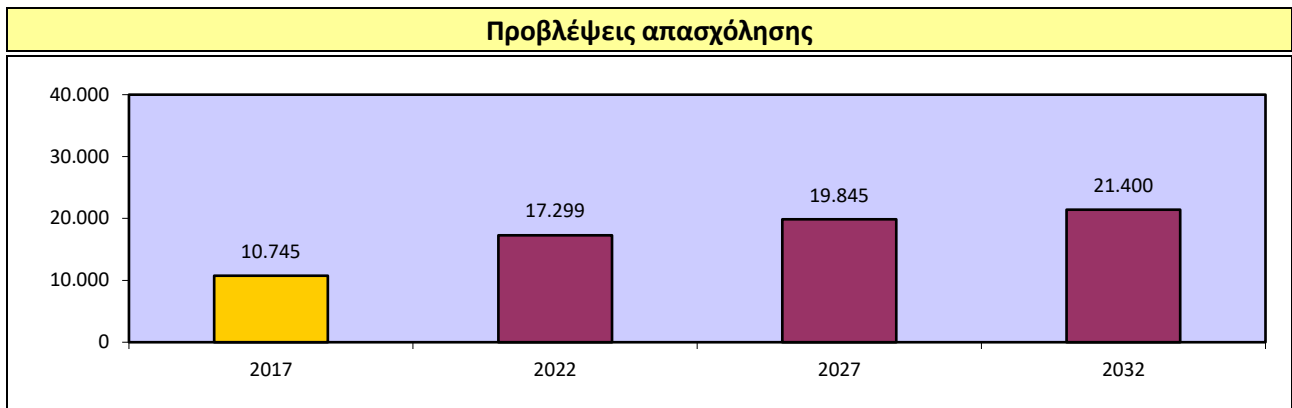
5.3.3.1. Ξενοδοχεία

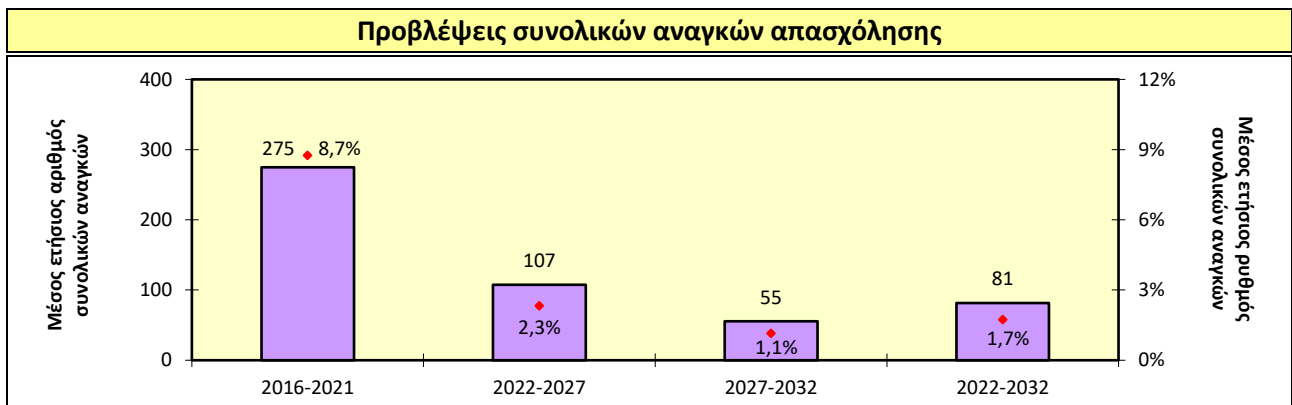
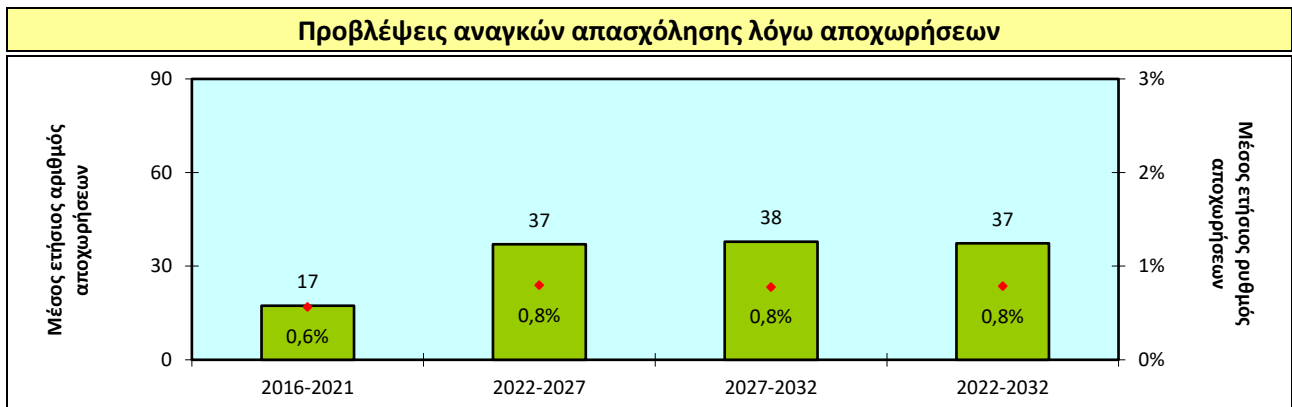
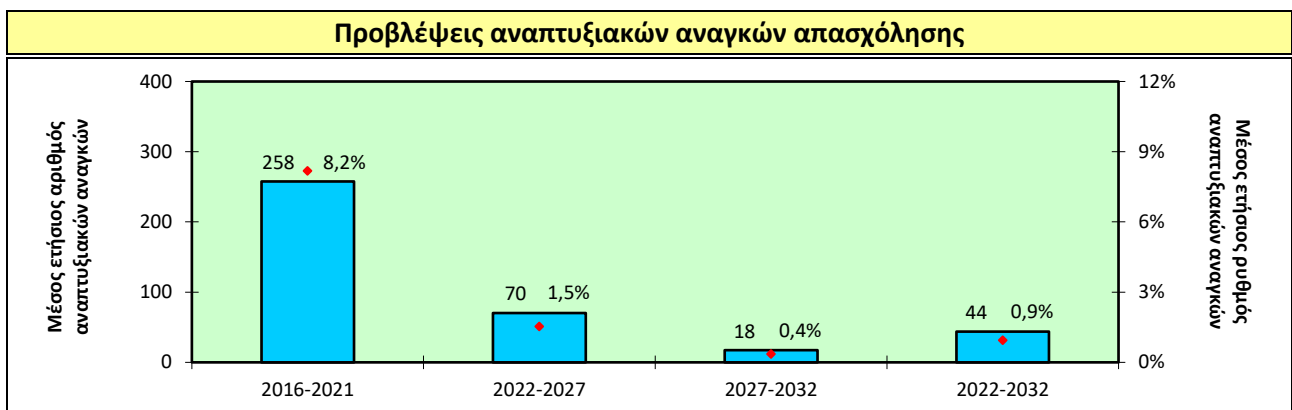
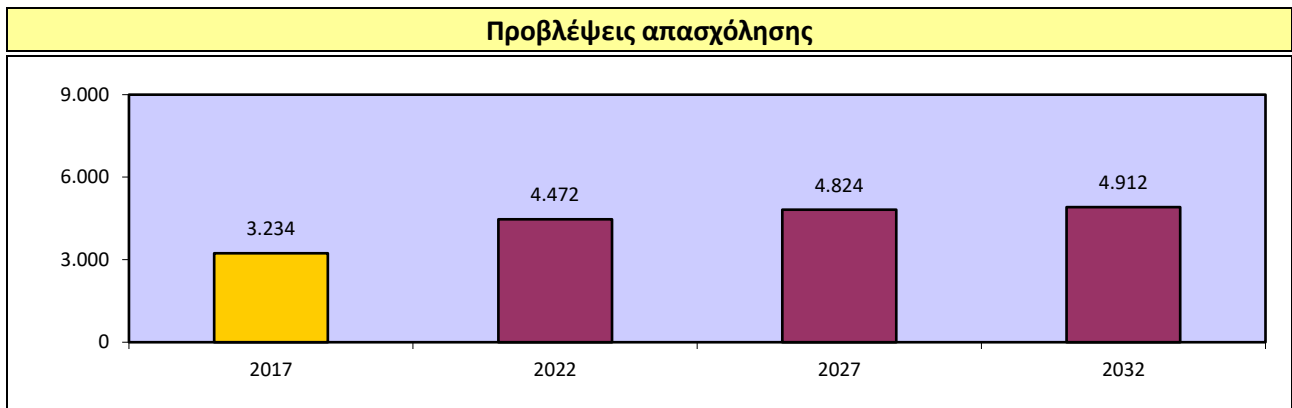
5.3.3.2. Εστιατόρια

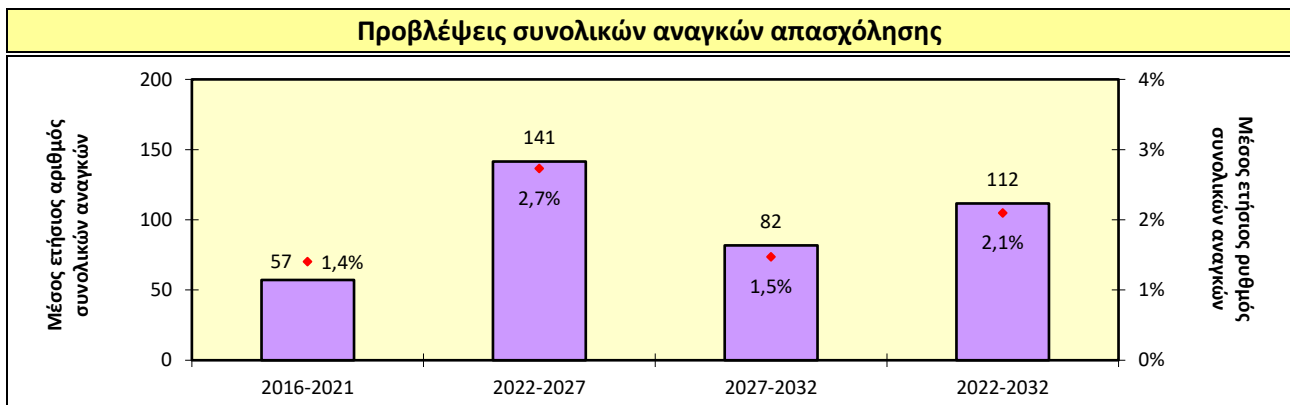
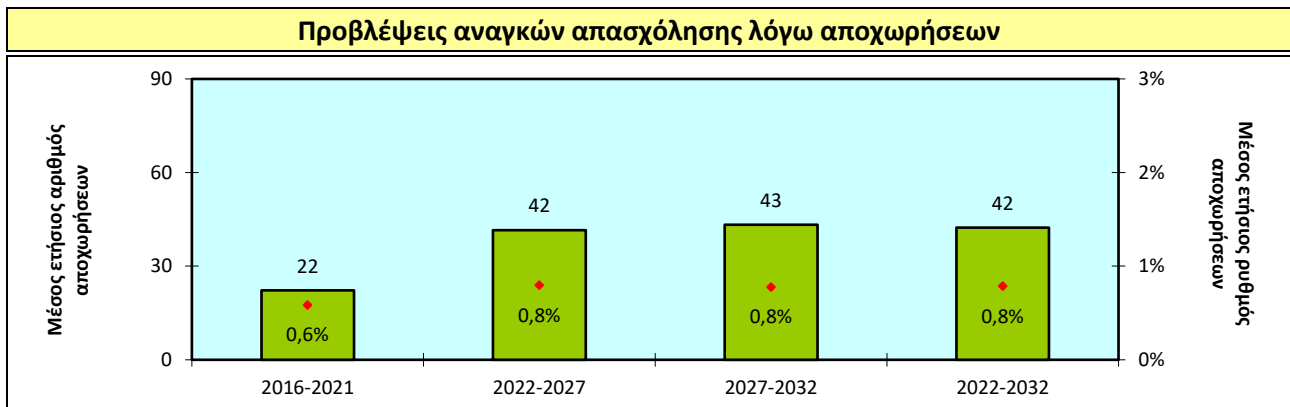
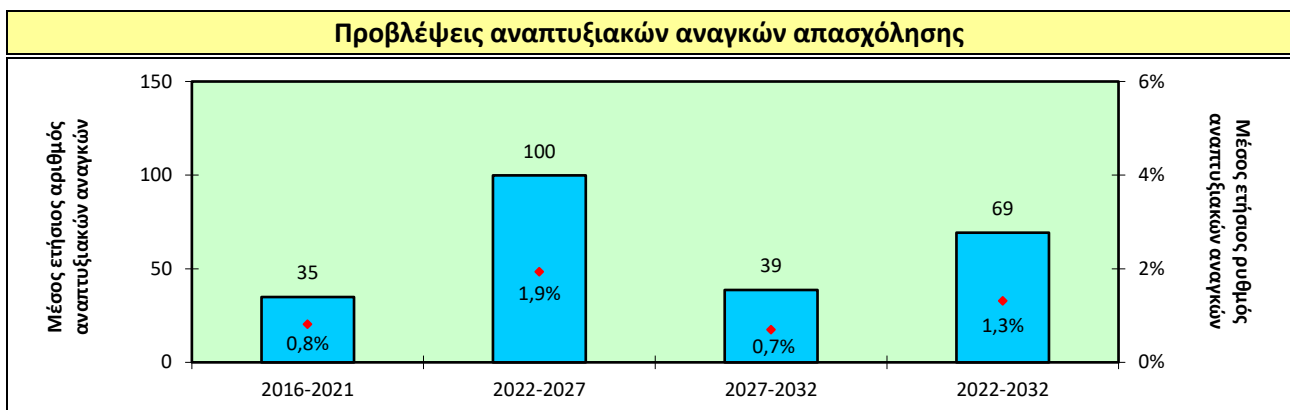
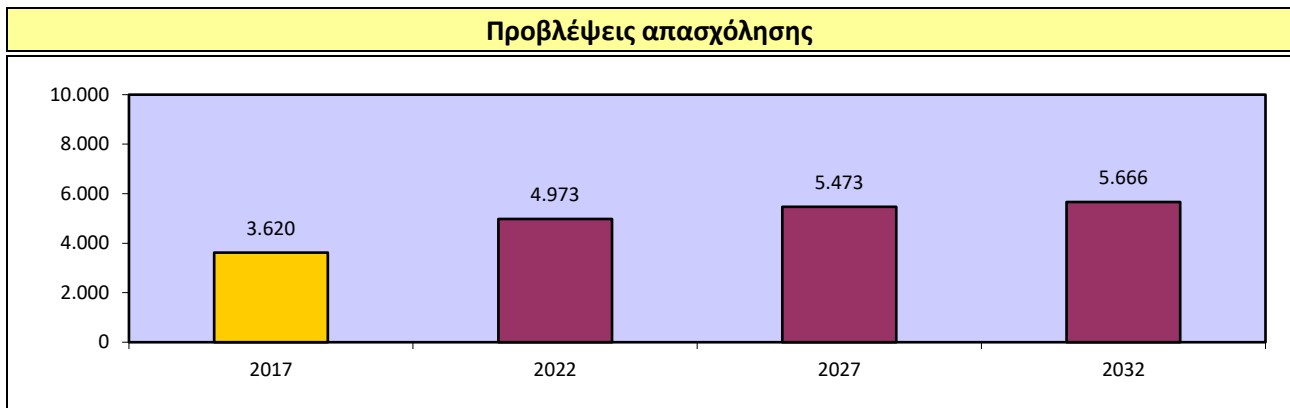
5.3.4. Ενημέρωση και επικοινωνία

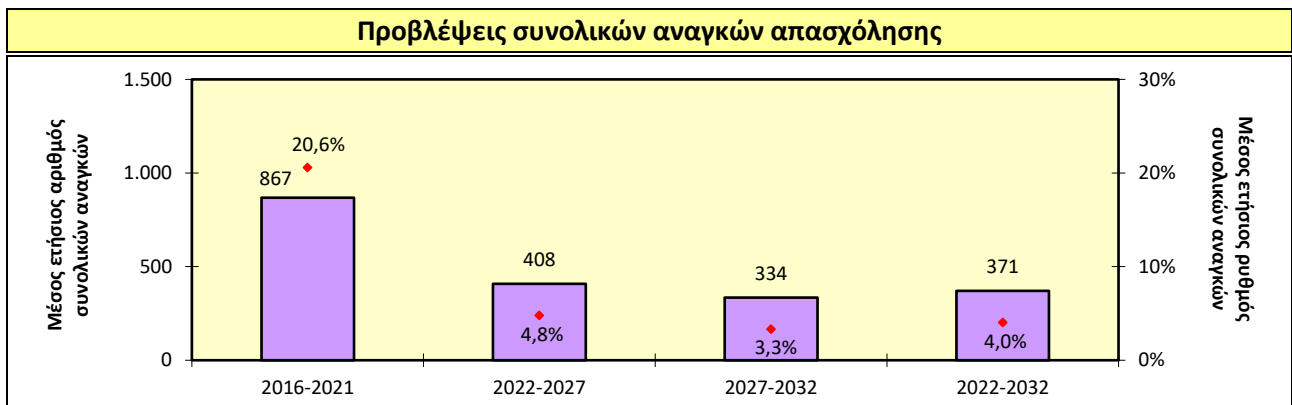
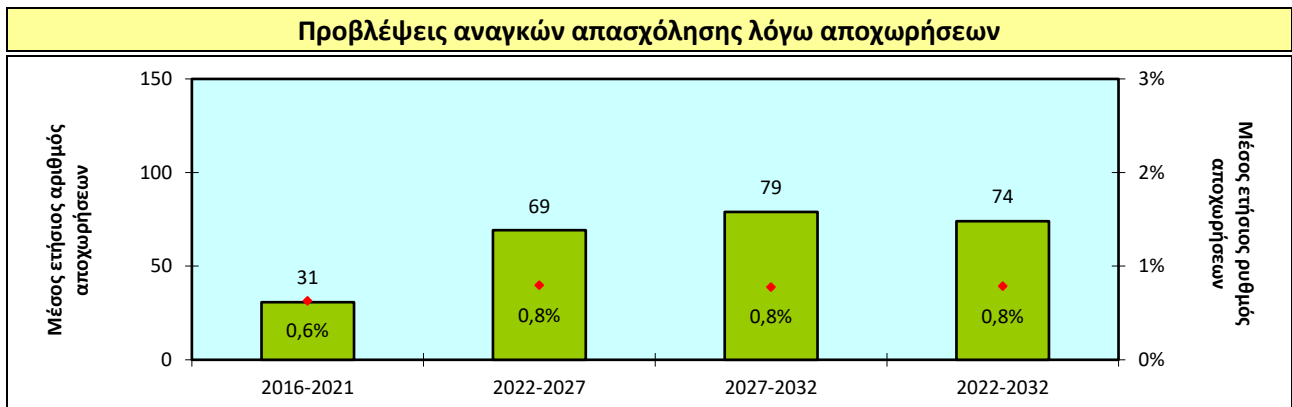
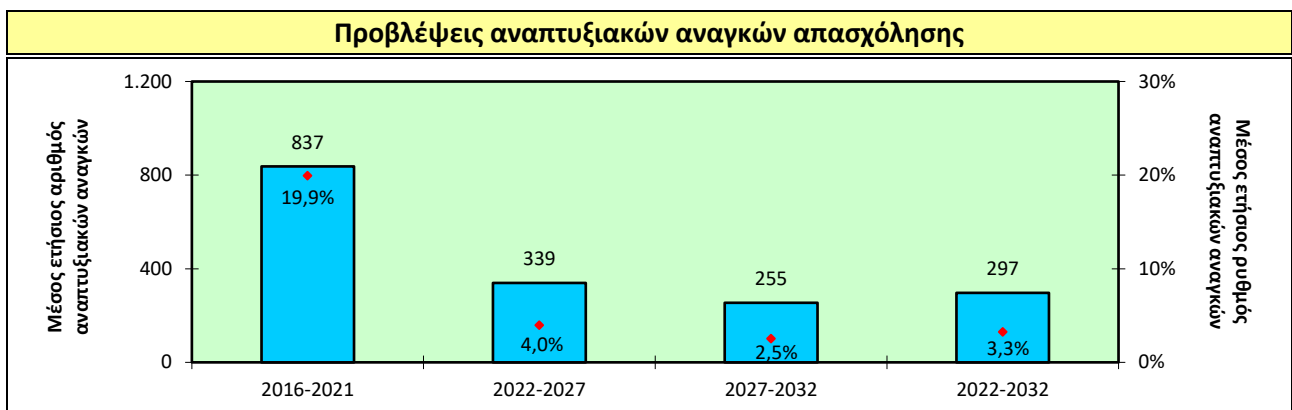
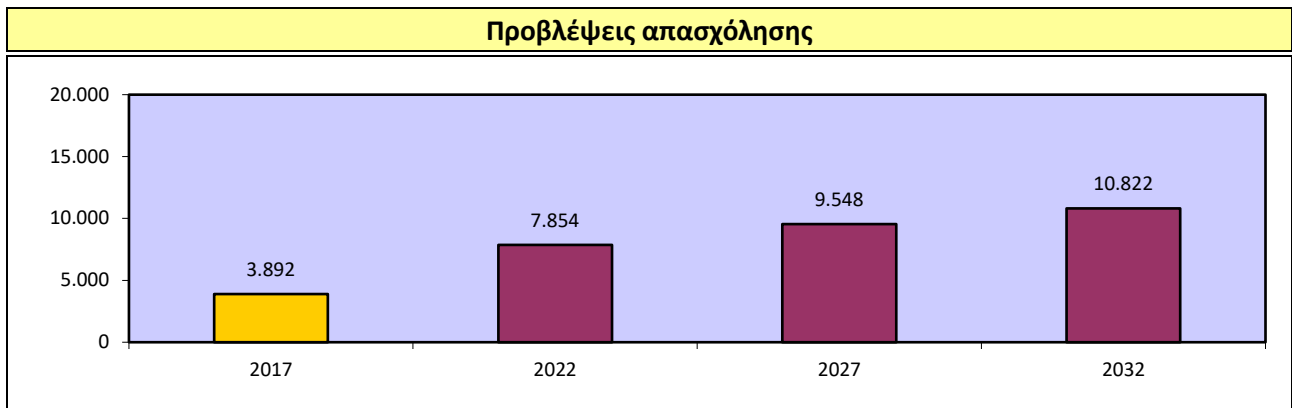
5.3.4.1. Εκδοτικές, κινηματογραφικές και ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες

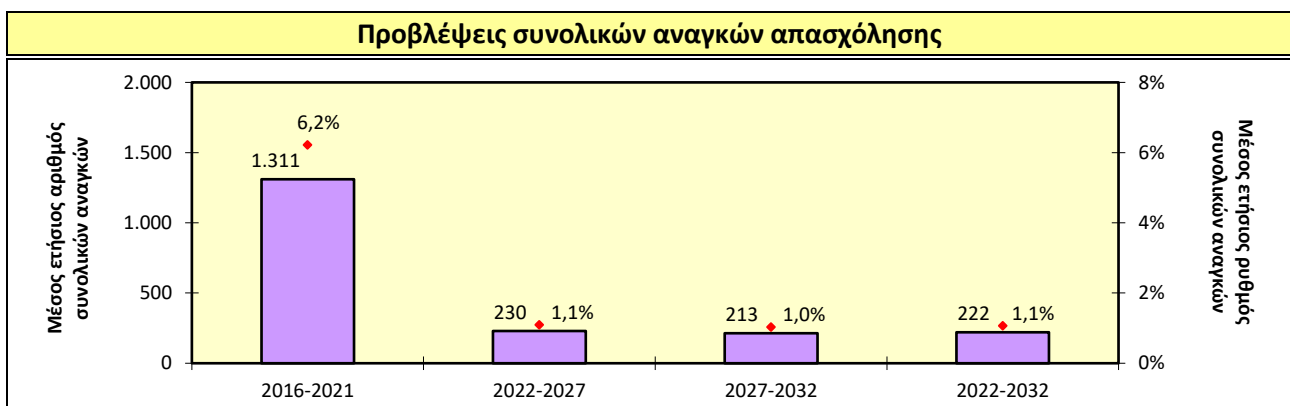
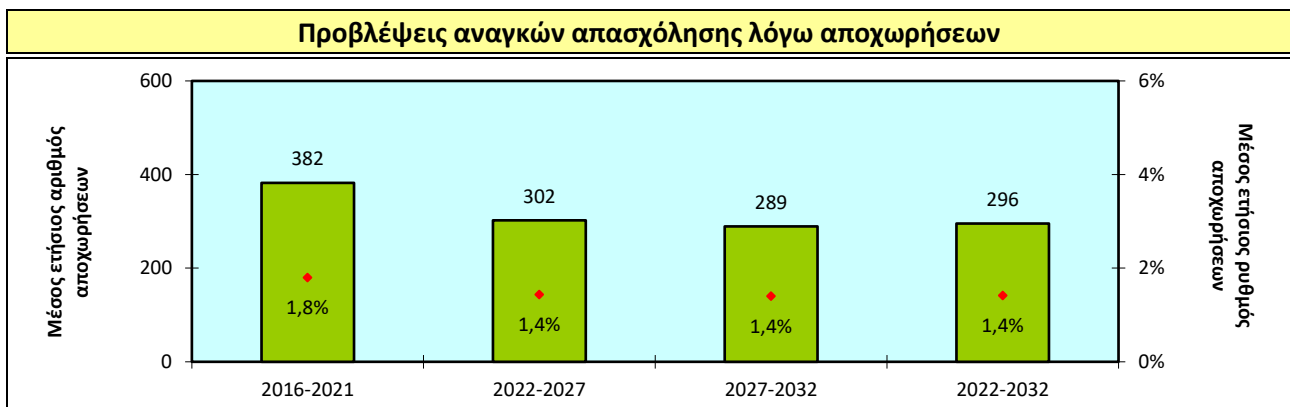
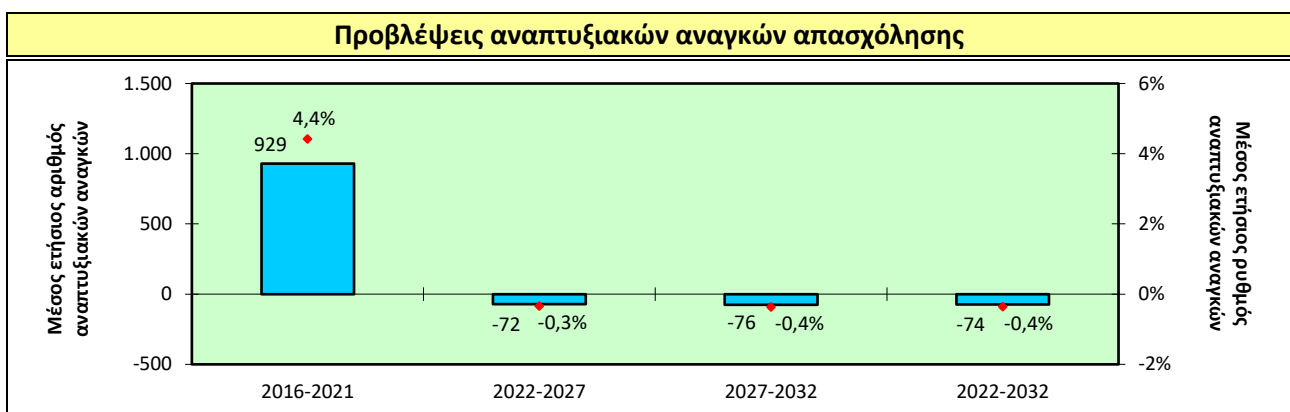
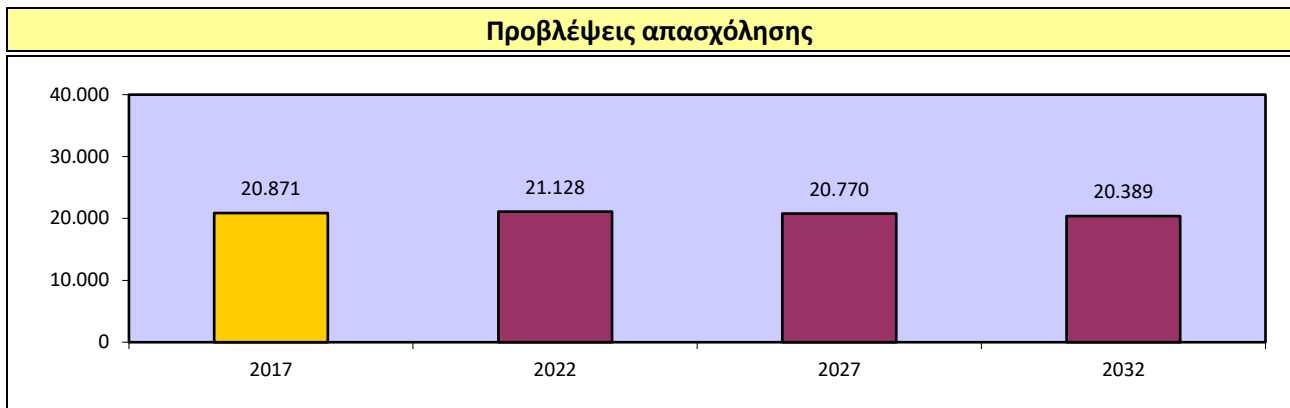
5.3.4.2. Τηλεπικοινωνίες

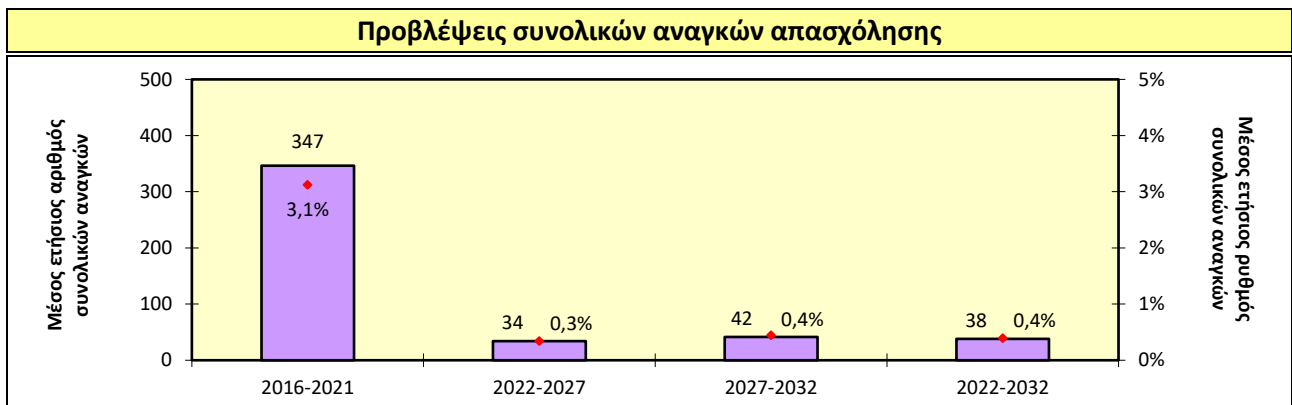
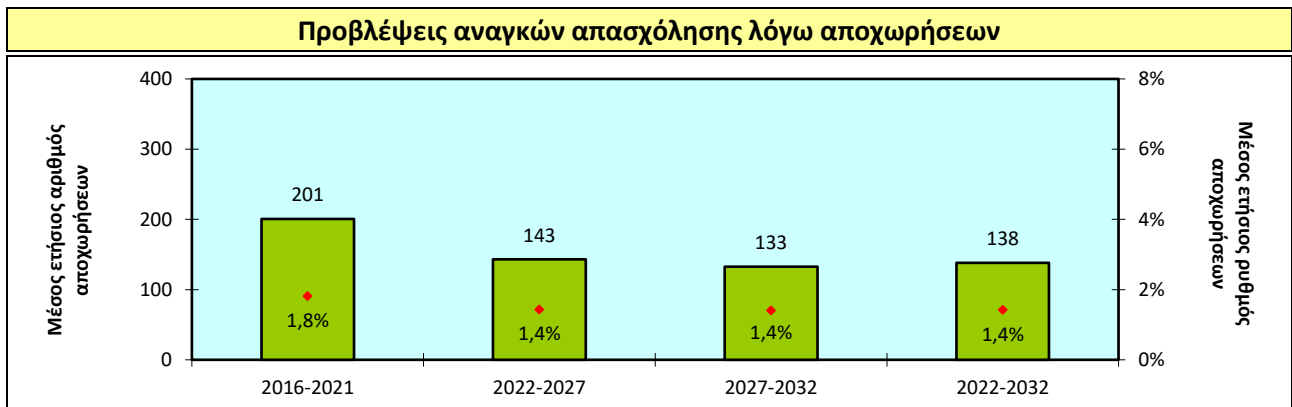
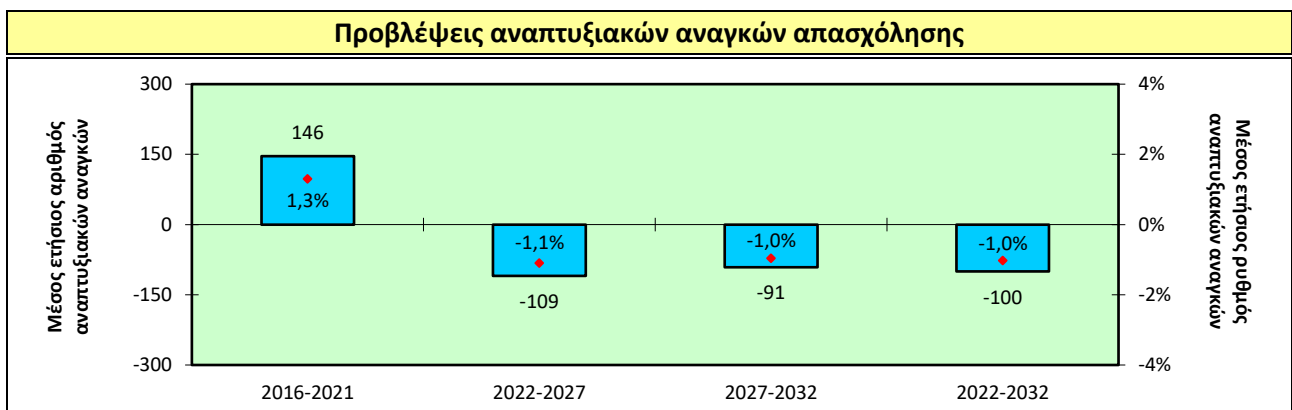
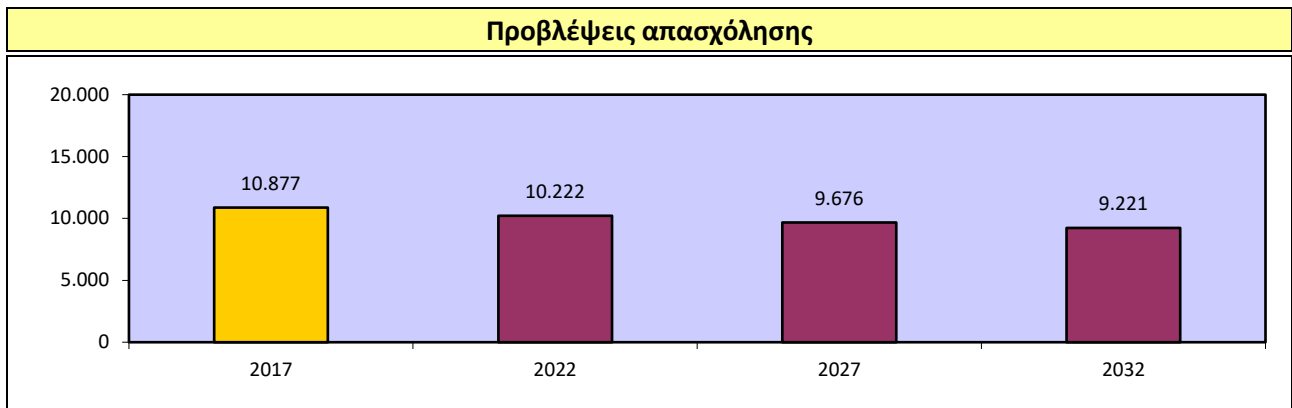
5.3.4.3. Πληροφορική

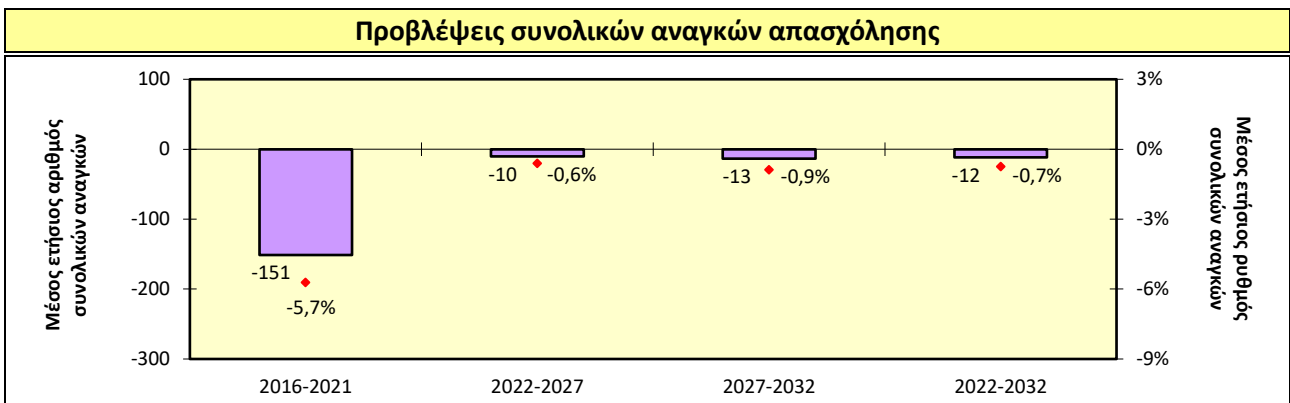
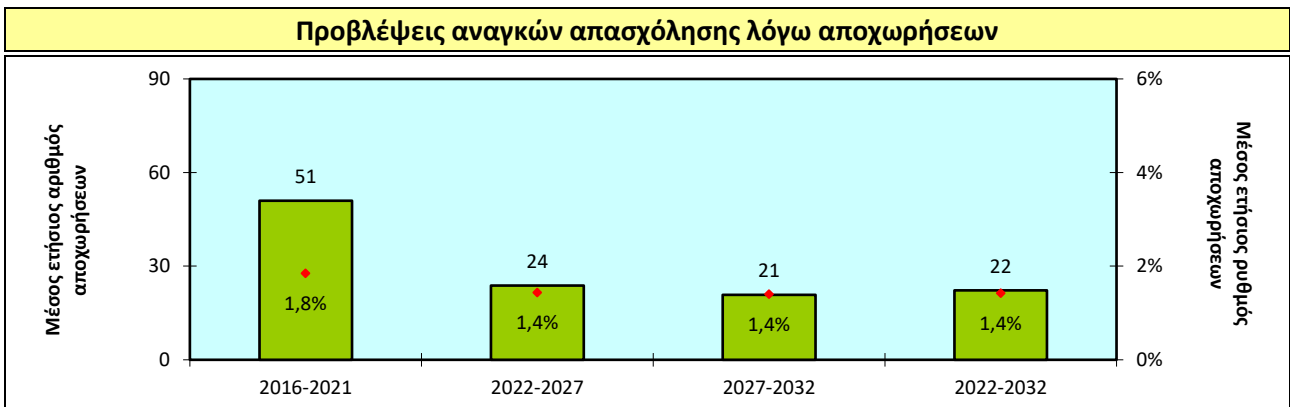
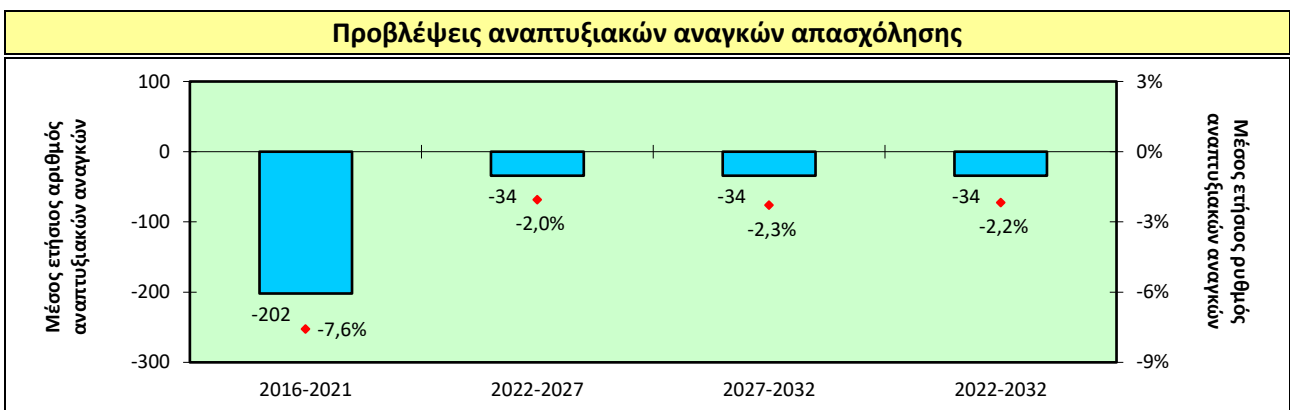
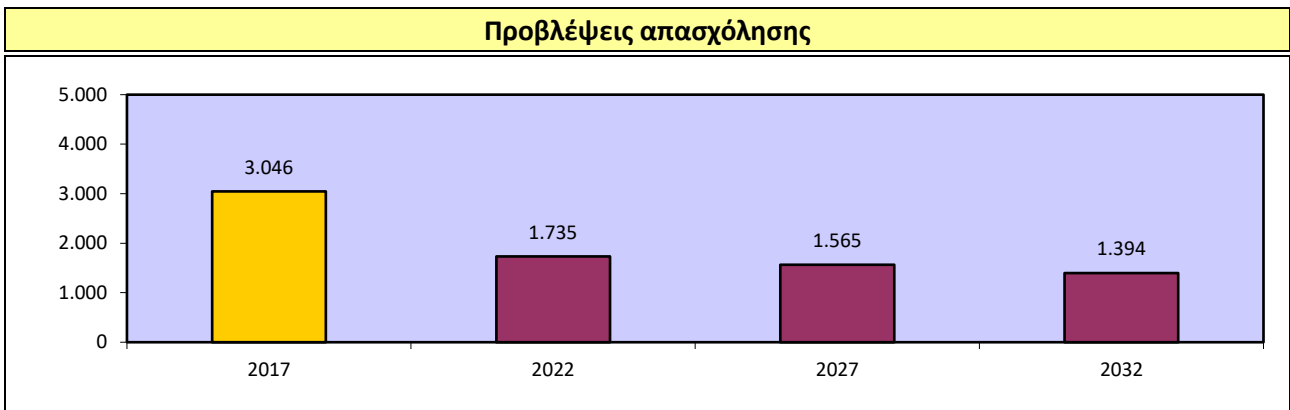
5.3.5. Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί

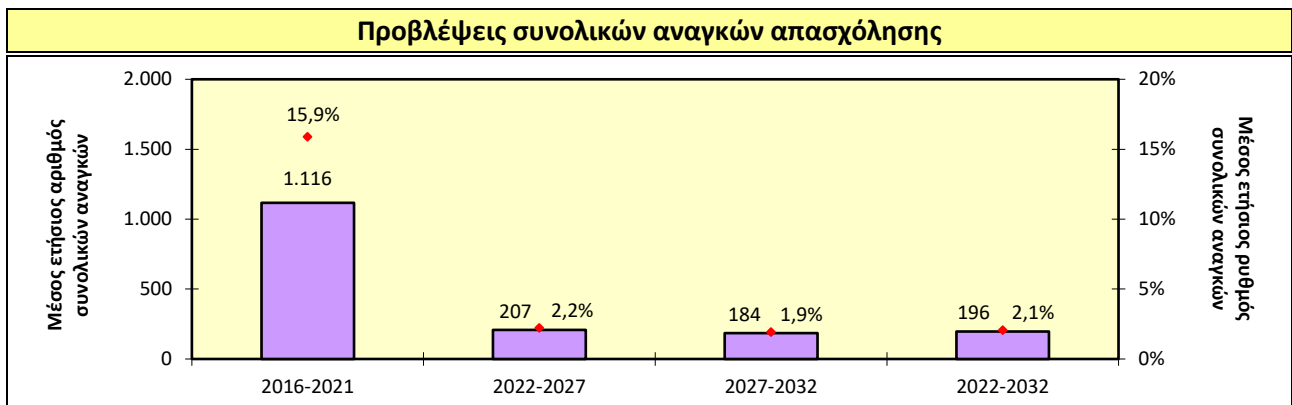
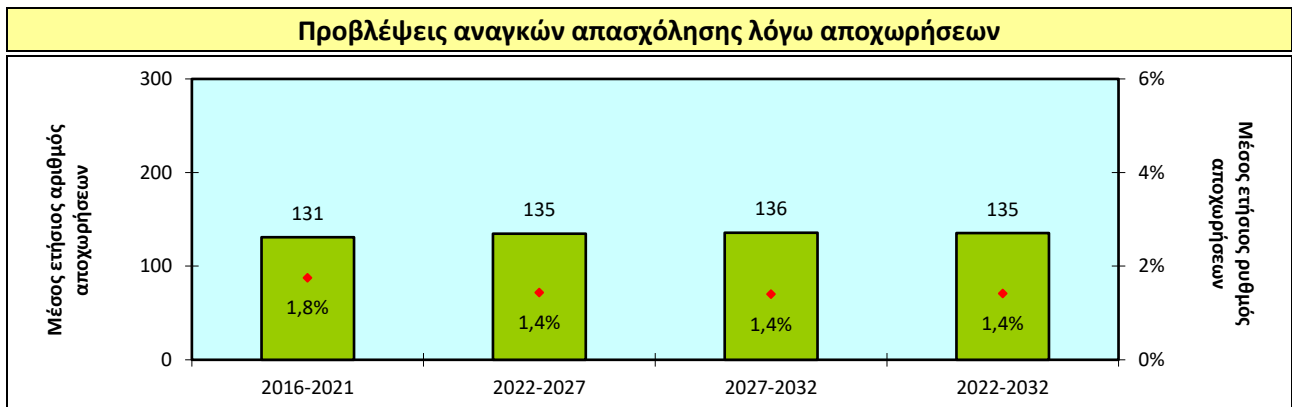
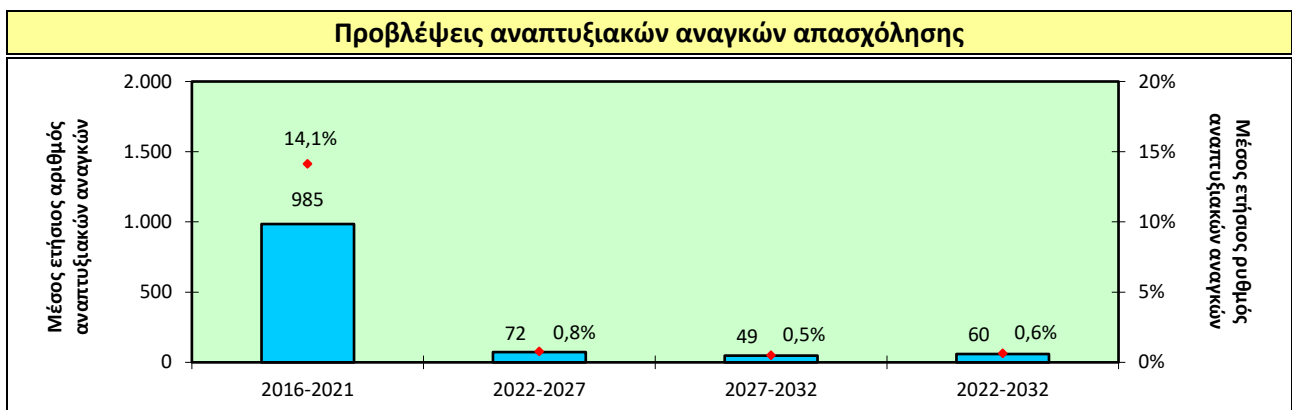
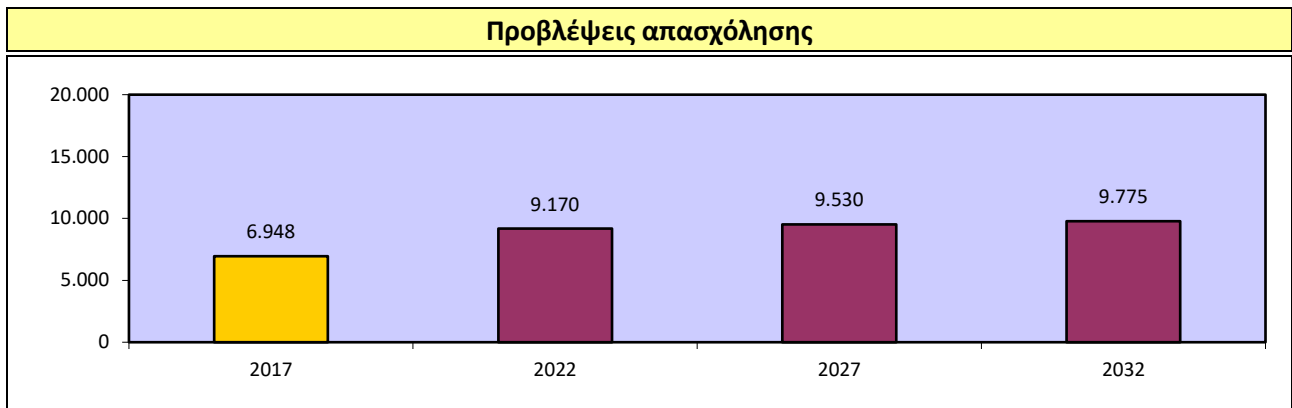
5.3.5.1. Τράπεζες

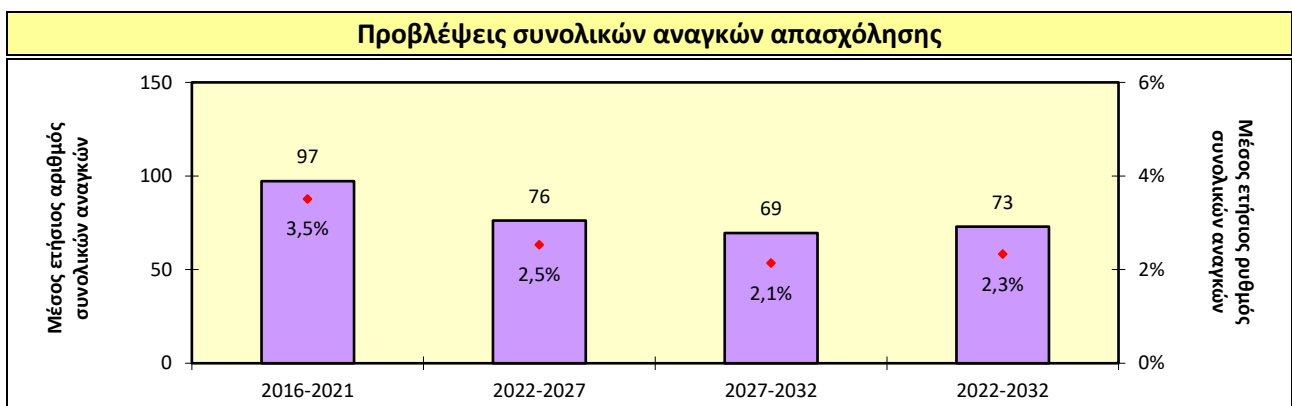
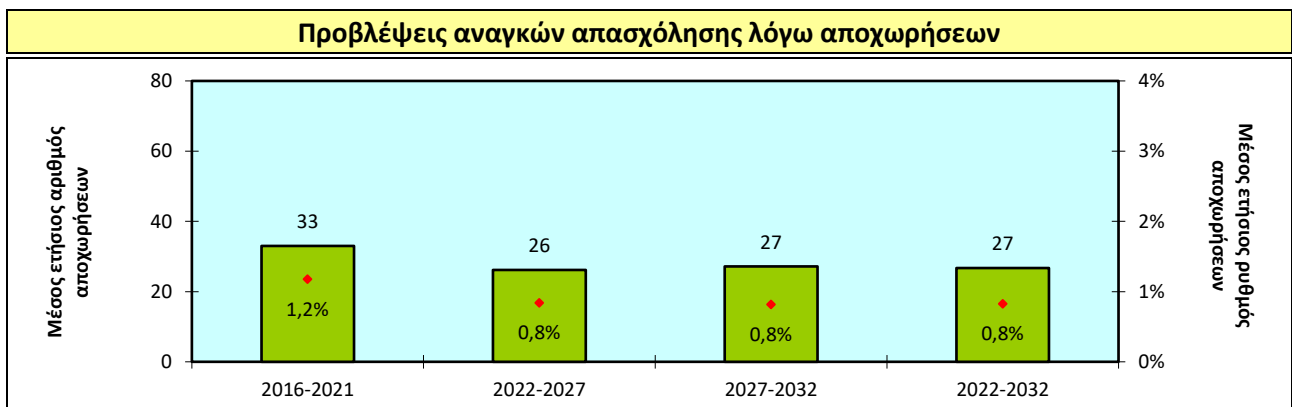
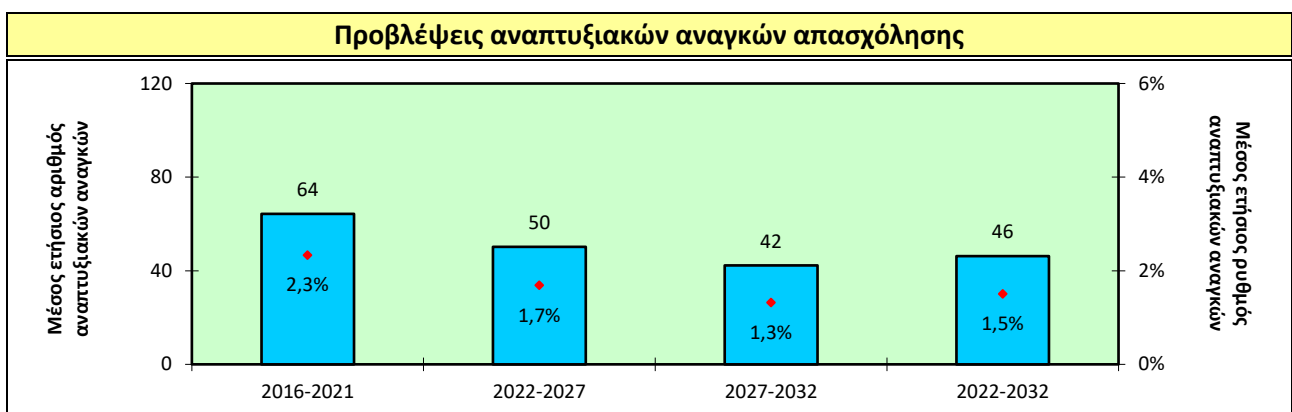
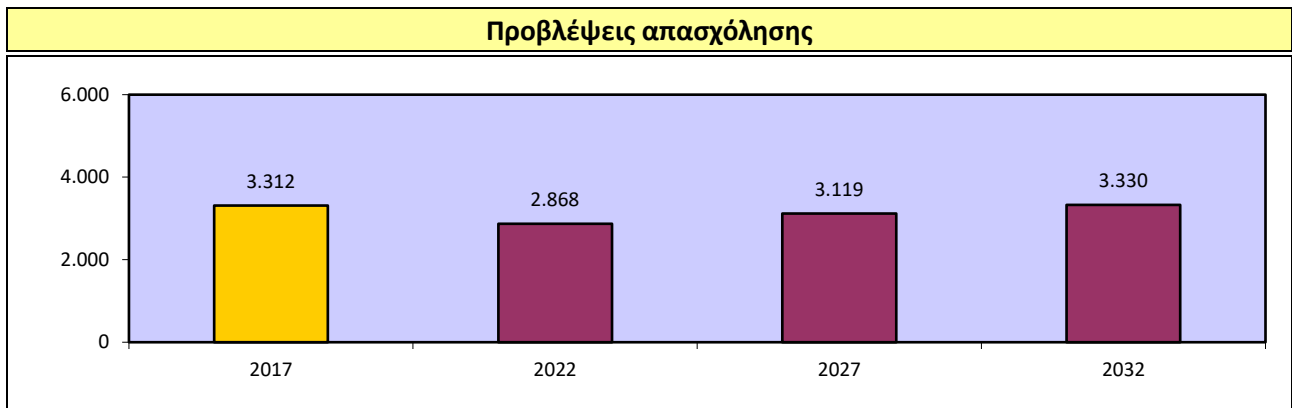
5.3.5.2. Ασφάλειες

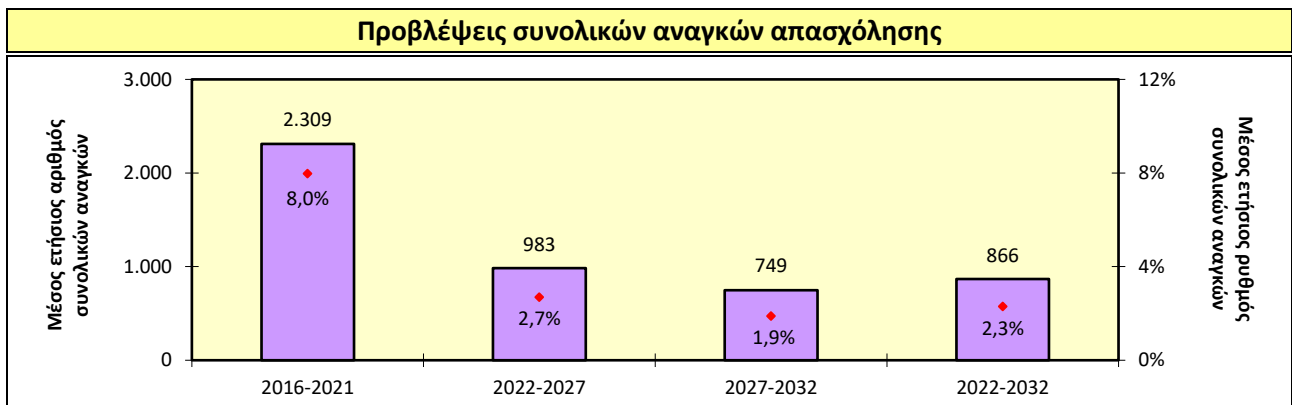
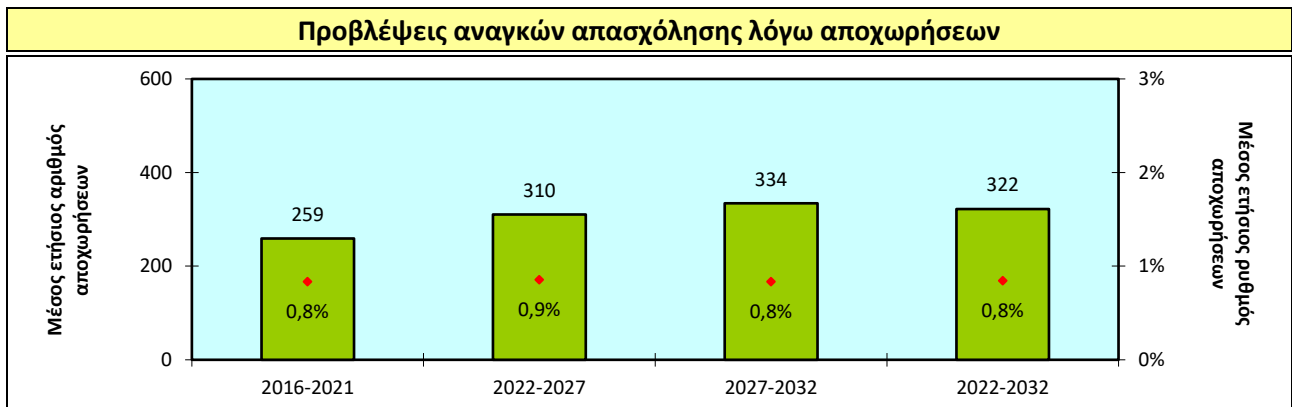
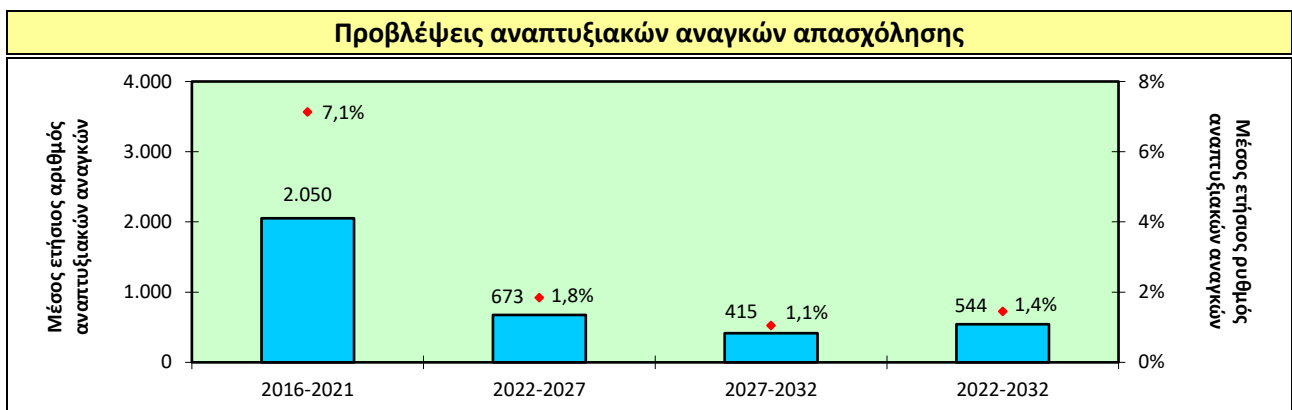
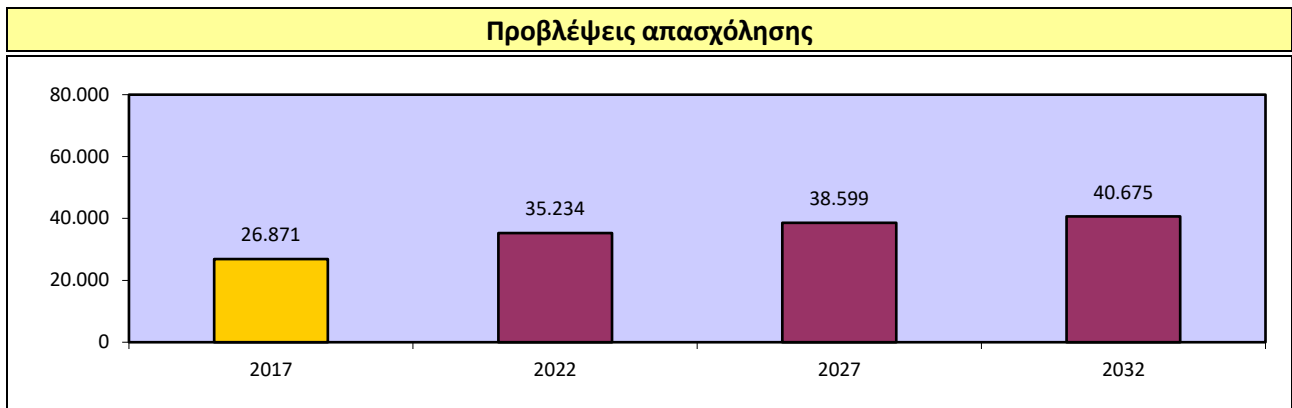
5.3.5.3. Δραστηριότητες χρηματαγοράς και αντιπροσώπων ασφαλειών

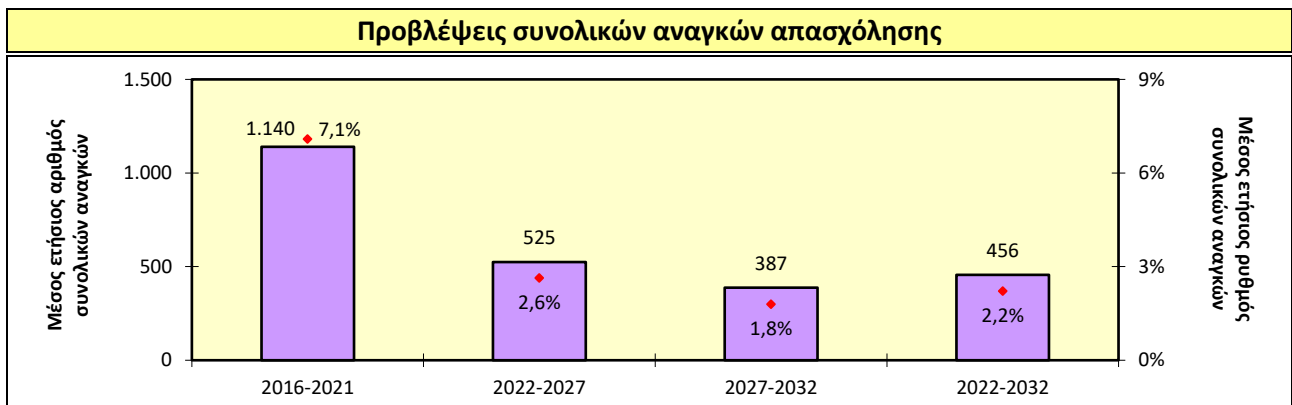
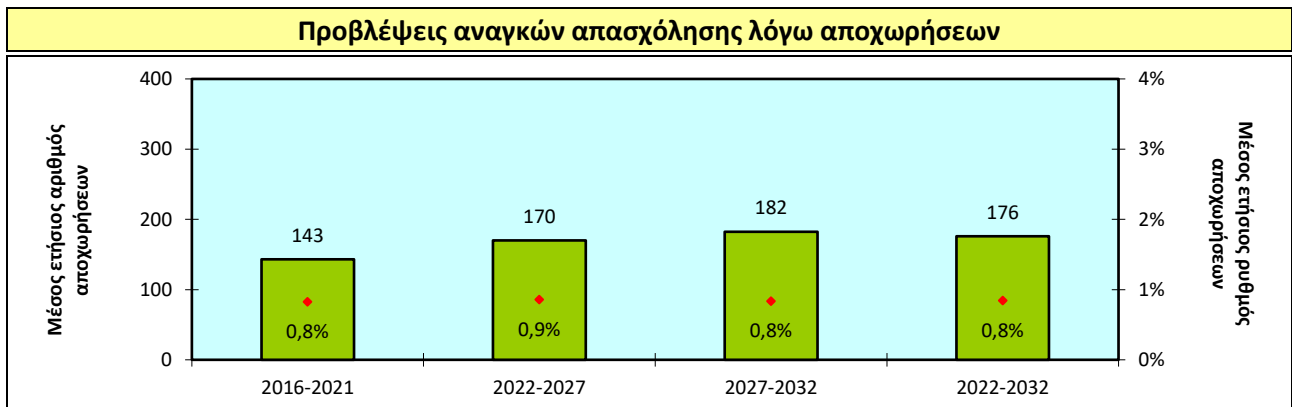
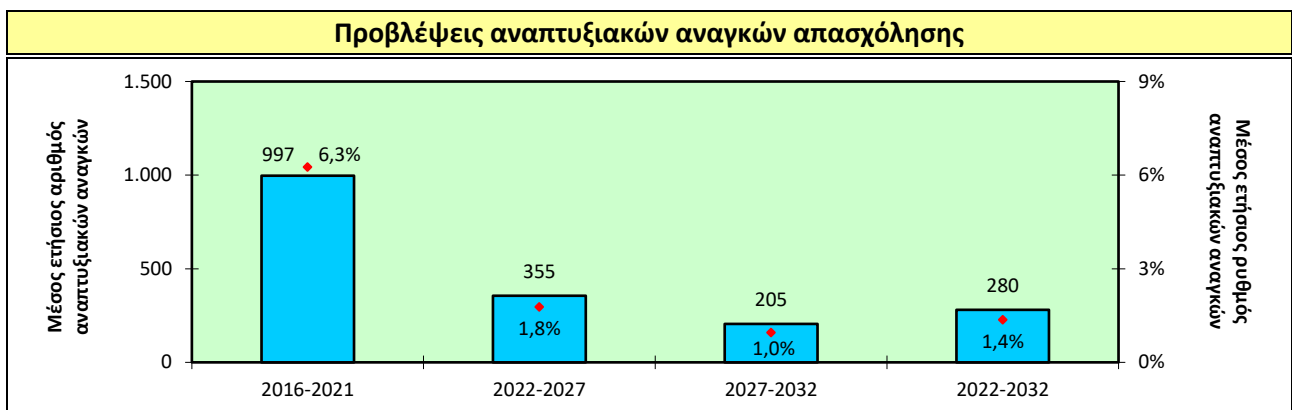
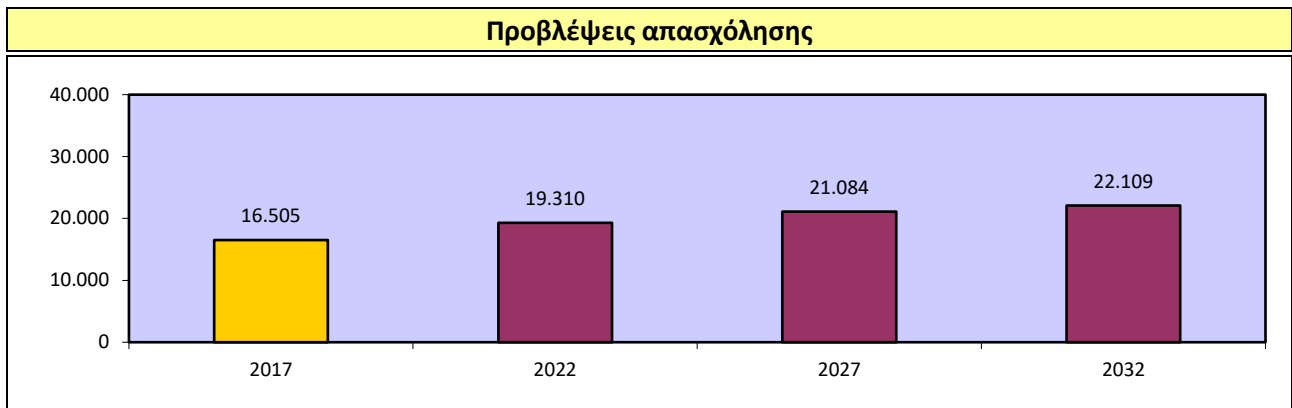
5.3.6. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας

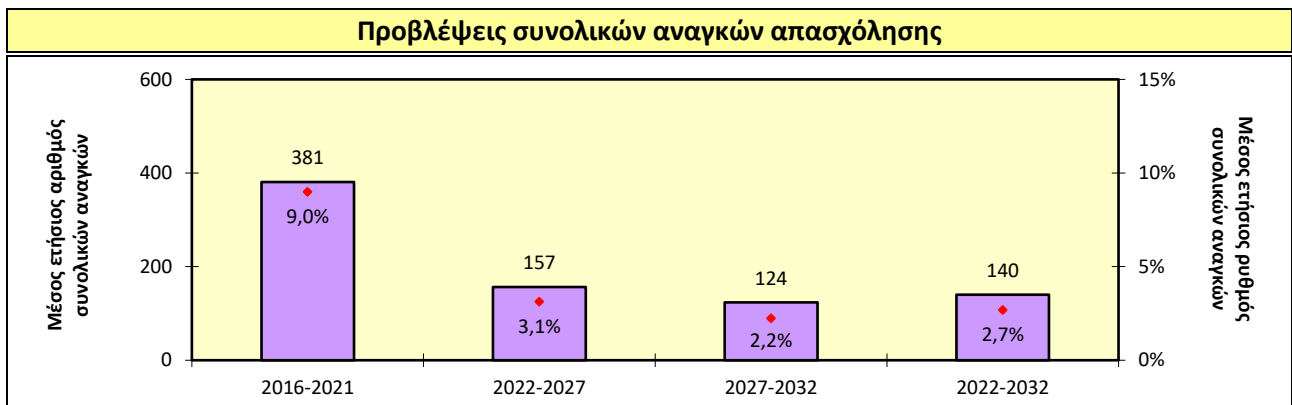
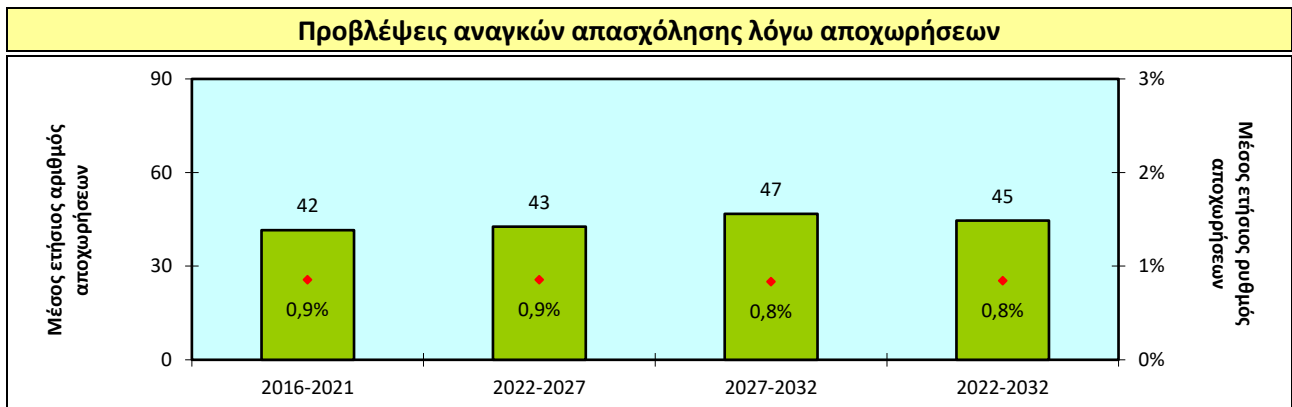
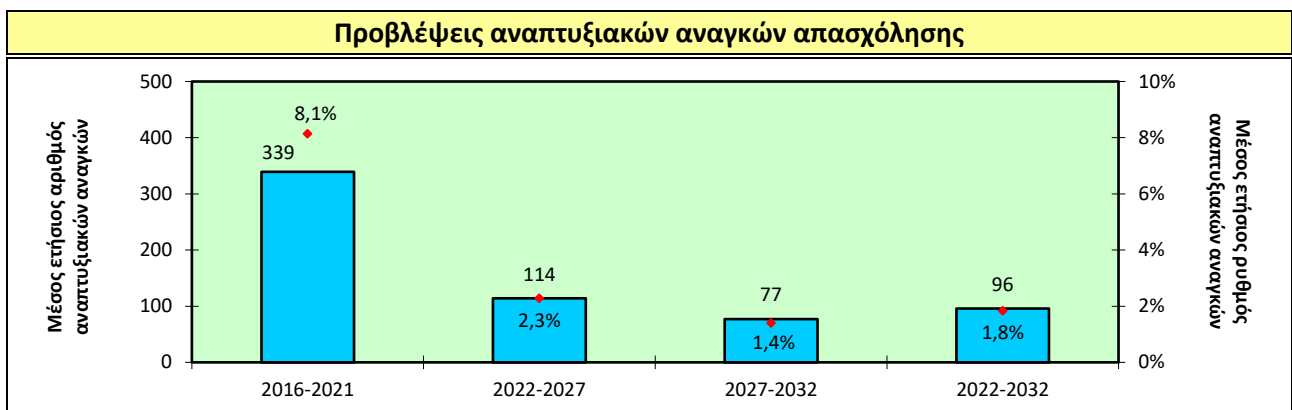
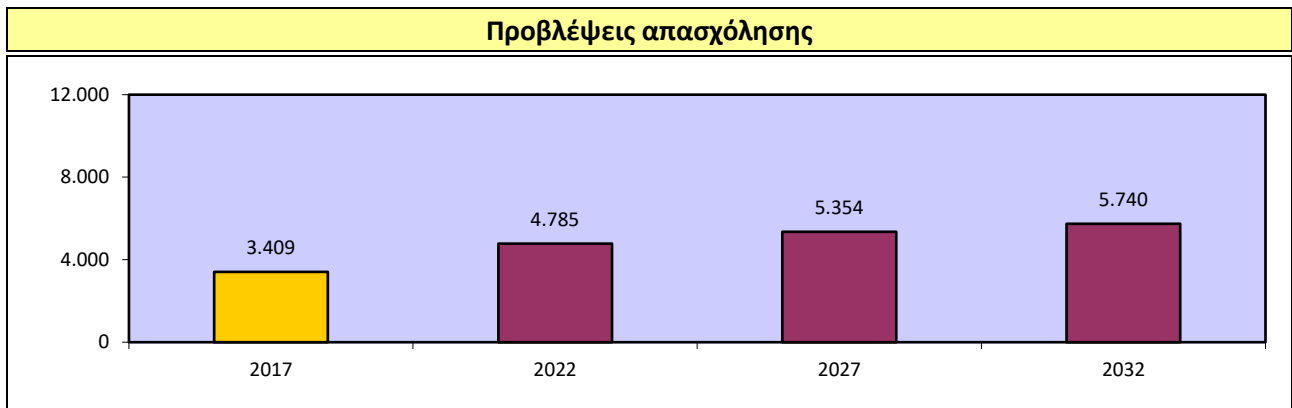
5.3.7. Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες

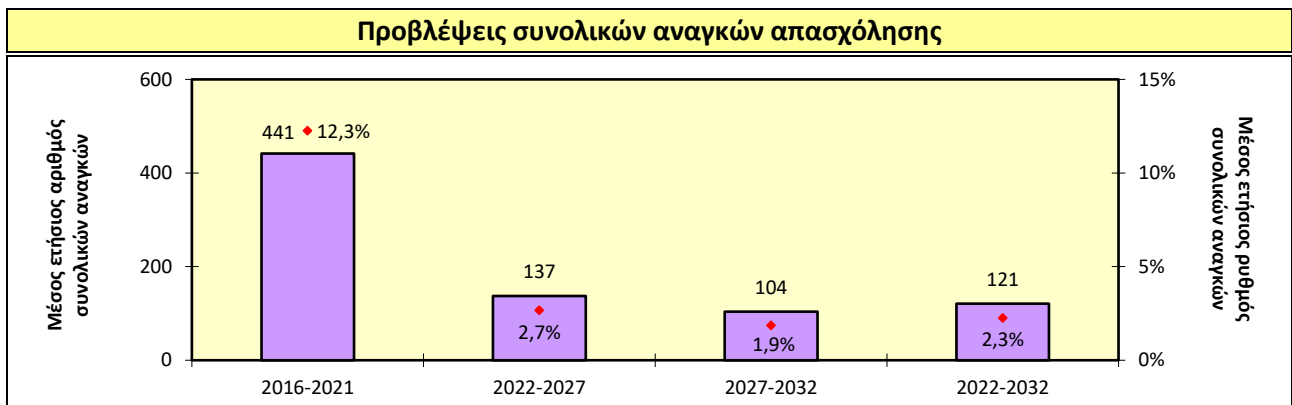
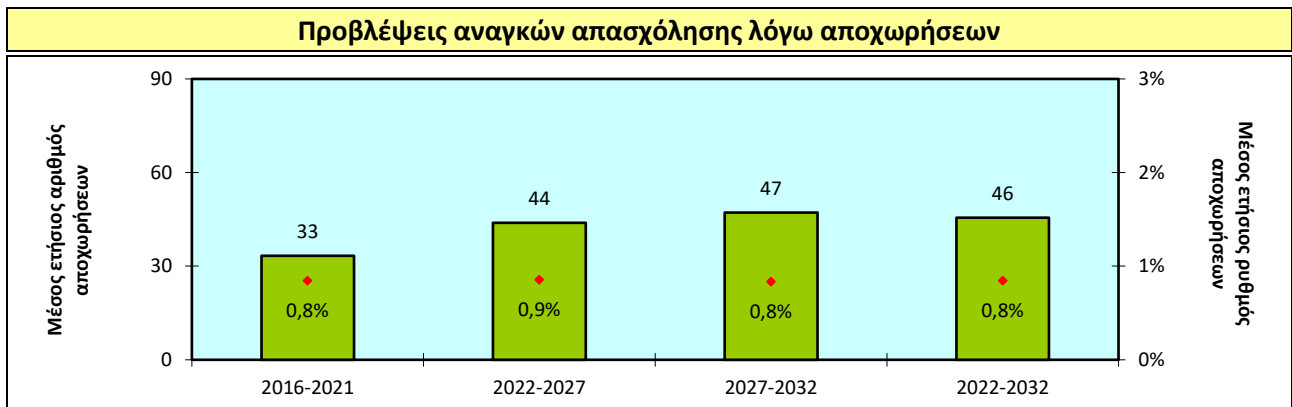
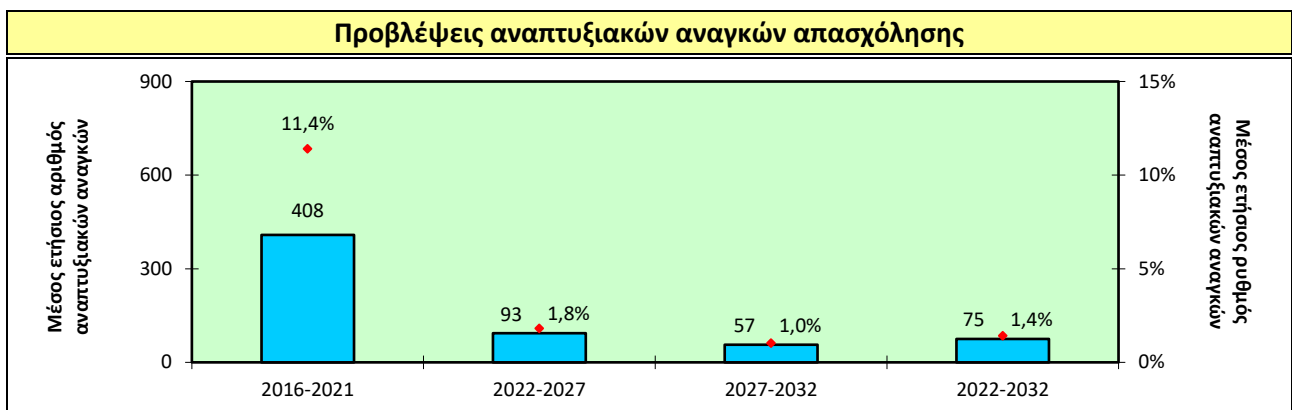
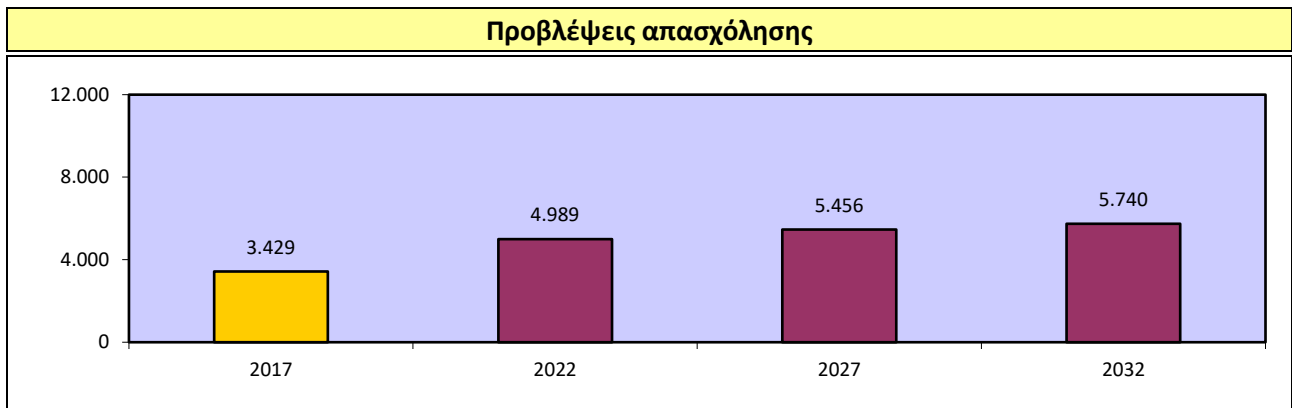
5.3.7.1. Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες

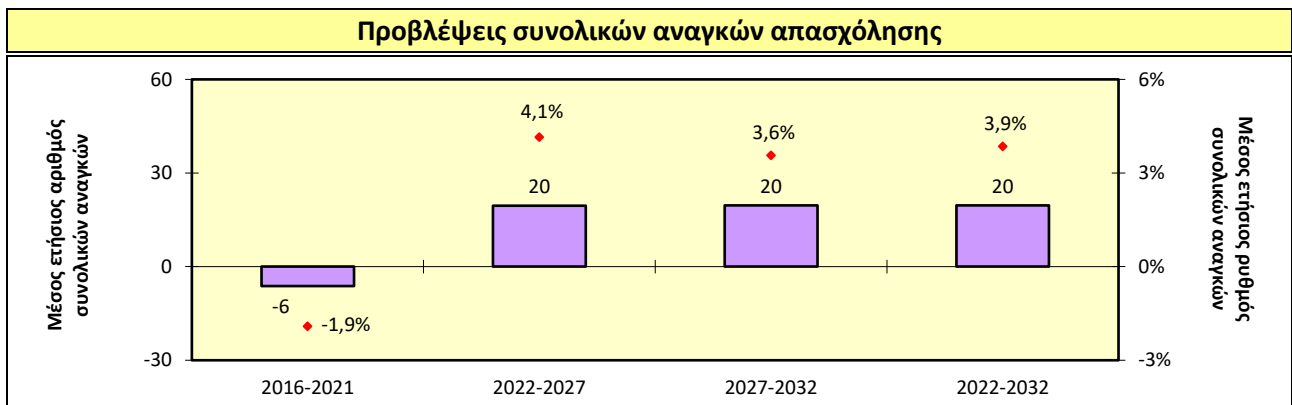
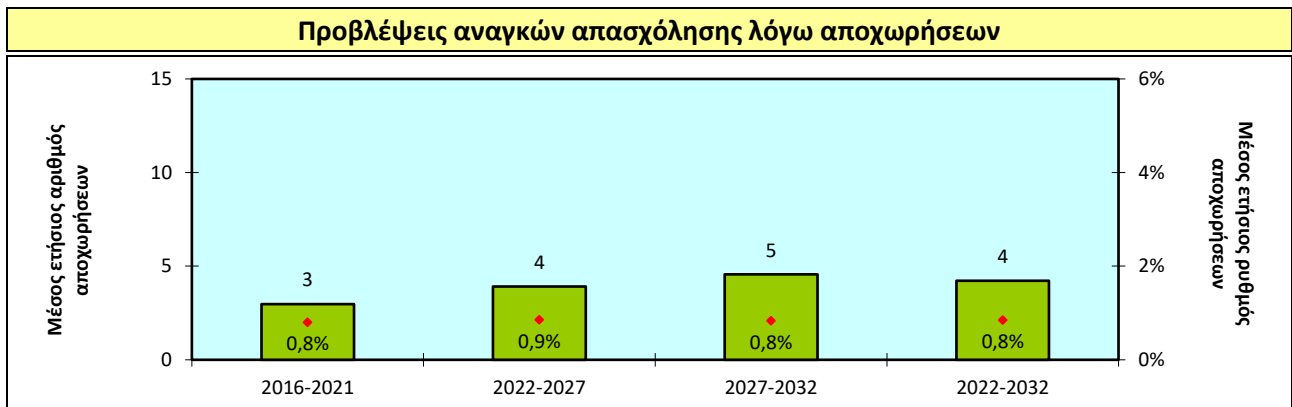
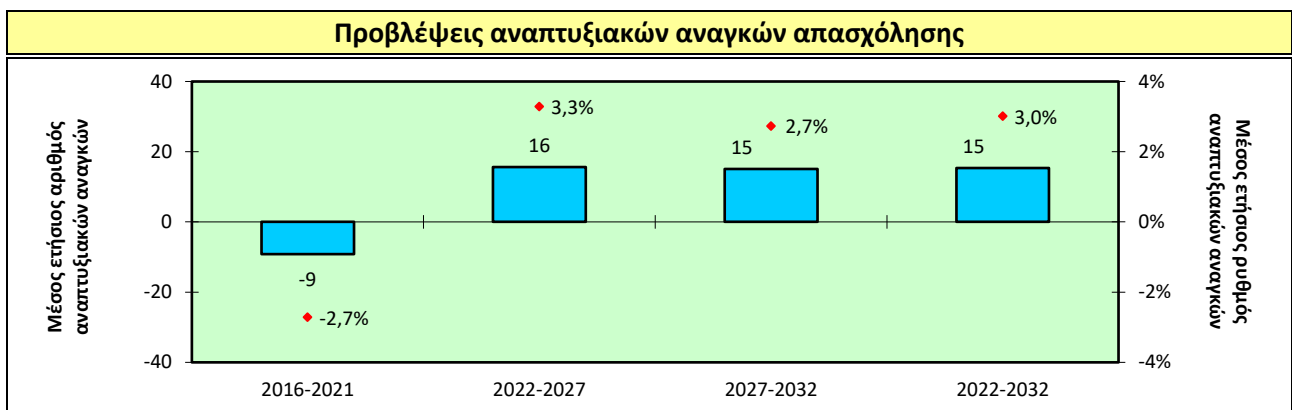
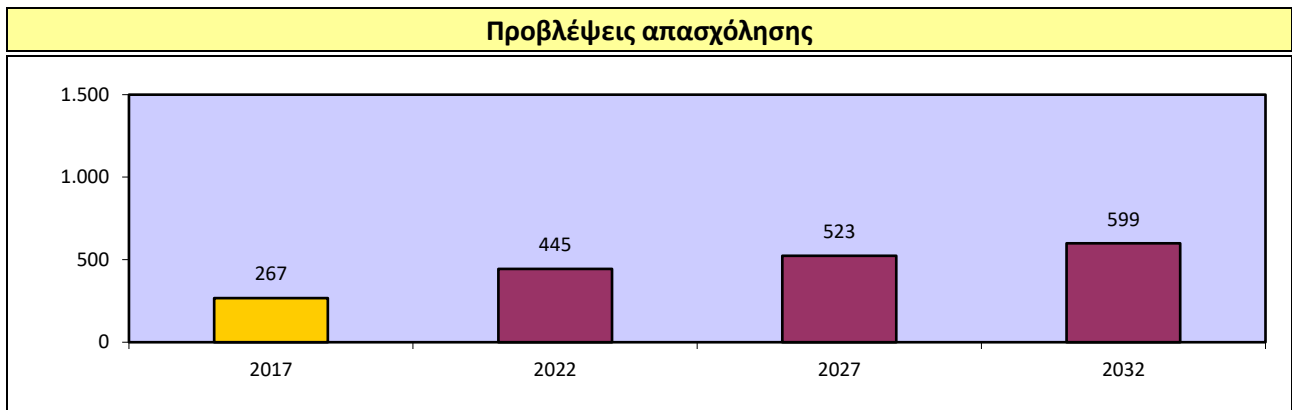
5.3.7.2. Δραστηριότητες παροχής συμβουλών

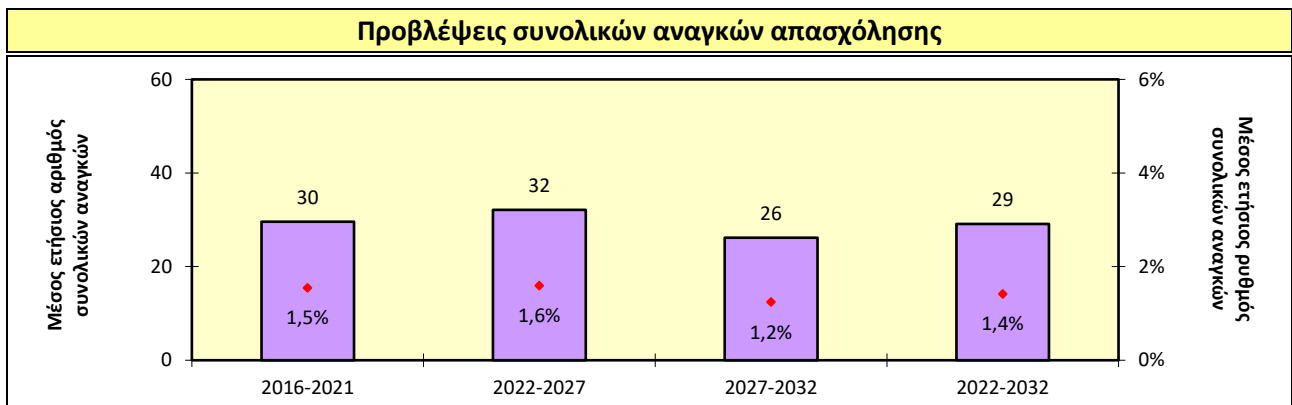
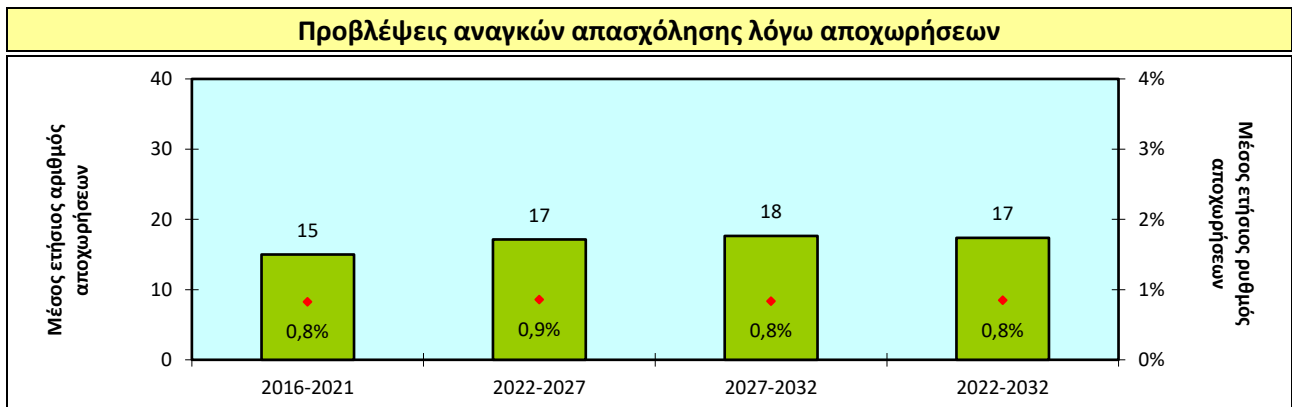
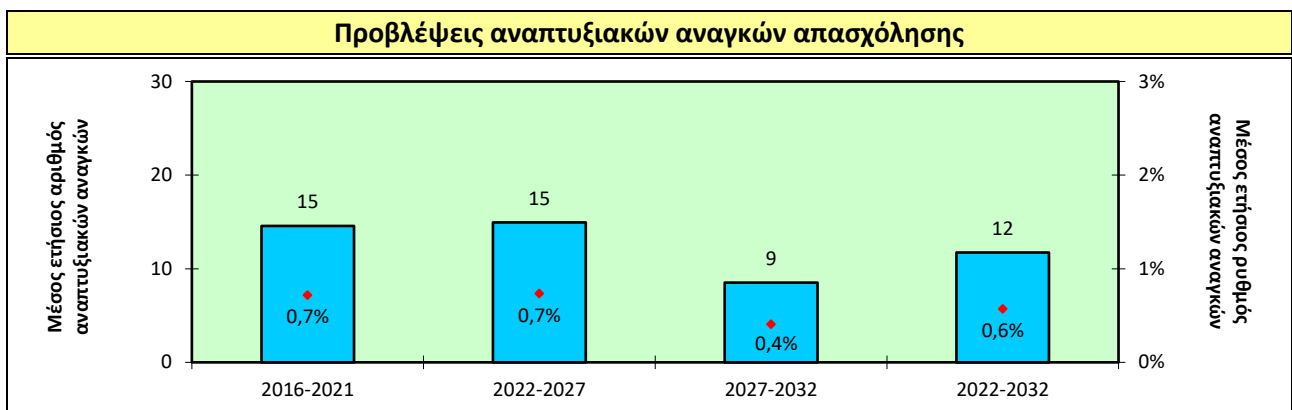
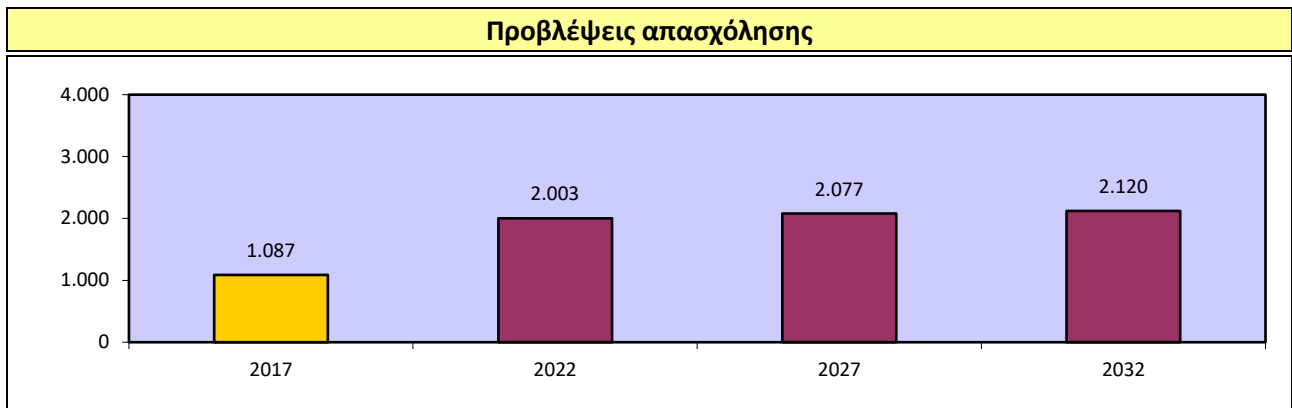
5.3.7.3. Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών

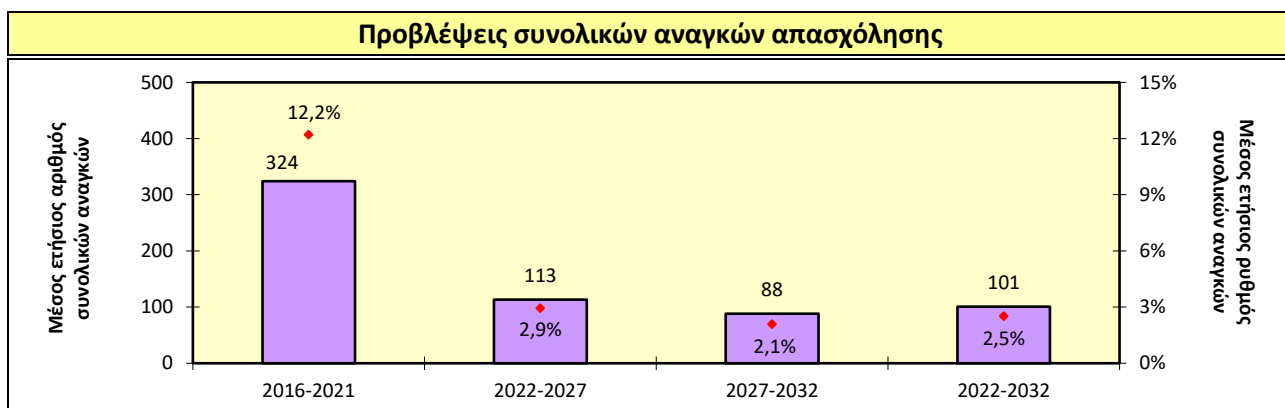
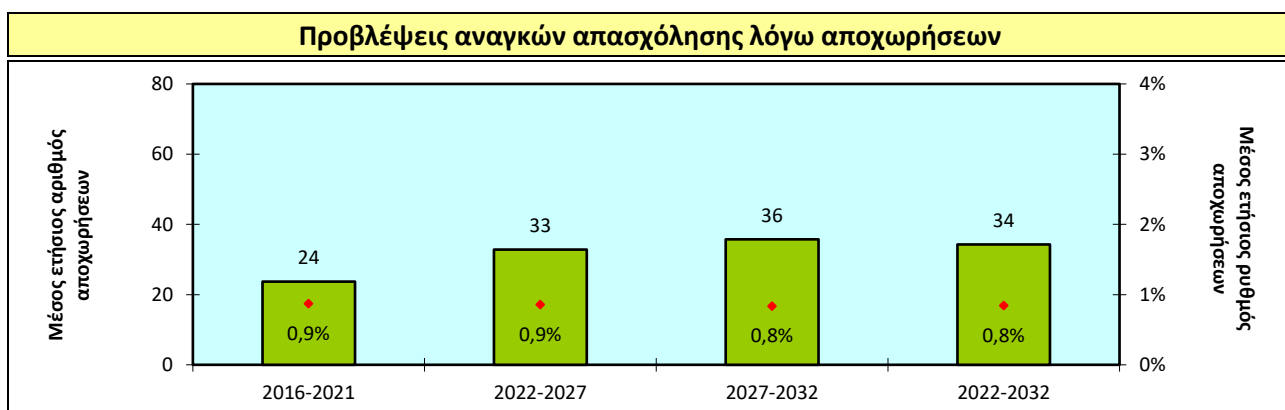
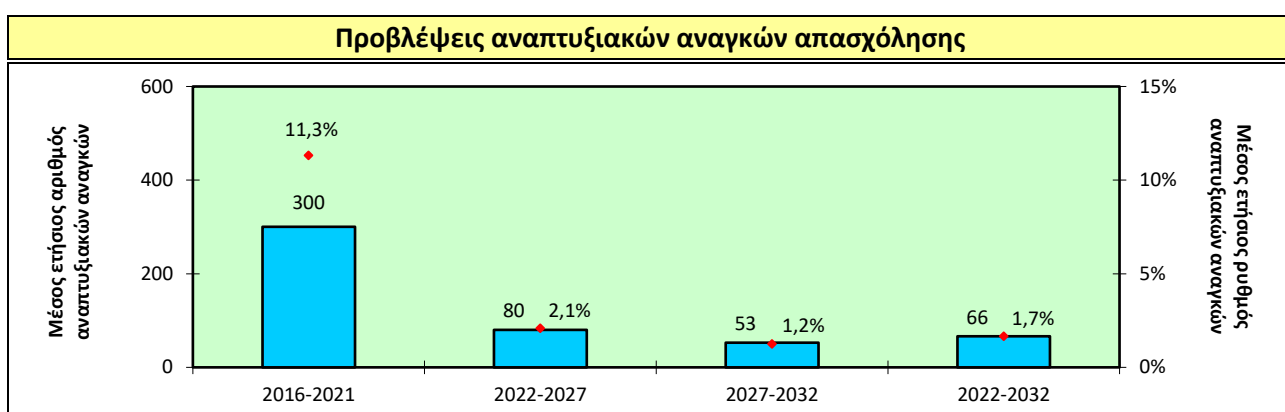
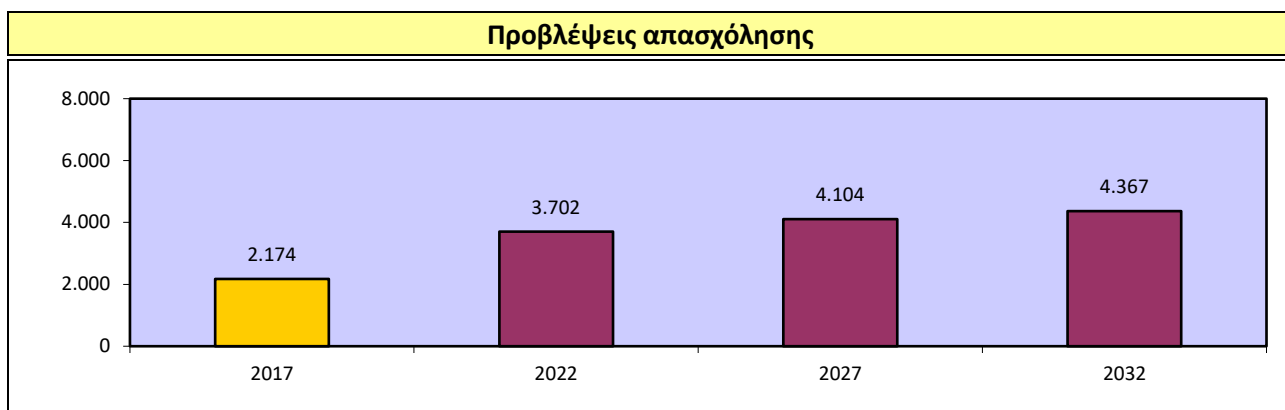
5.3.7.4. Έρευνα και ανάπτυξη

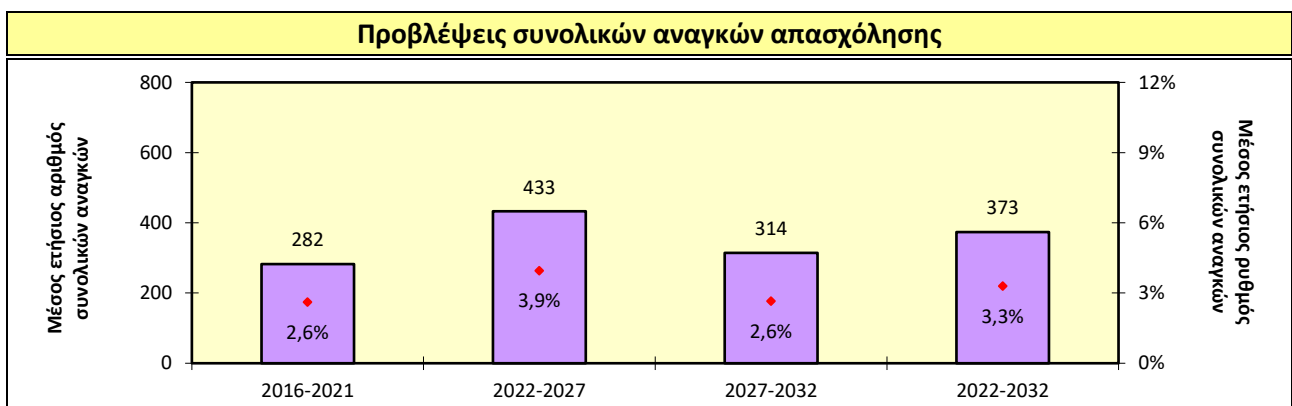
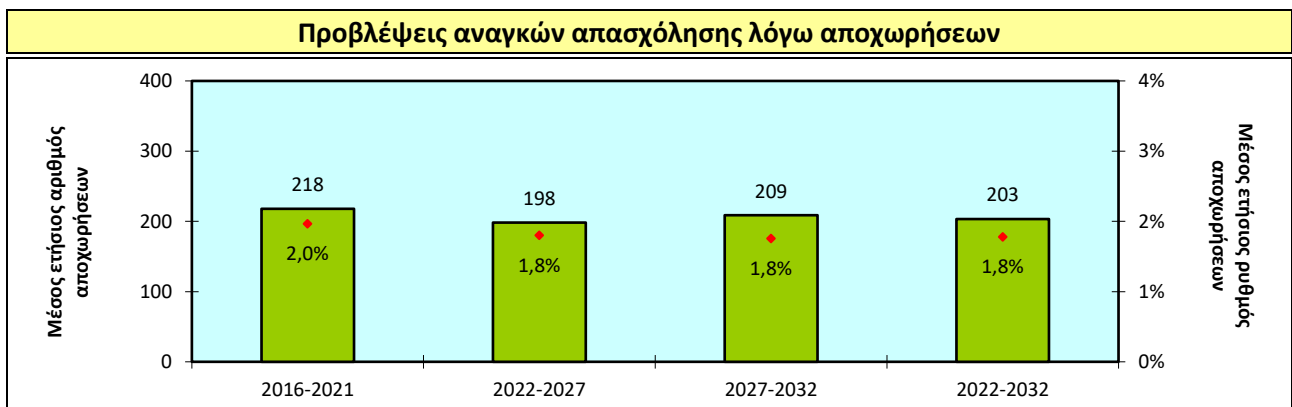
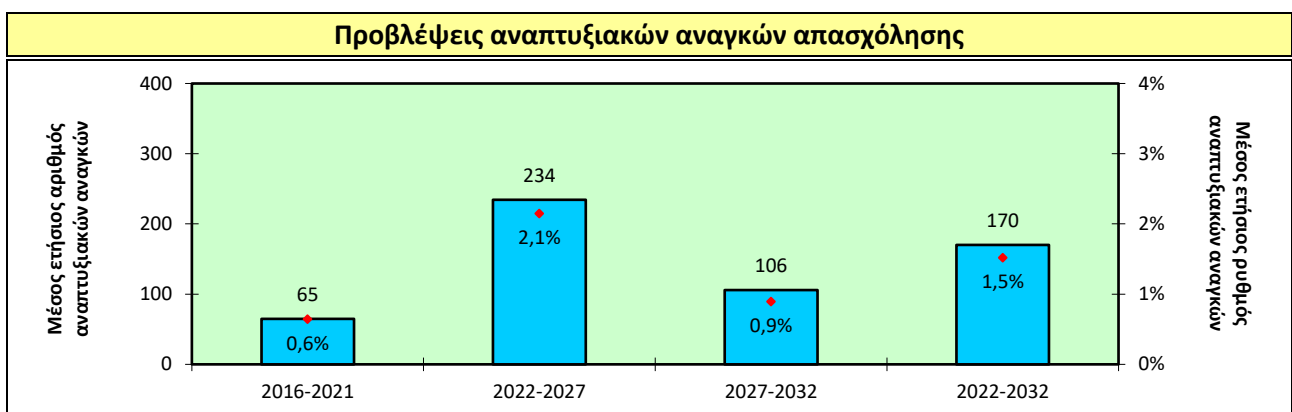
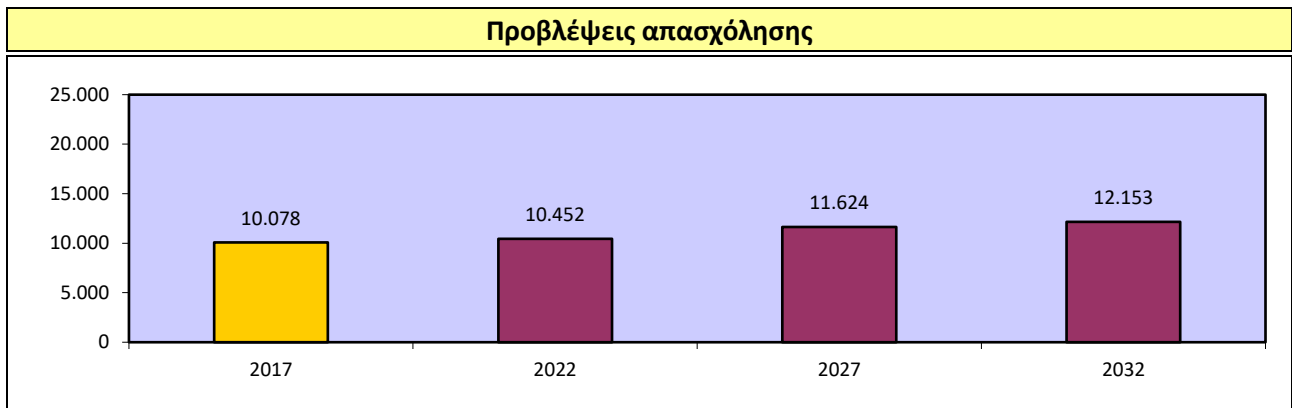
5.3.7.5. Διαφήμιση και έρευνα αγοράς

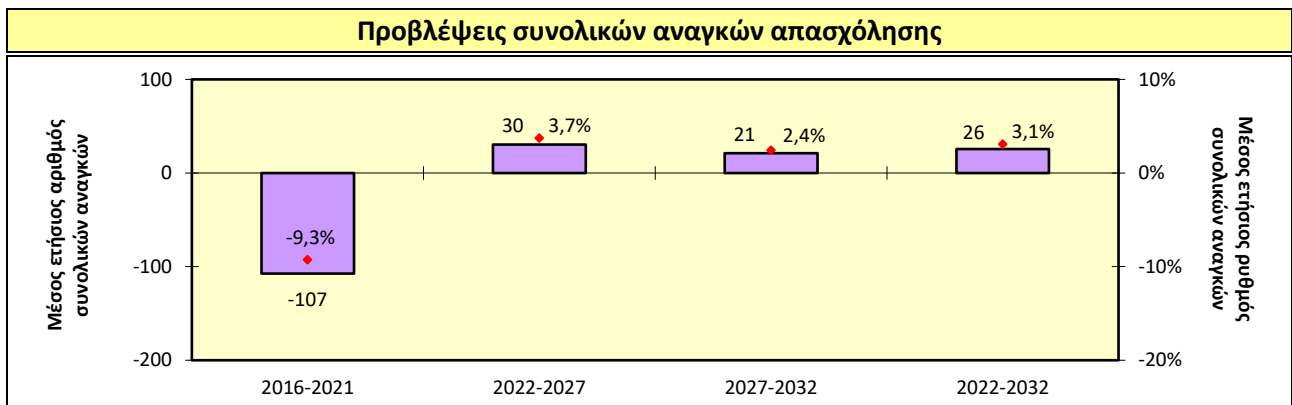
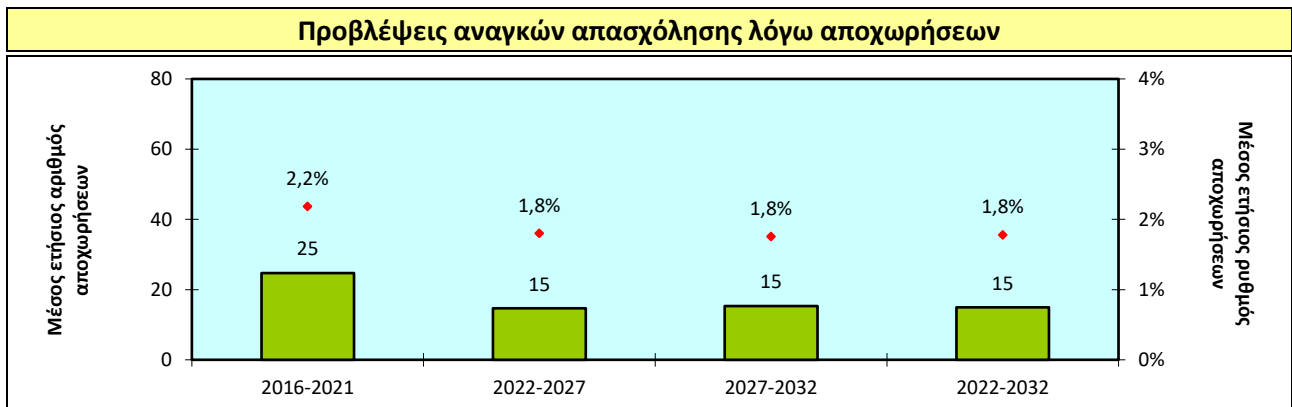
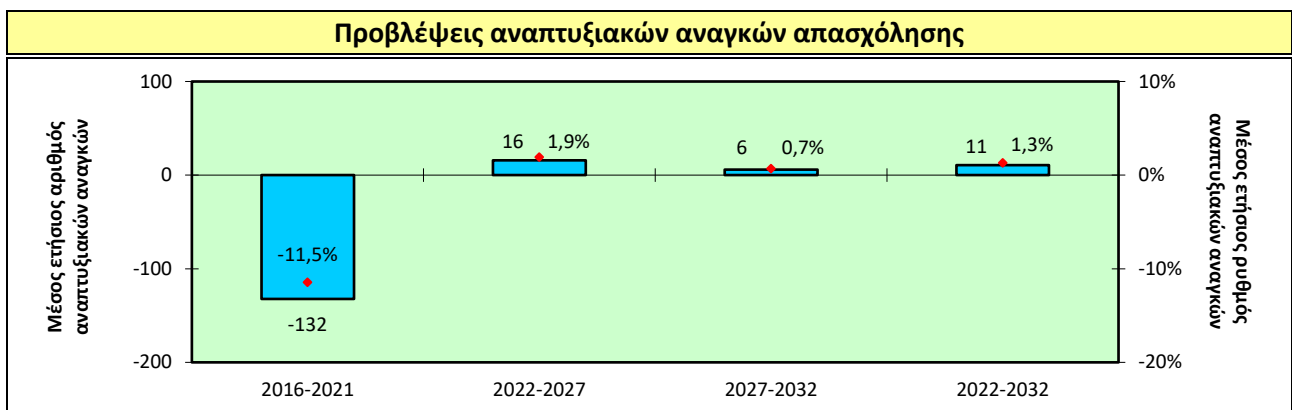
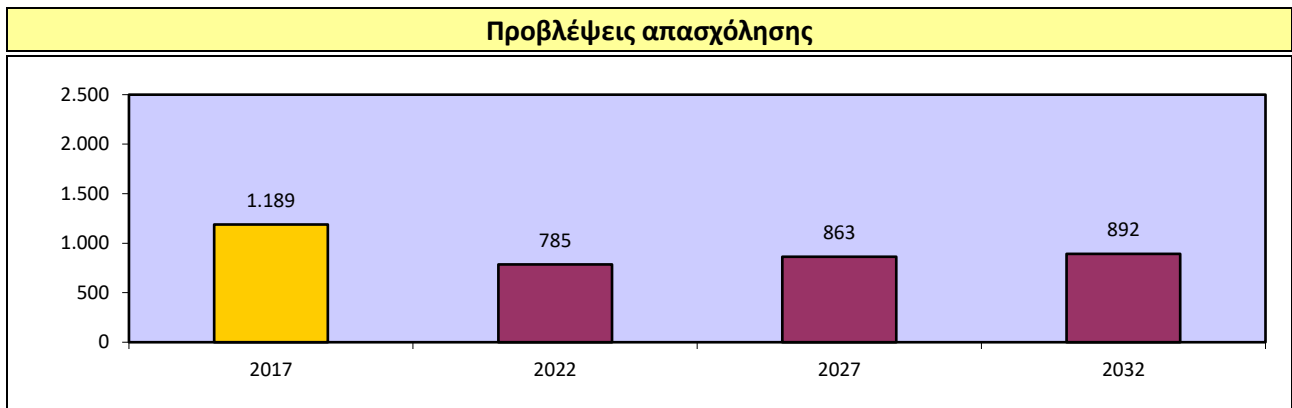
5.3.7.6. Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες

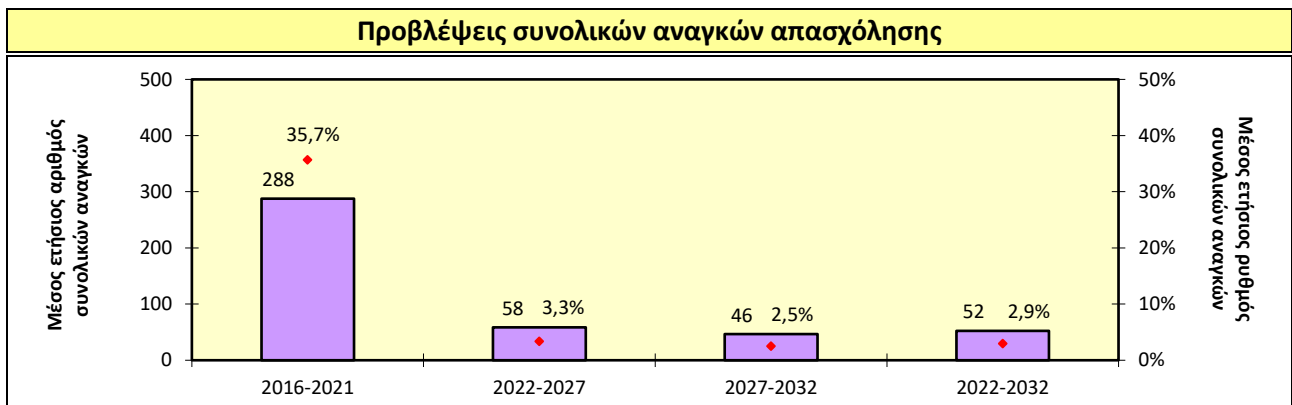
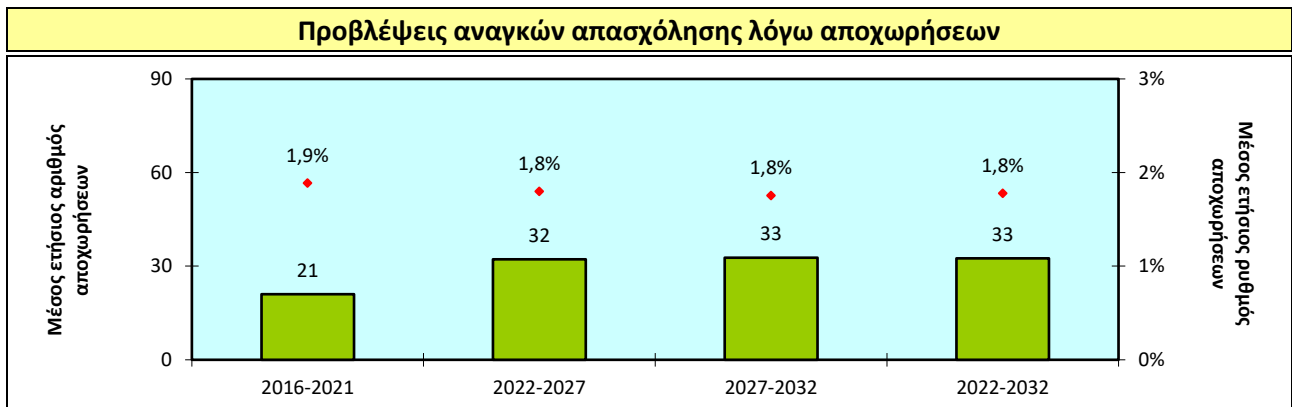
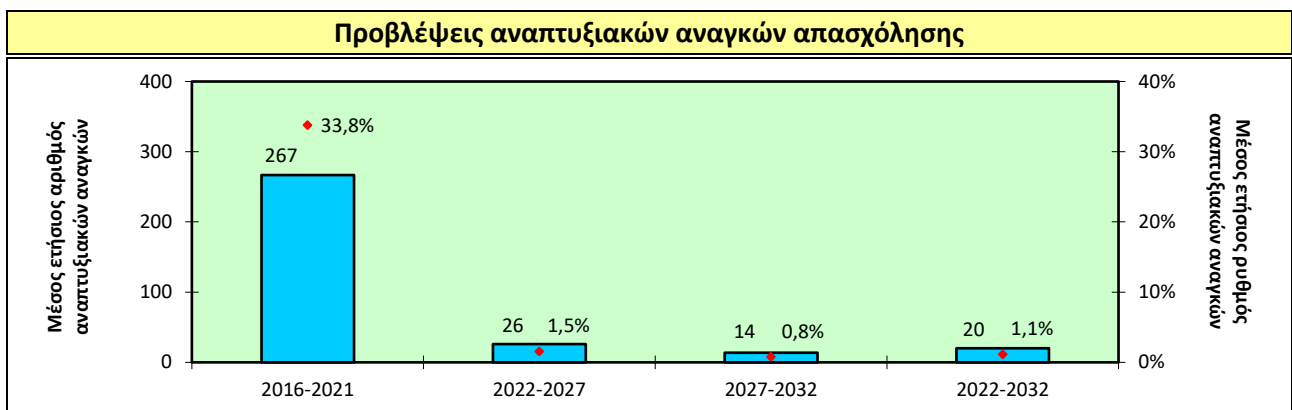
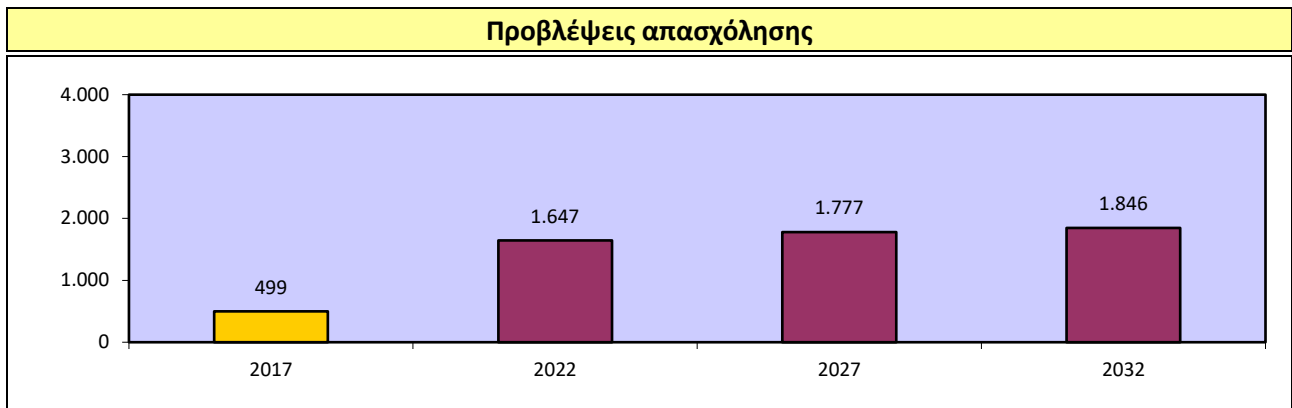
5.3.8. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες

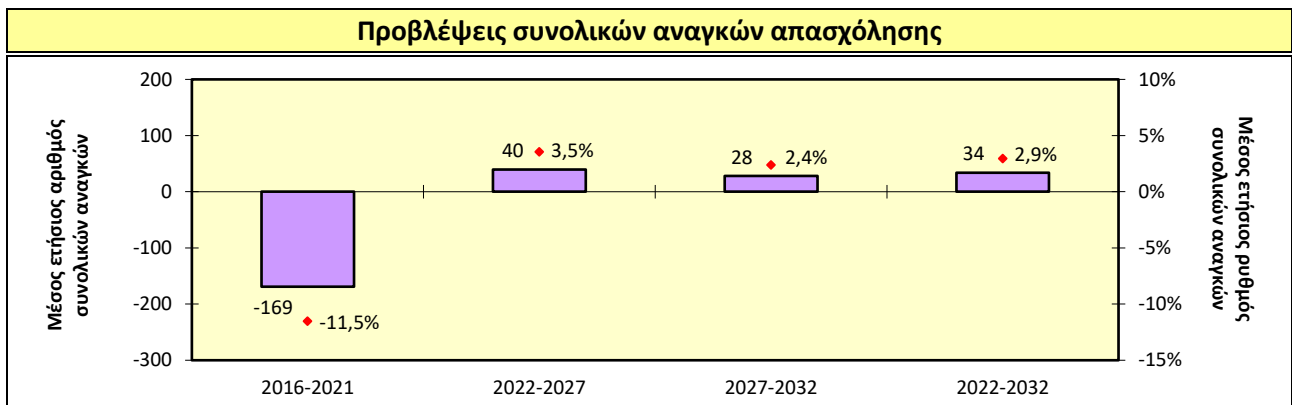
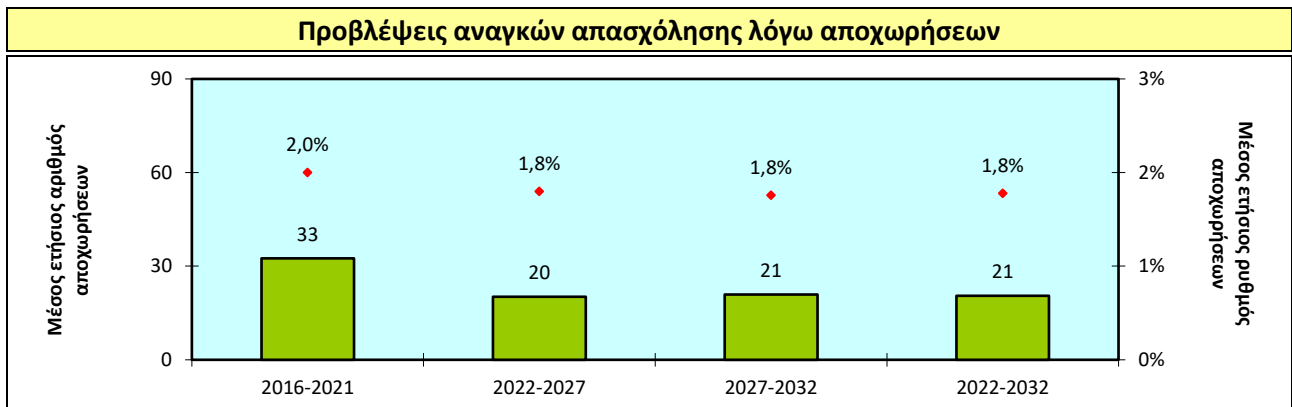
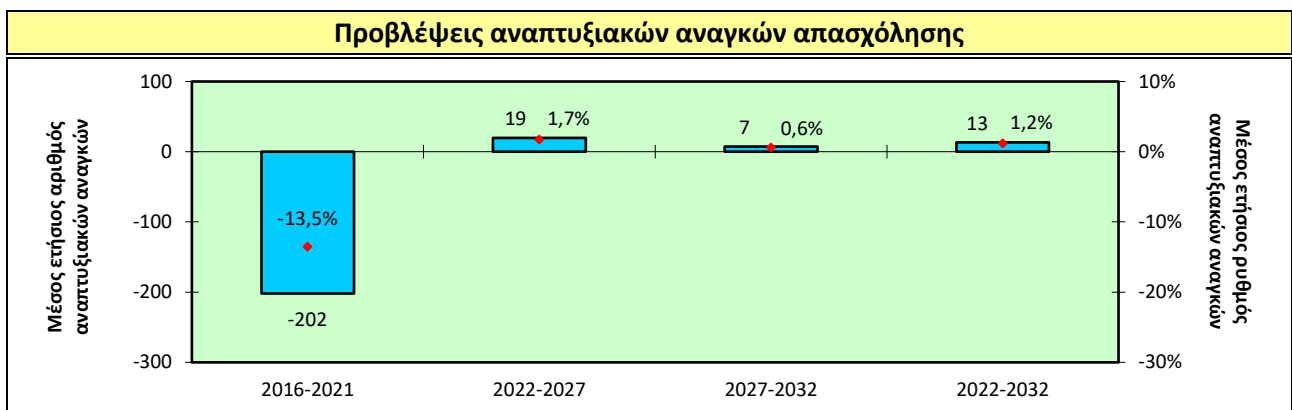
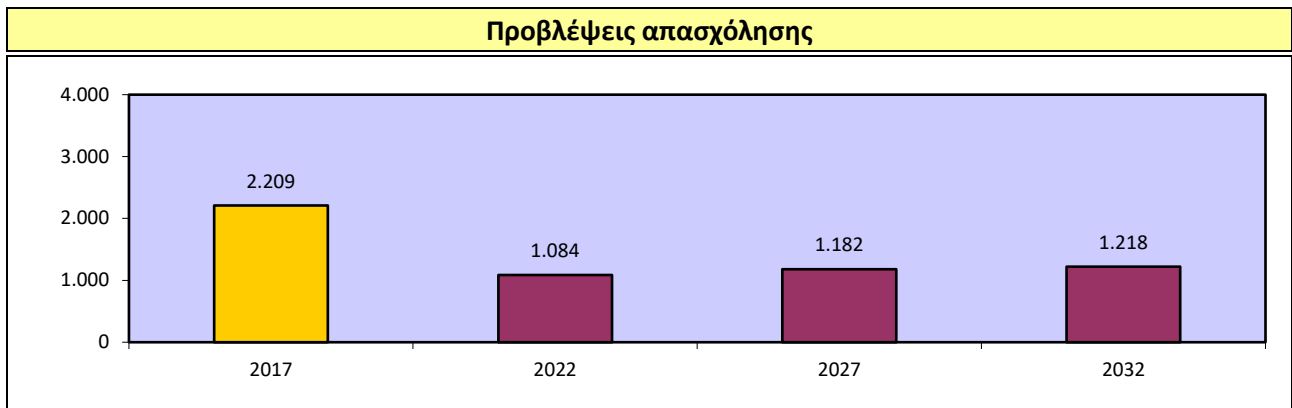
5.3.8.1. Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης

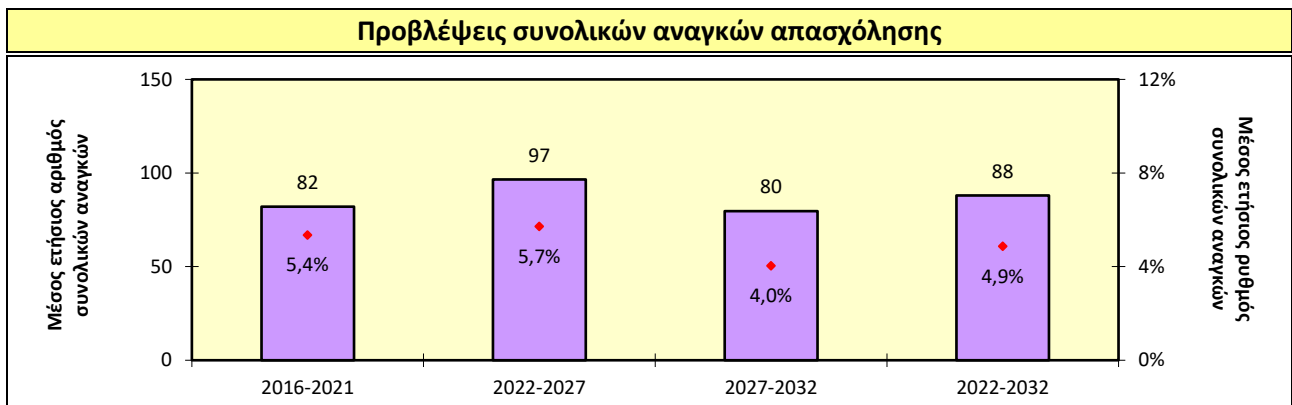
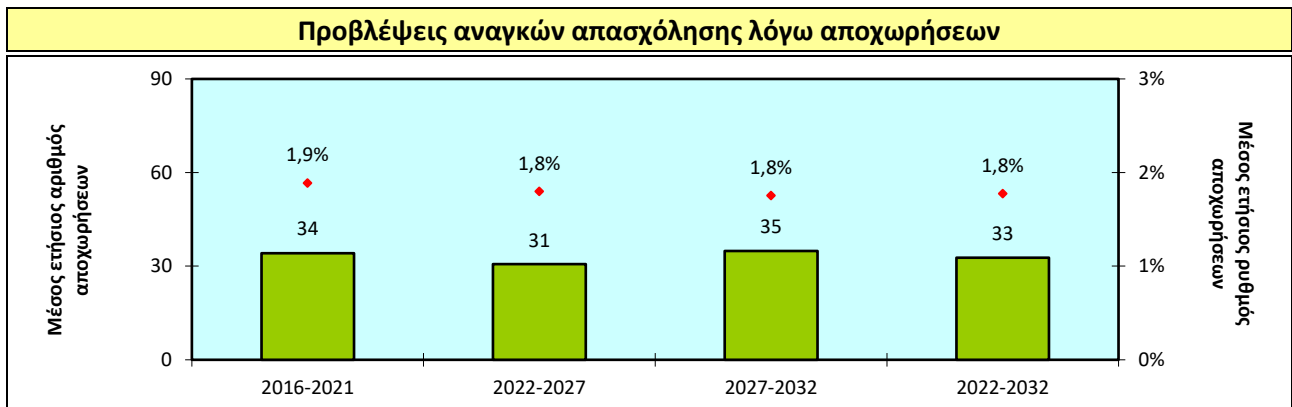
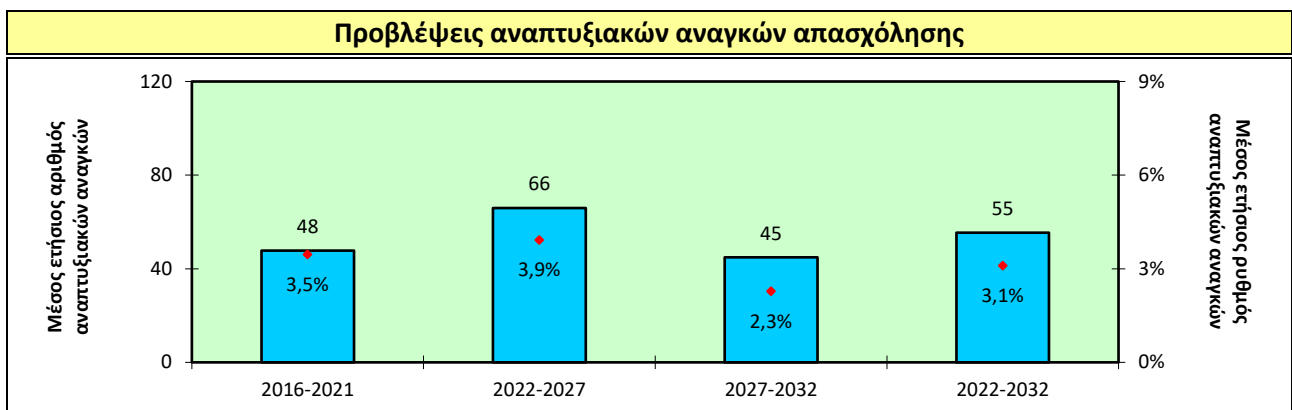
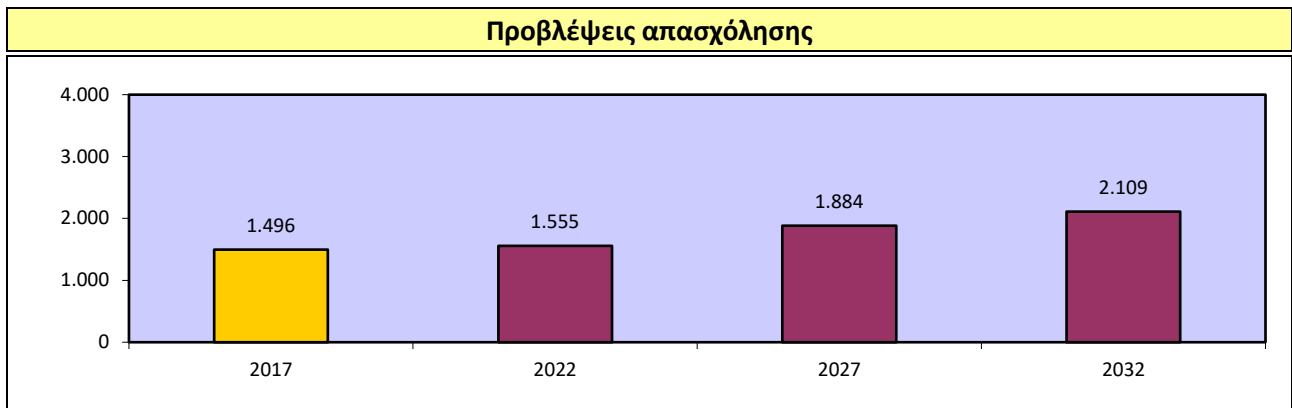
5.3.8.2. Δραστηριότητες απασχόλησης

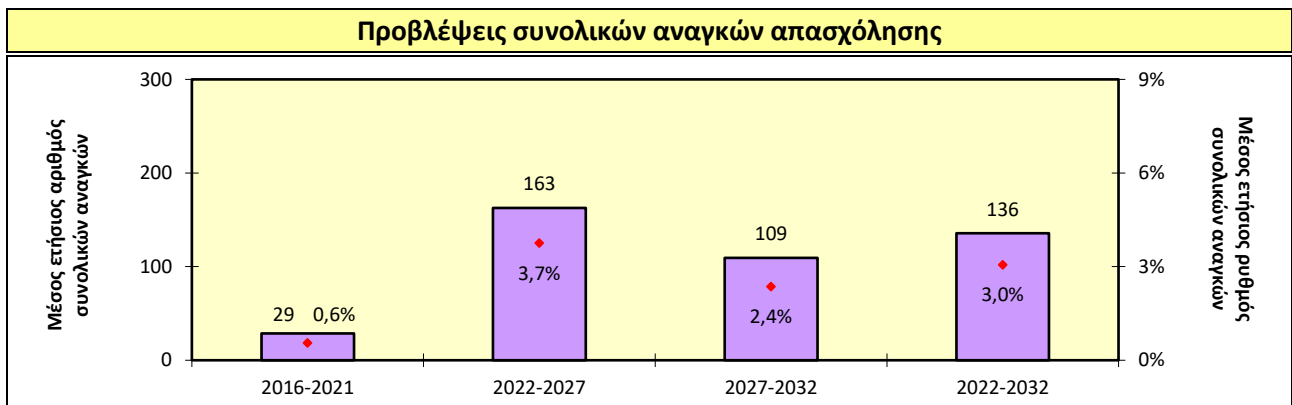
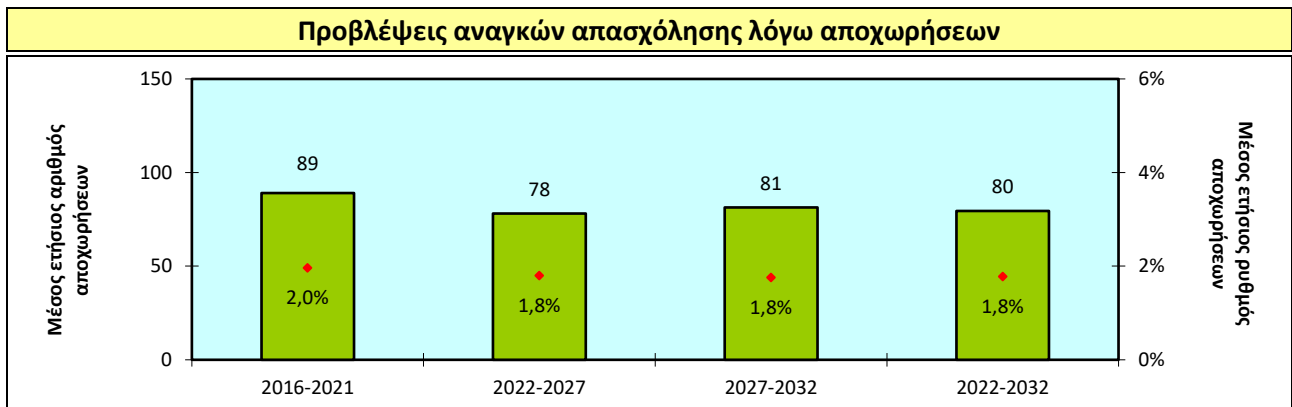
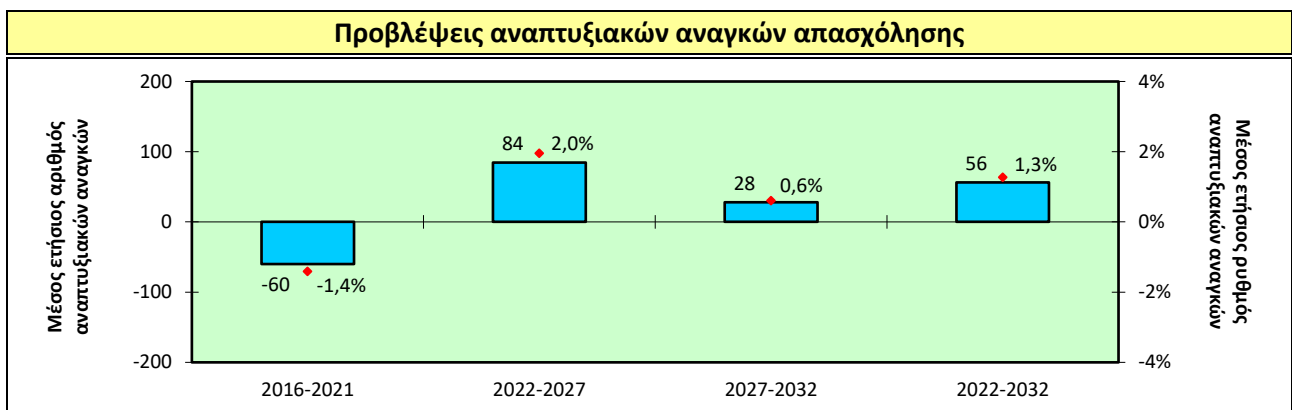
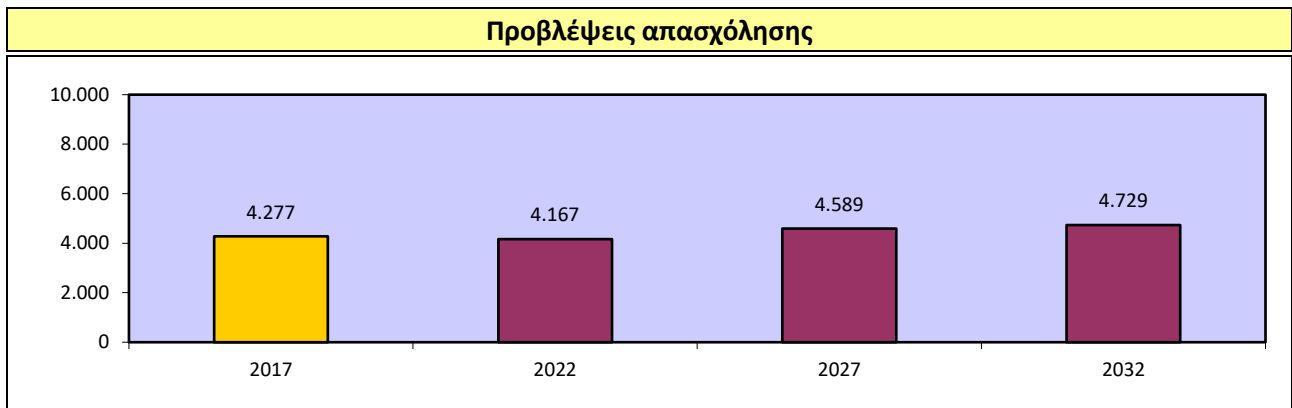
5.3.8.3. Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων

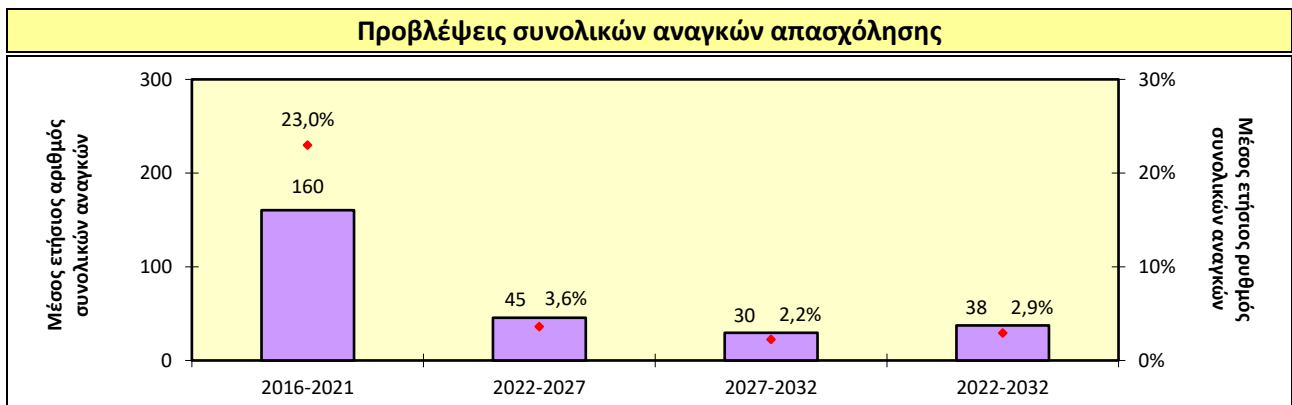
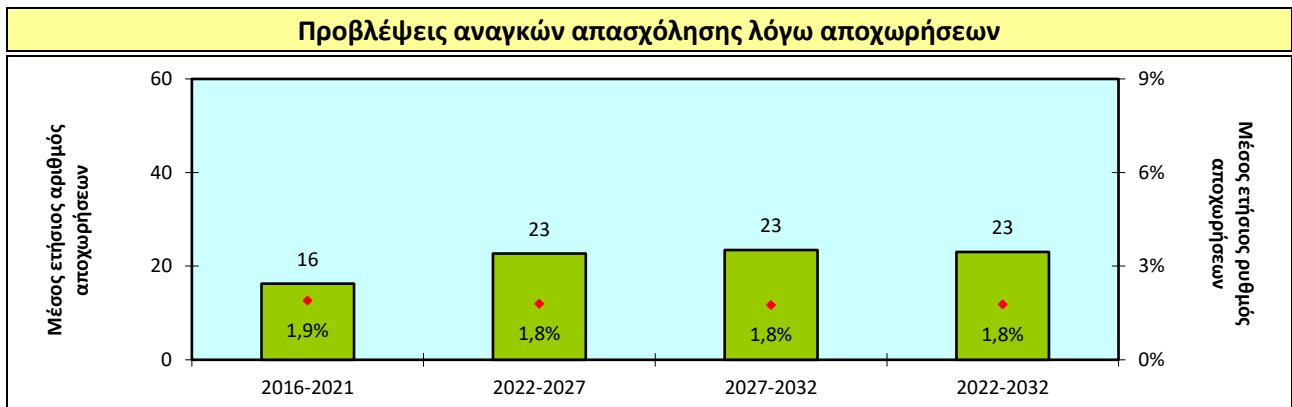
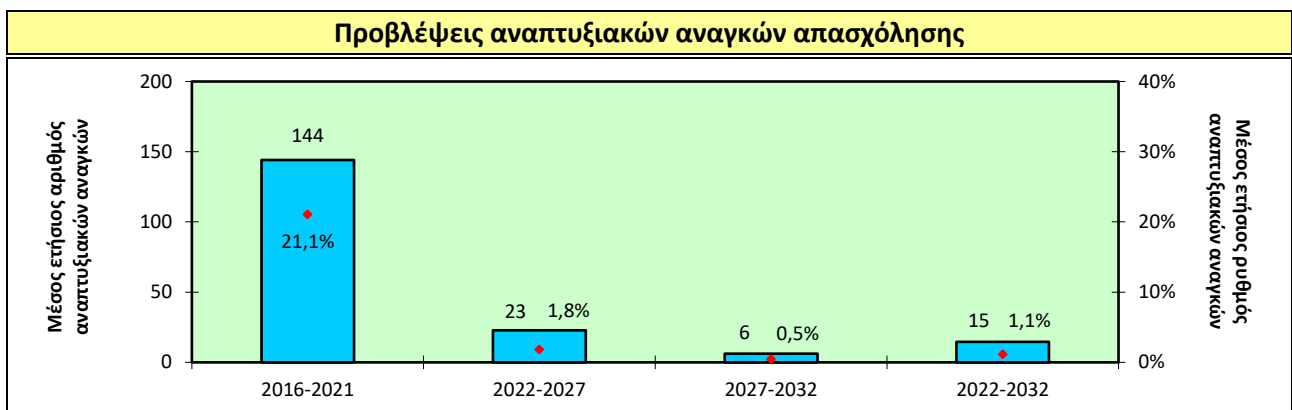
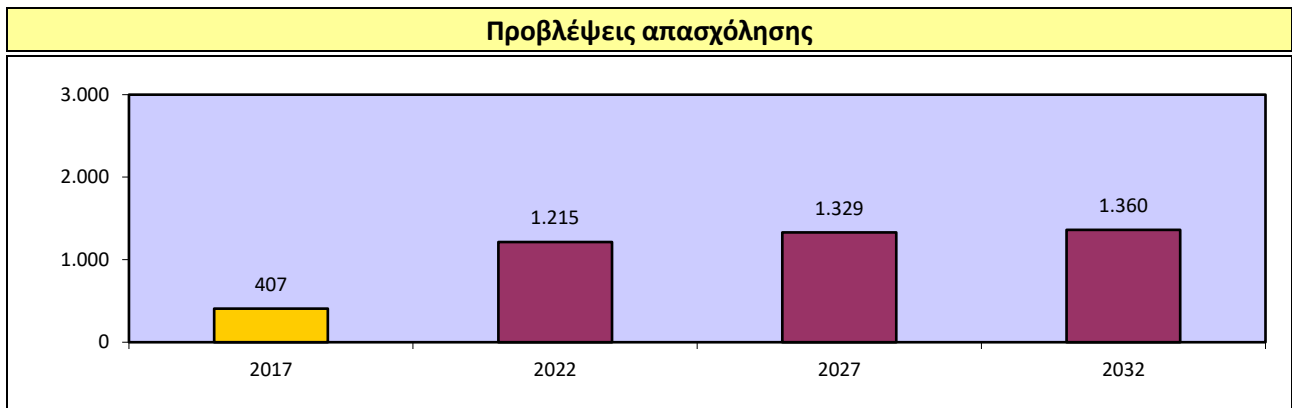
5.3.8.4. Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας

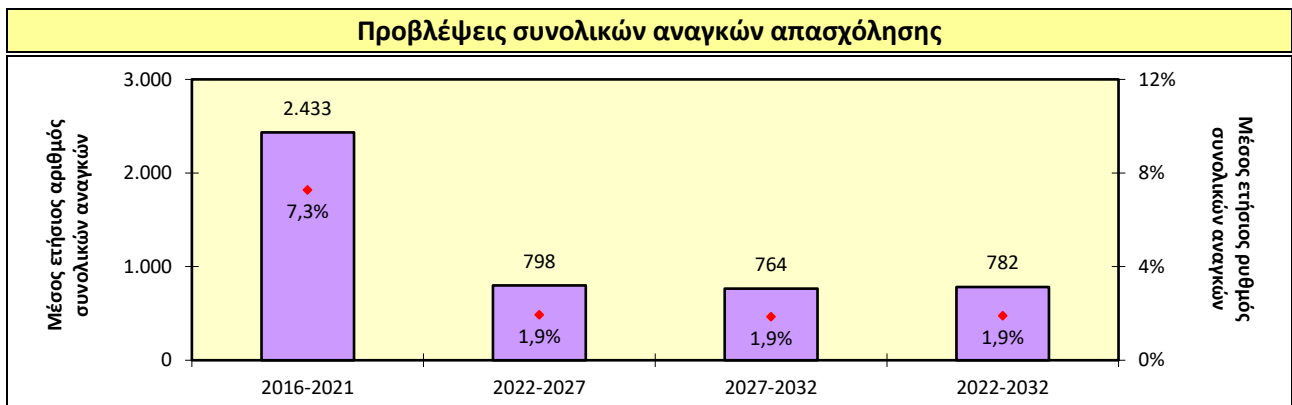
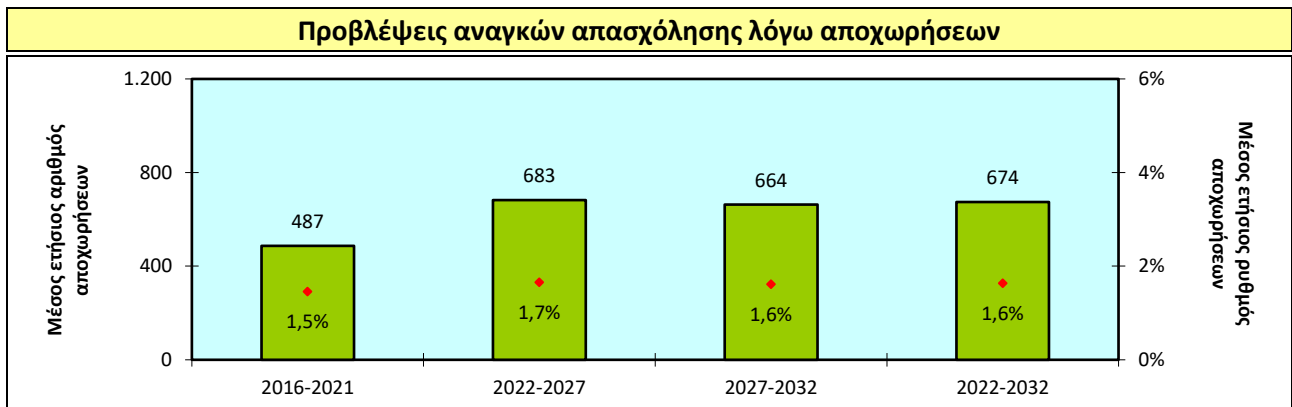
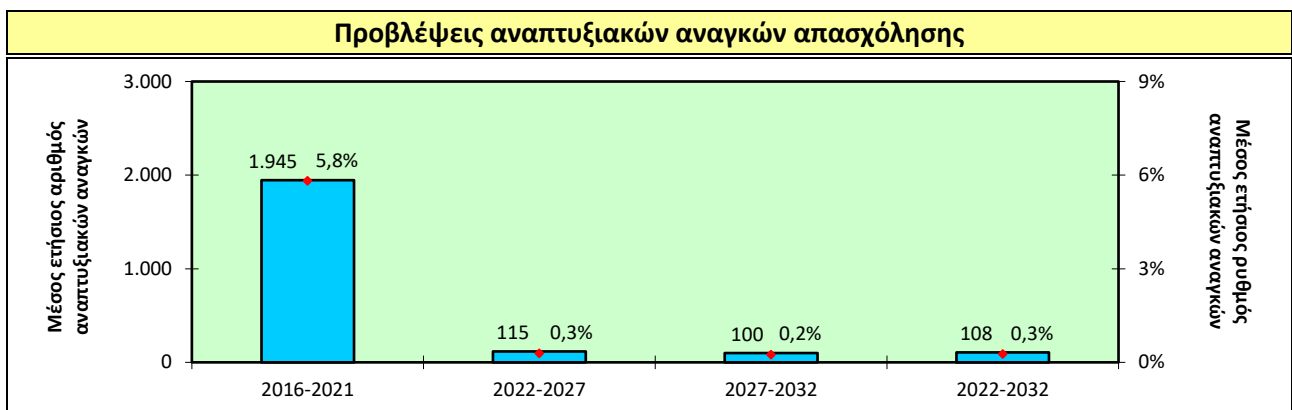
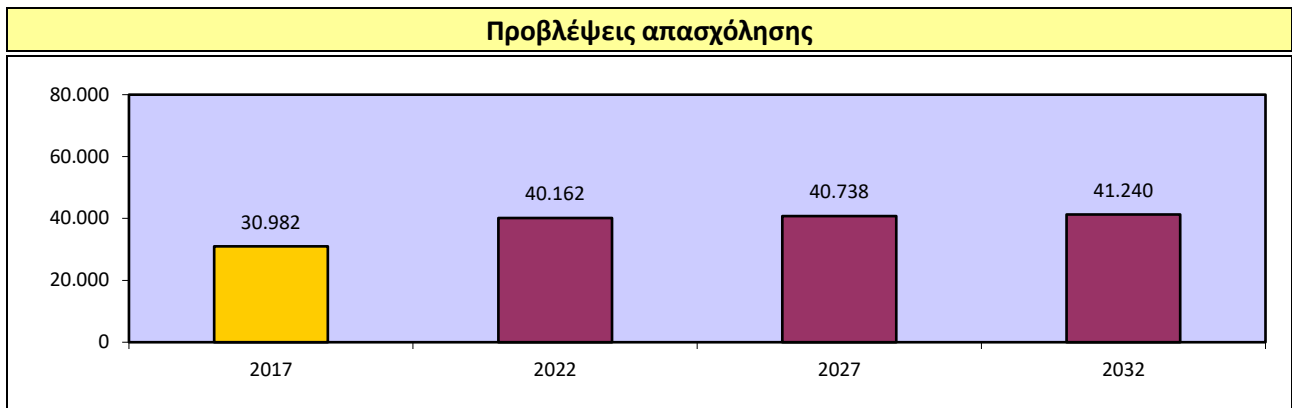
5.3.8.5. Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτήρια και εξωτερικούς χώρους

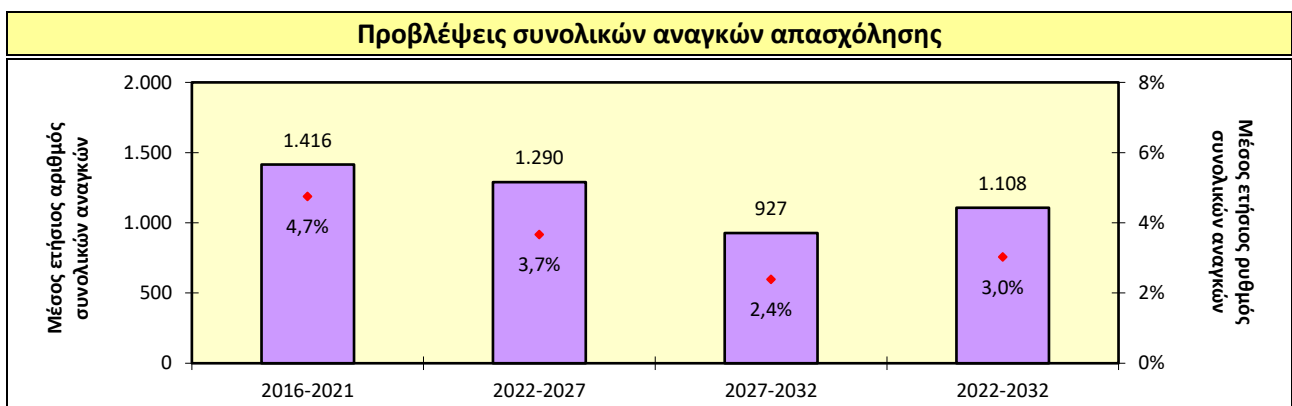
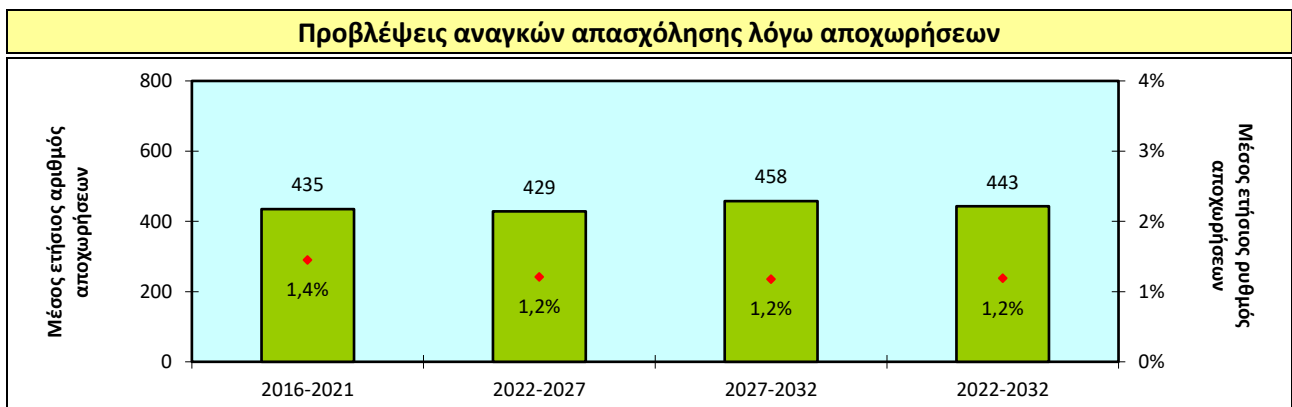
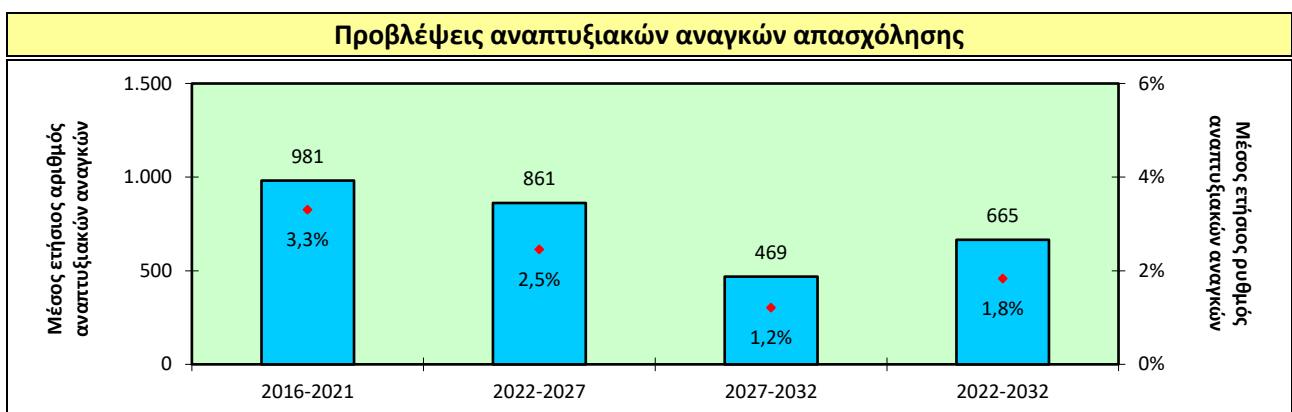
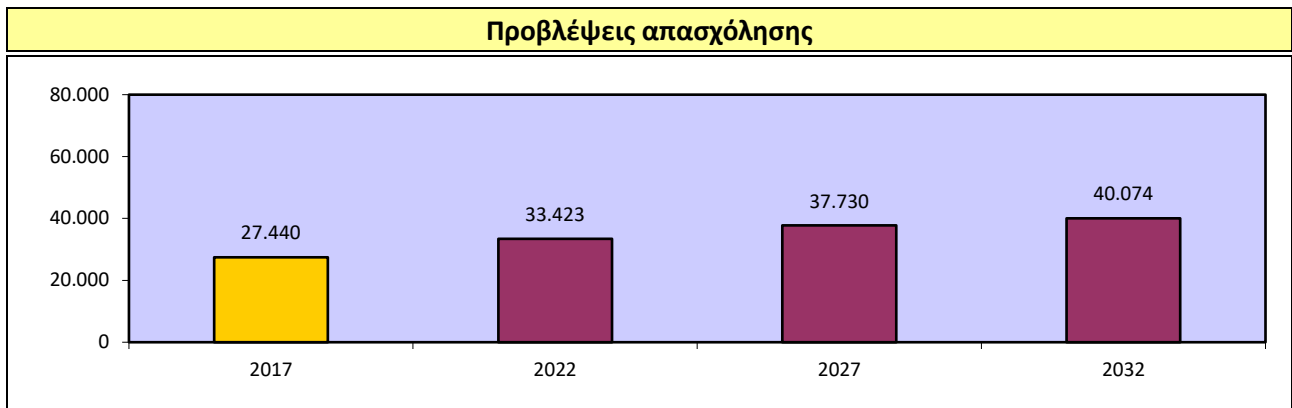
5.3.8.6. Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου και γραμματειακή υποστήριξη

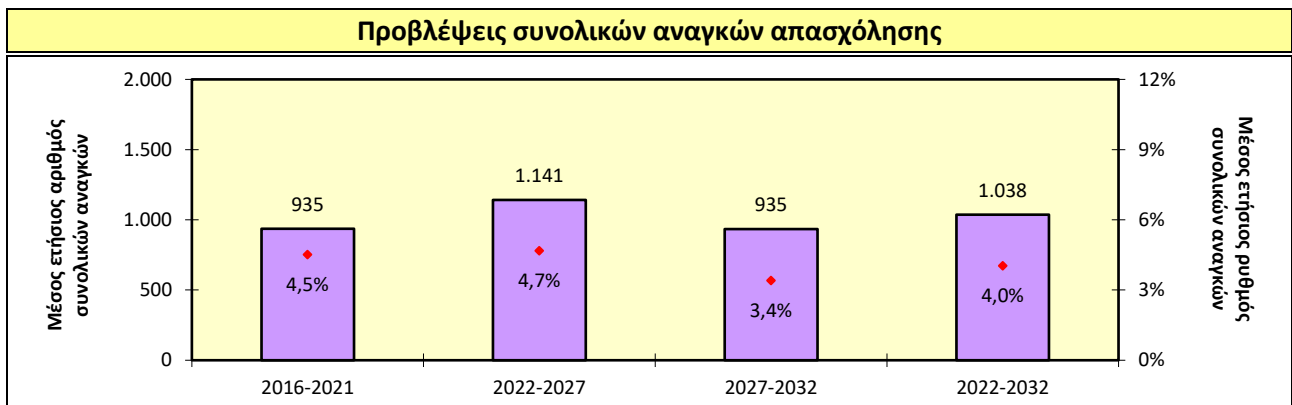
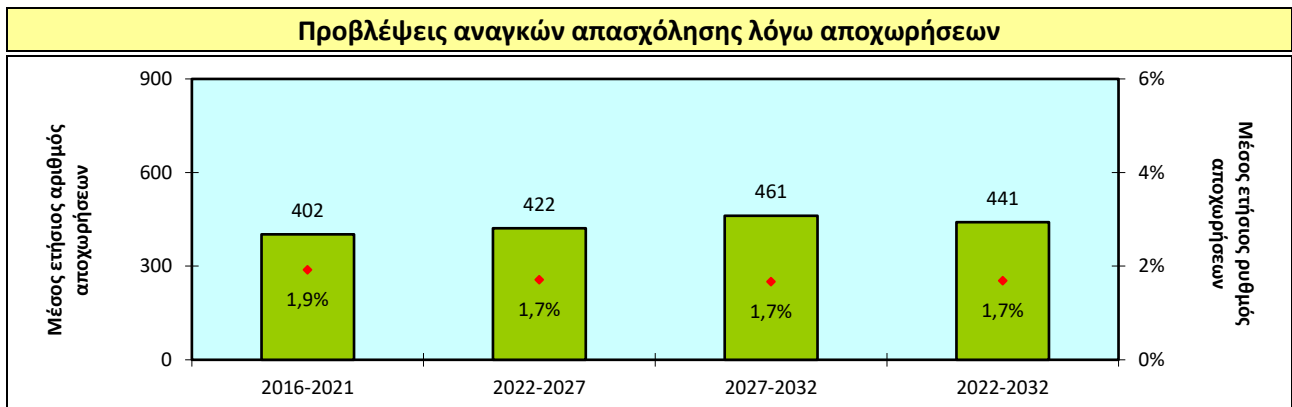
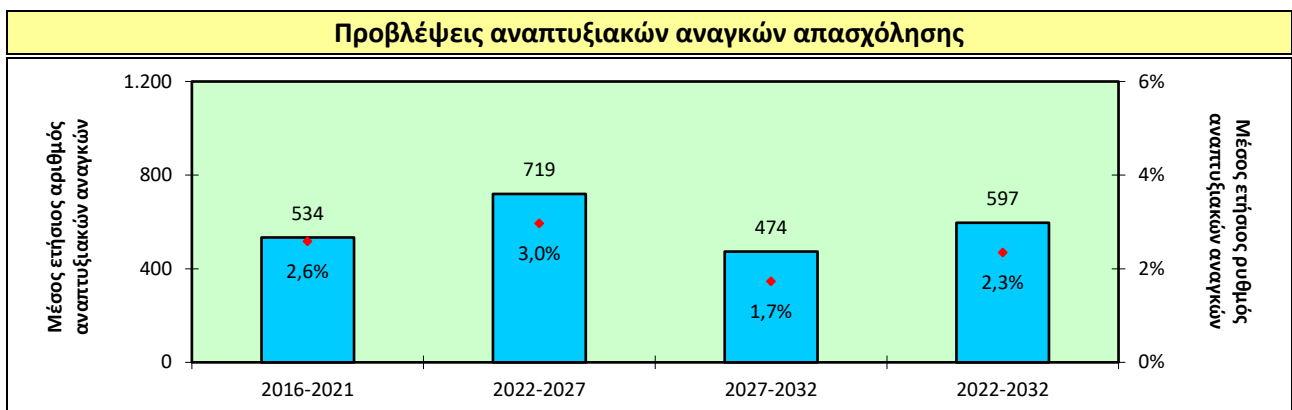
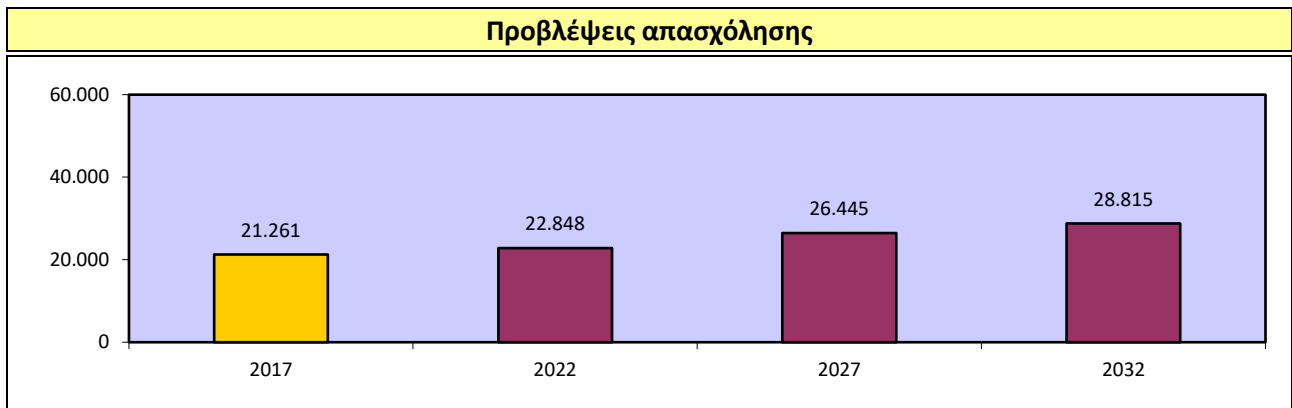
5.3.9. Δημόσια διοίκηση και άμυνα

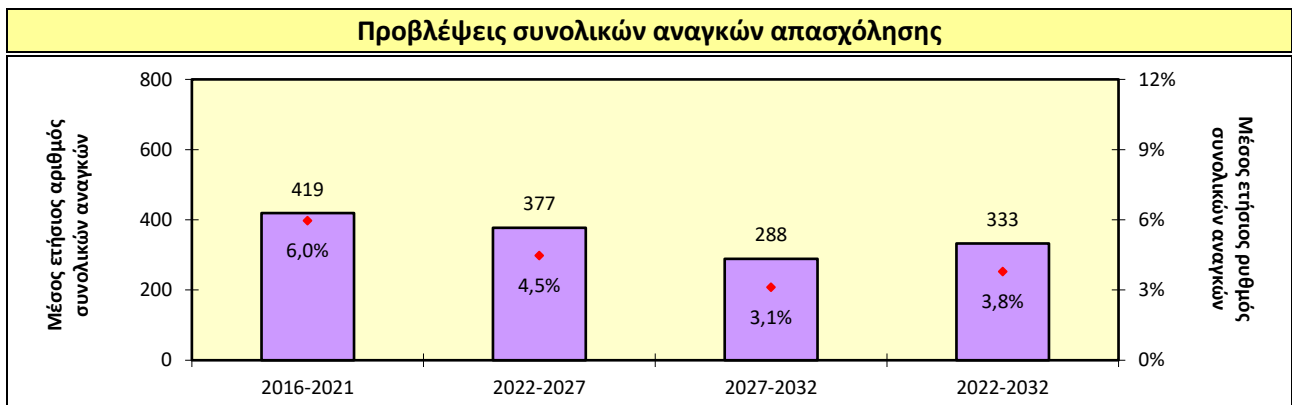
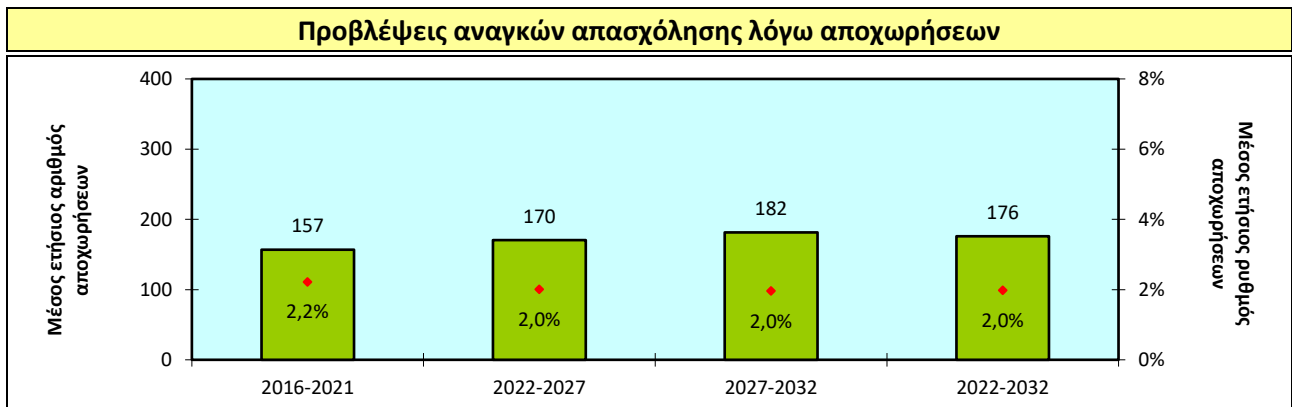
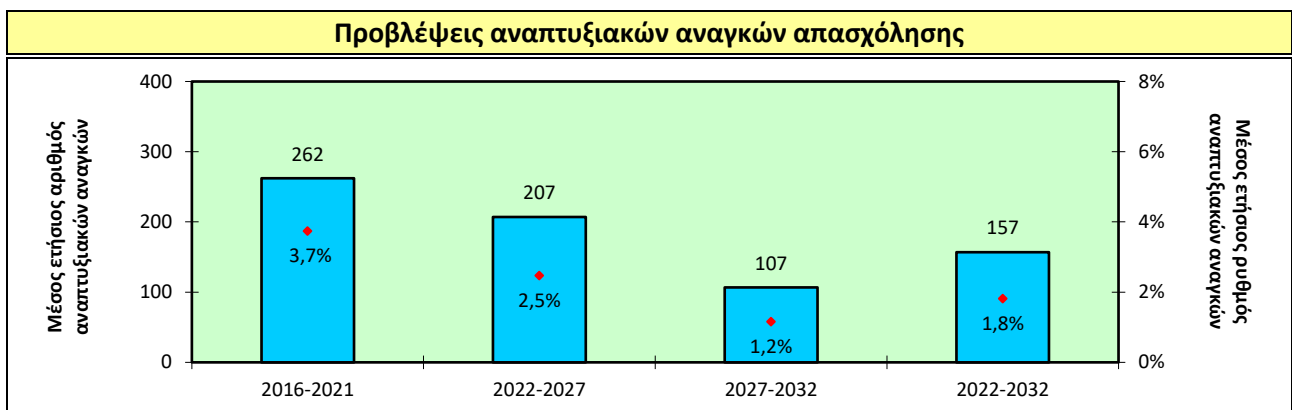
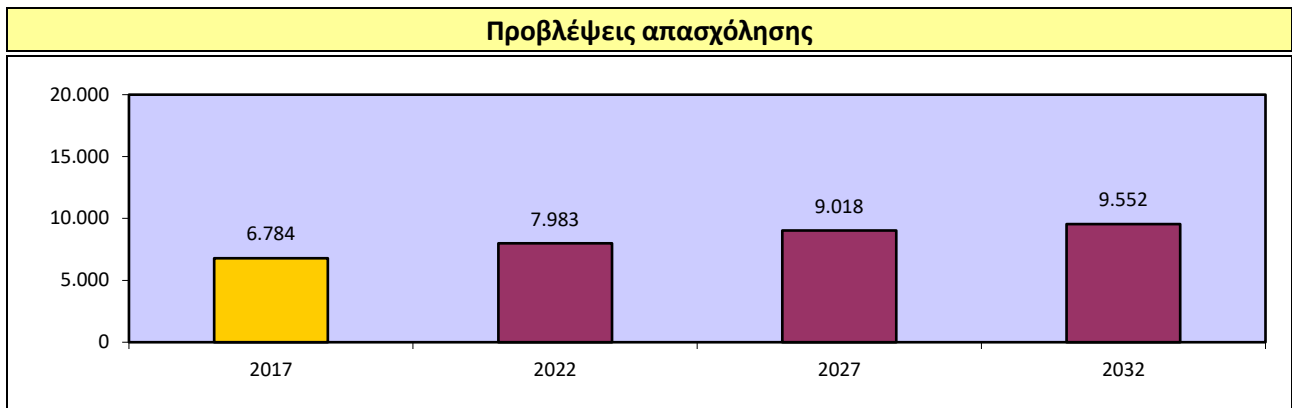
5.3.10. Εκπαίδευση

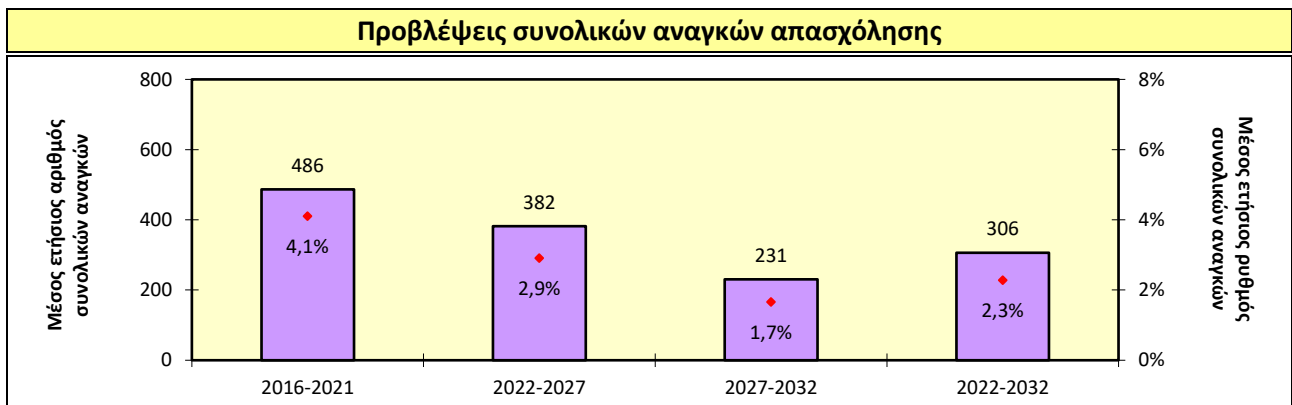
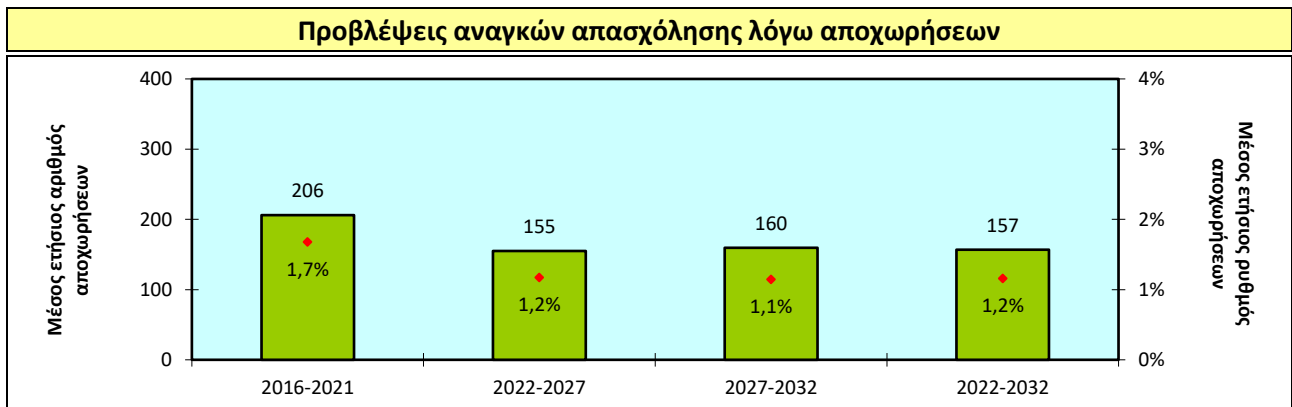
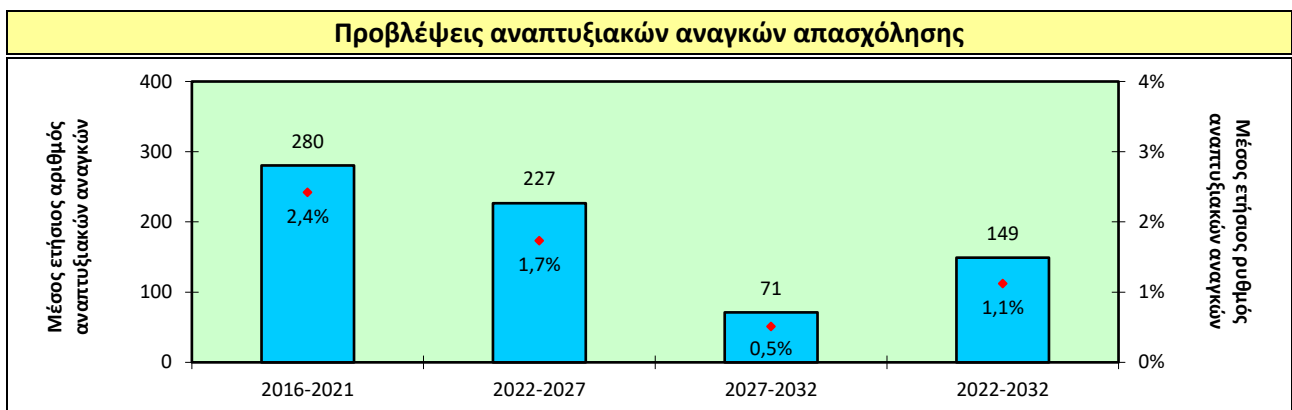
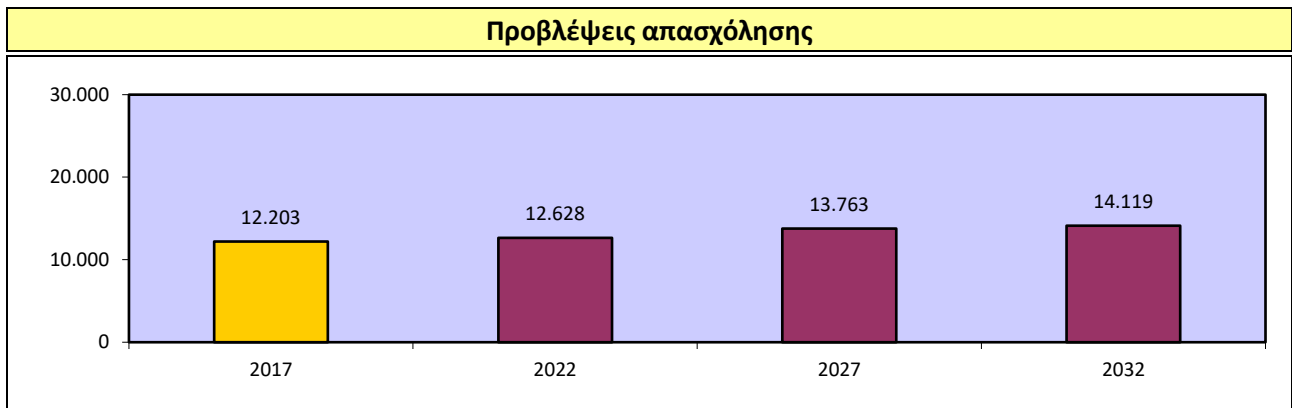
5.3.11. Υγεία και κοινωνική μέριμνα

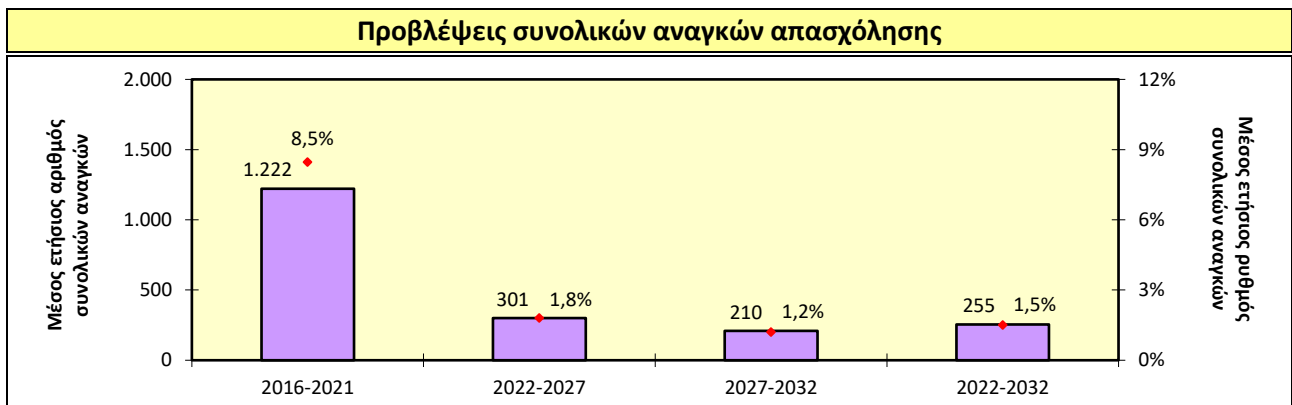
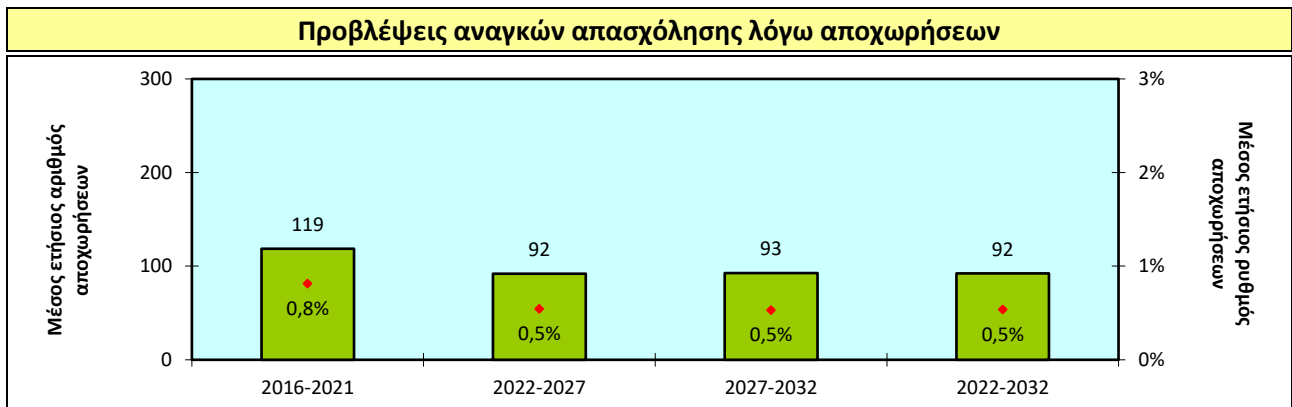
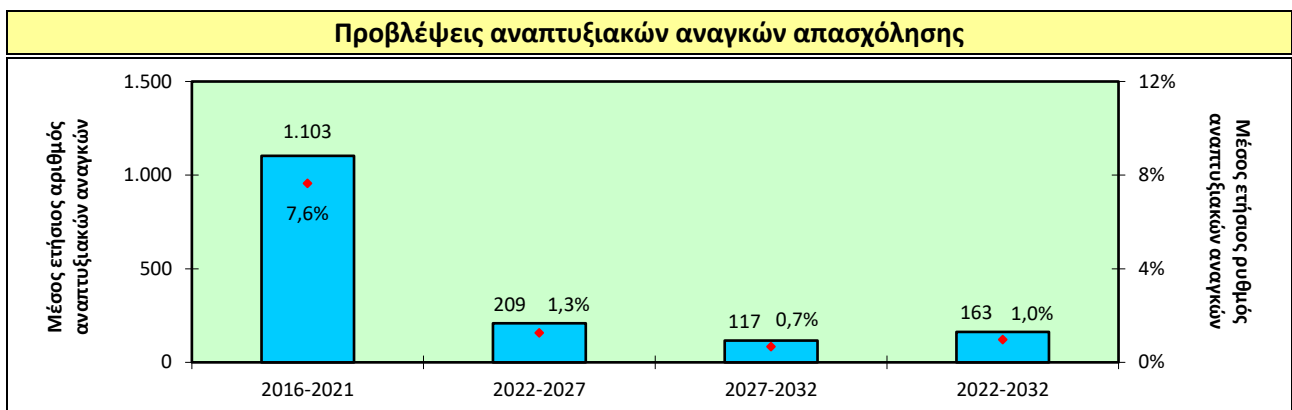
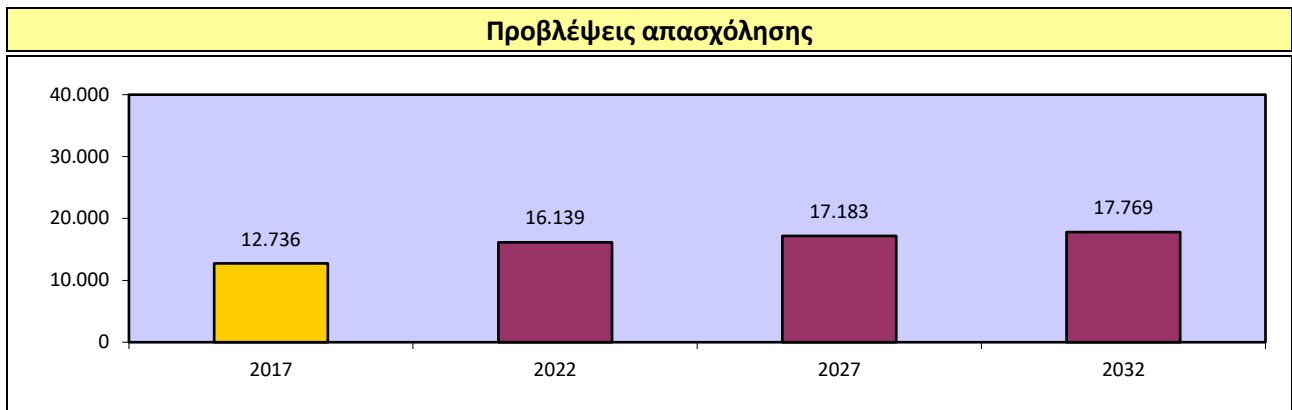
5.3.12. Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία

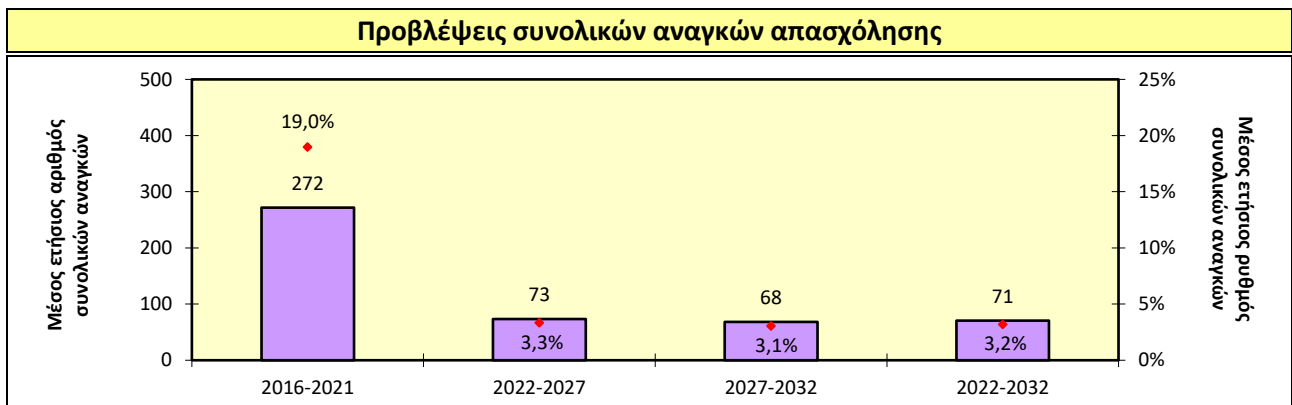
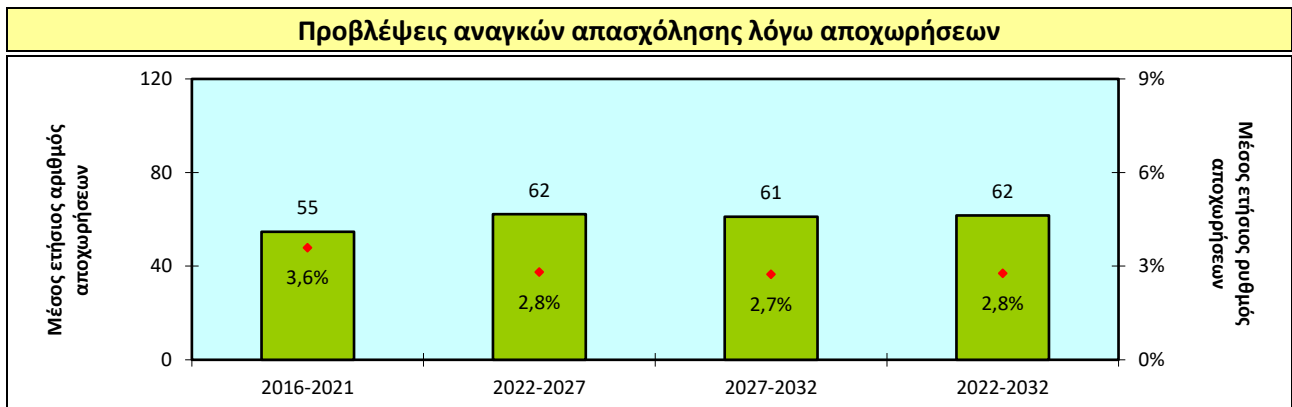
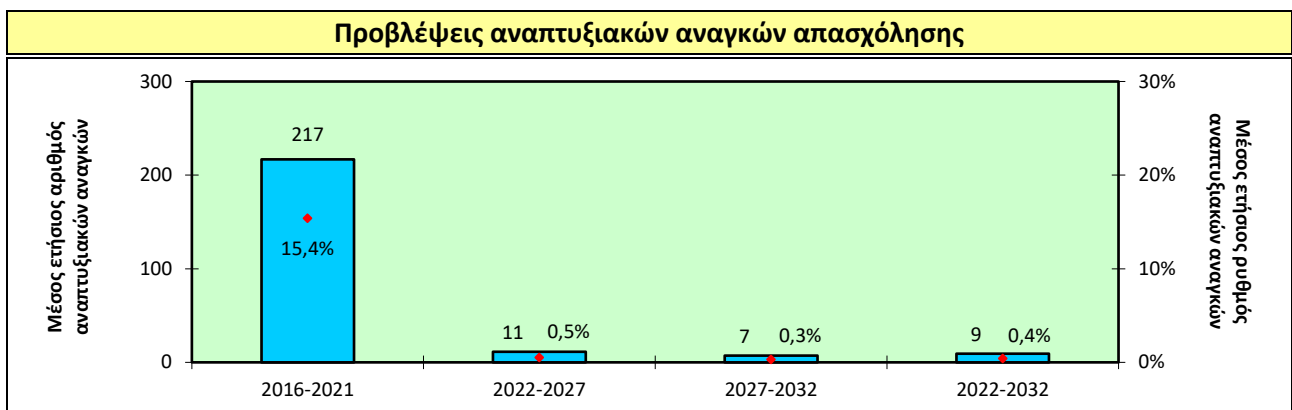
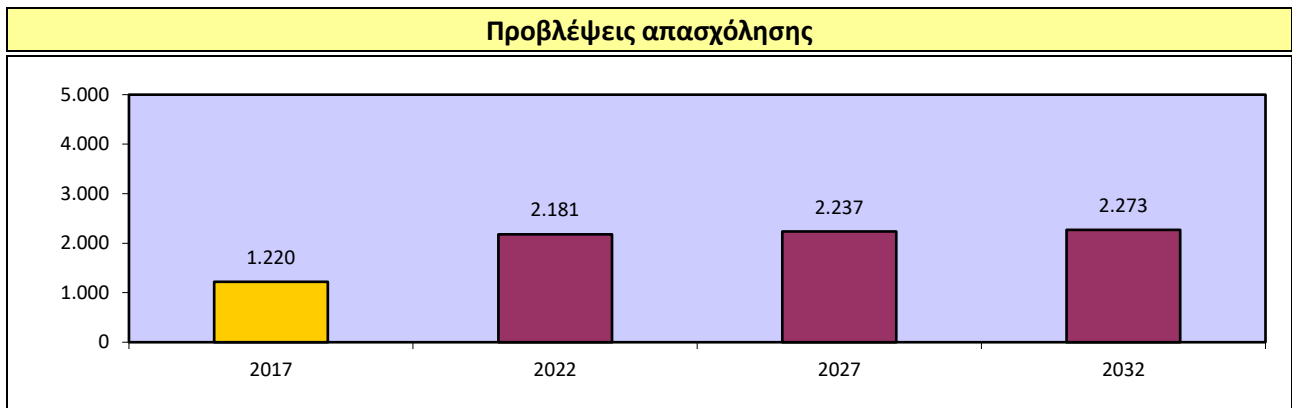
5.3.13. Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών

5.3.14. Ιδιωτικά νοικοκυριά

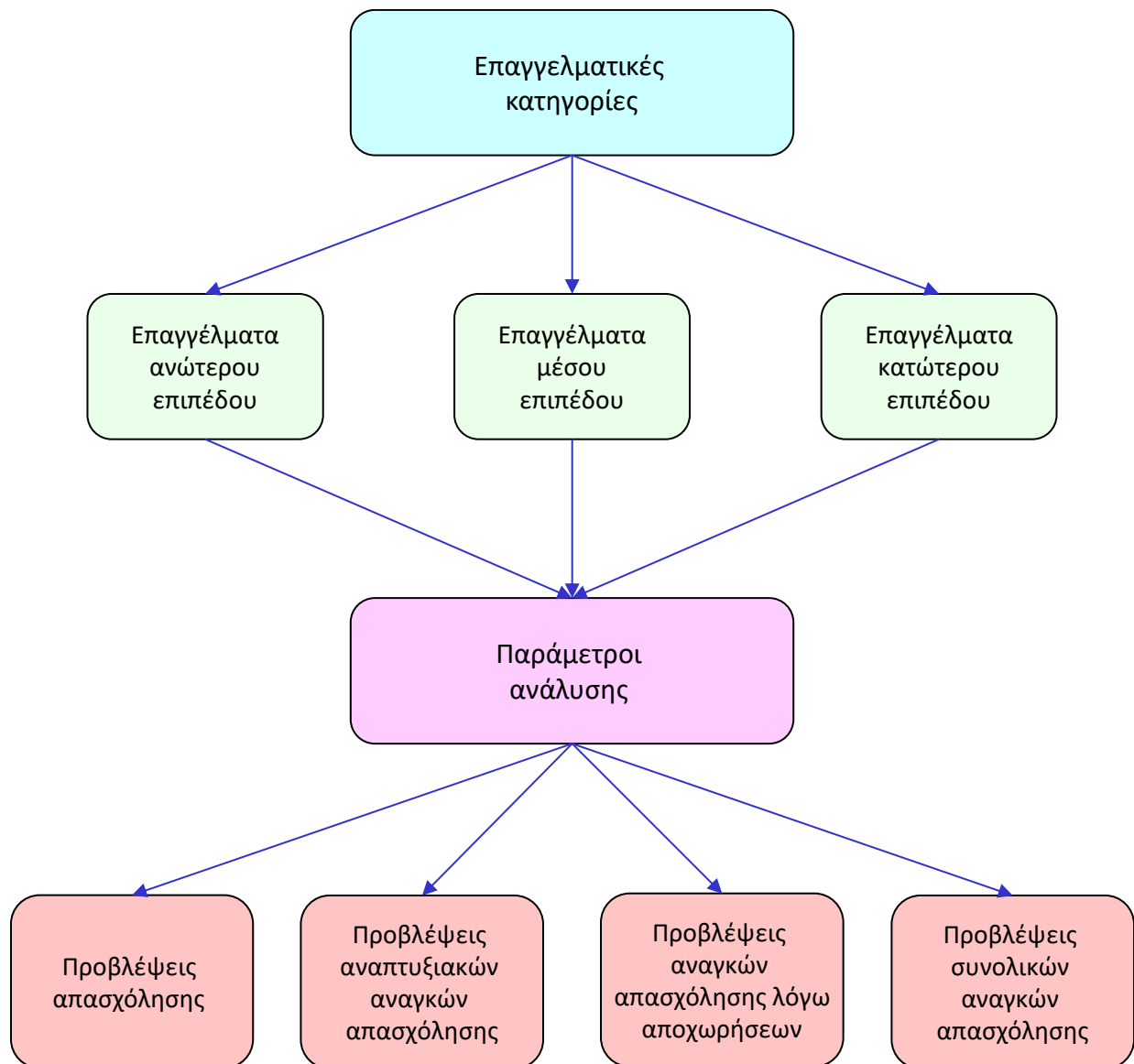

5.3.15. Ετερόδοικοι οργανισμοί και φορείς

6. Προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στις επαγγελματικές κατηγορίες

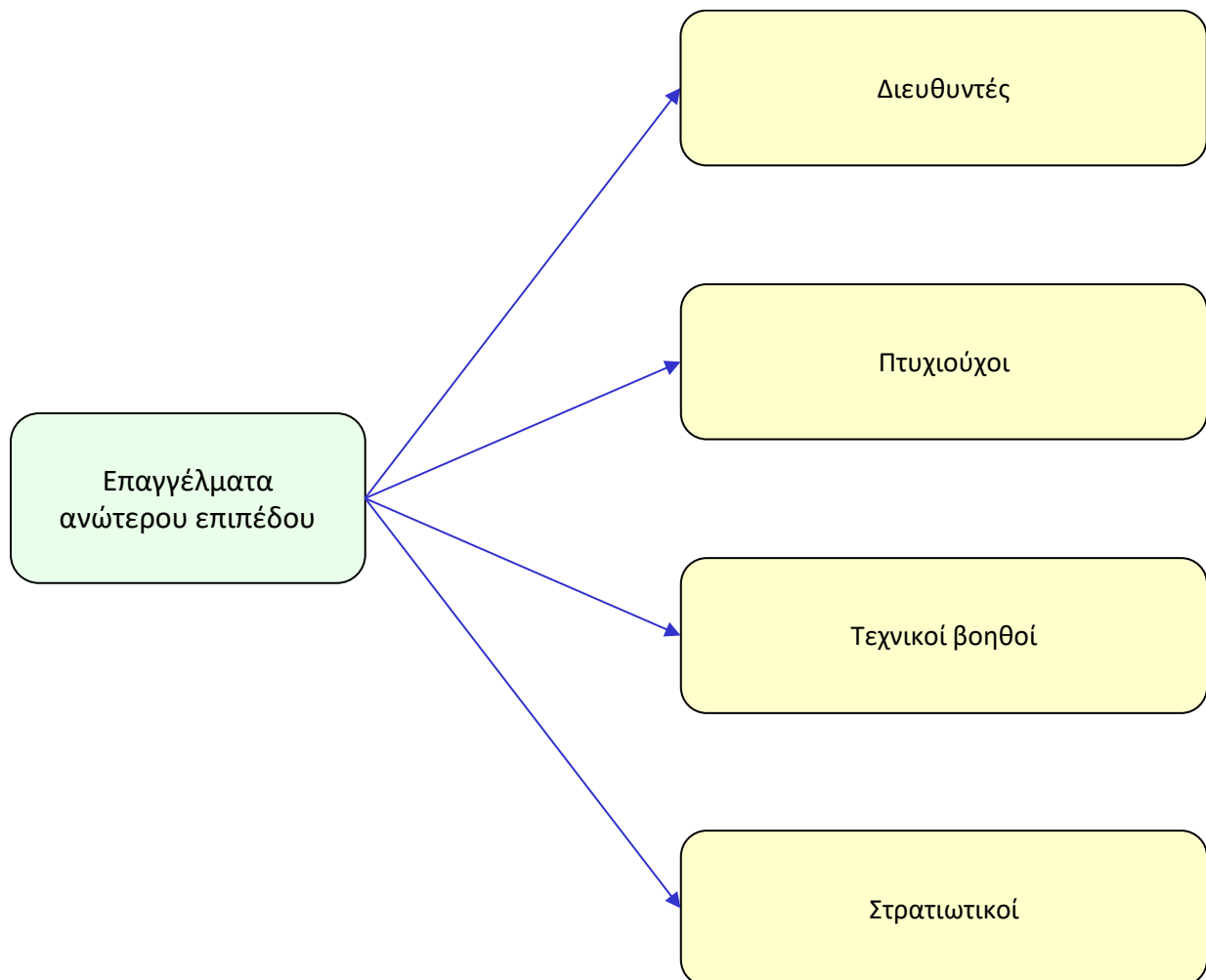
Το κεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στις επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032. Ειδικότερα, αναλύονται οι προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στα επαγγέλματα ανώτερου, μέσου και κατώτερου επιπέδου καθώς και στις επιμέρους επαγγελματικές ομάδες τους.

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται για κάθε επαγγελματική κατηγορία αφορούν στις προβλέψεις για τον αριθμό των απασχολούμενων καθώς και στις προβλέψεις για τον μέσο ετήσιο αριθμό και ρυθμό των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης, των αναγκών απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και των συνολικών αναγκών απασχόλησης.

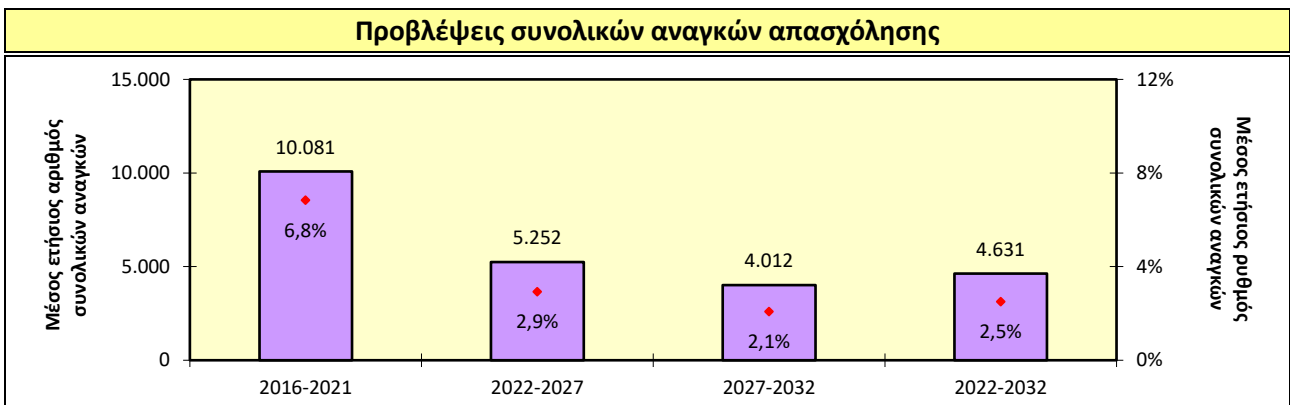
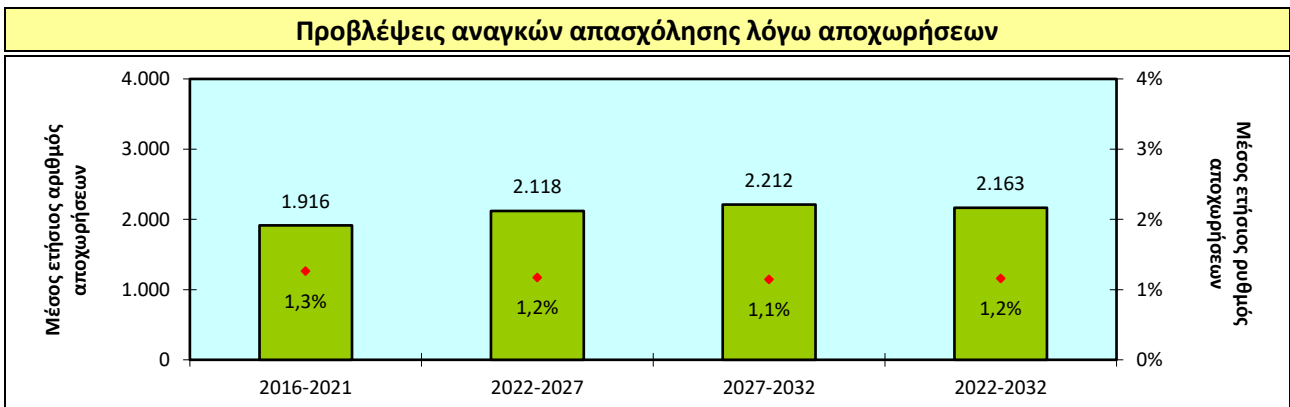
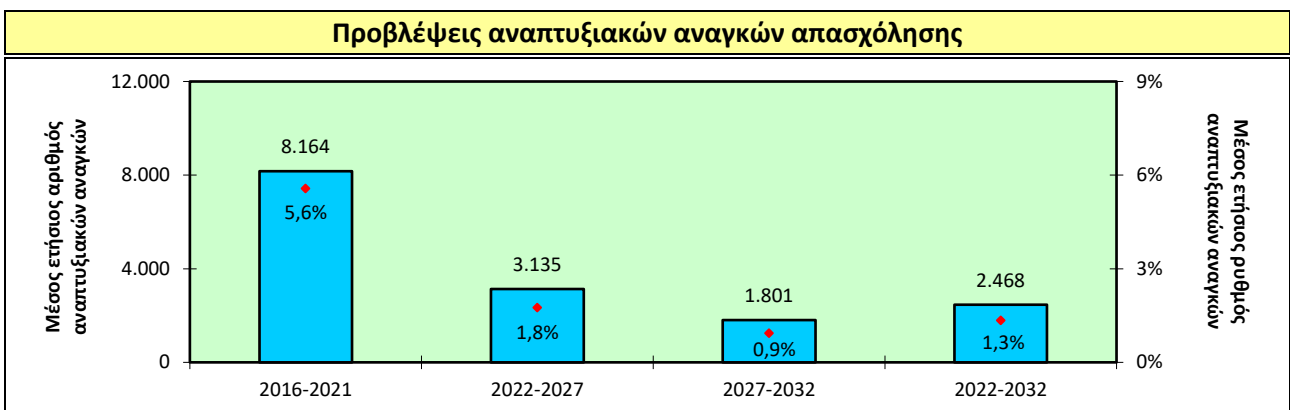
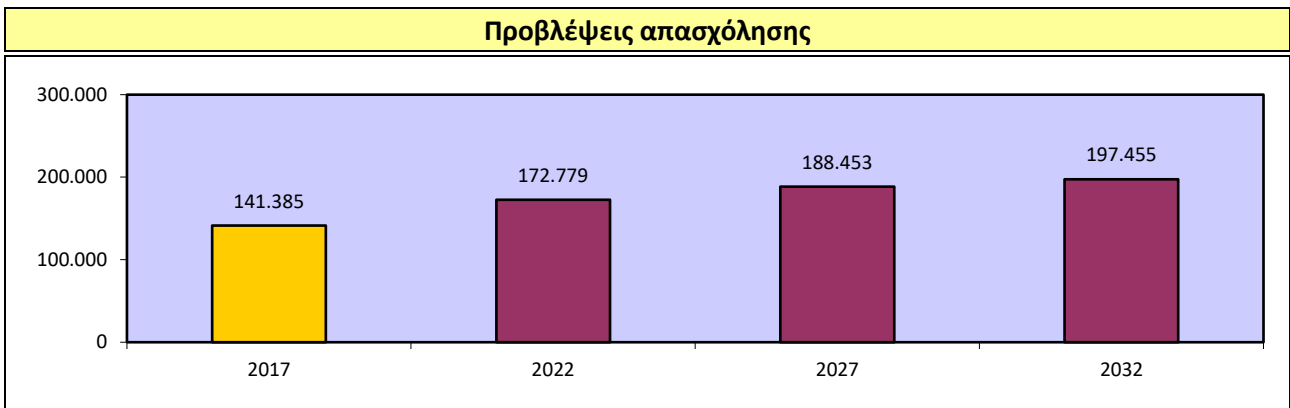
6.1. Επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στα επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου και στις επιμέρους επαγγελματικές κατηγορίες και ομάδες τους κατά την περίοδο 2022-2032.

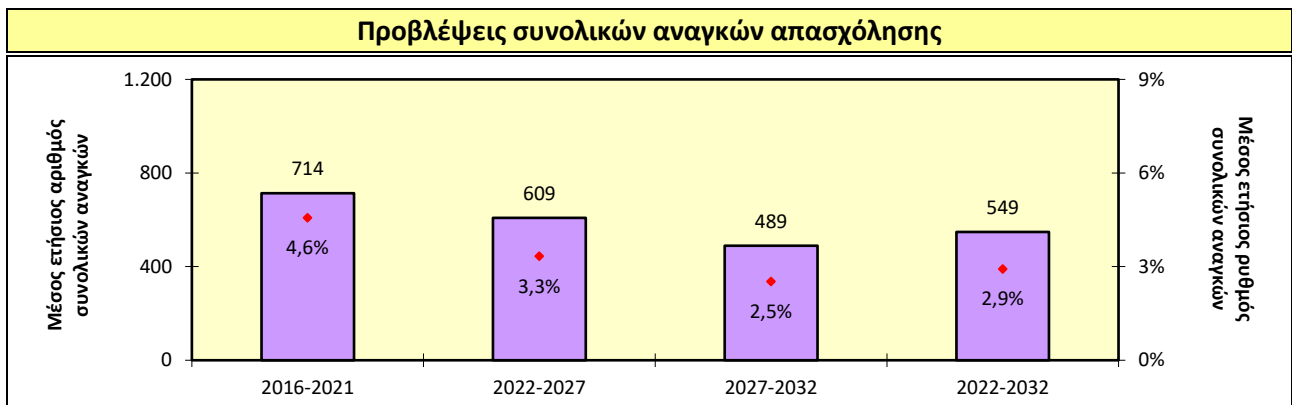
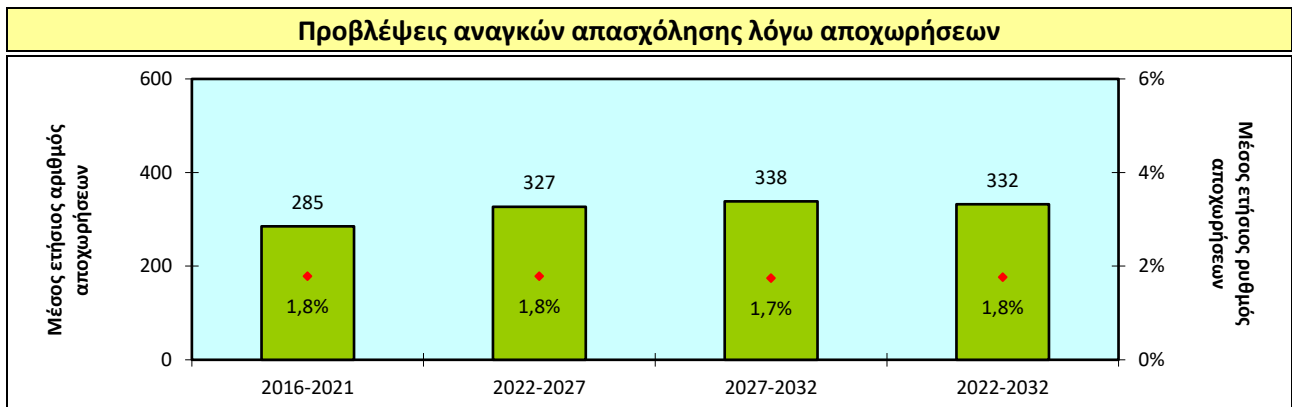
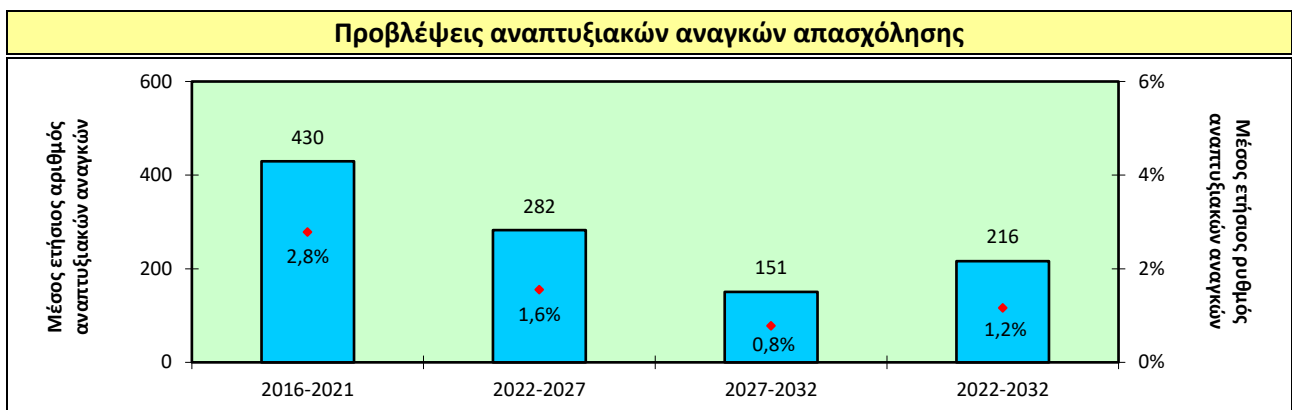
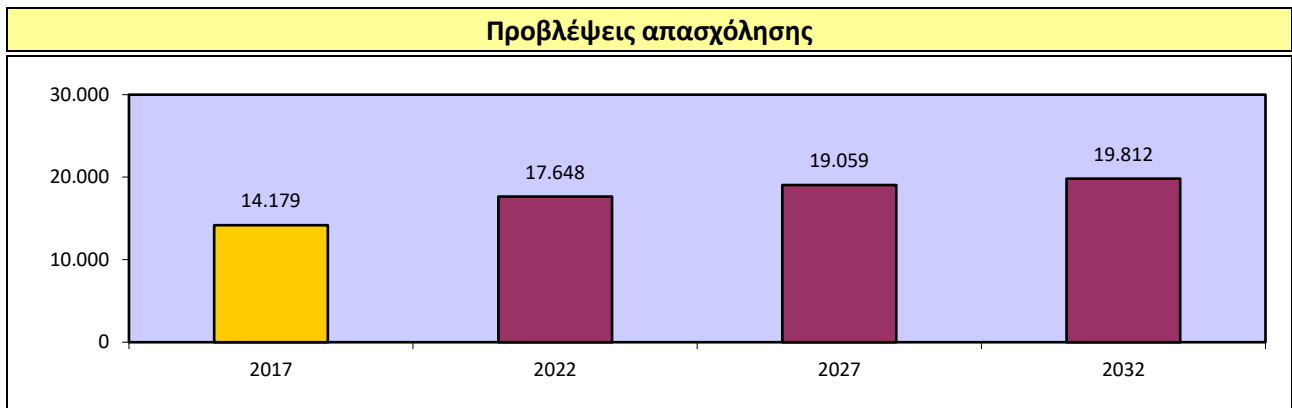

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2017, 2022, 2027 και 2032, ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης, επικεντρώνονται στις περιόδους 2016-2021, 2022-2027, 2027-2032 και 2022-2032.

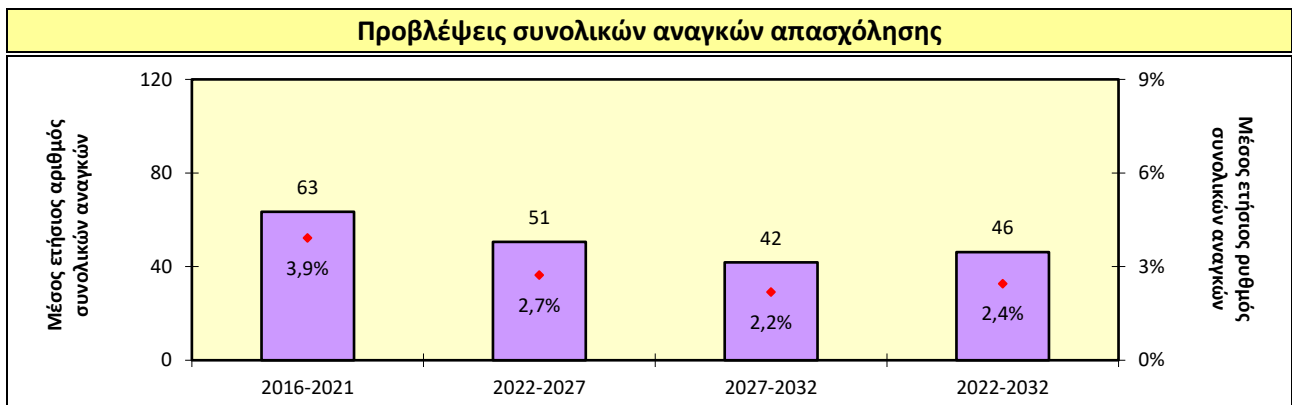
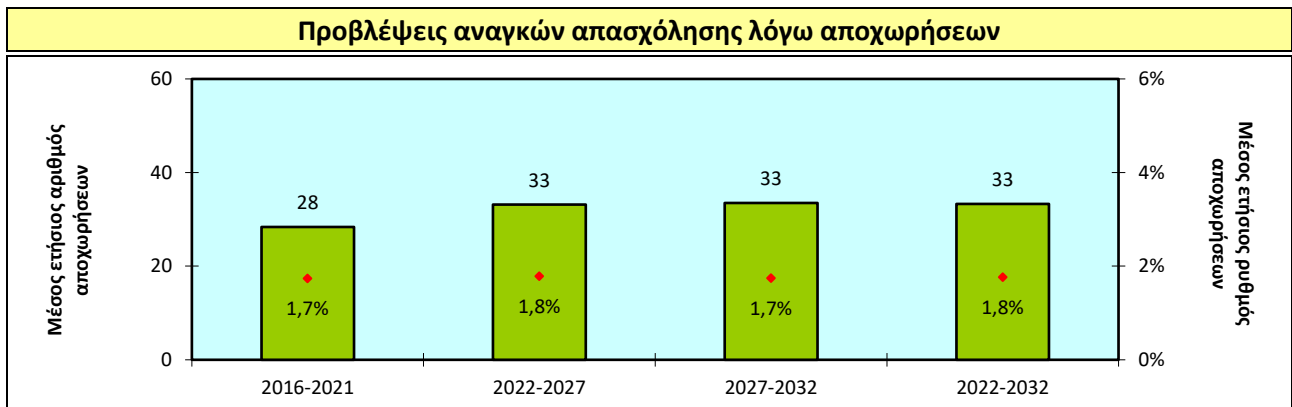
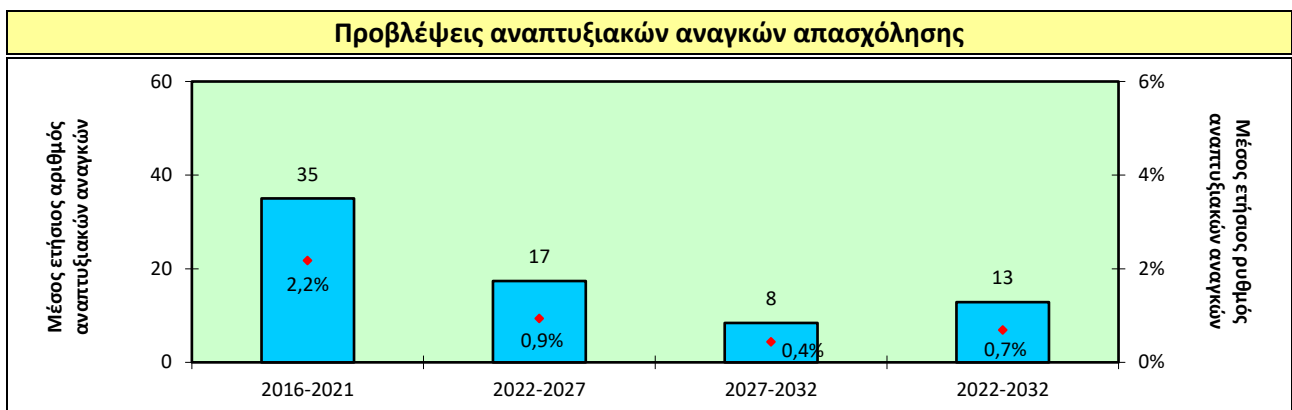
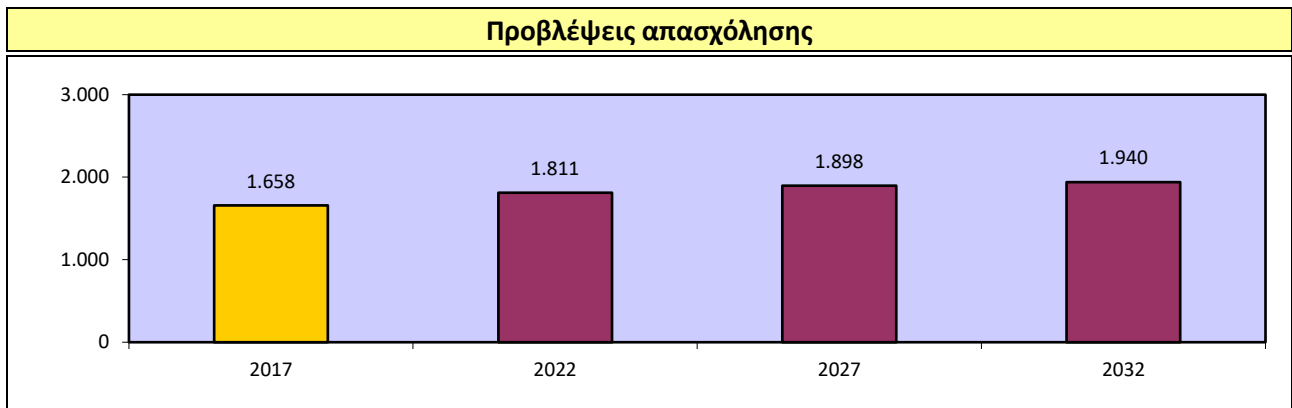
Επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου

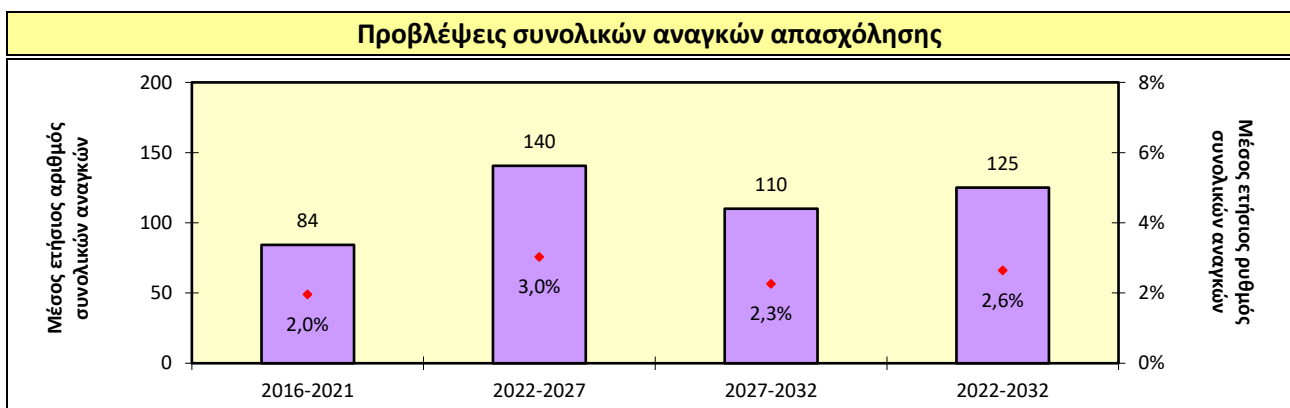
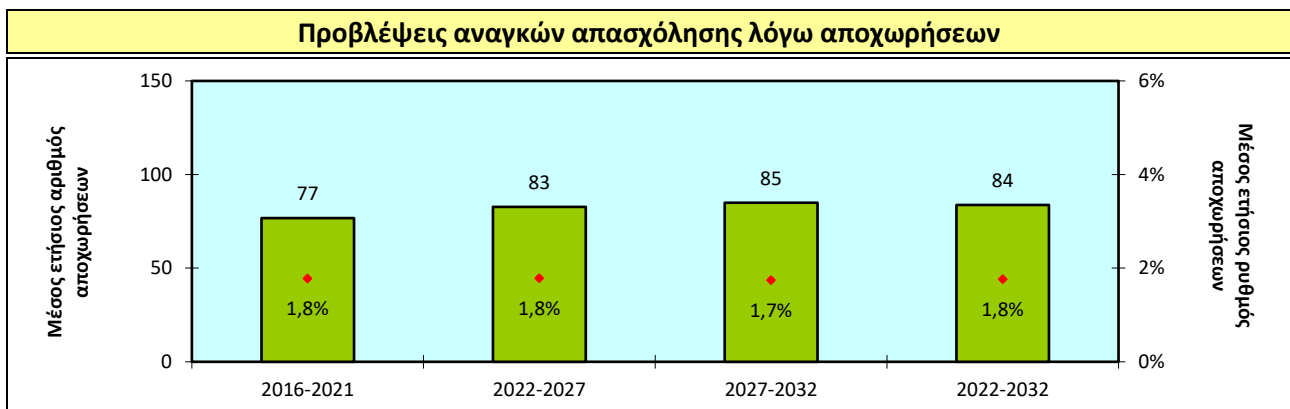
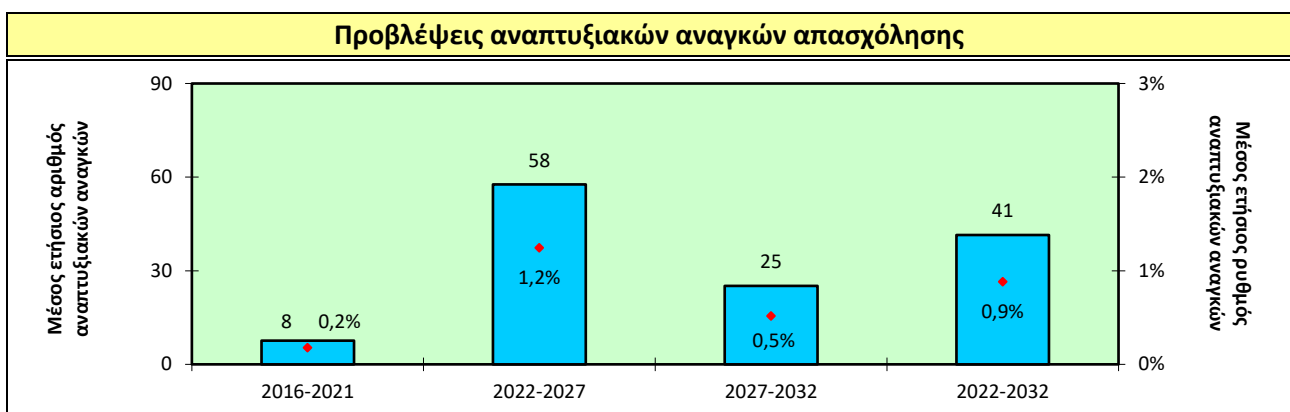
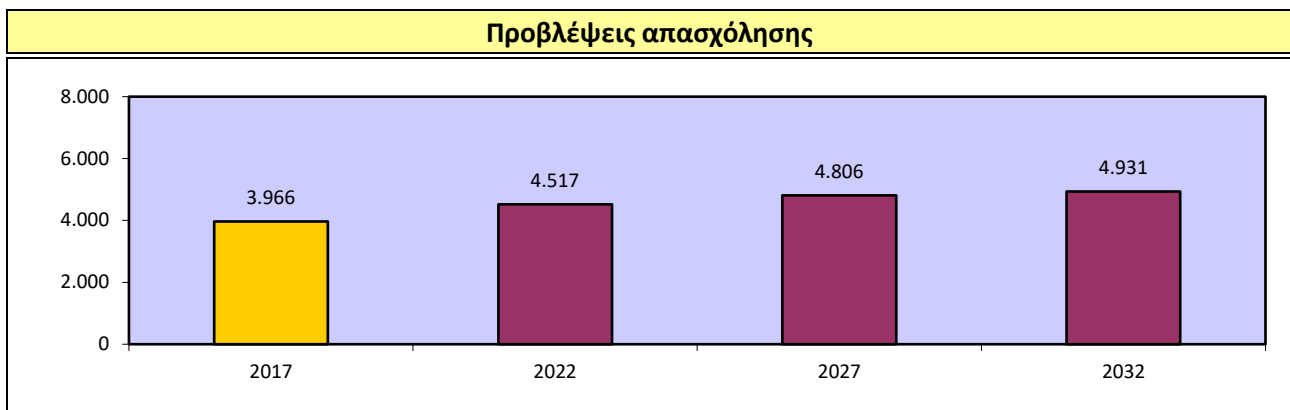
6.1.1. Διευθυντές

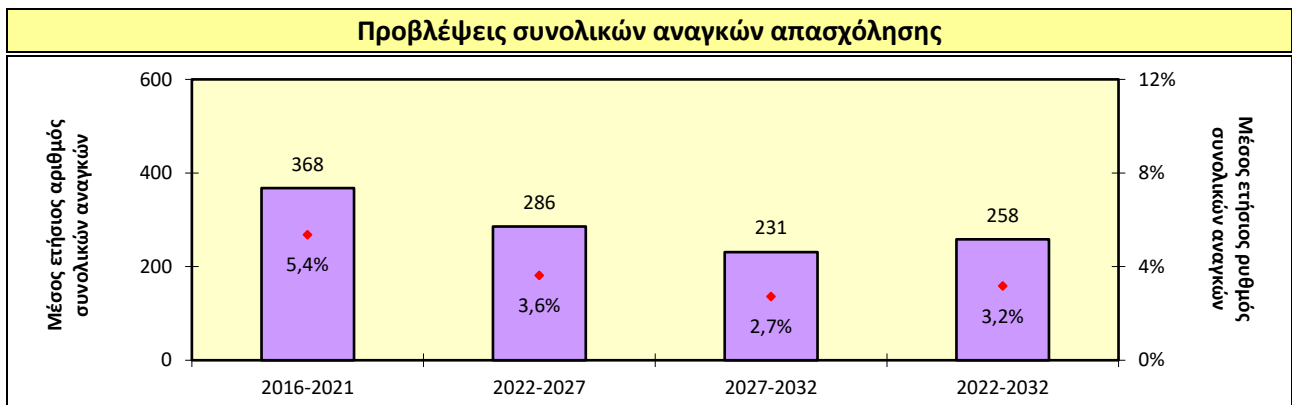
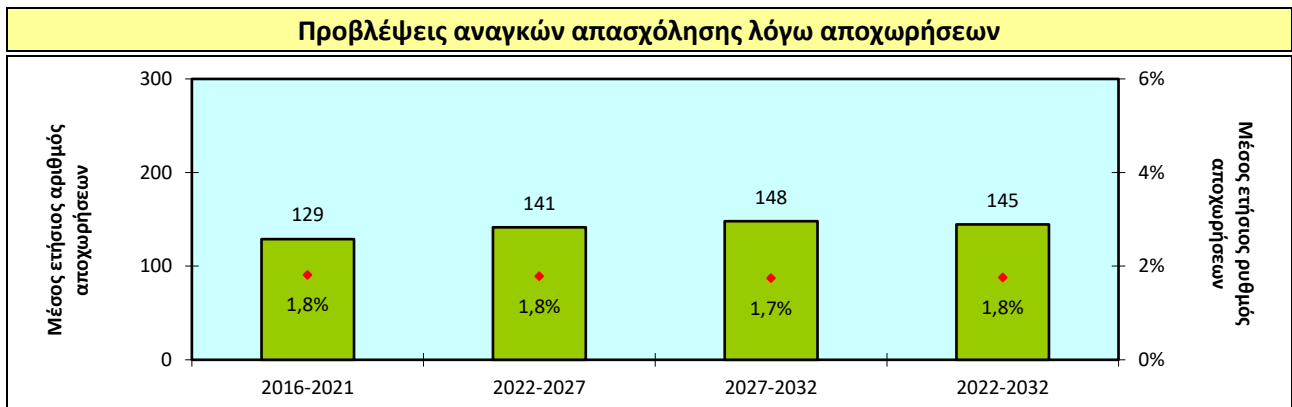
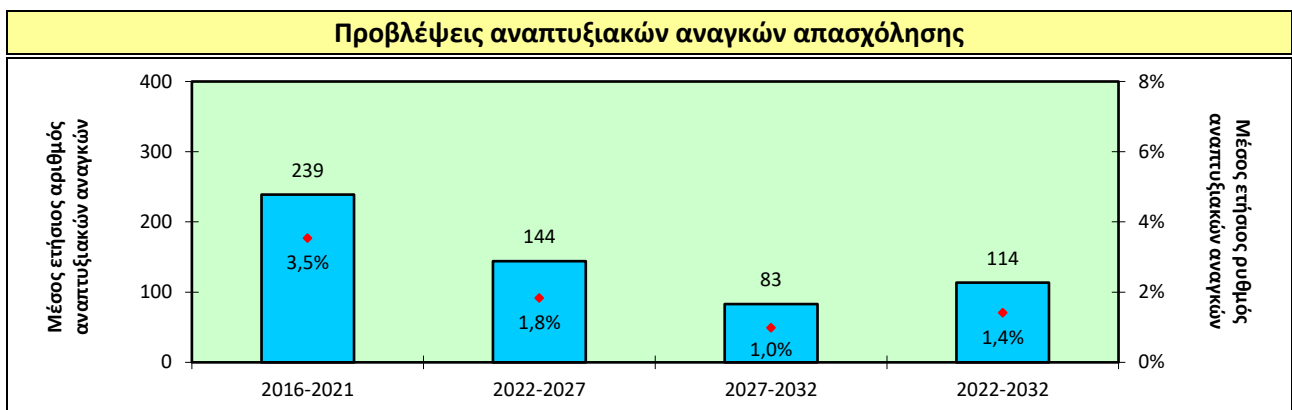
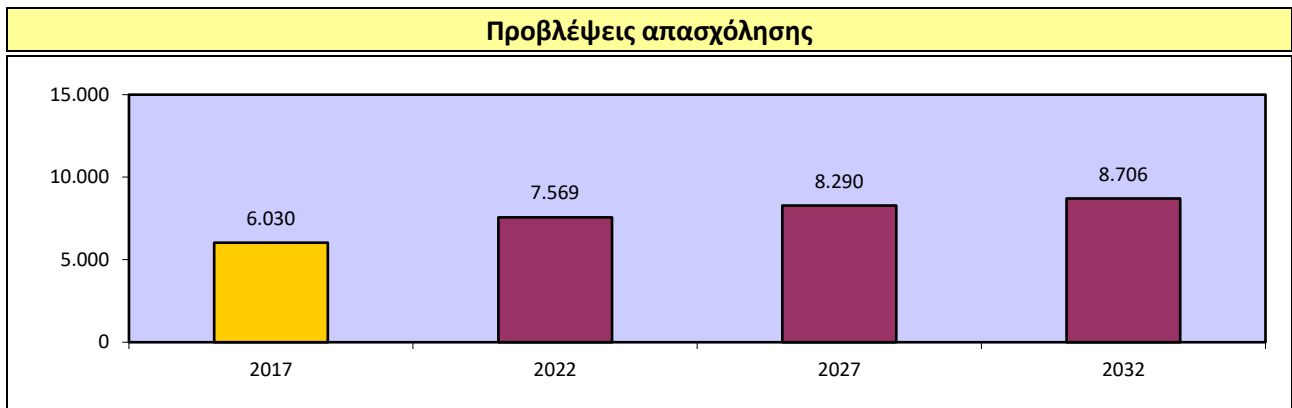
6.1.1.1. Γενικοί διευθυντές, ανώτερα διοικητικά στελέχη και νομοθετικοί λειτουργοί

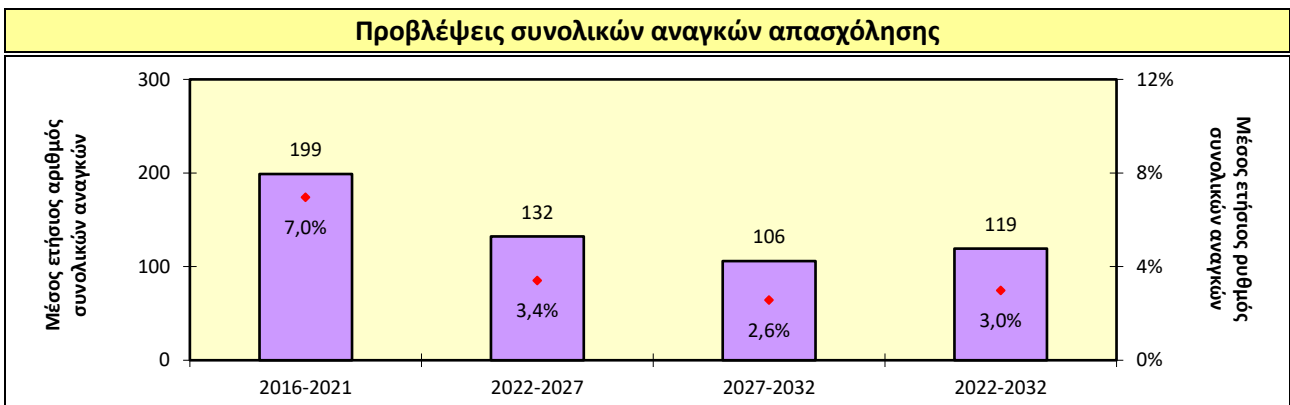
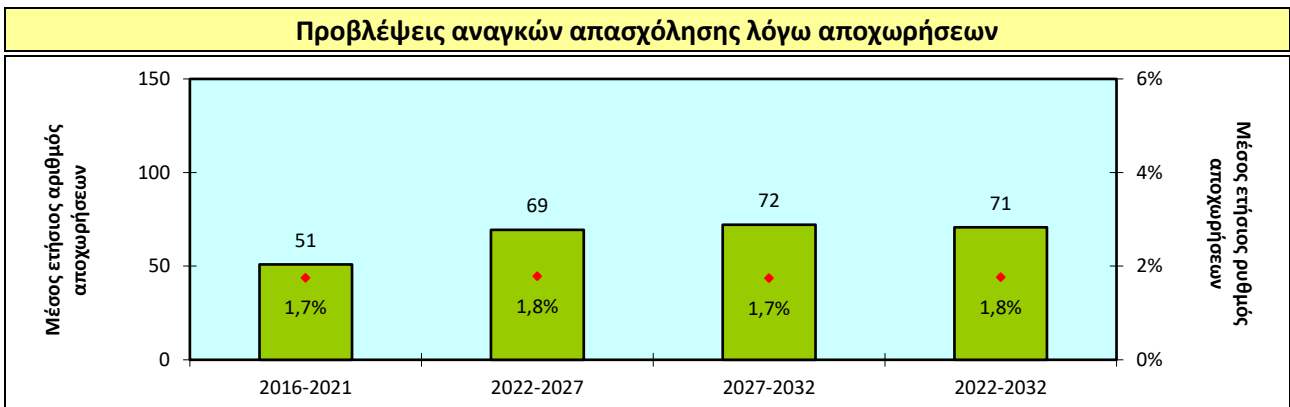
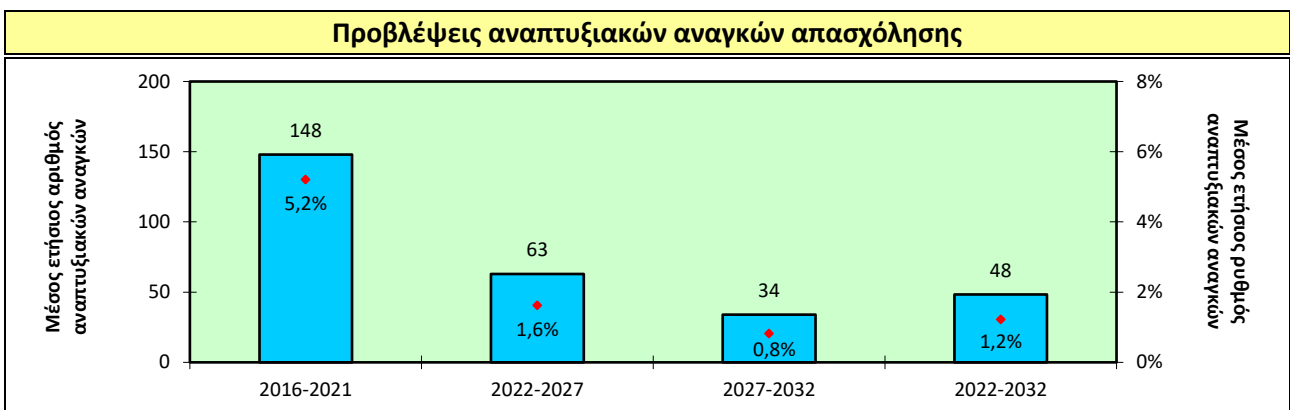
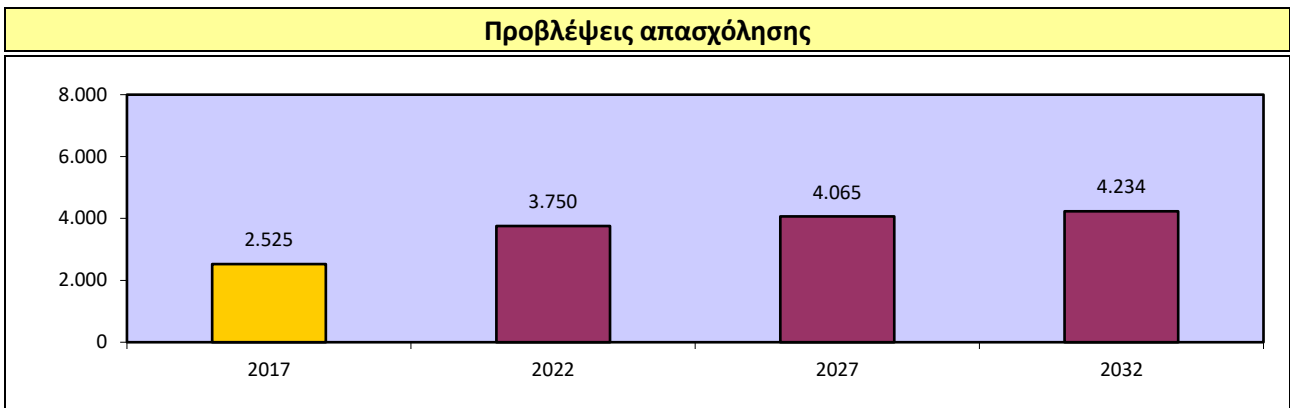
6.1.1.2. Διοικητικοί και εμπορικοί διευθυντές

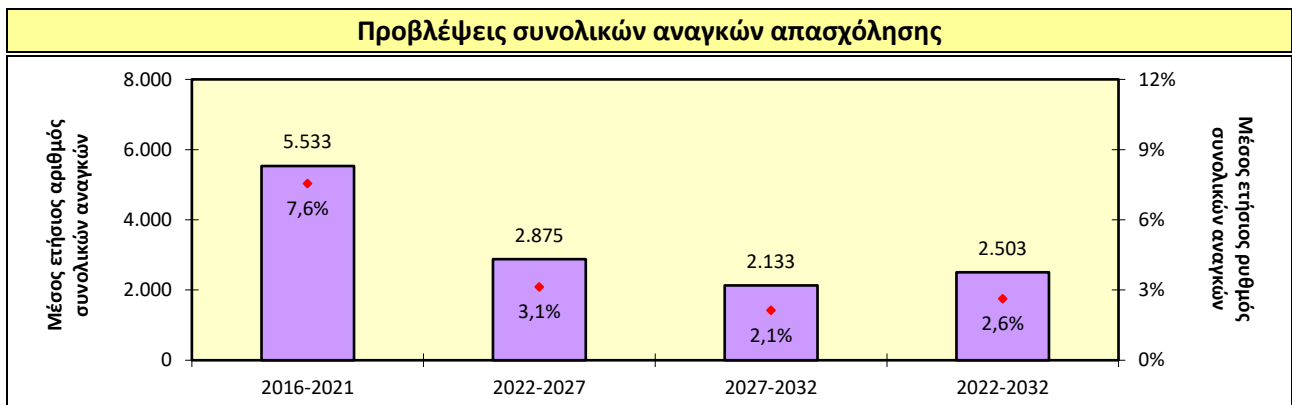
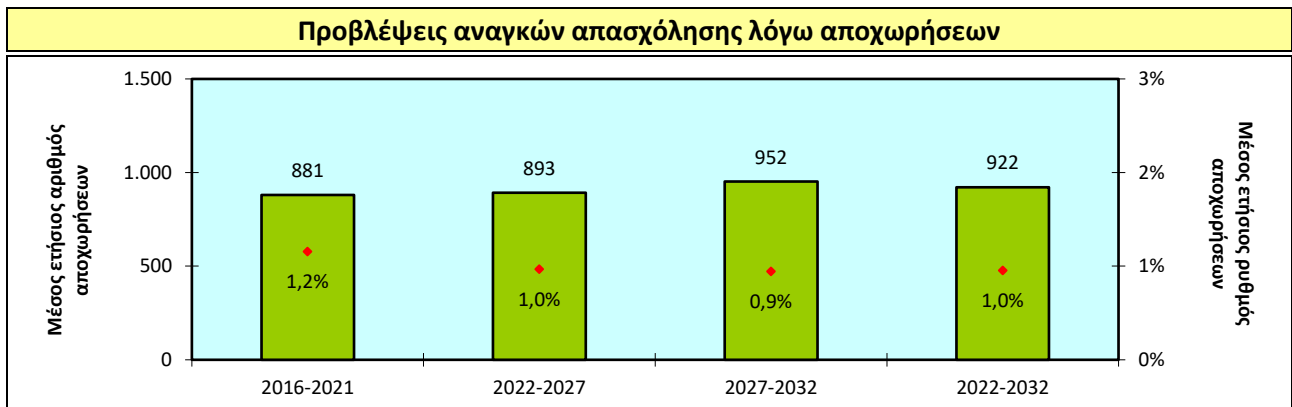
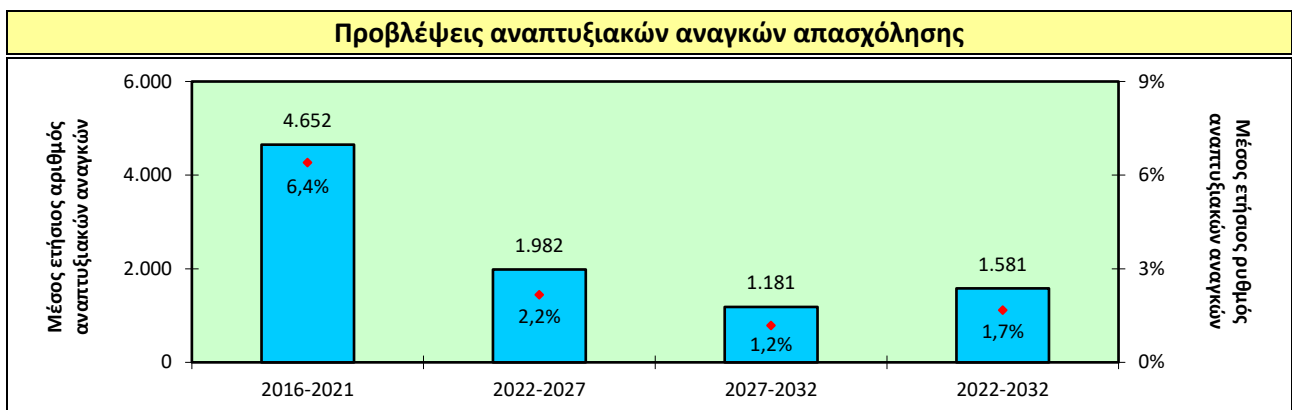
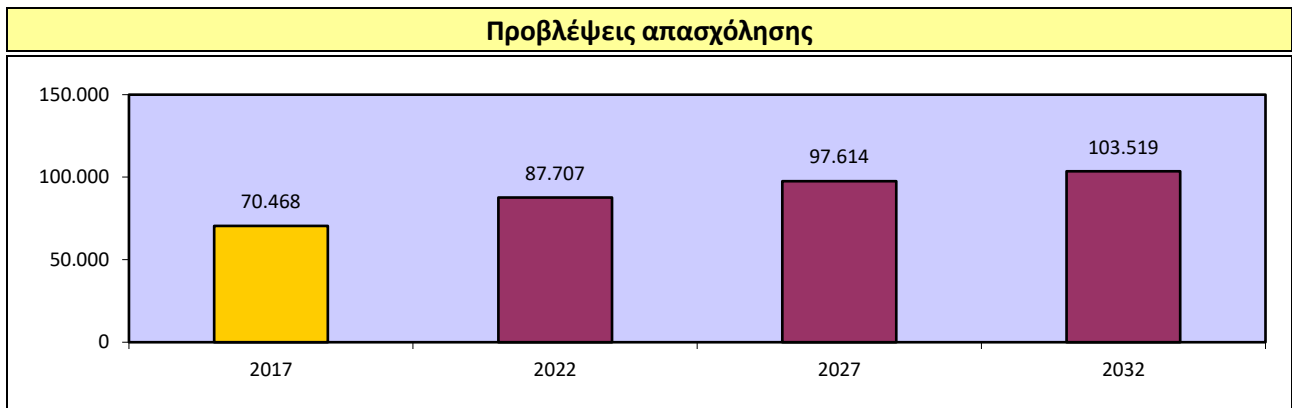
6.1.1.3. Διευθυντές παραγωγής και εξειδικευμένων υπηρεσιών

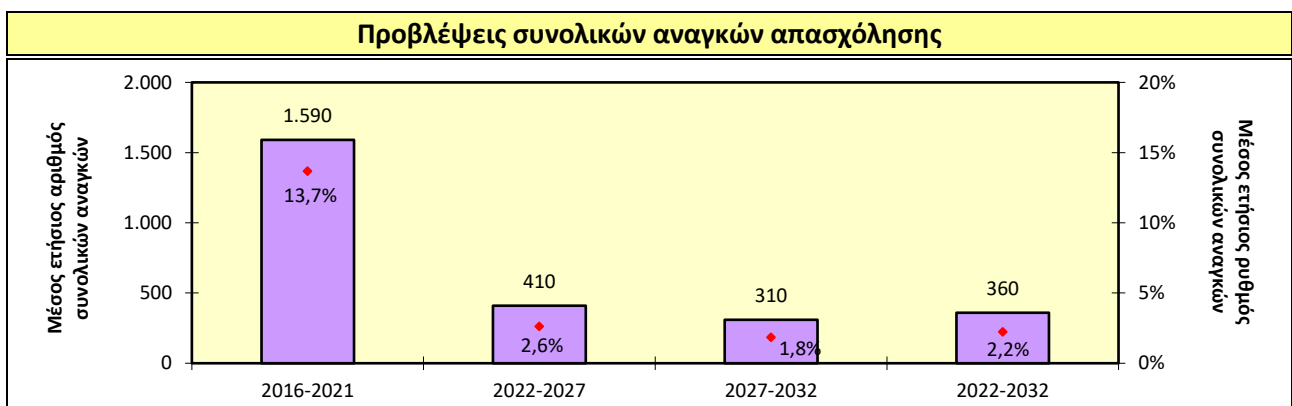
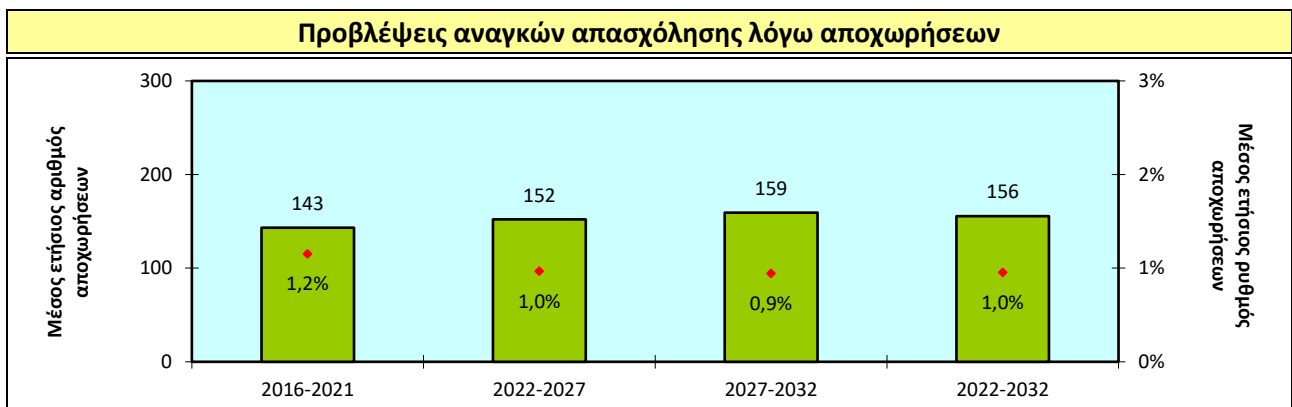
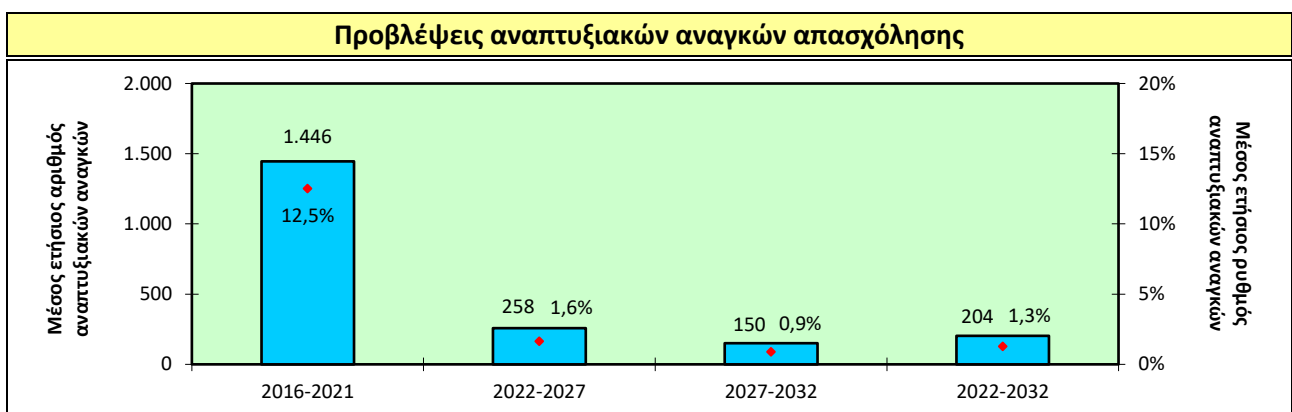
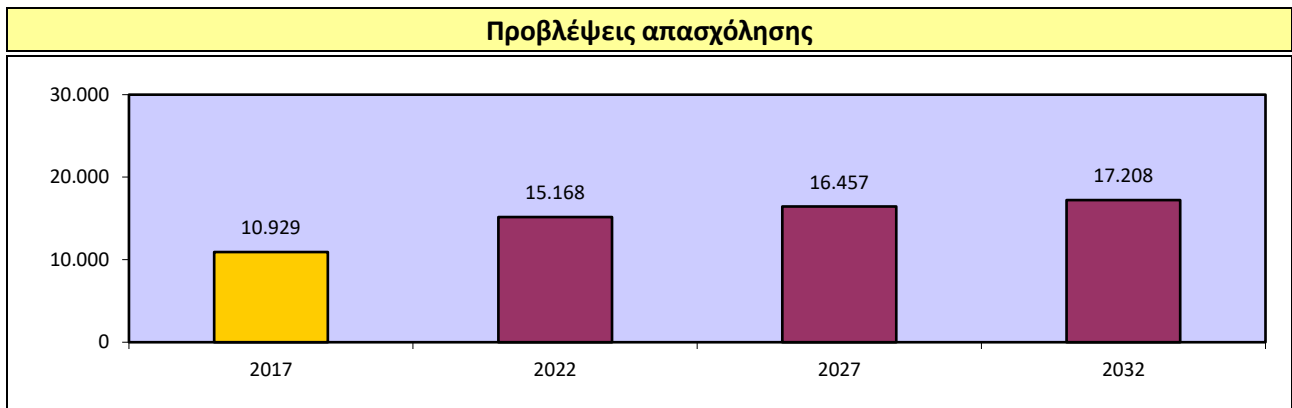
6.1.1.4. Διευθυντές ξενοδοχείων και εστιατορίων, εμπορίου και άλλων υπηρεσιών

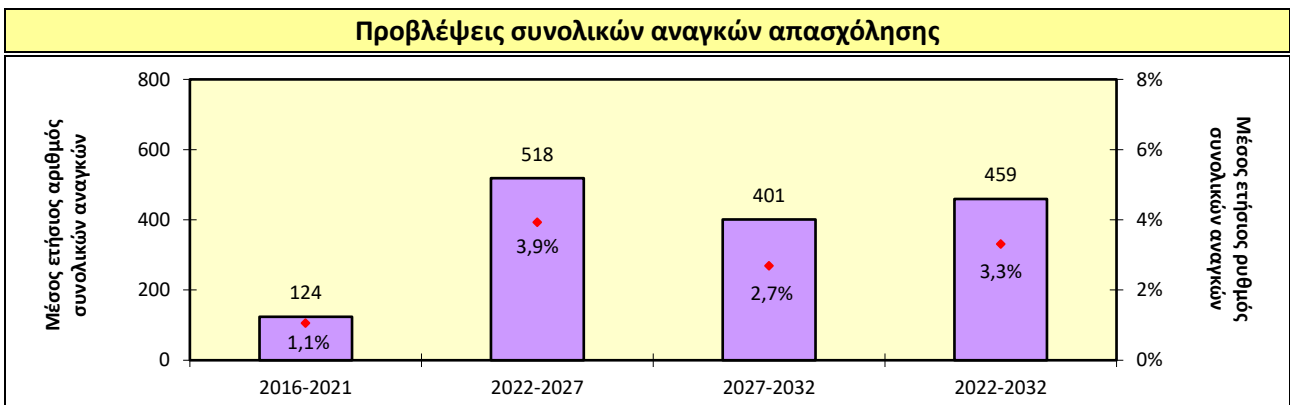
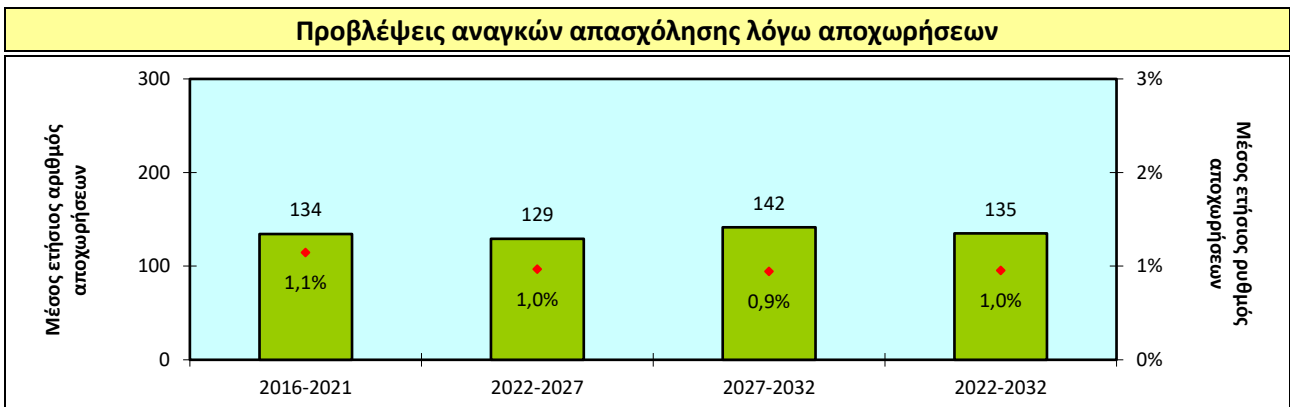
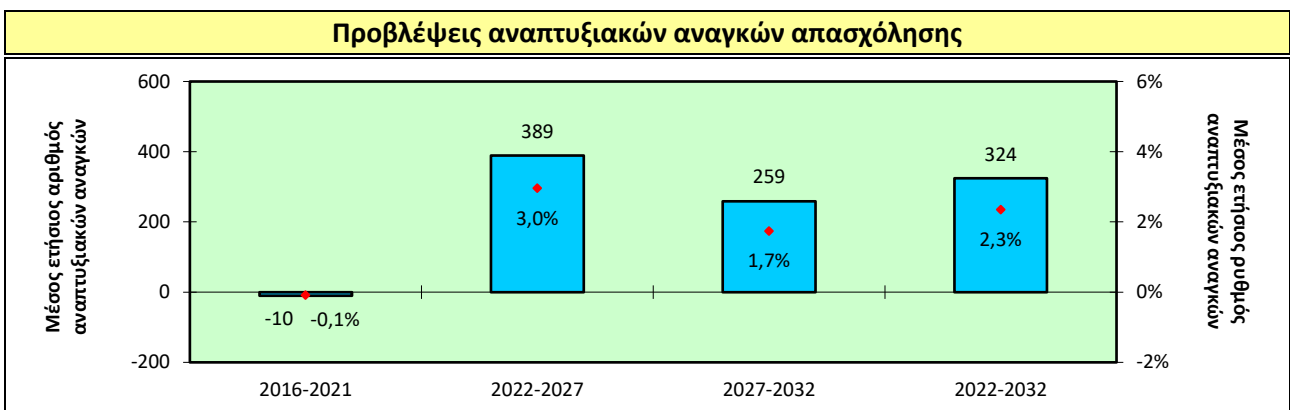
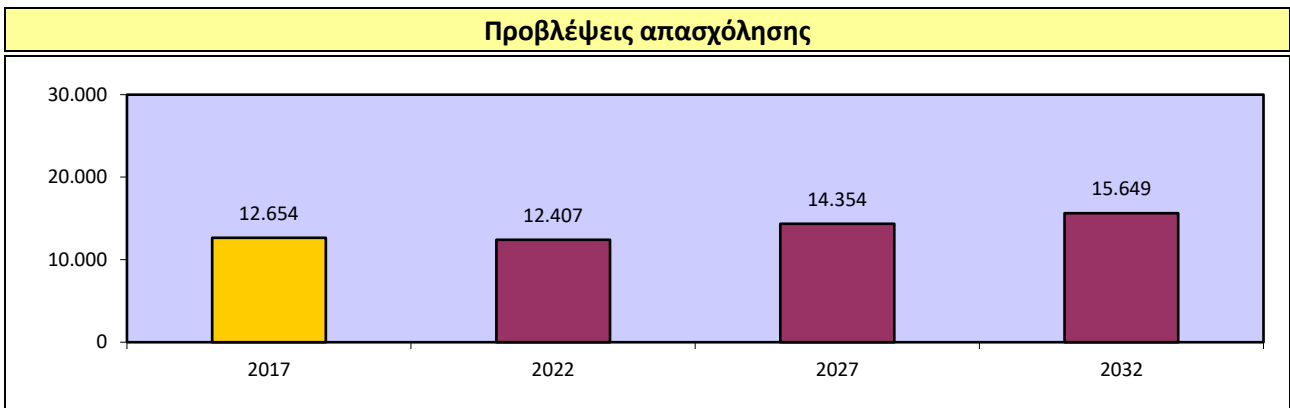
6.1.2. Πτυχιούχοι

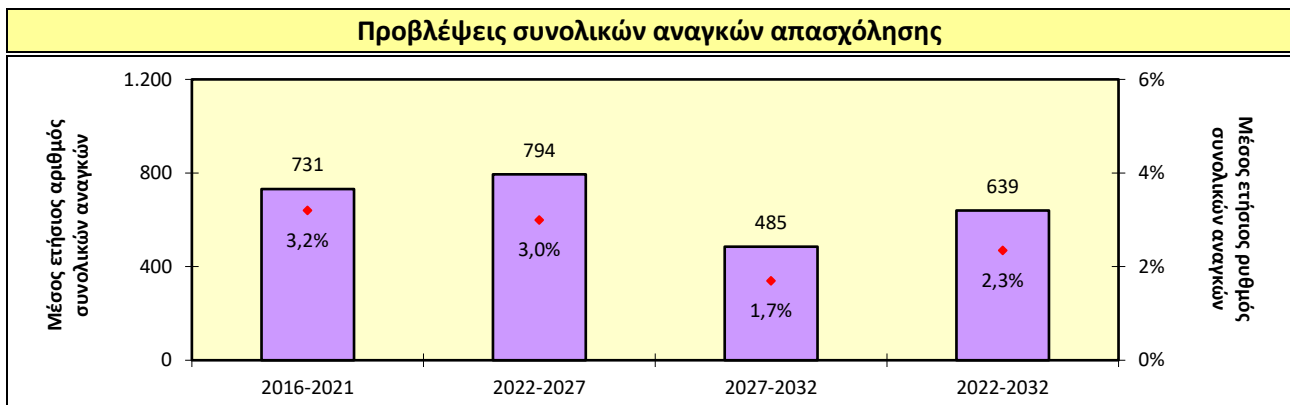
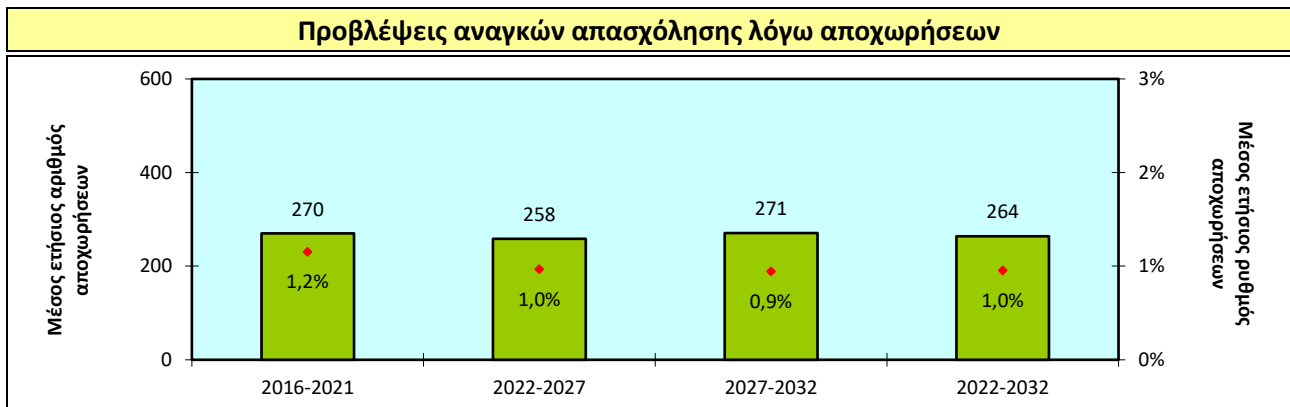
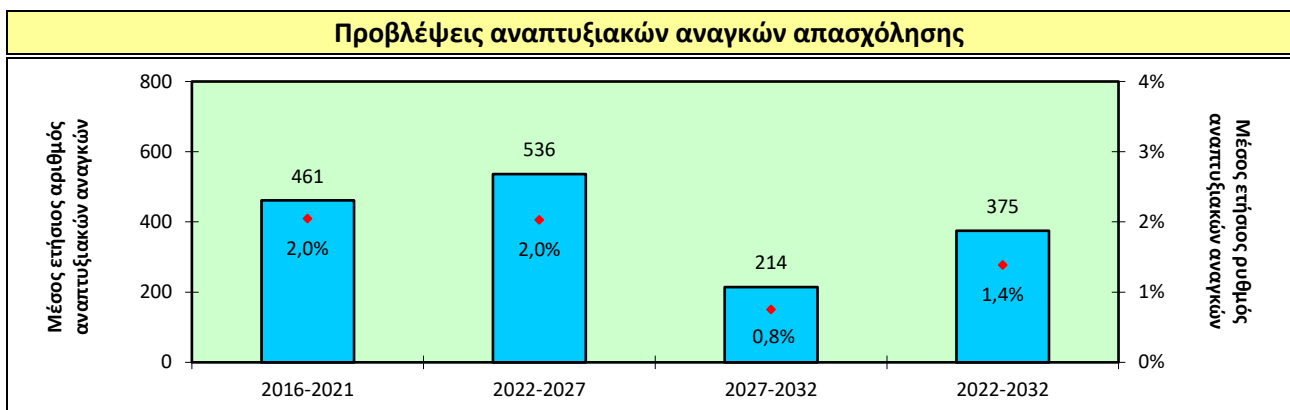
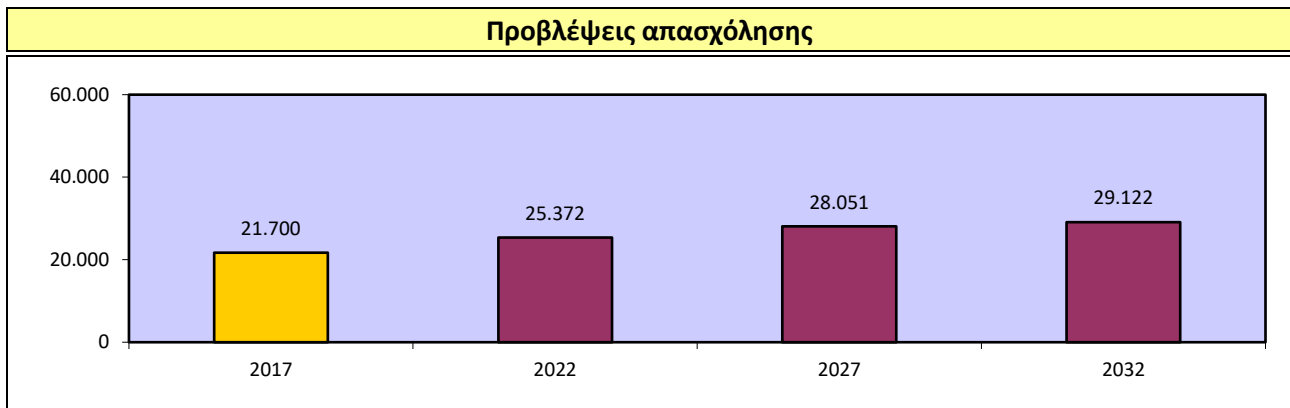
6.1.2.1. Φυσικοί, μαθηματικοί, μηχανικοί και αρχιτέκτονες

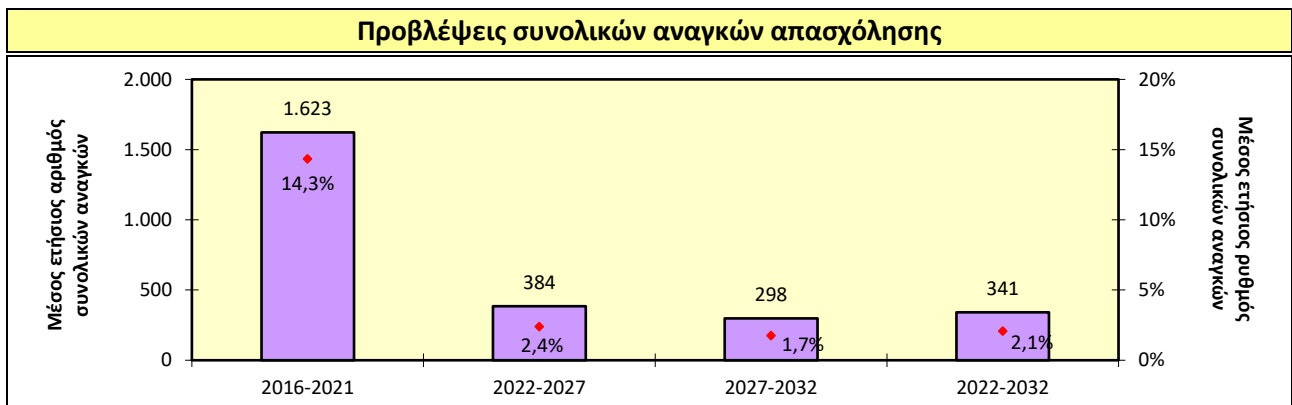
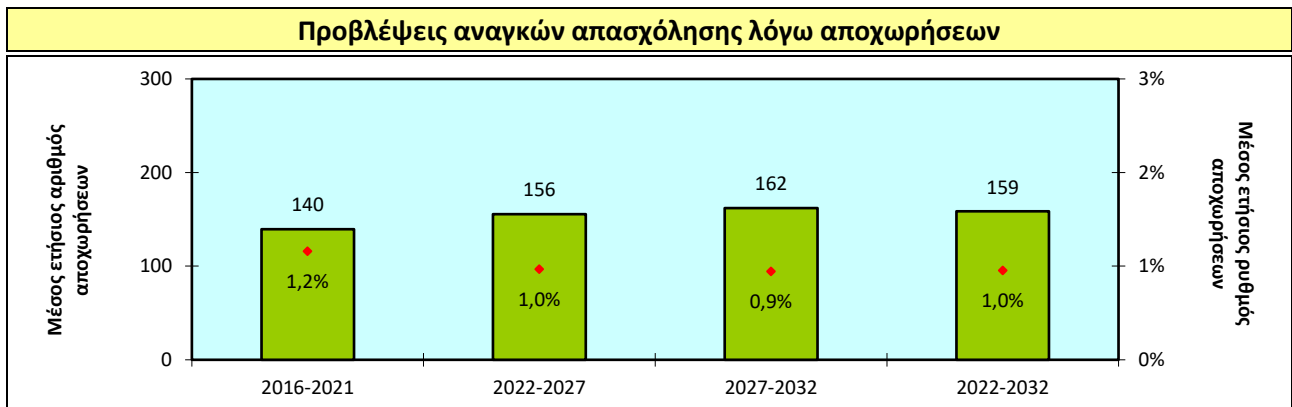
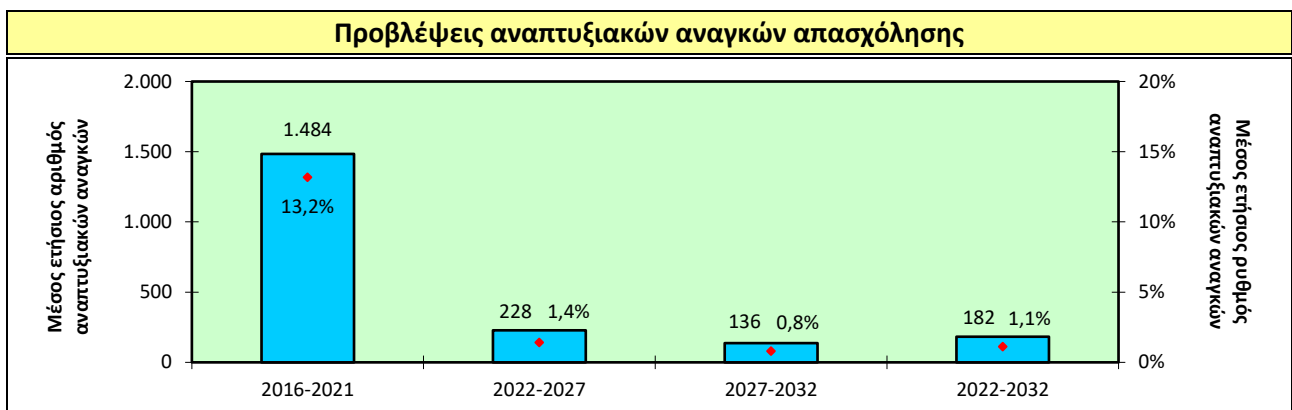
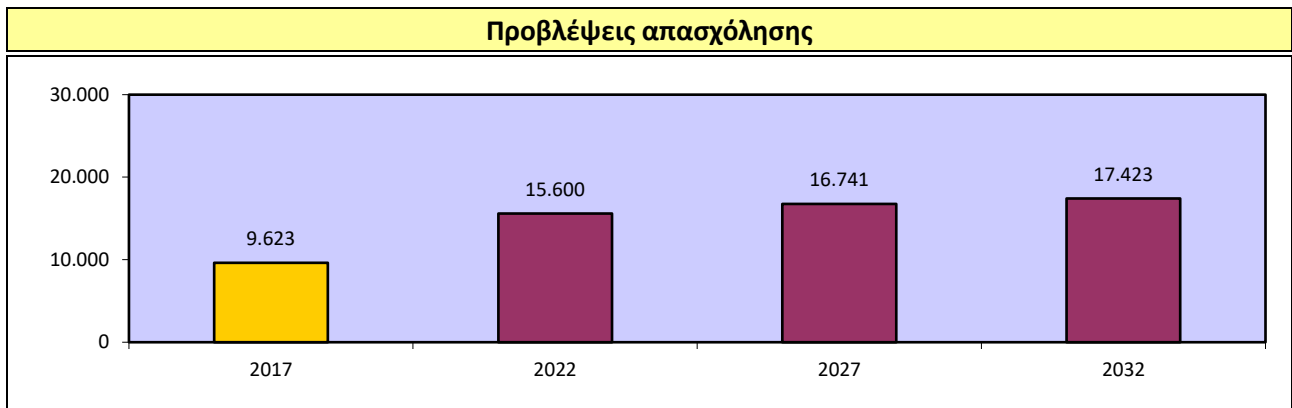
6.1.2.2. Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας

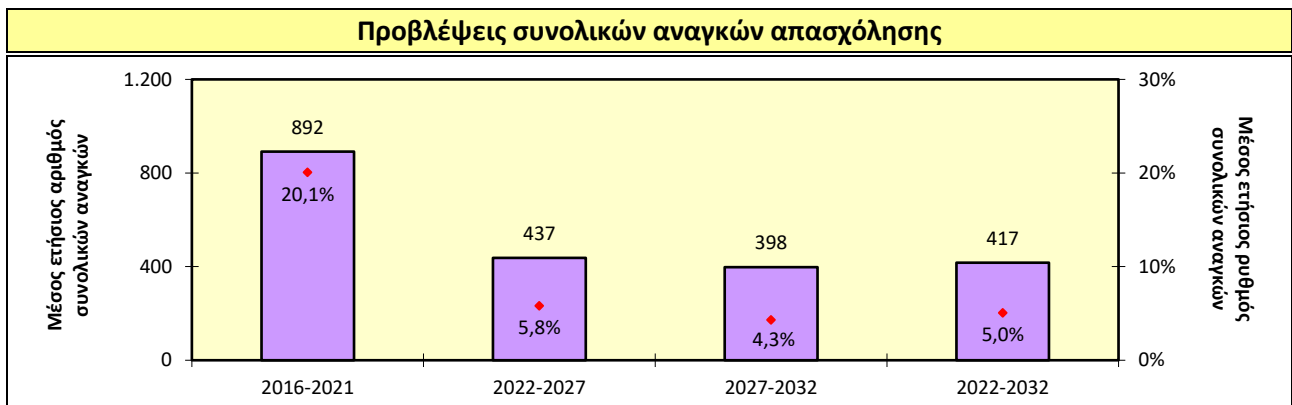
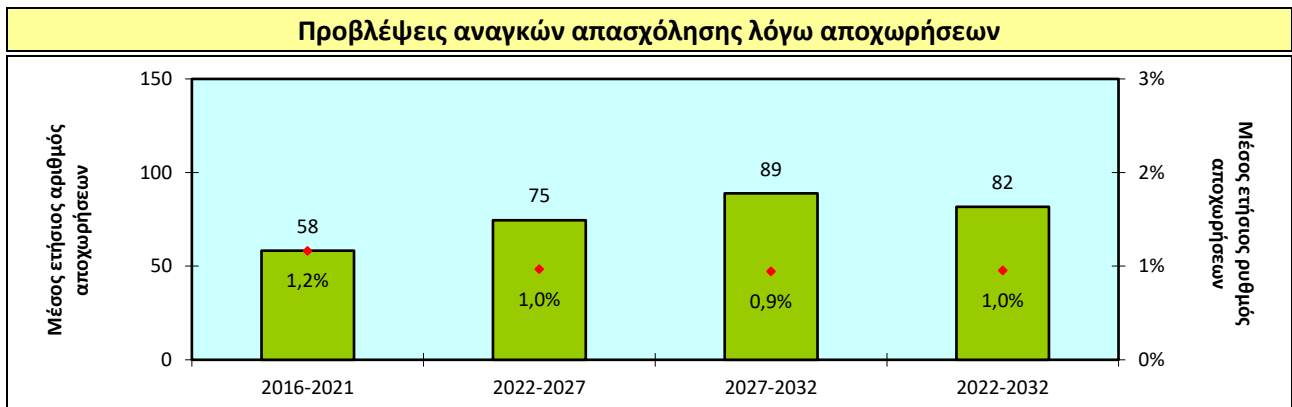
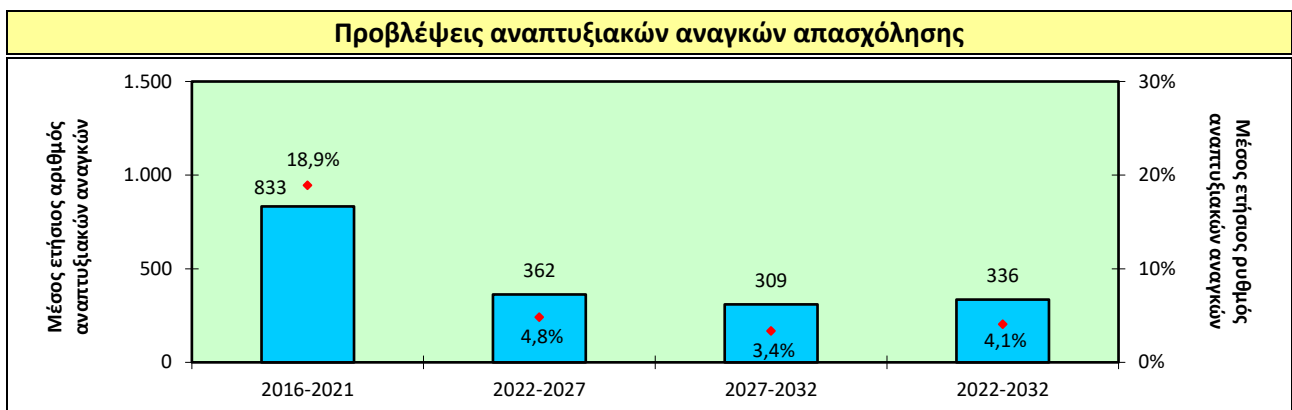
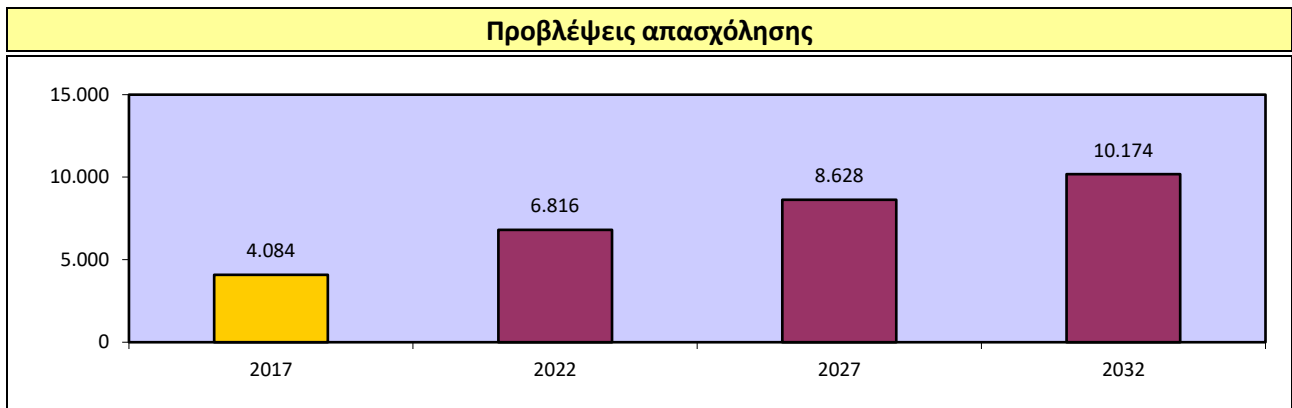
6.1.2.3. Εκπαιδευτικοί

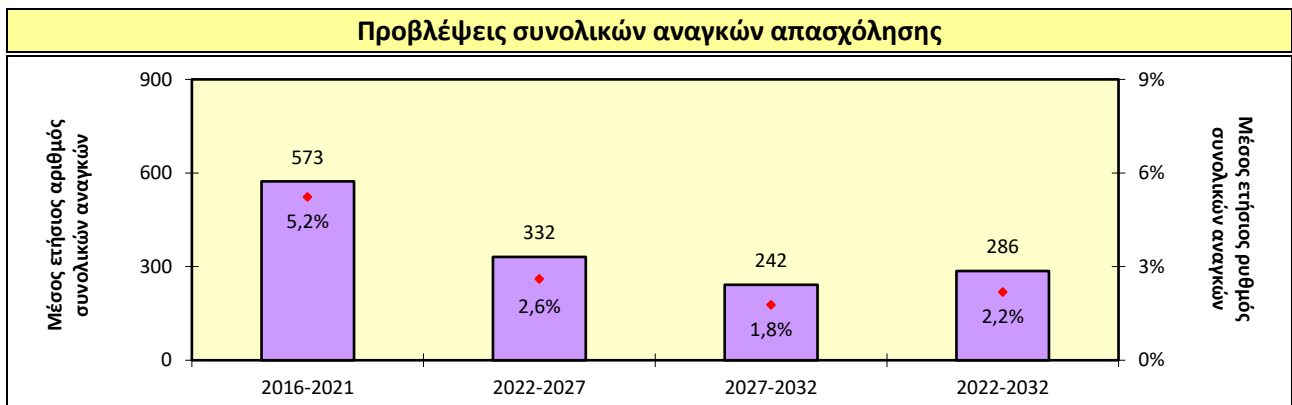
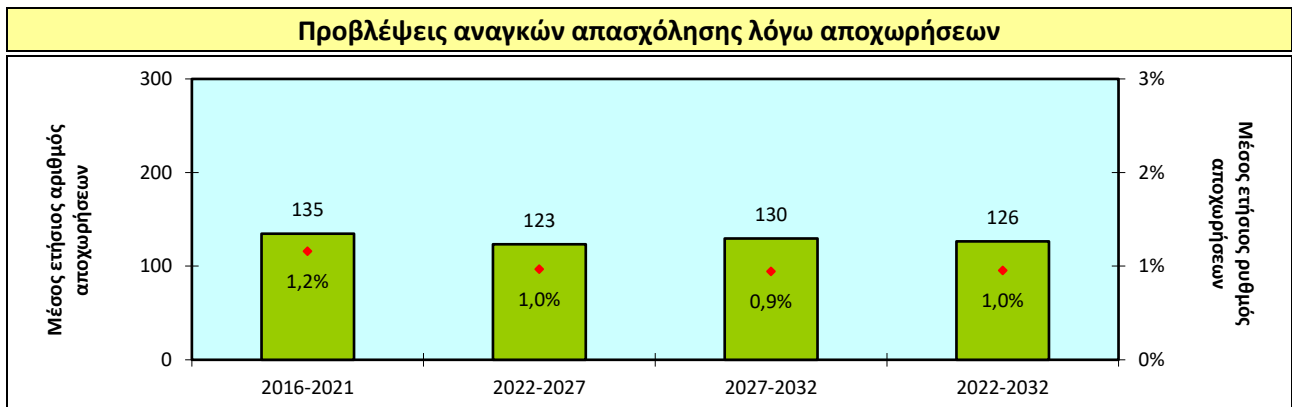
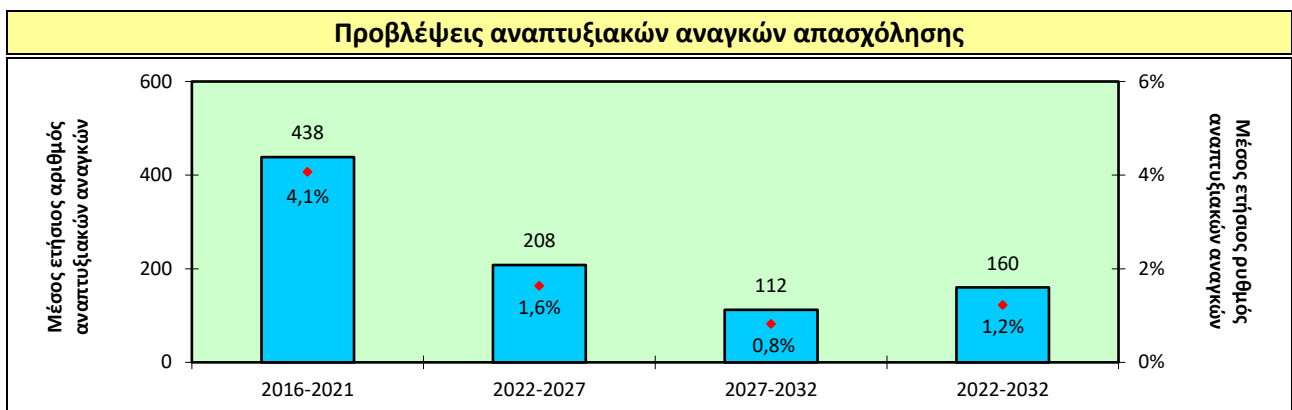
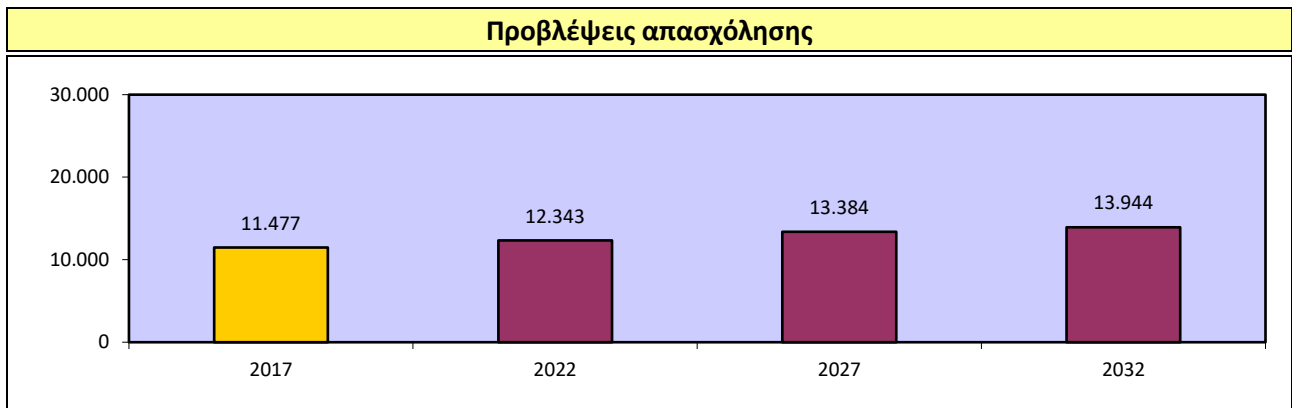
6.1.2.4. Λογιστές και σύμβουλοι επιχειρήσεων και διοίκησης

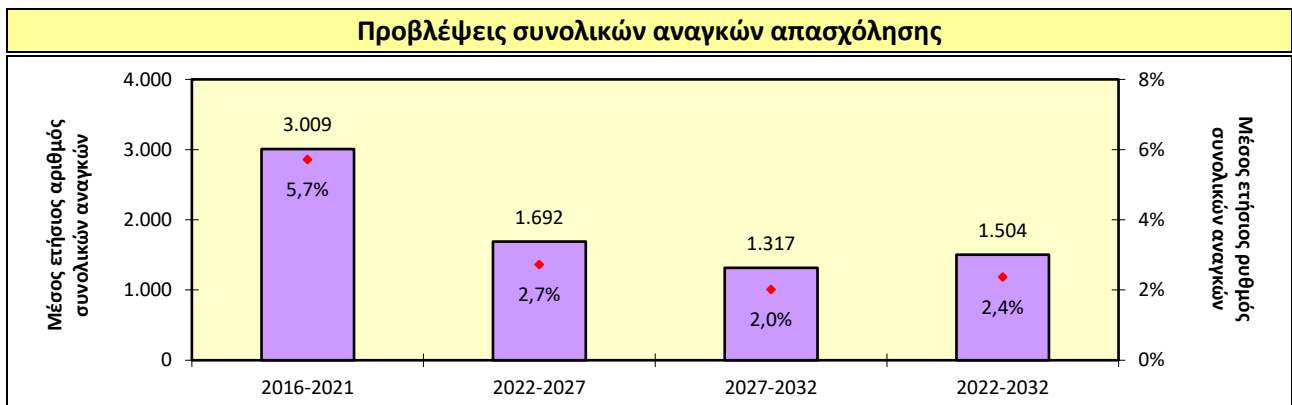
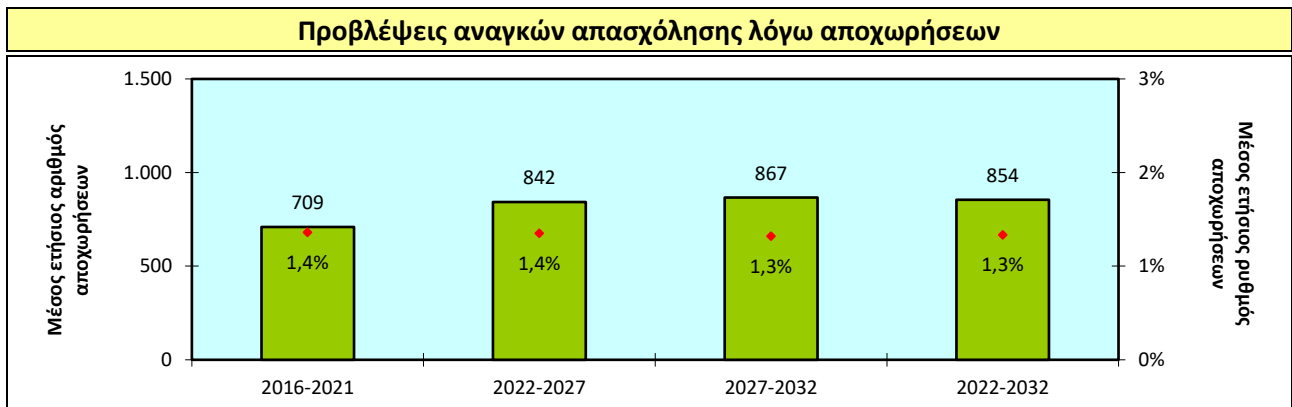
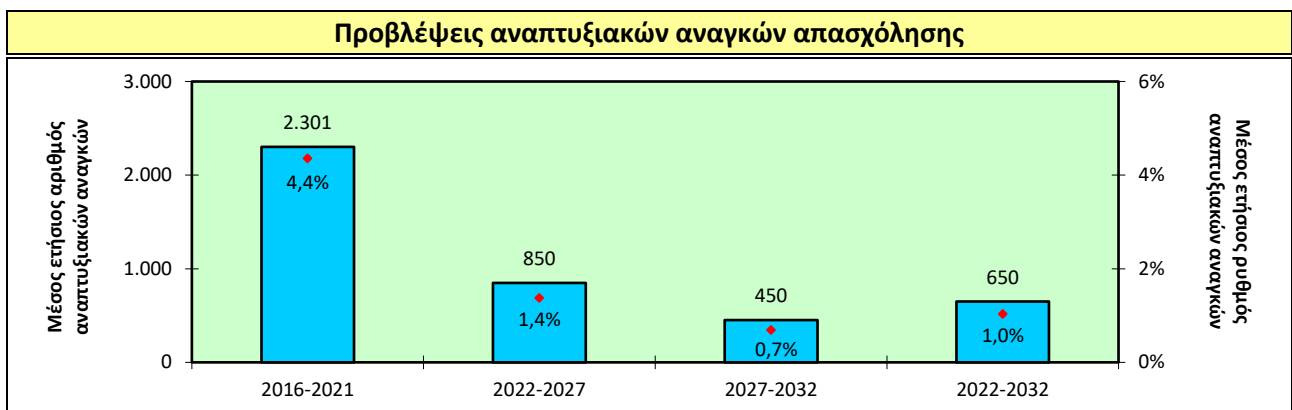
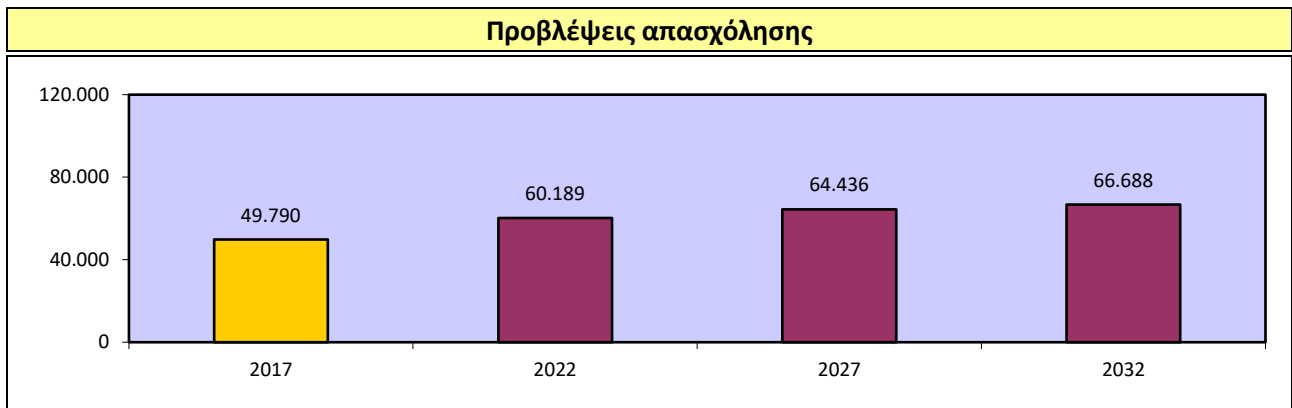
6.1.2.5. Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας

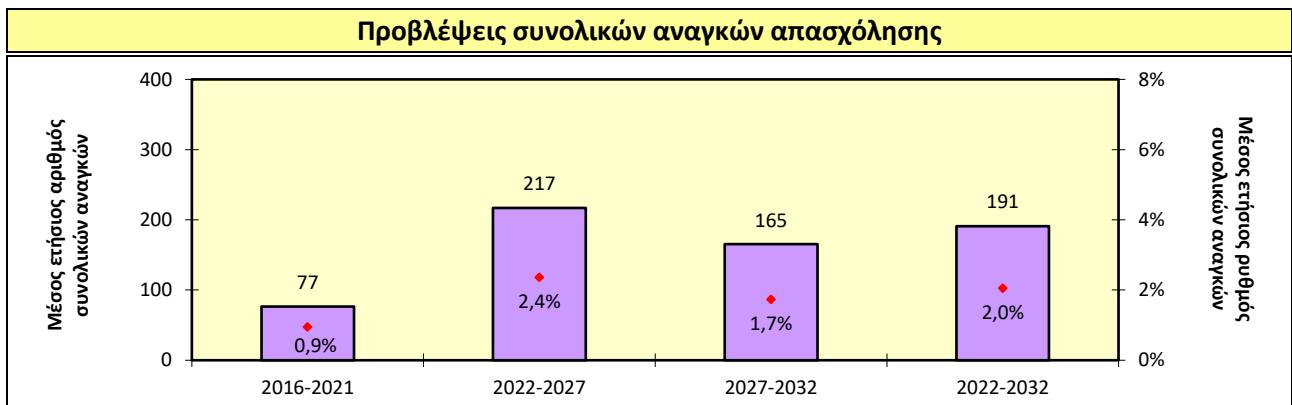
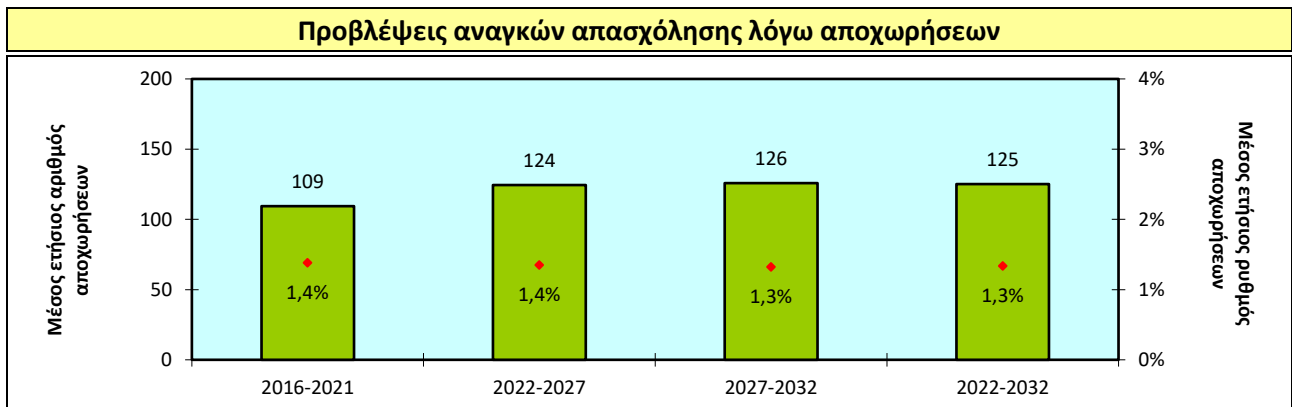
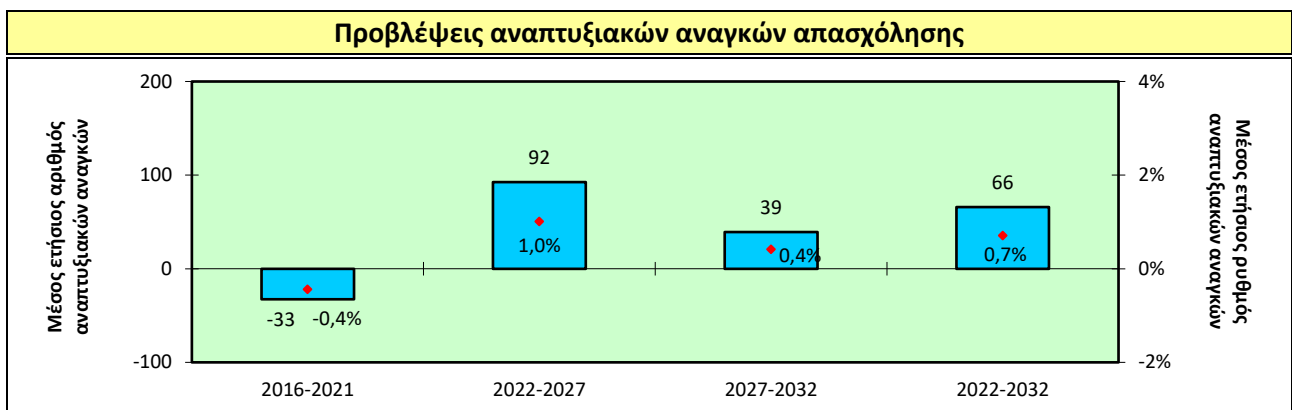
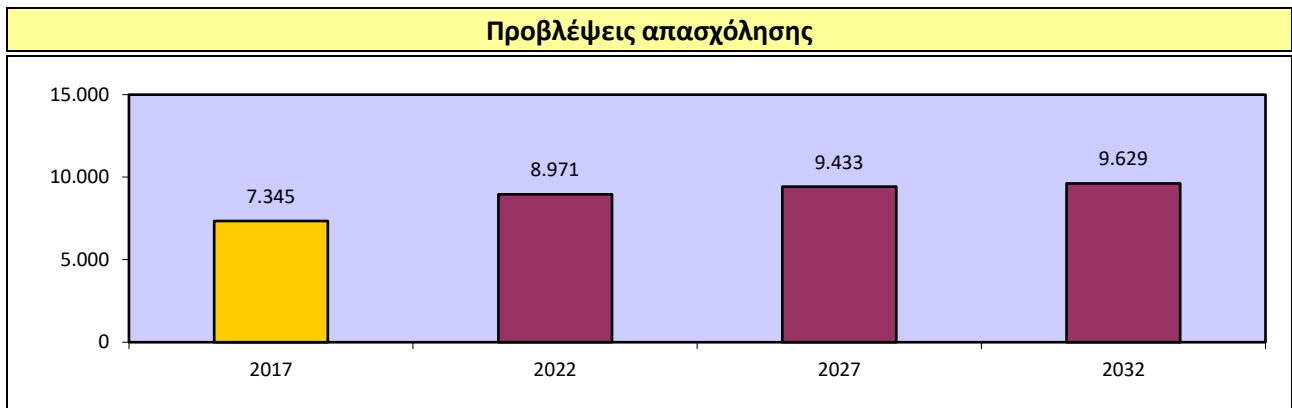
6.1.2.6. Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών

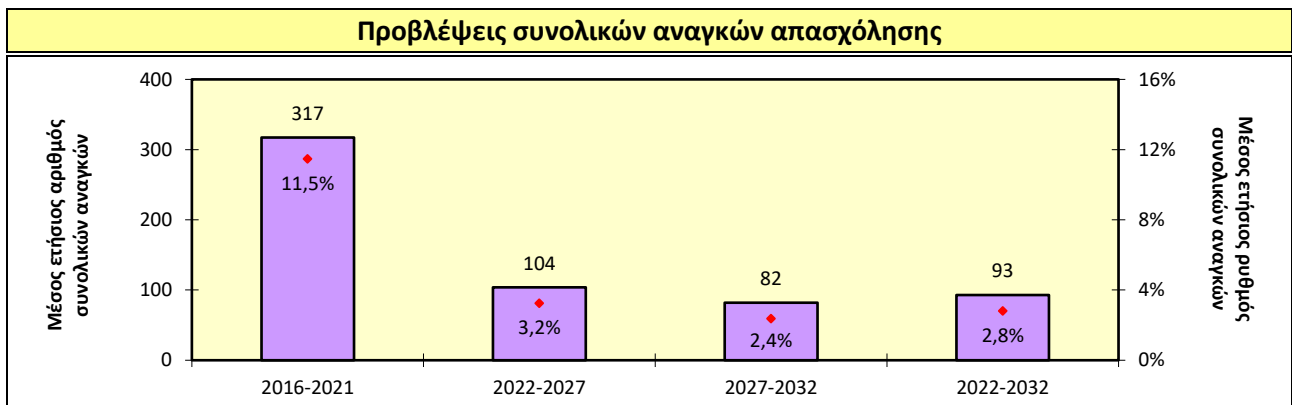
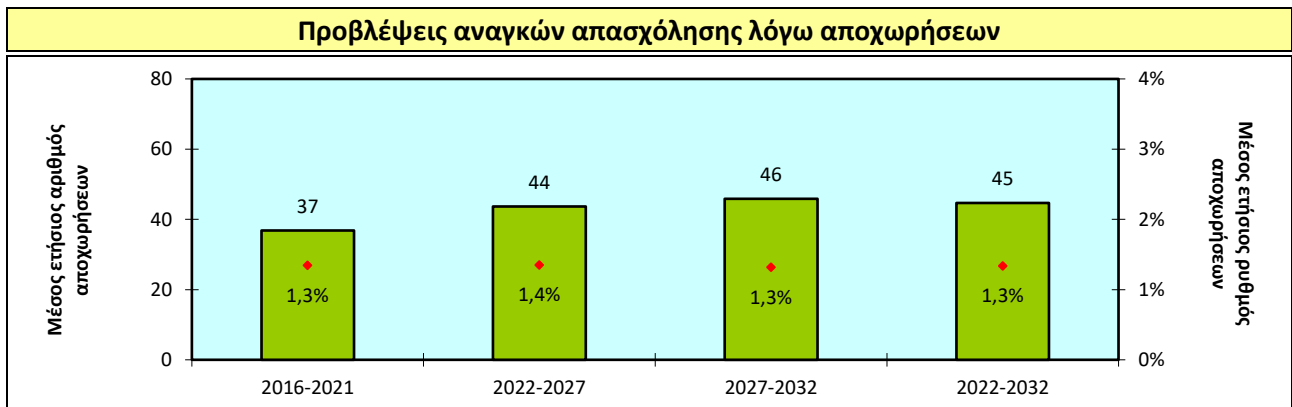
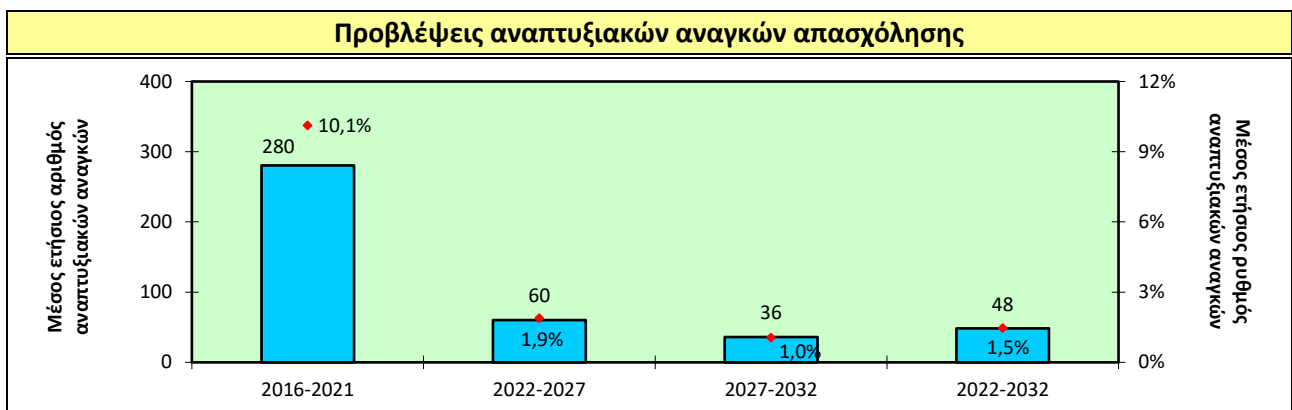
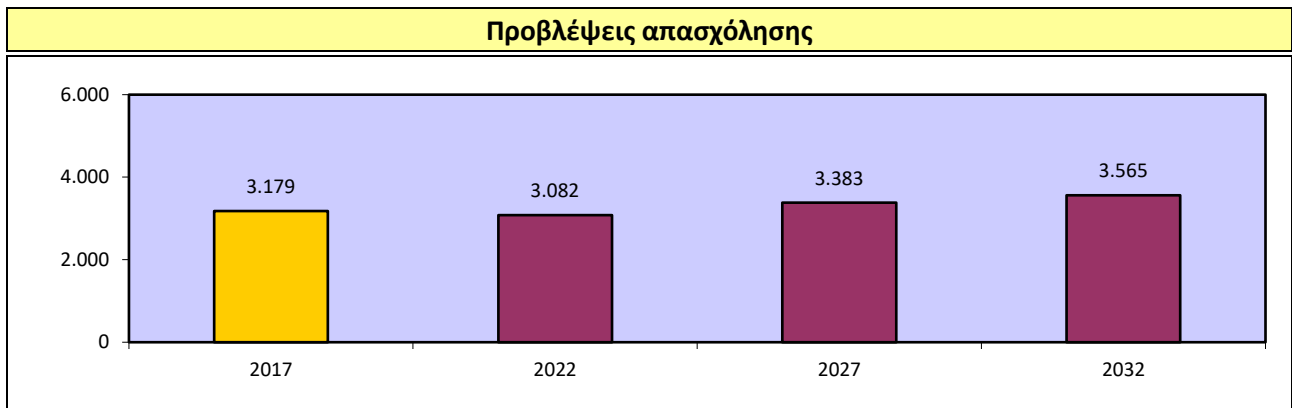
6.1.3. Τεχνικοί βοηθοί

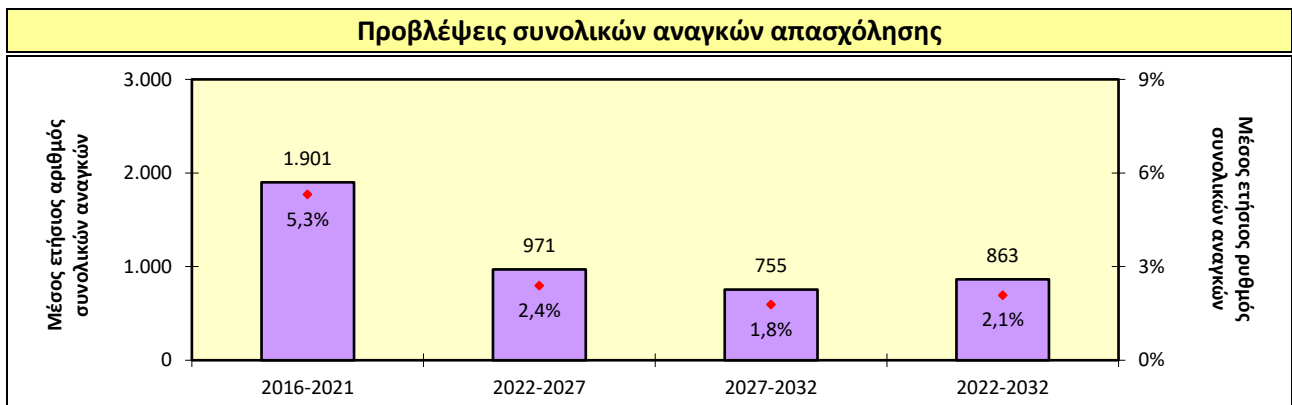
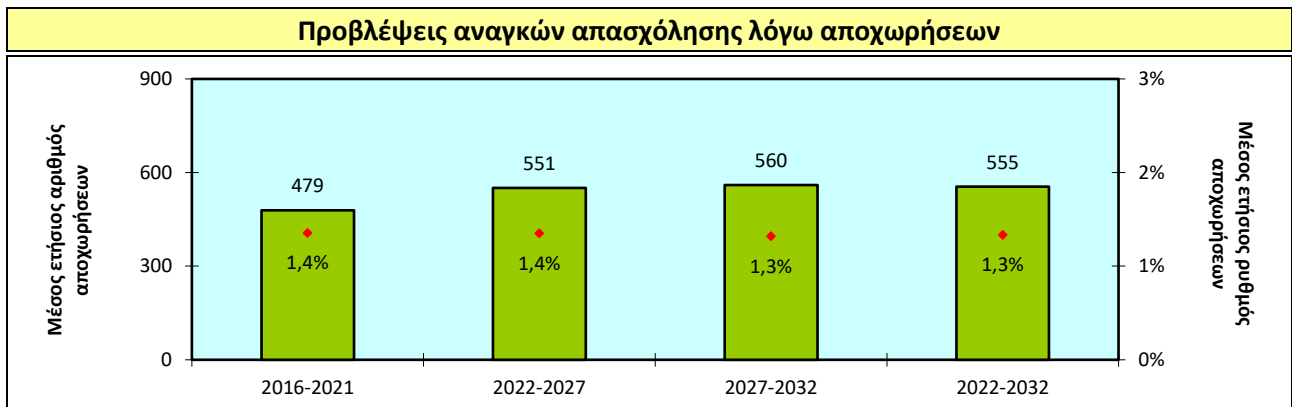
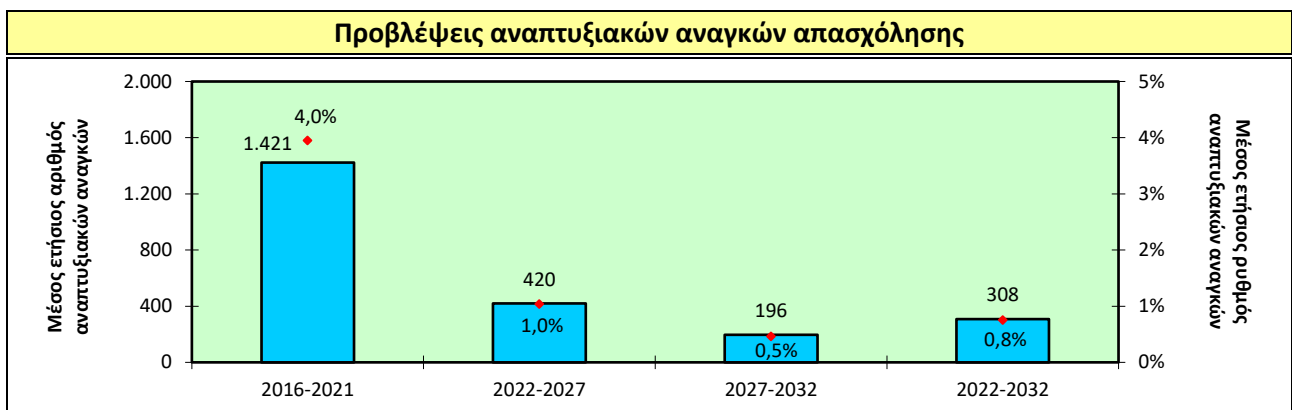
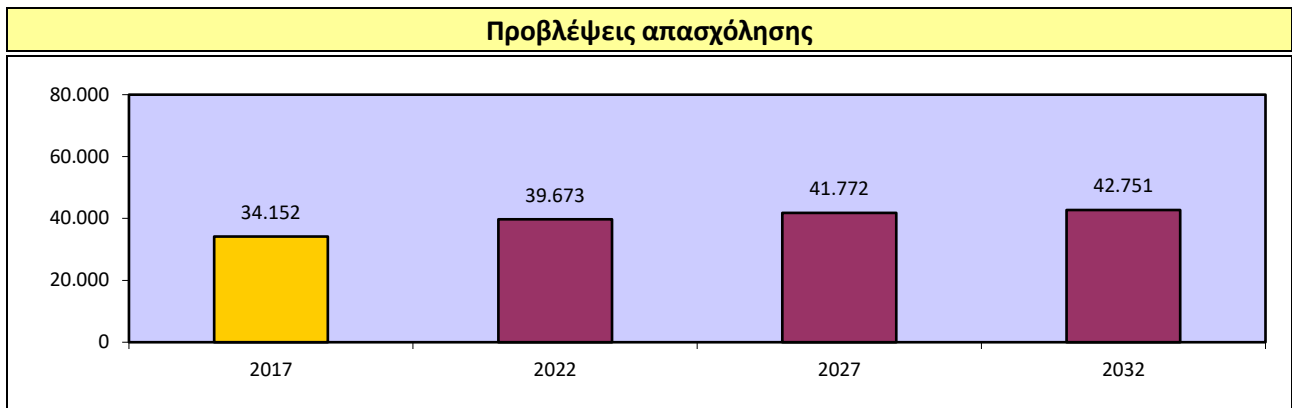
6.1.3.1. Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής

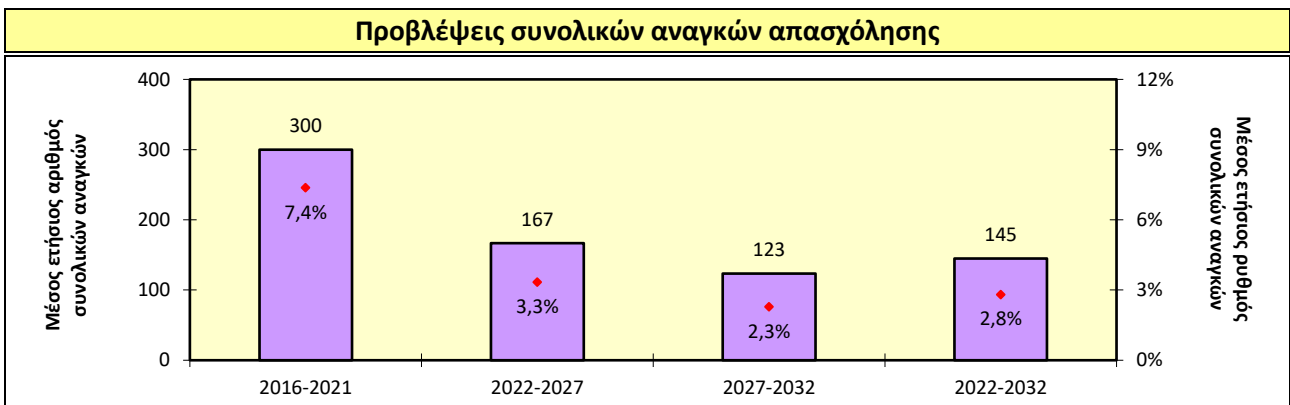
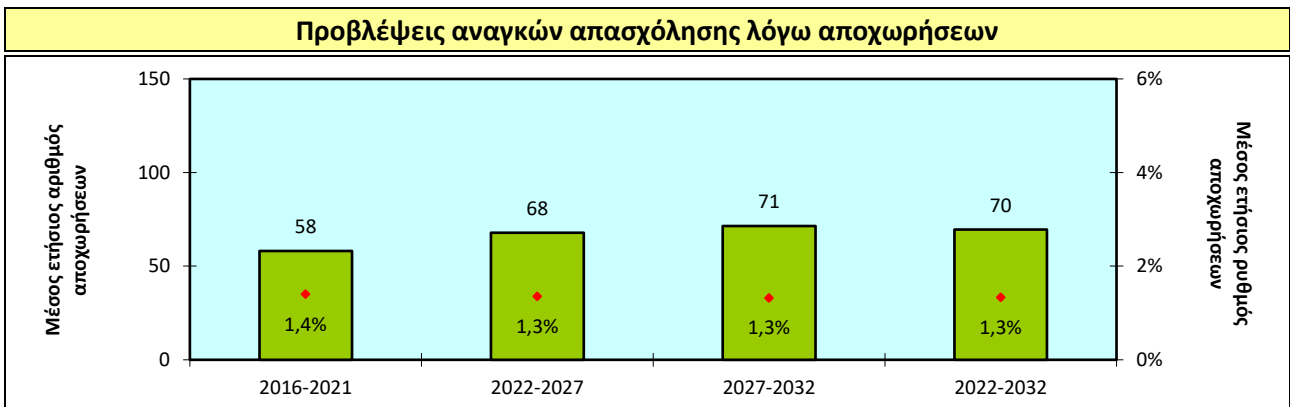
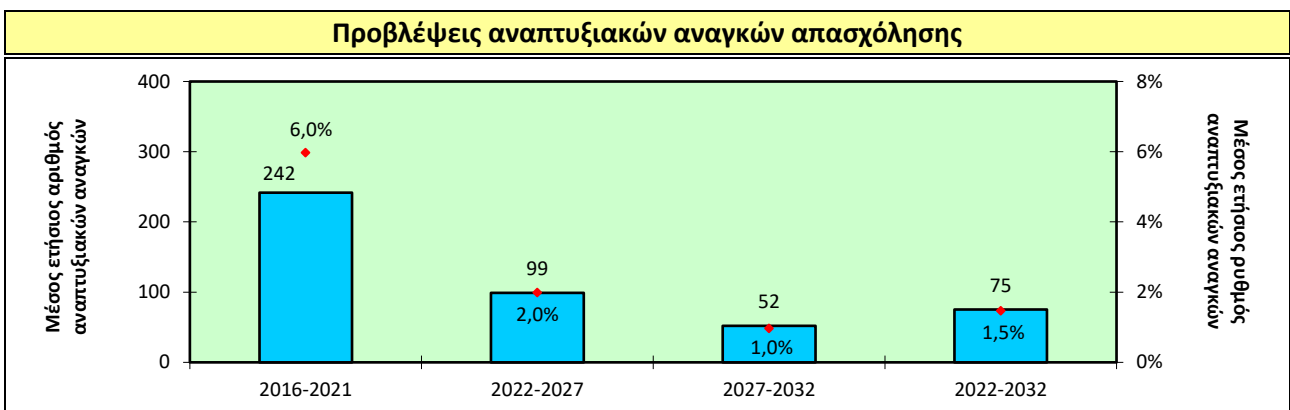
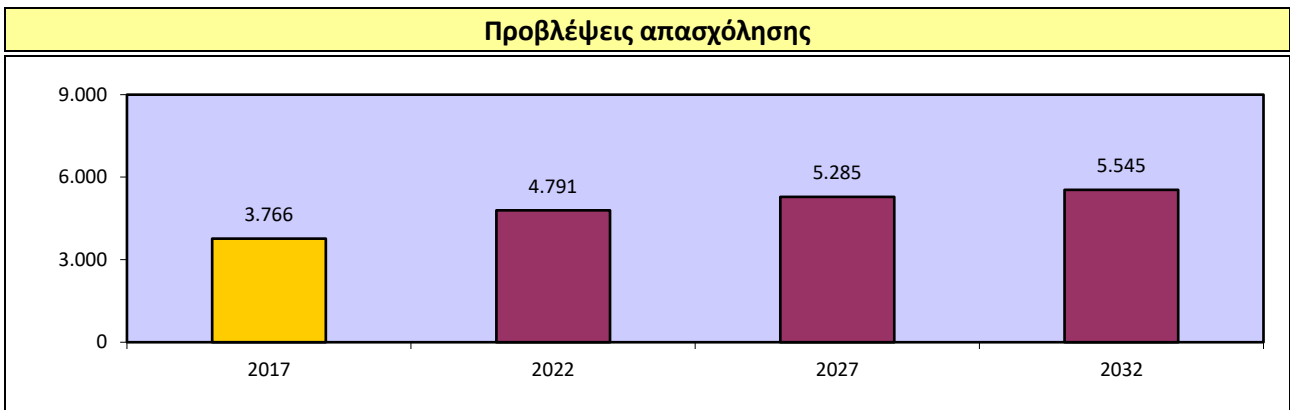
6.1.3.2. Τεχνικοί βοηθοί σε θέματα υγείας

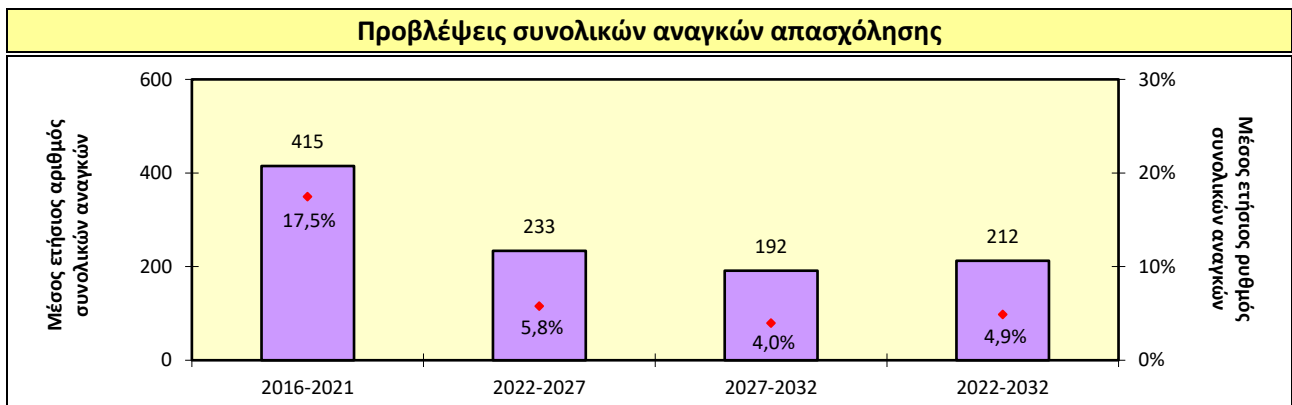
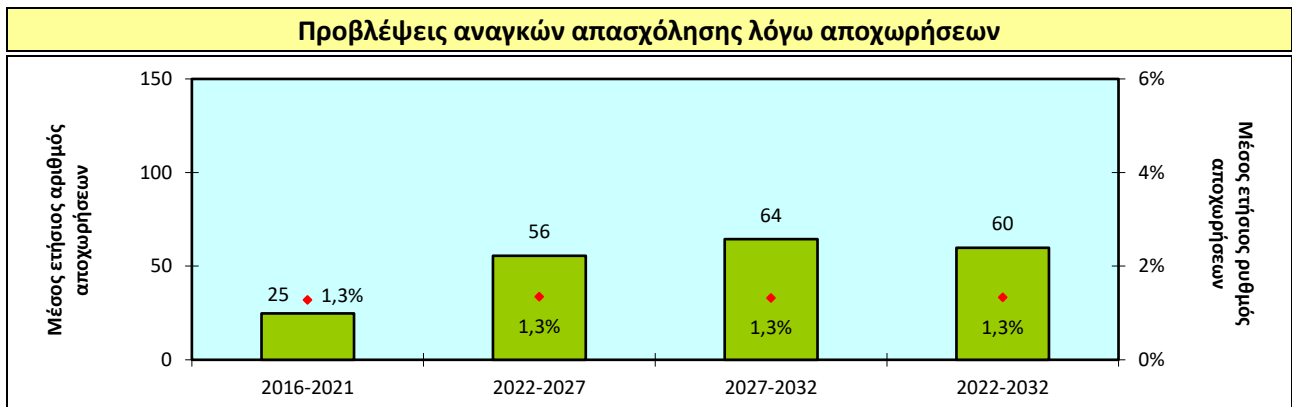
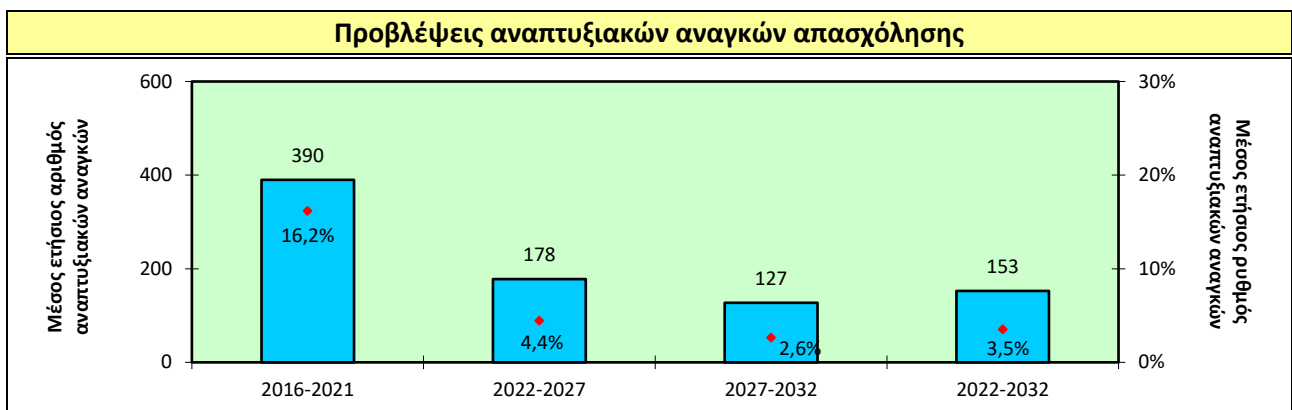
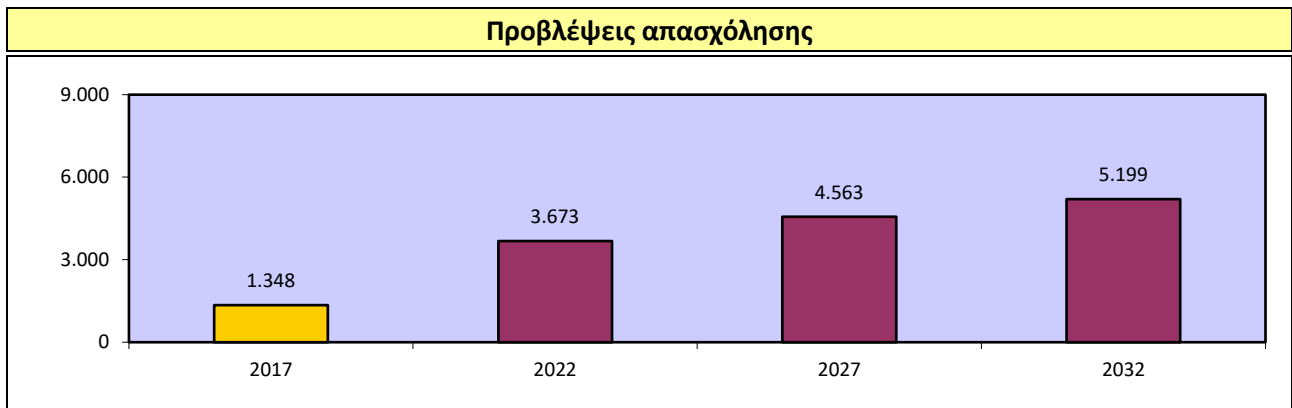
6.1.3.3. Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης

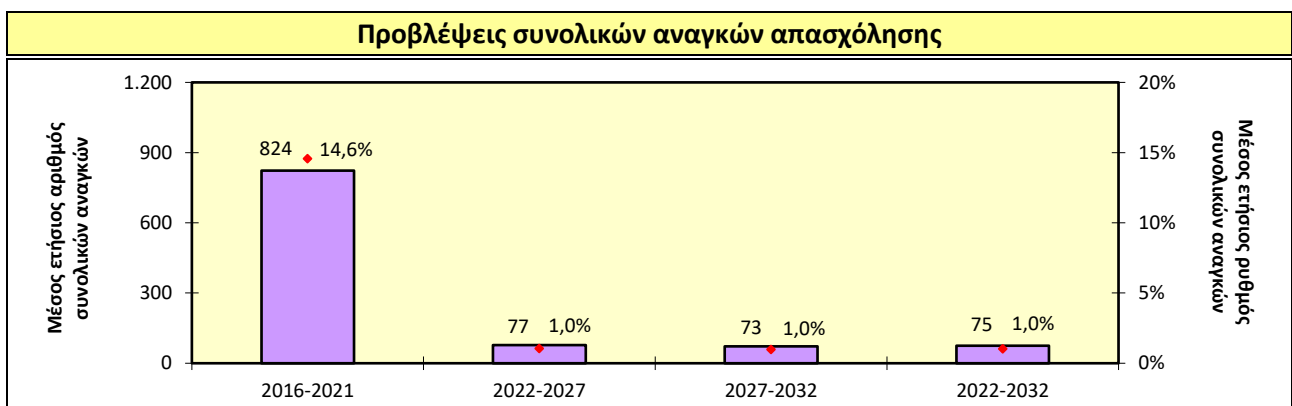
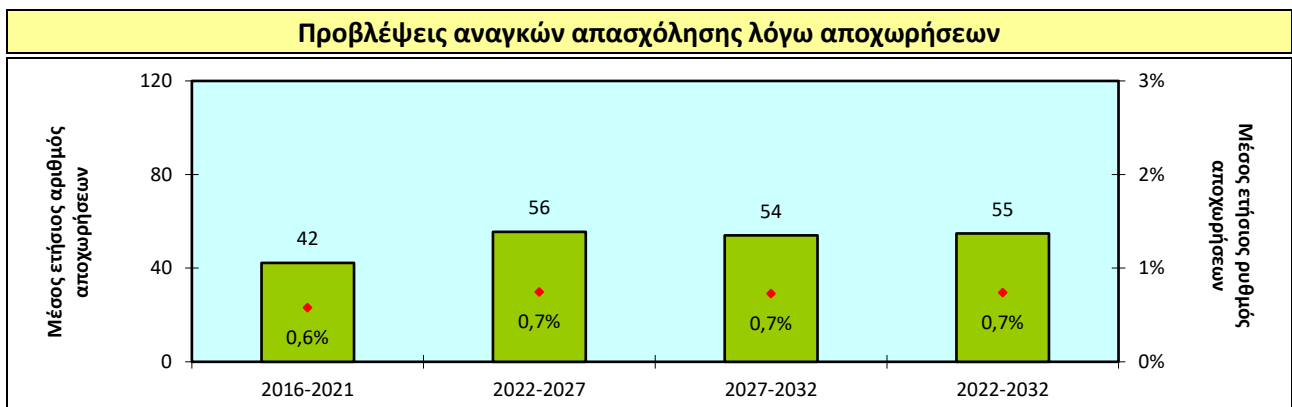
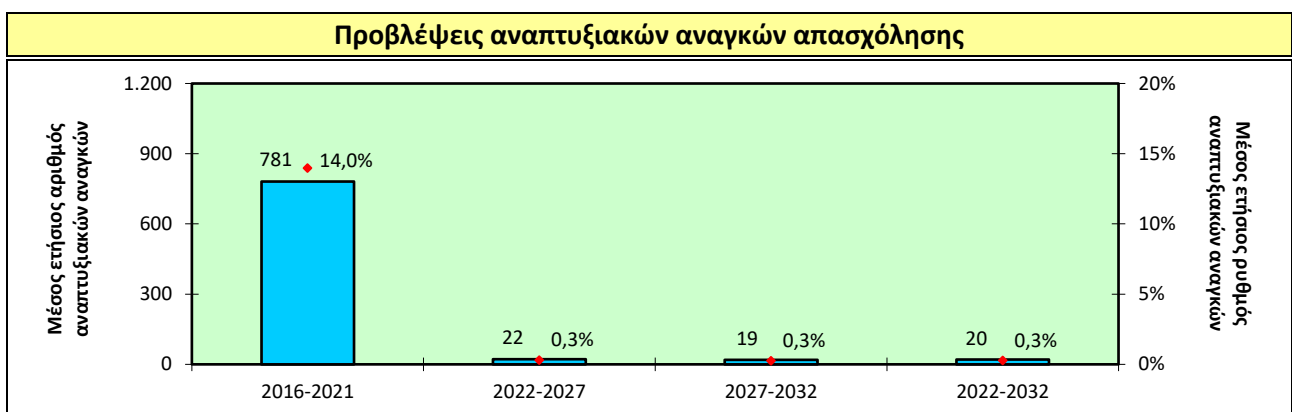
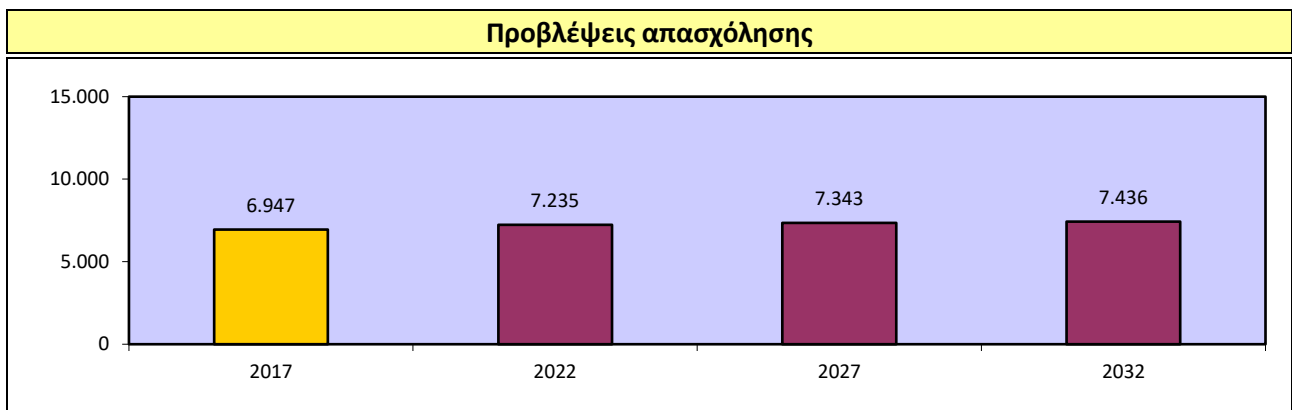
6.1.3.4. Βοηθοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών

6.1.3.5. Τεχνικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας

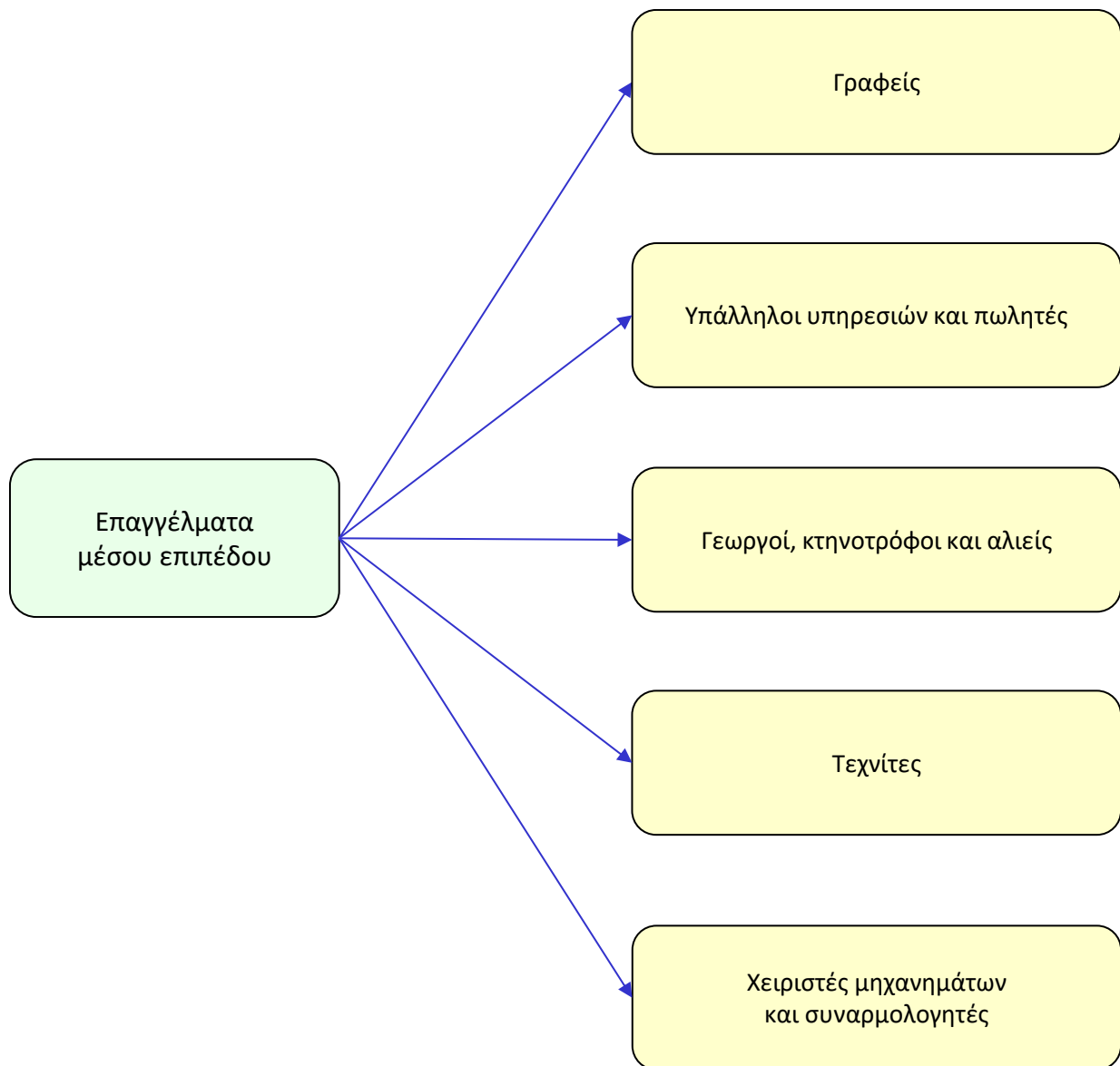

6.1.4. Στρατιωτικοί

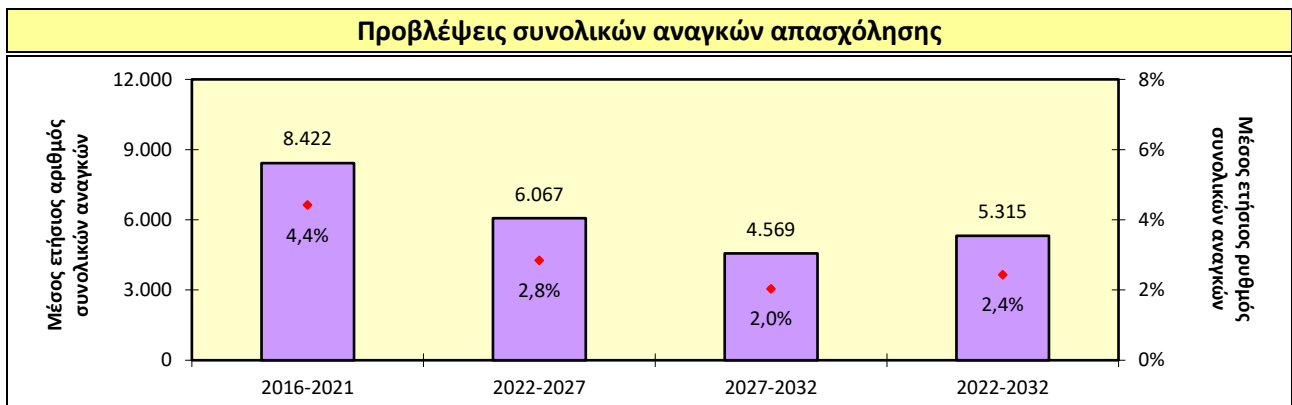
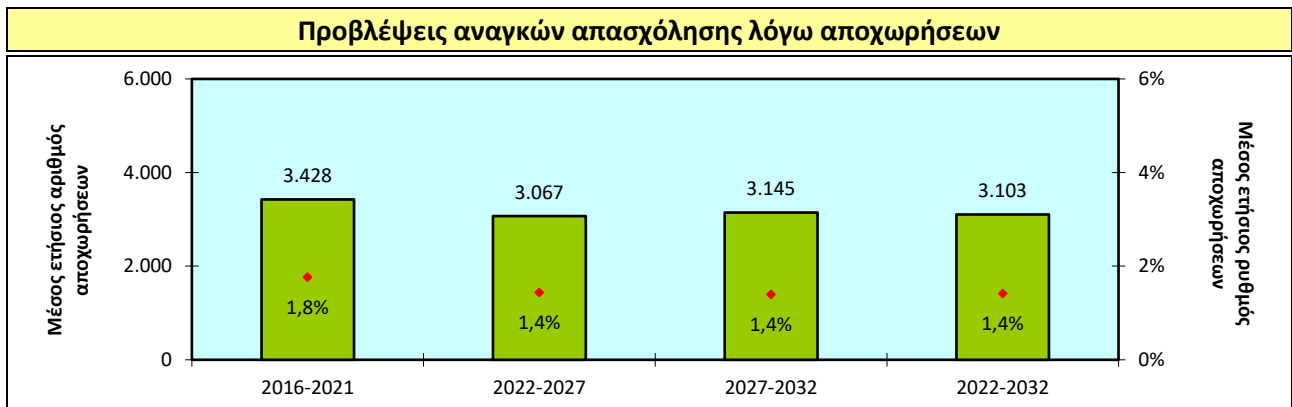
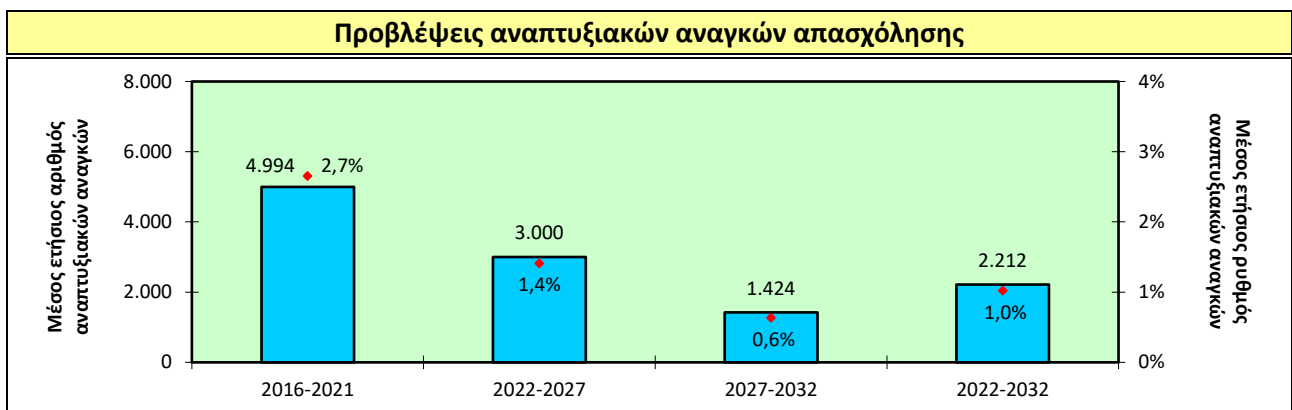
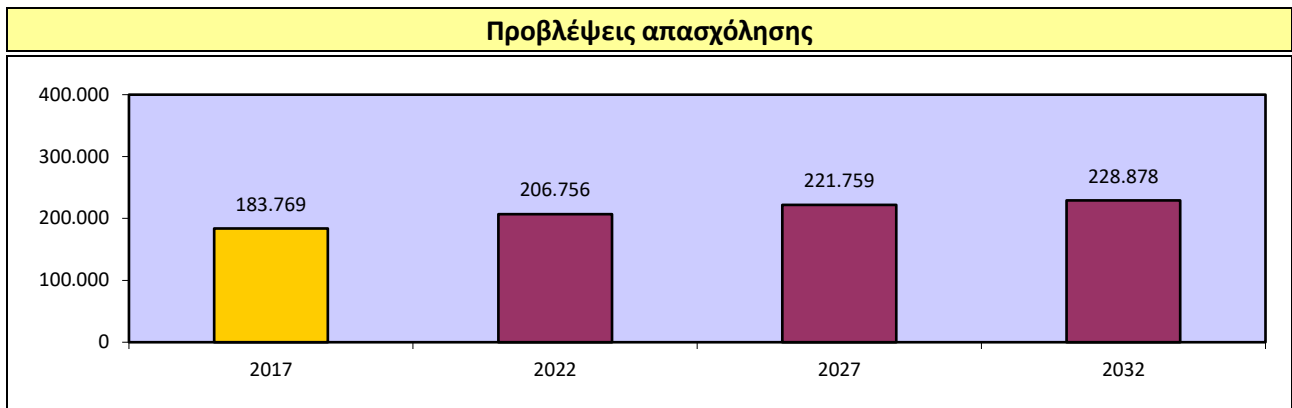
6.2. Επαγγέλματα μέσου επιπέδου

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στα επαγγέλματα μέσου επιπέδου και στις επιμέρους επαγγελματικές κατηγορίες και ομάδες τους κατά την περίοδο 2022-2032.

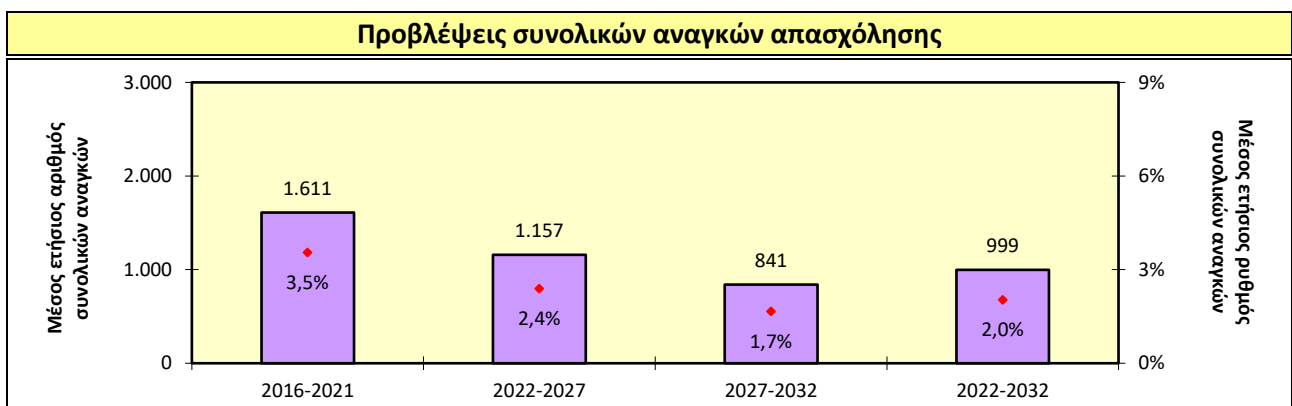
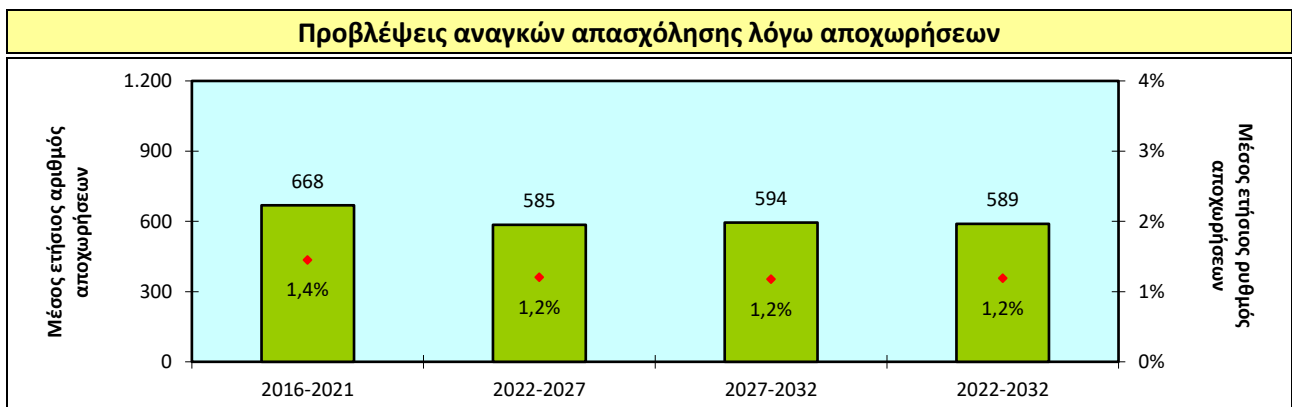
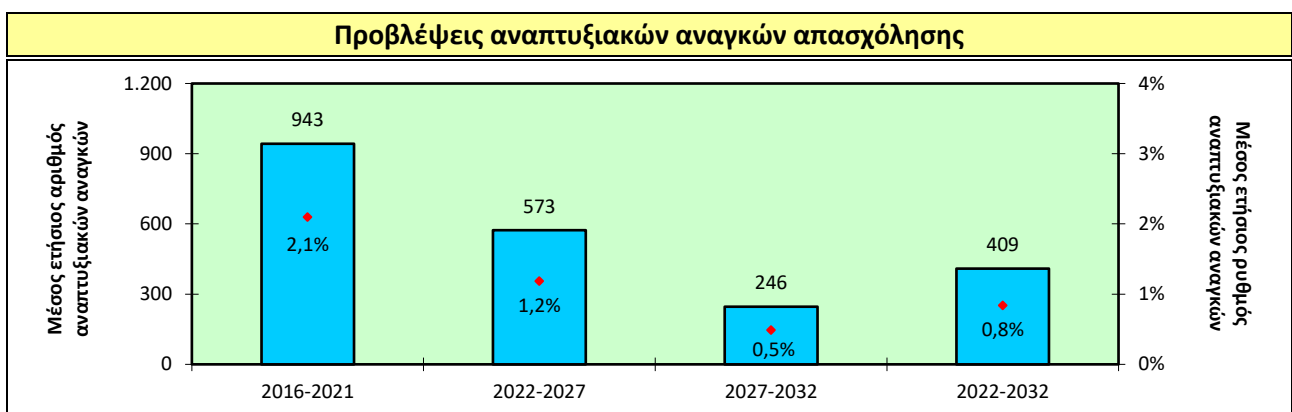
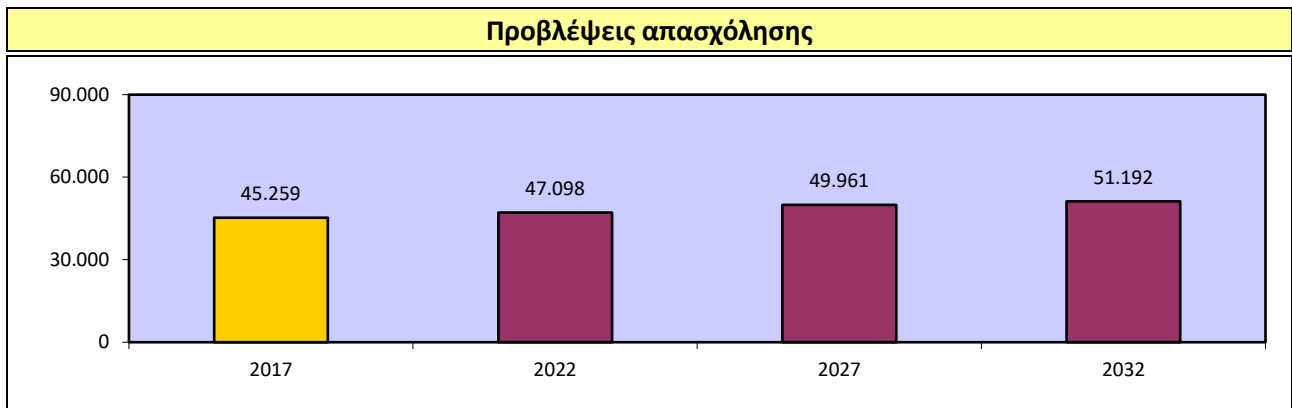

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2017, 2022, 2027 και 2032, ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης, επικεντρώνονται στις περιόδους 2016-2021, 2022-2027, 2027-2032 και 2022-2032.

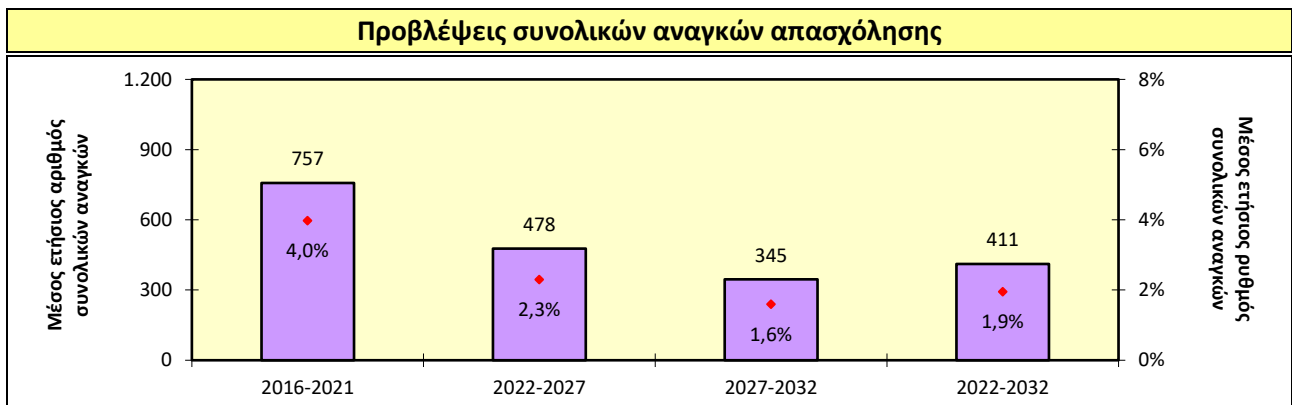
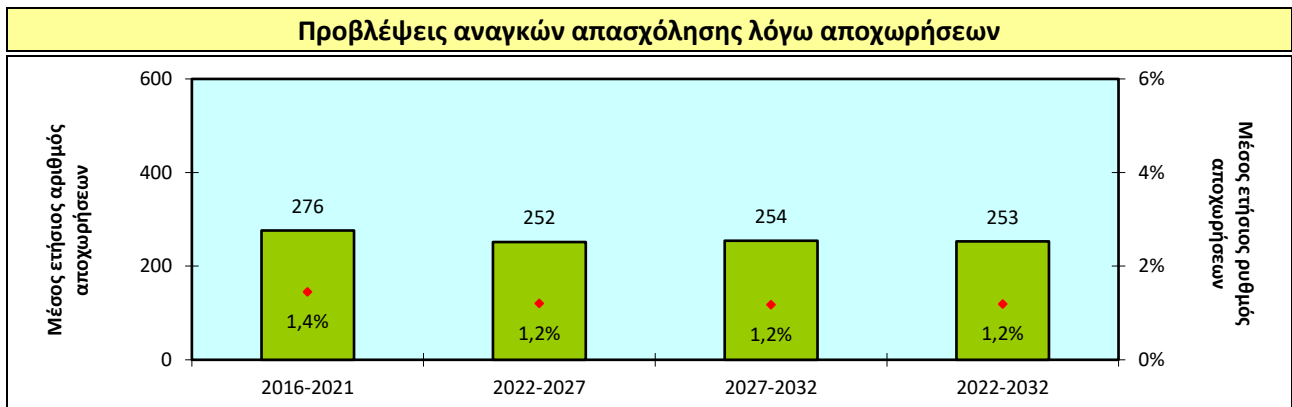
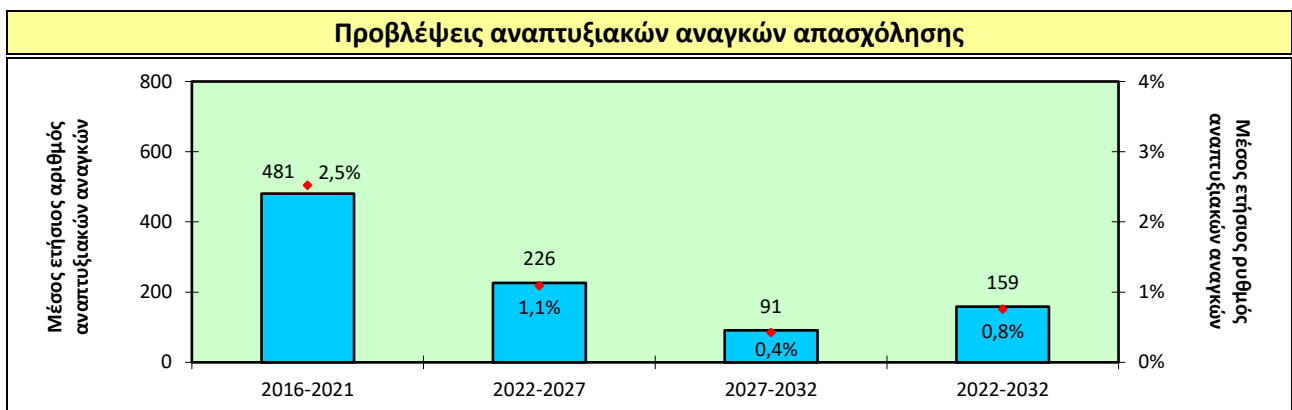
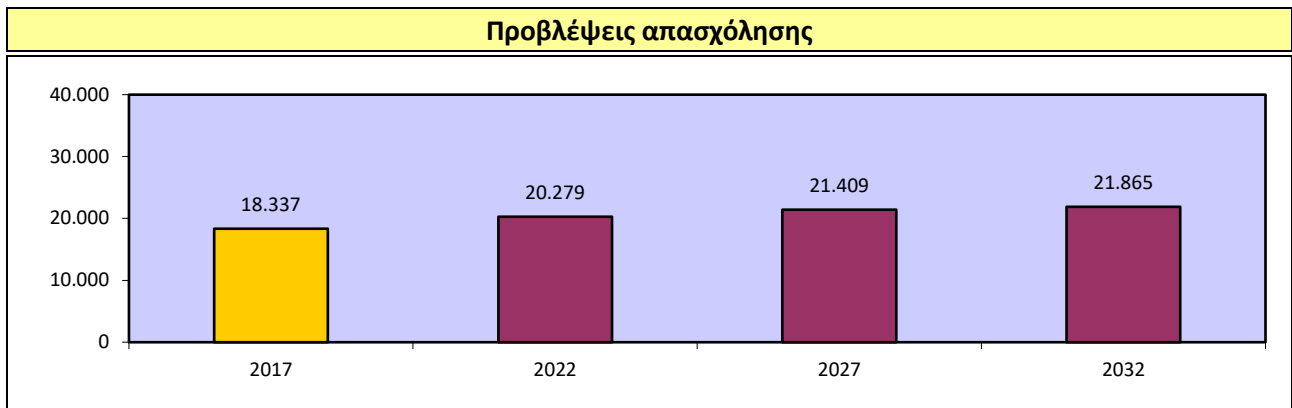
Επαγγέλματα μέσου επιπέδου

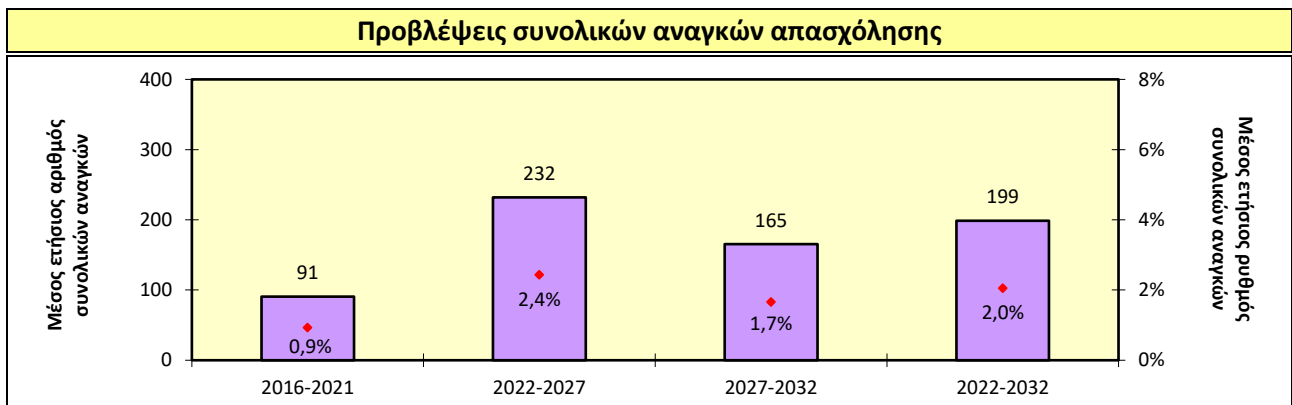
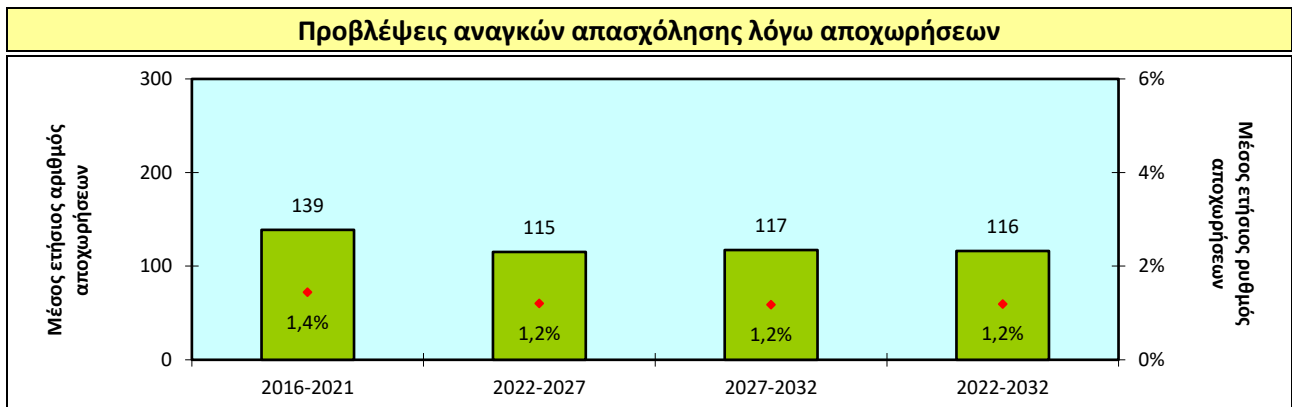
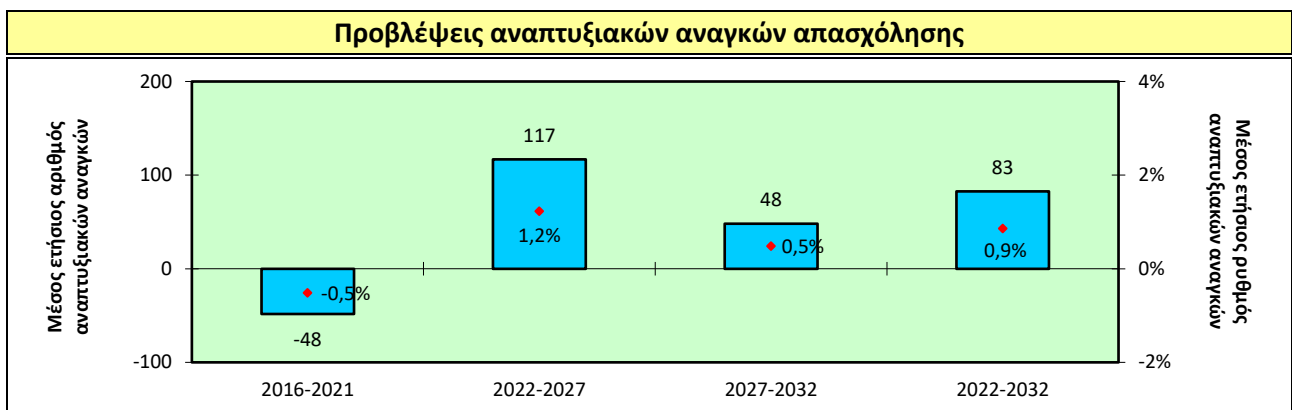
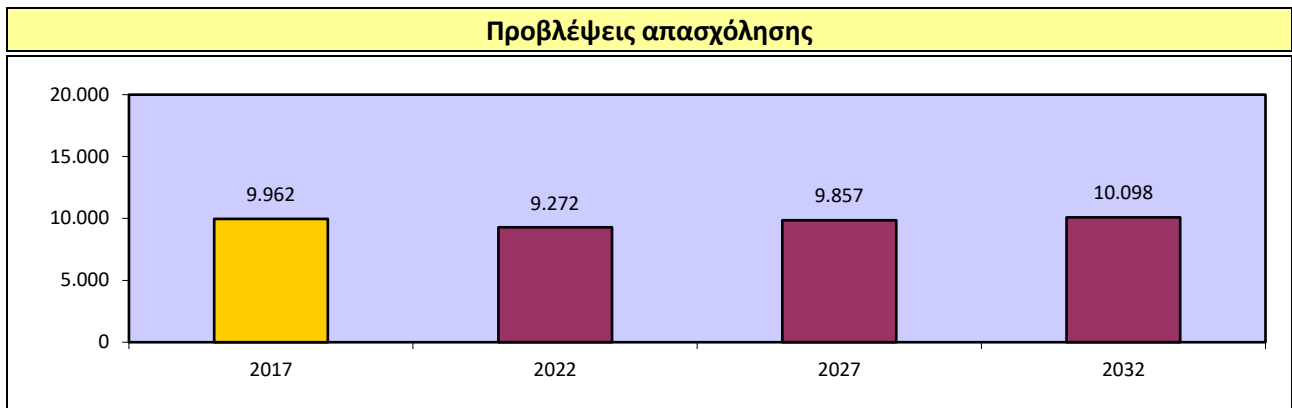
6.2.1. Γραφείς

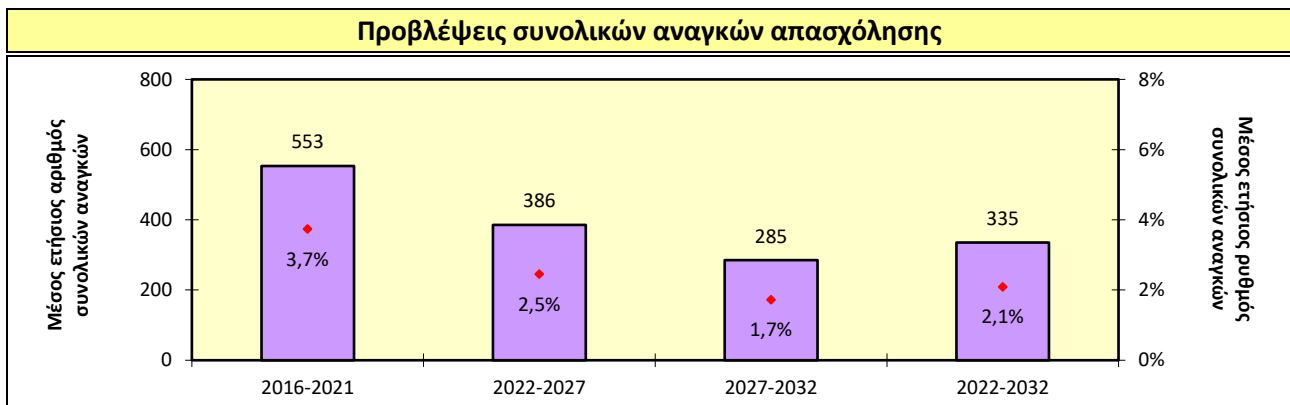
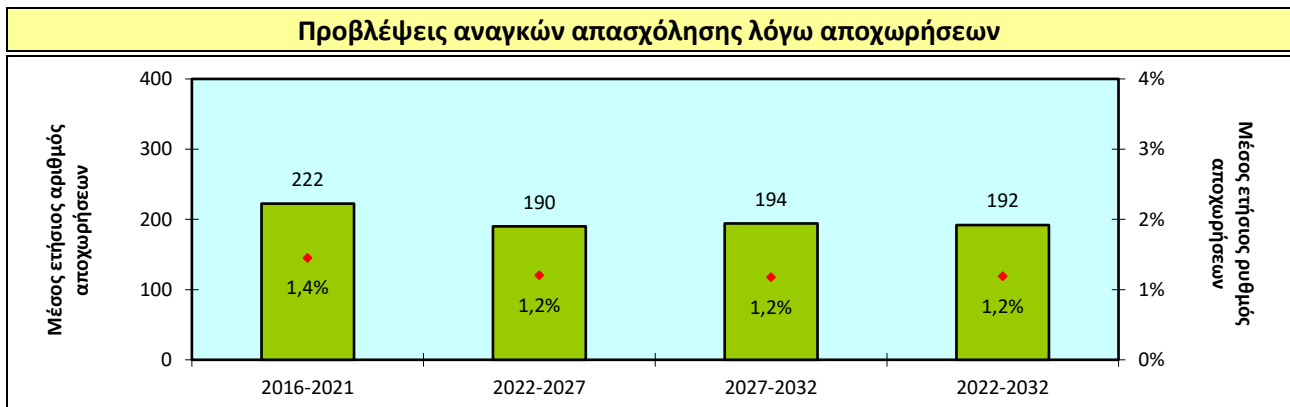
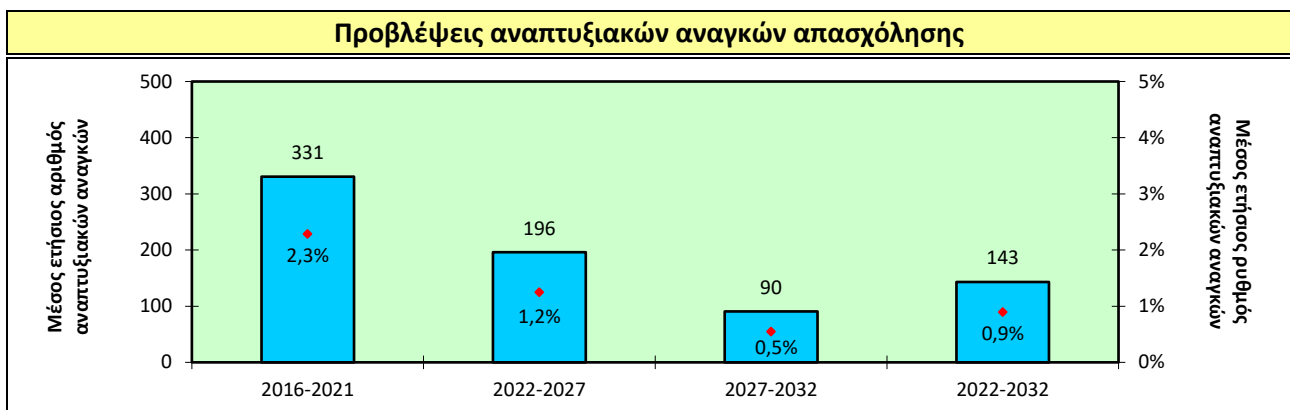
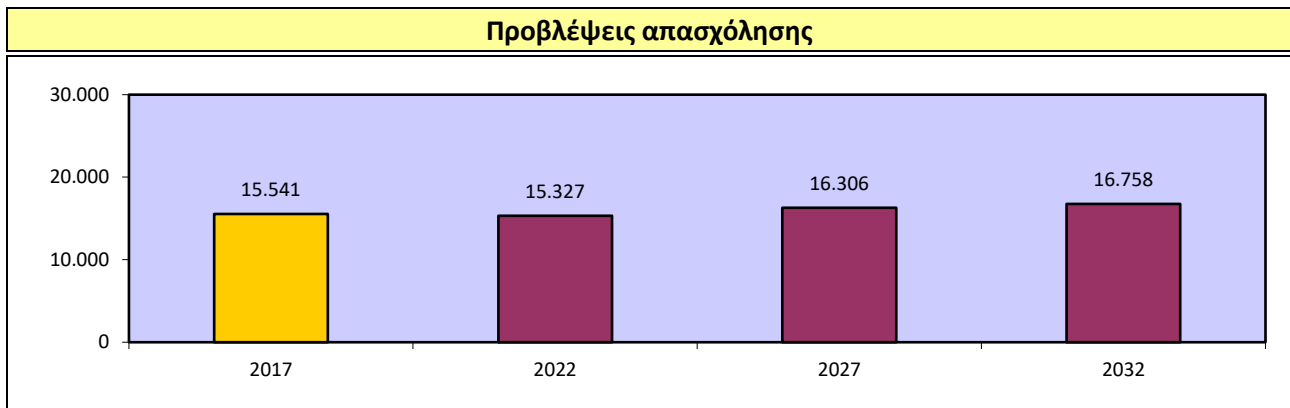
6.2.1.1. Γραφείς γενικών καθηκόντων, ιδιαίτερες γραμματείς και δακτυλογράφοι

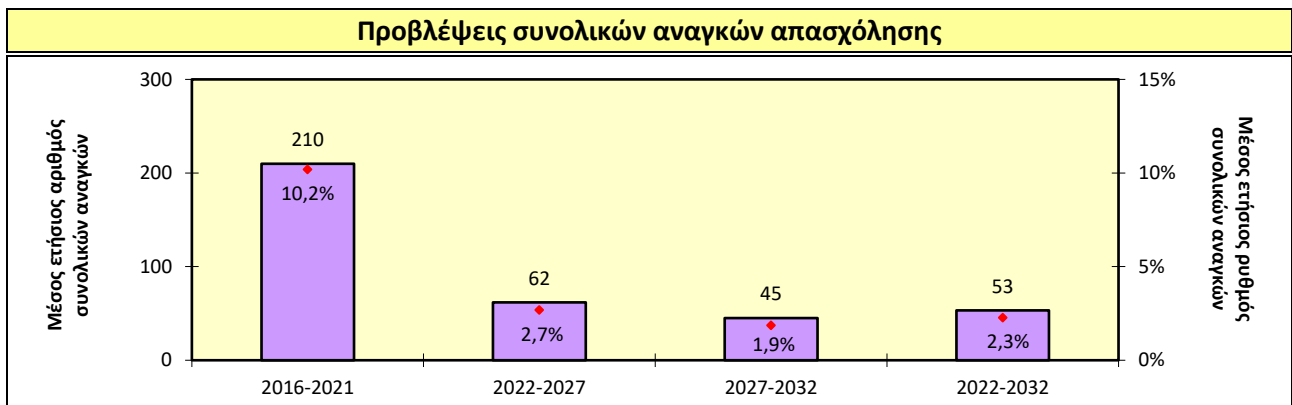
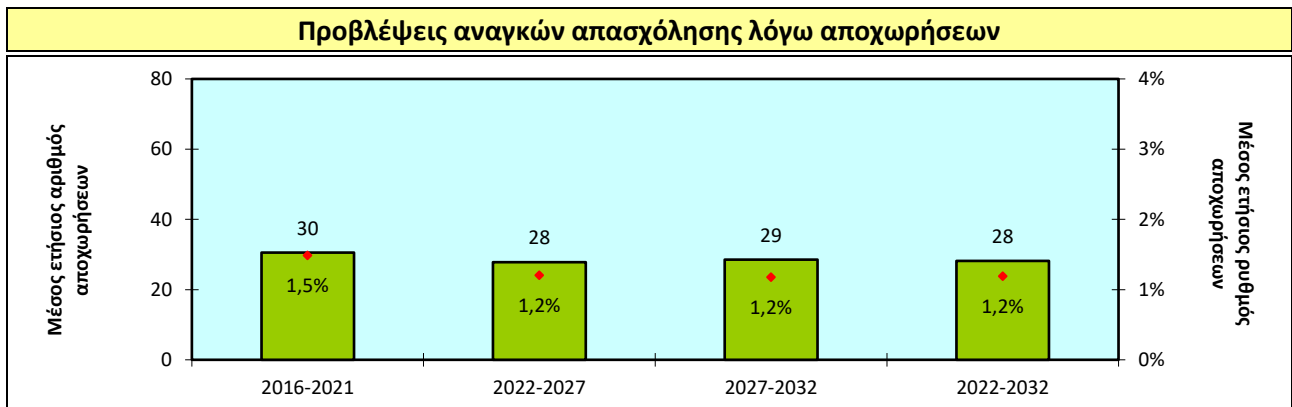
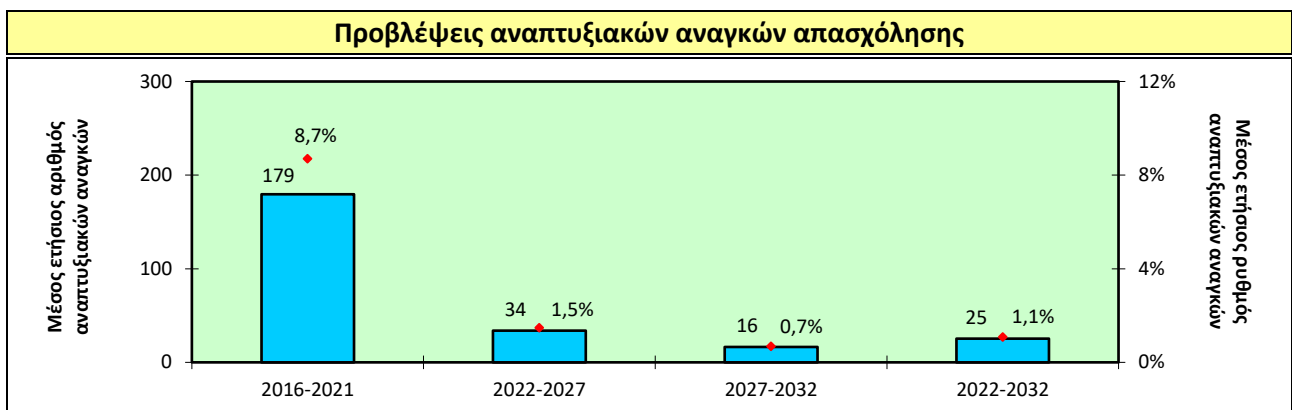
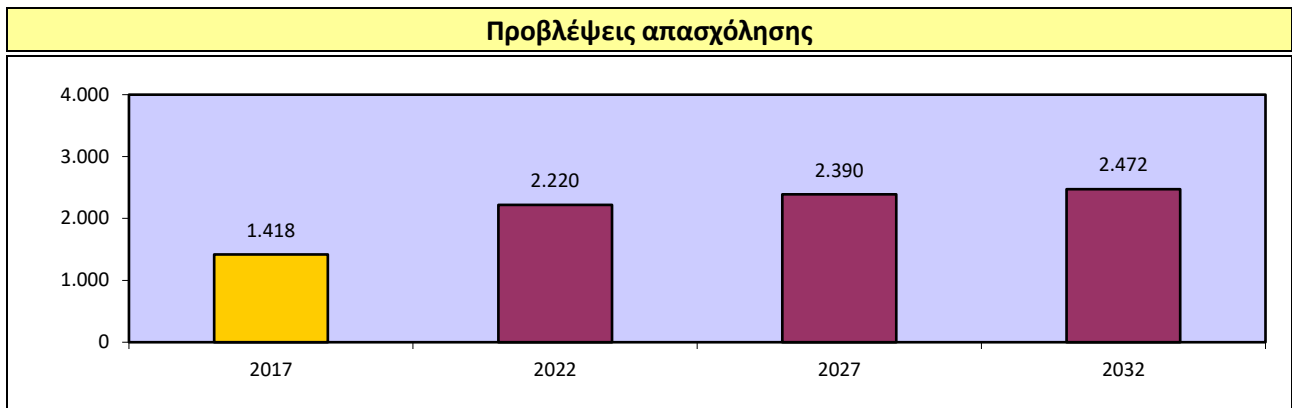
6.2.1.2. Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού

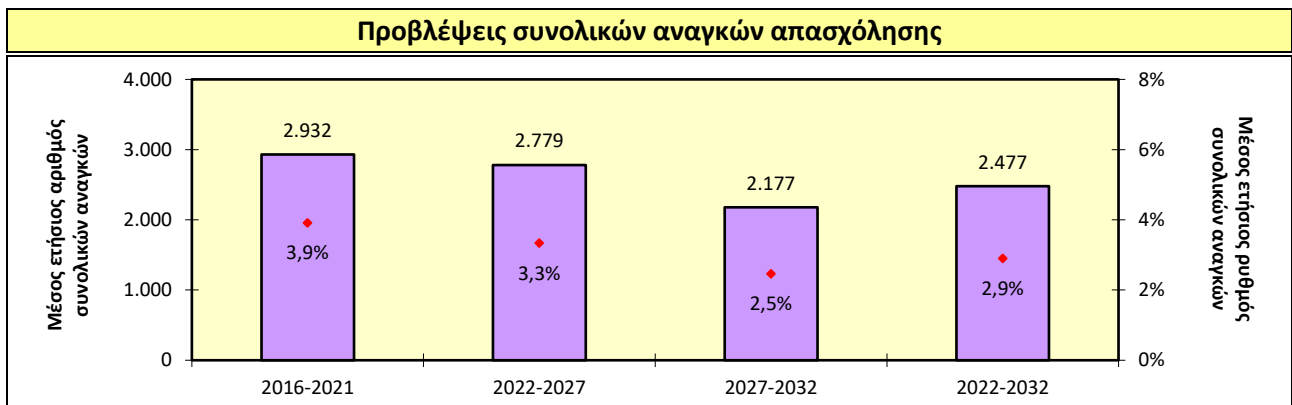
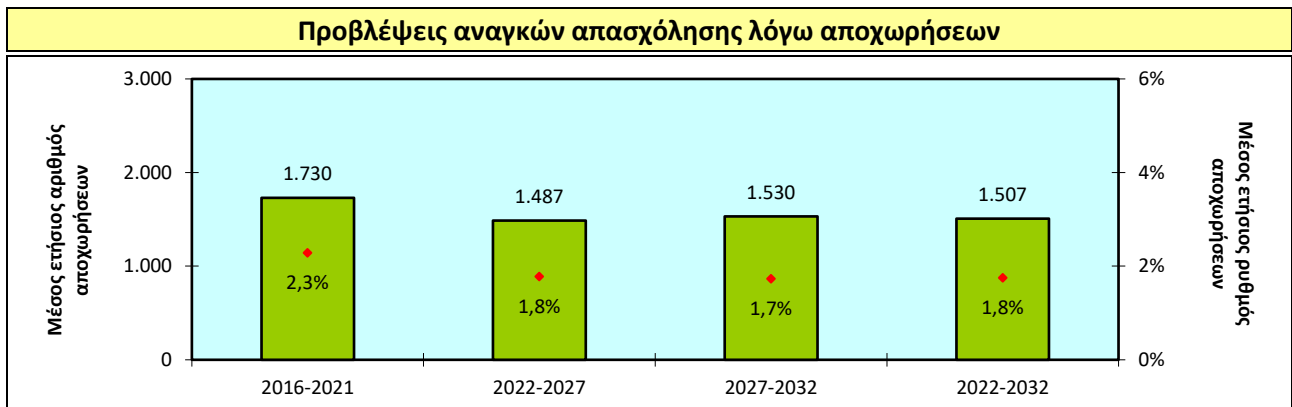
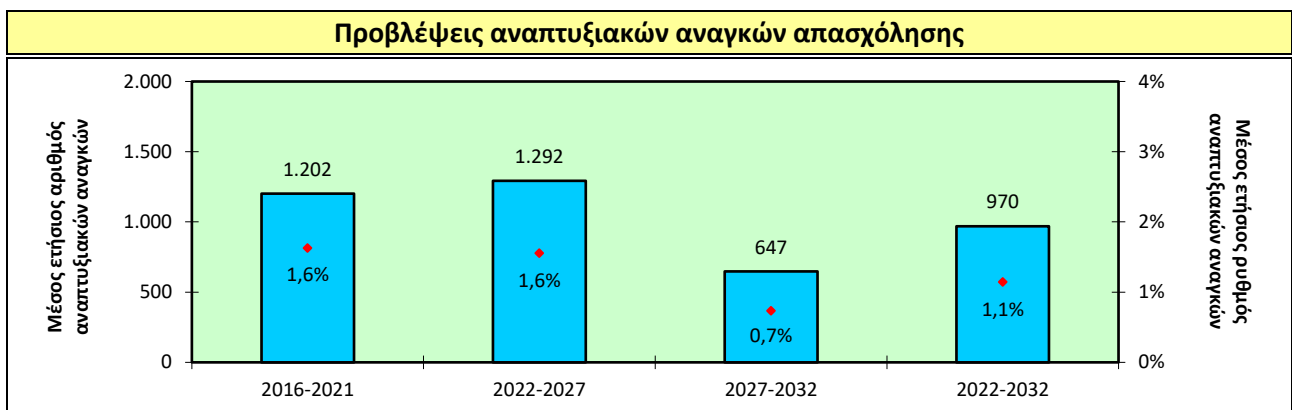
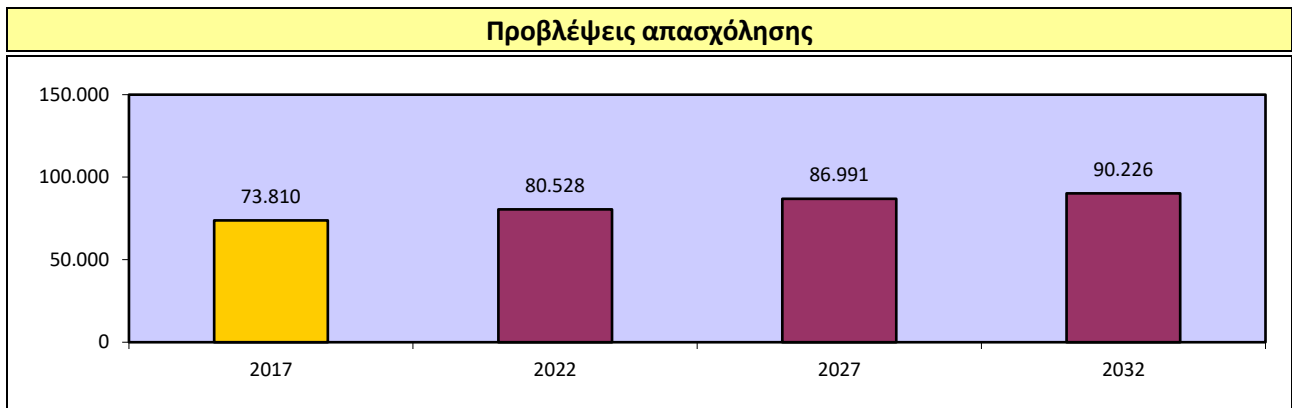
6.2.1.3. Γραφεία λογιστηρίου, τραπεζών και αποθηκάριοι

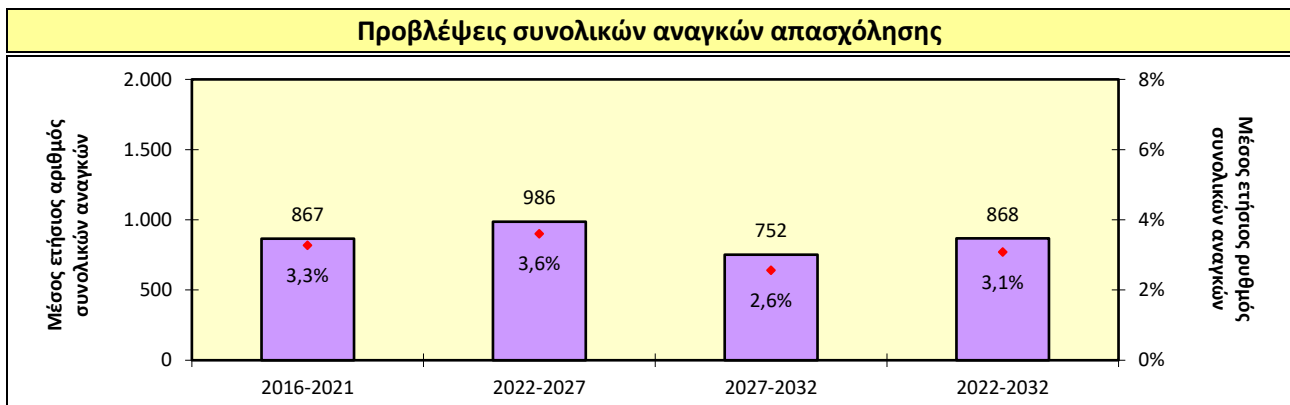
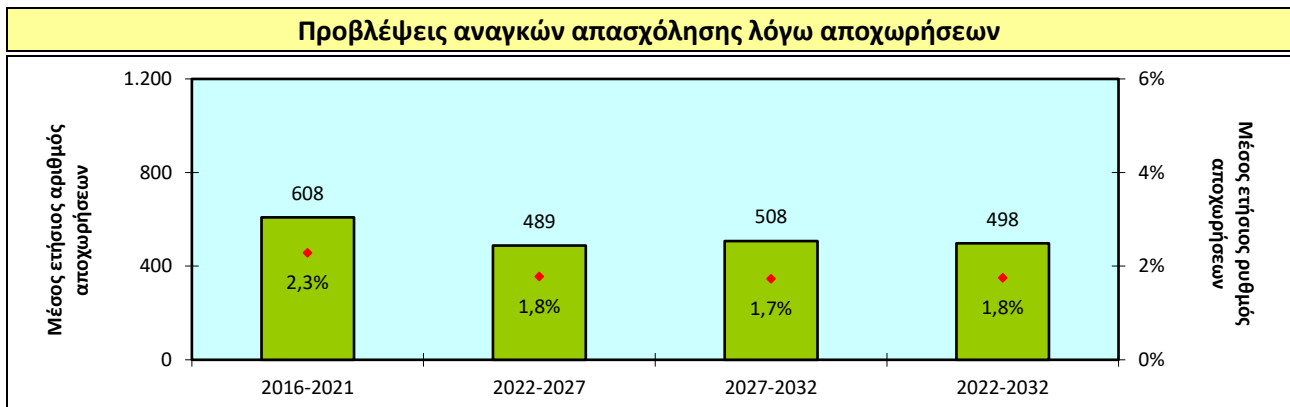
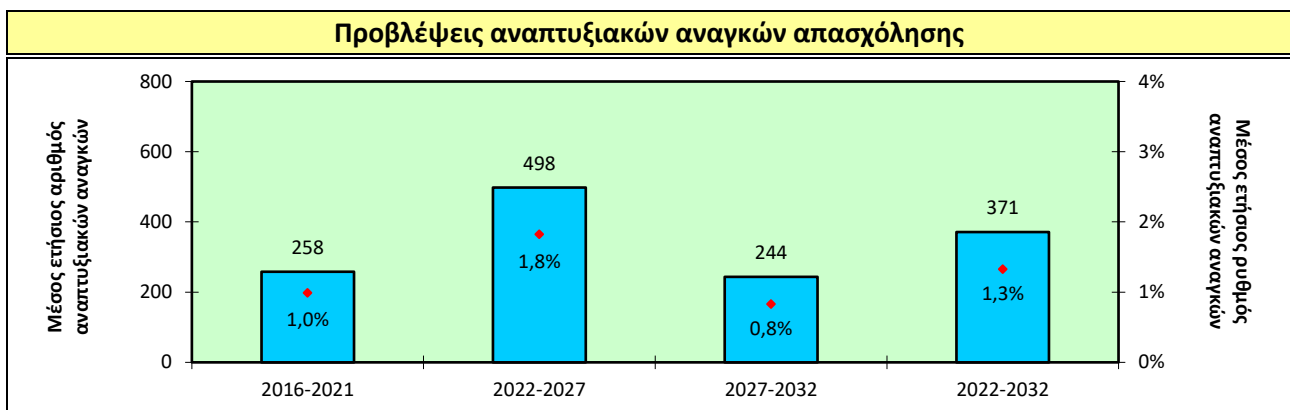
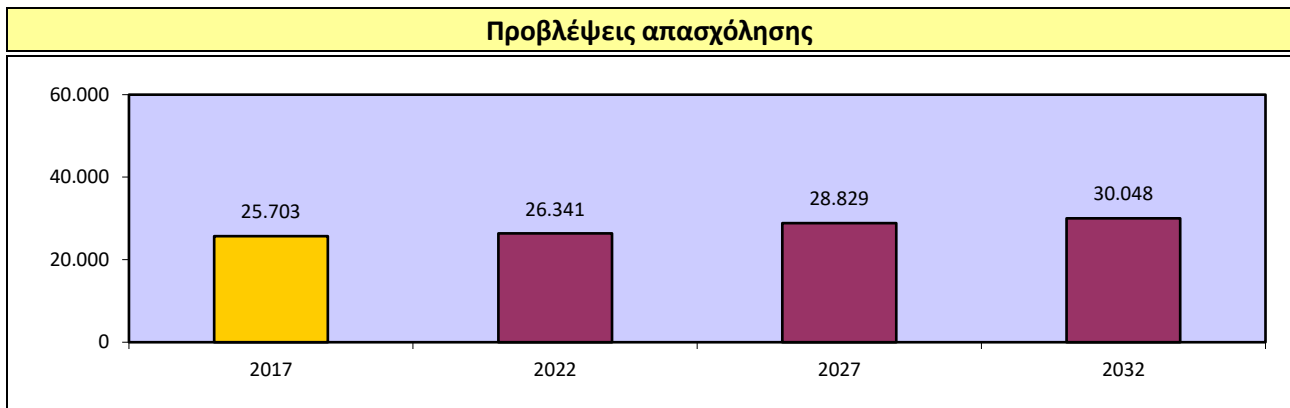
6.2.1.4. Γραφεία βιβλιοθηκών, ταχυδρομείων και αρχείων

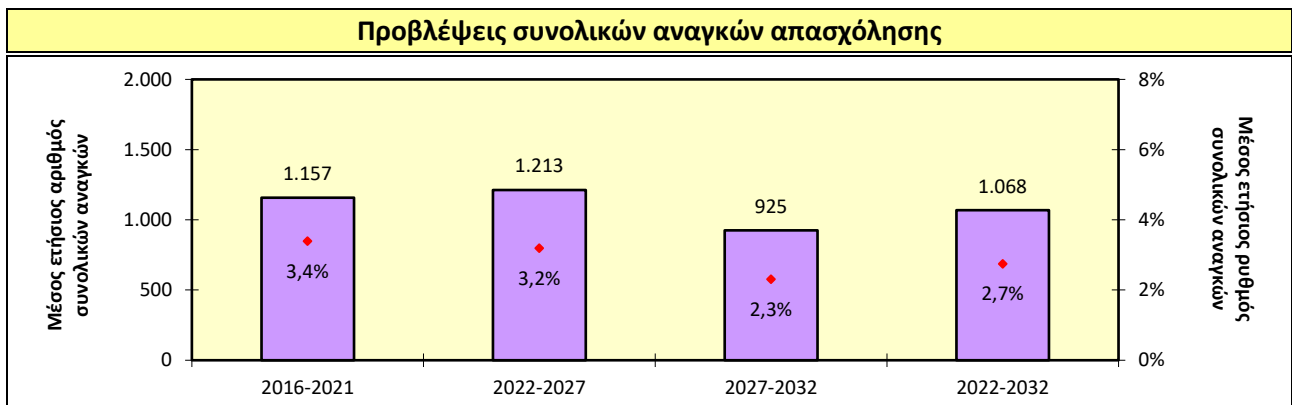
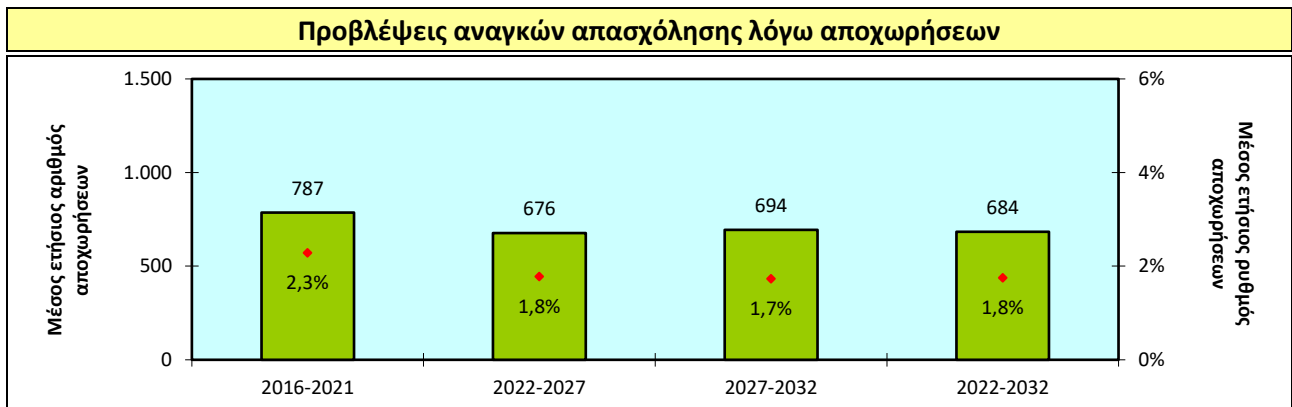
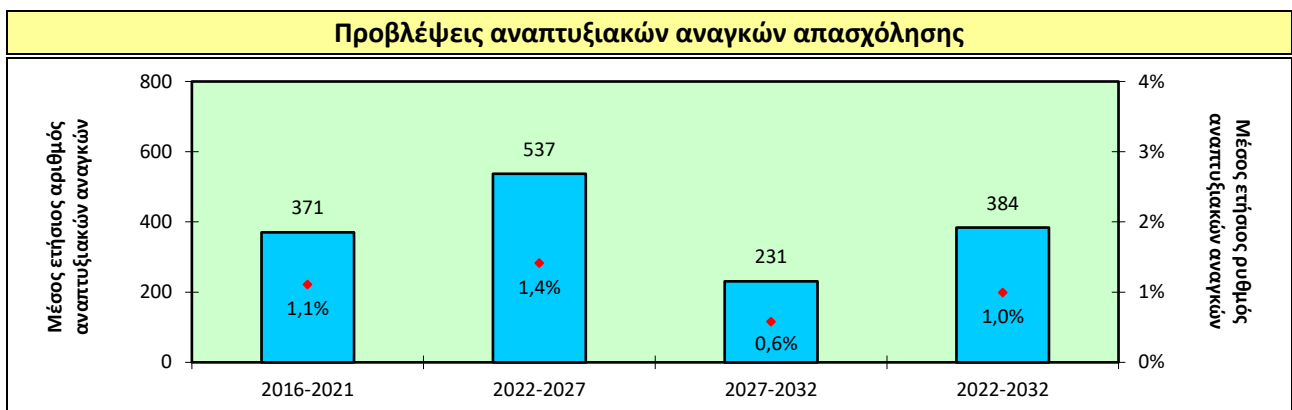
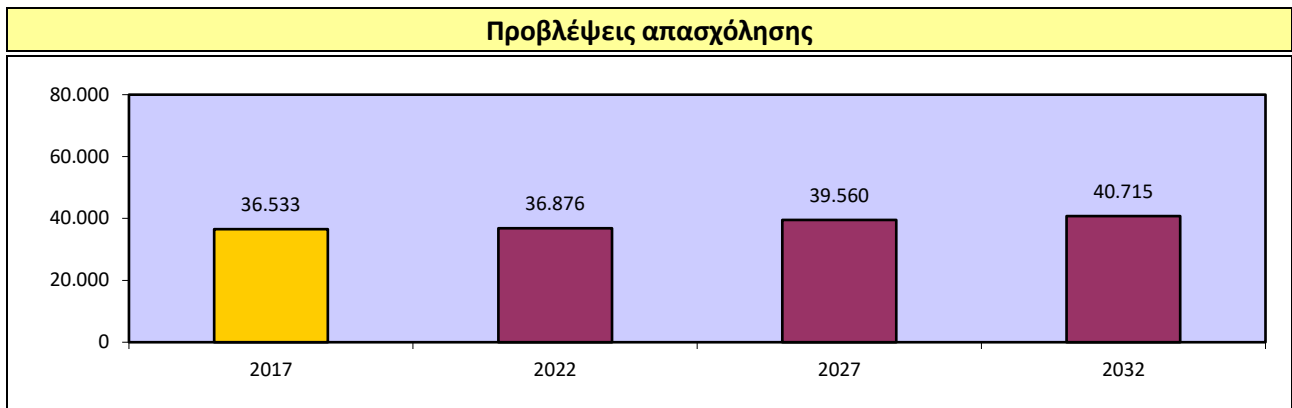
6.2.2. Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές

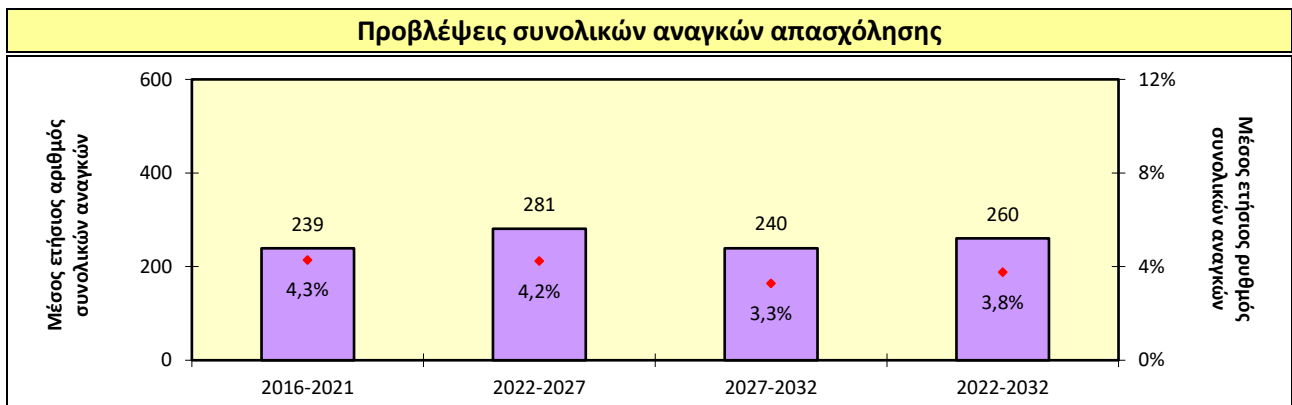
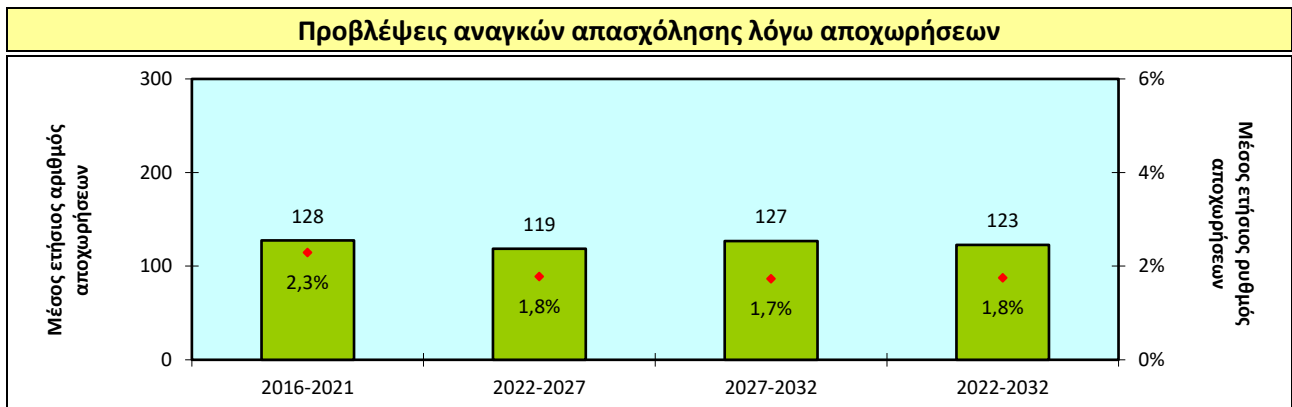
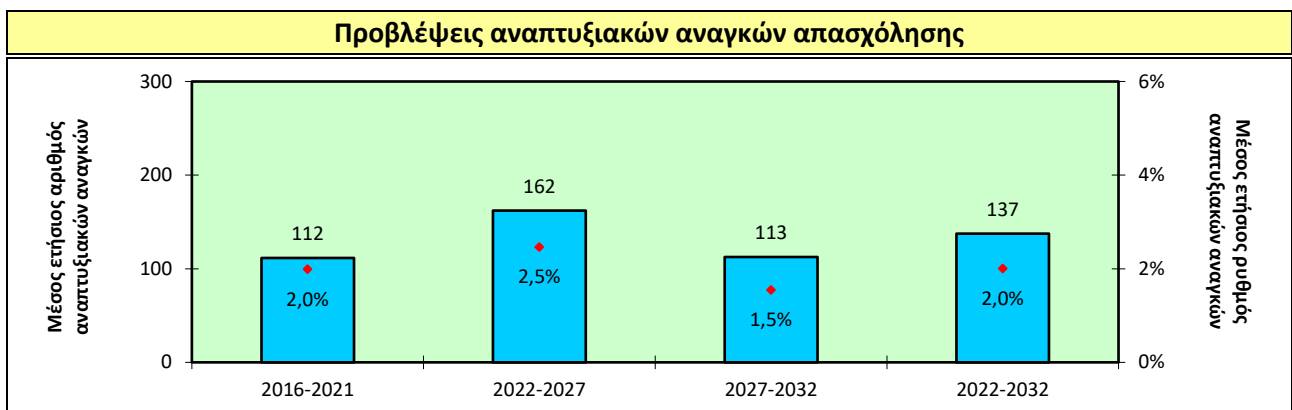
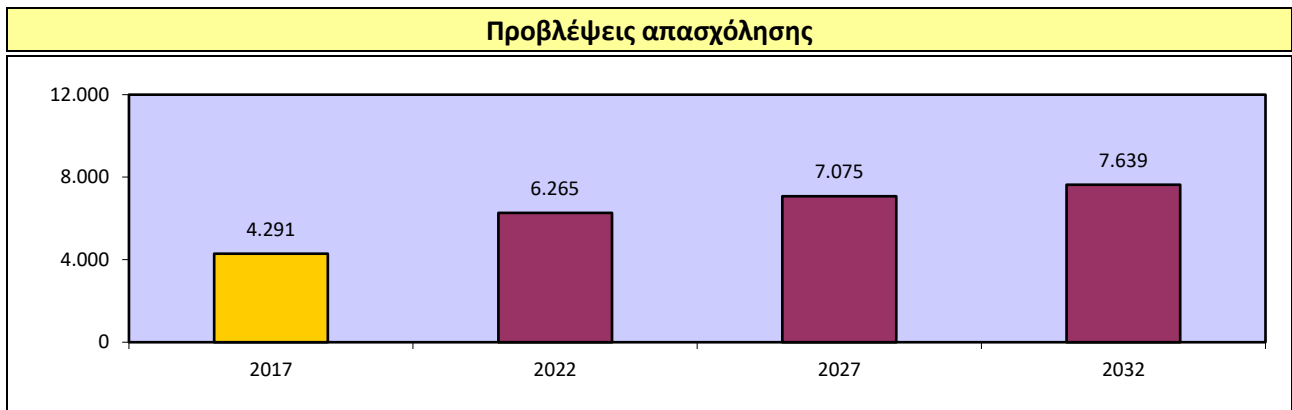
6.2.2.1. Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών

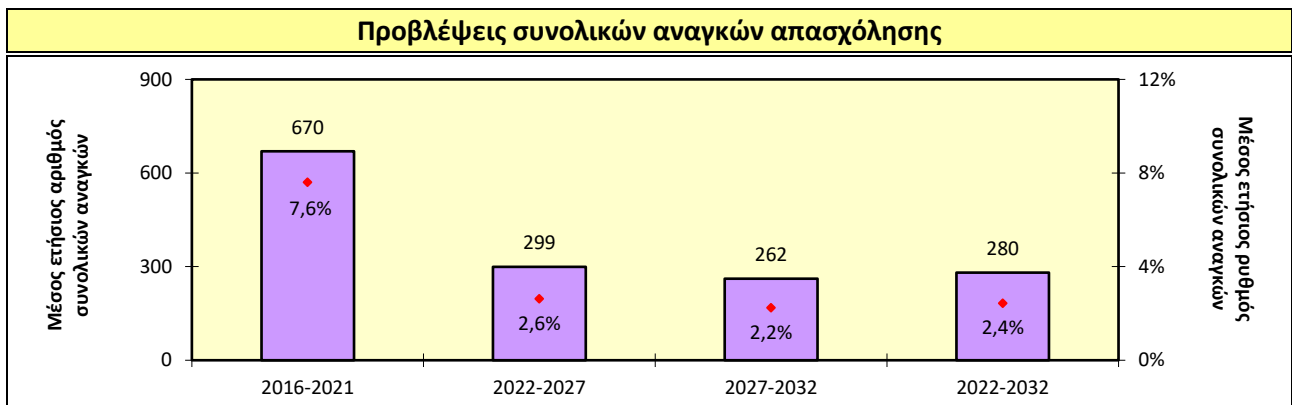
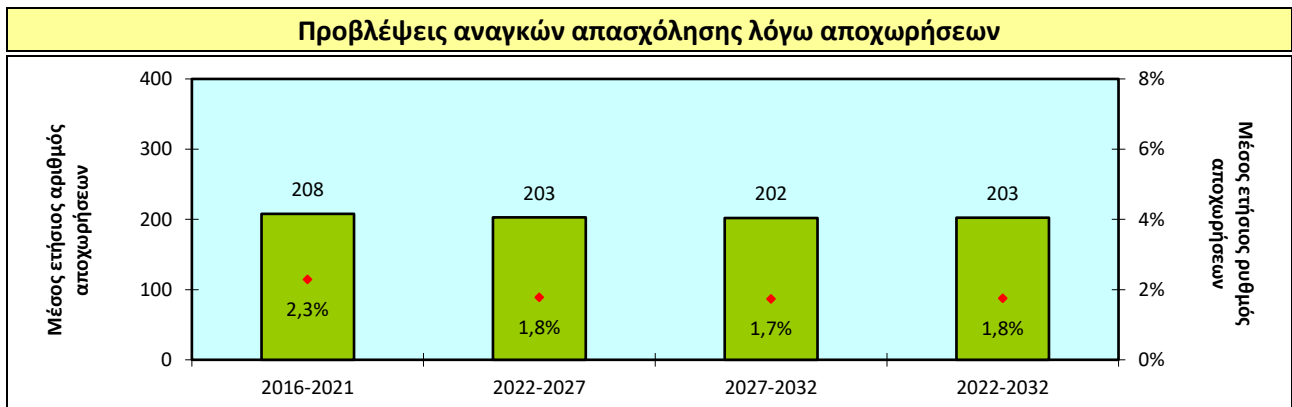
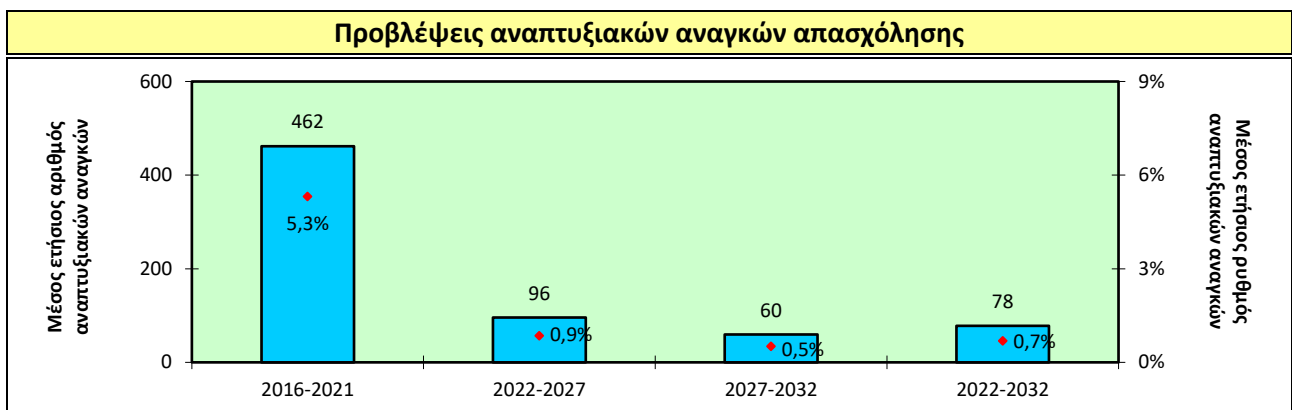
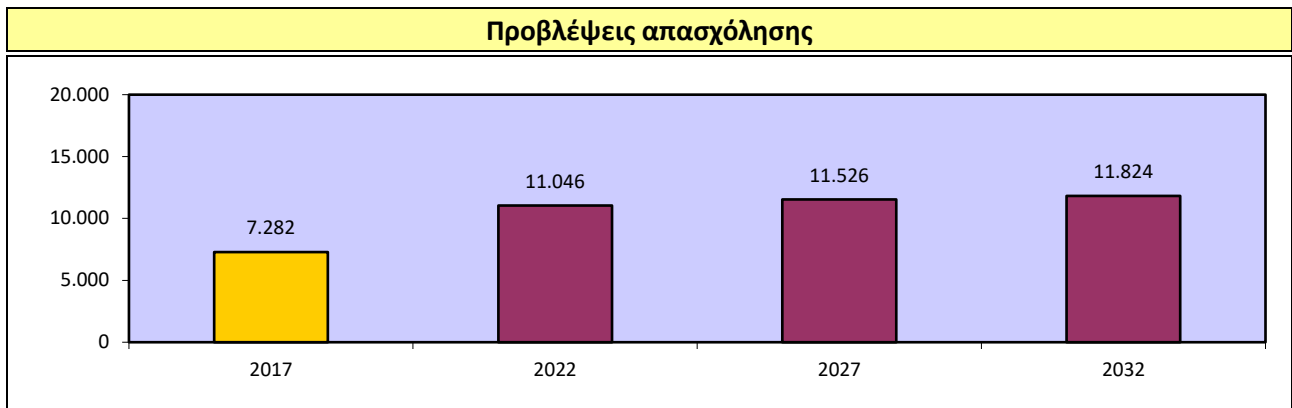
6.2.2.2. Καταστηματάρχες και πωλητές

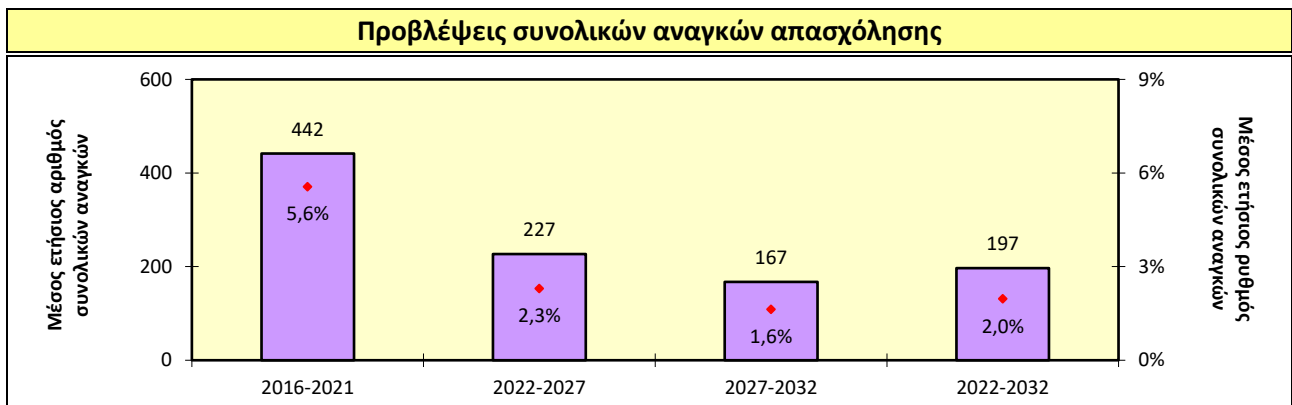
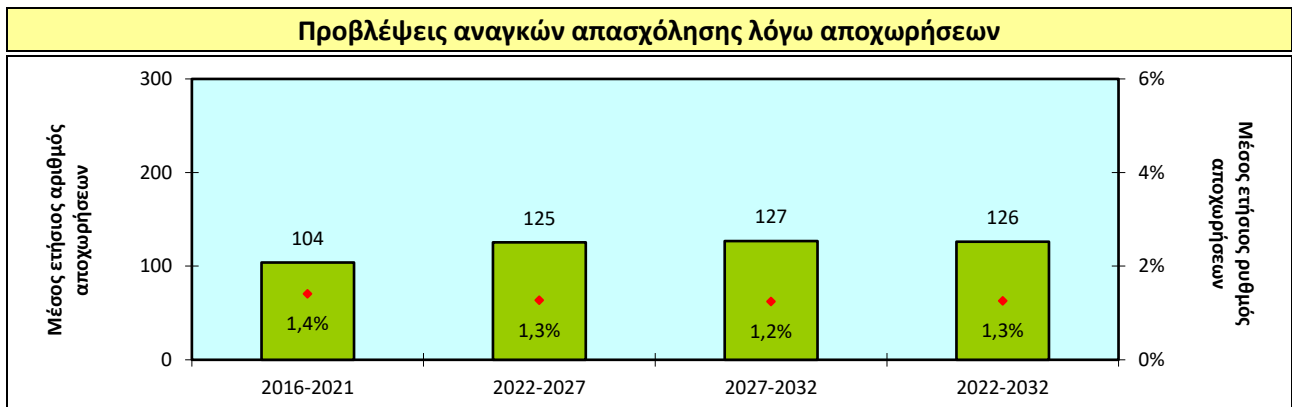
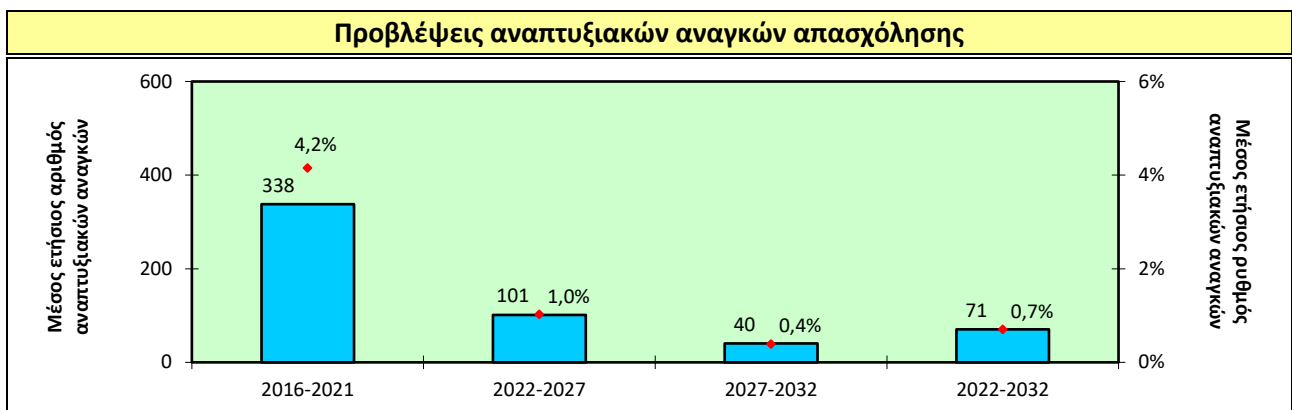
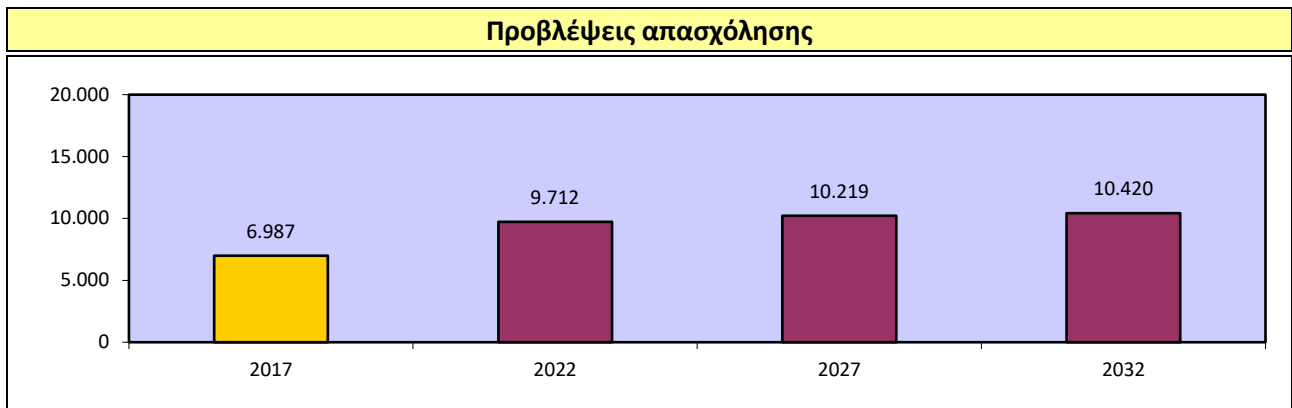
6.2.2.3. Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας

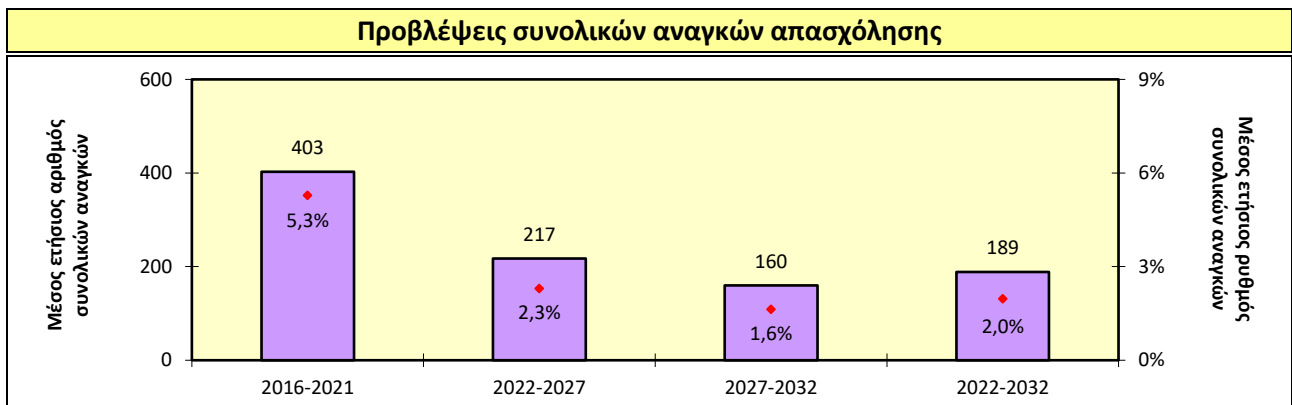
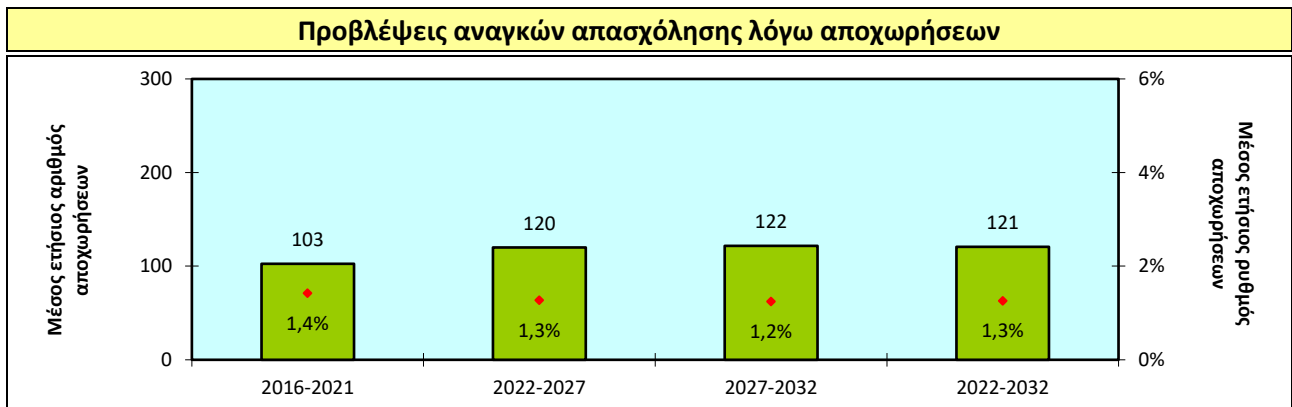
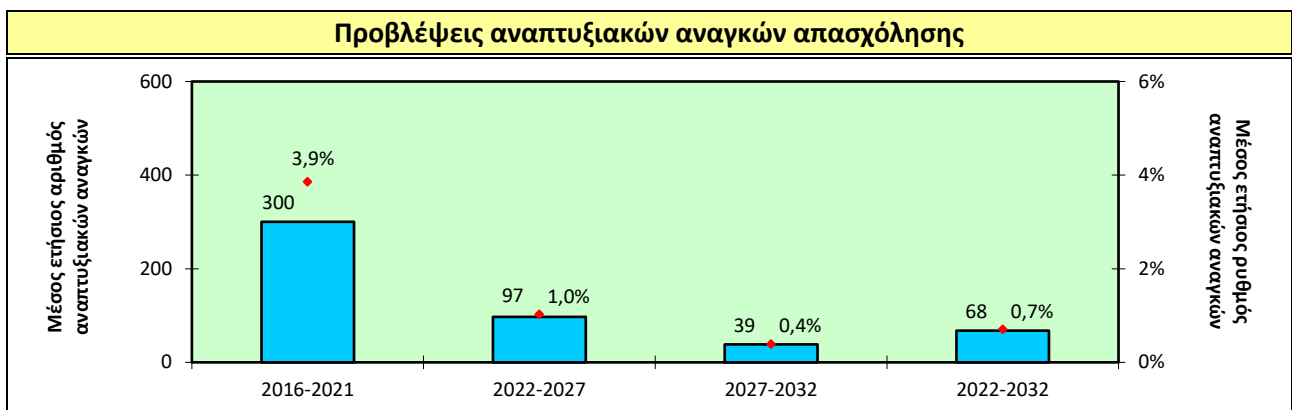
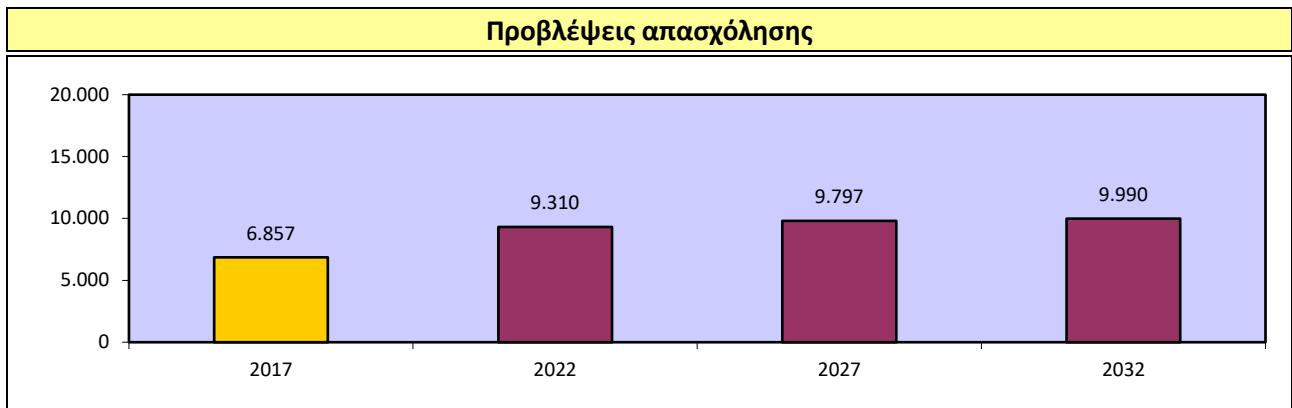
6.2.2.4. Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών προστασίας

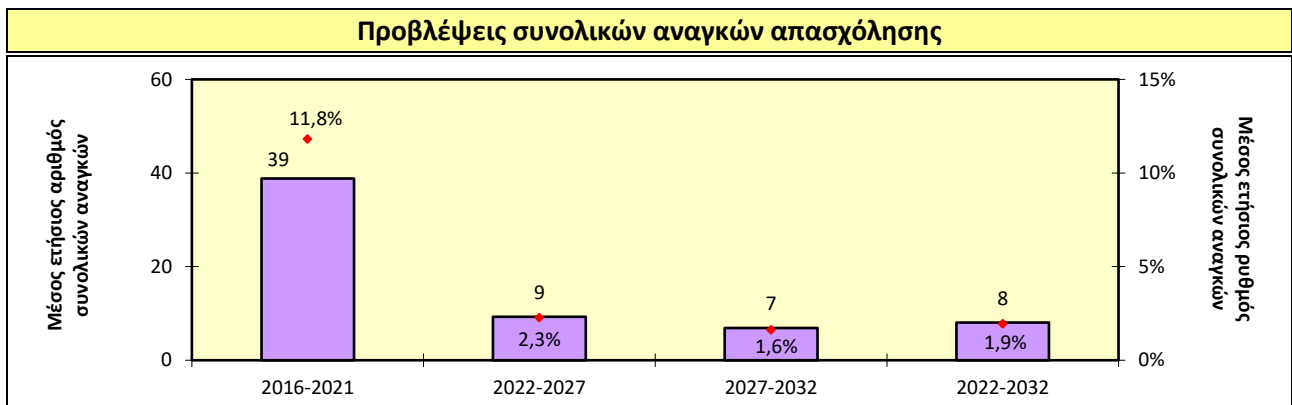
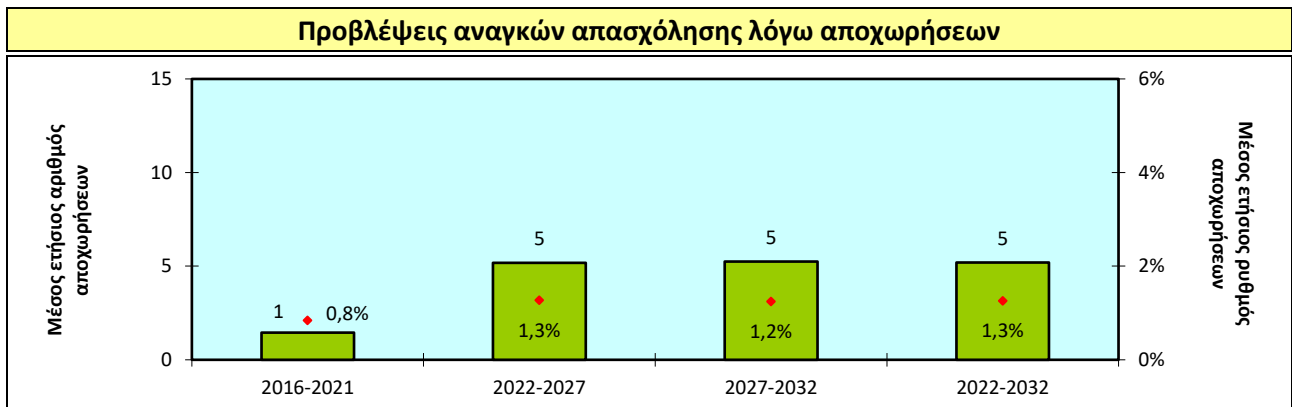
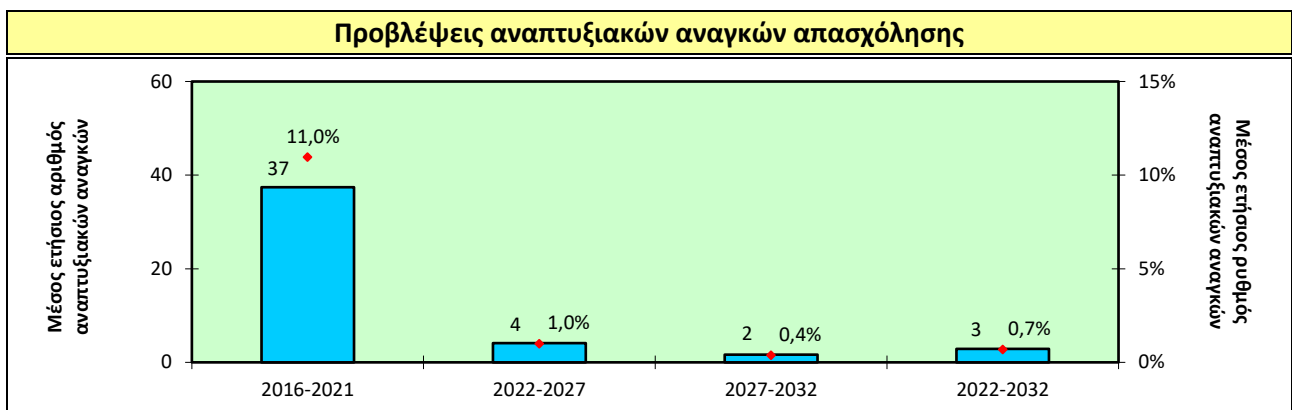
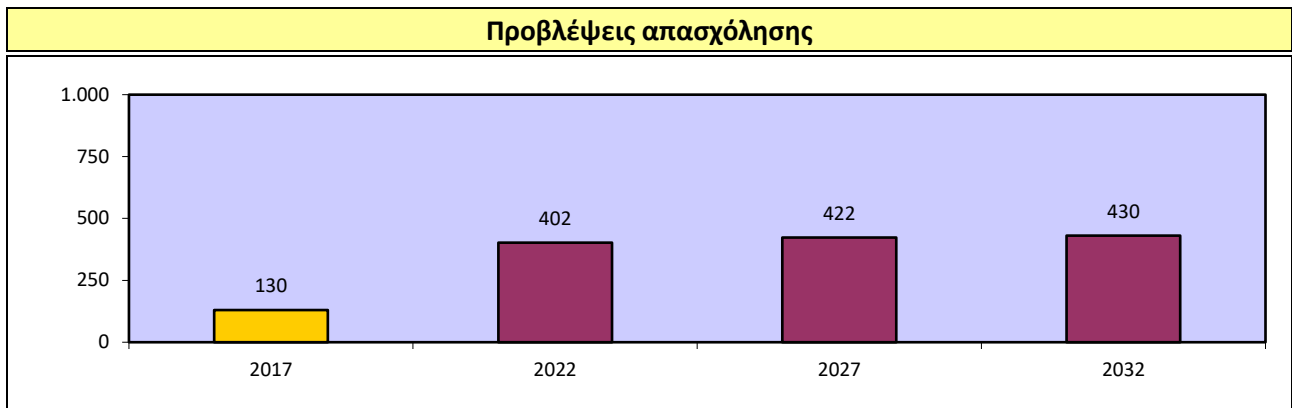
6.2.3. Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς

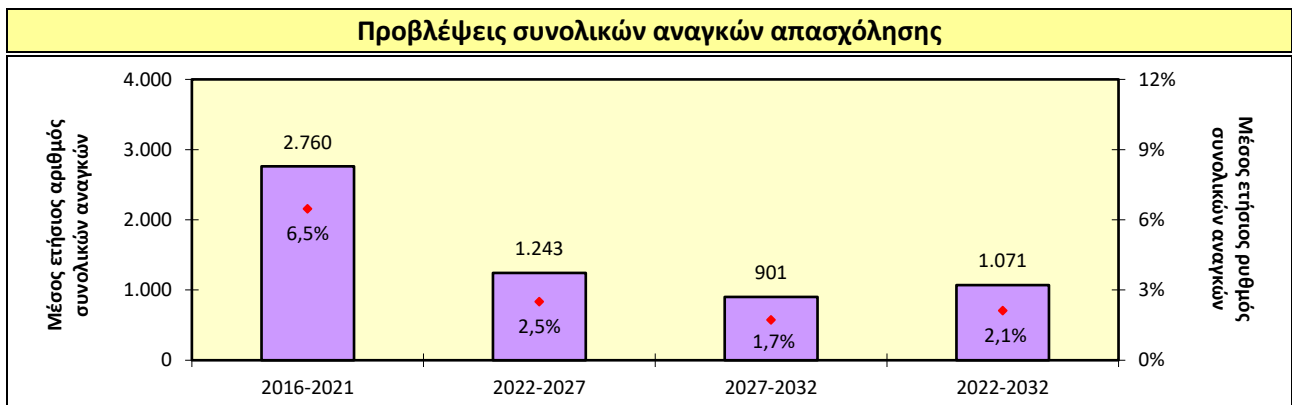
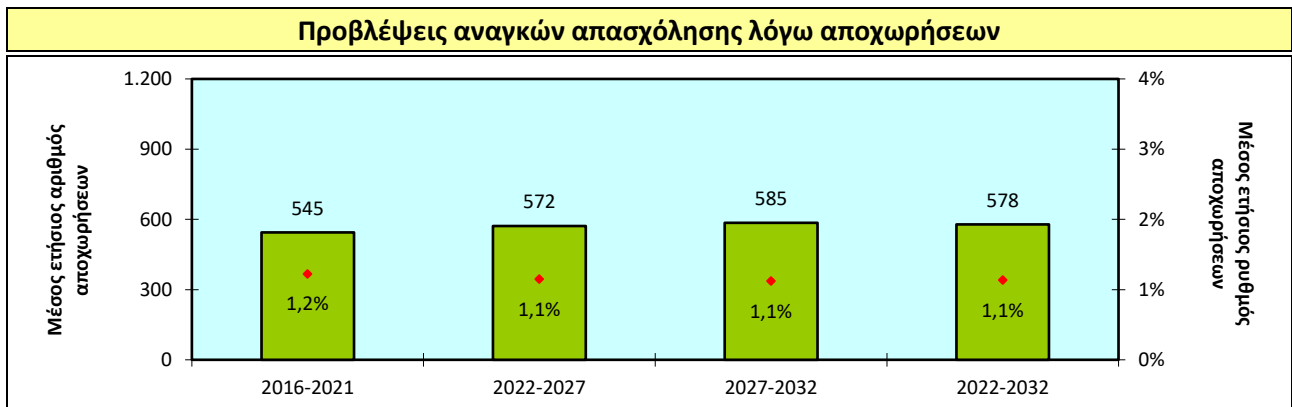
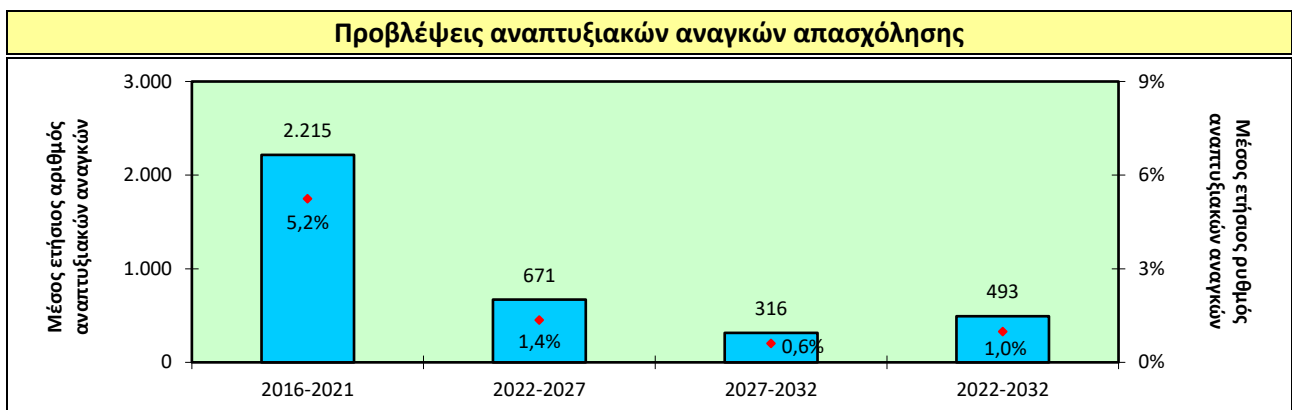
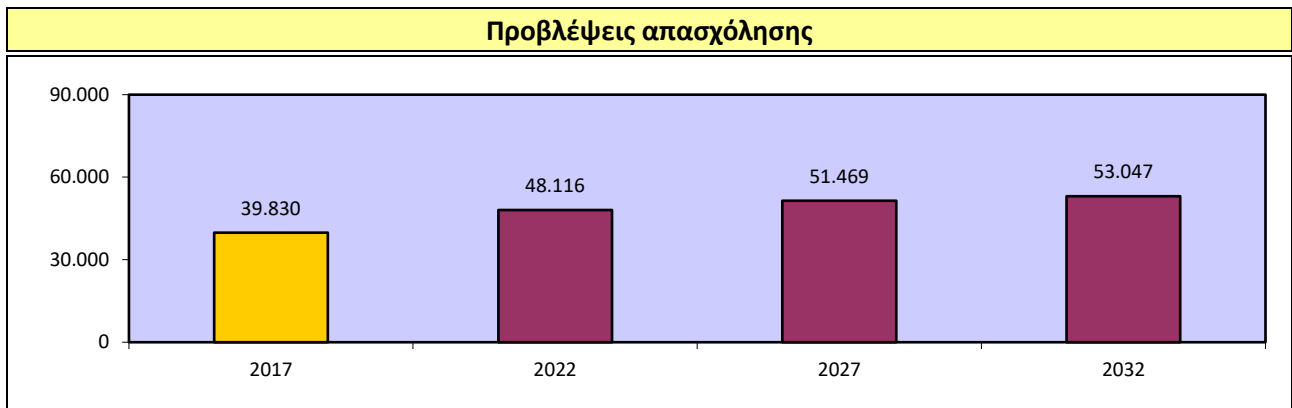
6.2.3.1. Γεωργοί και κτηνοτρόφοι

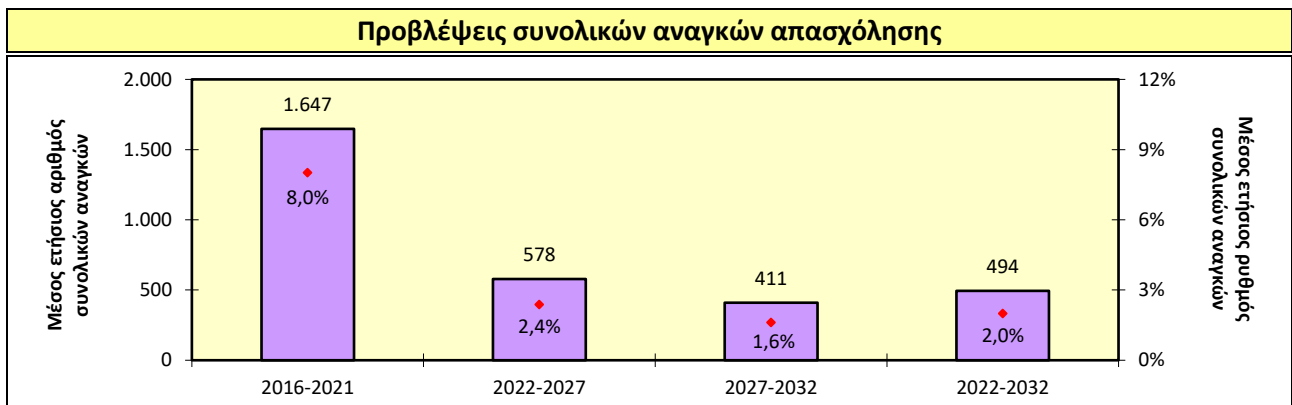
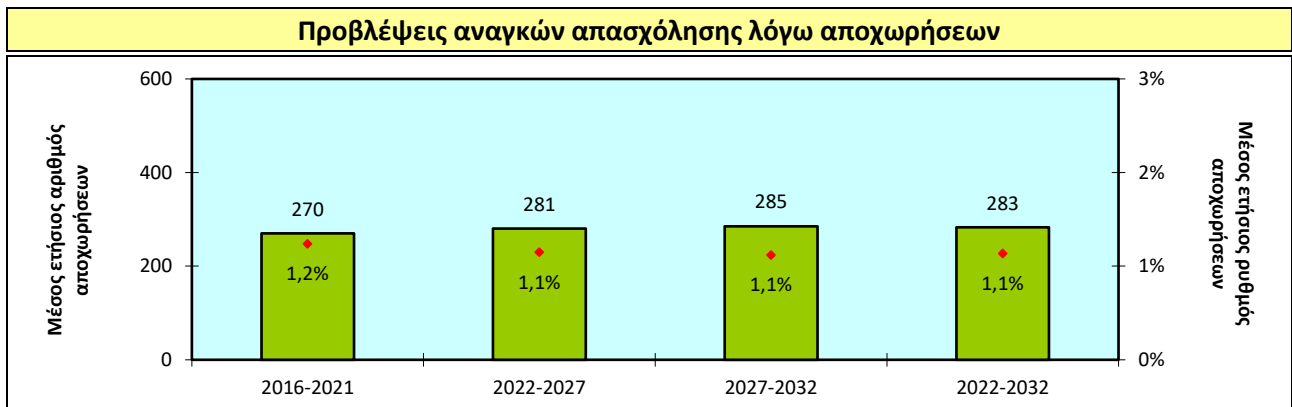
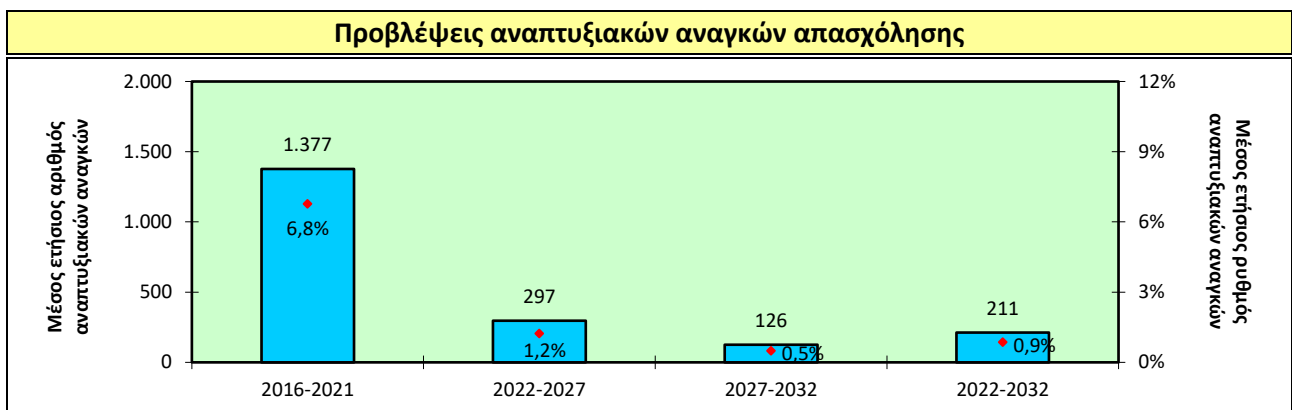
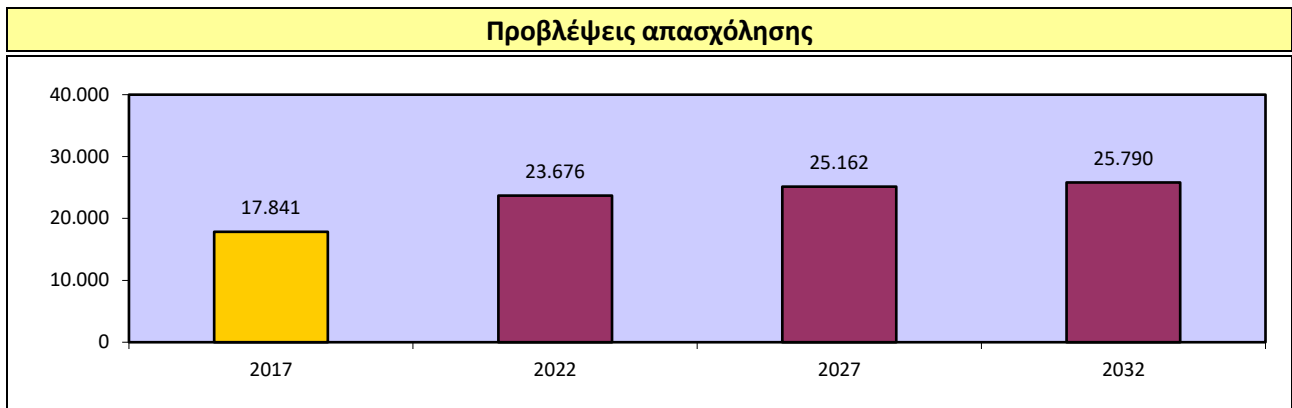
6.2.3.2. Εργάτες δασών και αλιείς

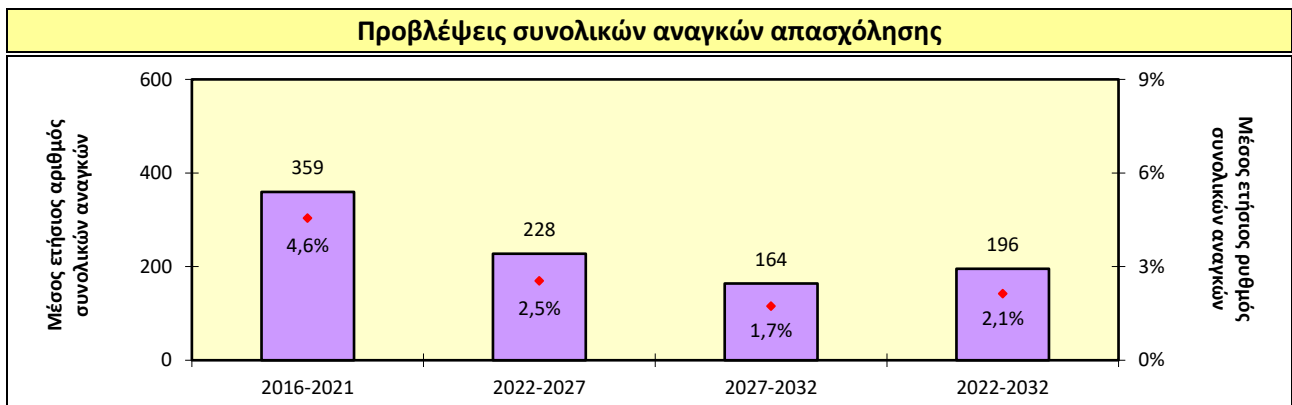
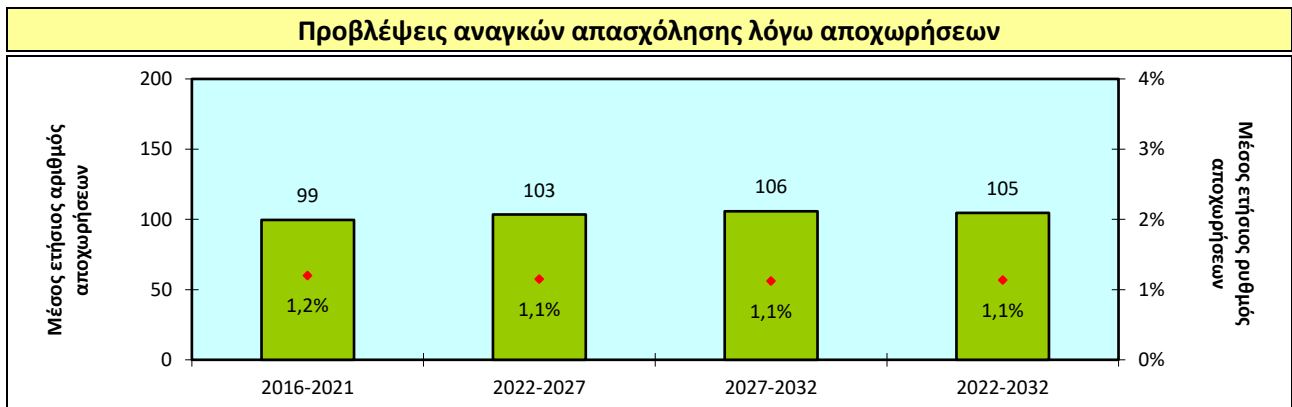
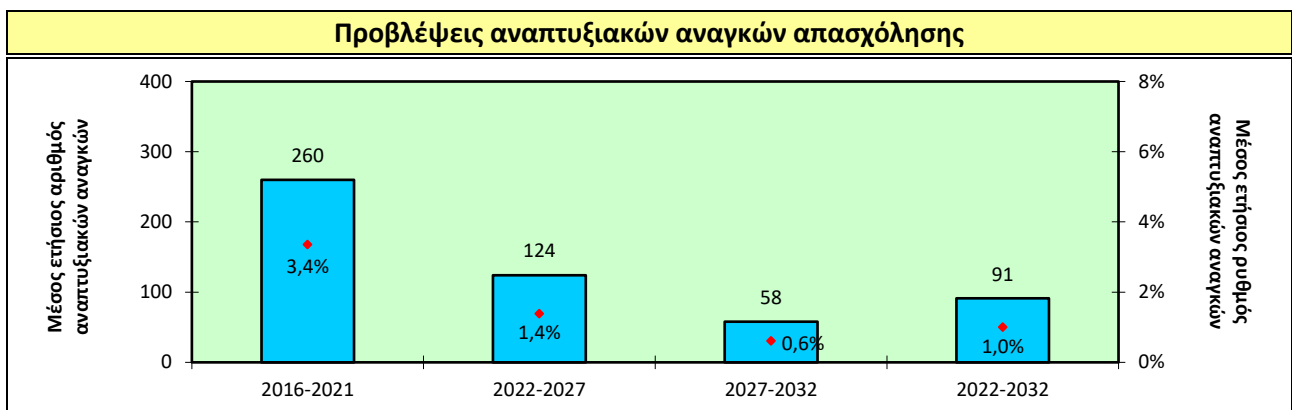
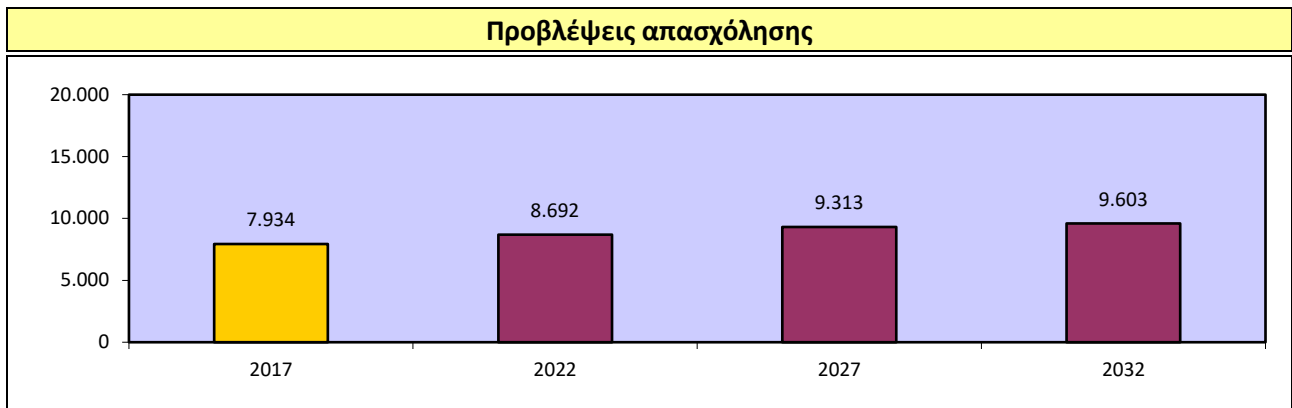
6.2.4. Τεχνίτες

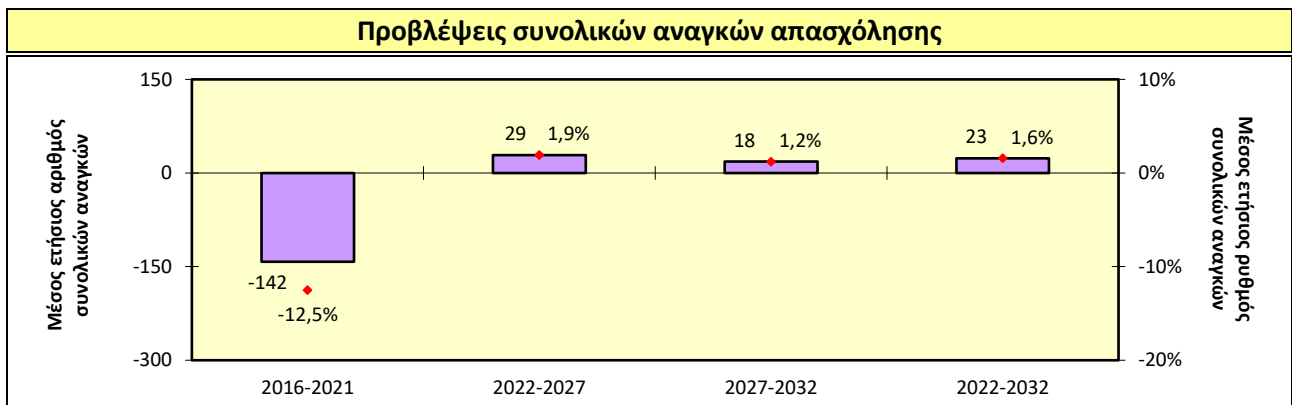
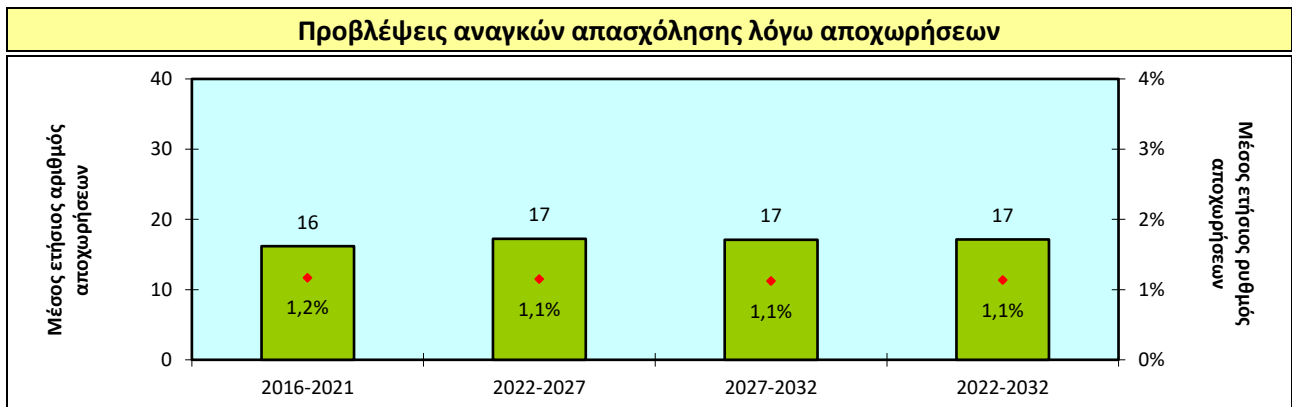
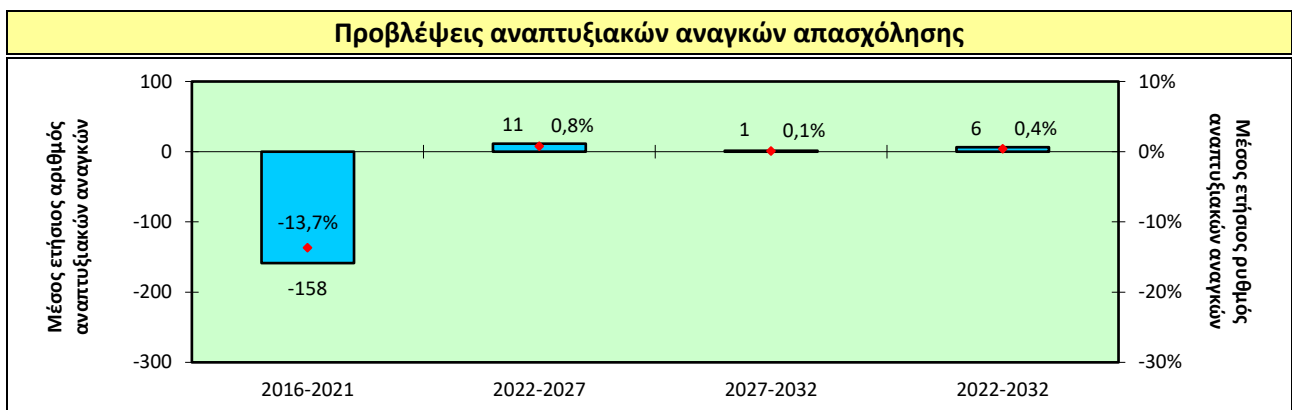
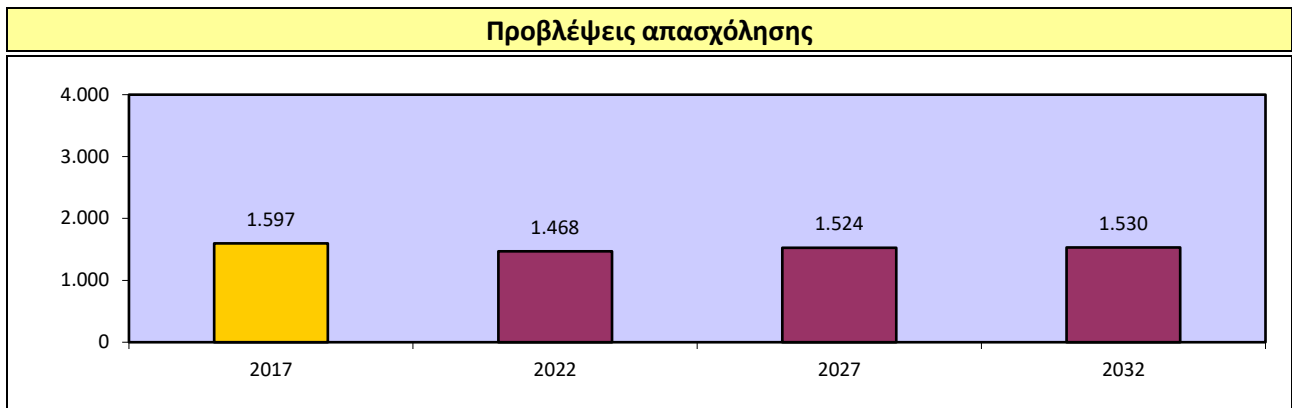
6.2.4.1. Τεχνίτες οικοδομών

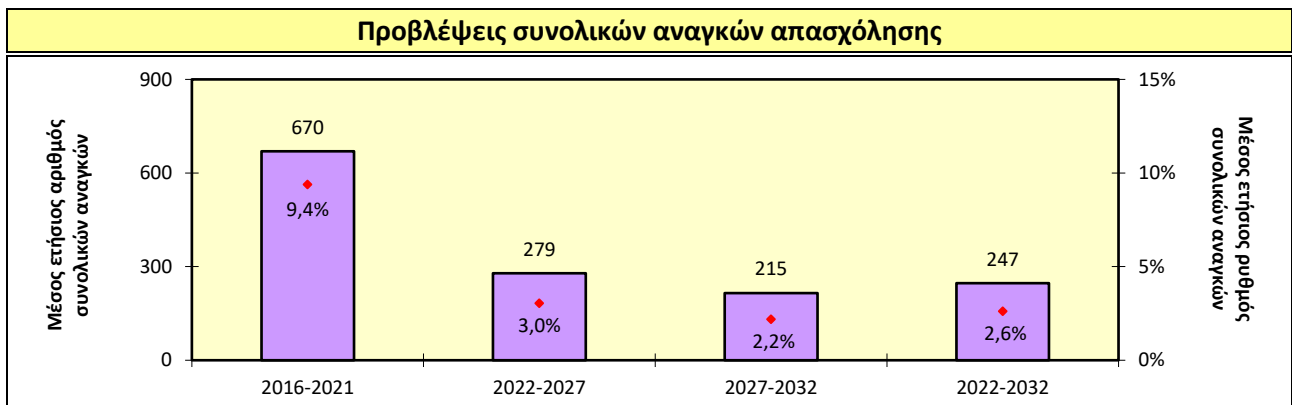
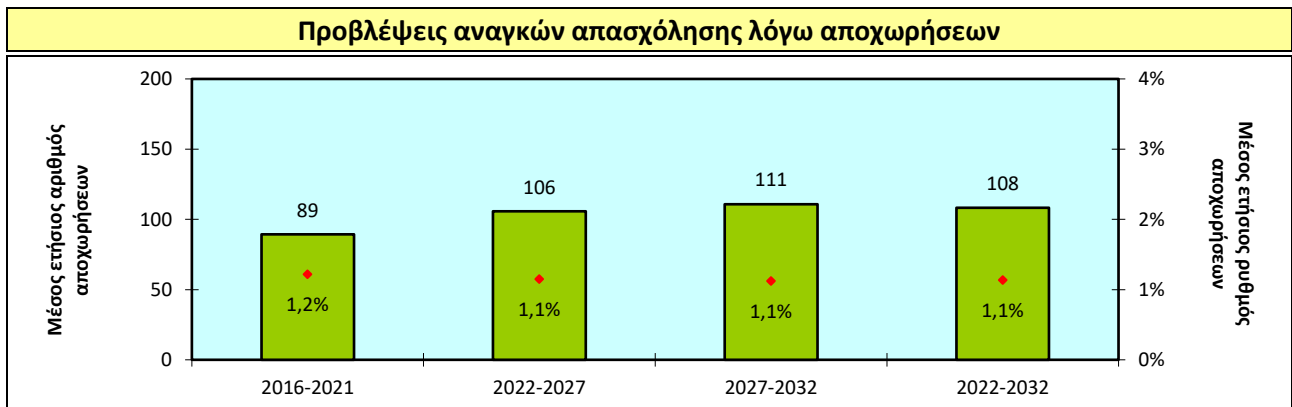
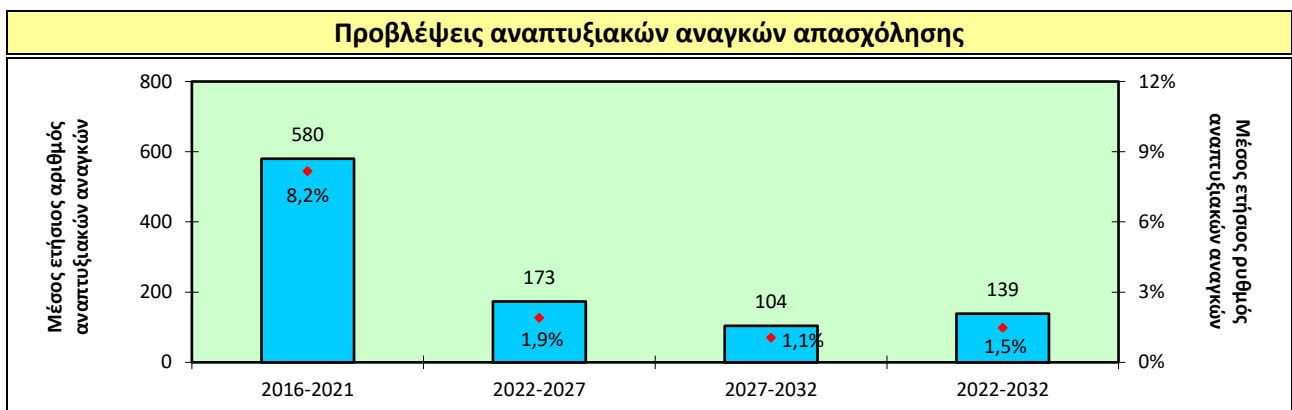
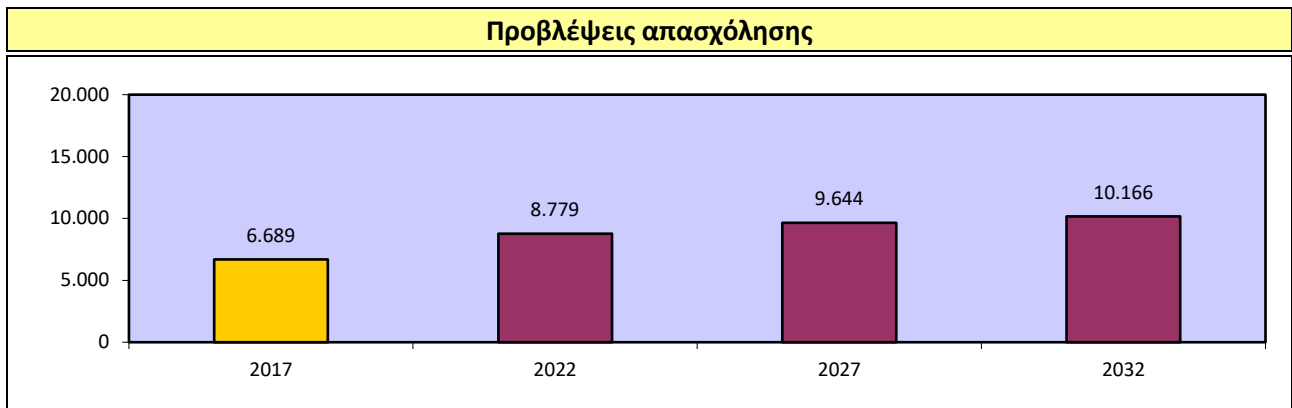
6.2.4.2. Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων

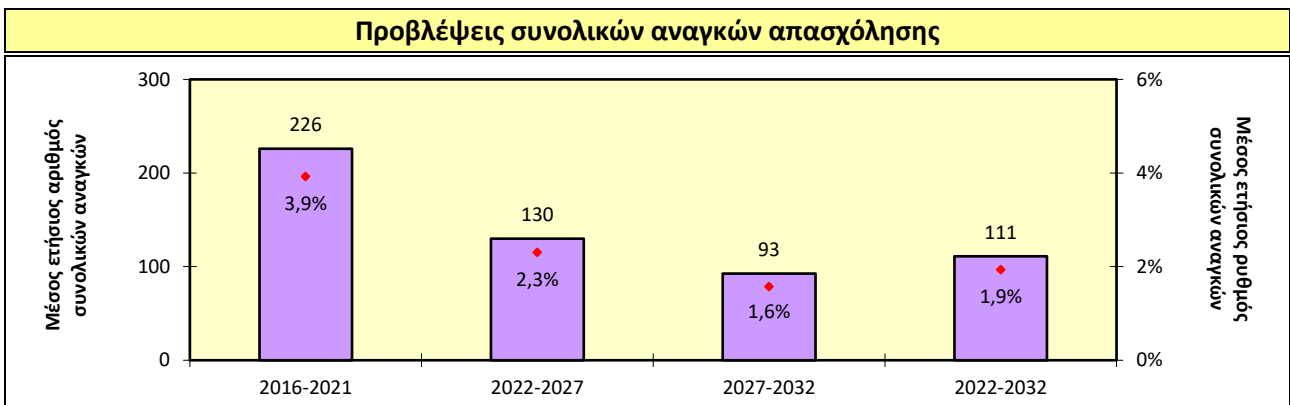
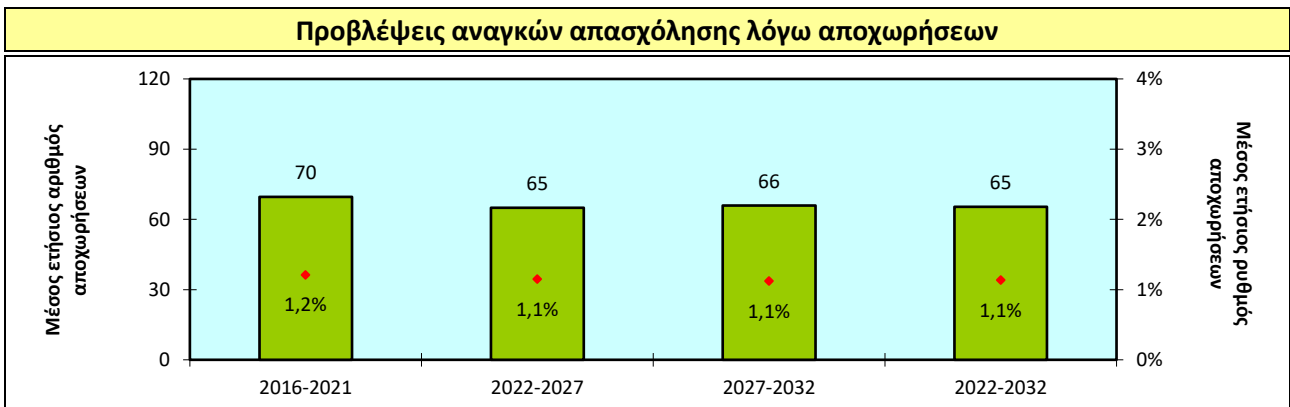
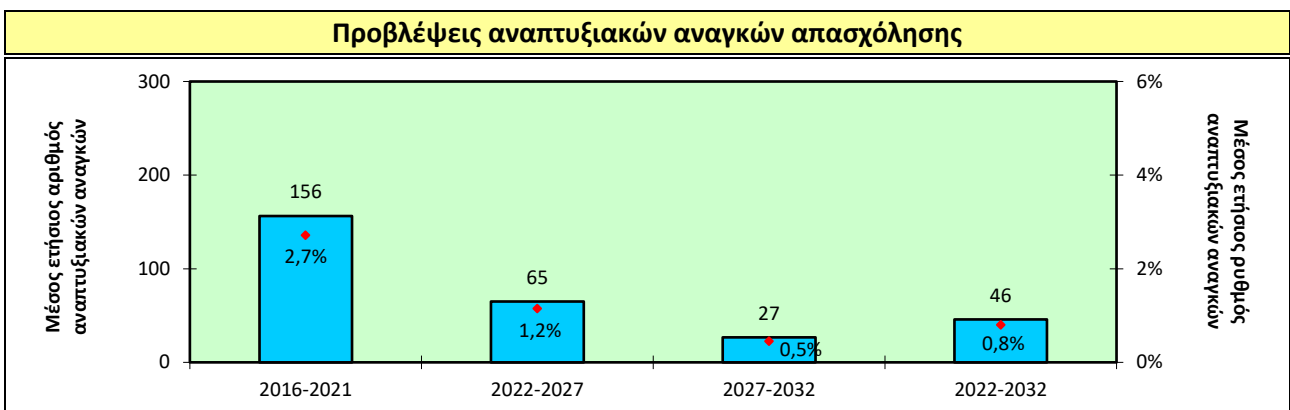
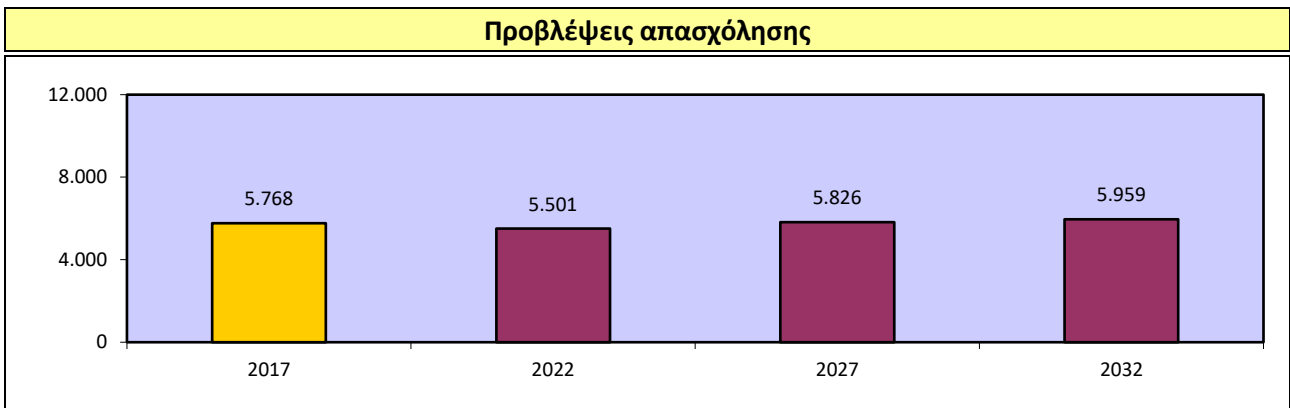
6.2.4.3. Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας και τυπογράφοι

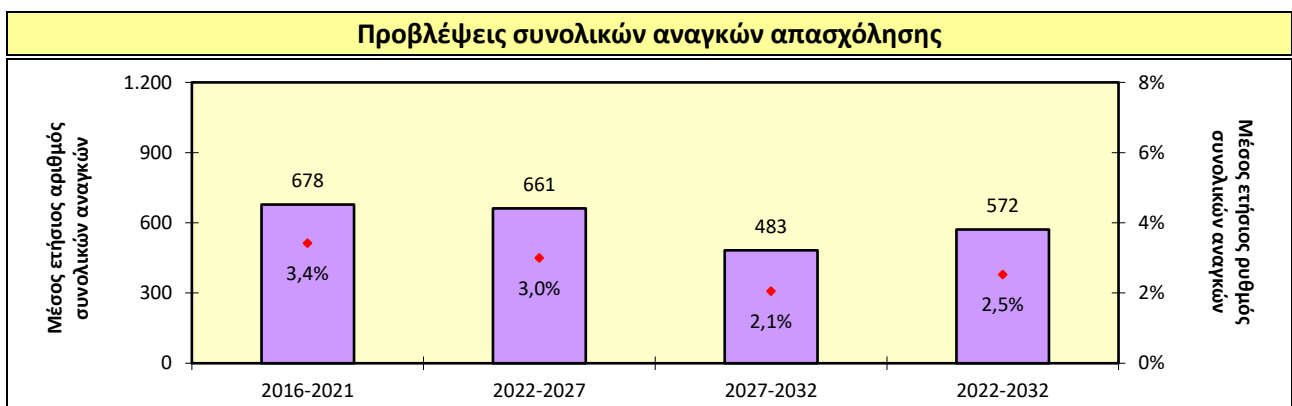
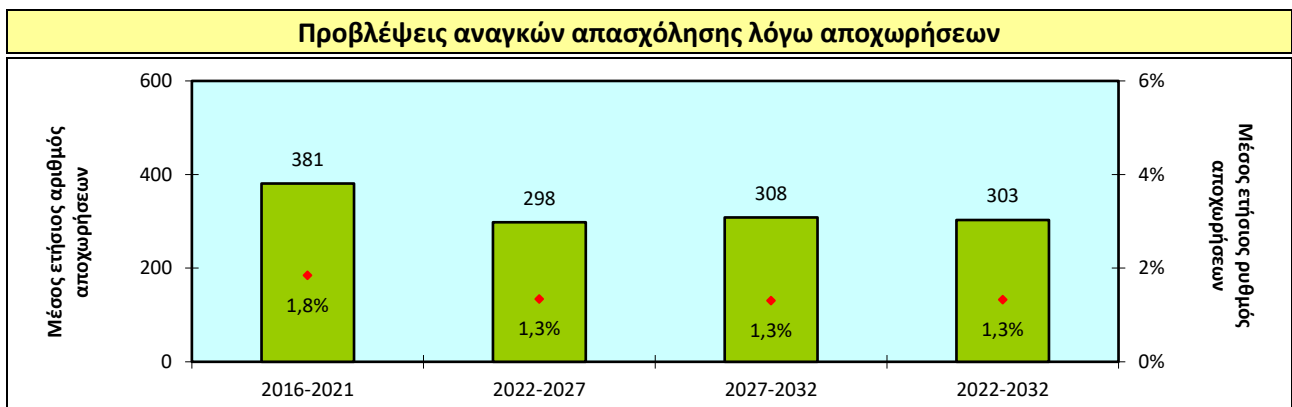
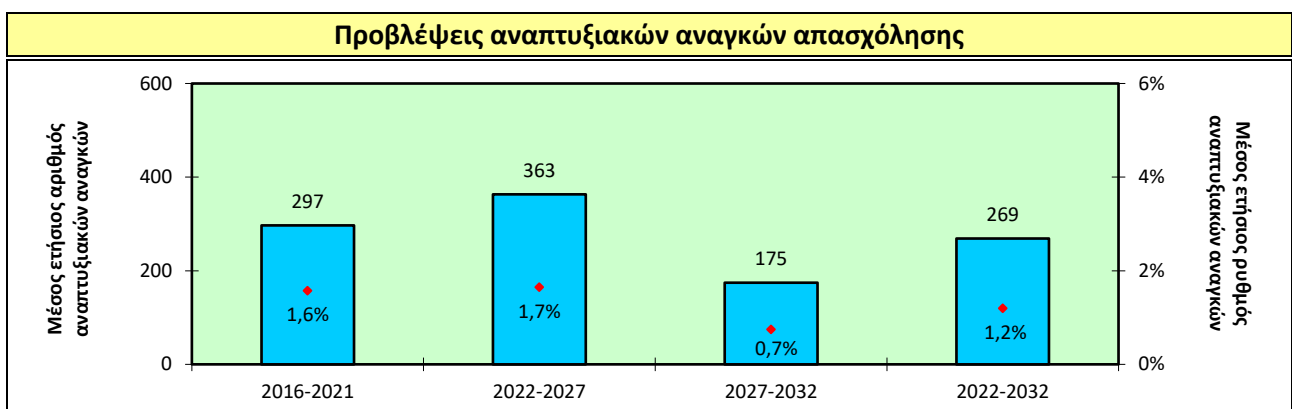
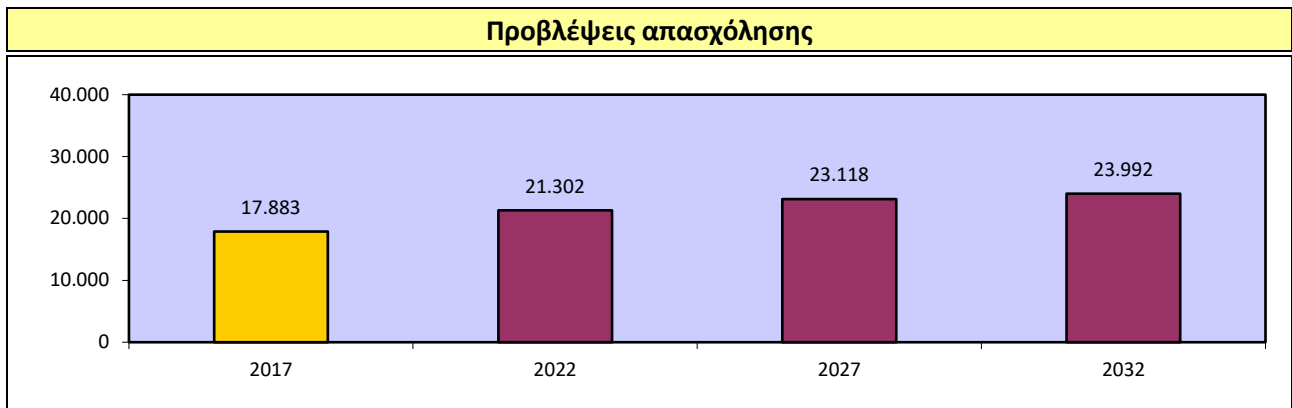
6.2.4.4. Τεχνικοί ηλεκτρολογίας και ηλεκτρονικής

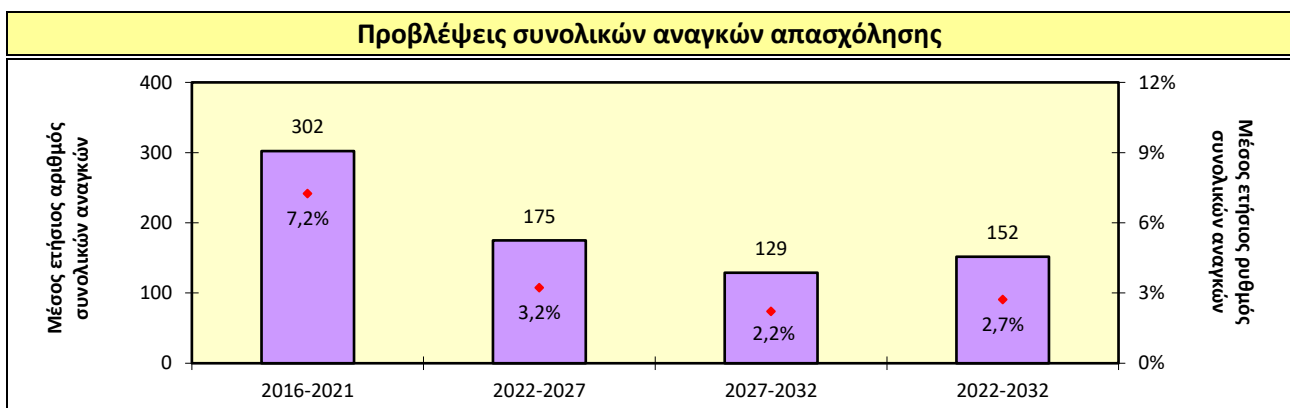
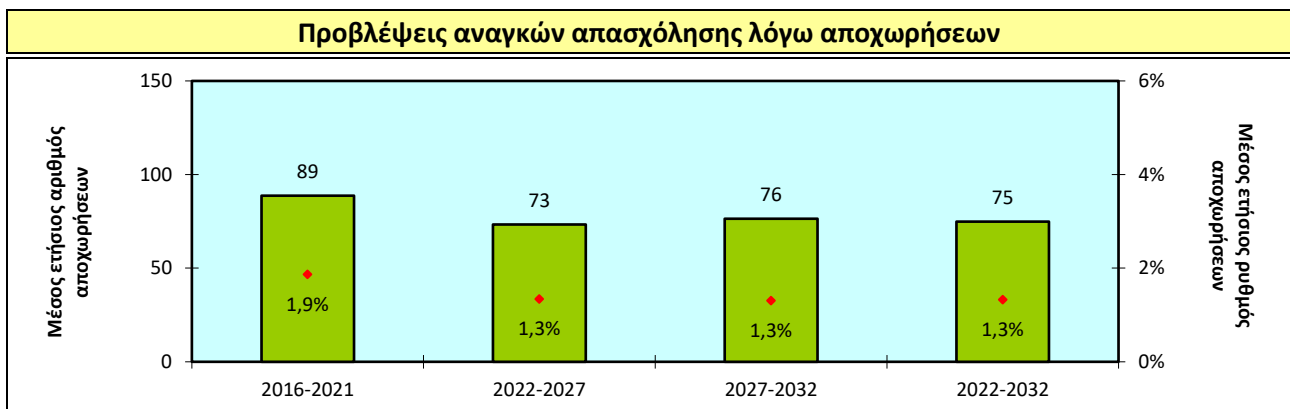
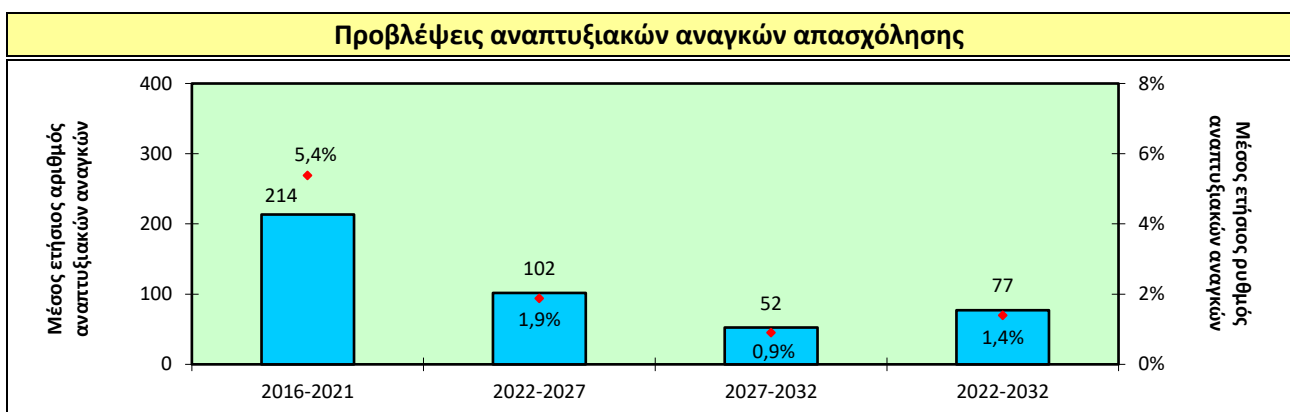
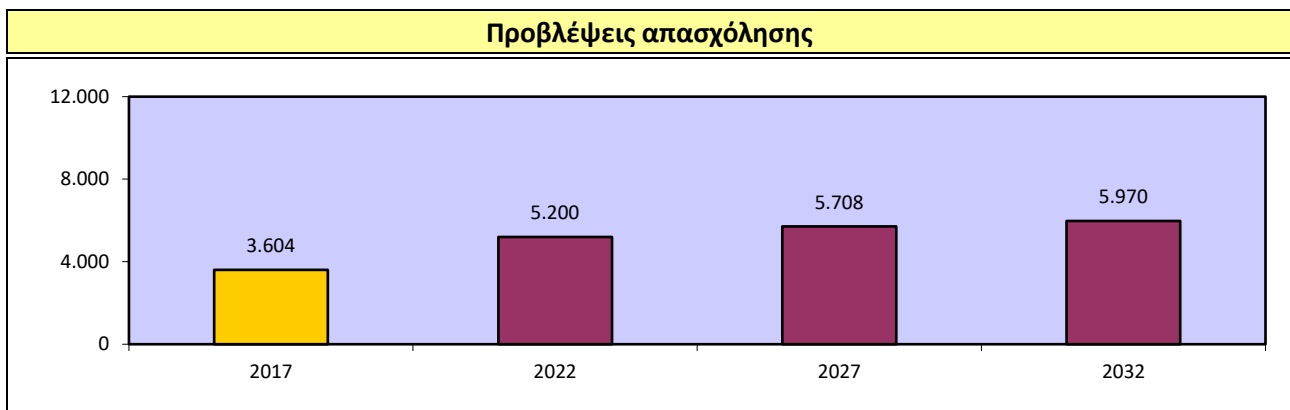
6.2.4.5. Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ειδών ένδυσης, δέρματος και υποδημάτων

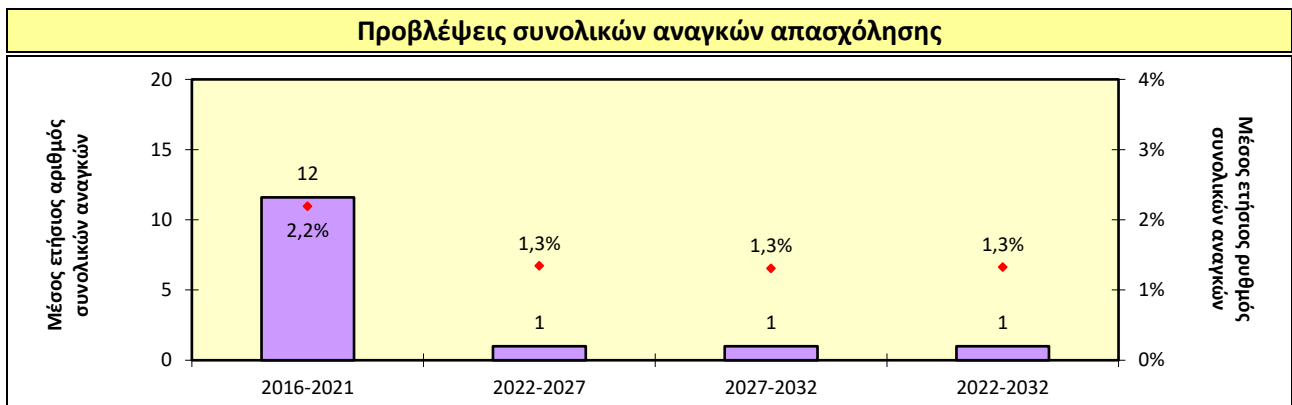
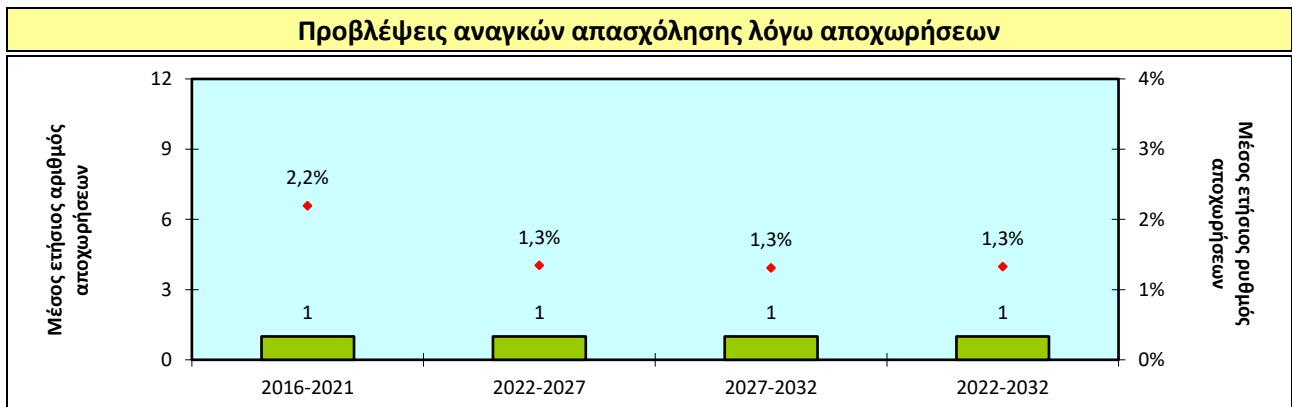
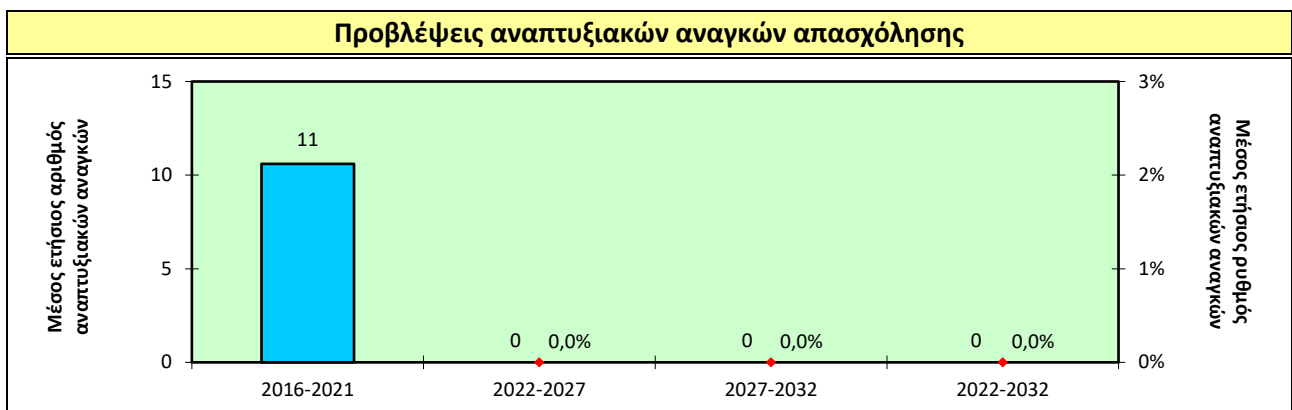
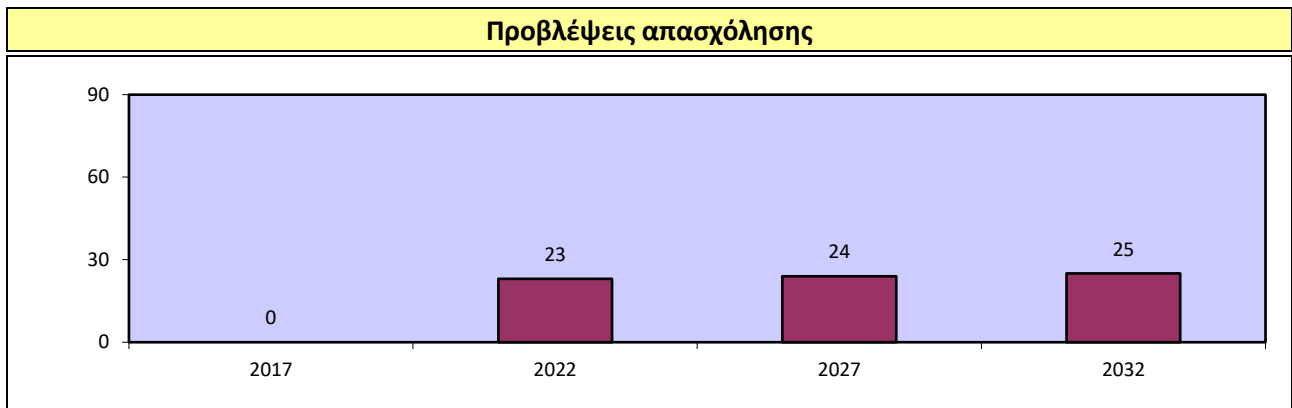
6.2.5. Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές

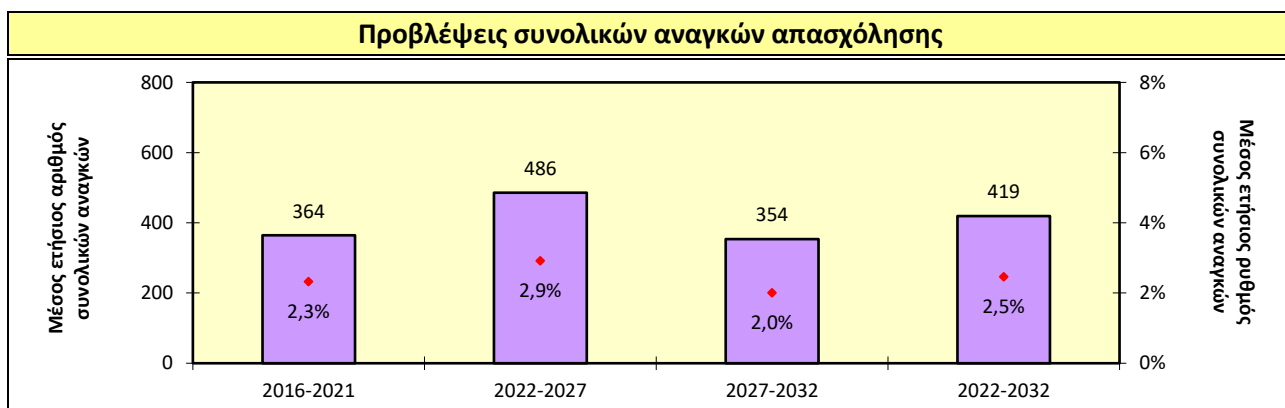
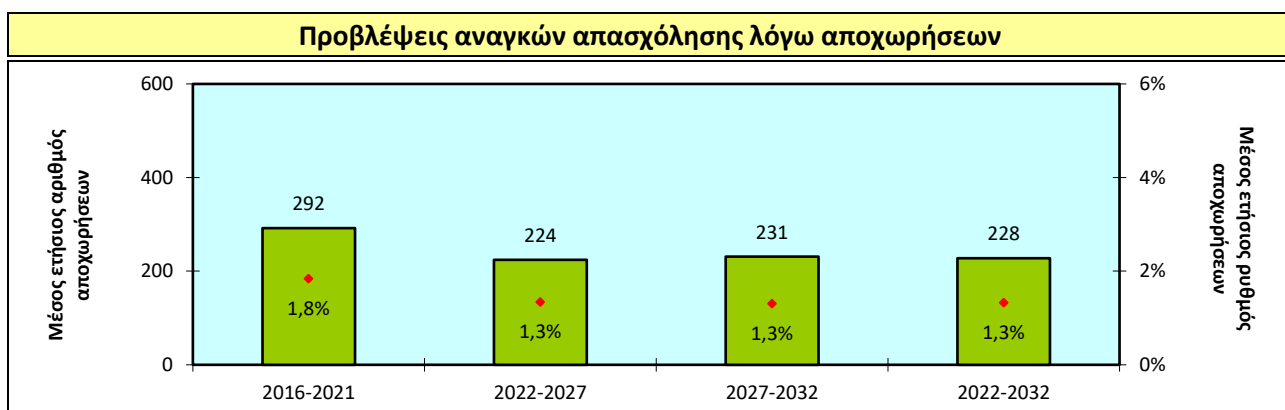
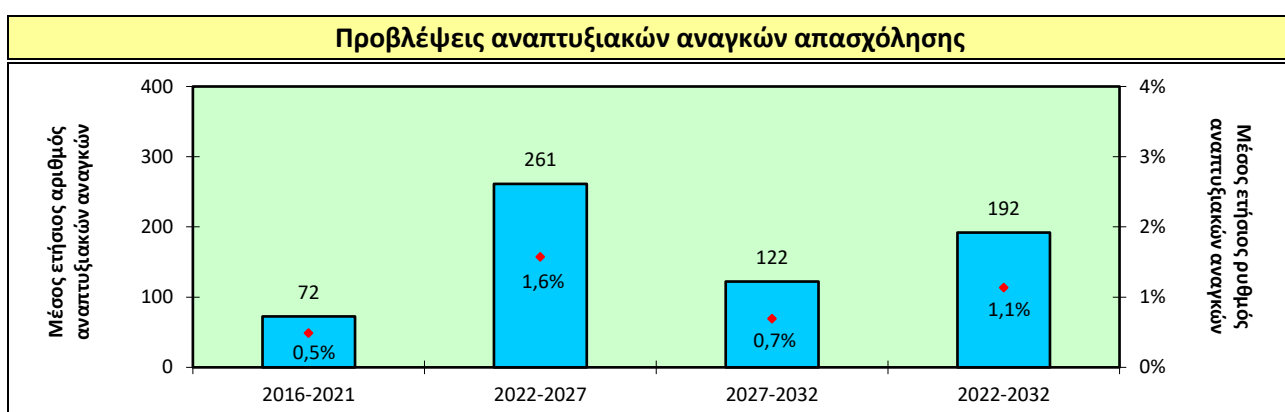
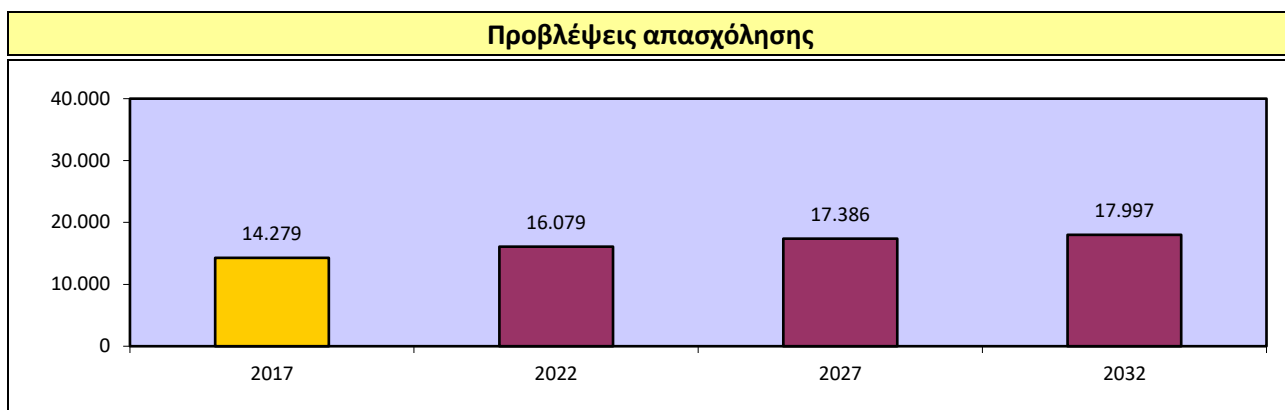
6.2.5.1. Χειριστές μηχανημάτων

6.2.5.2. Συναρμολογητές

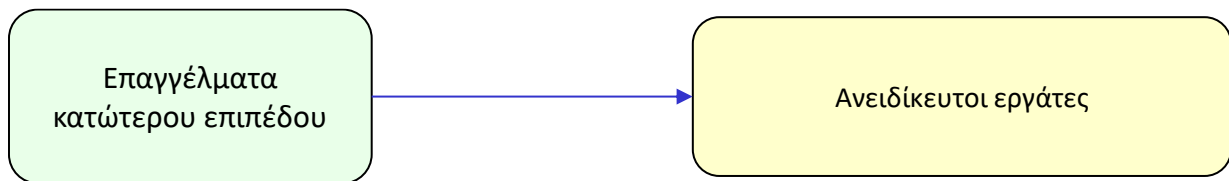

6.2.5.3. Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων

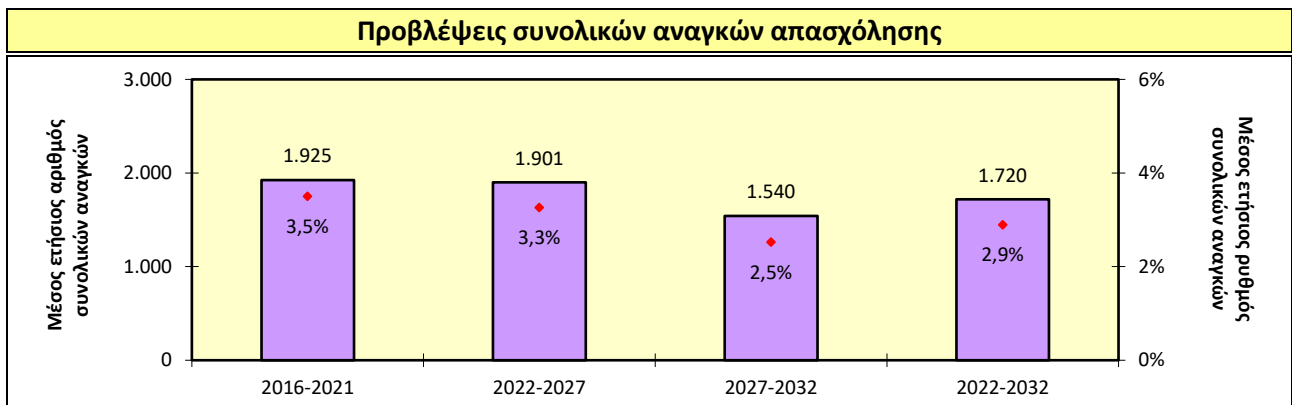
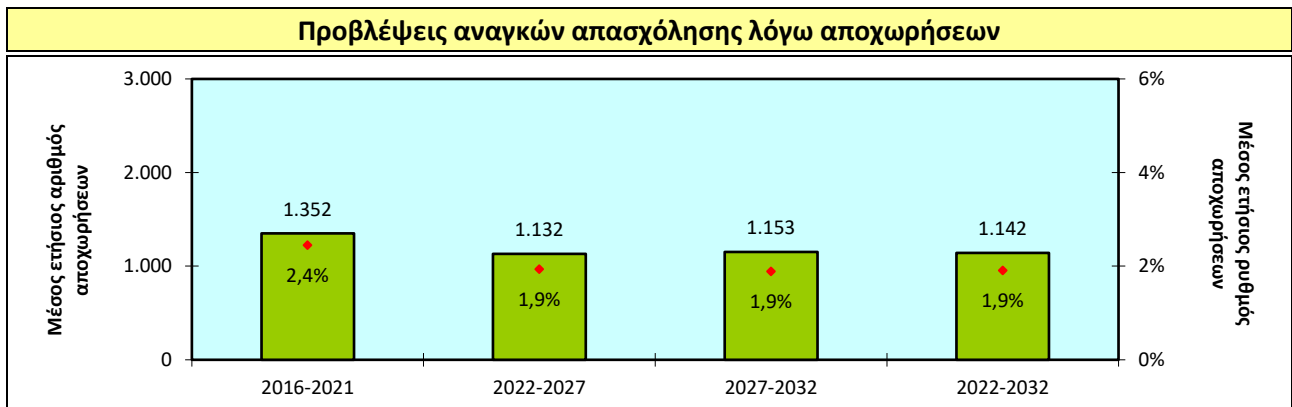
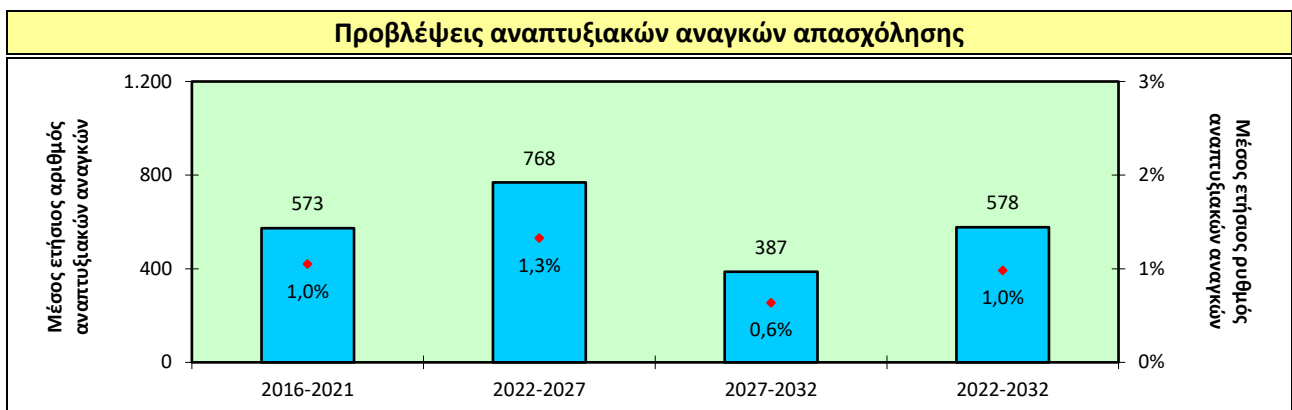
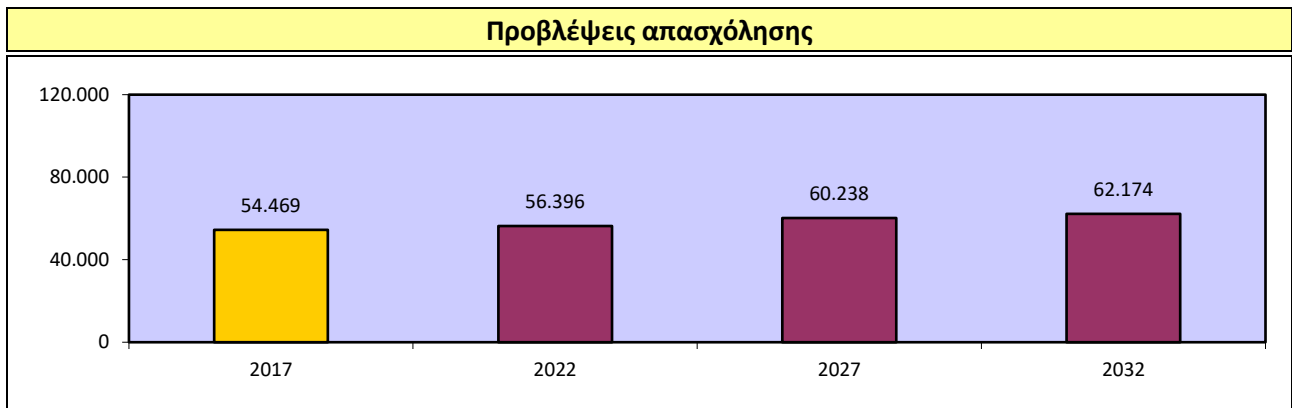
6.3. Επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού στα επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου και στις επιμέρους επαγγελματικές ομάδες τους κατά την περίοδο 2022-2032.

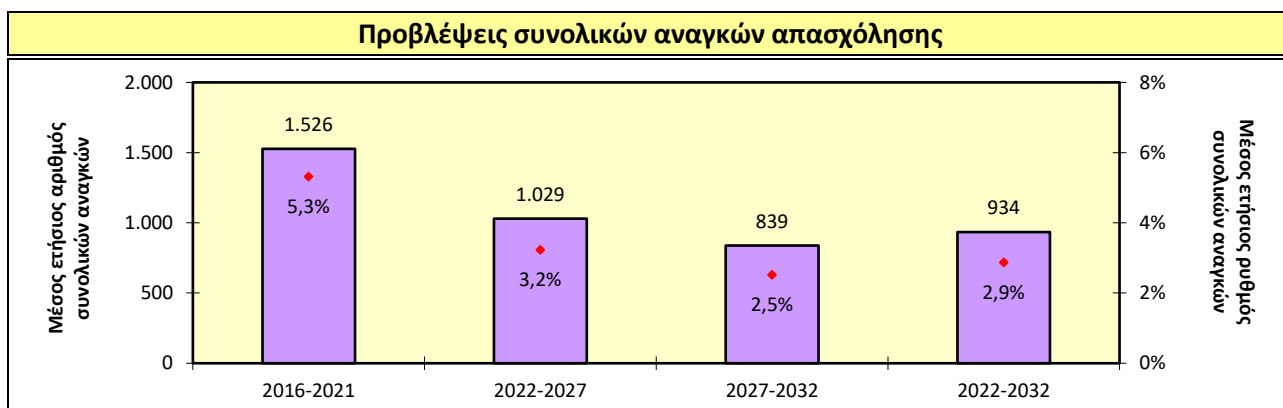
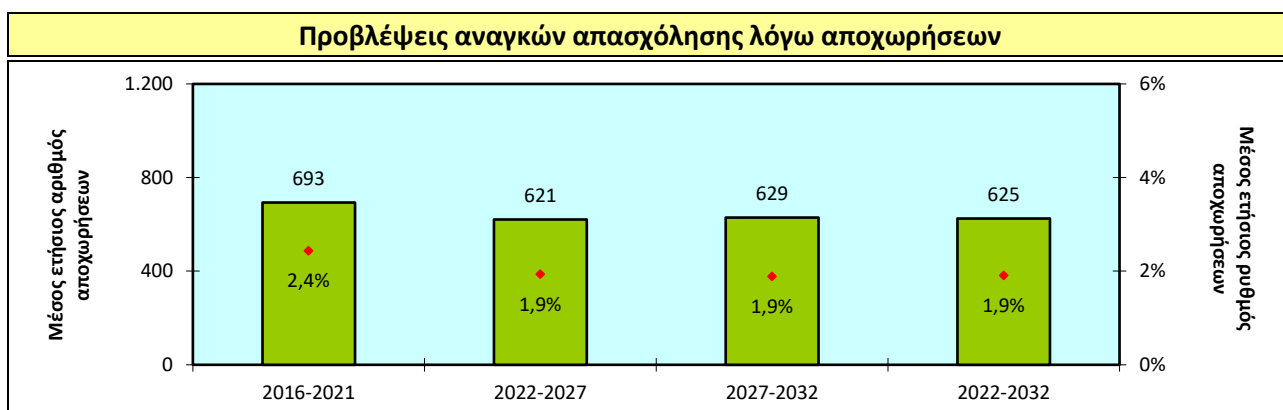
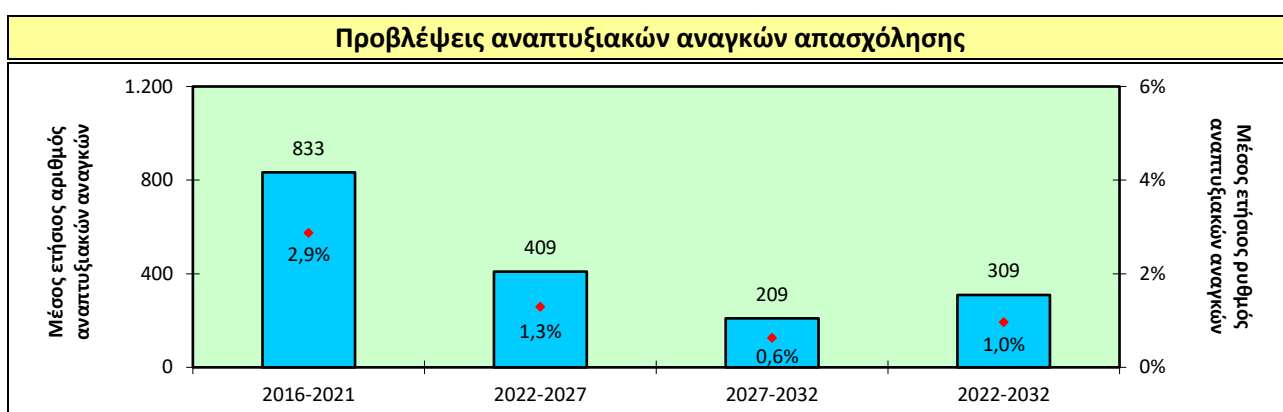
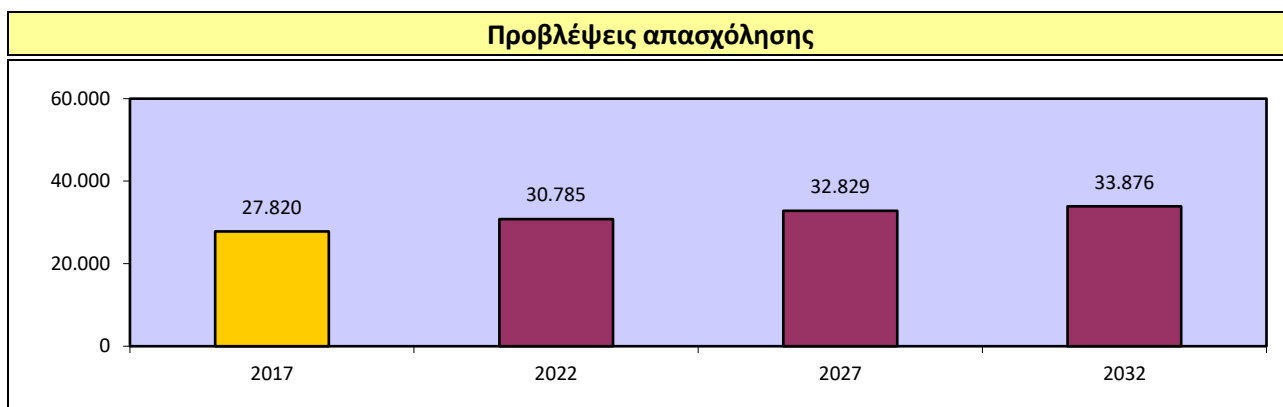

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την απασχόληση επικεντρώνονται στις χρονιές 2017, 2022, 2027 και 2032, ενώ για τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης, επικεντρώνονται στις περιόδους 2016-2021, 2022-2027, 2027-2032 και 2022-2032.

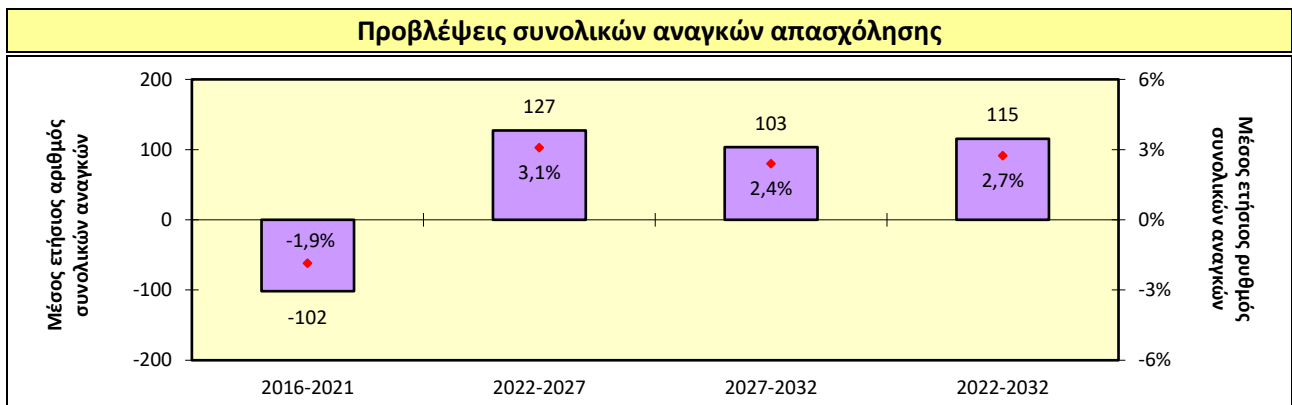
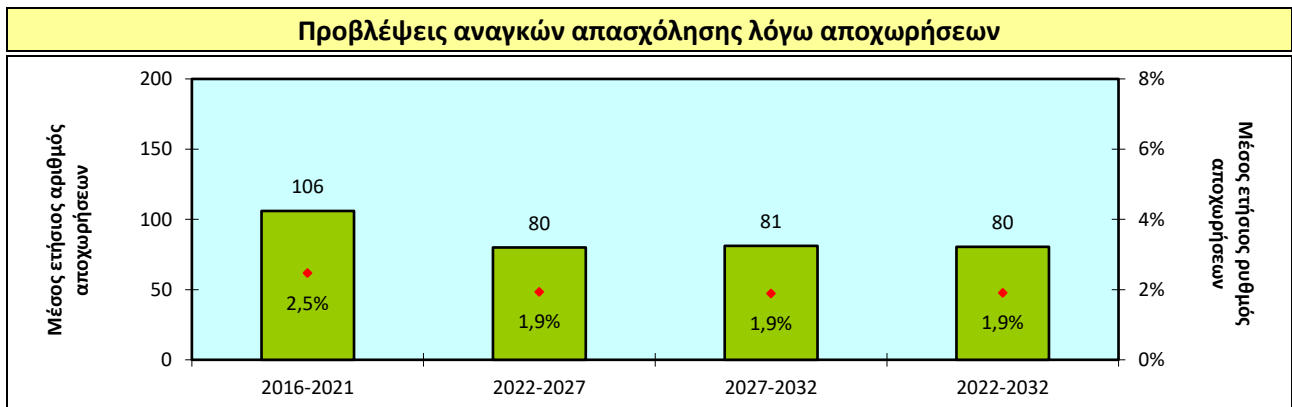
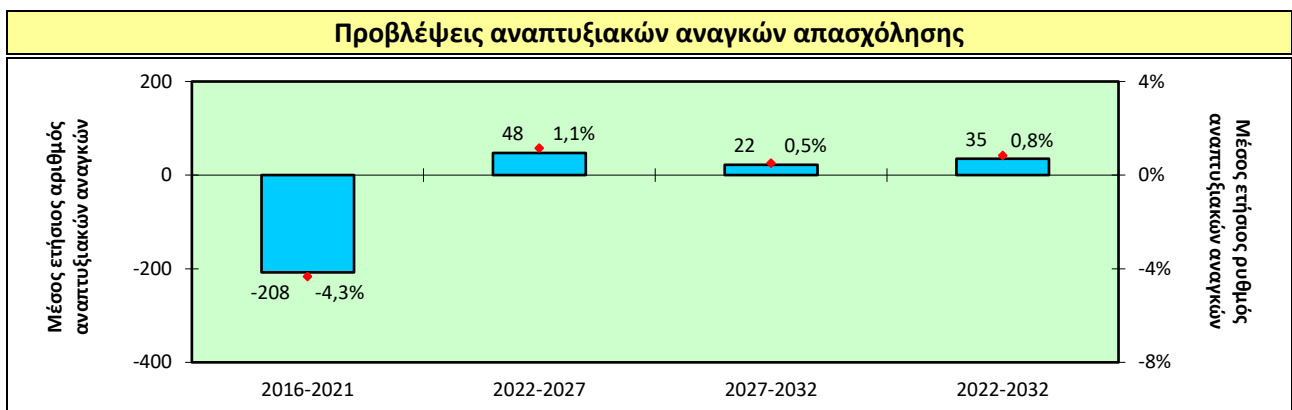
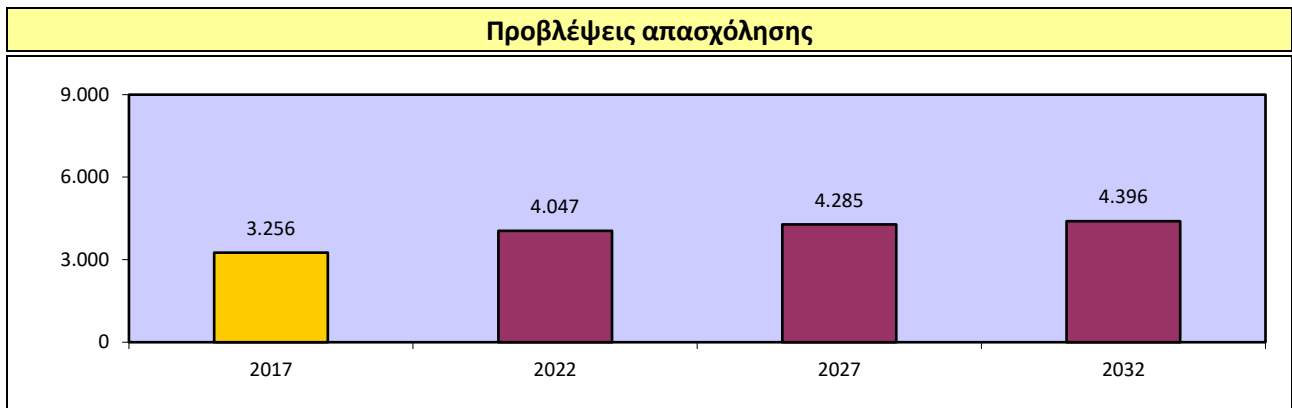
6.3.1. Ανειδίκευτοι εργάτες

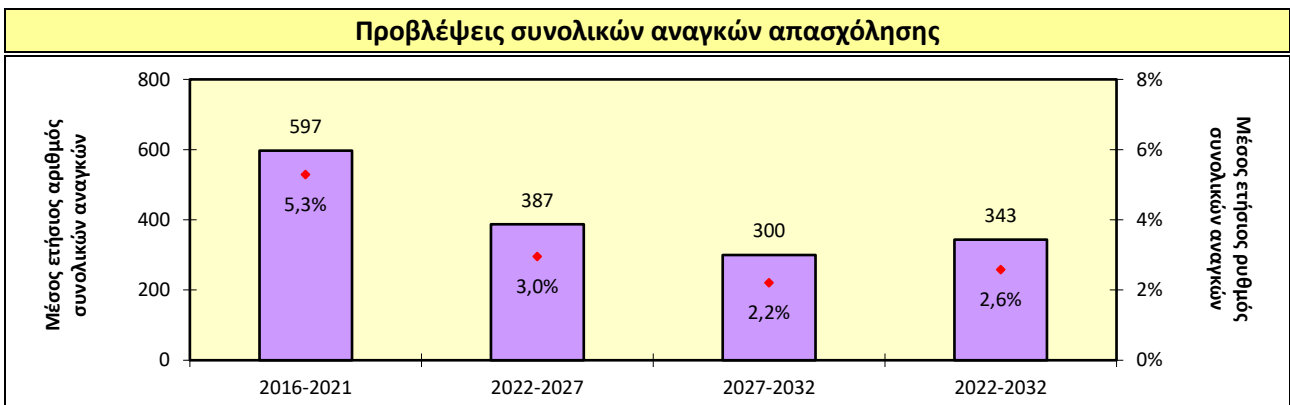
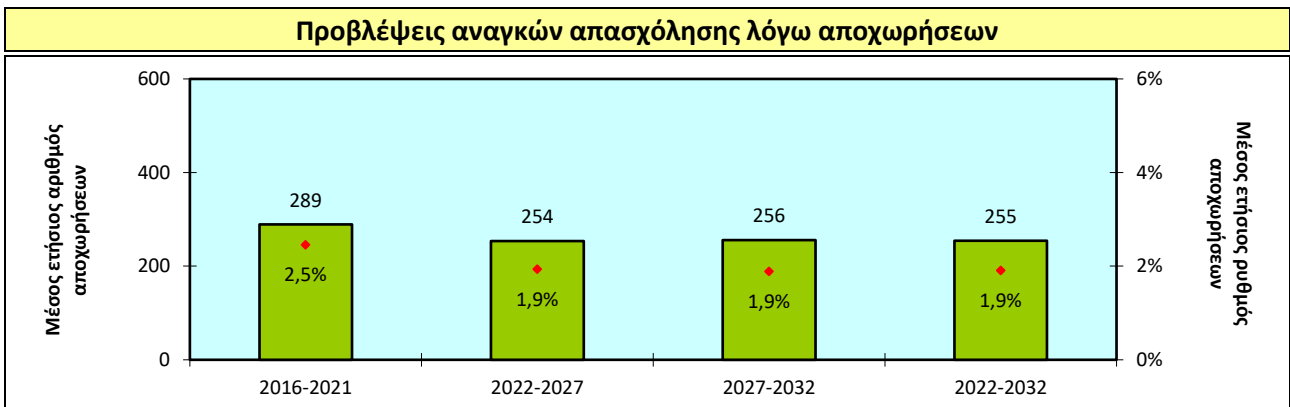
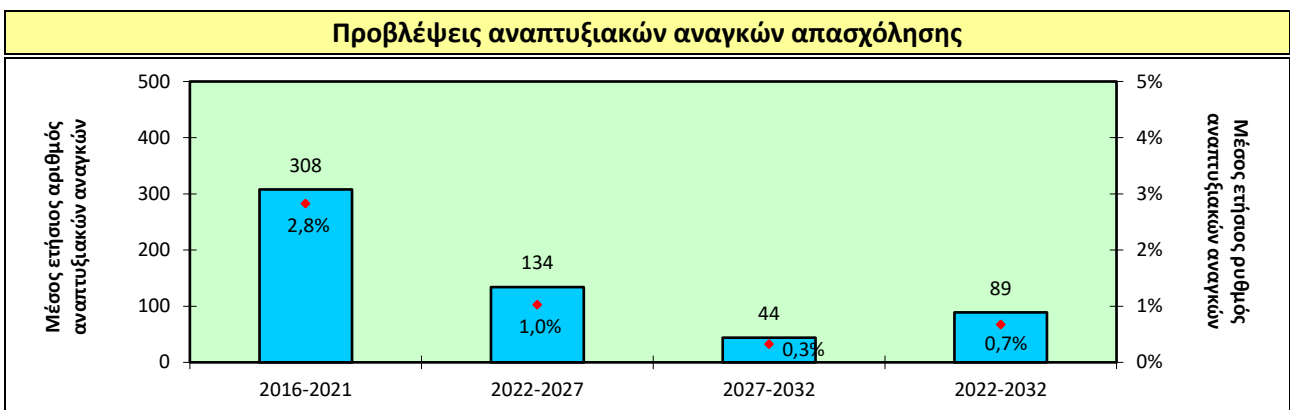
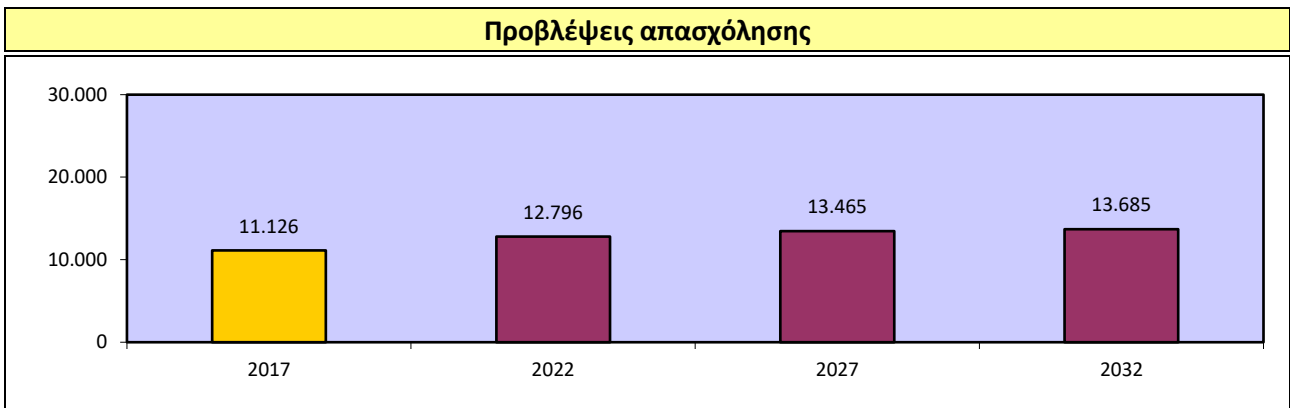
6.3.1.1. Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές

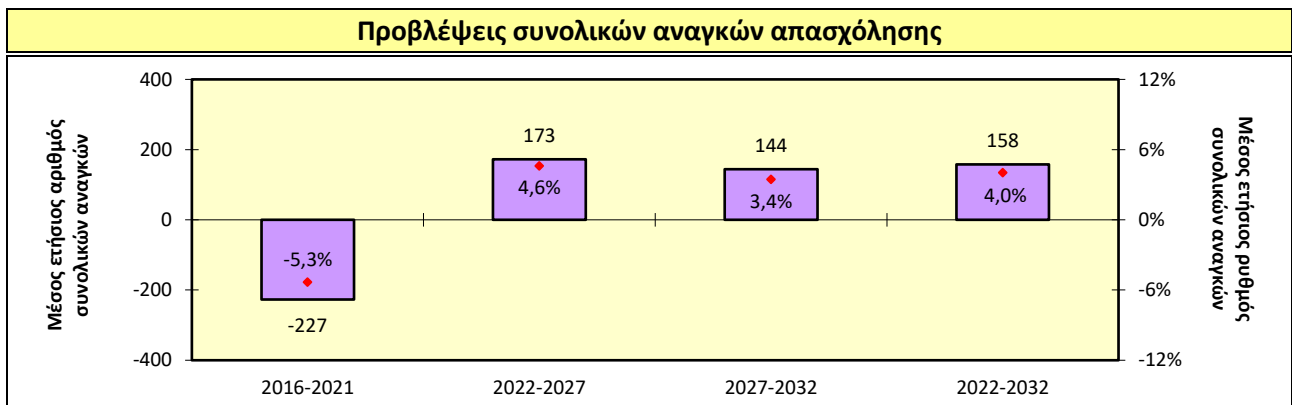
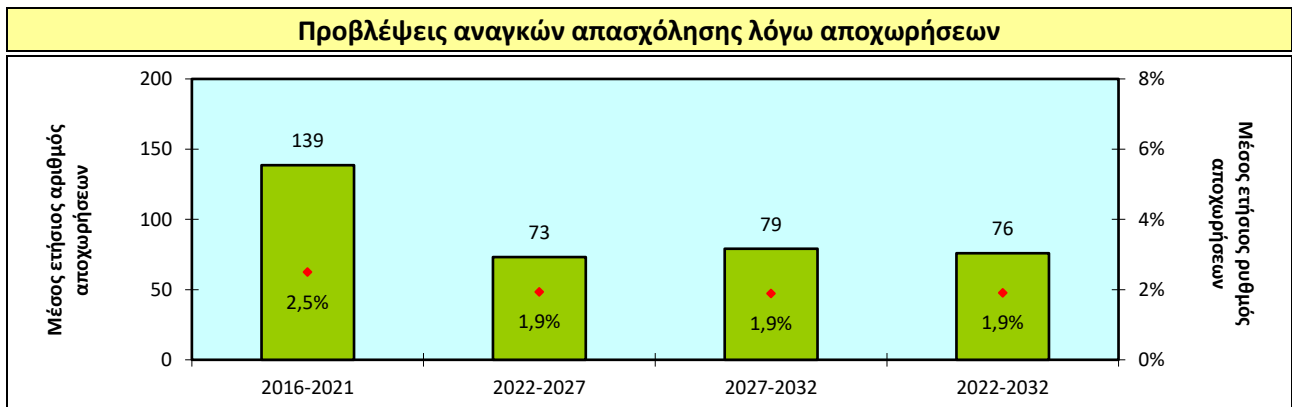
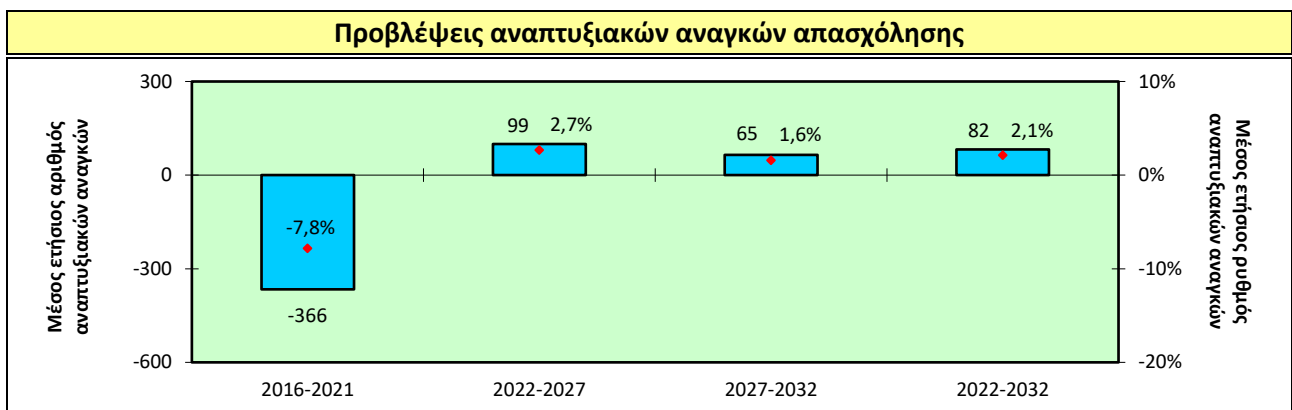
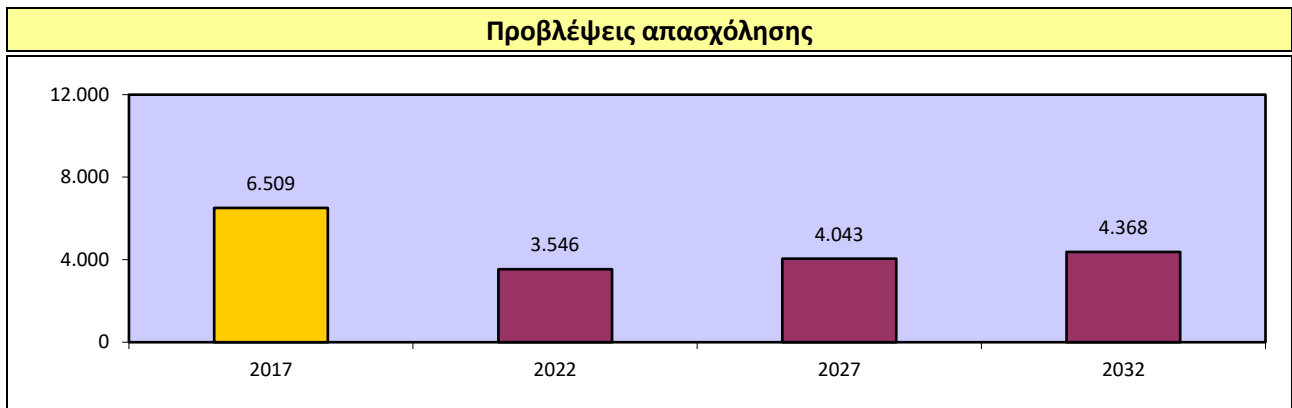
6.3.1.2. Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας

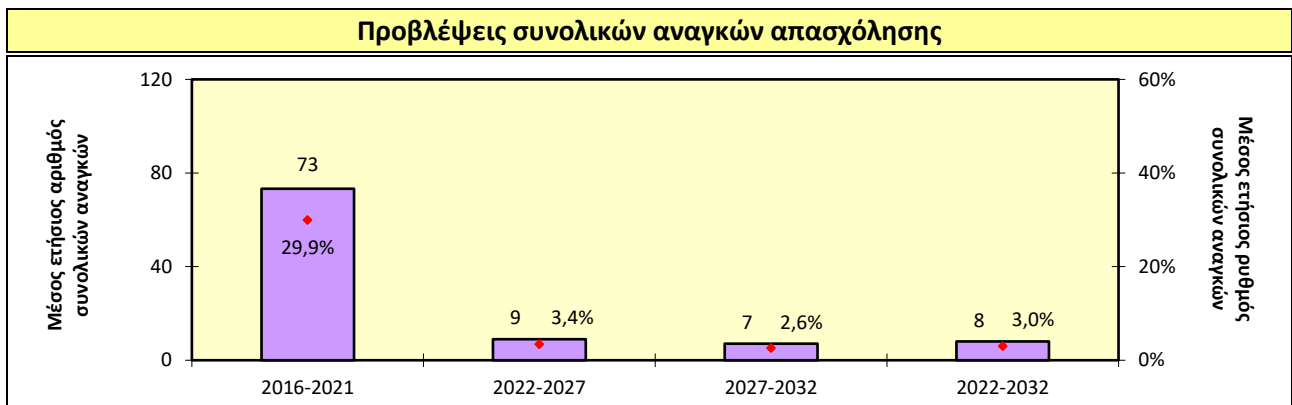
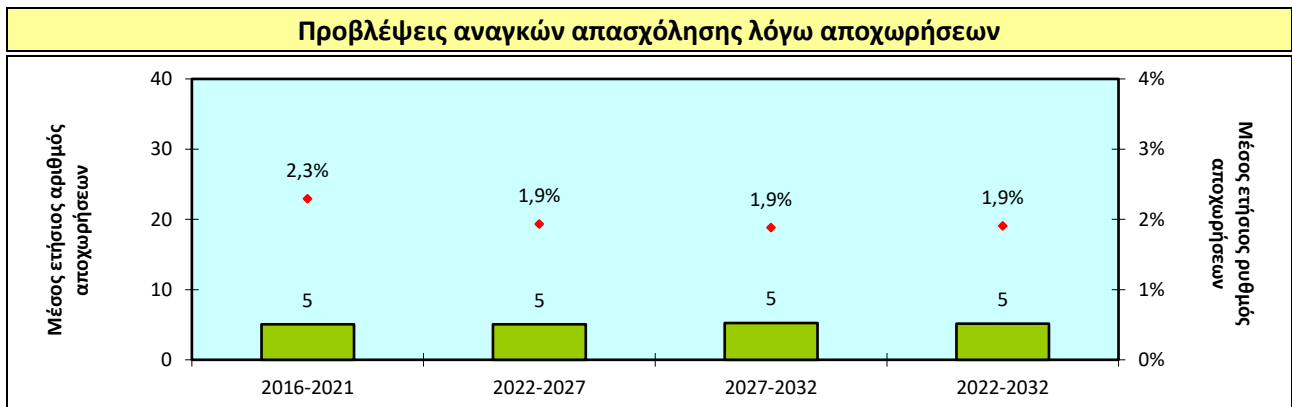
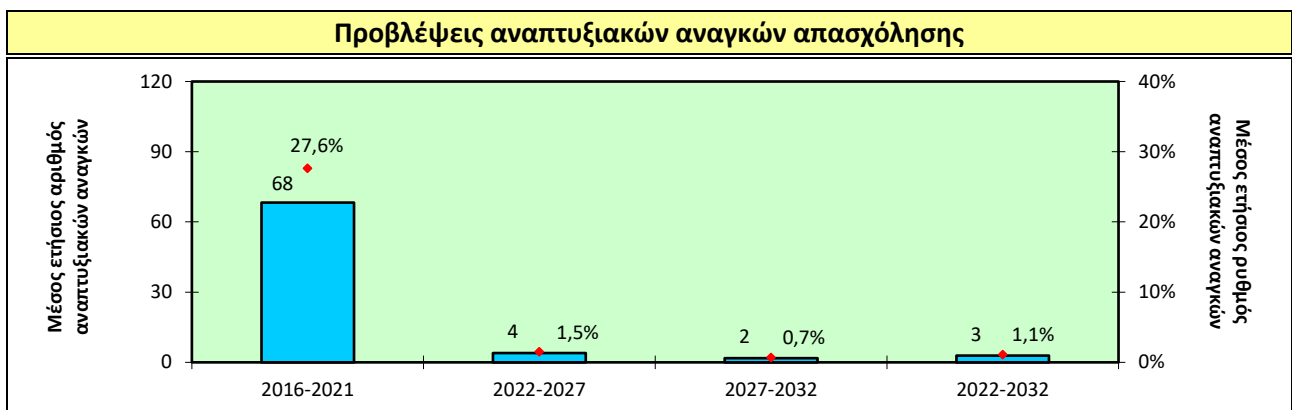
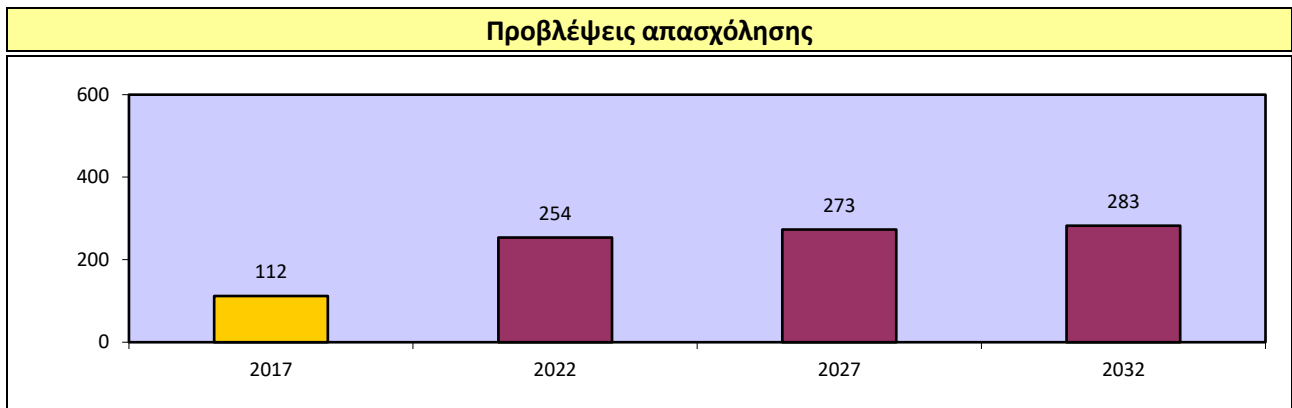
6.3.1.3. Εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορών

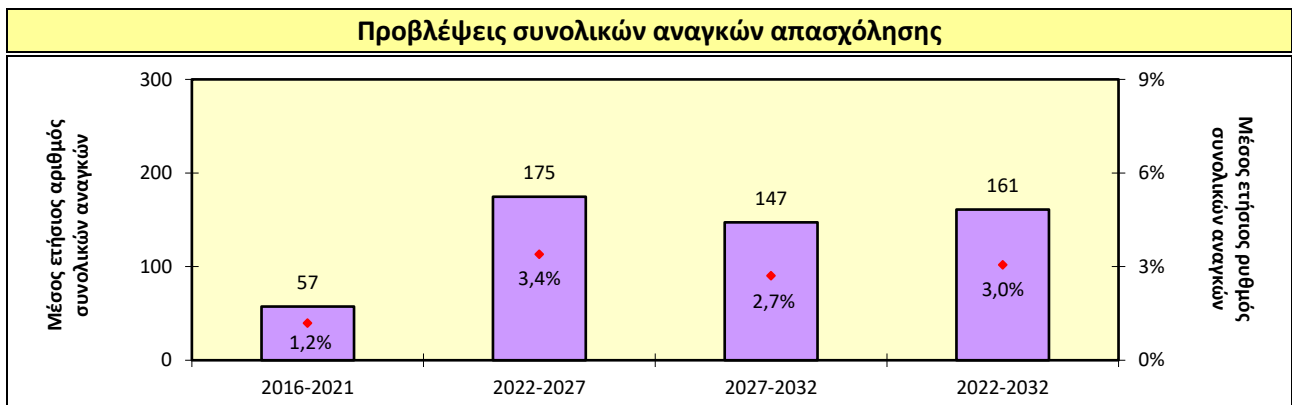
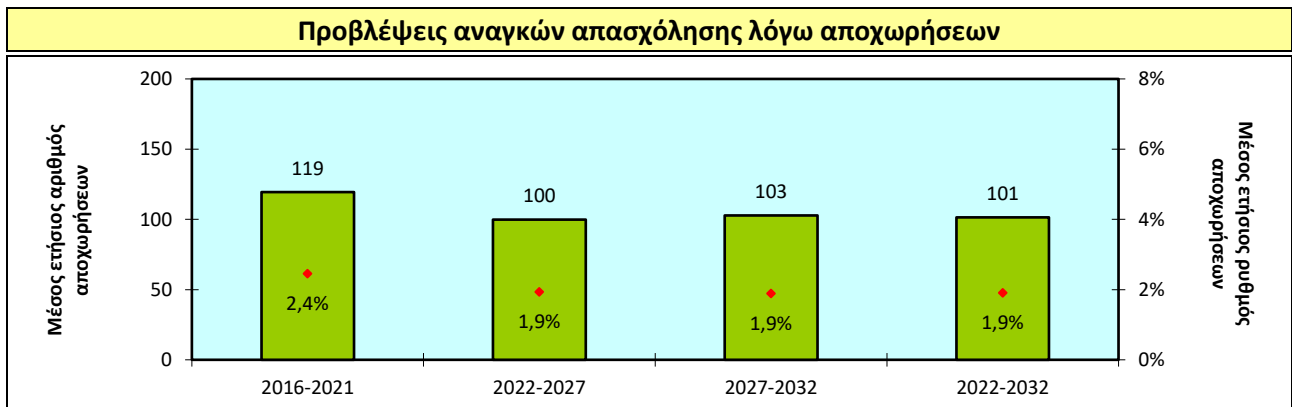
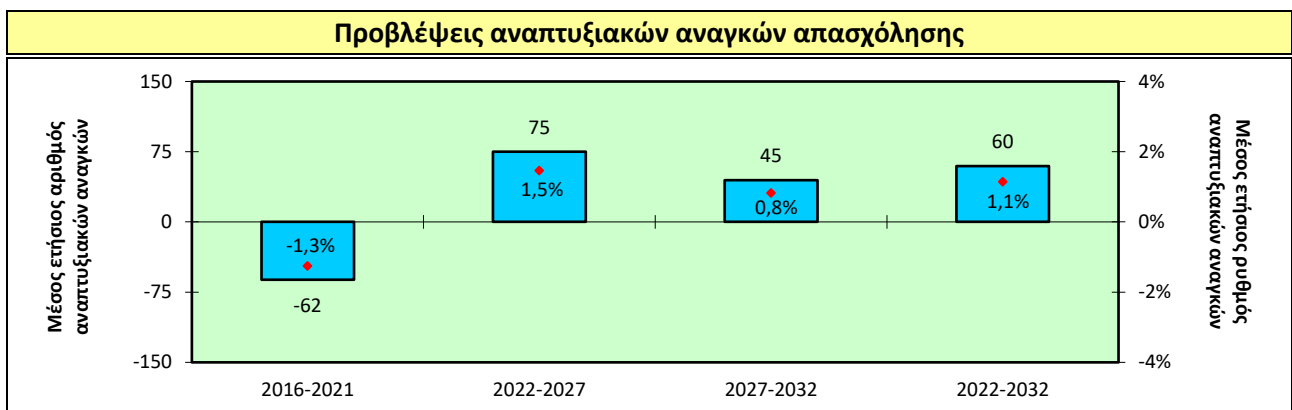
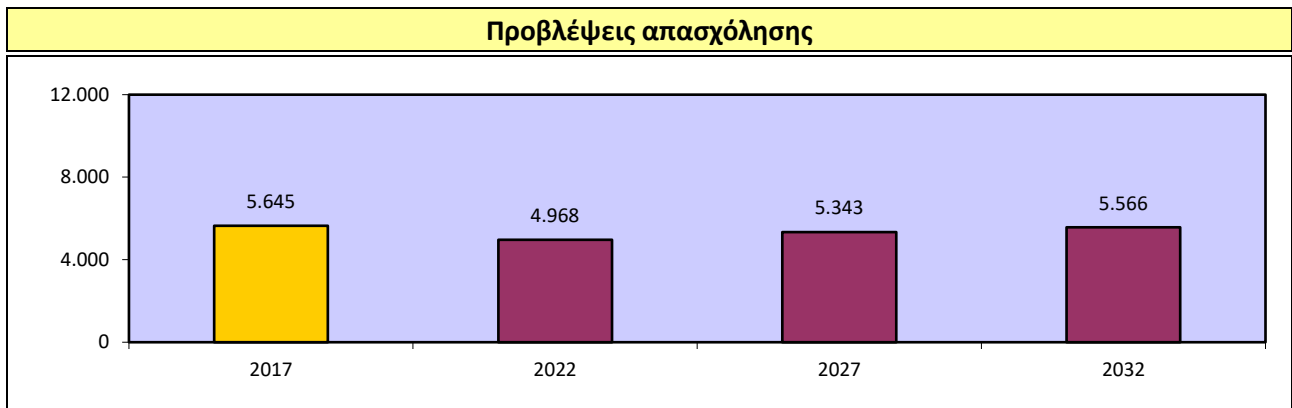
6.3.1.4. Βοηθοί μάγείρα

6.3.1.5. Πλανόδιοι πωλητές και παροχείς υπηρεσιών

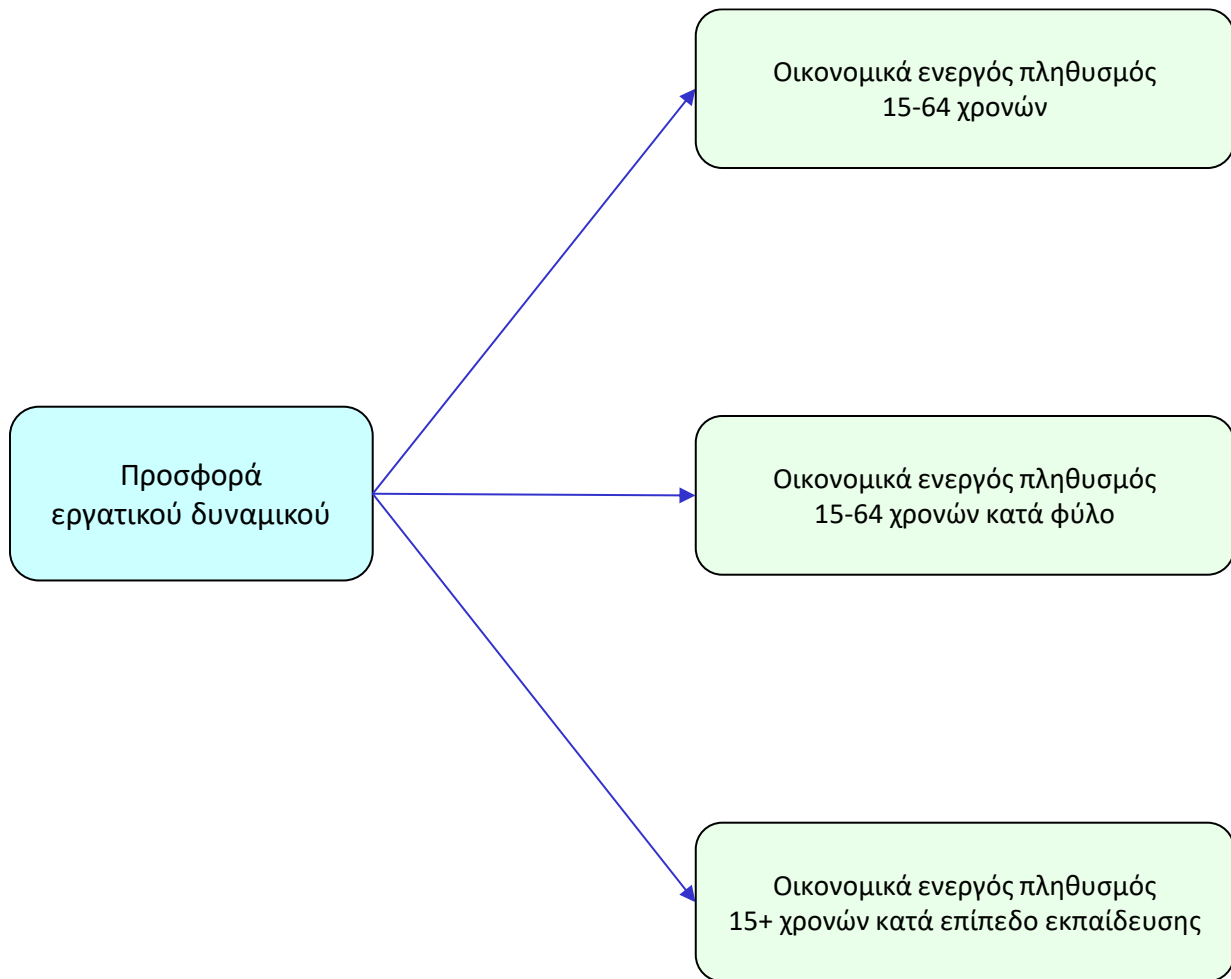

6.3.1.6. Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων και διανομείς

7. Προβλέψεις προσφοράς εργατικού δυναμικού

Το κεφάλαιο αυτό παρουσιάζει τις προβλέψεις προσφοράς εργατικού δυναμικού την περίοδο 2022-2032. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται οι προβλέψεις για τον συνολικό οικονομικά ενεργό πληθυσμό 15-64 χρονών, τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό 15-64 χρονών κατά φύλο και τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό 15+ χρονών κατά επίπεδο εκπαίδευσης.

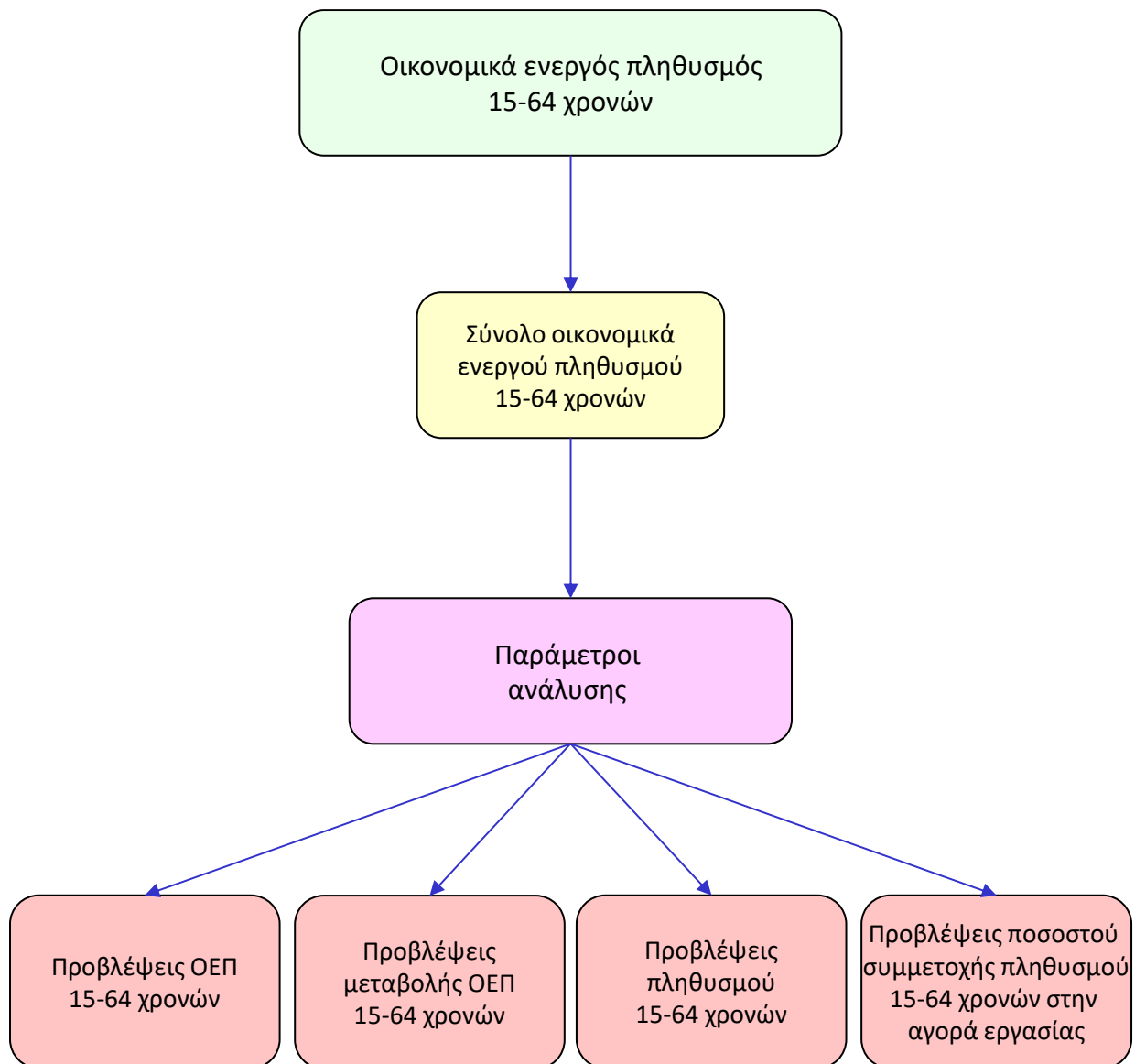

Σημειώνεται ότι στο υποκεφάλαιο 7.3, στο οποίο αναλύονται τα στοιχεία στα 3 γενικά επίπεδα εκπαίδευσης, δεν υπολογίζεται το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας κατά επίπεδο εκπαίδευσης, αφού η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία δεν διενεργεί προβλέψεις του πληθυσμού κατά επίπεδο εκπαίδευσης.

Οι παρεχόμενες προβλέψεις για την προσφορά εργατικού δυναμικού επικεντρώνονται στις χρονιές 2017, 2022, 2027 και 2032, ενώ για τον μέσο ετήσιο αριθμό και ρυθμό μεταβολής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στις διάφορες παραμέτρους, επικεντρώνονται στις περιόδους 2016-2021, 2022-2027, 2027-2032 και 2022-2032.

7.1. Σύνολο οικονομίας

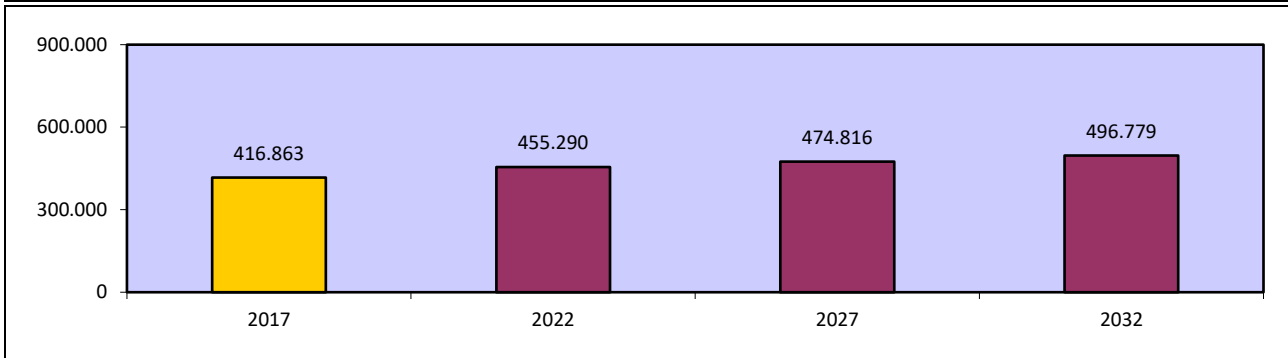
Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις προσφοράς εργατικού δυναμικού στο σύνολο της οικονομίας την περίοδο 2022-2032. Ειδικότερα, παρουσιάζονται στοιχεία για τον συνολικό οικονομικά ενεργό πληθυσμό 15-64 χρονών.

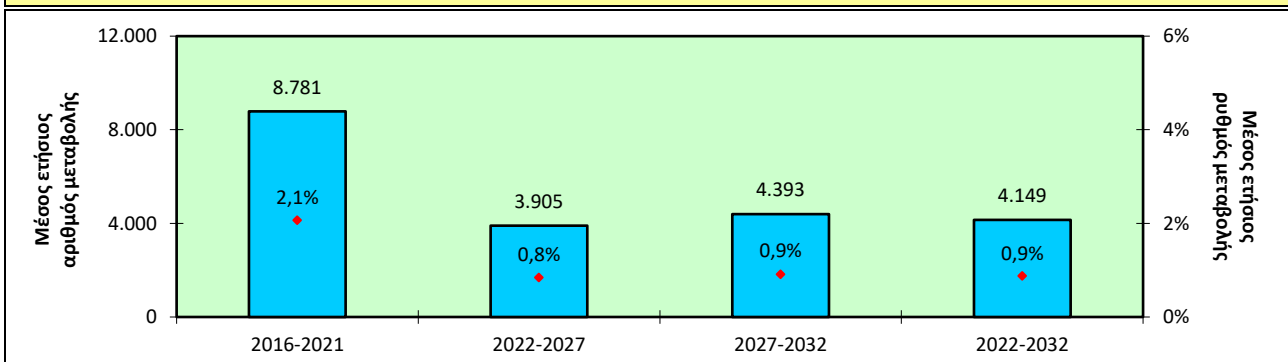
Τα στοιχεία που παρουσιάζονται αφορούν στις προβλέψεις για τον αριθμό καθώς και τον μέσο ετήσιο αριθμό και ρυθμό μεταβολής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών, τις προβλέψεις για τον αριθμό του πληθυσμού 15-64 χρονών και τις προβλέψεις του ποσοστού συμμετοχής του πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας.

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών

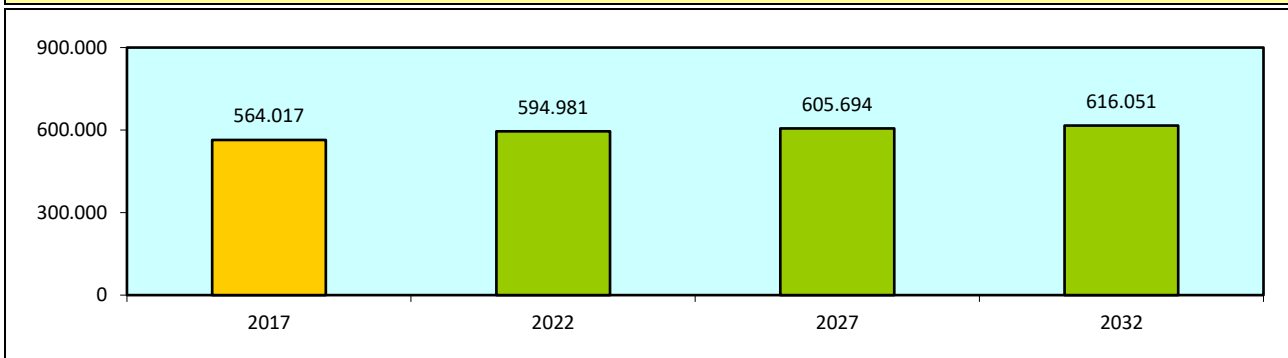
Προβλέψεις οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών

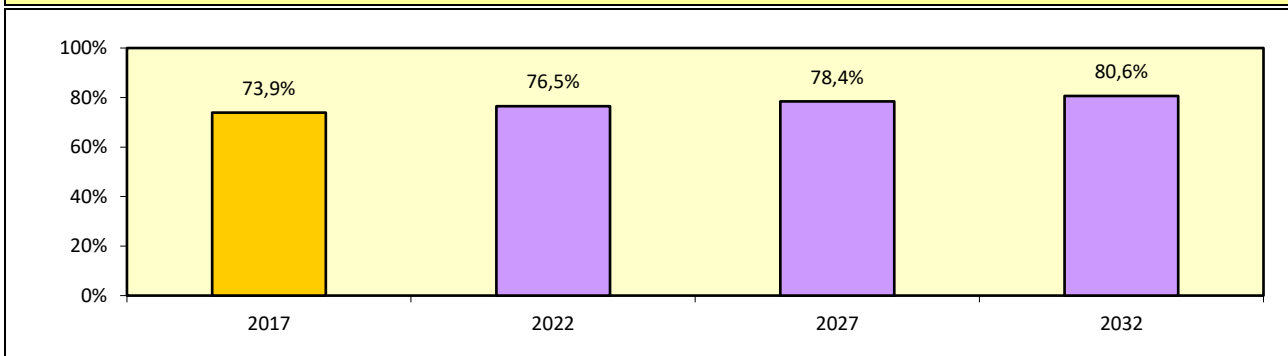
Προβλέψεις μεταβολής οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών

Προβλέψεις πληθυσμού 15-64 χρονών

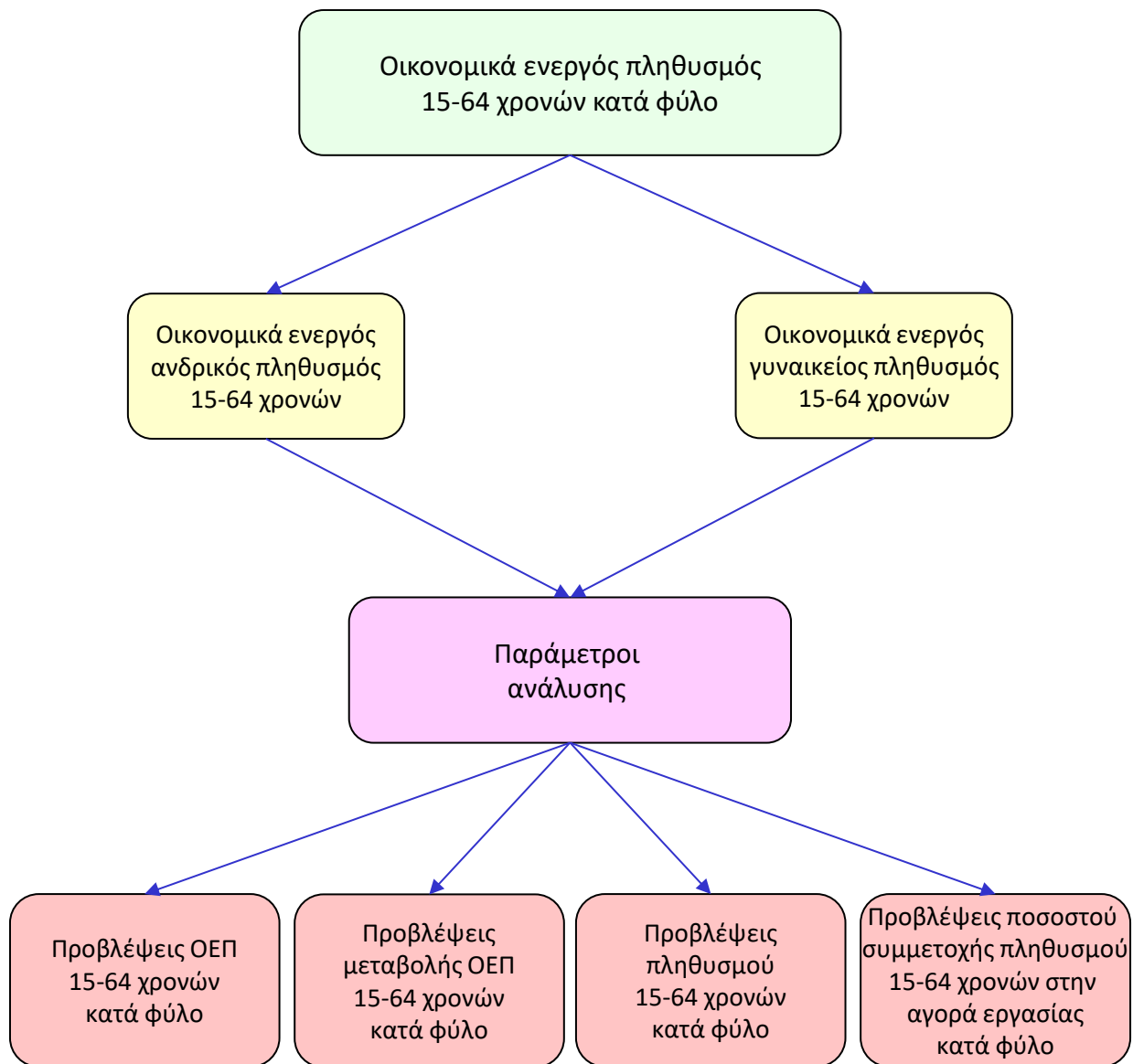

Προβλέψεις ποσοστού συμμετοχής πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας

7.2. Φύλο

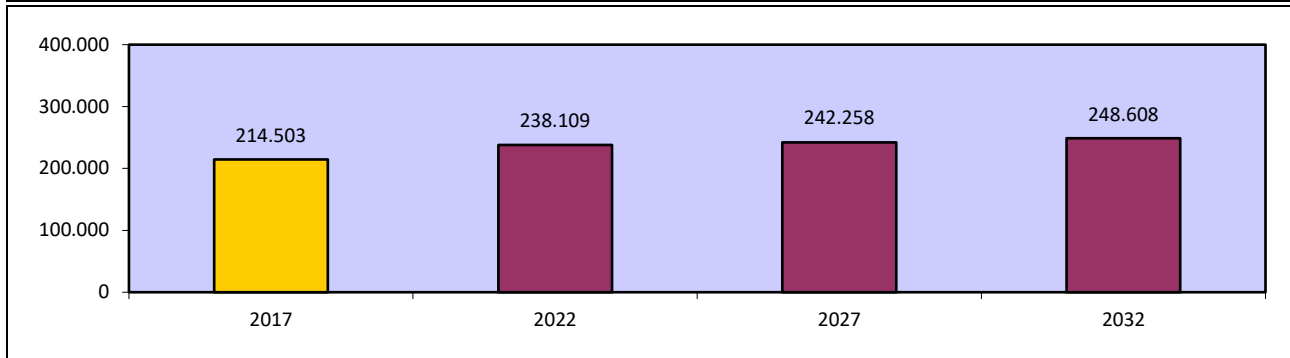
Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις προσφοράς εργατικού δυναμικού κατά φύλο την περίοδο 2022-2032. Ειδικότερα, αναλύονται στοιχεία για τον οικονομικά ενεργό ανδρικό και γυναικείο πληθυσμό 15-64 χρονών.

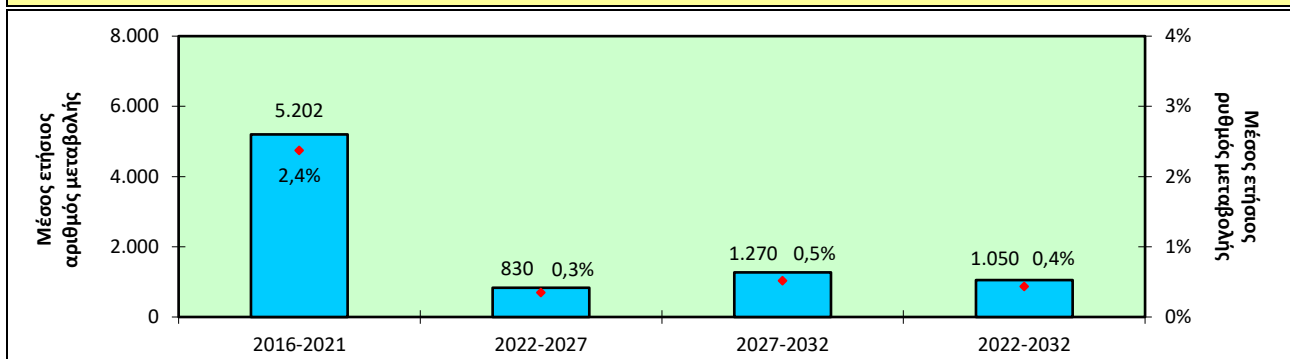
Τα στοιχεία παρουσιάζονται κατά φύλο και αφορούν στις προβλέψεις για τον αριθμό καθώς και τον μέσο ετήσιο αριθμό και ρυθμό μεταβολής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών, τις προβλέψεις για τον αριθμό του πληθυσμού 15-64 χρονών και τις προβλέψεις του ποσοστού συμμετοχής του πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας.

Οικονομικά ενεργός ανδρικός πληθυσμός 15-64 χρονών

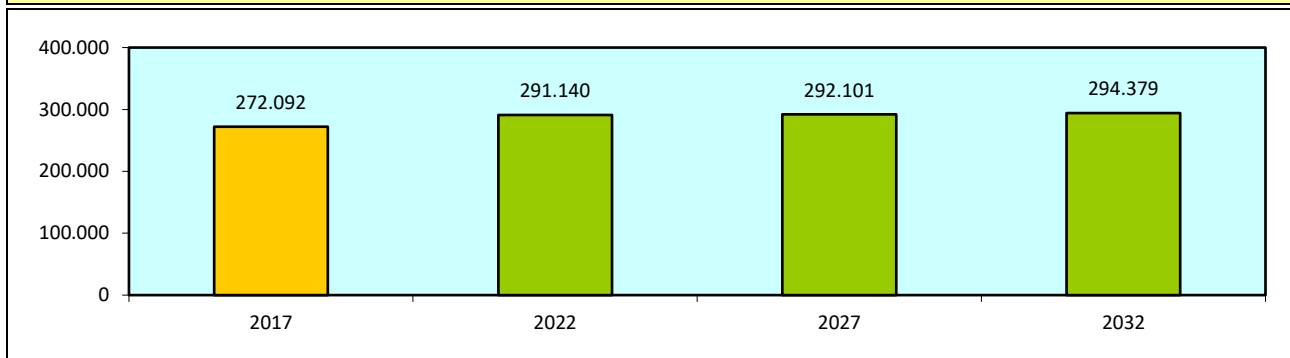
Προβλέψεις οικονομικά ενεργού ανδρικού πληθυσμού 15-64 χρονών

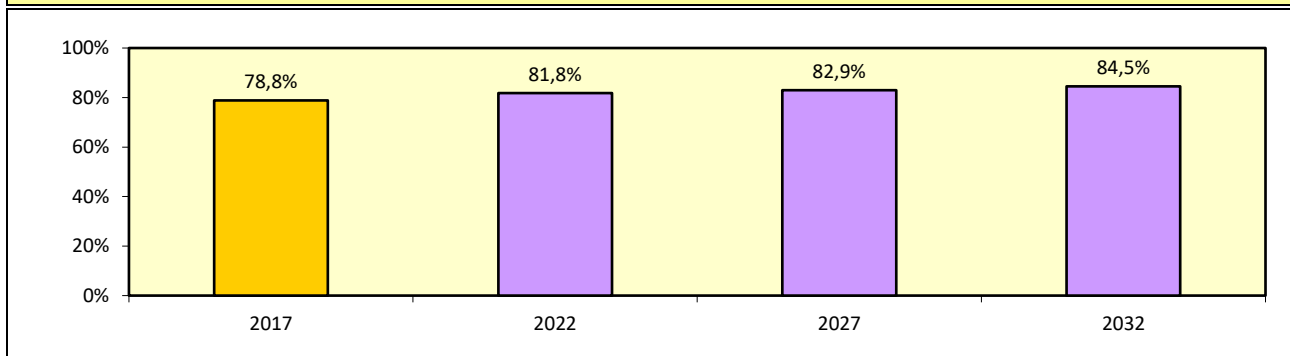
Προβλέψεις μεταβολής οικονομικά ενεργού ανδρικού πληθυσμού 15-64 χρονών

Προβλέψεις ανδρικού πληθυσμού 15-64 χρονών

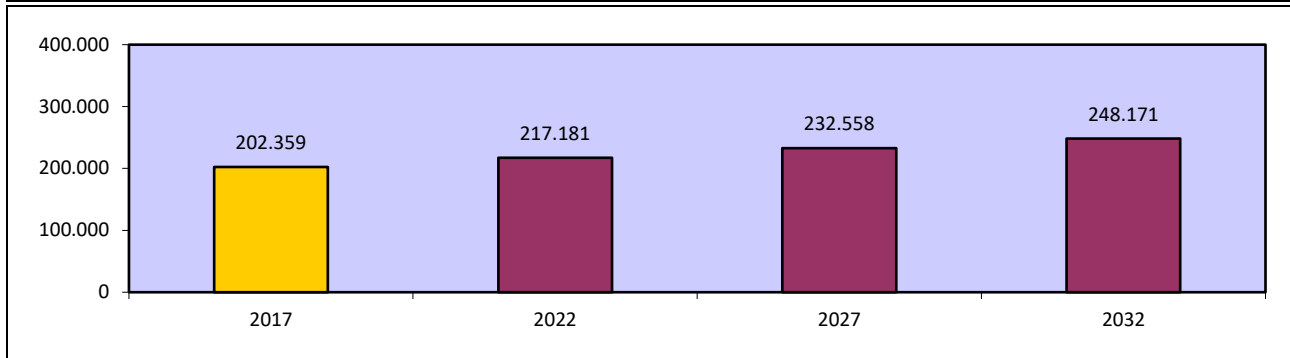

Προβλέψεις ποσοστού συμμετοχής ανδρικού πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας

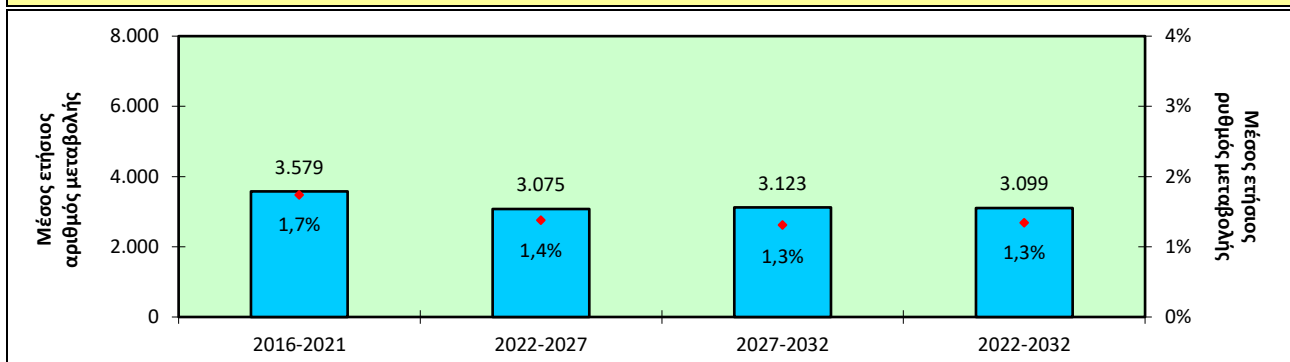

Οικονομικά ενεργός γυναικείος πληθυσμός 15-64 χρονών

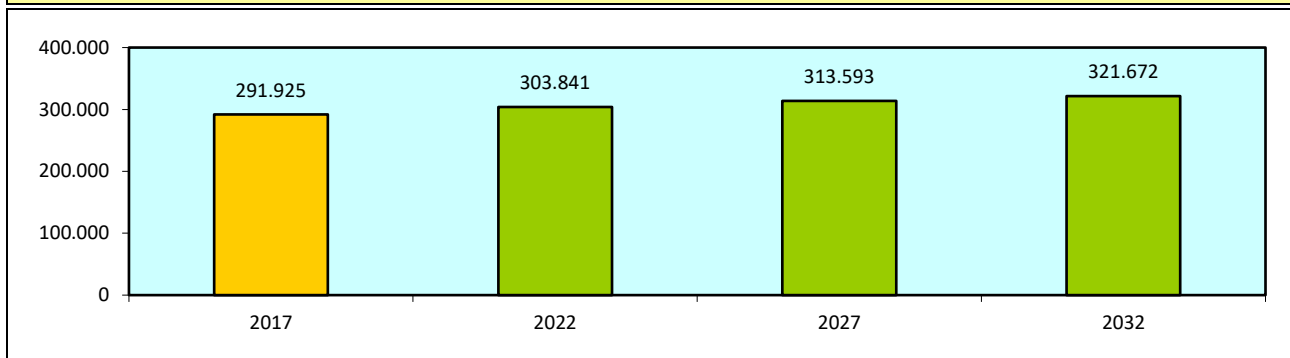
Προβλέψεις οικονομικά ενεργού γυναικείου πληθυσμού 15-64 χρονών

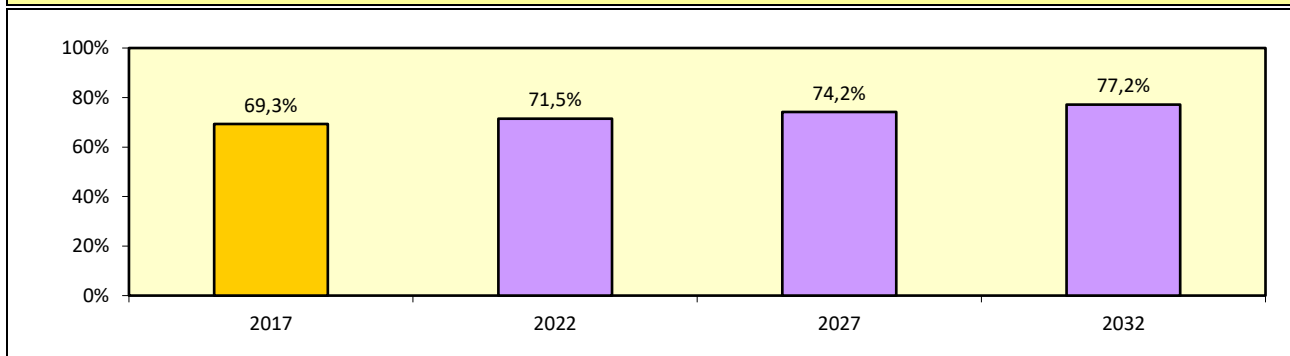
Προβλέψεις μεταβολής οικονομικά ενεργού γυναικείου πληθυσμού 15-64 χρονών

Προβλέψεις γυναικείου πληθυσμού 15-64 χρονών

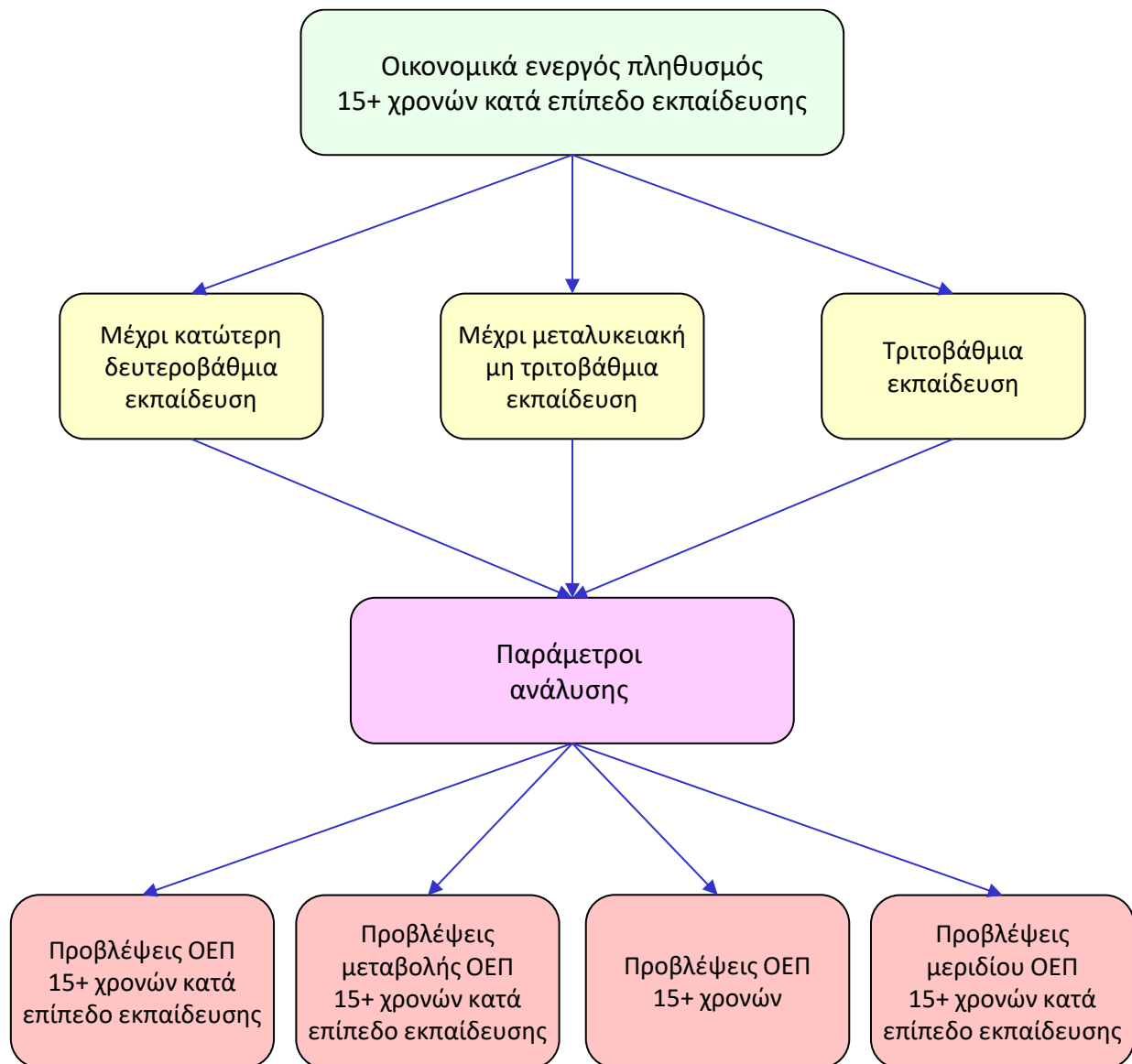

Προβλέψεις ποσοστού συμμετοχής γυναικείου πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας

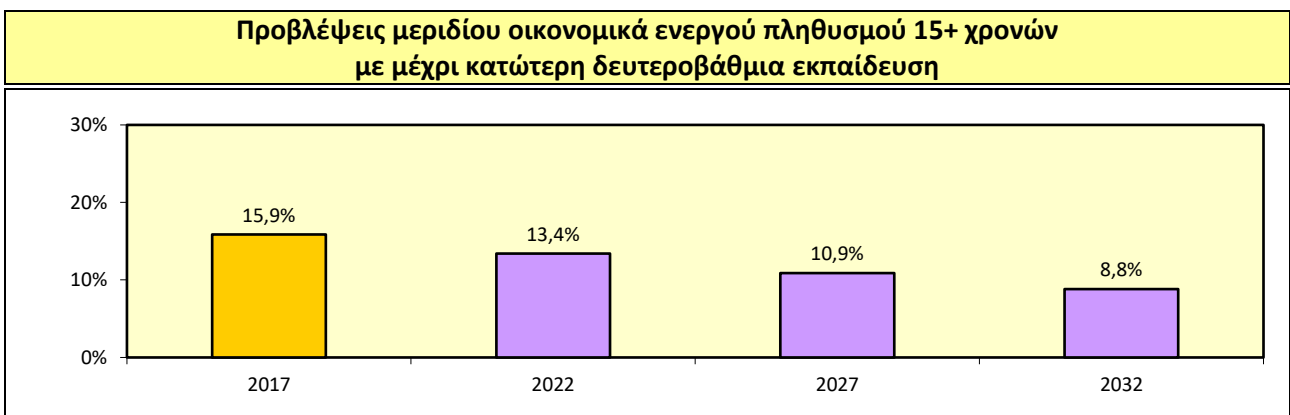
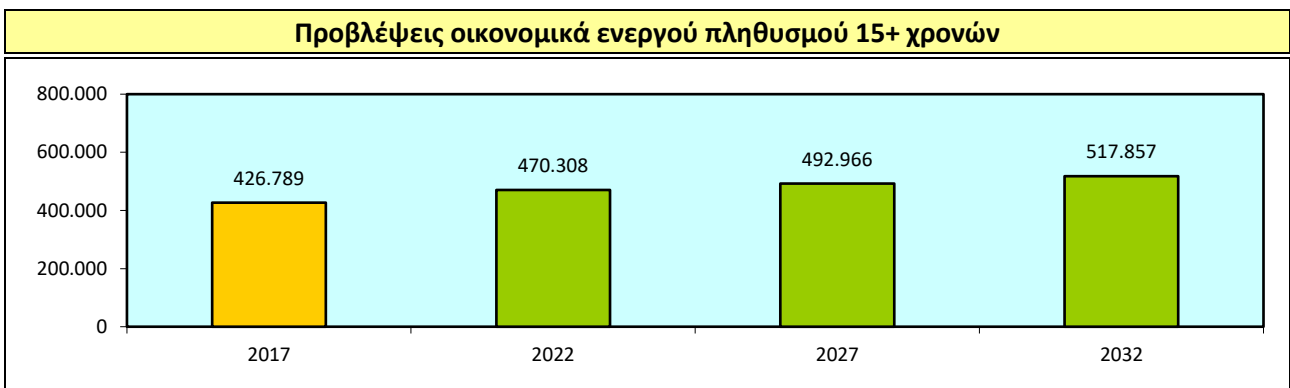
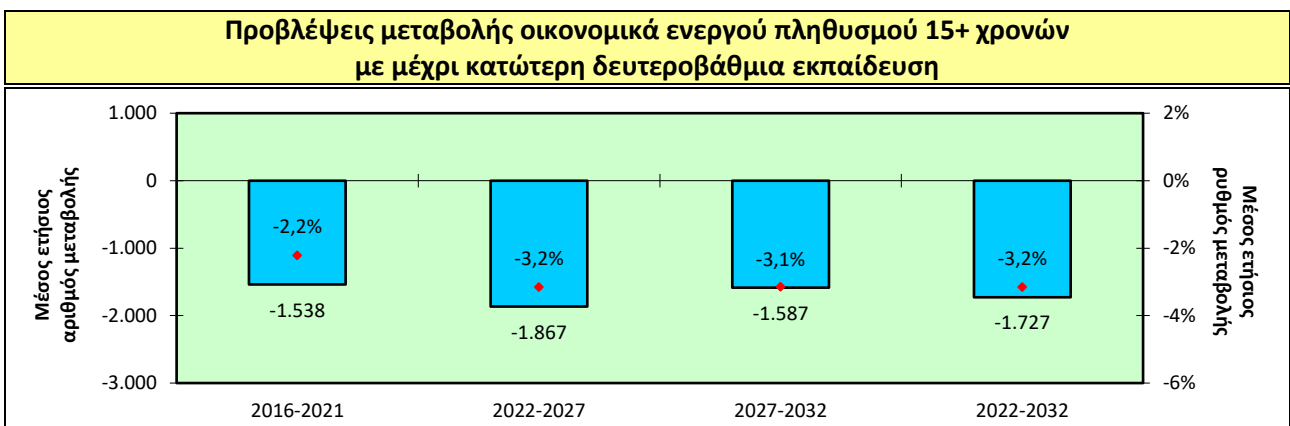
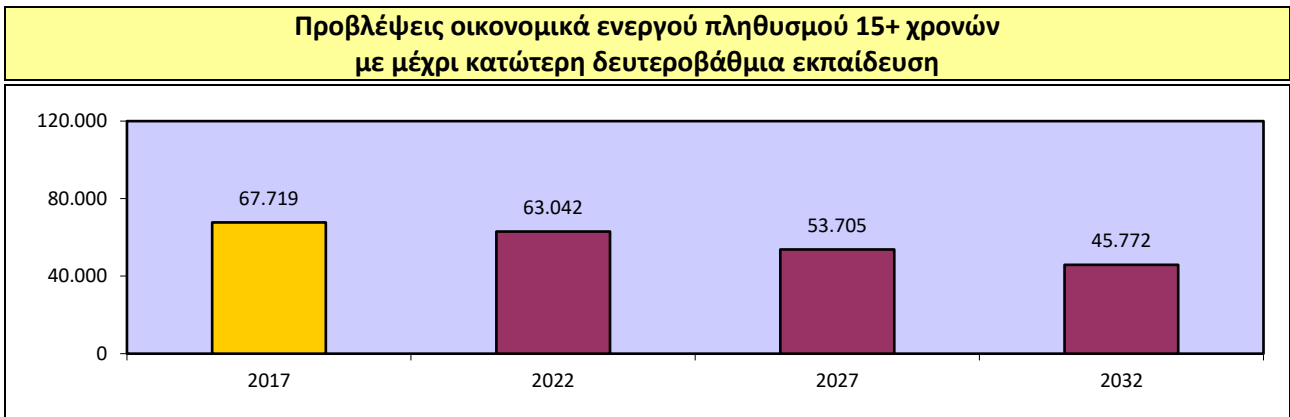
7.3. Επίπεδο εκπαίδευσης

Το υποκεφάλαιο αυτό περιέχει τις προβλέψεις προσφοράς εργατικού δυναμικού κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2022-2032. Συγκεκριμένα, αναλύονται στοιχεία για τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό 15+ χρονών με μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και τριτοβάθμια εκπαίδευση.

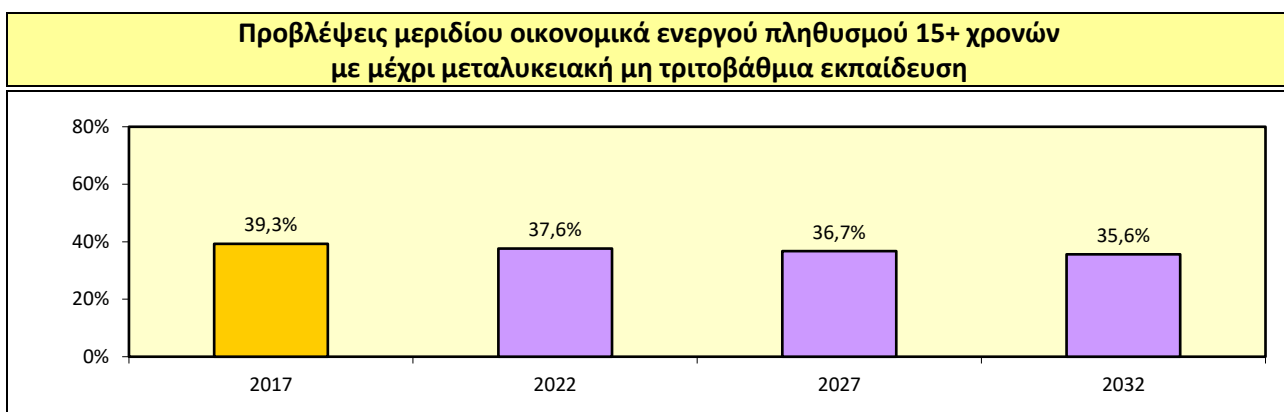
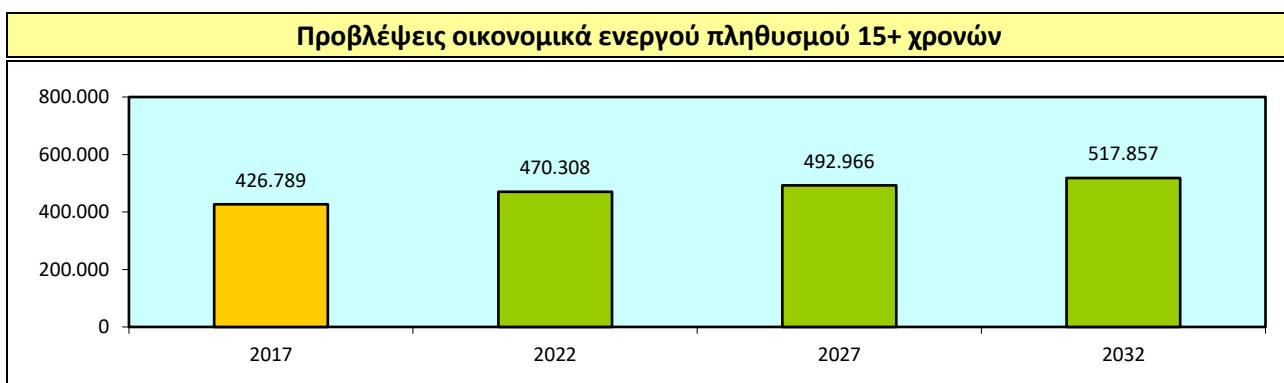
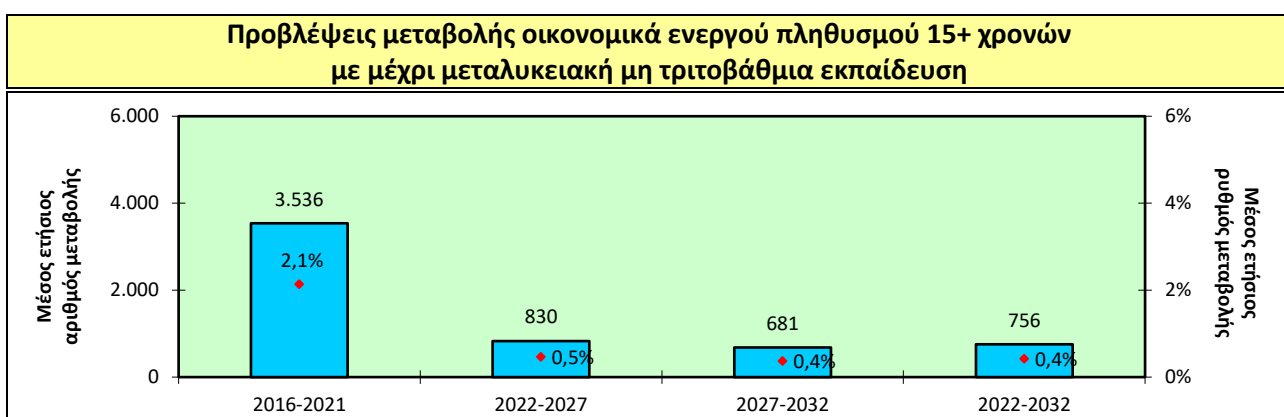
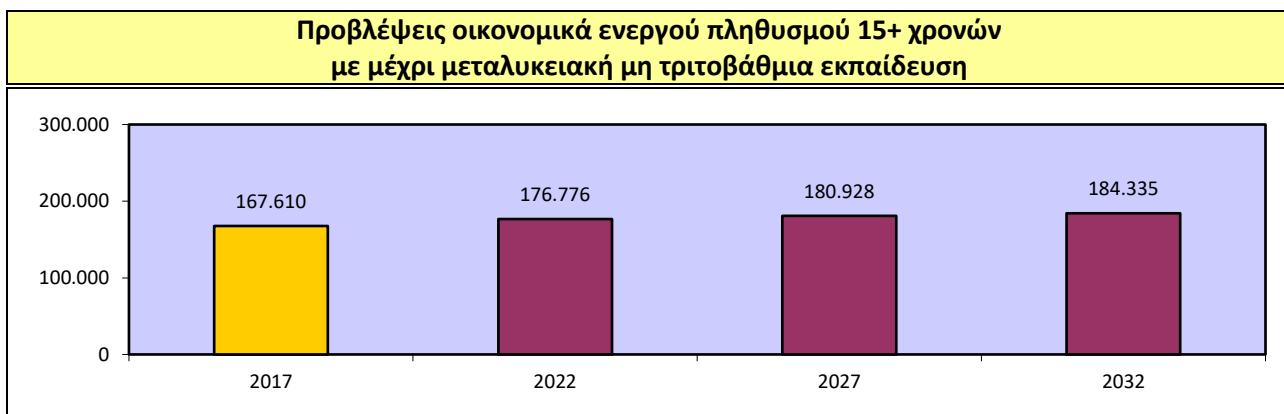

Τα στοιχεία παρουσιάζονται κατά επίπεδο εκπαίδευσης και αφορούν στις προβλέψεις για τον αριθμό καθώς και τον μέσο ετήσιο αριθμό και ρυθμό μεταβολής του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών, τις προβλέψεις για τον αριθμό του συνολικού οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών και τις προβλέψεις του μεριδίου του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών στα 3 γενικά επίπεδα εκπαίδευσης.

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15+ χρονών με μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

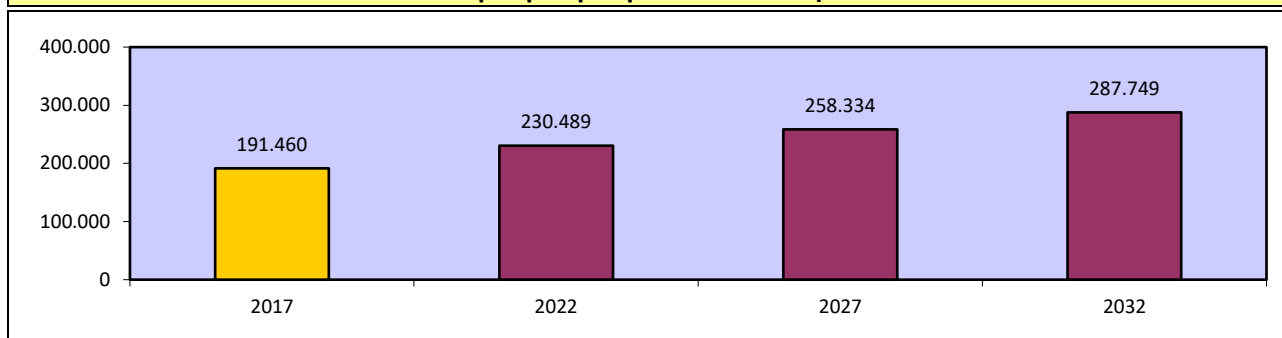

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15+ χρονών με μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση

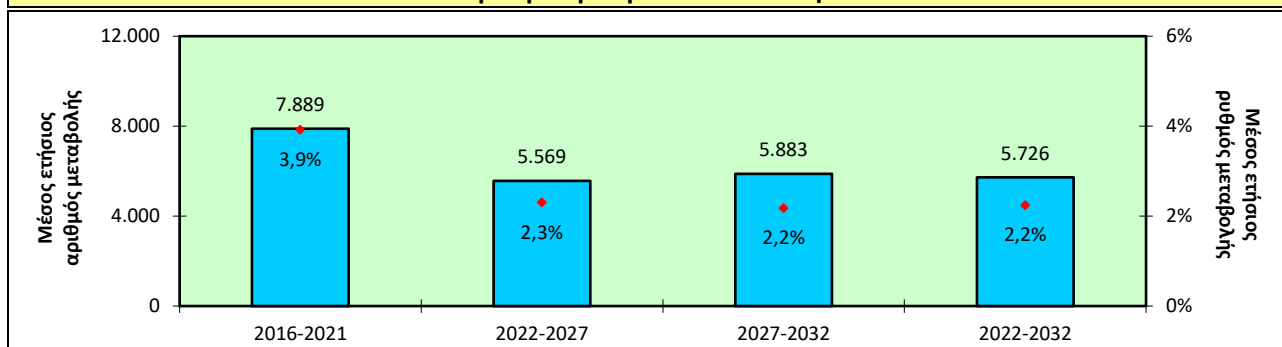

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15+ χρονών με τριτοβάθμια εκπαίδευση

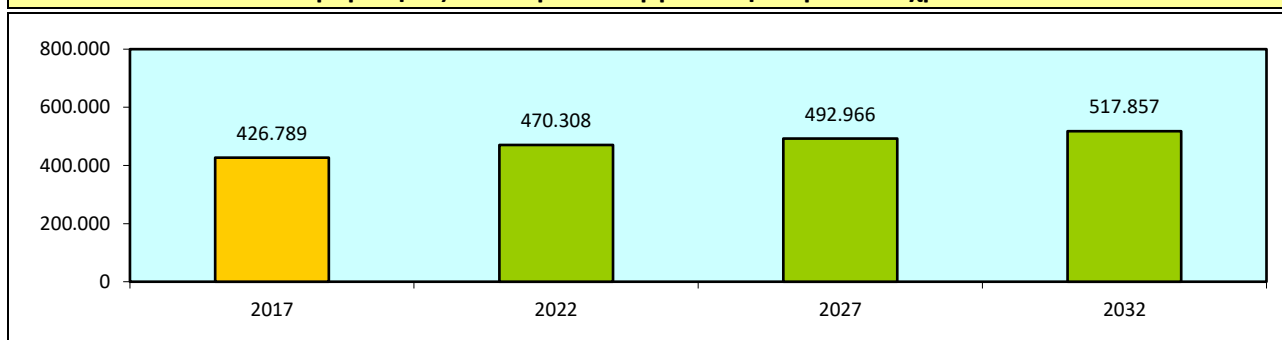
Προβλέψεις οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών με τριτοβάθμια εκπαίδευση

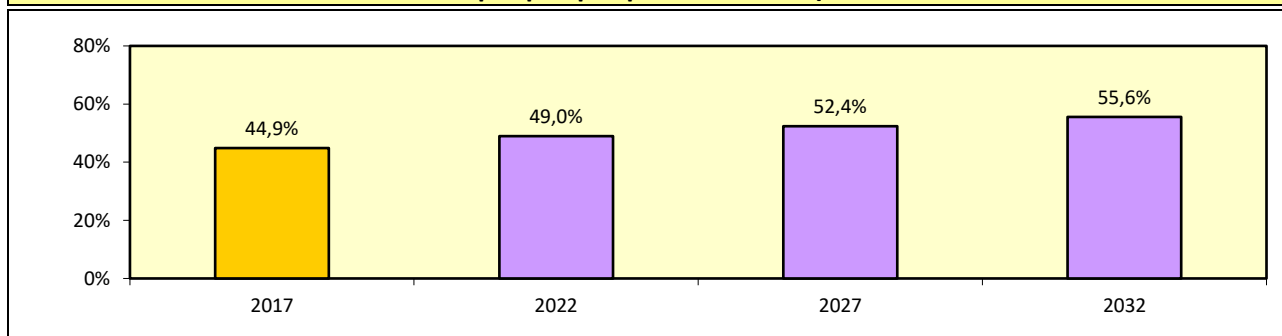
Προβλέψεις μεταβολής οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών με τριτοβάθμια εκπαίδευση

Προβλέψεις οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών

Προβλέψεις μεριδίου οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών με τριτοβάθμια εκπαίδευση

Παραρτήματα

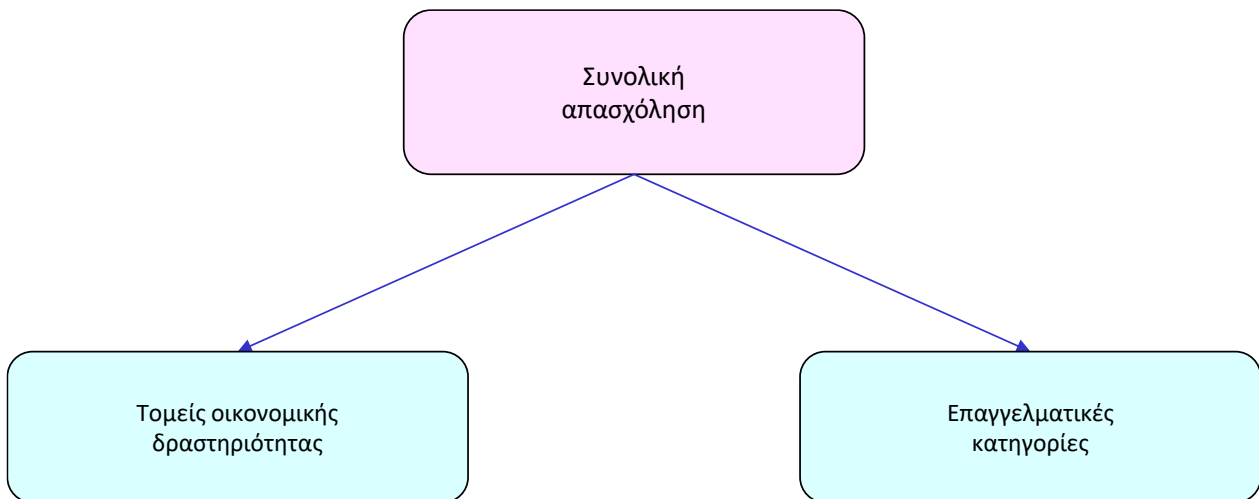
Παράρτημα 1

**Μεθοδολογία για τις προβλέψεις ζήτησης και προσφοράς
εργατικού δυναμικού στην Κύπρο 2022-2032**

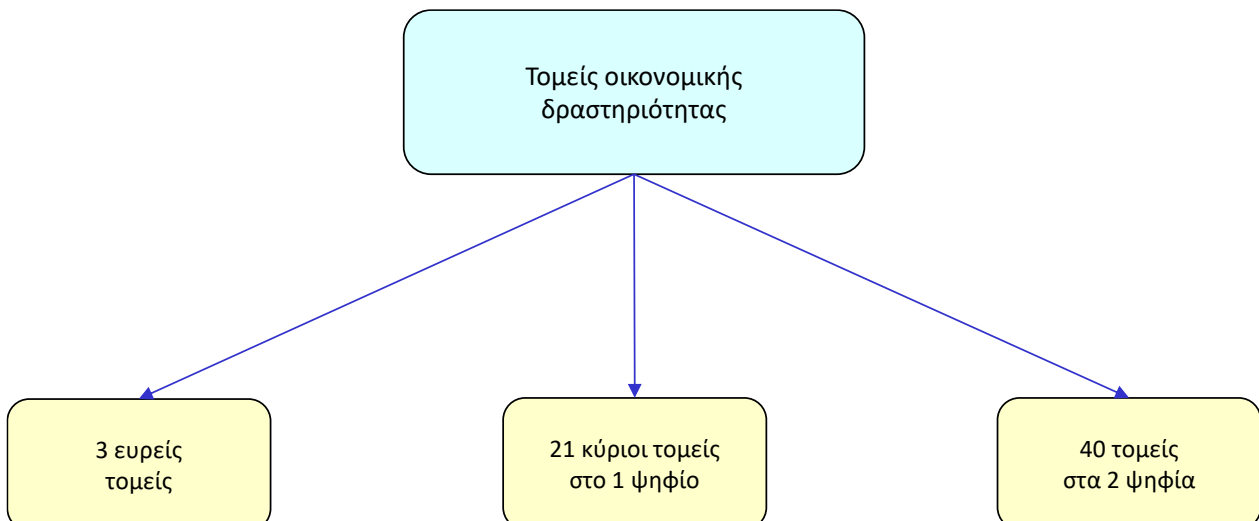
Μεθοδολογία για τις προβλέψεις ζήτησης εργατικού δυναμικού

Η μεθοδολογία διενέργειας προβλέψεων για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού ή τις ανάγκες απασχόλησης, έχει αναπτυχθεί από τη Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού της ΑνΑΔ και στηρίχτηκε στη μακρόχρονη εμπειρία της στην παροχή προβλέψεων στην Κύπρο καθώς και σε ανάλογες μεθοδολογίες οι οποίες έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιηθεί σε Ευρωπαϊκές χώρες και στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

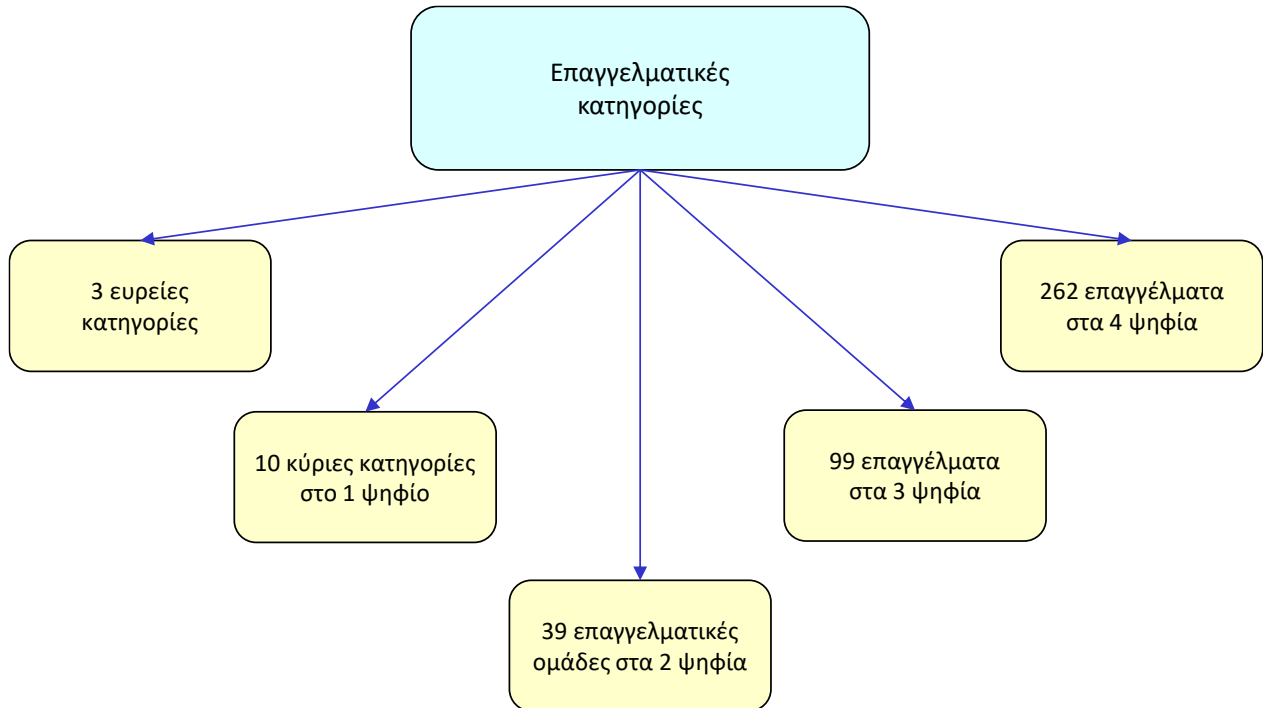
Μέσα από τη μεθοδολογία παρέχονται προβλέψεις για την απασχόληση, τις αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης, τις ανάγκες απασχόλησης λόγω των μόνιμων αποχωρήσεων και τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης, τόσο σε τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα, που περιλαμβάνουν το σύνολο της κυπριακής οικονομίας για την περίοδο 2022-2032.

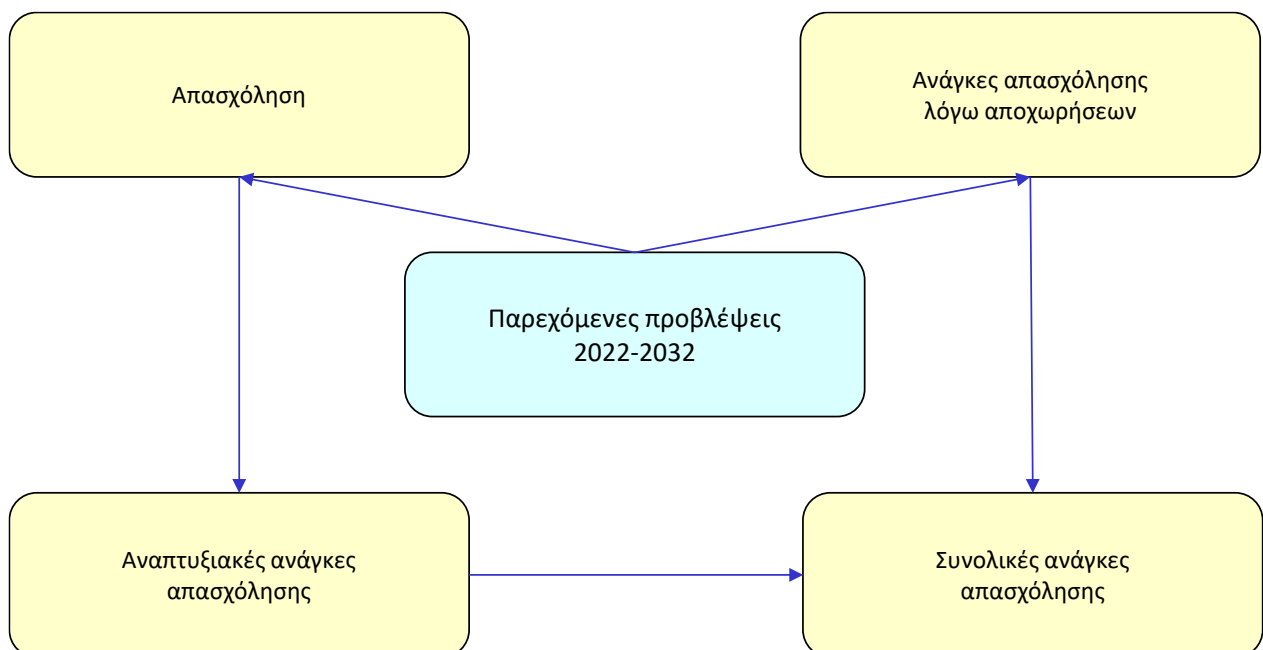
Οι προβλέψεις στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας αναλύονται και παρουσιάζονται στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, στους 21 κύριους τομείς στο 1 ψηφίο ανάλυσης και σε 40 τομείς στα 2 ψηφία ανάλυσης του Συστήματος Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (NACE, Revision 2).

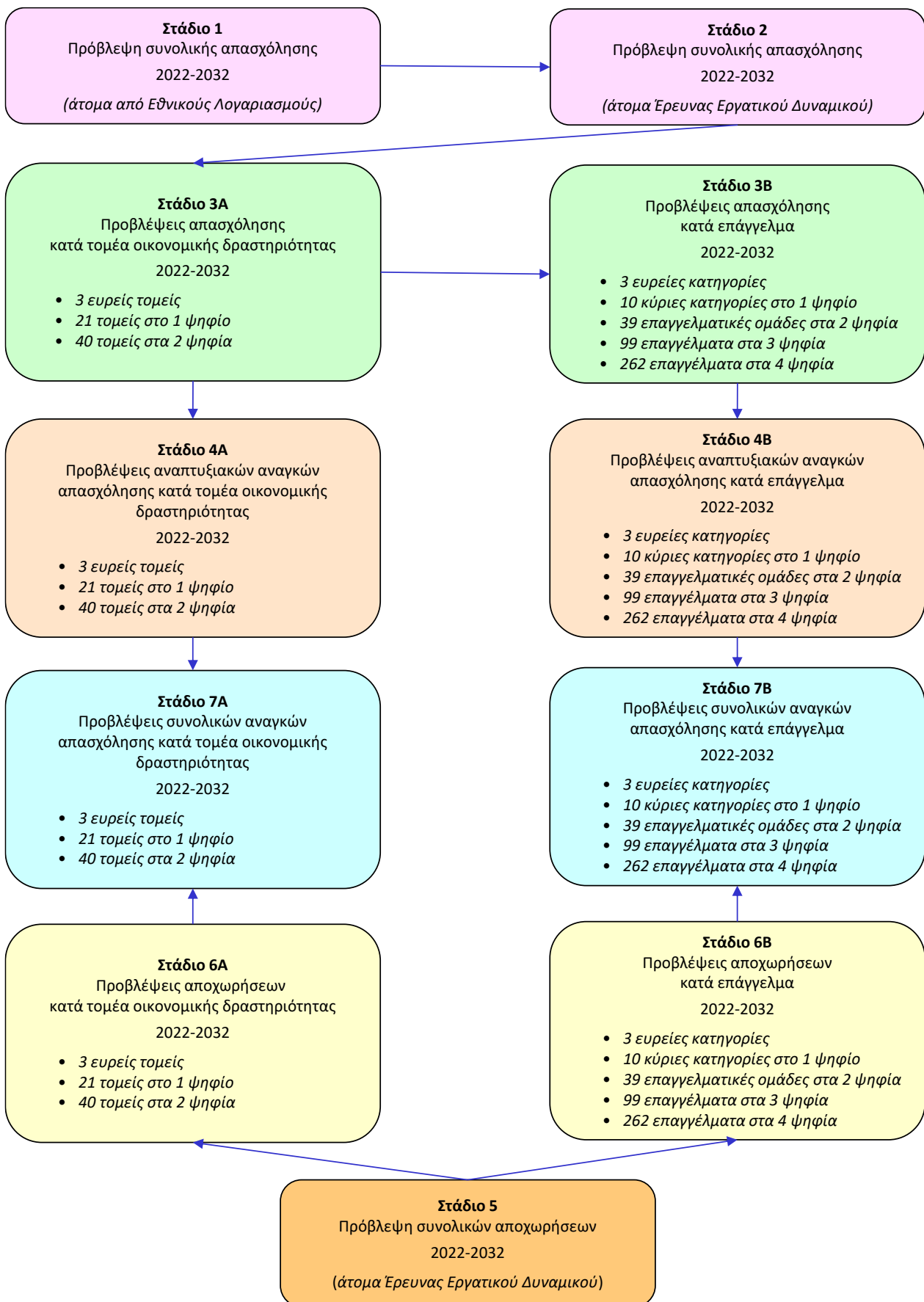
Αναφορικά με τις προβλέψεις στα επαγγέλματα, αυτές αναλύονται και παρουσιάζονται στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες, στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, σε 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, σε 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και σε 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης του Διεθνούς Συστήματος Ταξινόμησης Επαγγελμάτων (ISCO-08).

Η μεθοδολογία χωρίζεται σε 7 κύρια στάδια τα οποία σε συνδυασμό παρέχουν τις προβλέψεις απασχόλησης, αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης, αναγκών απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων και συνολικών αναγκών απασχόλησης, τόσο στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας όσο και στα επαγγέλματα.

Διαγραμματική απεικόνιση μεθοδολογίας

Στη συνέχεια περιγράφονται αναλυτικά τα στάδια που ακολουθήθηκαν για τη διενέργεια των προβλέψεων για τη ζήτηση εργατικού δυναμικού.

**Στάδιο 1: Πρόβλεψη συνολικής απασχόλησης 2022-2032
(άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς)**

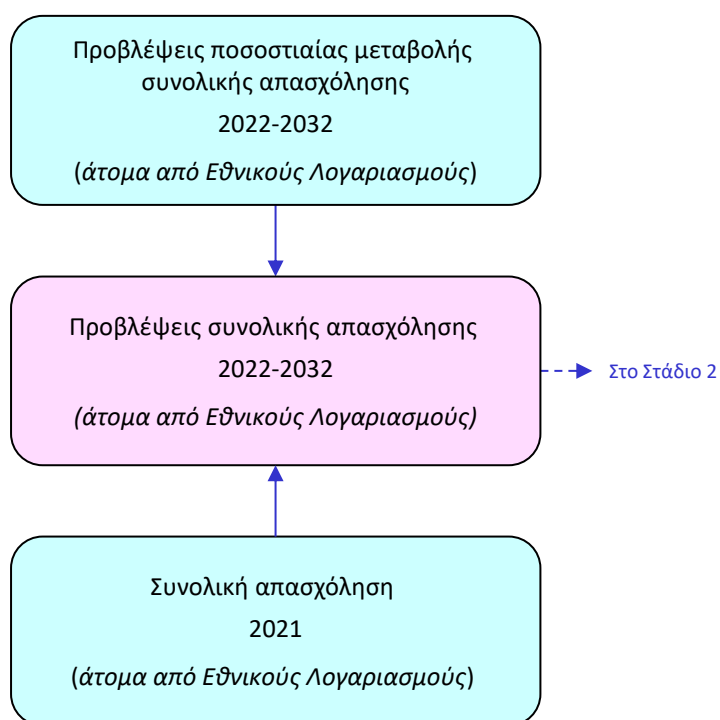
Οι προβλέψεις για τις ποσοστιαίες μεταβολές της συνολικής απασχόλησης παρέχονται από το Υπουργείο Οικονομικών. Οι προβλέψεις αυτές διενεργήθηκαν για τα άτομα στους Εθνικούς Λογαριασμούς, τα οποία αναφέρονται σε ισοδύναμο πλήρως απασχολουμένων, και δόθηκαν πάνω σε ετήσια βάση για την περίοδο 2022-2032.

Επισημαίνεται ότι οι προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών για τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές της συνολικής απασχόλησης, έγιναν σε συσχετισμό με τις ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) και της Παραγωγικότητας.

Στη συνέχεια, οι προβλεπόμενες ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές της συνολικής απασχόλησης εφαρμόστηκαν πάνω στα τελευταία διαθέσιμα πραγματικά στοιχεία της απασχόλησης τα οποία παρέχονται από τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου. Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για τη συνολική απασχόληση, τα οποία περιέχονται στους Εθνικούς Λογαριασμούς, αναφέρονται στο έτος 2021.

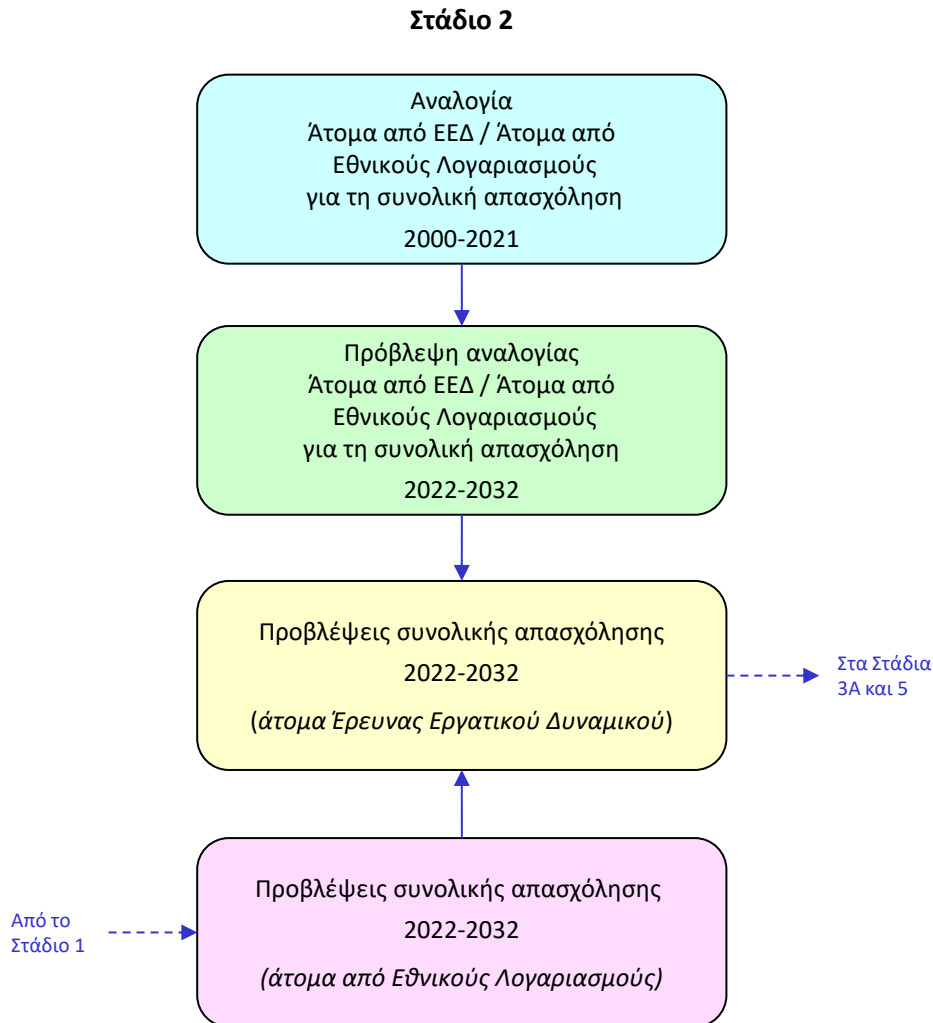
Η διεργασία αυτή (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές της απασχόλησης επί την πραγματική απασχόληση του έτους 2021) παρείχε τις ετήσιες προβλέψεις της συνολικής απασχόλησης για τα άτομα από τους Εθνικούς Λογαριασμούς για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 1

**Στάδιο 2: Πρόβλεψη συνολικής απασχόλησης 2022-2032
(άτομα Έρευνας Εργατικού Δυναμικού)**

Με στόχο τη μετατροπή των απασχολούμενων ατόμων από τους Εθνικούς Λογαριασμούς σε αριθμό απασχολούμενων ατόμων Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) για τα έτη της περιόδου 2022-2032, διενεργήθηκε πρόβλεψη της αναλογίας (Άτομα από ΕΕΔ / Άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς) για τη συνολική απασχόληση.

Πάνω στα πραγματικά στοιχεία της αναλογίας αυτής για την περίοδο 2000-2021, δοκιμάστηκαν επτά διαφορετικά μοντέλα που παρείχαν τις προβλέψεις. Τα μοντέλα τα οποία εφαρμόζαν καλύτερα πάνω στα πραγματικά στοιχεία, εκτιμήθηκε ότι ήταν τα ακόλουθα:

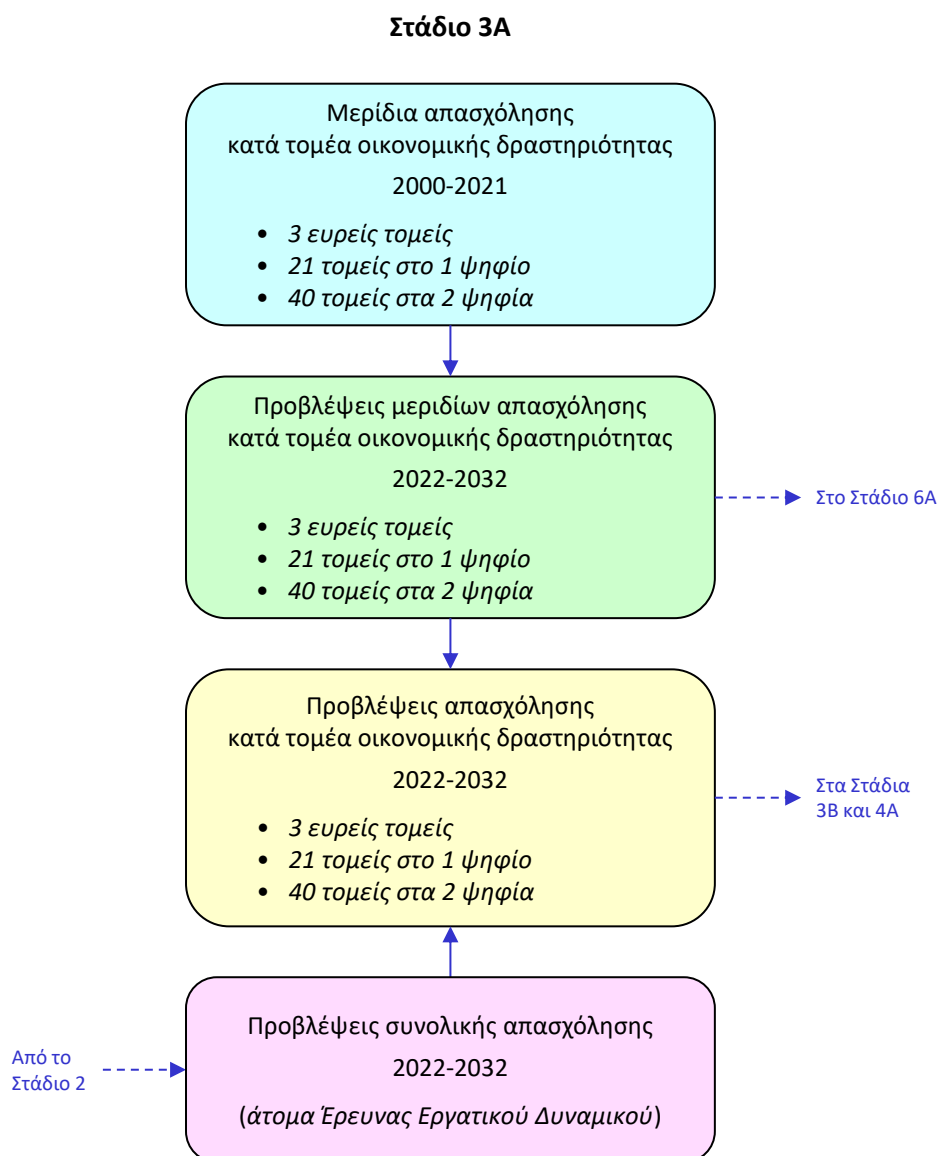
- Γραμμικό μοντέλο παλινδρόμησης
- Εκθετικό μοντέλο παλινδρόμησης

Ο μέσος όρος των προβλέψεων των πιο πάνω μοντέλων παρείχε τις ετήσιες προβλέψεις της αναλογίας (Άτομα από ΕΕΔ / Άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς) για τη συνολική απασχόληση την περίοδο 2022-2032.

Η εφαρμογή της προβλεπόμενης αναλογίας (Άτομα από ΕΕΔ / Άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς) πάνω στην προβλεπόμενη συνολική απασχόληση (άτομα από Εθνικούς Λογαριασμούς) για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032, παρείχε τις προβλέψεις για τη συνολική απασχόληση σε άτομα ΕΕΔ.

Στάδιο 3Α: Προβλέψεις απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 2022-2032

Με στόχο την πρόβλεψη της απασχόλησης σε άτομα Έρευνας Εργατικού Δυναμικού κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, έγιναν προβλέψεις των μεριδίων απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για την περίοδο 2022-2032.

Πάνω στα πραγματικά στοιχεία των μεριδίων απασχόλησης για την περίοδο 2000-2021, δοκιμάστηκαν επτά διαφορετικά μοντέλα που παρείχαν τις προβλέψεις. Επισημαίνεται ότι οι προβλέψεις έγιναν με αλληλουχία για τους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, τους

21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο ένα ψηφίο ανάλυσης και τους 40 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στα δύο ψηφία ανάλυσης.

Τα μοντέλα τα οποία εφάρμοζαν καλύτερα πάνω στα πραγματικά στοιχεία, επιλέγηκαν κατά περίπτωση. Σε κάποιες περιπτώσεις όπου δύο ή περισσότερα μοντέλα εφάρμοζαν περίπου το ίδιο καλά πάνω στα πραγματικά στοιχεία, χρησιμοποιήθηκε ο μέσος όρος των προβλέψεων των μοντέλων αυτών. Τα μοντέλα αυτά παρείχαν τα προβλεπόμενα μερίδια απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για την περίοδο 2022-2032.

Η εφαρμογή των προβλεπόμενων μεριδίων απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας πάνω στην προβλεπόμενη συνολική απασχόληση, παρείχε τις προβλέψεις για την απασχόληση κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 3B: Προβλέψεις απασχόλησης κατά επάγγελμα 2022-2032

Το Στάδιο αυτό χωρίζεται σε τρία διαφορετικά μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά στην παροχή προβλέψεων για την απασχόληση στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες, στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης και στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, το δεύτερο μέρος αφορά στην παροχή προβλέψεων για την απασχόληση στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και το τρίτο μέρος αφορά στην παροχή προβλέψεων για την απασχόληση στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης.

Στάδιο 3B - Μέρος 1: Προβλέψεις απασχόλησης στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες, στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης και στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης 2022-2032

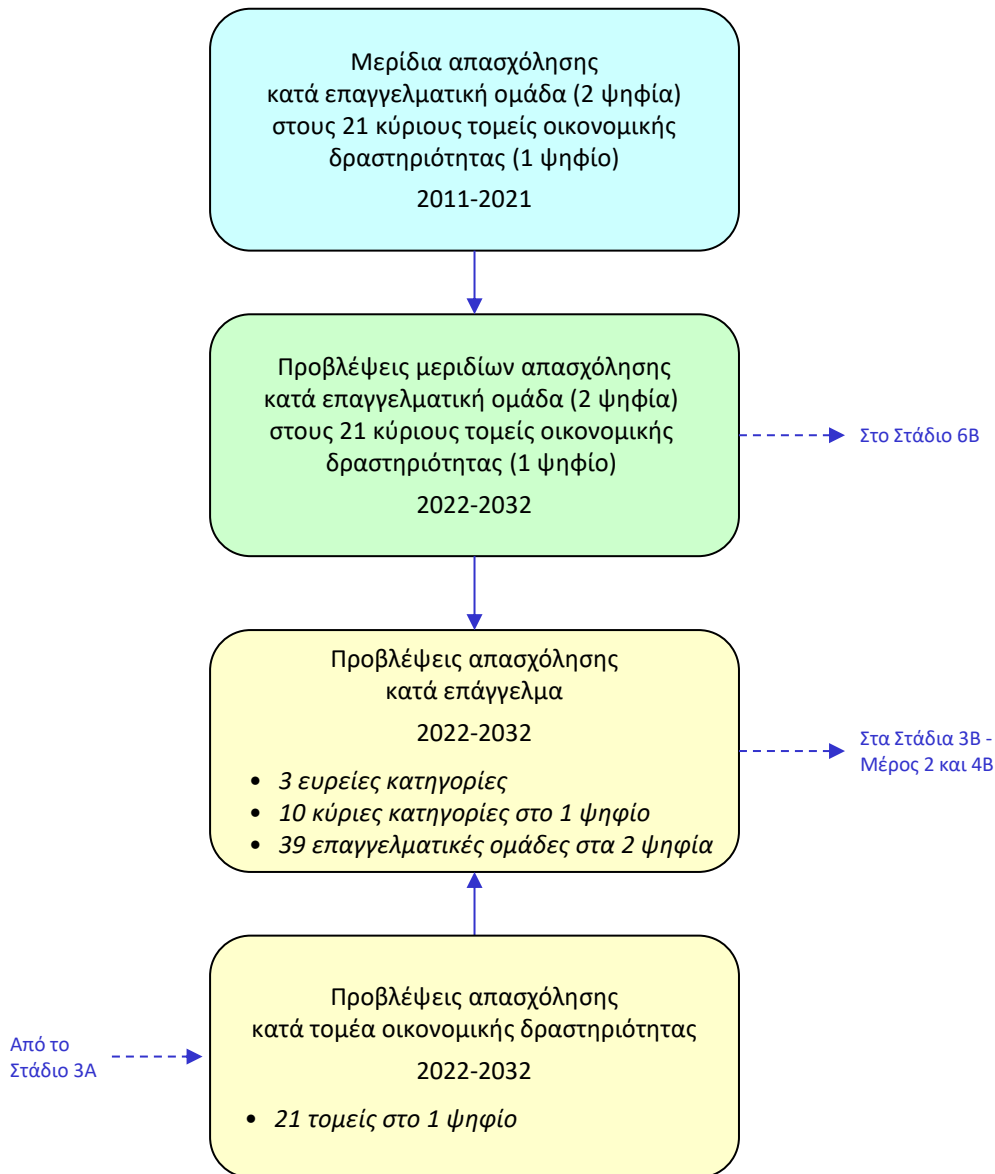
Με στόχο την πρόβλεψη της απασχόλησης μέχρι και τις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, αξιοποιήθηκε η δομή της απασχόλησης από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για την περίοδο 2011-2021. Συγκεκριμένα, ετοιμάστηκε η μήτρα απασχόλησης τομέα οικονομικής δραστηριότητας (21 κύριοι τομείς στο 1 ψηφίο ανάλυσης) κατά επαγγελματική ομάδα (39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης) για κάθε ένα έτος της περιόδου 2011-2021.

Στη συνέχεια, υπολογίστηκαν τα μερίδια απασχόλησης των 39 επαγγελματικών ομάδων (2 ψηφία ανάλυσης) στους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας (1 ψηφίο ανάλυσης) για την περίοδο 2011-2021, στη βάση των οποίων διενεργήθηκε πρόβλεψη των μεριδίων απασχόλησης για τα έτη της περιόδου 2022-2032. Η πρόβλεψη έγινε με τη χρήση του υπερβολικού μοντέλου, όπου το μερίδιο απασχόλησης των επαγγελματικών ομάδων στους τομείς οικονομικής δραστηριότητας ήταν τουλάχιστον 5%, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε ο σταθμικός μέσος όρος των μεριδίων, δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στα πιο πρόσφατα στοιχεία.

Η εφαρμογή των προβλεπόμενων μεριδίων απασχόλησης των 39 επαγγελματικών ομάδων πάνω στην προβλεπόμενη απασχόληση των 21 κύριων τομέων οικονομικής δραστηριότητας, παρείχε τις προβλέψεις για την απασχόληση στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία

ανάλυσης, στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης και στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 3B - Μέρος 1

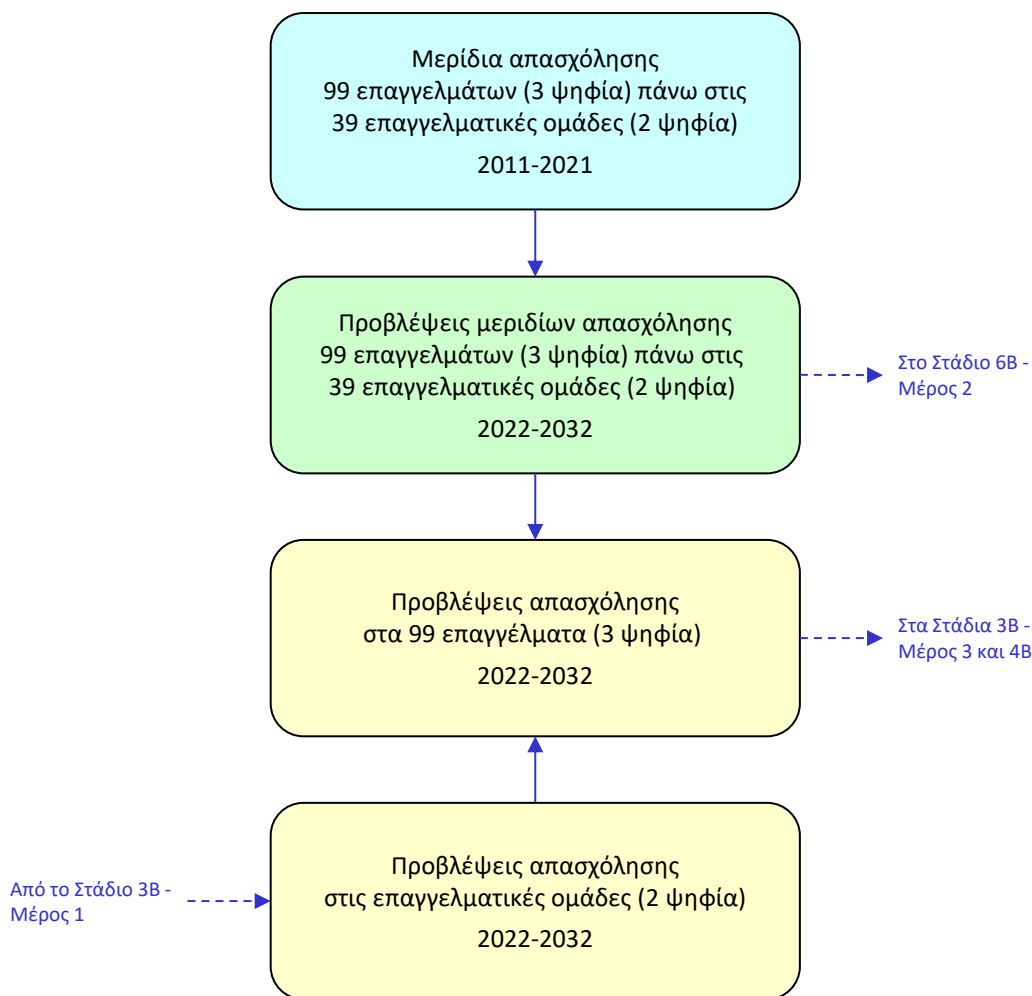
Στάδιο 3B - Μέρος 2: Προβλέψεις απασχόλησης στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης 2022-2032

Με στόχο την πρόβλεψη της απασχόλησης στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης, αξιοποιήθηκε η κατανομή της απασχόλησης από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για την περίοδο 2011-2021. Συγκεκριμένα, εξάχθηκε η κατανομή της απασχόλησης στα επαγγέλματα (3 ψηφία ανάλυσης) για την κάθε μια από τις 39 επαγγελματικές ομάδες (2 ψηφία ανάλυσης) για την περίοδο 2011-2021.

Ακολούθως, υπολογίστηκαν τα μερίδια απασχόλησης των επαγγελματιών (3 ψηφία ανάλυσης) πάνω στην απασχόληση της κάθε επαγγελματικής ομάδας (2 ψηφία ανάλυσης) για την περίοδο

2011-2021, στη βάση των οποίων διενεργήθηκε πρόβλεψη των μεριδίων απασχόλησης για τα έτη της περιόδου 2022-2032. Η πρόβλεψη έγινε με τη χρήση του λογαριθμικού ή υπερβολικού μοντέλου (όποιο μοντέλο εφαρμόζε καλύτερα στα στοιχεία), όπου ο μέσος όρος του μεριδίου απασχόλησης των επαγγελματιών ήταν τουλάχιστον 5%, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε ο σταθμικός μέσος όρος των μεριδίων, δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στα πιο πρόσφατα στοιχεία.

Στάδιο 3B - Μέρος 2

Η εφαρμογή των προβλεπόμενων μεριδίων απασχόλησης των επαγγελματιών (3 ψηφία ανάλυσης) πάνω στην προβλεπόμενη απασχόληση της επαγγελματικής ομάδας (2 ψηφία ανάλυσης) στην οποία ανήκουν, παρείχε τις προβλέψεις για την απασχόληση στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

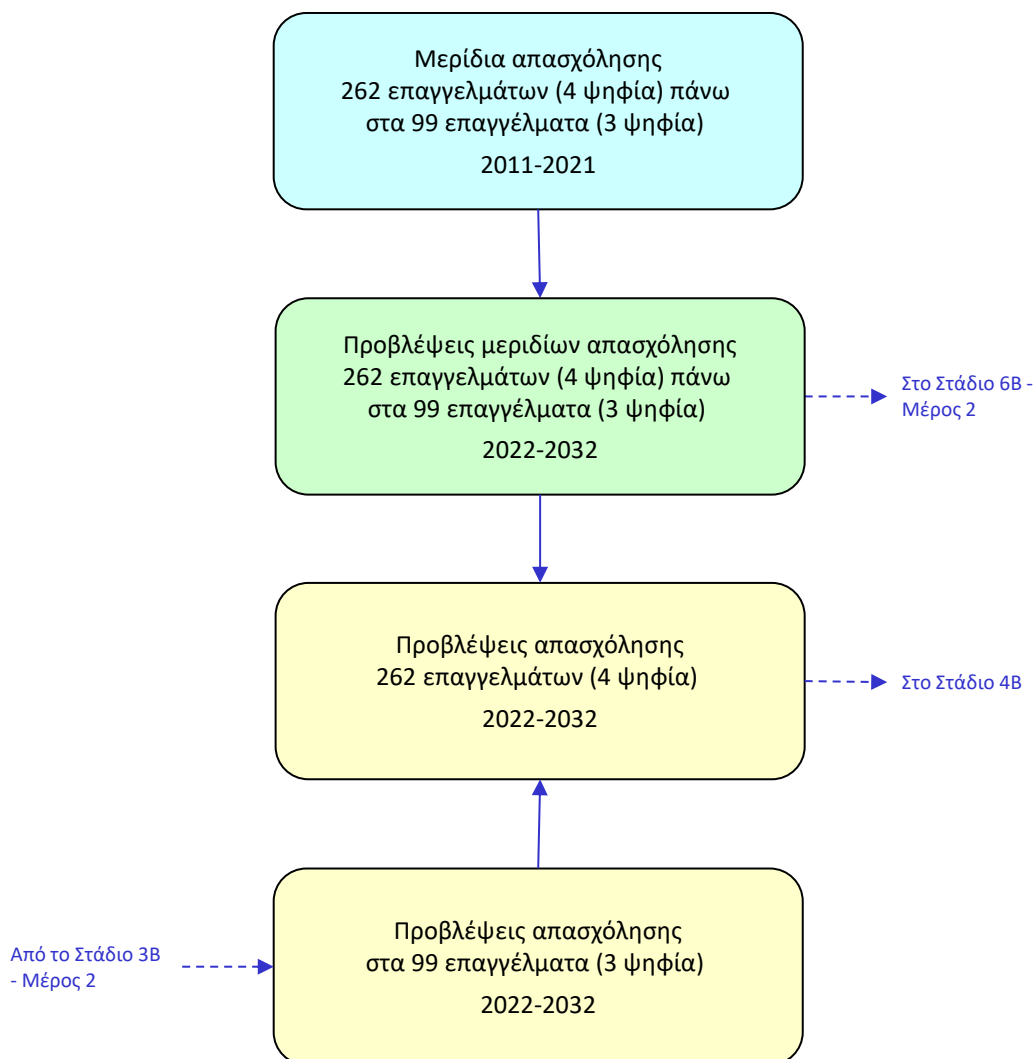
Στάδιο 3B - Μέρος 3: Προβλέψεις απασχόλησης στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης 2022-2032

Με στόχο την πρόβλεψη της απασχόλησης στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης, αξιοποιήθηκε η δομή της απασχόλησης (μερίδια απασχόλησης 262 επαγγελματιών στα 4 ψηφία πάνω στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία) για την περίοδο 2011-2021. Συγκεκριμένα, εξάχθηκε η

κατανομή της απασχόλησης στα επαγγέλματα (4 ψηφία ανάλυσης) για κάθε ένα από τα 99 επαγγέλματα (3 ψηφία ανάλυσης) για την περίοδο 2011-2021.

Ακολούθως, υπολογίστηκαν τα μερίδια απασχόλησης των επαγγελματιών (4 ψηφία ανάλυσης) πάνω στην απασχόληση του κάθε επαγγέλματος (3 ψηφία ανάλυσης) για την περίοδο 2011-2021, στη βάση των οποίων διενεργήθηκε πρόβλεψη των μεριδίων απασχόλησης για τα έτη της περιόδου 2022-2032. Η πρόβλεψη έγινε με τη χρήση του λογαριθμικού ή υπερβολικού μοντέλου (όποιο μοντέλο εφάρμοζε καλύτερα στα στοιχεία), όπου ο μέσος όρος του μεριδίου απασχόλησης των επαγγελματιών ήταν τουλάχιστον 5%, ενώ στις υπόλοιπες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε ο σταθμικός μέσος όρος των μεριδίων, δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στα πιο πρόσφατα στοιχεία.

Στάδιο 3B - Μέρος 3

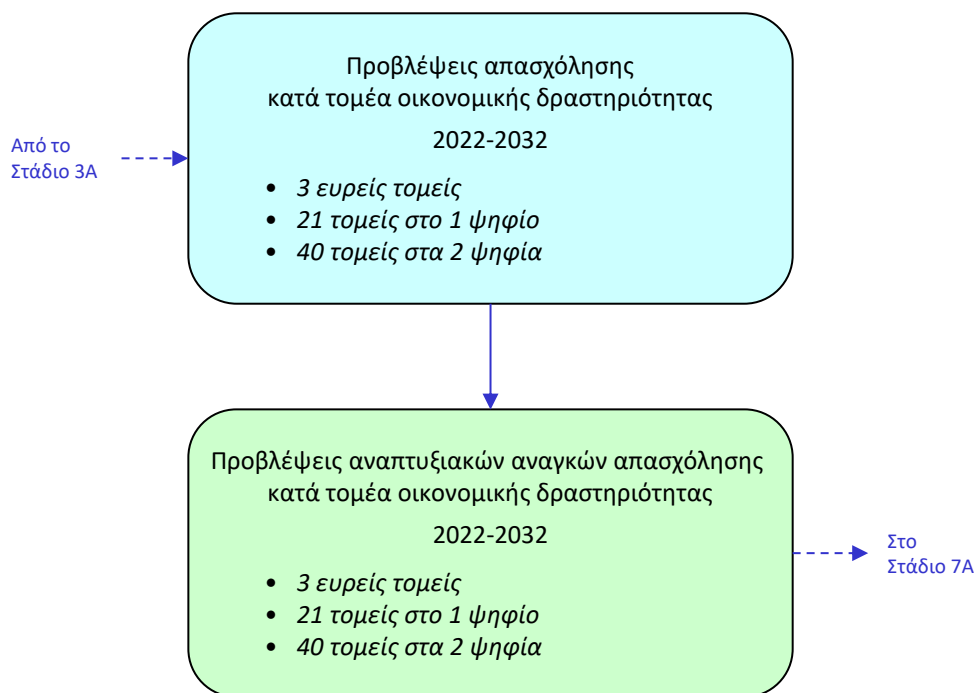
Η εφαρμογή των προβλεπόμενων μεριδίων απασχόλησης των επαγγελματιών (4 ψηφία ανάλυσης) πάνω στην προβλεπόμενη απασχόληση των επαγγελματιών (3 ψηφία ανάλυσης) στην οποία ανήκουν, παρείχε τις προβλέψεις για την απασχόληση στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 4A: Προβλέψεις αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 2022-2032

Οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης ορίζονται ως η μεταβολή στον αριθμό των απασχολουμένων από έτος σε έτος και υπολογίστηκαν από τις προβλέψεις απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, όπως αυτές εξάχθηκαν από το Στάδιο 3A.

Με την ολοκλήρωση του σταδίου αυτού, παρέχονται οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, στους 21 κύριους τομείς στο 1 ψηφίο ανάλυσης και στους 40 τομείς στα 2 ψηφία ανάλυσης για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 4A

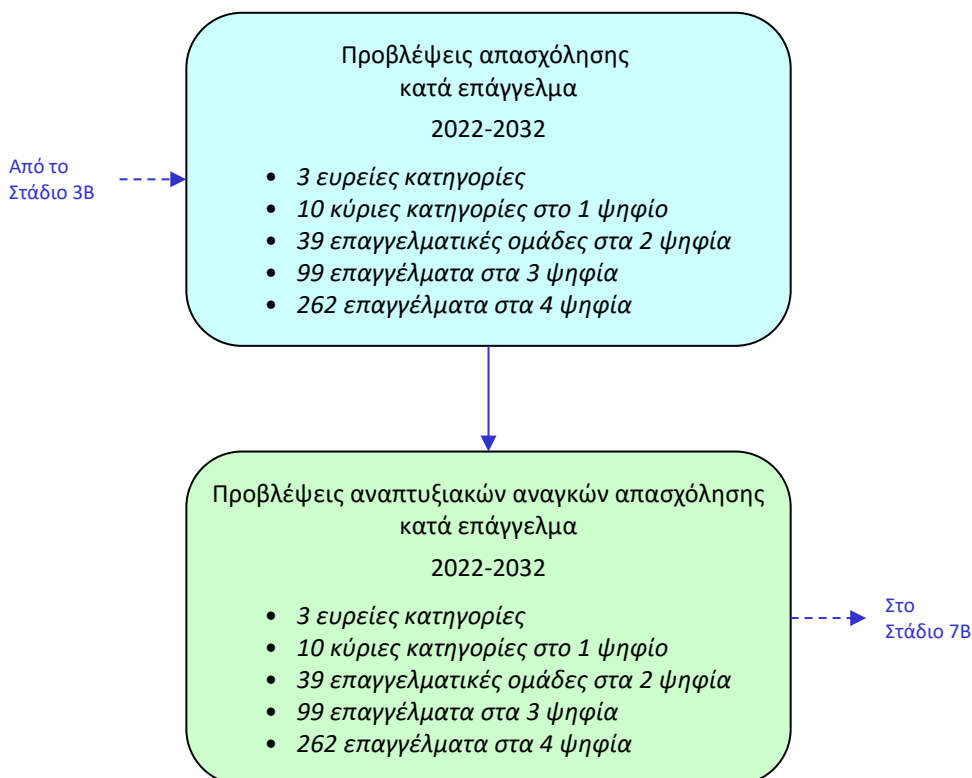

Στάδιο 4B: Προβλέψεις αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης κατά επάγγελμα 2022-2032

Οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης ορίζονται ως η μεταβολή στον αριθμό των απασχολουμένων από έτος σε έτος και υπολογίστηκαν από τις προβλέψεις απασχόλησης κατά επάγγελμα, όπως αυτές εξάχθηκαν από το Στάδιο 3B.

Με την ολοκλήρωση του σταδίου αυτού, παρέχονται οι αναπτυξιακές ανάγκες απασχόλησης στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες, στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 4B

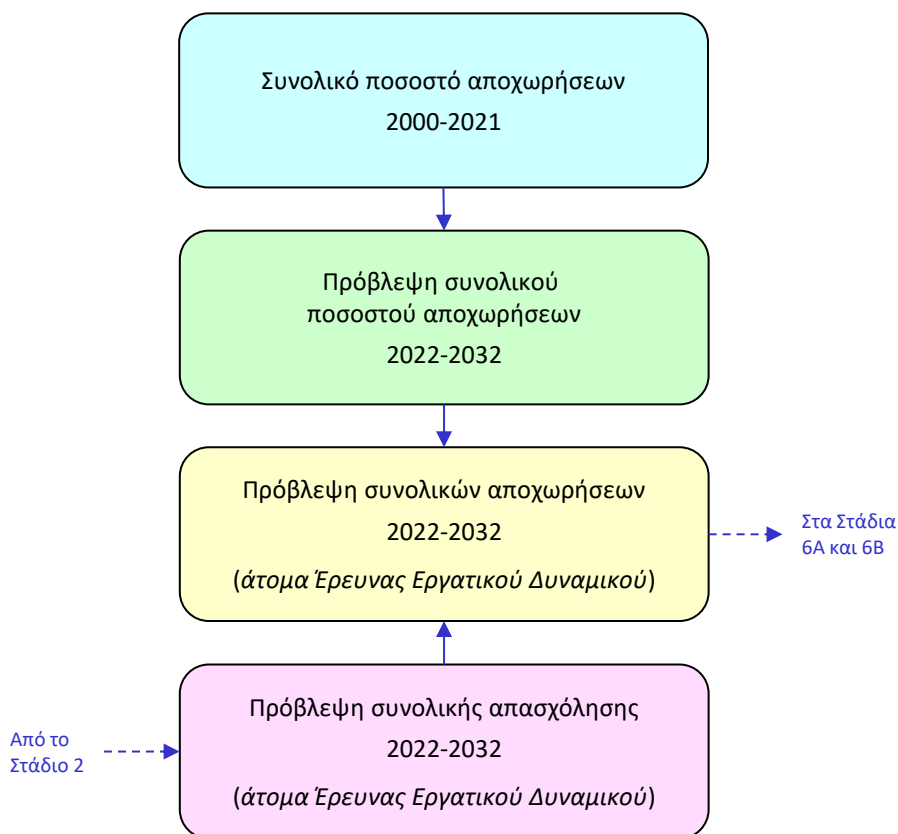
Στάδιο 5: Πρόβλεψη συνολικών αποχωρήσεων 2022-2032

Με στόχο την πρόβλεψη των συνολικών αποχωρήσεων, έγινε πρόβλεψη του συνολικού ποσοστού αποχωρήσεων για την περίοδο 2022-2032. Το ποσοστό αυτό εξάχθηκε από τη διαίρεση του αριθμού των αποχωρήσεων με τον αριθμό των απασχολούμενων, αξιοποιώντας τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού. Επισημαίνεται ότι λήφθηκαν υπόψη μόνο οι μόνιμες αποχωρήσεις από την αγορά εργασίας και ως τέτοιες θεωρούνται εκείνες που έγιναν εξαιτίας οικογενειακών/προσωπικών λόγων, συνταξιοδότησης και ασθένειας/ανικανότητας για εργασία.

Με βάση το συνολικό ποσοστό αποχωρήσεων για την περίοδο 2000-2021, έγινε πρόβλεψη του ποσοστού για την περίοδο 2022-2032. Πάνω στο συνολικό ποσοστό αποχωρήσεων για τα έτη της περιόδου 2000-2021, δοκιμάστηκαν επτά διαφορετικά μοντέλα που παρείχαν τις προβλέψεις. Το μοντέλο που εφαρμόζε καλύτερα πάνω στα πραγματικά στοιχεία, εκτιμήθηκε ότι ήταν το υπερβολικό μοντέλο παλινδρόμησης με τη χρήση διαστήματος εμπιστοσύνης, το οποίο παρείχε τις ετήσιες προβλέψεις του συνολικού ποσοστού αποχωρήσεων για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Οι προβλέψεις για το συνολικό ποσοστό αποχωρήσεων κατά την περίοδο 2022-2032, εφαρμόστηκαν πάνω στις προβλέψεις της συνολικής απασχόλησης, όπως αυτές εξάχθηκαν από το Στάδιο 2, δίνοντας έτσι τις προβλέψεις των συνολικών αποχωρήσεων για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 5

Στάδιο 6A: Προβλέψεις αποχωρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 2022-2032

Το Στάδιο αυτό χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά στην παροχή προβλέψεων αποχωρήσεων για τους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης και το δεύτερο μέρος αφορά στην παροχή προβλέψεων στους 40 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στα 2 ψηφία ανάλυσης.

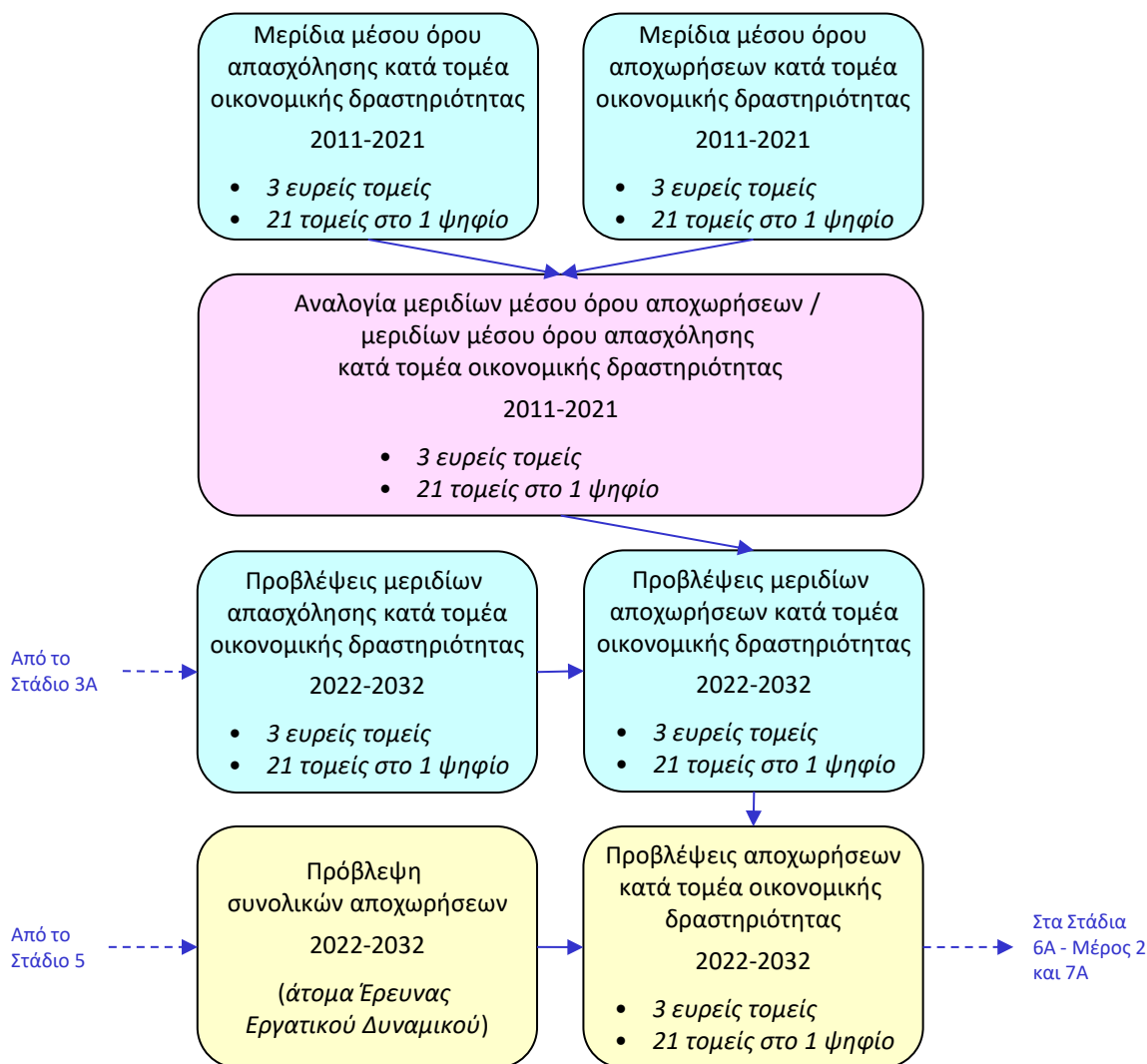
Στάδιο 6A - Μέρος 1: Προβλέψεις των αποχωρήσεων στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης 2022-2032

Με στόχο την πρόβλεψη των αποχωρήσεων στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης, έγινε πρόβλεψη των μεριδίων αποχωρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, τα οποία υπολογίστηκαν με την εφαρμογή της αναλογίας «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας πάνω στις προβλέψεις των μεριδίων απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, όπως αυτά εξάχθηκαν από το Στάδιο 3A.

Η αναλογία «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» υπολογίστηκε με αλληλουχία για τους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης, αξιοποιώντας στοιχεία από την

Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για την περίοδο 2011-2021. Χρησιμοποιήθηκε η ίδια αναλογία για το κάθε έτος της περιόδου 2022-2032 στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης, αφού δεν παρατηρήθηκαν μεγάλες διακυμάνσεις στην αναλογία αυτή όπως αποδείχθηκε από τα διαθέσιμα στοιχεία.

Στάδιο 6Α - Μέρος 1

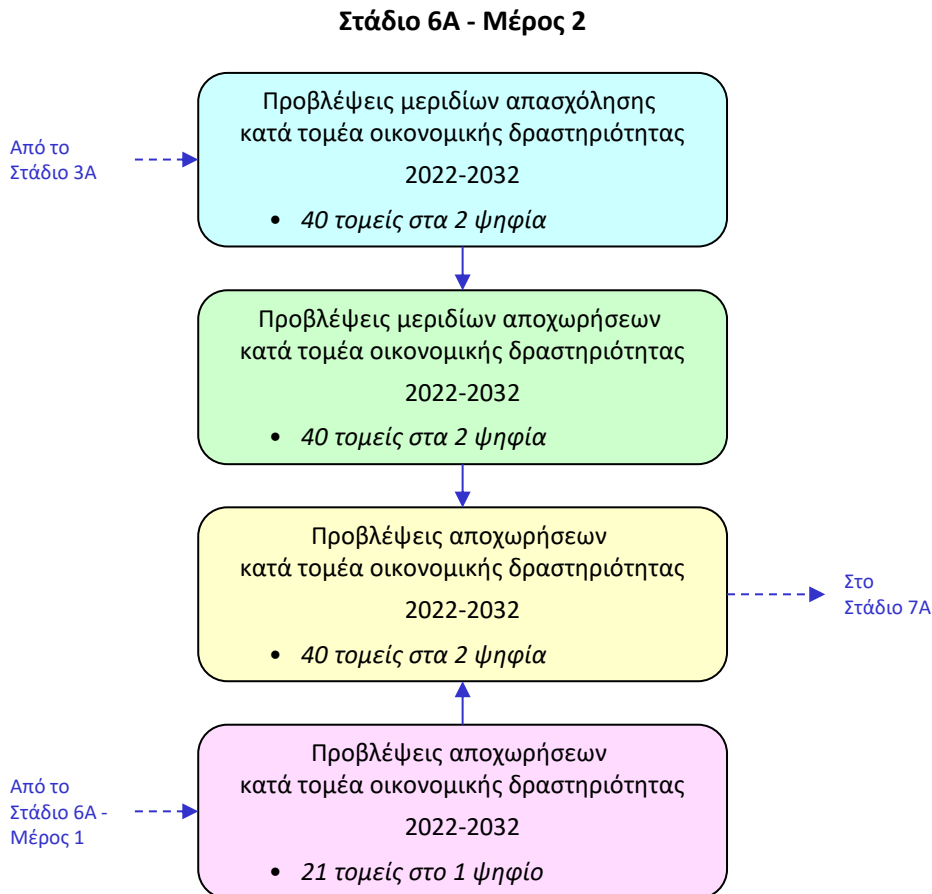

Η εφαρμογή της αναλογίας «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας πάνω στις προβλέψεις των μεριδίων απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, παρείχε τις προβλέψεις των μεριδίων αποχωρήσεων στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στη συνέχεια, η εφαρμογή των προβλέψεων μεριδίων αποχωρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας πάνω στην πρόβλεψη των συνολικών αποχωρήσεων, όπως αυτή εξάχθηκε από το Στάδιο 5, παρείχε τις προβλέψεις των αποχωρήσεων στους 3 ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας και τους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 6Α - Μέρος 2: Προβλέψεις των αποχωρήσεων στους 40 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στα 2 ψηφία ανάλυσης 2022-2032

Με στόχο την πρόβλεψη των αποχωρήσεων στους 40 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στα 2 ψηφία ανάλυσης, έγινε πρόβλεψη των μεριδίων αποχωρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Μετά από συνεκτίμηση όλων των διαθέσιμων στοιχείων, κρίθηκε εύλογο όπως τα μερίδια αποχωρήσεων είναι ταυτόσημα με τα μερίδια απασχόλησης, όπως αυτά εξάχθηκαν από το Στάδιο 3Α.

Η εφαρμογή των προβλέψεων των μεριδίων αποχωρήσεων στους 40 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στα 2 ψηφία ανάλυσης πάνω στις προβλέψεις αποχωρήσεων στους 21 τομείς οικονομικής δραστηριότητας στο 1 ψηφίο ανάλυσης, όπως αυτές εξάχθηκαν από το Στάδιο 6Α - Μέρος 1, παρείχαν τις προβλέψεις αποχωρήσεων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

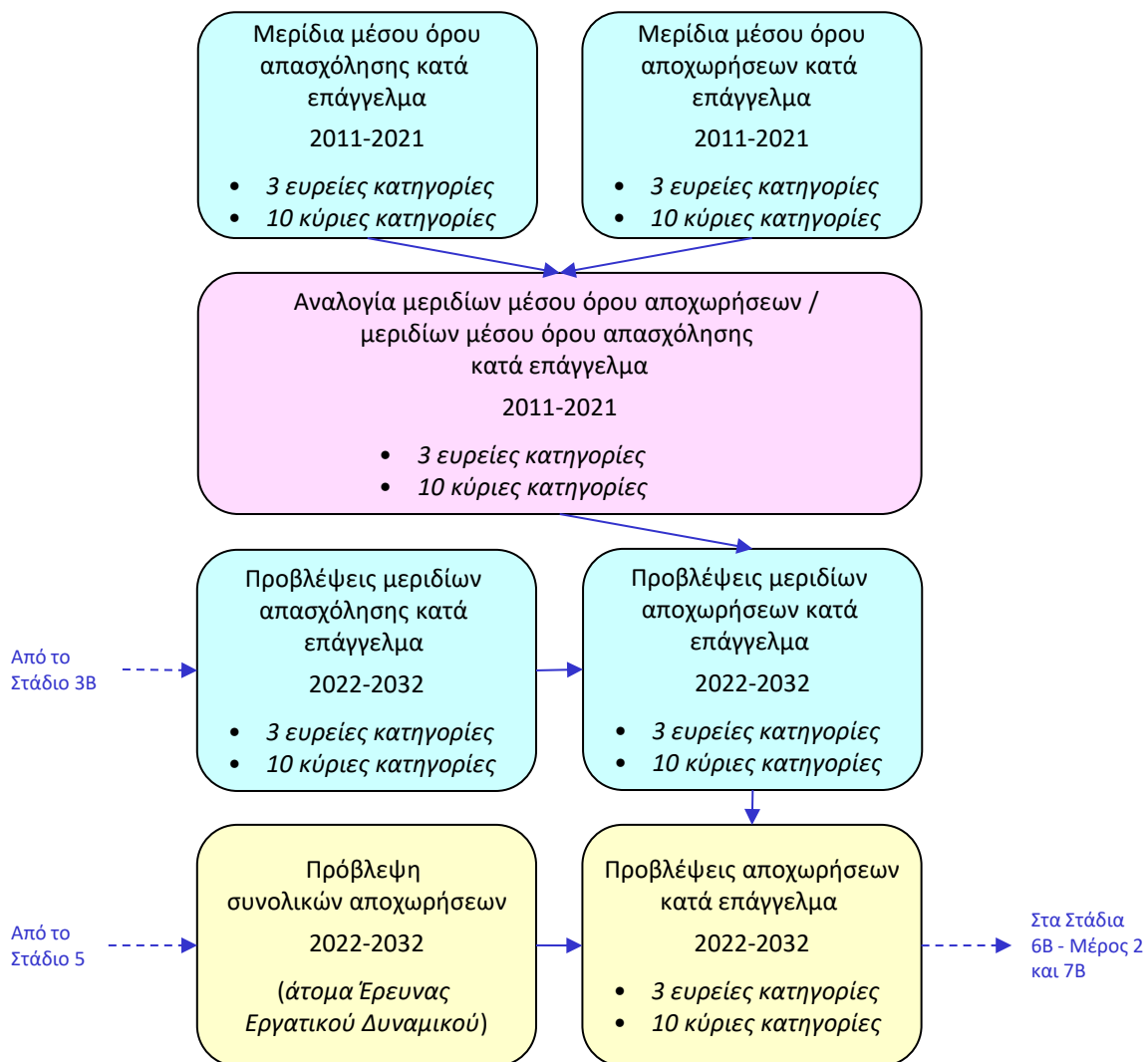
Στάδιο 6B: Προβλέψεις αποχωρήσεων κατά επάγγελμα 2022-2032

Το Στάδιο αυτό χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αφορά στην παροχή προβλέψεων αποχωρήσεων για τις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και τις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης και το δεύτερο μέρος αφορά στην παροχή προβλέψεων για τις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, τα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και τα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης.

Στάδιο 6B - Μέρος 1: Προβλέψεις των αποχωρήσεων στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και τις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης 2022-2032

Με στόχο την πρόβλεψη των αποχωρήσεων στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και τις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, έγινε πρόβλεψη των μεριδίων αποχωρήσεων κατά επάγγελμα τα οποία υπολογίστηκαν με την εφαρμογή της αναλογίας «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» κατά επάγγελμα πάνω στις προβλέψεις των μεριδίων απασχόλησης κατά επάγγελμα, όπως αυτές εξάχθηκαν από το Στάδιο 3B.

Στάδιο 6B - Μέρος 1

Η αναλογία «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» υπολογίστηκε με αλληλουχία για τις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και τις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, αξιοποιώντας στοιχεία από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού για την περίοδο 2011-2021. Χρησιμοποιήθηκε η ίδια αναλογία για το κάθε έτος της περιόδου 2022-2032 στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και τις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, αφού δεν παρατηρήθηκαν μεγάλες διακυμάνσεις στην αναλογία αυτή όπως αποδείχθηκε από τα διαθέσιμα στοιχεία.

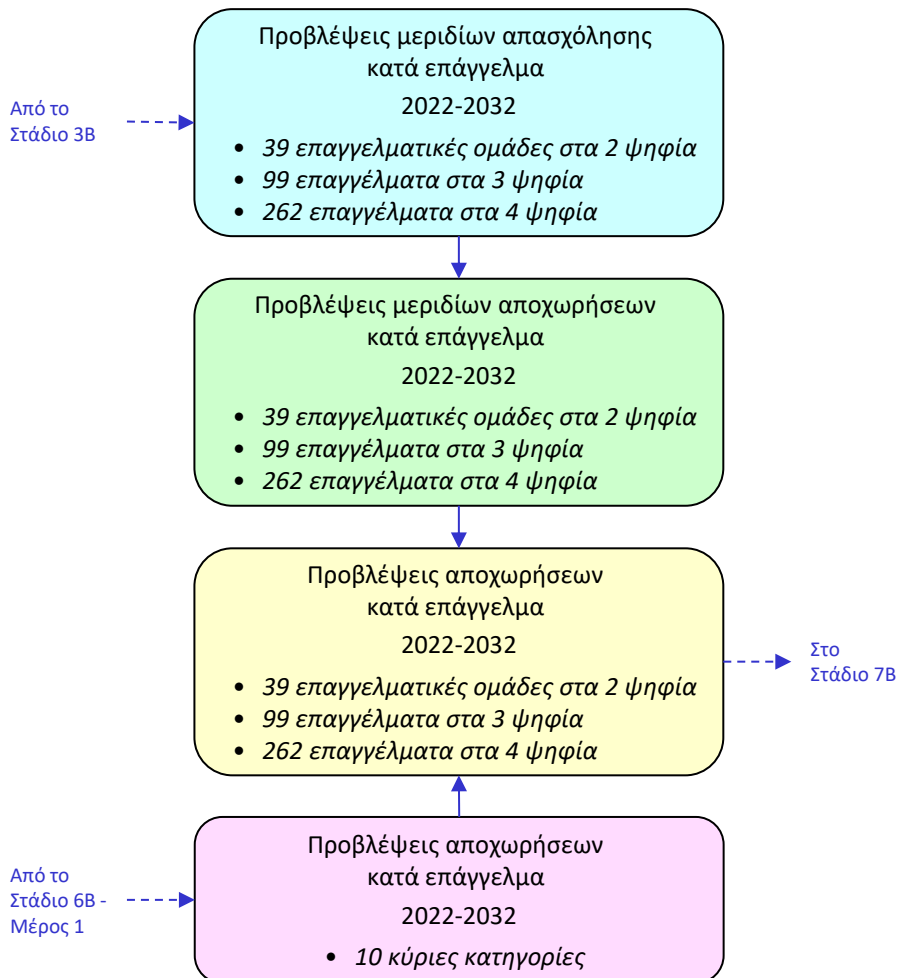
Η εφαρμογή της αναλογίας «Μερίδια μέσου όρου αποχωρήσεων / Μερίδια μέσου όρου απασχόλησης» κατά επάγγελμα πάνω στις προβλέψεις των μεριδίων απασχόλησης κατά επάγγελμα, παρείχε τις προβλέψεις των μεριδίων αποχωρήσεων στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στη συνέχεια, η εφαρμογή των προβλέψεων μεριδίων αποχωρήσεων κατά επάγγελμα πάνω στην πρόβλεψη των συνολικών αποχωρήσεων, όπως αυτή εξάχθηκε από το Στάδιο 5, παρείχε τις προβλέψεις των αποχωρήσεων στις 3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες και τις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 6B - Μέρος 2: Προβλέψεις των αποχωρήσεων στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης 2022-2032

Με στόχο την πρόβλεψη των αποχωρήσεων στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης, διενεργήθηκε πρόβλεψη των μεριδίων αποχωρήσεων κατά επάγγελμα. Μετά από συνεκτίμηση όλων των διαθέσιμων στοιχείων, κρίθηκε εύλογο όπως τα μερίδια αποχωρήσεων είναι ταυτόσημα με τα μερίδια απασχόλησης, όπως αυτά εξάχθηκαν από το Στάδιο 3B.

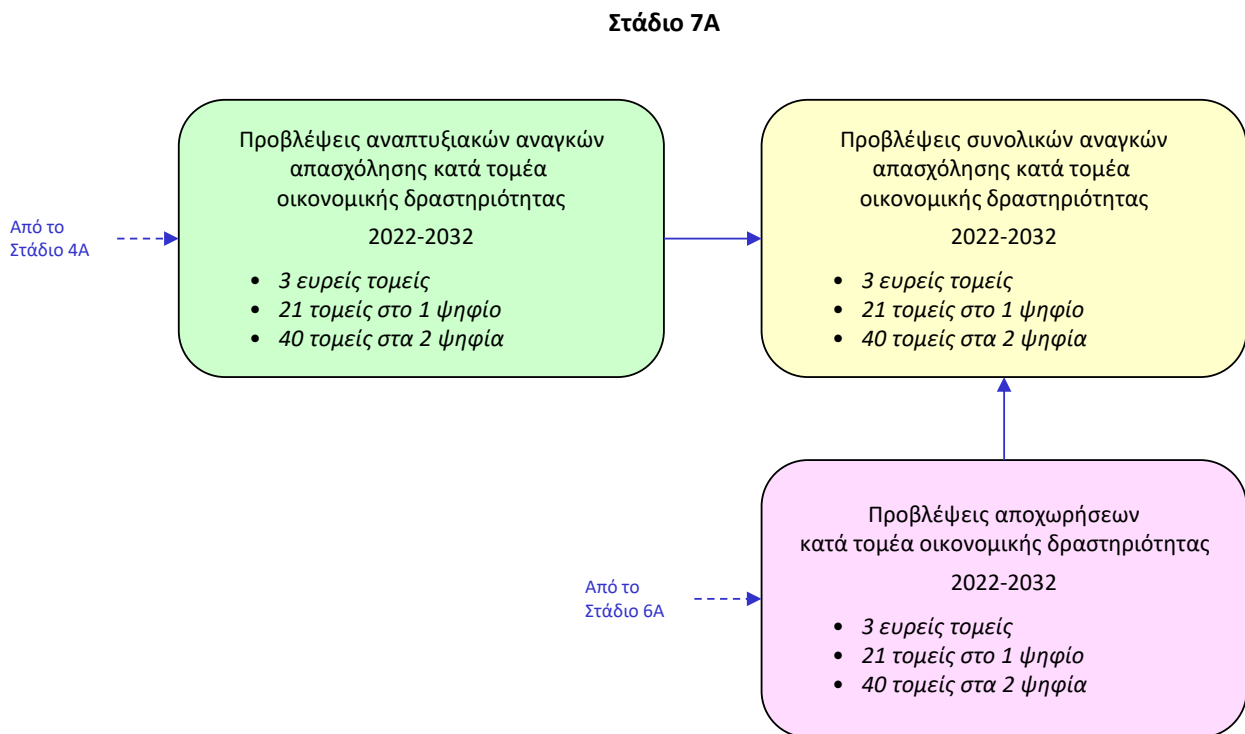
Στάδιο 6B - Μέρος 2

Η εφαρμογή με αλληλουχία των προβλέψεων των μεριδίων αποχωρήσεων στις 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, στα 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και στα 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης πάνω στις προβλέψεις αποχωρήσεων στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, όπως αυτές εξάχθηκαν από το Στάδιο 6B - Μέρος 1, παρείχαν τις προβλέψεις αποχωρήσεων κατά επάγγελμα για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 7A: Προβλέψεις συνολικών αναγκών απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας 2022-2032

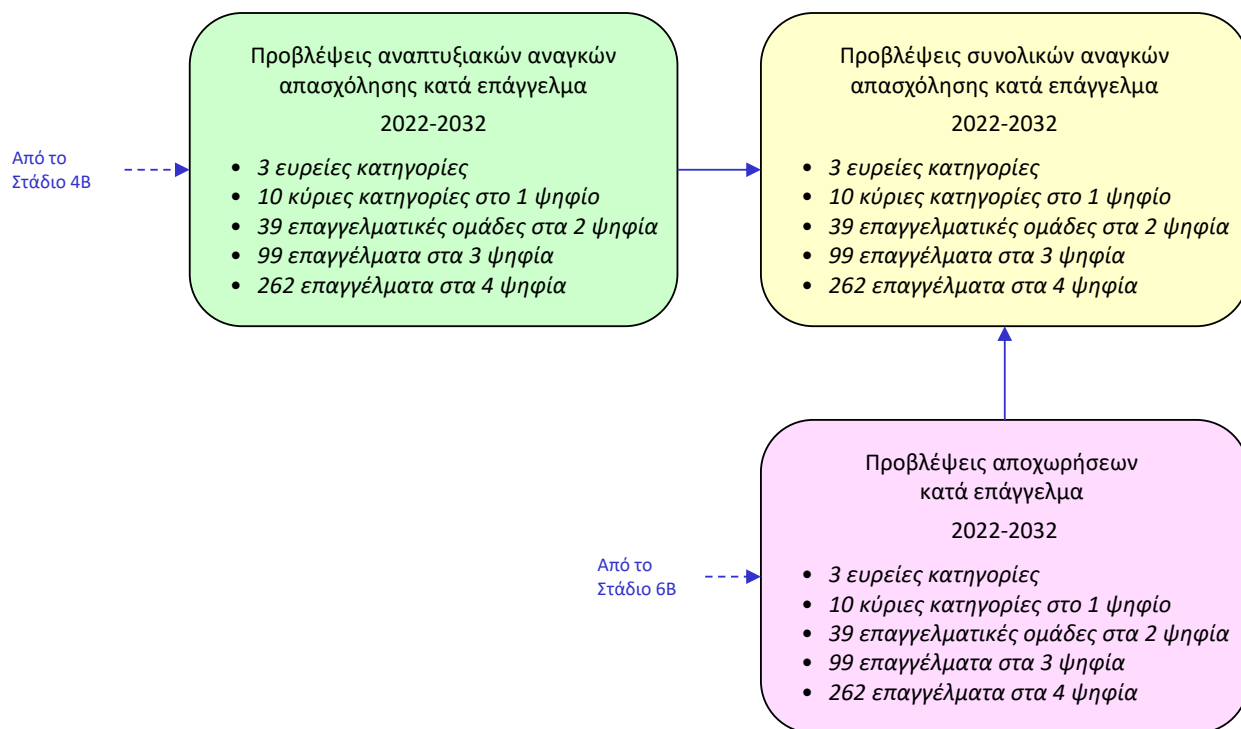
Η πρόσθεση των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης και των αναγκών απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων σε κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας (3 ευρείς τομείς, 21 κύριοι τομείς στο 1 ψηφίο ανάλυσης και 40 τομείς στα 2 ψηφία ανάλυσης), όπως εξάχθηκαν από τα Στάδια 4A και 6A, αντίστοιχα, παρείχε τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 7B: Προβλέψεις συνολικών αναγκών απασχόλησης κατά επάγγελμα 2022-2032

Η πρόσθεση των αναπτυξιακών αναγκών απασχόλησης και των αναγκών απασχόλησης λόγω μόνιμων αποχωρήσεων σε κάθε επάγγελμα (3 ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες, 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες στο 1 ψηφίο ανάλυσης, 39 επαγγελματικές ομάδες στα 2 ψηφία ανάλυσης, 99 επαγγέλματα στα 3 ψηφία ανάλυσης και 262 επαγγέλματα στα 4 ψηφία ανάλυσης), όπως εξάχθηκαν από τα Στάδια 4B και 6B, αντίστοιχα, παρείχε τις συνολικές ανάγκες απασχόλησης κατά επάγγελμα για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 7B

Μεθοδολογία για τις προβλέψεις προσφοράς εργατικού δυναμικού

Η μεθοδολογία διενέργειας προβλέψεων για την προσφορά εργατικού δυναμικού, έχει αναπτυχθεί από τη Διεύθυνση Έρευνας και Προγραμματισμού της ΑνΑΔ και στηρίχτηκε στη μακρόχρονη εμπειρία της στην παροχή προβλέψεων στην Κύπρο.

Η προσφορά εργατικού δυναμικού ή ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός είναι το άθροισμα των απασχολούμενων και των ανέργων. Οι απασχολούμενοι είναι τα άτομα που εργάζονται καθώς επίσης και τα άτομα που έχουν εργασία αλλά απουσιάζουν προσωρινά από αυτή. Οι άνεργοι είναι τα άτομα που δεν εργάζονται, αναζητούν ενεργά εργασία και είναι διαθέσιμα να την αναλάβουν αμέσως.

Μέσα από τη μεθοδολογία για τις προβλέψεις της προσφοράς εργατικού δυναμικού, η οποία χωρίζεται σε 3 κύρια στάδια, παρέχονται προβλέψεις για τον συνολικό οικονομικά ενεργό πληθυσμό 15-64 χρονών καθώς και τον οικονομικά ενεργό ανδρικό και γυναικείο πληθυσμό 15-64 χρονών στην κυπριακή οικονομία την περίοδο 2022-2032.

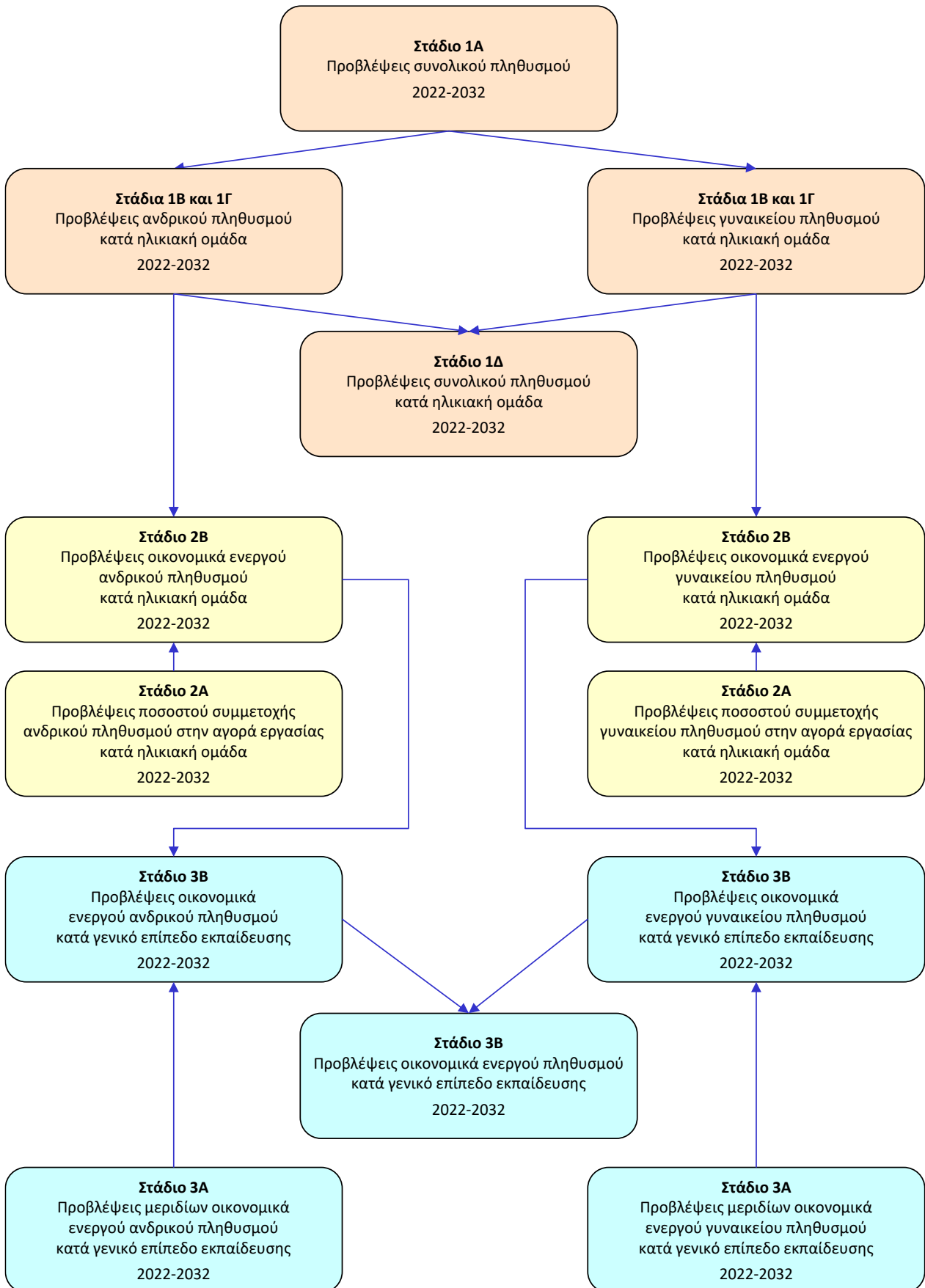

Πρόσθετα, παρέχονται προβλέψεις για την προσφορά εργατικού δυναμικού στα 3 γενικά επίπεδα εκπαίδευσης. Ειδικότερα, παρουσιάζονται στοιχεία για την κατανομή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών στη μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στη μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Συγκεκριμένα, στο πρώτο στάδιο, παρέχονται προβλέψεις για τον συνολικό πληθυσμό κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα. Στο δεύτερο στάδιο, έγιναν προβλέψεις των ποσοστών συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα και ακολούθως εξάχθηκε ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα. Στο τρίτο στάδιο, έγιναν προβλέψεις των μεριδίων του οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά γενικό επίπεδο εκπαίδευσης και φύλο, μέσω των οποίων υπολογίστηκε ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά γενικό επίπεδο εκπαίδευσης και φύλο για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Διαγραμματική απεικόνιση μεθοδολογίας

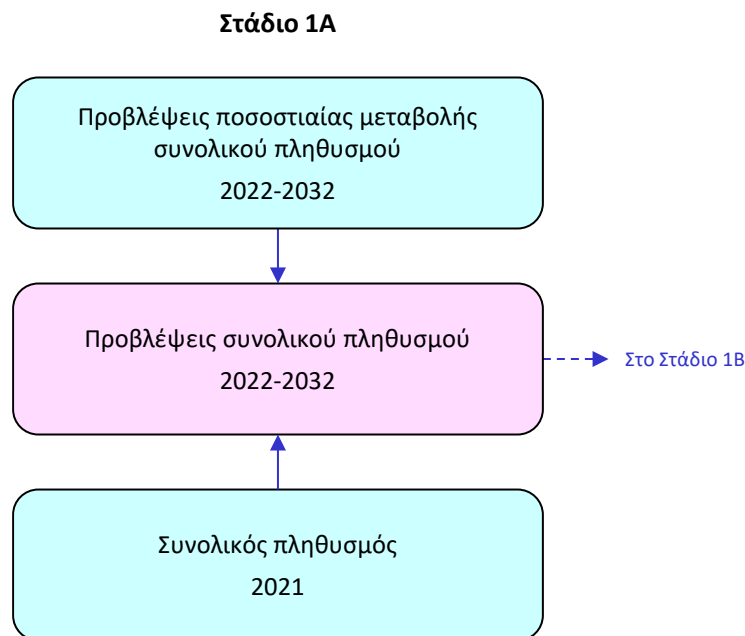

Στάδιο 1A: Προβλέψεις συνολικού πληθυσμού 2022-2032

Οι προβλεπόμενες ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του συνολικού πληθυσμού εξάχθηκαν από τη βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat), όπου περιέχονται οι αναθεωρημένες προβλέψεις «Short-term update of the projected population 2022-2032».

Επισημαίνεται ότι οι αναθεωρημένες προβλέψεις της Eurostat, οι οποίες δημοσιοποιήθηκαν στις 28 Σεπτεμβρίου 2022, έχουν ως βάση τις προβλέψεις του πληθυσμού «Eurorop2019» και έλαβαν υπόψη τις αυξημένες μεταναστευτικές ροές λόγω του πολέμου στην Ουκρανία.

Στη συνέχεια, οι προβλεπόμενες ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του συνολικού πληθυσμού εφαρμόστηκαν πάνω στα τελευταία διαθέσιμα πραγματικά στοιχεία του συνολικού πληθυσμού τα οποία παρέχονται από τη Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου. Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για τον συνολικό πληθυσμό, τα οποία περιέχονται στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, αφορούν στο έτος 2021.

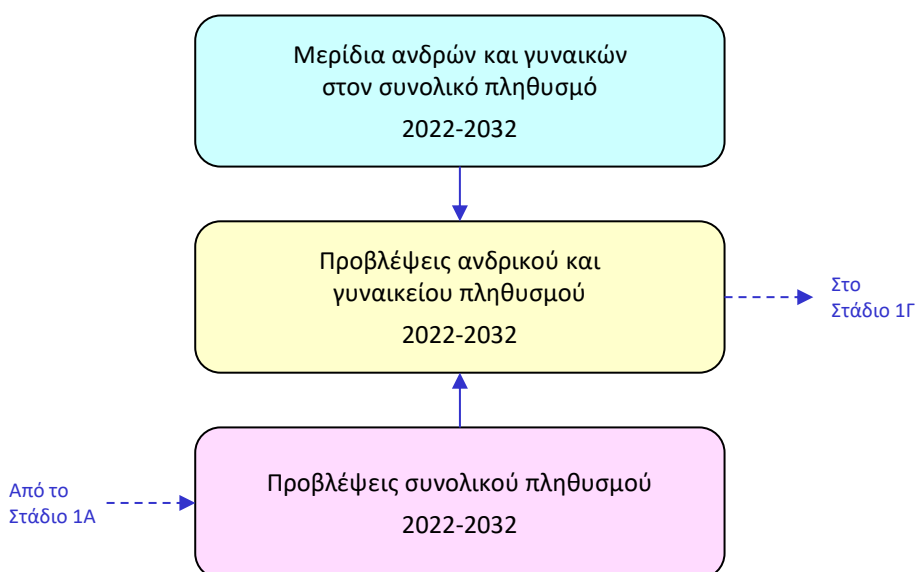
Η διεργασία αυτή (ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές του συνολικού πληθυσμού επί τον συνολικό πληθυσμό του έτους 2021) παρείχε τις ετήσιες προβλέψεις του συνολικού πληθυσμού για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 1B: Προβλέψεις συνολικού πληθυσμού κατά φύλο 2022-2032

Τα προβλεπόμενα μερίδια των ανδρών και των γυναικών πάνω στον συνολικό πληθυσμό, κατά έτος για την περίοδο 2022-2032, εξάχθηκαν από τη βάση δεδομένων της Eurostat. Ειδικότερα, αξιοποιήθηκαν τα στοιχεία από το «Eurorop2019» όπου περιέχονται οι προβλέψεις του συνολικού πληθυσμού κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα.

Ακολούθως, ο προβλεπόμενος συνολικός πληθυσμός εφαρμόστηκε πάνω στα προβλεπόμενα μερίδια των ανδρών και των γυναικών κατά έτος για την περίοδο 2022-2032.

Στάδιο 1B

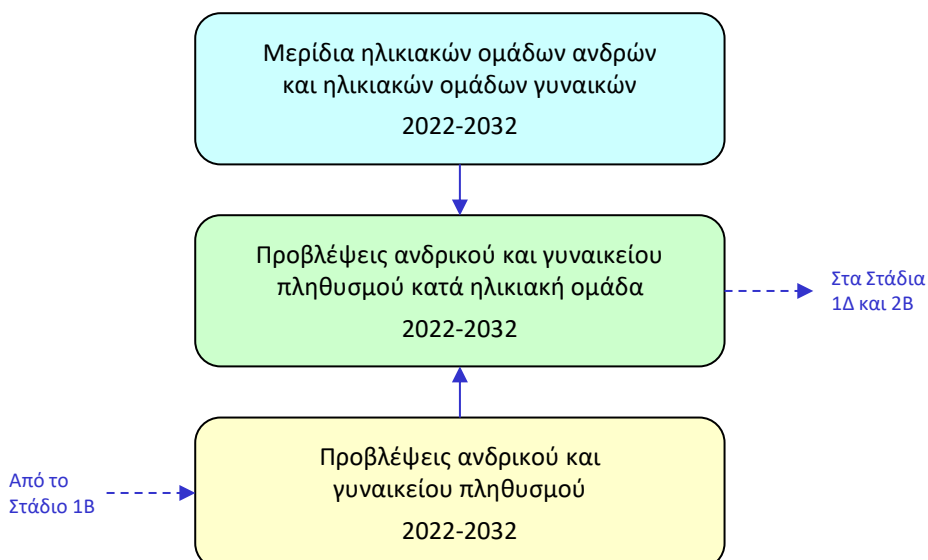

Η διεργασία αυτή (αριθμός συνολικού πληθυσμού επί τα μερίδια των ανδρών και των γυναικών) παρείχε τον προβλεπόμενο ανδρικό και γυναικείο πληθυσμό για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 1Γ: Προβλέψεις ανδρικού και γυναικείου πληθυσμού κατά ηλικιακή ομάδα 2022-2032

Τα προβλεπόμενα μερίδια των ηλικιακών ομάδων των ανδρών και των ηλικιακών ομάδων των γυναικών, πάνω στον ανδρικό και γυναικείο πληθυσμό, αντίστοιχα, κατά έτος για την περίοδο 2022-2032, εξάχθηκαν από τη βάση δεδομένων της Eurostat, και συγκεκριμένα από το «Europop2019».

Στάδιο 1Γ

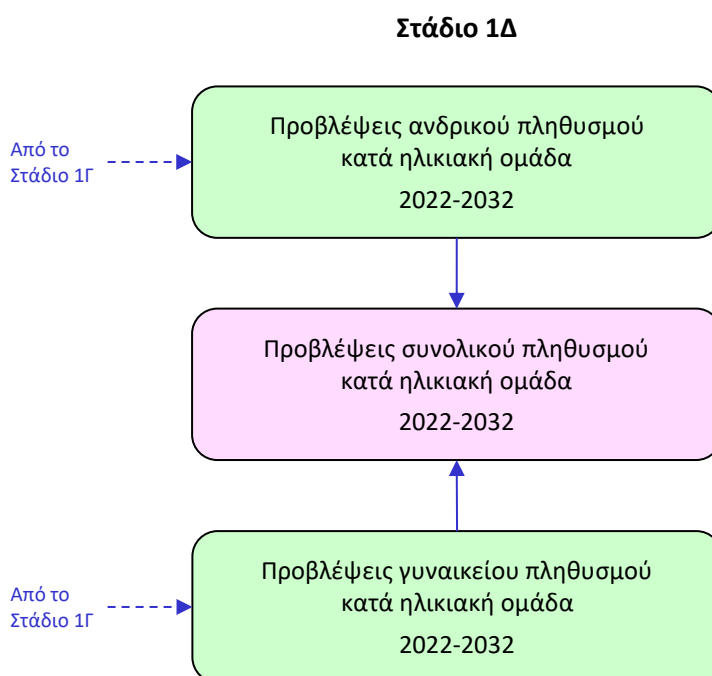

Στη συνέχεια, ο προβλεπόμενος ανδρικός και γυναικείος πληθυσμός εφαρμόστηκε πάνω στα προβλεπόμενα μερίδια των ηλικιακών ομάδων των ανδρών και των ηλικιακών ομάδων των γυναικών, αντίστοιχα, κατά έτος για την περίοδο 2022-2032.

Η διεργασία αυτή (αριθμός ανδρικού πληθυσμού επί τα μερίδια των ηλικιακών ομάδων των ανδρών και αριθμός γυναικείου πληθυσμού επί τα μερίδια των ηλικιακών ομάδων των γυναικών) παρείχε τον προβλεπόμενο ανδρικό και γυναικείο πληθυσμό κατά ηλικιακή ομάδα για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 1Δ: Προβλέψεις συνολικού πληθυσμού κατά ηλικιακή ομάδα 2022-2032

Το άθροισμα του ανδρικού πληθυσμού στις διάφορες ηλικιακές ομάδες και του γυναικείου πληθυσμού στις αντίστοιχες ηλικιακές ομάδες, παρείχε τον προβλεπόμενο συνολικό πληθυσμό κατά ηλικιακή ομάδα για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

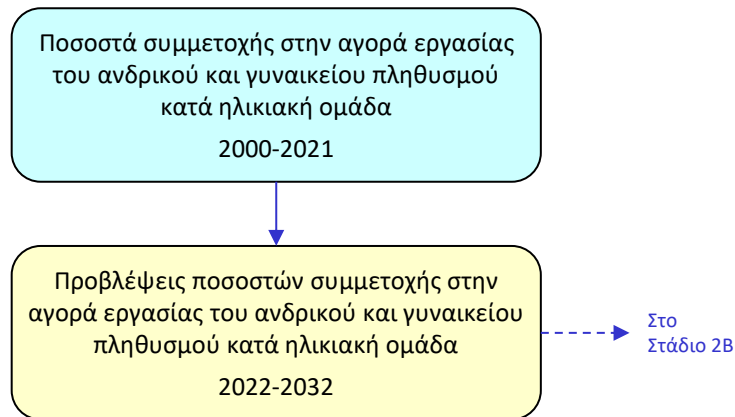

Στάδιο 2Α: Προβλέψεις ποσοστών συμμετοχής πληθυσμού στην αγορά εργασίας κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα 2022-2032

Με στόχο την πρόβλεψη των ποσοστών συμμετοχής του πληθυσμού στην αγορά εργασίας κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα για την περίοδο 2022-2032, διενεργήθηκαν προβλέψεις των ποσοστών συμμετοχής στην αγορά εργασίας του ανδρικού πληθυσμού κατά ηλικιακή ομάδα και του γυναικείου πληθυσμού κατά ηλικιακή ομάδα.

Πάνω στα πραγματικά στοιχεία των ποσοστών συμμετοχής στην αγορά εργασίας του ανδρικού και του γυναικείου πληθυσμού στις διάφορες ηλικιακές ομάδες για την περίοδο 2000-2021, δοκιμάστηκαν επτά διαφορετικά μοντέλα και επιλέγηκαν εκείνα που εφαρμόζαν καλύτερα πάνω στα πραγματικά στοιχεία.

Στάδιο 2A

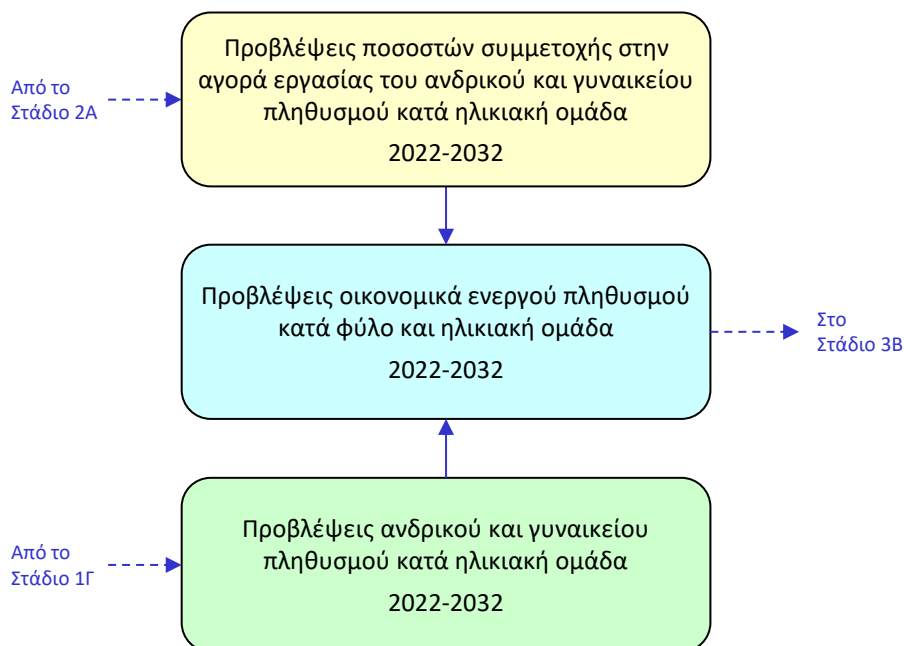

Τα μοντέλα αυτά παρείχαν τα προβλεπόμενα ποσοστά συμμετοχής στην αγορά εργασίας του ανδρικού και του γυναικείου πληθυσμού στις διάφορες ηλικιακές ομάδες για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 2B: Προβλέψεις οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα 2022-2032

Η εφαρμογή των προβλεπόμενων ποσοστών συμμετοχής στην αγορά εργασίας του ανδρικού και γυναικείου πληθυσμού στις διάφορες ηλικιακές ομάδες πάνω στον προβλεπόμενο ανδρικό και γυναικείο πληθυσμό των ίδιων ηλικιακών ομάδων, παρείχε τις προβλέψεις για τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 2B

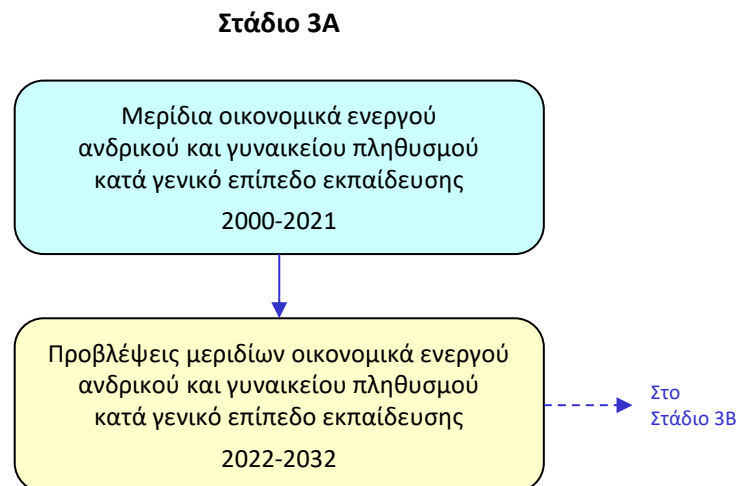

Το άθροισμα του οικονομικά ενεργού ανδρικού πληθυσμού στις διάφορες ηλικιακές ομάδες και του οικονομικά ενεργού γυναικείου πληθυσμού στις ίδιες ηλικιακές ομάδες, παρείχε τις προβλέψεις για τον συνολικό οικονομικά ενεργό πληθυσμό κατά ηλικιακή ομάδα για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 3Α: Προβλέψεις μεριδίων οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά φύλο και γενικό επίπεδο εκπαίδευσης 2022-2032

Με στόχο την πρόβλεψη των μεριδίων του οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά φύλο και γενικό επίπεδο εκπαίδευσης, υπολογίστηκαν τα πραγματικά μερίδια του οικονομικά ενεργού ανδρικού και γυναικείου πληθυσμού στη μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στη μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για την περίοδο 2000-2021.

Πάνω στα πραγματικά στοιχεία των μεριδίων του οικονομικά ενεργού ανδρικού και γυναικείου πληθυσμού στα 3 γενικά επίπεδα εκπαίδευσης για την περίοδο 2000-2021, δοκιμάστηκαν επτά διαφορετικά μοντέλα και επιλέγηκαν εκείνα που εφάρμοζαν καλύτερα πάνω στα πραγματικά στοιχεία.

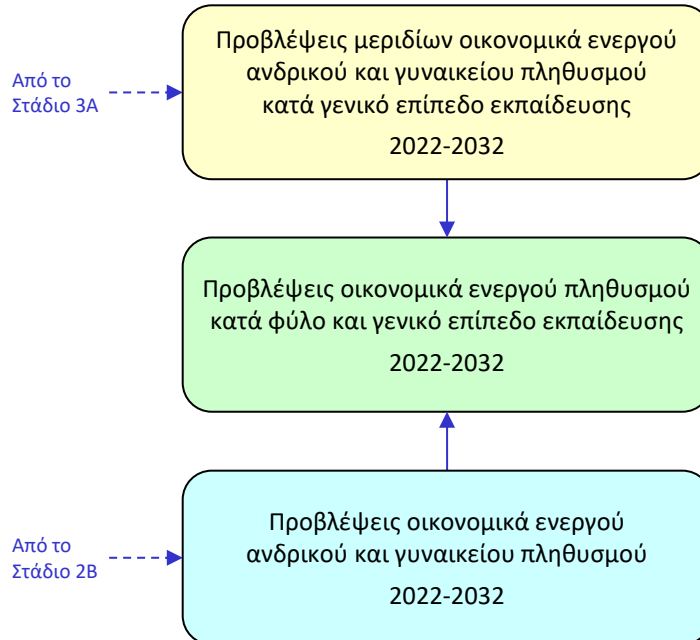
Τα μοντέλα αυτά παρείχαν τα προβλεπόμενα μερίδια του οικονομικά ενεργού ανδρικού και γυναικείου πληθυσμού στη μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στη μέχρι μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 3B: Προβλέψεις οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά φύλο και γενικό επίπεδο εκπαίδευσης 2022-2032

Η εφαρμογή των προβλεπόμενων μεριδίων του οικονομικά ενεργού ανδρικού και γυναικείου πληθυσμού στα 3 γενικά επίπεδα εκπαίδευσης πάνω στον προβλεπόμενο οικονομικά ενεργό ανδρικό και γυναικείο πληθυσμό, παρείχε τις προβλέψεις για τον οικονομικά ενεργό ανδρικό και γυναικείο πληθυσμό στη μέχρι κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στη μέχρι

μεταλυκειακή μη τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Στάδιο 3B

Το άθροισμα του οικονομικά ενεργού ανδρικού πληθυσμού στα 3 γενικά επίπεδα εκπαίδευσης και του οικονομικά ενεργού γυναικείου πληθυσμού στα ίδια γενικά επίπεδα εκπαίδευσης, παρέιχε τις προβλέψεις για τον συνολικό οικονομικά ενεργό πληθυσμό κατά γενικό επίπεδο εκπαίδευσης για όλα τα έτη της περιόδου 2022-2032.

Παράρτημα 2

**Πίνακες για τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας
και τις επαγγελματικές ομάδες**

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ 52 ΤΟΜΕΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
1	A	<p>ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ</p> <p>Καλλιέργεια πολυετών και μη πολυετών φυτών Πολλαπλασιασμός των φυτών Ζωική παραγωγή Μικτές γεωργοκτηνοτροφικές δραστηριότητες Θήρα και συναφείς δραστηριότητες Δασοκομία και άλλες συναφείς δραστηριότητες Υλοτομία Συλλογή προϊόντων αυτοφυών φυτών μη ξυλώδους μορφής Αλιεία Υδατοκαλλιέργεια Υποστηρικτικές δραστηριότητες</p>
2	B	<p>ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ</p> <p>Εξόρυξη λιθάνθρακα και λιγνίτη Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου Εξόρυξη σιδηρομεταλλεύματος, μη σιδηρούχων μεταλλευμάτων, λίθων, άμμου και αργίλου Υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης</p>
	C	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ
3	C10-12	<p>Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού</p> <p>Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος, ψαριών, φρούτων και λαχανικών και παραγωγή προϊόντων κρέατος Παραγωγή φυτικών και ζωικών ελαίων και λιπών Παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων Παραγωγή προϊόντων αλευρόμυλων και παραγωγή αμύλων και ειδών αρτοποιίας Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής Παραγωγή παρασκευασμένων ζωοτροφών Ποτοποιία Παραγωγή προϊόντων καπνού</p>
4	C13-15	<p>Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και ειδών ένδυσης και δέρματος</p> <p>Προπαρασκευή και νηματοποίηση υφαντικών ινών</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		<p>Ύφανση κλωστοϋφαντουργικών υλών Τελειοποίηση (φινίρισμα) των υφαντουργικών προϊόντων Κατασκευή ειδών ένδυσης, εκτός από γούνινα ενδύματα Κατασκευή πλεκτών ειδών και ειδών πλέξης κροσέ Κατεργασία και δέψη δέρματος Κατασκευή αποσκευών, τσαντών, ειδών σελοποιίας και σαγματοποιίας Κατεργασία και βαφή γουναρικών, κατασκευή γούνινων ειδών Κατασκευή υποδημάτων</p>
5	C16	<p>Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου Πριόνισμα, πλάνισμα και εμποτισμός ξύλου Κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό και ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής</p>
6	C17+18	<p>Παραγωγή προϊόντων από χαρτί και εκτυπώσεις Παραγωγή χαρτοπολτού, κατασκευή χαρτιού και χαρτονιού Κατασκευή ειδών από χαρτί και χαρτόνι Εκτυπωτικές και συναφείς δραστηριότητες Αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων</p>
7	C19-21	<p>Παραγωγή χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων Παραγωγή προϊόντων οπτανθρακοποίησης Παραγωγή προϊόντων διύλισης πετρελαίου Παραγωγή βασικών χημικών προϊόντων Παραγωγή παρασιτοκτόνων και άλλων αγροχημικών προϊόντων Παραγωγή χρωμάτων, βερνικιών και παρόμοιων επιχρισμάτων, μελανιών τυπογραφίας και μαστιχών Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης, αρωμάτων και παρασκευασμάτων καλλωπισμού Παραγωγή άλλων χημικών προϊόντων Παραγωγή συνθετικών ινών Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών σκευασμάτων</p>
8	C22	<p>Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) Κατασκευή πλαστικών προϊόντων</p>
9	C23	<p>Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων Κατασκευή γυαλιού και προϊόντων από γυαλί</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Παραγωγή πυρίμαχων προϊόντων Παραγωγή δομικών υλικών από άργιλο Κατασκευή άλλων προϊόντων πορσελάνης και κεραμικής Παραγωγή τσιμέντου, ασβέστη και γύψου Κατασκευή προϊόντων από σκυρόδεμα, τσιμέντο και γύψο Κοπή, μορφοποίηση και τελική επεξεργασία λίθων
10	C24+25	Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων Παραγωγή βασικού σιδήρου, χάλυβα και σιδηροκραμάτων Κατασκευή σωλήνων Κατασκευή άλλων προϊόντων πρωτογενούς επεξεργασίας χάλυβα Παραγωγή βασικών πολύτιμων μετάλλων και άλλων μη σιδηρούχων μετάλλων Χύτευση μετάλλων Κατασκευή δομικών μεταλλικών προϊόντων Κατασκευή μεταλλικών ντεπόζιτων, δεξαμενών και δοχείων Κατασκευή ατμογεννητριών Κατασκευή όπλων και πυρομαχικών Σφυρηλάτηση και μορφοποίηση μετάλλων Κατεργασία και επικάλυψη μετάλλων Κατασκευή μαχαιροπήρουνων, εργαλείων και σιδηρικών Κατασκευή άλλων μεταλλικών προϊόντων
11	C26-30	Κατασκευή ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων Κατασκευή ηλεκτρονικών εξαρτημάτων και πλακετών Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού Κατασκευή εξοπλισμού επικοινωνίας Κατασκευή ηλεκτρονικών ειδών ευρείας κατανάλωσης Κατασκευή ρολογιών και κατασκευή οργάνων και συσκευών μέτρησης, δοκιμών και πλοήγησης Κατασκευή ακτινολογικών και ηλεκτρονικών μηχανημάτων ιατρικής και θεραπευτικής χρήσης Κατασκευή οπτικών οργάνων και φωτογραφικού εξοπλισμού Κατασκευή μαγνητικών και οπτικών μέσων Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών (π.χ. κινητήρες, ηλεκτρογεννήτριες, ηλεκτρικοί μετασχηματιστές, συσκευών διανομής και ελέγχου του ηλεκτρικού ρεύματος, καλωδιώσεις, φωτιστικός εξοπλισμός) Κατασκευή ηλεκτρικών στηλών και συσσωρευτών Κατασκευή οικιακών συσκευών Κατασκευή μηχανημάτων γενικής χρήσης Κατασκευή γεωργικών και δασοκομικών μηχανημάτων Κατασκευή μηχανημάτων μορφοποίησης μετάλλου και εργαλειομηχανών Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Κατασκευή αμαξωμάτων, μερών και εξαρτημάτων για μηχανοκίνητα οχήματα, κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων Ναυπήγηση πλοίων και σκαφών Κατασκευή σιδηροδρομικών αμαξών και τροχαίου υλικού Κατασκευή αεροσκαφών και διαστημοπλοίων και συναφών μηχανημάτων Κατασκευή στρατιωτικών οχημάτων μάχης
12	C31-33	Κατασκευή επίπλων, επισκευή εξοπλισμού και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες Κατασκευή επίπλων Κατασκευή κοσμημάτων, πολύτιμων αντικειμένων και συναφών ειδών Κατασκευή μουσικών οργάνων Κατασκευή αθλητικών ειδών Κατασκευή παιχνιδιών κάθε είδους Κατασκευή ιατρικών και οδοντιατρικών οργάνων και προμηθειών Επισκευή μεταλλικών προϊόντων, μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού Εγκατάσταση βιομηχανικών μηχανημάτων και εξοπλισμού
13	D	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ Παραγωγή, μετάδοση και διανομή ηλεκτρικής ενέργειας Παραγωγή φυσικού αερίου, διανομή αερίων καυσίμων με αγωγούς Παροχή ατμού και κλιματισμού
	E	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ
14	E36-37	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού Επεξεργασία λυμάτων
15	E38-39	Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων Ανάκτηση υλικών Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων
16	F	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ Ανάπτυξη οικοδομικών σχεδίων Κατασκευή κτηρίων για κατοικίες και μη

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Κατασκευή δρόμων και σιδηροδρομικών γραμμών Κατασκευή κοινωφελών έργων Κατασκευή άλλων έργων πολιτικού μηχανικού Κατεδαφίσεις και προετοιμασία εργοταξίου Δραστηριότητες ηλεκτρολογικών, υδραυλικών και άλλων κατασκευαστικών εγκαταστάσεων Κατασκευαστικές εργασίες ολοκλήρωσης και τελειώματος Άλλες εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες
	G	ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
17	G45	Πώληση και επισκευή αυτοκινήτων Πώληση μηχανοκίνητων οχημάτων Συντήρηση και επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων Πώληση μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων Πώληση, συντήρηση και επισκευή μοτοσικλετών και των μερών και εξαρτημάτων τους
18	G46	Χονδρικό εμπόριο Χονδρικό εμπόριο έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης Χονδρικό εμπόριο ακατέργαστων γεωργικών πρώτων υλών και ζώντων ζώων Χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού Χονδρικό εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης Χονδρικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων, εξοπλισμού και προμηθειών Άλλο ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο Μη ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο
19	G47	Λιανικό εμπόριο Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα Λιανικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού σε ειδικευμένα καταστήματα Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης Λιανικό εμπόριο εξοπλισμού πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων σε ειδικευμένα καταστήματα Λιανικό εμπόριο άλλου οικιακού εξοπλισμού σε ειδικευμένα καταστήματα Λιανικό εμπόριο επιμορφωτικών ειδών και ειδών ψυχαγωγίας σε ειδικευμένα καταστήματα Λιανικό εμπόριο άλλων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Λιανικό εμπόριο σε υπαίθριους πάγκους και αγορές Λιανικό εμπόριο εκτός καταστημάτων, υπαίθριων πάγκων ή αγορών
	H	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ
20	H49	Χερσαίες μεταφορές Σιδηροδρομικές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων Άλλες χερσαίες μεταφορές επιβατών Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων και υπηρεσίες μετακόμισης Μεταφορές μέσω αγωγών
21	H50	Πλωτές μεταφορές Θαλάσσιες και ακτοπλοϊκές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων Εσωτερικές πλωτές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων
22	H51	Αεροπορικές μεταφορές Αεροπορικές μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων Διαστημικές μεταφορές
23	H52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες Αποθήκευση Υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες
24	H53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες Ταχυδρομικές δραστηριότητες στο πλαίσιο της υποχρέωσης παροχής καθολικής υπηρεσίας Άλλες ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες
	I	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ
25	I55	Ξενοδοχεία Ξενοδοχεία και παρόμοια καταλύματα Καταλύματα διακοπών και άλλα καταλύματα σύντομης διαμονής Χώροι κατασκήνωσης, εγκαταστάσεις για οχήματα αναψυχής και ρυμουλκούμενα οχήματα Άλλα καταλύματα

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
26	I56	Εστιατόρια Δραστηριότητες εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης Υπηρεσίες τροφοδοσίας για εκδηλώσεις Δραστηριότητες παροχής ποτών
	J	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
27	J58-60	Εκδοτικές, κινηματογραφικές και ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες Έκδοση βιβλίων, περιοδικών και άλλες εκδοτικές δραστηριότητες Έκδοση λογισμικού Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων Ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις Ραδιοφωνικές εκπομπές Τηλεοπτικός προγραμματισμός και τηλεοπτικές εκπομπές
28	J61	Τηλεπικοινωνίες Ενσύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες Ασύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες Δορυφορικές τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες Άλλες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες
29	J62+63	Πληροφορική Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες Επεξεργασία δεδομένων, καταχώριση και συναφείς δραστηριότητες Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας
	K	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ
30	K64	Τράπεζες Οργανισμοί νομισματικής διαμεσολάβησης Δραστηριότητες εταιρειών χαρτοφυλακίου Καταπιστεύματα, κεφάλαια και παρεμφερή χρηματοπιστωτικά μέσα Άλλες δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών
31	K65	Ασφάλειες Ασφάλιση

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Αντασφάλιση Συνταξιοδοτικά ταμεία
32	K66	Δραστηριότητες χρηματαγοράς και αντιπροσώπων ασφαλειών Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία Δραστηριότητες συναφείς προς τις ασφαλίσσεις και τα συνταξιοδοτικά ταμεία Δραστηριότητες διαχείρισης κεφαλαίων
33	L	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ Αγοραπωλησία ιδιόκτητων ακινήτων Εκμίσθωση και διαχείριση ιδιόκτητων ή μισθωμένων ακινήτων Διαχείριση ακίνητης περιουσίας έναντι αμοιβής ή βάσει σύμβασης
	M	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
34	M69	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες Νομικές δραστηριότητες Δραστηριότητες λογιστικής, τήρησης βιβλίων και λογιστικού ελέγχου, παροχή φορολογικών συμβουλών
35	M70	Δραστηριότητες παροχής συμβουλών Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων Δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης
36	M71	Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών και συναφείς δραστηριότητες παροχής τεχνικών συμβουλών Τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
37	M72	Έρευνα και ανάπτυξη Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στις φυσικές επιστήμες και τη μηχανική Έρευνα και πειραματική ανάπτυξη στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
38	M73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς Διαφήμιση Έρευνα αγοράς και δημοσκοπήσεις
39	M74+75	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες Δραστηριότητες ειδικευμένου σχεδίου Φωτογραφικές δραστηριότητες Δραστηριότητες μετάφρασης και διερμηνείας Κτηνιατρικές δραστηριότητες
	N	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
40	N77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης Ενοικίαση και εκμίσθωση μηχανοκίνητων οχημάτων Ενοικίαση και εκμίσθωση ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης Ενοικίαση και εκμίσθωση άλλων μηχανημάτων, ειδών εξοπλισμού και υλικών αγαθών Εκμίσθωση πνευματικής ιδιοκτησίας και παρεμφερών προϊόντων, με εξαίρεση τα έργα με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας
41	N78	Δραστηριότητες απασχόλησης Δραστηριότητες γραφείων ευρέσεως εργασίας Άλλη διάθεση ανθρώπινου δυναμικού
42	N79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων και γραφείων οργανωμένων ταξιδιών Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών κρατήσεων
43	N80	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας Δραστηριότητες παροχής ιδιωτικής προστασίας Δραστηριότητες υπηρεσιών συστημάτων προστασίας Δραστηριότητες έρευνας
44	N81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτήρια και εξωτερικούς χώρους Δραστηριότητες συνδυασμού βοηθητικών υπηρεσιών Δραστηριότητες καθαρισμού

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Δραστηριότητες υπηρεσιών τοπιοτέχνησης
45	N82	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου και γραμματειακή υποστήριξη Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες γραφείου Δραστηριότητες τηλεφωνικών κέντρων Οργάνωση συνεδρίων και εμπορικών εκθέσεων
46	O	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ Κρατική διοίκηση, οικονομική και κοινωνική πολιτική Παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο Δραστηριότητες υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης
47	P	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση Δευτεροβάθμια εκπαίδευση Ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση Άλλη εκπαίδευση Εκπαιδευτικές υποστηρικτικές δραστηριότητες
48	Q	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ Νοσοκομειακές δραστηριότητες Δραστηριότητες άσκησης ιατρικών και οδοντιατρικών επαγγελματιών Άλλες δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας Δραστηριότητες αποκλειστικού νοσοκόμου κατ' οίκον Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία Άλλες δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος
49	R	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα Αθλητικές δραστηριότητες Δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας
50	S	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Δραστηριότητες επιχειρηματικών, εργοδοτικών και επαγγελματικών οργανώσεων

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
		Δραστηριότητες συνδικαλιστικών οργανώσεων Δραστηριότητες άλλων οργανώσεων Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και εξοπλισμού επικοινωνίας Επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών
51	Τ	ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού Μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν στην παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση
52	U	ΕΤΕΡΟΔΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ 40 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

A/A	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
	1	ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ
1	11	Γενικοί διευθυντές, ανώτερα διοικητικά στελέχη και νομοθετικοί λειτουργοί Νομοθετικοί και ανώτερα διοικητικά στελέχη Γενικοί και εκτελεστικοί διευθυντές
2	12	Διοικητικοί και εμπορικοί διευθυντές Διευθυντές οικονομικών και διοίκησης Διευθυντές ανθρώπινου δυναμικού Διευθυντές διαμόρφωσης πολιτικής και προγραμματισμού Διευθυντές πωλήσεων και μάρκετινγκ Διευθυντές διαφήμισης και δημόσιων σχέσεων Διευθυντές έρευνας και ανάπτυξης
3	13	Διευθυντές παραγωγής και εξειδικευμένων υπηρεσιών Διευθυντές παραγωγής στη γεωργία, δασοκομία και αλιεία Διευθυντές επιχειρήσεων μεταποίησης Διευθυντές επιχειρήσεων εξόρυξης Διευθυντές επιχειρήσεων κατασκευών Διευθυντές επιχειρήσεων προμήθειας και διανομής Διευθυντές υπηρεσιών τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας Διευθυντές εκπαίδευσης Διευθυντές χρηματοοικονομικών και ασφαλιστικών υπηρεσιών
4	14	Διευθυντές ξενοδοχείων και εστιατορίων, εμπορίου και άλλων υπηρεσιών Διευθυντές ξενοδοχείων Διευθυντές εστιατορίων Διευθυντές εμπορίου Διευθυντές άλλων υπηρεσιών
	2	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ
5	21	Φυσικοί, μαθηματικοί, μηχανικοί και αρχιτέκτονες

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		Φυσικοί και αστρονόμοι Μετεωρολόγοι Χημικοί Γεωλόγοι και γεωφυσικοί Μαθηματικοί, αναλογιστές και στατιστικοί Βιολόγοι, βοτανολόγοι και ζωολόγοι Σύμβουλοι γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας Ειδικοί προστασίας του περιβάλλοντος Μηχανικοί παραγωγής Πολιτικοί μηχανικοί Μηχανικοί περιβάλλοντος Μηχανολόγοι μηχανικοί Χημικοί μηχανικοί Μηχανικοί ορυχείων και μετάλλων Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί Ηλεκτρονικοί μηχανικοί Μηχανικοί τηλεπικοινωνιών Αρχιτέκτονες Σχεδιαστές Πολεοδόμοι και συγκοινωνιολόγοι Χαρτογράφοι και τοπογράφοι Γραφίστες και σχεδιαστές πολυμέσων
6	22	Ιατροί, νοσηλευτές και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας Ιατροί Νοσηλευτές και μαίες Κτηνίατροι Οδοντίατροι Φαρμακοποιοί Ειδικοί περιβαλλοντικής και επαγγελματικής υγείας και υγιεινής Φυσιοθεραπευτές Διαιτολόγοι και διατροφολόγοι Ακουσολόγοι και λογοθεραπευτές Οπτομέτρες και οπτικοί
7	23	Εκπαιδευτικοί Καθηγητές πανεπιστημίων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων Καθηγητές επαγγελματικής εκπαίδευσης Καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Δάσκαλοι Νηπιαγωγοί Ειδικοί εκπαιδευτικών μεθόδων και σχολικοί επιθεωρητές Εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής Καθηγητές ξένων γλωσσών (εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων)

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		Καθηγητές μουσικής (εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων) Καθηγητές καλών τεχνών (εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων) Εκπαιδευτικοί πληροφορικής (εκτός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων)
8	24	Λογιστές και σύμβουλοι επιχειρήσεων και διοίκησης Λογιστές Σύμβουλοι χρηματοοικονομικών και επενδύσεων Χρηματοοικονομικοί αναλυτές Αναλυτές διοίκησης και οργάνωσης Σύμβουλοι διαχείρισης πολιτικής Σύμβουλοι προσωπικού και επαγγελματικού προσανατολισμού Σύμβουλοι κατάρτισης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού Σύμβουλοι διαφήμισης και μάρκετινγκ Σύμβουλοι δημόσιων σχέσεων Σύμβουλοι τεχνικών και ιατρικών πωλήσεων Σύμβουλοι πωλήσεων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας
9	25	Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας Αναλυτές συστημάτων Σχεδιαστές λογισμικού Σχεδιαστές διαδικτύου και πολυμέσων Προγραμματιστές εφαρμογών Σχεδιαστές και διαχειριστές βάσεων δεδομένων Διαχειριστές συστημάτων Ειδικοί δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών
10	26	Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών Νομικοί Βιβλιοθηκονόμοι και αρχειοφύλακες Οικονομολόγοι Κοινωνιολόγοι και ανθρωπολόγοι Φιλόσοφοι, ιστορικοί και πολιτικοί επιστήμονες Ψυχολόγοι Κοινωνικοί λειτουργοί και σύμβουλοι Κληρικοί Συγγραφείς Δημοσιογράφοι Μεταφραστές και διερμηνείς Εικαστικοί καλλιτέχνες Μουσικοί, τραγουδιστές και συνθέτες Χορευτές και χορογράφοι Σκηνοθέτες και παραγωγόι κινηματογράφου και θεάτρου

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		<p>Ηθοποιοί Παρουσιαστές ραδιοφώνου, τηλεόρασης και άλλων μέσων μαζικής επικοινωνίας</p>
	3	ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ
11	31	<p>Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής</p> <p>Τεχνικοί βοηθοί χημείας και φυσικών επιστημών Τεχνικοί βοηθοί πολιτικών μηχανικών Τεχνικοί βοηθοί ηλεκτρολόγων μηχανικών Τεχνικοί βοηθοί ηλεκτρονικών μηχανικών Τεχνικοί βοηθοί μηχανολόγων μηχανικών Τεχνικοί βοηθοί χημικών μηχανικών Τεχνικοί βοηθοί ορυχείων και μετάλλων Σχεδιαστές αρχιτεκτονικού και άλλου σχεδίου Επόπτες και επιστάτες ορυχείων και μεταλλείων Επόπτες και επιστάτες μεταποίησης Επόπτες και επιστάτες κατασκευών Τεχνικοί και χειριστές διεργασιών Τεχνικοί βοηθοί βιολογίας, γεωργίας, κτηνοτροφίας και δασοκομίας Μηχανικοί πλοίων Αξιωματικοί καταστρώματος και πλοηγοί πλοίων Πιλότοι αεροσκαφών Έλεγκτές εναέριας κυκλοφορίας</p>
12	32	<p>Τεχνικοί βοηθοί σε θέματα υγείας</p> <p>Τεχνικοί εξοπλισμού ιατρικής απεικόνισης και θεραπευτικού εξοπλισμού Τεχνικοί εργαστηρίων ιατρικής και παθολογίας Τεχνικοί και βοηθοί φαρμακοποιών Τεχνικοί ιατρικής και οδοντικής προσθετικής Βοηθοί νοσηλευτές και μαίες Τεχνικοί και βοηθοί κτηνιάτρων Οδοντιατρικοί βοηθοί Βοηθοί οπτικοί Τεχνικοί και βοηθοί φυσιοθεραπείας Βοηθοί επαγγελματιών ιατρικής Επιθεωρητές και βοηθοί περιβαλλοντικής και επαγγελματικής υγείας</p>
13	33	<p>Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης</p> <p>Μεσίτες μετοχών και αξιών Υπεύθυνοι δανείων και πιστώσεων</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		<p> Βοηθοί λογιστών Βοηθοί στατιστικής και μαθηματικών Εκτιμητές αξιών και ζημιών Αντιπρόσωποι ασφαλειών Εμπορικοί αντιπρόσωποι Αγοραστές εμπορευμάτων και πρώτων υλών Μεσίτες εμπορίου και ναυλώσεων πλοίων Εκτελωνιστές και πράκτορες αποστολής εμπορευμάτων Διοργανωτές συνεδρίων και εκδηλώσεων Πράκτορες και αντιπρόσωποι εξεύρεσης εργασίας Κτηματομεσίτες και διαχειριστές ακινήτων Επόπτες γραφείου Γραμματείς νομικών Γραμματείς διοίκησης Γραμματείς ιατρών Τελωνειακοί και συνοριακοί ελεγκτές Κυβερνητικοί λειτουργοί φόρων και δασμών Κυβερνητικοί λειτουργοί χορήγησης κοινωνικών επιδομάτων Κυβερνητικοί λειτουργοί χορήγησης αδειών Επιθεωρητές αστυνομίας και ντετέκτιβ </p>
14	34	<p> Βοηθοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών Βοηθοί νομικών Βοηθοί κοινωνικοί λειτουργοί Βοηθοί κληρικών Επαγγελματίες αθλητές Προπονητές και εκπαιδευτές αθλημάτων Γυμναστές και εκπαιδευτές φυσικής κατάστασης Φωτογράφοι Διακοσμητές και σχεδιαστές εσωτερικών χώρων Αρχιμάγειροι Άλλοι βοηθοί καλλιτεχνικών και πολιτιστικών υπηρεσιών </p>
15	35	<p> Τεχνικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας Τεχνικοί λειτουργιών των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας Τεχνικοί υποστήριξης χρηστών των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας Τεχνικοί δικτύων και συστημάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών Τεχνικοί διαδικτύου Τεχνικοί εκπομπών ραδιοφώνου και τηλεόρασης και οπτικοακουστικών μέσων Τεχνικοί μηχανικοί τηλεπικοινωνιών </p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
	4	ΓΡΑΦΕΙΣ
16	41	Γραφεία γενικών καθηκόντων, ιδιαίτερες γραμματείες και δακτυλογράφοι Γραφεία γενικών καθηκόντων Ιδιαίτερες γραμματείες Δακτυλογράφοι και άλλοι χειριστές πληροφορικής
17	42	Γραφεία εξυπηρέτησης κοινού Ταμίες τραπεζών και ταχυδρομείου Πράκτορες στοιχημάτων και κρουπιέρηδες καζίνο Εισπράκτορες λογαριασμών και χρεών Σύμβουλοι ταξιδιών και γραφεία ταξιδιωτικών γραφείων Υπάλληλοι πληροφοριών κέντρων επικοινωνίας Τηλεφωνητές τηλεφωνικών κέντρων Υπάλληλοι υποδοχής ξενοδοχείων Υπάλληλοι παροχής πληροφοριών Υπάλληλοι υποδοχής (εκτός ξενοδοχείων) Απογραφείς ερευνών
18	43	Γραφεία λογιστηρίου, τραπεζών και αποθηκάριοι Γραφεία λογιστηρίου Γραφεία στατιστικής, τραπεζών και ασφαλειών Γραφεία μισθοδοσίας Αποθηκάριοι και γραφεία μεταφορών και παραγωγής
19	44	Γραφεία βιβλιοθηκών, ταχυδρομείων και αρχείων Γραφεία βιβλιοθηκών Διανομείς και διαχωριστές ταχυδρομείων Γραφεία κωδικοποίησης και διορθωτές εγγράφων Γραφεία συμπλήρωσης εντύπων Γραφεία αρχείων Γραφεία για θέματα προσωπικού
	5	ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ
20	51	Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών Συνοδοί ταξιδιών

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		Ξεναγοί Μάγειροι Σερβιτόροι Μπάρμαν Κομμωτές Αισθητικοί Επόπτες καθαριότητας Φροντιστές κτηρίων Εργολάβοι κηδειών και ταριχευτές Φροντιστές κατοικίδιων ζώων Εκπαιδευτές οδηγών
21	52	Καταστηματαρχες και πωλητές Πωλητές σε υπαίθριους χώρους Καταστηματαρχες Επόπτες καταστημάτων Πωλητές σε καταστήματα Ταμίες καταστημάτων και έκδοσης εισιτηρίων Πωλητές μέσω επιδείξεων εμπορευμάτων Πωλητές από πόρτα σε πόρτα Πωλητές μέσω τηλεφωνικού κέντρου Υπάλληλοι σε πρατήρια καυσίμων Υπάλληλοι πώλησης τροφίμων
22	53	Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας Παιδοκόμοι Βοηθοί δασκάλων Βοηθοί νοσηλευτικού προσωπικού Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας σε ιδρύματα και οικίες
23	54	Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών προστασίας Πυροσβέστες Αστυνομικοί (εκτός αξιωματούχοι και ντετέκτιβ αστυνομίας) Δεσμοφύλακες Φύλακες και θυρωροί
	6	ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ
24	61	Γεωργοί και κτηνοτρόφοι Καλλιεργητές φυτειών και κηπευτικών

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		Κτηνοτρόφοι, πτηνοτρόφοι και μελισσοκόμοι Γεωργοκτηνοτρόφοι (μικτών εκμεταλλεύσεων)
25	62	Εργάτες δασών και αλιείς Εργάτες δασών Ιχθυοτρόφοι και αλιείς
	7	ΤΕΧΝΙΤΕΣ
26	71	Τεχνίτες οικοδομών Οικοδόμοι κατοικιών Οικοδόμοι τούβλων Τεχνίτες πέτρας Τεχνίτες σκυροδέματος, καλουπιήδες και σιδεροσυνδέτες Πελεκάνοι και ξυλουργοί Τεχνίτες στεγών Τοποθετητές πατωμάτων και πλακακιών Γυψοτεχνίτες και σοβατζήδες Τεχνίτες μονώσεων Τεχνίτες τζαμιών Υδραυλικοί και εγκαταστάτες σωληνώσεων Μηχανικοί κλιματιστικών και ψυκτικών εγκαταστάσεων Ελαιοχρωματιστές κτηρίων Ελαιοχρωματιστές αυτοκινήτων και μετάλλων
27	72	Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων Συγκολλητές και κόπτες μετάλλου Ελασματοουργοί, ισιωτές αυτοκινήτων και κατασκευαστές μεταλλικών ειδών Τεχνίτες προετοιμασίας, συναρμολόγησης και ανέγερσης μεταλλικών κατασκευών Εγκαταστάτες ανυψωτικού εξοπλισμού και συρματόσχοινων Σιδηρουργοί, σχηματιστές μετάλλου με εργαλεία χεριού και κατασκευαστές σύρματος με το χέρι Κατασκευαστές εργαλείων, εξαρτημάτων και μεταλλικών προτύπων, επιδιορθωτές μικρών όπλων και κατασκευαστές κλειδιών Ρυθμιστές και χειριστές μηχανοεργαλείων μεταλλουργίας Στιλβωτές μετάλλου και χειριστές λειαντικών τροχών μετάλλου Μηχανικοί αυτοκινήτων Μηχανικοί κινητήρων αεροσκαφών Μηχανικοί γεωργικού και βιομηχανικού εξοπλισμού

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
28	73	<p>Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας και τυπογράφοι</p> <p>Κατασκευαστές και επισκευαστές οργάνων ακριβείας Κοσμηματοποιοί, χρυσοχόοι, αργυροχόοι και τεχνίτες πολύτιμων λίθων Αγγειοπλάστες Υαλουργοί, κόπτες, τροχιστές και τεχνίτες φινιρίσματος γυαλιού Σχεδιαστές σημάτων, ζωγράφοι-διακοσμητές, χαράκτες και χαλκογράφοι Τεχνίτες χειροτεχνίας υφαντών, κεντημάτων και ειδών από δέρμα Τεχνικοί προεκτύπωσης Τυπογράφοι Τεχνίτες φινιρίσματος και βιβλιοδεσίας</p>
29	74	<p>Τεχνικοί ηλεκτρολογίας και ηλεκτρονικής</p> <p>Ηλεκτρολόγοι κτηρίων Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί και εφαρμοστές ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών Εγκαταστάτες και συντηρητές ηλεκτρικών γραμμών και συνδέτες καλωδίων Μηχανικοί και εγκαταστάτες ηλεκτρονικού εξοπλισμού, μηχανών και συσκευών Τεχνικοί εγκατάστασης και επισκευής εξοπλισμού τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας</p>
30	75	<p>Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ειδών ένδυσης, δέρματος και υποδημάτων</p> <p>Κρεοπώλες, αλλαντοποιοί, συντηρητές και τεμαχιστές κρέατος και ψαριών Αρτοποιοί, ζαχαροπλάστες και παρασκευαστές ζαχαρωτών και σοκολάτων Παρασκευαστές γαλακτοκομικών προϊόντων Τεχνίτες συντήρησης φρούτων και λαχανικών Δοκιμαστές και αξιολογητές τροφίμων και ποτών Επιπλοποιοί Ρυθμιστές και χειριστές μηχανημάτων επεξεργασίας ξύλου σε ξυλουργεία και επιπλοποιεία Ράπτες, μόδιστροι και κατασκευαστές γουνών και καπέλων Κατασκευαστές πατρών και κόπτες υφασμάτων και δερμάτων Κατασκευαστές τεντών, σκηνών και ομπρελών, κεντητές και επιδιορθωτές ενδυμάτων Ταπετσάρηδες και παπλωματάδες Τεχνίτες βυρσοδεψίας και επεξεργαστές δερμάτων και γουνών Υποδηματοποιοί Δύτες Δοκιμαστές και αξιολογητές προϊόντων (εκτός τροφίμων και ποτών) Εξολοθρευτές παρασίτων και ζιζανίων</p>

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
	8	ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ
31	81	Χειριστές μηχανημάτων Χειριστές μηχανημάτων εξόρυξης και επεξεργασίας στα μεταλλεία και ορυχεία Χειριστές μηχανημάτων κατεργασίας μετάλλων Χειριστές μηχανημάτων παραγωγής χημικών και φωτογραφικών προϊόντων Χειριστές μηχανημάτων παραγωγής προϊόντων από ελαστικό, πλαστικό και χαρτί Χειριστές μηχανών κλωστοϋφαντουργίας, πλεκτοβιομηχανίας και νηματουργίας και κατασκευής προϊόντων από ύφασμα, γούνα και δέρμα Χειριστές μηχανών παραγωγής και συντήρησης τροφίμων Χειριστές μηχανημάτων επεξεργασίας ξύλου και κατασκευής χαρτιού Χειριστές μηχανημάτων υαλουργίας και κεραμουργίας Χειριστές μηχανών συσκευασίας, εμφιάλωσης και επικόλλησης ετικετών
32	82	Συναρμολογητές Συναρμολογητές μηχανημάτων και μηχανών Συναρμολογητές ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού
33	83	Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων Οδηγοί αυτοκινήτων, ταξί, βαν και μοτοσυκλετών Οδηγοί φορτηγών και λεωφορείων Χειριστές γεωργικών και χωματοουργικών μηχανημάτων, γερανών και αναβατορίων Υπαξιωματικοί και ναύτες καταστρώματος πλοίων
	9	ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ
34	91	Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές Οικιακοί βοηθοί και καθαριστές οικιών Καθαριστές γραφείων, ξενοδοχείων και άλλων υποστατικών Πλύντες και σιδερωτές στο χέρι Καθαριστές οχημάτων Καθαριστές παραθύρων
35	92	Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας Ανειδίκευτοι εργάτες γεωργίας

Α/Α	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
		<p>Ανειδίκευτοι εργάτες κτηνοτροφίας Ανειδίκευτοι εργάτες μικτών εκμεταλλεύσεων γεωργοκτηνοτροφίας Ανειδίκευτοι εργάτες ανθοκομίας και φυτοκομίας Ανειδίκευτοι εργάτες δασών Ανειδίκευτοι εργάτες αλιείας και υδατοκαλλιέργειών</p>
36	93	<p>Εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορών</p> <p>Ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων και λατομείων Ανειδίκευτοι εργάτες οδοποιίας Ανειδίκευτοι εργάτες οικοδομών Συσκευαστές με το χέρι Μεταφορείς αγαθών με ποδήλατα οχήματα ή χειράμαξες Οδηγοί ζυγών οχημάτων και μηχανημάτων Χειριστές φορτίων Εφοδιαστές ραφιών</p>
37	94	<p>Βοηθοί μάγειρα</p> <p>Βοηθοί μάγειρα Παρασκευαστές φαγητού σε ταχυφαγεία Βοηθοί κουζίνας</p>
38	95	<p>Πλανόδιοι πωλητές και παροχείς υπηρεσιών</p> <p>Πλανόδιοι παροχείς υπηρεσιών Πλανόδιοι πωλητές (πλην φαγητού)</p>
39	96	<p>Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων και διανομείς</p> <p>Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων και ανακυκλούμενων υλικών Ταξινομητές απορριμμάτων Οδοκαθαριστές και παρόμοιοι εργάτες Αγγελιαφόροι, μεταφορείς μικροδεμάτων και αχθοφόροι αποσκευών Άτομα που εκτελούν μικροδουλειές Καταγραφείς ενδείξεων μετρητών και συλλέκτες κερμάτων από αυτόματους πωλητές Συλλέκτες νερού και καυσόξυλων</p>
40	0	ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ

Παράρτημα 3

Κατάλογος σχεδιαγραμμάτων

Κατάλογος σχεδιαγραμμάτων

1:	Συνολική απασχόληση την περίοδο 2014-2032	16
2:	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή απασχόλησης την περίοδο 2014-2032	16
3:	Μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης την περίοδο 2016-2032	17
4:	Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2016-2032	18
5:	Προβλέψεις απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032	19
6:	Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2017-2032	19
7:	Μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032	20
8:	Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης στους ευρείς τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032	21
9:	Προβλέψεις απασχόλησης στους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας το 2022, 2027 και 2032	22
10:	Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων στους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας το 2022, 2027 και 2032	23
11:	Μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032	25
12:	Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης στους 21 κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας την περίοδο 2022-2032	26
13:	Οι 10 τομείς οικονομικής δραστηριότητας με τις μεγαλύτερες μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης την περίοδο 2022-2032	28
14:	Οι 10 τομείς οικονομικής δραστηριότητας με τον μεγαλύτερο μέσο ετήσιο ρυθμό συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2022-2032	29
15:	Προβλέψεις απασχόλησης στις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032	31

16:	Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων στις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2017-2032	31
17:	Μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032	32
18:	Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης στις ευρείες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032	32
19:	Προβλέψεις απασχόλησης στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες το 2022, 2027 και 2032	33
20:	Ποσοστιαία κατανομή απασχολουμένων στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες το 2022, 2027 και 2032	34
21:	Μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032	35
22:	Μέσος ετήσιος ρυθμός συνολικών αναγκών απασχόλησης στις 10 κύριες επαγγελματικές κατηγορίες την περίοδο 2022-2032	36
23:	Οι 10 επαγγελματικές ομάδες με τις μεγαλύτερες μέσες ετήσιες συνολικές ανάγκες απασχόλησης την περίοδο 2022-2032	38
24:	Οι 10 επαγγελματικές ομάδες με τον μεγαλύτερο μέσο ετήσιο ρυθμό συνολικών αναγκών απασχόλησης την περίοδο 2022-2032	39
25:	Συνολικός οικονομικά ενεργός πληθυσμός 15-64 χρονών την περίοδο 2014-2032	42
26:	Μέση ετήσια αριθμητική και ποσοστιαία μεταβολή οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών την περίοδο 2016-2032	42
27:	Προβλέψεις ποσοστού συμμετοχής πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας την περίοδο 2022-2032	43
28:	Προβλέψεις οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών κατά φύλο την περίοδο 2022-2032	44
29:	Ποσοστιαία κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών κατά φύλο την περίοδο 2017-2032	44
30:	Μέση ετήσια αριθμητική μεταβολή οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών κατά φύλο την περίοδο 2016-2032	45

31:	Μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15-64 χρονών κατά φύλο την περίοδο 2016-2032	45
32:	Προβλέψεις ποσοστού συμμετοχής πληθυσμού 15-64 χρονών στην αγορά εργασίας κατά φύλο την περίοδο 2022-2032	46
33:	Προβλέψεις οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2022-2032	47
34:	Ποσοστιαία κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2017-2032	47
35:	Μέση ετήσια αριθμητική μεταβολή οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2016-2032	48
36:	Μέση ετήσια ποσοστιαία μεταβολή οικονομικά ενεργού πληθυσμού 15+ χρονών κατά επίπεδο εκπαίδευσης την περίοδο 2016-2032	49
37:	Οι τομείς οικονομικής δραστηριότητας με τις καλύτερες προοπτικές ζήτησης την περίοδο 2022-2032	52
38:	Οι επαγγελματικές ομάδες με τις καλύτερες προοπτικές ζήτησης την περίοδο 2022-2032	53

Παράρτημα 4

**Ευρετήριο τομέων οικονομικής δραστηριότητας
και επαγγελματικών ομάδων**

Ευρετήριο τομέων οικονομικής δραστηριότητας

Πρωτογενής τομέας	73
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	74
Ορυχεία και λατομεία	75
Δευτερογενής τομέας	77
Μεταποίηση	78
Βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού	79
Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών και ειδών ένδυσης και δέρματος	80
Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου	81
Παραγωγή προϊόντων από χαρτί και εκτυπώσεις	82
Παραγωγή χημικών και φαρμακευτικών προϊόντων	83
Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικό	84
Κατασκευή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	85
Παραγωγή βασικών μετάλλων και κατασκευή μεταλλικών προϊόντων	86
Κατασκευή ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων	87
Κατασκευή επίπλων, επισκευή εξοπλισμού και άλλες μεταποιητικές βιομηχανίες	88
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου	89
Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων και διαχείριση αποβλήτων	90
Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων	91
Συλλογή, επεξεργασία, διάθεση και διαχείριση αποβλήτων	92
Κατασκευές	93

Τριτογενής τομέας	95
Εμπόριο και επισκευή αυτοκινήτων	96
Πώληση και επισκευή αυτοκινήτων	97
Χονδρικό εμπόριο	98
Λιανικό εμπόριο	99
Μεταφορά και αποθήκευση	100
Χερσαίες μεταφορές	101
Πλωτές μεταφορές	102
Αεροπορικές μεταφορές	103
Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	104
Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	105
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	106
Ξενοδοχεία	107
Εστιατόρια	108
Ενημέρωση και επικοινωνία	109
Εκδοτικές, κινηματογραφικές και ραδιοτηλεοπτικές δραστηριότητες	110
Τηλεπικοινωνίες	111
Πληροφορική	112
Χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	113
Τράπεζες	114
Ασφάλειες	115
Δραστηριότητες χρηματαγοράς και αντιπροσώπων ασφαλειών	116

Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	117
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	118
Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	119
Δραστηριότητες παροχής συμβουλών	120
Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών	121
Έρευνα και ανάπτυξη	122
Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	123
Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	124
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	125
Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	126
Δραστηριότητες απασχόλησης	127
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	128
Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	129
Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτήρια και εξωτερικούς χώρους	130
Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου και γραμματειακή υποστήριξη	131
Δημόσια διοίκηση και άμυνα	132
Εκπαίδευση	133
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	134
Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	135
Άλλες δραστηριότητες υπηρεσιών	136
Ιδιωτικά νοικοκυριά	137
Ετερόδοκοι οργανισμοί και φορείς	138

Ευρετήριο επαγγελματικών ομάδων

Επαγγέλματα ανώτερου επιπέδου	141
Διευθυντές	142
Γενικοί διευθυντές, ανώτερα διοικητικά στελέχη και νομοθετικοί λειτουργοί	143
Διοικητικοί και εμπορικοί διευθυντές	144
Διευθυντές παραγωγής και εξειδικευμένων υπηρεσιών	145
Διευθυντές ξενοδοχείων και εστιατορίων, εμπορίου και άλλων υπηρεσιών	146
Πτυχιούχοι	147
Φυσικοί, μαθηματικοί, μηχανικοί και αρχιτέκτονες	148
Ιατροί, νοσηλεύτες και άλλοι ειδικοί σε θέματα υγείας	149
Εκπαιδευτικοί	150
Λογιστές και σύμβουλοι επιχειρήσεων και διοίκησης	151
Ειδικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	152
Ειδικοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών	153
Τεχνικοί βοηθοί	154
Τεχνικοί βοηθοί φυσικών επιστημών και μηχανικής	155
Τεχνικοί βοηθοί σε θέματα υγείας	156
Βοηθοί λογιστών και συμβούλων επιχειρήσεων και διοίκησης	157
Βοηθοί νομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιστημών	158
Τεχνικοί τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας	159
Στρατιωτικοί	160

Επαγγέλματα μέσου επιπέδου	162
Γραφείς	163
Γραφείς γενικών καθηκόντων, ιδιαιτέρες γραμματείς και δακτυλογράφοι	164
Γραφείς εξυπηρέτησης κοινού	165
Γραφείς λογιστηρίου, τραπεζών και αποθηκάριοι	166
Γραφείς βιβλιοθηκών, ταχυδρομείων και αρχείων	167
Υπάλληλοι υπηρεσιών και πωλητές	168
Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών	169
Καταστηματάρχες και πωλητές	170
Υπάλληλοι παροχής προσωπικής φροντίδας	171
Υπάλληλοι παροχής υπηρεσιών προστασίας	172
Γεωργοί, κτηνοτρόφοι και αλιείς	173
Γεωργοί και κτηνοτρόφοι	174
Εργάτες δασών και αλιείς	175
Τεχνίτες	176
Τεχνίτες οικοδομών	177
Τεχνίτες μετάλλου και μηχανημάτων	178
Χρυσοχόοι, αγγειοπλάστες, κεραμοποιοί, τεχνίτες χειροτεχνίας και τυπογράφοι	179
Τεχνικοί ηλεκτρολογίας και ηλεκτρονικής	180
Τεχνίτες τροφίμων, καπνού, επίπλων, ειδών ένδυσης, δέρματος και υποδημάτων	181

Χειριστές μηχανημάτων και συναρμολογητές	182
Χειριστές μηχανημάτων	183
Συναρμολογητές	184
Οδηγοί, μηχανοδηγοί, χειριστές εξοπλισμού, υπαξιωματικοί και ναύτες πλοίων	185
Επαγγέλματα κατώτερου επιπέδου	186
Ανειδίκευτοι εργάτες	187
Οικιακοί βοηθοί, καθαριστές, πλύντες και σιδερωτές	188
Εργάτες γεωργίας, δασών και αλιείας	189
Εργάτες ορυχείων, κατασκευών, μεταποίησης και μεταφορών	190
Βοηθοί μάγειρα	191
Πλανόδιοι πωλητές και παροχείς υπηρεσιών	192
Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων και διανομείς	193

Παράρτημα 5

Βιβλιογραφία

Βιβλιογραφία

CEDEFOP (October 2022). Skills forecast 2022-2035 – Cyprus (unpublished preliminary results).

CEDEFOP (December 2019). Skills forecast 2018-2030 – Cyprus.

CEDEFOP (January 2018). Insights into skill shortages and skill mismatch: Learning from Cedefop's European skills and jobs survey.

CEDEFOP (December 2016). Future skill needs in Europe: critical labour force trends.

CEDEFOP (October 2016). Briefing Note – Skill shortage and surplus occupations in Europe.

CEDEFOP (November 2015). Skills, qualifications and jobs in the EU: The making of a perfect match? Evidence from Cedefop's European skills and jobs survey.

CEDEFOP (November 2012). Skills supply and demand in Europe – Methodological framework.

CEDEFOP, ETF, ILO (October 2016). Developing skills foresights, scenarios and forecasts: Guide to anticipating and matching skills and jobs – Volume 2.

CEDEFOP, ETF, ILO (October 2016). Using labour market information: Guide to anticipating and matching skills and jobs – Volume 1.

CEDEFOP, ETF, ILO (October 2016). Working at sectoral level: Guide to anticipating and matching skills and jobs – Volume 3.

European Commission (March 2022). Joint Employment Report 2022.

European Commission (May 2021). The 2021 Ageing Report: Economic and budgetary projections for the EU Member States (2019-2070).

European Commission (July 2020). European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience.

Eurostat (September 2022). Database – Short-term update of the projected population (2022-2032).

International Labour Organisation (October 2021). COVID-19 and the world of work: Updated estimates and analysis.

International Monetary Fund (October 2022). World Economic Outlook database – Data for Cyprus.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (Νοέμβριος 2022). Διαχρονικές τάσεις δεικτών ανθρώπινου δυναμικού στην Κύπρο 2015-2021.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (Νοέμβριος 2022). Στρατηγικό Σχέδιο 2023-2025.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (Απρίλιος 2022). Διερεύνηση αναγκών απασχόλησης και κατάρτισης κατά το 2022.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (Μάρτιος 2018). Εντοπισμός Αναγκών σε Πράσινες Δεξιότητες στην Κυπριακή Οικονομία 2017-2027.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (Οκτώβριος 2017). Προβλέψεις Αναγκών Απασχόλησης στην Κυπριακή Οικονομία 2017-2027.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου (Μάιος 2016). Εντοπισμός Αναγκών σε Γαλάζιες Δεξιότητες στην Κυπριακή Οικονομία 2016-2026.

Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών (Αύγουστος 2022). Στρατηγικό Σχέδιο 2023-2025.

Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών (Ιούλιος 2022). Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θ.Αλ.Ε.Ι.Α 2021-2027».

Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών (Ιούλιος 2022). Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης 2021-2027.

Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών (Απρίλιος 2022). Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα 2022.

Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών (Μάιος 2021). Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Κύπρου 2021-2026.

Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (Μάρτιος 2015). Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο.

Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (Δεκέμβριος 2014). Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή» 2014-2020.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Νοέμβριος 2022). Φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις 2022 για την Κύπρο.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ιούλιος 2022). Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI) 2022 – Κύπρος.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Μάιος 2022). Ειδικές Ανά Χώρα Συστάσεις 2022 για την Κύπρο.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Δεκέμβριος 2021). Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης 2021 – Κύπρος.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Μάρτιος 2021). Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για την «Ψηφιακή Πυξίδα 2030: η ευρωπαϊκή οδός για την ψηφιακή δεκαετία».

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Μάρτιος 2021). Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για το «Σχέδιο Δράσης για τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων».

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Μάρτιος 2021). Σύσταση της Επιτροπής σχετικά με την αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης μετά την κρίση της νόσου COVID-19 (EASE).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Νοέμβριος 2020). Δήλωση του Osnabrück σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ως καταλύτη ανάκαμψης και δίκαιης μετάβασης στην ψηφιακή και πράσινη οικονομία.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Σεπτέμβριος 2020). Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Σεπτέμβριος 2020). Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με το σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση 2021-2027: Επαναπροσδιορίζοντας την εκπαίδευση και την κατάρτιση για την ψηφιακή εποχή.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ιούλιος 2020). Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Στήριξη της απασχόλησης των νέων: Γέφυρα προς την απασχόληση για την επόμενη γενιά».

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Μάιος 2020). Ειδικές Ανά Χώρα Συστάσεις 2020 για την Κύπρο.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Δεκέμβριος 2019). Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Οκτώβριος 2021). Απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Φεβρουάριος 2021). Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Δεκέμβριος 2017). Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων.

Ηνωμένα Έθνη (Σεπτέμβριος 2015). Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ατζέντας 2030.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (Σεπτέμβριος 2022). Μακροοικονομικές Προβλέψεις Σεπτεμβρίου 2022 για την Κυπριακή Οικονομία.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (Ιούλιος 2022). Οικονομικό Δελτίο – Ιούνιος 2022.

Κυπριακή Δημοκρατία (Ιανουάριος 2020). Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενέργεια και το Κλίμα 2021-2030.

Κυπριακή Δημοκρατία (Μάιος 2019). Εθνική Στρατηγική για την Κύπρο «Αποκεντρωμένες Τεχνολογίες (Blockchain)».

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (ετήσια). Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2000-2021.

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (ετήσια). Εθνικοί Λογαριασμοί 2000-2021.

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (Μάιος 2022), Απογραφή Πληθυσμού 2021.

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (Ιούλιος 2012). Στατιστικοί Κώδικες Επαγγελματών: ISCO-08.

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (Ιανουάριος 2008). Στατιστικοί Κώδικες Οικονομικών Δραστηριοτήτων 2008.

Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου (Ιανουάριος 2022). Έκθεση Ανταγωνιστικότητας Κύπρου 2021.

Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας Κύπρου (Ιανουάριος 2022). Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη της Κυπριακής Οικονομίας «Όραμα 2035».

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Φεβρουάριος 2021). Ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030).

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Νοέμβριος 2020). Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ΕΕΚ) για βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και ανθεκτικότητα.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ιούνιος 2020). Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την επανειδίκευση και την αναβάθμιση δεξιοτήτων ως βάσεις για την αύξηση της βιωσιμότητας και της απασχολησιμότητας, στο πλαίσιο της στήριξης της οικονομικής ανάκαμψης και της κοινωνικής συνοχής.

Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (Ιανουάριος 2020). Εθνική Στρατηγική Τεχνητής Νοημοσύνης (TN).

Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (Αύγουστος 2020). Στρατηγικό Σχέδιο 2021-2023.

Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (Μάιος 2019). Νέα Βιομηχανική Πολιτική της Κύπρου 2019-2030.

Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (Ιούνιος 2021). Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενίσχυση της Κυκλικής Οικονομίας 2021-2027.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Οκτώβριος 2022). Στρατηγικό Σχέδιο 2023-2025.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Μάιος 2022). Εθνική Στρατηγική για τις Ενεργητικές Πολιτικές της Αγοράς Εργασίας 2022-2024.

Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Φεβρουάριος 2022). Στρατηγική για την Κοινωνική Πολιτική 2022-2027.

Υπουργείο Οικονομικών (Οκτώβριος 2022). Οικονομικές Εξελίξεις 2022 και Προοπτικές 2023-2025.

Υπουργείο Οικονομικών (Σεπτέμβριος 2022). Στρατηγικό Σχέδιο 2023-2025.

Υπουργείο Οικονομικών (Μάιος 2022). Στρατηγικό Πλαίσιο Δημοσιονομικής Πολιτικής 2023-2025.

Υπουργείο Οικονομικών (Απρίλιος 2022). Πρόγραμμα Σταθερότητας 2022-2025.

Υπουργείο Οικονομικών (Απρίλιος 2022), Στοιχεία για τις Προβλέψεις του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, της Παραγωγικότητας και της Απασχόλησης για την περίοδο 2022-2032.

Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Νοέμβριος 2022). Εθνική Στρατηγική Διά Βίου Μάθησης 2021-2027.

Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (Σεπτέμβριος 2021), Στρατηγικό Σχέδιο 2022-2024.

Υπουργείο Υγείας (Σεπτέμβριος 2021). Στρατηγικό Σχέδιο 2022-2024.

Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (Δεκέμβριος 2021). Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Ψηφιακές Δεξιότητες 2021-2025.

Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (Σεπτέμβριος 2021). Στρατηγικό Σχέδιο 2022-2024.

Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (Ιούνιος 2020). Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική 2020-2025.

Υφυπουργείο Τουρισμού (Ιανουάριος 2020). Εθνική Στρατηγική Τουρισμού 2030.

ISBN 978-9963-43-577-7

Αναβύσσου 2, 2025 Στρόβολος
Τ.Θ. 25431, 1392 Λευκωσία
Τηλέφωνο: 22515000, Τηλεομοιότυπο: 22496949
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: hrda@anad.org.cy
Ιστοσελίδα: www.anad.org.cy
